

LOINA HAUHAUNA

Bunama New Testament

This Bible is copyrighted by Wycliffe Bible Translators (Wycliffe.org) and is printed with permission by the Digital Bible Society (dbs.org) for non-commercial use.

This Bible is available for free download in a variety of digital formats at dbs.org/bibles.

Madiu	4
Maki	39
Luke	61
Yoni	99
Paihowa.....	129
Loma.....	162
1 Kolinita	178
2 Kolinita	192
Galetiya	201
Epeso.....	207
Pilipai.....	212
Kolose.....	216
1 Tesalonaika	220
2 Tesalonaika.....	223
1 Timoti	225
2 Timoti	229
Taito	232
Pilimoni	234
Ibeliu.....	235
Yemesa.....	246
1 Pita.....	250
2 Pita.....	255
1 Yoni.....	258
2 Yoni.....	262
3 Yoni.....	263
Yude.....	264
He'ita'ita.....	266

Madiu

Yesu 'ana tomuliyao site tuwelo 'aigeda 'oidiyega sanina Madiu, ma sanina heluwena Libai. Tauna gwama , ma hesi meLoma 'i'abi'abihetedi ma meYudiya 'oidiyega 'ihehegogonedi meLoma weyahidi. Bewa lamuna meYudiya Madiu sihe'ipi'ipiyeya, ma hesi Yesu Madiu 'i'atemuyamuyaeya, ta 'ibwauweya, ta 'imuliyeya; ma muliyetega Yesu tetelina 'ileleya ma 'ihepwaileya 'abehega tauna tuwa Mesaiyaina. 'ana bui 'ena 'oinega beno , ta 'ana nuwasabwalena beno To'abihetena. Tauna Mesaiyaina meYudiya siloloyamweya to tuta 'oina 'ilatuma ma 'i'abihetedi.

Yehoba 'ina loina 'ana sanapu wete buki bewa 'alona 'imiyamiya.

Yesu *Keliso* tubunao (Luke 3:23-38)

1 Lele bewa To'abihetena Yesu tubunao nugenugedadi weyahidi. Yesu tubuna hauhauna *Debida*, ma tubuna nugenugedana *Ebalahamo*. ²Weyahina bewa gide: Ebalahamoina natuna Aisake, ma Aisake natuna Yakobo, ma Yakobo natunao Yuda matasinao. ³Yudaina natunao Pelesi ma Dela, sinadiu sanina Temali, Pelesi natuna Esiloni, ma Esiloni natuna Elama, ⁴ma Elama natuna Aminadaba, ma Aminadaba natuna Nasoni, ma Nasoni natuna Salimoni, ⁵ma Salimoni mwanena Leyabi ma natudiu Bwasa, ma Bwasa mwanena Ludi, ma Bwasa ma Ludi natudiu Obedi, ma Obedi natuna Yese.

⁶Yese natuna *Debida* tauna kini, ma Debidaina Ulaiya mwanena 'ihematabaleya ma 'ihaiya ta natudiu Solomoni. ⁷Solomoni natuna Lehoboama, ma Lehoboama natuna Ebaya, ma Ebaya natuna Esa, ⁸ma Esa natuna Yosepata, ma Yosepata natuna Yolama, ma Yolama natuna Usaya, ⁹Usaya natuna Yotama, ma Yotama natuna Eyasi, ma Eyasi natuna Hesakaya. ¹⁰Hesakaya natuna Manasa, ma Manasa natuna Amoni, ma Amoni natuna Yosaya. ¹¹Yosaya natunao Yekonaya matasinao, ma 'idi tutaina meBabiloni sino ma ma meYudiya si'abiyahidiya ta sitauyediya 'idi tupwa Babiloni 'oina.

¹²Tutaina Babiloni 'oina simiyamiya. Yekonaya natuna Siyalitiyeli, ma Siyalitiyeli natuna Selubabela.

¹³Selubabela natuna Ebiyuda, ma Ebiyuda natuna Ilaiyakimi, ma Ilaiyakimi natuna Esoli. ¹⁴Esoli natuna Sadoka, ma Sadoka natuna Ekimi, ma Ekimi natuna Eliyuda. ¹⁵Eliyuda natuna Eliyesa, Eliyesa natuna Madani, ma Madani natuna Yakobo.

¹⁶Yakobo natuna Yosepa, tauna Meli mwanena, ma Meliina natuna Yesu. Yesu tauna sihesaniyeya To'abihetena.

¹⁷Yesu tubunaowedi sanidi 'adi baibaiwa potitu. Ceguma Ebalahamo 'oinega tahasili ma Debida 'oina, beno 'adi baibaiwa potini. Ma 'eguma Debida 'oinega tahasila ee tutaina meBabiloni meYudiya sitauyediya Babiloni 'oina, beno 'adi baibaiwa potini. Ma 'idi tuta

Babiloni 'oina 'oinega ma Yesu 'ina tuta 'oina 'adi baibaiwa wete potini.

To'abihetena Yesu 'ina li'u (Luke 2:1-7)

¹⁸Bewa gide To'abihetena Yesu 'ina li'u. Yesu sinana Meli silosonane ya Yosepa ba'idana, ta 'abwa geya simiyaluwa ma Meli 'igamwa, ma 'ina gamwaina Yaluyaluwa Tabuna 'oinega. ¹⁹Ma Yosepaina 'inuwa-gala Meli 'ina gamwa weyahina. Tauna loheya bwebwe'ana, ta geya nuwana ma Meli 'igihemwadine, ma 'inuwatuhu 'abehega 'ilogwahata gahuwe.

²⁰Ma Yosepa 'ina nuwatuhu 'abwa 'ipaipaihowa, ta 'ina tuta 'enowa nihiyega Yehoba 'ina *anelose* 'aigeda 'ihewgaeya, 'igwae, "Yosepa, 'owa Debida tubuna, sahena 'unuwanuwagala Meli 'ina gamwa weyahina, beno Yaluyaluwa Tabuna 'oinega, tuwa 'eguma 'utoe mwanau. ²¹Ma 'abwa natuna meloheyana 'ihenatune, ma 'uhesaniye sanina Yesu, weyahina tauna 'ina tomtaiyao 'idi pui 'oidiyega 'abwa 'i'abihetedi."

²²Ginauledi silatulatu weyahina mwalohene *palopita* 'aigeda 'ina gwae 'ihepwaila nugetediya ta Buki Tabu 'oina 'ilelediya 'igwae,

²³"Gumalaulauna geya 'ilogwali ma 'igamwa ma natuna meloheyana 'ihenatune, ma sanina sida hesaniye Imanuweli." (Ma saniina 'ana bui Yehoba ba'idadai.)

²⁴Ma Yosepa 'eno'enowega 'itoholowa ta aneloseina 'ina gwae 'ihematamatane ya, ma Meli 'ihaiya, ²⁵ma geya 'wapina 'i'iabito ho ma 'ana siga 'ihenatuna, ma Yosepa gwamaina 'ihesaniyeya Yesu.

Tosonogao 'idi habo'ena gwama Yesu 'oina

2 Tutaina Yesu 'ili'uwa Bedeliyema 'oina, *Helodi* tauna 'iloiloina *Yudiya* 'alona. Ma tutaina 'oina tupwadi tosanasanapuwao tupwa bomatuwega sitauyama ma meYelusalema 'oidiya sihesilala, ²sigwae, "To'eha meYudiya 'idi kini hauhaunaina? Casanapuya 'ili'u pwaiya, weyahina 'ina 'ipwala 'a'iteya tupwa bomatuwega 'isaehaneya, 'oinega 'atauyama sabi 'etuluha 'oina."

³ Cidi gwae bewa toloinaina Helodi 'ihesagoheya ma 'i'ateyohowa ma wete meYelusalema mabwaiyadi si'ateyohowa gwae bewa weyahina. ⁴ Ma Helodi meYudiya 'idi topwaoli madoudi ma lolina 'ana tohe'i-tao* 'ibwau 'autedima ma 'oidiya 'ihesilala 'igwaeya, "To tupwa 'oina To'abihetenaina 'ina 'ebeli'u?"

⁵ Ma sigwae, "Bedeliyema 'oina, beno Yudiya 'alona, gide palopita 'ina hepwailla Buki He'asisi 'alona 'ig-waeya,

⁶ 'Bedeliyema 'alona 'igu boda *Isileli* 'idi toloina 'abwa 'ilatuma, ma 'i'itayahidi. Bewa weyahina Bedeliyema 'asa wasawasa ma sanina madouna Yudiya 'asainao mabwaiyana 'oidiyega."

⁷ Coinega Helodi tosanasanapuwedi 'ibwau gahuwediya, ma 'oidiya 'ihesilaleya tutaina 'ipwalaina 'ilatu hohauwa. ⁸ Cihesilala ma 'idi hemaissa 'ihesagoheya ma 'iloinaediya, 'igwae, "Watauya Bedeliyema 'oina ma gwamaina wa'ebese bwaibwaini, ma 'eguma walobeya wahlilama 'oiguwa ma wahepwailla, ma tau-gu wete yatauya ma ya'etuluha 'oina."

⁹ Nage 'oinega silatuwa ma sitauya, ma 'ipwalaina mwalo tupwa bomatu 'oina si'e'ebubuya matadiya 'isaehaneya tauna simuliyeya ma tupwaina 'ipwalaina 'isaemasiya 'oina sitauya ta gwamaina silobeya, ¹⁰ ma 'ipwalaina weyahina siyaliyaya madou hedada. ¹¹ Gwa-maina silobeya ma siluhuwa hadai ma gwama sinana Meli ba'idana si'itediya, ma si'etuluha gwamaina 'oina. Wete helauwedi si'ewedima ma gwamaina 'oina silagudiya, beno *goula* ma 'inisenisi ma wete *mulo*.

¹² Ma muliyetega nihiyega Yehoba 'ihemataluwediya ma sahena Helodi 'oina sihilahila, 'oinega sitoholowa ma mali 'edega sitauya 'idi 'asa.

Yosepa ma gwamaina masinana sidena Itipita 'oina

¹³ Sitauya, ma hesi Yosepa 'oina anelose 'aigeda nihiyega 'ilatuwa ma 'ihewgaeya, 'igwae, "Yosepa, 'utoholo ma gwama masinana 'utoedi ma wadena tupwa Itipita 'oina ma nobwa wamiyamiya ma 'ana siga yahe-mataluwego, ma walohihilama. Cimi dena bewa huhuna, weyahina Helodi nata beno gwamaina 'i'ebese ma 'abehega 'ilohe'amasu."

¹⁴ Coinega nihuwanina 'oina Yosepa 'itoholowa ma gwama masinana 'itoediya ma sitauya Itipita. ¹⁵ Ma Itipita 'oina simiyamiya ma 'ana siga Helodi 'i'amasu. Cidi miya taumanaina nage ma 'abehega Yehoba 'ina gwae 'ilatu, gwaeina 'aigeda palopita 'ihepwailla nugeteya 'igwae,

"Itipita 'oinega natugu yabwauweyama."

¹⁶ Ma tutaina Helodi tosonogaedi 'iyamwa 'asaediya, weyahina geya sihilama, 'idi 'abo weyahina 'igamwasowala madouna, ma 'ina lolina 'ilaguya ta tolo'alehao 'ihewasaediya Bedeliyema 'asanao 'oidiya, ma 'abehega gwagwama loheloheyadi taudi 'adi bolime 'eluwa 'oinega 'isuluwa sida lohe'amasidi. Gwagwamaedi be-wa gide 'adi lolina Helodi 'ilaguya, weyahina tosonogaedi 'idi gwae 'oinega 'isanapu pwaiya gwamaina 'i-na li'u 'ana tuta.

¹⁷ Coinega tutaina 'ilatuwa to'aha palopita Yelemaiya mwalo 'ihepwailla nugeteya, 'igwae,

¹⁸ "Dougwaegwae 'asa Lama'a 'oinega tahesagohe. Nuwagala ma mataneu sidogwaegwae. Litiyeli ma'ina susuwao sidoudou, ma 'idi dou 'oinega sahena siyaliyaliyaya, natudiyao 'idi 'amasu weyahina."

Sihila Nasaleta 'oina

¹⁹ Itipita 'oina simiyamiya eeta 'ana siga Helodi 'i'amasu, ma Yehoba 'ina anelose 'ilatuwa Yosepa 'oina, ta nihiyega 'ihewgaeya, ²⁰ 'igwae, "Yosepa, 'utoholo ma gwama masinana 'utoedi ma wahila Isileli 'oina, weyahina gwama 'ana 'aleha 'i'amasu pwaiya."

²¹ Ma Yosepa 'itoholowa, ma gwama masinana 'i-toediya ma sihila Isileli.

²² Sihilama ta Yosepa wasa 'ihesagoheya 'abehega Helodi natuna Alekeleo 'ihesuwaheyeya ma 'ihetoloina tupwa Yudiya 'oina, ma Yosepa 'imatata ta geya nuwana 'itauya Yudiya 'oina, ma nihiyega Yehoba sanapu 'i'ebwaeya, ma 'isakowasiya 'itauya tupwa Galili 'oina, ²³ ma 'ilo'asa Nasaleta 'oina. Bewa 'oinega palopitao 'idi hepwailla nugeta 'ilatuwa sigwae, "Tauna 'abwa sihesaniye gwama Nasaleta."

Yoni to'abihebabitaiso

(Maki 1:1-8; Luke 3:1-18; Yoni 1:19-28)

3 Tuta nage 'oina Yoni to'abihebabitaiso 'ilatuwa balabala 'awawa tupwa Yudiya 'alona ma 'ilolohatoto 'igwaeya, ² "Cimi mumuga galana 'oidiyega wanuwabui, weyahina Yehoba nata 'oida 'ihetoloina."

³ *Palopita* Aiseya mwalohe bewa Yoniina weyahina 'igwaeya,

"Tobwau 'aigeda tupwa balabala 'awawa 'enana madouna 'oinega 'ihepwailla latuwa ma 'igwae, 'Badaina 'ina 'eda wahunae ma wagihedumwalu."

⁴ Ma Yoni 'ana 'ale'o hebai *kameli* hunuhunuwana tuwa, ma 'ana gadiwana kameli 'wapina, ma 'ana 'e'ahai bilolo ma mwagagau tuwa.

⁵ Ma Yoniina tupwa balabala 'awawa 'ilolohatoto ta meYelusalema ma Yudiya 'ana tomiyao ma we'aha Yolidani papalina 'ana tomiyao mabwaiyadi si'autama Yoni 'oina, ⁶ ma 'idi mumuga galana sihepwailediya, ma 'oinega 'i'abihe babitaisowedi we'aha Yolidani 'alona.

⁷ Ma *Palisiyao* ma *Sadusiya*o baibaiwadi wete sino-ma sabi babitaiso, ta Yoni 'i'itediya ma 'ihewgaediya, 'igwae, "To'abo 'omi gide mwata! Ma wanuwatuhuya 'abehega nata Yehoba 'ina gamwasowala 'oinega wadena, 'awa? ⁸ Coinega 'ilobwainegomiya ma 'imi nuwabui moisa wahe'itaedi 'imi paihowa bwebwe'adi 'oidiyega. ⁹ Ma sahena wanuwanuwa hane 'abehega 'omi Ebalahamo tubunao ma 'oinega Yehoba 'i'ate-muyemuyegomi. Hesi geya! Ma wa'ita Yehoba sawasawahina ma dimwa bewa 'oidiyega Ebalahamo tubunao 'ipaihowadi. ¹⁰ Ma 'eguma 'imi mumuga geya bwebwe'adi nata Yehoba 'ihetatalaegomi, gide 'aiwe 'eguma geya huwaina bwebwe'ana, tomota sigoha yahuledi ma 'aiwe 'ala'alata 'oina siuledi ma sigabudi.

¹¹ “Ceguma wanuwabui, taugu we'ahaga ya'abihe babitaisowegomi, ma hesi 'abwa 'aigeda loheya muliguwega 'inaonaoma, tauna 'imadou sinegauwa, ta geya 'ilobwainegau ma weyahina 'ana *butu* yalihasi. Ma loheyaina 'itauyama, ma Yaluyaluwa Tabuna, gide 'aiwe ninima, 'oinega nata 'i'abihe babitaiso. ¹² Ma wete 'ina goliyega *witi* 'isapidi ma huwaidi sigubala ma muliyetega huwaina 'ausaladi 'ihedodo 'ina hada 'e'ahai, ma mohomohowedi 'igabudi 'aiwe ninima hatayaina 'oina.”

Yoni Yesu 'i'abihe babitaisoya
(Maki 1:9-11; Luke 3:21-22)

¹³ Tuta nage 'oina Yesu tupwa Galili 'i'ebesineya ma 'inaowa Yolidani, Yoni 'oina, sabi babitaiso. ¹⁴ Coinega Yoni nuwanuwana Yesu ba'idana sihesa'ugelasa, ma 'igwaeya, “Cilobwaineya ma 'owa 'u'abihe babitaisogau, ma togidega 'unaoma ma 'abehega taugu ya'abihe babitaisogo?”

¹⁵ Ma Yesu Yoni 'ina gwae 'ihemaiseya, 'igwae, “Geya. Hesi bewa gide 'owa 'u'abihe babitaisogau. Weyahina bewa 'oinega loina mabwaiyadi 'ausaladi tamuliyedi.” ¹⁶ Coinega Yoni 'itagwala ma Yesu 'i'abihe babitaisoya. Ma 'oinega Yesu we'ahaga 'igayohanema, ma galewa 'i'eso'eya ma Yesu Yehoba Yaluyaluwana 'i'iteya 'ana 'i-ta gide gabubu 'isuluma ma 'oina 'itowa. ¹⁷ Ma hesi 'aigeda 'enana galewega 'igwaema 'igwae, “Beno natugu moisa. Tauna weyahina yayaliyaya madouna.”

Yesu 'ana tohona Seitani 'oinega
(Maki 1:12-13; Luke 4:1-13)

4 Bewa 'oinega Yehoba Yaluyaluwana Yesu 'itoeya ma 'itauyeya tupwa balabala 'awawa ma 'abehega 'ana tohona *Seitani* 'oinega 'iloba. ² Ma sabwelo poti 'alona geya 'i'ai, ma 'igomaleya madouna.

³ Ma totohoina 'ilatuma ma 'igwaeya, “Ceguma 'owa Yehoba Natuna, dimwa bewa 'uloinaedi ma sihe'e'ahai.”

⁴ Ma Yesu 'igwaeya, “Buki He'asisi 'alona loina 'imiyamiya 'abehega,

'Tomota yawasidi geya 'e'ahaimo 'oinega, ma hesi Yehoba 'ina gwaeyao mabwaiyadi 'oidiyega.”

⁵ Coinega Seitani Yesu 'itoeya ma 'itauyeya Yelusalema, ma Hada He'asisi* tabwana moisa 'oina 'ihetoholoya, ⁶ ma 'ihegwaeya, 'igwae, “Ceguma 'owa Yehoba Natuna, bewa 'oinega 'ulataheya, ma geya'abwa 'uhesihesilae. Weyahina Buki He'asisi 'igwae pwaiya 'igwae,

'Yehoba 'ina anelose 'iloinaedi ma si'itayahigo,' ma wete 'igwae,

'Nimadiyega si'ahaligo, ma 'oinega sahena 'uhesihesilae dimwa 'oidiya.”

⁷ Ma Yesu wete 'igwaeya, “Caigeda wete gwae Buki He'asisi 'oina 'imiyamiya, 'igwaeya, 'Sahena 'ino Bada Yehoba 'utohoto.”

⁸ Ma Seitani Yesu 'itoeya 'oya madouna tabwanina, ta nage 'oina 'ebe loina wasawasa bale'uwa mabwaiyana Yesu 'oina 'ihe'itediya, ⁹ ma wete 'itohohileya, 'igwae,

“Tupwa nage mabwaiyadi yada 'ebwaego, 'eguma 'ube'u sulu ma 'oiguwa 'utuluha, nata 'ebe loinaedi ya'ebwaego.”

¹⁰ Coinega 'iheliyeya 'igwae, “Seitani 'u'ebesinegau. Buki He'asisi 'alona loina 'imiyamiya 'abehega, 'Cino Bada Yehoba namo 'oina 'u'etuluha ma tau-namo 'ina gwae 'uhematamatedi.”

¹¹ Ma Seitani Yesu 'i'ebesineya, ma muliyega aneloseyao silatuwa ma silemeya.

Yesu 'ina paihowa 'ihegaineya tupwa Galili 'oina
(Maki 1:14-15; Luke 4:14-15)

¹² Ma muliyetega Yesu wasa 'ihesagoheya 'abehega Yoni deliya silaguluhuweya, 'oinega 'ihila ma Galili 'oina 'itauya. ¹³ Coinega Nasaleta 'i'ebesineya ma 'ilo'asa Kapaneumi holai, beno susu Sebuloni ma Napitalai 'idi bale'uwa. ¹⁴ Ginaula bewa weyahina palopita Aiseya mwalohene 'ihepwaila ta Buki He'asisi 'oina 'ileleya, 'igwae,

¹⁵ “Sebuloni ma Napitalai, 'idi gogo beno hola ma we'aha Yolidani gamwagamwanidiya, taudi ganamuli 'idi tupwa, sanina Galili. ¹⁶ Taudi guguyou 'ina tupwa 'oina simiyamiya, ma hesi bewa tuwa maedana madouna si'ita pwaiya, weyahina mwalo 'amasa 'ina tupwa galana 'oina simiyana, ma bewa tuwa 'asilala 'oidiya 'isaehaneya.”

¹⁷ Tuta nage 'oina Yesu 'ina lohatoto 'ihegaina ta 'igwae, “Cimi paihowa galadi 'oidiyega wanuwabui, weyahina nata ma Yehoba 'ihetoloina 'oida.”

Togomana 'ehata Yesu 'ibwauwedima
(Maki 1:16-20; Luke 5:1-11)

¹⁸ Coinega 'aigeda tuta Yesu Galili holai 'ihasa-hasane, ta togomana siteluwa matasina 'i'itediya 'idi gomana siyahuyahuwe, 'aigeda Saimoni, tauna wete sihesaniyeya Pita, ma tasina sanina Andulu. ¹⁹ Coinega 'ibwauwediyaya, ta 'igwae, “Wamuliyegau ma tomota wa'onadi.”

²⁰ Nage 'oina 'idi gomana si'ebesineya ma Yesu simuliyeya.

²¹ Coinega wete 'ihahasane, ma togomana sitetoi wagai 'idi gomana sigibugibubudi 'i'ita lobediya, taudi Yemesa ma Yoni matamadiu, tauna sanina Sebedi. Eema Yesu Yemesaina ma tasina 'ibwauwedima, ²² ma sitoholowa, ma waga ta tamadiu si'ebesinediya, ta Yesu simuliyeya.

Yesu tomota mabwaiyadi 'ilemediya
(Luke 6:17-19)

²³ Yesu Galili mabwaiyana 'isakowasiyeya, ma 'idi hada *tapwalolo* 'oidiya 'ilohatotowa, ma tetela bwebwe'ana Yehoba 'ina loina weyahina 'ihehepwaila, ma wete tomota 'adi lohalao 'oidiyega 'i'abi hebwebwe'enediya mabwaiyadi. ²⁴ Coinega Yesu tetelina 'i-saweyaneya Siliya gogonao mabwaiyadi 'oidiya, 'oinega tolohalao mabwaiyadi sitautauyedima 'oina, taudi silohala madouna ma wahidi simuyamuya, ma taudi hi'ahi'a* si'abi hebuwediyaya, ma taudi 'adi lohala heb-

wasubwasumo ma wete tobelu, ma Yesu 'i'abi hebwebwe'anediya mabwaiyadi.

²⁵ Bewa weyahina boda madouna Yesu simuliyeya, Galiliyega ma Dikapoliyega ma Yelusalemega ma Yudiyega ma wete Yolidani hali tupwega.

Yesu 'ina he'ita 'oyai

(Luke 6:20-23)

5 Yesu boda madouna 'i'itediya, 'oinega 'i'ebesinediya ma 'ihaneya 'oyai ma 'imiyatoiya, 'oina, ma 'ina tomuliyao wete sihanema. ² Coinega Yesu 'ihagaina ma 'ihe'ita 'oidiya, 'igwae:

³ Comi ma'imi nuwadobi wayaliyaya, weyahina Yehoba nimana wamiyamiya.

⁴ Comi todou wete wayaliyaya, 'abwa Yehoba 'i'heyaliyayegomi.

⁵ Comi 'imi mumuga nuhana, wayaliyaya weyahina 'abwa Yehoba bale'u mabwaiyana 'i'ebwaegomi.

⁶ Ma 'eguma 'omi mumuga 'ausalana nuwanuwami madouna wayaliyaya, beno 'abwa mumuga bwebwe'ana 'atemiya 'imadou.

⁷ Ma 'omi to'atemuyamuya wayaliyaya, weyahina Yehoba wete 'i'atemuyamuyaegomi.

⁸ Comi 'atemi 'ausaladi wayaliyaya, weyahina 'abwa Yehoba wa'ita.

⁹ Comi to'abi henuwadaumwala wayaliyaya, weyahina Yehoba 'i'ahwa natunegomi.

¹⁰ Ceguma 'omi 'imi paihowa bwebwe'ana weyahina tomota si'alehegomi, beno wayaliyaya weyahina Yehoba nimana wamiyamiya. ¹¹ Ma 'eguma weyahigu tomota siloloheliwegomi, si'ale'alehegomi, ma 'idi 'abowega si'ahwa galegalegomi, wayaliyaya tuwa.

¹² Moisa 'ilobwainegomiya ma wayaliyaya madouna, weyahina 'abwa 'ami maisa bwebwe'ana galewa waloba. Ma 'omi gide Yehoba 'ina palopitao mwalo.

Weyahina taudi wete 'idi miya mwau silobeya tomota 'oidiyega.

Hola ma mayale weyahidi

(Maki 9:50; Luke 14:34-35)

¹³ Comi gide hola mebale'u weyahidi. Ma hesi 'eguma hola 'ina waiwai 'igumwala, geya sawasawahina ma 'ibwebwe'ana hila, 'oinega talogwahate ma tasiwa yahule 'eda 'oina. ¹⁴ Ma wete 'omi gide mayale mebale'u weyahidi. Ceguma mayale tagabu, sahena walata 'oinega ta'ahu'ahu hetaluhi, ma hesi 'ebe lagu tabwanina talagu, ma hada mabwaiyana 'i'asilala. Wete gide 'eguma 'oya pwatana tahe'asa, geya sawasawahina ma 'asaina tadahwa. ¹⁶ Comi wete gide, 'ilobwainegomiya ma 'imi 'asilala wa'abi he'asilala tomota 'oidiya, ma 'oinega 'imi paihowa bwebwe'ana si'ita ma Tamamiu galewa sihepwatuwe.

Loina weyahina

¹⁷ Sahena wanuwatuwatu 'abehega taugu yanaoma ma Mosese 'ina loinao nuwana palopitao 'idi he'itao ya'ewayahuledi. Ma hesi yanaoma ma 'abehega

loinaedi ya'abilatuhedi. ¹⁸ Ma yahegwaegomi 'abehega loinaedi silatu ma geya'abwa 'aigeda to'aha muhemuhena 'oidiyega 'isawala ma 'ana siga galewa ma bale'u sisawala. ¹⁹ Ma 'eguma taiya loinaedi 'aigeda 'oidiyega muhemuhena 'ilogwahate, ma tomota wete gide 'ihe'itaedi, tauna Yehoba 'ina 'ebeloina 'alona tauna toloduduna moisa, ma hesi 'eguma loinaedi 'uhe-matamatedi ma 'uhe'itaedi, beno saniu 'imadou Yehoba 'ina 'ebeloina 'alona.

²⁰ Wete yahegwaegomi 'abehega 'ilobwainegomiya ma mumugami taudi Palisiyao ma loina 'ana tohe'itao 'idi mumuga 'ida bwebwe'ana sinedi. Ma 'eguma geya, sahena Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina waluhulu.

Gamwasowala weyahina

²¹ Loina nugenugeta tubudao 'oidiya wasanapuya, 'igwae,

"Sahena lohe'amasa, ma 'eguma taiya 'ilohe'amasa, loina 'iloba."

²² Ma hesi taugu yaloinegomi 'abehega 'eguma taiya 'owa tasiu 'ugamwasowale, 'abwa loina 'uloba. Ma 'eguma tasiu 'u'ahwa galagalae loina 'uloba, toloinao 'oidiyega. Ma wete 'eguma tasiu 'ana gwae mwauna 'ulagu, 'abwa 'uluhu 'asa 'ala'alatana* 'oina.

²³ Coinega 'eguma 'ino pwaoli 'u'ewe'eweyama ma 'abehega 'upwaoli Yehoba 'oina, ma 'eguma 'ebwa 'unuweya 'abehega tasiuina 'inu wagala 'owa 'ino mumuga weyahina, ²⁴ 'ilobwainegowa ma 'ino pwaoli 'ulagu 'ebe pwaoli deina, ma 'uhila tasiu 'oina ma 'utoho ma ba'idau walabina hila, ma muliyetega 'uhilama ma Yehoba 'oina 'upwaoli.

²⁵ Ma 'eguma 'aigeda loheya 'itoego ma 'itauyego sabi heyatalaego, 'ilobwainegowa ma nugeta puiina 'ugihedumwalu mwayamwayauwe ma'iyau. Ma 'eguma geya, 'a tohe'ewaina 'ida tauyego toloina 'oina ma 'a loina 'uloba, beno silagugo deliya, ²⁶ ma hesi geya'abwa 'ulatulatu ma 'ana laba 'a buki mabwaiyana 'uhemaisa hegumwalidi.

Nuwatuwu dahwana weyahina

²⁷ Loina nugenugeta wasanapu pwaiya, 'igwae, "Sahena logwali,"

²⁸ Ma hesi taugu yaloinegomi 'abehega 'eguma to loheya wahine 'oina 'inuwatuwu dahwana, tauna 'atena 'ipui pwaiya.

²⁹ Ceguma mata 'ebeulauina 'ebubunega 'i'abihebe'ugo 'ilobwaineya 'ubwai yahule. Muya geya madouna 'eguma wahi 'aigeda tuwa 'u'loyahule, ma hesi muya madouna 'eguma matau weyahina Yehoba wahi mabwaiyana 'iule suluhe 'asa 'ala'alatana* 'oina.

³⁰ Gide wete 'eguma nima 'ebeulauina 'ina paihowega 'i'abihebe'ugo 'ilobwaineya ma 'u'upwa yahule. Muya geya madouna 'eguma wahi 'aigeda tuwa 'u'loyahule, ma hesi muya madouna 'eguma nima weyahina Yehoba wahi mabwaiyana 'iulesuluhe 'asa 'ala'alatana 'oina.

Sa'ila weyahina

(Madiu 19:9; Maki 10:11-12; Luke 16:18)

³¹ Loina nugenugeta 'igwaeya,
"Ceguma loheya 'aigeda nuwanuwana ma mwanena 'isa'ile 'ina leta loheyaina 'ida lele ma mwanena 'i'ebwae ma 'oinega 'isa'ila."

³² Ma hesi taugu yahegwaegomi 'abehega, 'eguma loheya mwanena geya 'ipui ma tuwa 'isa'ila ma 'i'haibala hali wahine 'oina, loheyaina beno mwanena nugenugeta 'i'abihepuiya, 'eguma wahineina 'i'haibala hali loheya 'oina. Ma loheyaina 'eguma 'ihai wahine sa'isa'ilina 'oina beno loheyaina wete topui.

Gwae hane weyahina

³³ Wete loina nugenugeta wasanapuya 'igwaeya,
"Ceguma wagwaehane, sahena 'imi gwaeyedi wale'wale'wadi, ma hesi Yehoba weyahina wapaihowe-di."

³⁴ Ma hesi taugu 'imi gwae hane mabwaiyadi ya'ausidi. Geya'abwa galewa weyahina wagwaegwae hane nuwana wa'e'eta'wata'walulu, weyahina galewa Yehoba 'ina 'ebemiya. ³⁵ Sahena bale'u weyahina wa'e'eta'wata'walulu, weyahina 'ahena 'ana 'ebelagu, wete sahena Yelusalema weyahina wa'e'eta'wata'walulu, weyahina toloina madouna 'ina 'asa. ³⁶ Wete sahena debau weyahina 'u'eta'wata'walulu, weyahina geya sawasawahi ma debau 'aigeda 'uloine ma 'iwa'e'e, nuwana 'iduba, 'awa? ³⁷ Ma hesi 'eguma gwae moisa, 'ugwae, "Moisa." Ma 'eguma geya, 'ugwae "Geya." Weyahina 'eguma gwae 'ulohepoi, beno Seitani 'oinega.

Sahena galana wahehemaise

(Luke 6:29-30)

³⁸ Loina nugenugeta wasanapu pwaiya, 'igwae,
"Mata 'aigeda 'ana henimahila mata 'aigeda, ma sala 'ana henimahila sala 'aigeda."

³⁹ Ma taugu yahegwaegomi 'abehega sahena wahrenimahila, ma hesi 'eguma taiya 'ase'aseu 'ebeulane-ga 'isapi, sahena 'uhehenima hile, ma hesi 'ase'ase 'adigeyageyau wete 'utagwale ma 'isapi.

⁴⁰ Ma 'eguma taiya heyatala 'oinega 'a 'ale'o 'i'ewa, 'ino sita wete 'u'ebwae.

⁴¹ Ma wete 'eguma taiya 'ihewagego ma 'ina tobwatobwa 'u'ahala gogo 'aigeda 'oinega ma gogo 'aigeda 'oina, 'ilobwainegowa ma 'upasima ma gogo heluwena wete 'oina 'utauya.

⁴² Ma wete 'eguma taiya 'i'ahwa'ahwanoi 'oiuwa gin-aula 'aigeda weyahina, ginaulaina 'u'ebwae, ma sahena 'ino tobwatobwa 'unuwanuwahi.

Helau 'ada 'alehao 'oidiya

(Luke 6:27-28, 32-36)

⁴³ Gwae nugenugeta wasanapu pwaiya 'igwae,
"Ciyamiyao wahelauwedi, ma hesi 'ami 'alehao walo'alehedi."

⁴⁴ Ma taugu yahegwaegomi 'ami 'alehao wahelauwedi, ma taudi si'abi hemuyemuyegomi weyahidi wa'ahwanoi Yehoba 'oina ma 'i'abihetedi. ⁴⁵ Bewa 'oinega Tamadai galewa 'i'ahwa natunegomi, weyahina tauna helau huhuna, ma tauna wete 'ina sinala 'ihalahala togalagala ma tobwebwe'ana 'oidiya, ma wete 'ina dohi 'itagwatagwale tobwebwe'ana ma taudi geya tobwebwe'ana 'oidiya.

⁴⁶ Ma 'eguma 'iyamiyaomo wahehelauwedi, geya sawasawahina ma maisa Yehoba 'oinega waloba, weyahina togalaedi, gide *takesi* 'ana to'ewao, 'idi helau gide 'omi 'imi helau, 'iyadiyaomo sihehelauwedi.

⁴⁷ Wete 'eguma tasimiyaomo wahe'iyaiyaguwedi geya mumugami hali tomota mumugadi 'ibwebwe'ana sine, weyahina taudi ganamuli 'iyadiyaomo sihehelabinidi, 'oinega taudi ma 'omi tuwa mumugami mahemahetena.

⁴⁸ Ma 'omi 'ilobwainegomiya ma mumugami 'ausalana mabwaiyana, gide Tamamiu galewa.

Helau 'awawa weyahina

6 Wete Yesu 'igwaeya: Ceguma tutaina nuwanuwami ma wahelau taudi towewelohe 'oidiya, sahena tomota matadiya wapaipaihowa. Ceguma gide wapaipaihowa 'ese, sahena hepwtu nuwana maisa walobaloba Tamamiu galewa 'oinega.

² Ma tutaina wahehelau towewelohe 'oidiya, sahena yoguli wamu'amu'a, gide taudi to'e'abo'abo hada *tapwalolo* nuwana 'asa 'oidiya yoguli simu'amu'adi ma 'abehega tomota 'idi helau si'itadi ma sihepwtuwedi. Hede 'adi maisa tuta bewamo 'oina silobaloba ma hesi tuta 'inaonaoma geya maisadimo. ³ Ma 'omi tutaina wahehelau tuwa wa'ebwaya dahwana, ⁴ ma 'oinega sahena tomota si'ita'ita, ma Tamamiu 'imi 'ebwaya dahwanaina 'i'ita, ma muliyetega maisa bwebwe'ana 'i'ebwaegomi.

Cahwanoi weyahina

(Luke 11:2-4)

⁵ Cimi 'ahwanoi wete gide, 'eguma wa'ahwanoi Yehoba 'oina, sahena to'e'abo'abo gide wa'ahwa'ahwanoi, weyahina taudi nuwanuwadi ma tomota matadiya tapwalolo 'alona nuwana 'asai sitoholo ma si'ahwa'ahwanoi. Moisa 'adi hepwtu tuta bewa tuwa silobaloba, ma tuta 'inaonaoma geya. ⁶ Ma 'owa 'eguma 'u'ahwanoi, 'ulu nugeta 'ino hada 'alona ma 'uhadagudu ma 'u'ahwanoi dahwana Tamadaina 'oina, ma taunamo 'i'itago ma muliyetega maisa bwebwe'ana 'i'ebwaego.

⁷ Ma wete 'imi 'ahwanoi 'oidiya sahena walolohilahladi gwae gide taudi ganamuli si'oba'oba. Taudi 'idi hemisa ma gwae baibaiwadi 'oidiyega maisa bwebwe'ana siloba. ⁸ Sahena 'omi taudi gide, weyahina 'omi Tamamiu 'imiyamiya, ma tauna 'ami mwauwao 'isana-pu nugetediya ma muliyetega weyahina wa'ahwa'ahwanoi.

⁹ Coinega tuta 'ahwanoi 'oidiya bewa gide wa'ahwanoi 'esa:

“Tamama galewa, saniu 'ahe'asisiye, ma 'a'ah-wanoyego ma 'owa 'uloinemai, ¹⁰ ma 'oinega 'ino nuwatuwuwedi 'apaihowadi, gide tuwa megalewa sipaipaihowa. ¹¹ Cama 'e'ahai sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oina 'u'ebwa'ebwaemai. ¹² Ma 'ima mumuga galadi 'unuwasamudi, gide wete tauma 'iyamayao 'idi mumuga galadi 'oima 'anuwasamudi. ¹³ Ma sahena 'uto-hotohomai, ma hesi togalaina 'oinega 'u'abihetemai.”

¹⁴ Ceguma 'omi 'iyamiyao 'idi puiyao 'oimiya wanuwasamudi, Tamamiu galewa wete 'imi puiyao 'inuwasamudi. ¹⁵ Ma hesi 'eguma 'iyamiyao 'idi puiyao 'oimiya sahena wanuwanuwa samudi, Tamamiu wete 'omi 'imi puiyao sahena 'inuwanuwasamudi.

Hudi weyahina

¹⁶ Wete 'eguma tutaina 'oina tapwalolo weyahina wahudi, beno geya sowana wa'ai, sahena manimi 'ilolonohunohu gide tuwa tonuwagala. Ma to'abo 'idi paihowa gide, weyahina taudi 'adi 'ita si'abihegaledi ma 'abehega 'idi *hudi* tomota sisanapu. Taudi 'adi hep-watu tuta bewamo silobaloba, ma 'abwa geya. ¹⁷ Ma 'omi hesi tutaina 'e'ahai 'oinega wahudi tapwalolo weyahina, wamanibuyo ma wasinate, ¹⁸ 'oinega tomo-ta 'imi hudiina sahena sisanasanapu ma Tamamiu mo to'aha 'atemiya 'imiyamiya 'isanasanapu ma 'ana maisa 'i'ebwaegomi.

Maisa galewa weyahina

(Luke 12:33-34)

¹⁹ Sahena 'imi wasawasa bale'uwa wahehe'autedi, weyahina sohusohu ma mwahulu wasawasa bale'uwa si'abi'abi hegaladi ma wete toyagaha siluhulu 'imi hada 'oidiya sabi yagaha, ²⁰ ma hesi 'imi wasawasa galewa weyahina wahehetapewa. Weyahina galewa geya wete sohusohu nuwana mwahulu ma 'ida tobwa-tobwa si'abihegaladi, ma wete geya toyagaha. ²¹ Ma to tupwa 'imi wasawasa 'imiyamiya, beno tupwaina 'oina 'imi nuwatuwu 'ipili.

Wahida 'ana 'asilala

(Luke 11:34-36)

²² Matada gide wahida 'ana 'asilala. Coinega 'eguma matadaina 'ausalana, wahida mabwaiyana 'asi'asilalana, ²³ ma 'eguma matada sigala, wahida wete mabwaiyana siguguyou, ma 'eguma 'asilalaina 'igibo, 'ab-wa guguyou 'ubwa'ubwa 'i'ali sakowasiyegita.

Cada toloina 'aigeda tuwa

(Luke 16:13)

²⁴ Topaihowa geya sawasawahina ma 'ihetopaihowa badao 'eluwa 'oidiya, 'aigeda 'ilogwahate ma hesi 'aigeda tuwamo weyahina 'ipaihowa, ma 'oinega 'aigeda 'i'ahwa bwebwe'ane ma 'aigeda 'i'ahwa galagala. Coinega geya sawasawahina ma Yehoba 'ina paihowa ma wasawasa bale'u ta'abiluwedi.

Sahena 'ateyoho

(Luke 12:22-24)

²⁵ Coinega yahegwaegomi 'abehega sahena 'imi miya bale'uwa weyahina wanuwanuwatuhu madouna, 'ami 'e'ahai ta 'ami we'aha ta 'ami 'ale'o weyahidi. Weyahina yawasida ginaula madouna 'oida, ma tob-watobwaedi wahi weyahidi geya ginaula madouna.

²⁶ Bewa 'aigeda 'ebe'ita ya'ebwaegomi bwasumo 'oidiya, tuta mabwaiyana geya sidauna, geya si'eli'eli, ma wete geya 'idi hada 'e'ahaimo. Bwasumowedi gin-aula 'i'iudi, ma tuwa beno Tamadai galewa tuta baibai-wana 'adi 'e'ahai 'i'ebwa'ebwaedi. Ma hesi wanuwatuhuyahi 'abehega 'omi madoumi Yehoba 'oina, 'oinega sawasawahina ma 'ihe'aigomi. ²⁷ Ma taiya 'oimiyega sawasawahina 'ina nuwatuwuwega 'i-na tuta bale'uwa 'i'abiheduduli? Geya, 'awa?

²⁸ Coinega to'aha weyahina wanuwanuwatuhu madouna 'ami 'ale'o weyahidi?

Ma 'aigeda wete bewa 'ebe'ita, haneyao 'idi bwala gogowa weyahidi wanuwatuwu dadani. Tuta baibai-wana geya sipaihowa ma wete geya 'adi 'ale'o sipai-howadi. ²⁹ Ma moisa, Solomoni 'ana 'ale'owao ma 'ana pasao 'adi 'ita 'ausaladi, ma hane 'adi 'ita hesi bweb-we'ana hedada. ³⁰ Coinega wanuwanuwatuhu Yehoba 'ina 'itayahina 'oimiya weyahina. Tauna pwatula 'ihep-asediya hane bwebwe'adi 'oidiyega; nige haneyedi si-didiya ma gona siwelai ma sigabudi, ma 'omi pwatula wabwebwe'ana sinediya, ma hesi 'ami 'ale'owao 'i'eb-waegomi. Coinega sahena 'imi hemisa Yehoba 'oina 'i-we'awe'a.

³¹ Geya'abwa wanuwanuwatuhu madouna ma wag-waegwae 'abehega, “To'aha 'a'ai?” bo “To'aha 'anu-ma?” bo “To'aha 'a'ote?” ³² Gwae bewa gide tomiya ganamuli 'idi gwae. Ma to'aha 'imi nuwatuwu Tamamiu galewa 'isanapu pwaidiya, gide 'ami 'e'ahai ta 'ami we'aha ta wete 'ami 'ale'o 'i'ebwaegomi tuwa.

³³ Cilobwainegomiya ma nugeta Yehoba 'ina loina ta 'ina 'eda dumwaluna wa'ebese ma wamuliye, eeta 'a-mi 'e'ahai ma 'ami 'ale'o 'i'ebwaegomi wete.

³⁴ Geya'abwa wanuwanuwatuhu gona weyahina. Beno namo nata tuwa weyahina wanuwanuwatuhu. Ma sabwelo sinaonaoma 'adi mwau sahena sabwelo nata 'ana mwau ba'idana talagulagu hegogone, ma hesi sabwelo 'aigeda 'aigeda taudi 'adi mwau weyahidi tanuwanuwatuhu 'adi sabwelowedi 'oidiya.

Cahwa galagala

(Luke 6:37-38, 41-42)

7 Sahena tomota wa'ahwa'ahwa galagaladi 'a-muge wete Yehoba 'i'ahwa galagalaegomi.

² Weyahina to ginaula 'oidiyega tomota wa'ahwa gala-galaedi nata 'oidiyega Yehoba 'i'ahwa galagalaegomi, ma wete togidega wamumuga 'esa tomota 'oidiya Yehoba gide wete 'imumuga 'oimiya.

³ Ma geya sawasawahina ma tasiu weyahina 'ugwae 'abehega matana 'aiwe tupwatupwana 'imiyamiya, weyahina 'owa wete matauwa 'etupwa 'imiyamiya, ma

geya 'u'ita. ⁴ Geya'abwa tasiu 'ugwaegwaene 'abehega 'aiwe tupwatupwana 'u'ewayahule matanega, weyahina 'owa wete matauwa 'etupwa 'imiyamiya. ⁵ Cowa hede 'aigeda to'abo, 'awa? Ma hesi 'etupwa matauwe-ga 'u'ewayahule nugete, ma 'oinega 'u'ebubuna bwaibwaina ma muliyetega tasiu matanega 'aiwe tup-watupwana 'u'ewayahule.

⁶ Sahena Yehoba 'ina ginaulao 'u'e'eheleye 'edewa 'oidiya, tabu ta silogwahatedi ma sinaligo. Geya sawa-sawahina ma wete 'imi *bagi* bawe wa'ebwa'ebwaedi, tabu ma wete si'ahuhe bi'ibi'idi.

Cahwanoi weyahina

(Luke 11:9-13)

⁷ Wa'ahwanoi, ma Yehoba 'i'ebwaegomi. Wete wa'ebesa ma 'oinega waloba. Ma waula'e'e ma 'ah-wa'eda 'iso'e. ⁸ Ceguma ta'ahwanoi, Yehoba 'i'ebwaya 'oida, ma 'eguma ta'ebe'ebesa 'abwa taloba, ma wete 'eguma ta'eulaula'e'e beno 'ahwa'eda 'ihuwe 'oida.

⁹ Ma togidega 'omi gwagwama tamadiyao, 'eguma natumiyao 'e'ahai weyahina si'ahwanoi, beno da'ule wa'ebwaedi? ¹⁰ Bo 'eguma silahana weyahina si'ah-wanoi mwata wa'ebwaedi? Geya hene! ¹¹ Moisa 'omi togala, ma 'imi 'ehete natumiyao 'oidiya wasanapu pwaiya, 'abehega ginaula 'ausaladimo wa'ebwa'eb-waedi. Gide wete Tamamiu galewa, 'eguma wa'ah-wanoi 'oina, 'isanapuya to'aha bwebwe'ana 'ilob-wainegomiya ma 'i'ebwaegomi.

¹² Ma 'eguma nuwanuwami to'aha ma tomota 'oimiya sipaihowa, beno 'omi wete gide 'oidiya wapai-howa 'ese, weyahina bewa Mosese ma palopitao 'idi loina 'ana bwagila.

Cahwa 'i'iuna

(Luke 13:24)

¹³ Cahwa 'i'iuna 'oinega waluhu ma sahena 'ahwa madouna 'oinega, beno 'ebe hesilae 'ana 'eda. Cedaina madouna ma 'ana tauya meyameyahana ma tomota mabwaiyadi 'oina sitautauya. ¹⁴ Ma yawasi bwebwe'ana 'ana 'eda 'ana tauya mwauna, ta 'ana 'ah-wa 'i'iuna tuwa, ma tomota hisahisadimo 'oina siluhu-luhu.

Caiwe mahuwaina

(Luke 6:43-44)

¹⁵ Tohepwaila 'abo'abodi 'oidiyega wa'itayahigomi, weyahina tupwadi 'abwa sinaoma 'oimiya, 'adi 'ita gide sipi manamanasamidi, ma 'alodiya hesi gide tuwa 'edewa lolosasa. ¹⁶ Ma 'idi paihowao 'oidiyega 'abwa wasanapudi, weyahina talitali geya sawasawahina huwaina 'ihepiyoi. *Buyubuyuwa* wete gide geya sawa-sawahina ma huwaina 'ihedamaya. ¹⁷ Weyahina 'aiwe bwebwe'adi huwaidi bwebwe'adi, ma 'aiwe galadi huwaidi wete galadi. ¹⁸ Ma 'iyamo 'aiwe bwebwe'adi geya sawasawahina ma huwaidi galadi sihuwaedi. Ta wete 'aiwe galadi geya sawasawahidi ma huwaidi bwebwe'adi sihuwaedi. ¹⁹ Ma hene 'eguma 'aiwe geya sida huwa huwaina bwebwe'ana, nata tagoha yahule

ma tagabu. ²⁰ Gide wete tohepwaila 'abo'abodi 'idi pai-howega sawasawahina ta'inanadi.

To'abowao

(Luke 13:25-27)

²¹ Baibaiwadi 'oiguwa si'ahwa'ahwa bada ma 'abwa sahena siluhuluhu Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina, beno namo taudi Tamagu galewa 'ana tohematamatanao.

²² Tuta 'inaonaoma 'oina tomota baibaiwadi 'abwa 'oiguwa sigwae, "Bada, 'apaihowa weyahiu ma sani-uwega 'alologuguya ma hi'ahi'a tomota 'oidiyega 'aula latuwediya, ma wete paihowa 'ebe henainaida 'apai-howediya."

²³ Ma hesi 'oidiya 'abwa yagwae, "Geya yasanapugo-mi taiyawedi 'omi. Wahila ma geya'abwa waluhuluhu-ma, weyahina 'omi togala."

Hada 'ana wahuwahu

(Luke 6:47-49)

²⁴ Cigu gwae bewa 'eguma taiya 'ihesagohedi ma 'i-hematamatedi, tauna gide 'aigeda tohada'abi sanasanapuna, 'ina wahuwahu dimwa 'oina 'i'abiya, ²⁵ ma muliyetega dohi 'idobima, ma yagewa 'idauma, wete yaumai madouna 'itowa, ma 'ina hadaina geya 'iguli, weyahina 'ina wahuwahu dimwa 'oina 'i'abiya.

²⁶ Ma 'eguma taiya 'igu gwae bewa 'ihesagohediya ma geya 'imuliyedi, tauna gide toheyauyaule 'ina hada 'i'abiya nenegwala 'oina. ²⁷ Coinega dohi madouna 'i-dobiya, ma yagewa 'idauwa, ma wete yaumai madouna 'itowa, ma hadaina 'iguliya ma 'ile'wa yahu-leya.

²⁸ Tutaina he'ita bewa Yesu 'ilosalohidiya ma bodaedi nuwadi 'ihenainaida, ²⁹ ma sigwae, "He'ita bewa wai-waina, ma 'ida loina 'ana tohe'itao 'idi he'ita we'ana."

Yesu tolepelu 'aigeda 'i'abihe bwebwe'aneya

(Maki 1:43-45; Luke 5:12-16)

8 Coinega 'oyega 'idobima ma boda madouna simuliyeya. ² Ma 'oidiyega 'aigeda loheya ma 'ana lepelu 'inaoma Yesu 'oina 'i'ahetulasa, ma 'ihewgaeya 'igwae, "Bada, 'eguma 'ino nuwatuhu gide, sawa-sawahina ma 'u'abihe bwebwe'ane-gau." ³ Ta Yesu ni-manega loheya 'wapina 'i'abi tohoya, ma 'igwae, "Ce-he 'ausala! Cubwebwe'ana." Ta loheyaina 'ana lepelu 'igumwala mwayamwayauwa, ta 'ibwebwe'ana.

⁴ Coinega Yesu 'ihewgaeya, "Cutauya ma sahena 'eta taiya 'oina 'uhehepwailegau, ma hesi dumwad-umwaluna 'utauya topwaoli 'oina ma 'i'itago, ma 'oinega 'upwaoli Yehoba 'oina to'aha gide 'ada loina Mosese 'oinega, ma tomota sisanapugo 'abehega 'ub-webwe'ana pwaiya."

Tolo'aleha 'ina 'ali'e 'ana 'abihebwebwe'ana

(Luke 7:1-10; Yoni 4:43-54)

⁵ Eeta Yesu 'inaoma gogo Kapaneumi 'oina, ma tolo'alehao taudi meLoma 'adi tohanugeta 'aigeda 'i-naoma ma 'i'ahwanoiya Yesu 'oina, ⁶ 'igwae, "Bada, 'igu 'ali'e 'aigeda 'ilohala, ma hadai ma'ana muya

madouna 'i'eno'eno, ma geya sawasawahina ma 'ini-hu."

⁷ Ta Yesu 'igwae, "Nata yanaowa ma ya'abihe yawesai."

⁸ Ma loheyaina Yesu 'ina gwae 'ihemisaeya, 'igwae, "Bada, geya 'ilobwainego ma 'igu hada 'uluhu, ma hesi 'ugwaemo ma 'igu 'ali'e 'iyawesai. ⁹ Weyahina taugu loina yasanasanapu, ma 'agu toloinao 'idi gwae 'ana tomuliya, ma wete 'igu tolo'alehao yaloinaedi, ma 'eguma 'aigeda 'oina yagwae, 'Cutauya', 'itauya tuwa; ma 'eguma 'aigeda 'oina yagwae, 'Cunaoma', wete 'inaoma; ma 'eguma 'igu topaihowa 'aigeda yahegwae, 'Bewa 'upaihowa', 'ipaihowa tuwa.'"

¹⁰ Cina hepwailla bewa 'oinega Yesu 'iyaliyaya madouna, ta 'isakowasiya ma bodaedi simulimuliye 'ihewgaediya, 'igwae, "Moisa, geya 'aigeda taiya yaloba meIsileli 'oimiyega 'ina hemisa loheya bewa gide, ¹¹ ma yahepwailla 'oimiyega 'abehega baibaiwa hedade 'abwa tupwa mabwaiyana 'oidiyega sisawalama ma 'ane Ebalahamo ma Aisake ma Yakobo ma 'iyadiyao si'ai hegogona Yehoba 'ina 'ebeloina 'alona, ¹² ma hesiyage 'omi 'abehega Yehoba natunao 'iula latuwegomi guguyou 'alona, ma nobwa wadou ma wahe-sala'i'ita, muyamuya 'oinega."

¹³ Eeta Yesu tolo'aleha 'adi tohanugetaina 'ihewgaeya, "Causala, 'uhila. Cino 'ali'e nata 'iyawesai, gide 'ino hemisa." Tuta nage 'oina 'ina 'ali'eina waiwai 'ilobeya.

Tomota baibaiwadi Yesu 'i'abihe bwebwe'enediya

(Maki 1:29-34; Luke 4:38-41)

¹⁴ Coinega Yesu Pita 'ina hada 'iluhuwa, ma Pita lawana 'i'iteya 'ilohala, wahina 'iloyahiyahiya. ¹⁵ Eeta 'inaowa ma nimana 'i'abiya, ma 'ina lohala 'isawala, ma 'itoholowa ma 'e'ahai 'i'atububuya Yesu weyahina.

¹⁶ Coinega boi hohauwa tomiya 'asao tupwadi tomta si'ewedima, taudi hi'ahi'a* 'oidiya simiyamiya, 'oinega Yesu hi'ahi'aedi 'ina gwaeyega 'iula latuwediya, ma wete tolohalao mabwaiyadi 'i'abihe bwebwe'enediya.

¹⁷ Ginauledi bewa silatu pwaiya ma 'oinega palopita Aiseya 'ina hepwailla nugeta 'ilatuwa, gide Buki He'a-sisi 'oina 'ihewgaeya 'igwae, "Tauna 'ida muyamuya ma 'ada lohalao 'ana to'e-wayahula."

Tomota 'abehega Yesu simuliye ma geya

(Luke 9:57-62)

¹⁸ Tuta nage 'oina Yesu boda madouna 'i'itediya sito-holo sakowasiyeya, 'oinega 'ana tomuliyao 'ihewgaediya ma 'abehega wagega sihabala hali tupwa.

¹⁹ Coinega 'aigeda loina 'ana tohe'ita 'inaoma ma Yesu 'ihewgaeya 'igwae, "Tohe'ita, nuwanuwagu ma ya-muliyego. To tupwa 'oina 'utautau taugu yamuliyego."

²⁰ Ma Yesu loheyaina 'ihewgaeya, 'igwae, "Cedewa totpwatula ma'idi gaula, ma wete kwasumo ma'idi nehwa, ma taugu *Loheyaiguina* geya 'igu 'ebe 'enomo."

²¹ Ta 'aigeda wete tomuliya 'inaoma ma Yesu 'ihewgaeya, 'igwae, "Bada, 'utagwalegau ma yahila nugeta

ma tamagu yayamwa 'ina 'amasa weyahina, ma yalagu, ma muliyetega yamuliyego." ²² Ta Yesu 'ihewgaeya, "Tuwa! Nobwa tamau, ma hesi 'umuliyegau, ma taudi to'amasao 'idi to'amasao silagu galiha."

Yesu wediliya 'i'abi hedaumwaliya

(Maki 4:35-41; Luke 8:22-25)

²³ Coinega Yesu ma 'ana tomuliyao sigeluwa wagai, ²⁴ ma sihabahabala hali tupwa, ma Yesu waga 'alona 'i'eno sineya. Ma muliyetega wediliya madouna 'itowa, ma bagodu 'isiwasiwa di'wa wagai, ma 'i'iunamo ma sidamana. ²⁵ Ta Yesu sihanoya ma sigwae, "Bada, 'ule-memai 'amuge tadamana."

²⁶ Ma 'ihewgaediya, "To'aha weyahina wamatauta? Togidega geya 'imi hemisamo, 'awa?" Coinega 'itoholowa ma yaumai ma bagodu 'iheliyediya, 'igwae, "Walolagu!" Ma ni'u mabwaiyana 'idaumwala.

²⁷ Coinega tomtaiyedi si'iteya nuwadi 'ihenainaida ma sigwae, "To loheya bewa, ta yaumai ma bagodu 'enana simuliyeya?"

Yesu hi'ahi'a 'iula latuhediya

(Maki 5:1-20; Luke 8:26-39)

²⁸ Sihabala pwaiya ma siluhuwa meGadala 'idi tupwa, ma loheya siteluwa hi'ahi'a 'i'abihebuwediya ma galiha duluhina 'oinega silatuma. Ma mumugadi gala hedade, 'oinega geya sawasawahina ma 'aigeda taiya 'idi tupwaina 'oinega 'itauya. ²⁹ Siteluwaedi Yesu si'iteya ma sitala'asona, sigwae, "Ce! Cowa Yehoba Natuna, to'aha 'utohotoho ma 'abehega 'upaihowa 'oima? Cabehega tuta bewa 'unaoma sabi 'abihe muyemuyemai ma muliyetega heyatala?"

³⁰ Ma deidiya bawe baibaiwadi siduladula, ma 'adi to'itayahinao si'ita'itayahidi. ³¹ Coinega hi'ahi'aedi Yesu 'oina si'ahwanoiya, sigwae, "Ceguma 'uula latuhemai, sawasawahina ma baweyedi nage 'oidiya 'uhetunemai?"

³² Ma 'ihewgaediya, "Walatuma." Ta loheloheya siteluwaedi 'oidiyega hi'ahi'aedi siulalatuwa ta silomwaya mwayauwa, bawe 'oidiya siluhuwa, 'oinega baweyedi mabwaiyadi sipili butubutu ta 'ade'adewalega sibe'uwa ma holai sidamana.

³³ Coinega baweyao 'adi to'itayahinaowedi simatauta ma siden sitauya 'idi 'asa, ma ginauledi si'itediya mabwaiyana sihepwailediya tomiya 'asaedi 'oidiya, to'aha gide yauyaledi 'oidiya 'ilatuwa. ³⁴ Ta tomiya 'asaedi mabwaiyadi silatuma Yesu sabi 'itaina, ma tuta silobeya silohesohesoiyeya ma 'abehega 'idi tupwa 'i'ebesine.

Yesu topeu 'aigeda 'i'abihe bwebwe'aneya

(Maki 2:1-12; Luke 5:17-26)

⁹ Coinega Yesu wagai 'igeluwa ma 'ihabala hila 'ina gogowa. ² Ma 'aigeda topeu boda si'ahaliya 'ina 'ebe'eno 'oina ma sinaoleyama Yesu 'oina. Bodaedi 'idi hemisa Yesu 'isanapuya ma topeu 'ihewgaeya 'igwae, "Natugu, 'uyaliyaya, 'ino mumuga galadi 'adi nuwasam 'uloba pwaiya."

³ Ma tupwadi Ioina 'ana tohe'itao Yesu 'ina gwae sihesagoheya ma taudimo sihehegwaegwae sigwae, "Yesuina 'igwaegwae hopa'ala Yehoba 'oina."

⁴ Cidi nuwatuhiina Yesu 'isanapu pwaiya ma 'ihewaediya, 'igwae, "To'aha weyahina 'atemiyege wanuwanuwatuhu galana?" ⁵ Ma to'aha wanuwanuwatuhuya yada gwae loheya bewa 'oina ma 'abehega yagwae, 'Cino mumuga galana yanuwasm pwaiya', nuwana yada gwae, 'Cutoholo ma 'utauya?' ⁶ Ma wasanapu 'abehega taugu Loheyaiguina bale'uwa ma sawesawehigu tomota 'idi mumuga galana yanuwasmudi." Coinega topeuina 'ihewaeya, 'igwae, "Cutoholo ma 'ino 'ebe'eno 'u'ahali ma 'utauya 'ino gogowa."

⁷ Coinega topeuina 'itoholowa ma 'itauya 'ina gogowa.'

⁸ Ma bodaedi paihowa bewa si'iteya ma ma'idi he'asisi Yehoba sihehepwatuwe, weyahina tauna Yesu 'ana to'abihewaiwai.

Yesu Madiu 'ibwauweya

(Maki 2:13-17; Luke 5:27-32)

⁹ Coinega Yesu tupwa bewa 'i'ebesineya ma 'itauya, ma loheya 'aigeda 'i'iteya, sanina Madiu, *takesi* 'ana hada 'ebe paihowa 'alona 'imiyamiya, 'oinega 'ihewaeya, 'igwae, "Madiu, 'umuliyegau." Ta Madiu 'itoholowa ma Yesu 'imuliyeya.

¹⁰ Muliyetega hada 'aigeda 'oina Yesu 'iluhuwa sabi 'ai ma tolopui gide takesi 'ana to'ewao ma tolopui tupwadi wete sinaoma, ma Yesu ma'ana tomuliyao ma'iyadiyao simiyatoiya.

¹¹ Coinega tupwadi Palisiyao si'iteya ma Yesu 'ana tomuliyao 'oidiya sihesilala, sigwae, "To'aha weyahina 'imi tohe'ita takesi 'ana to'ewao ma wete togala tupwadi ba'idanao si'ai'ai hegogona?"

¹² Ma Yesu gwae bewa 'ihesaagoheya ma 'ihewaediya, "Taudi wahidi waiwai geya nuwadi to'abihewebwe'ana, ma tolohala hesi. ¹³ Coinega 'ilobwainegomiya ma Yehoba 'ina gwae wauwa sabwale-na Buki He'asisi 'oina, 'igwaeya, 'Nuwanuwagu 'atemuyamuya, ma geya nuwagu pwaoli.'

Bewa yanaoma geya tobwebwe'ana weyahidi, ma hesi topui sabi 'abihetedi."

Yesu 'ina gwae hudi weyahina

(Maki 2:18-22; Luke 5:17-26)

¹⁴ Ta Yoni 'ana tomuliyao sinaoma ma Yesu sihegwaeya, sigwae, "Tauma ma Palisiyao 'ima tapwalolo weyahina 'ai 'oinega 'ahudi, ma togidega ma 'oinega 'owa 'a tomuliyao geya sida hudi?"

¹⁵ Coinega Yesu gwae hegehegedi 'i'ebwaediya, 'igwae, "Togidega, sawasawahina hai 'ana toyo'owao sinuwagala 'eguma tohai meloheyana ma'iyadiu siyalialiyaya? Nuwana geya, 'awa? Ma wanuwanuwatuhuyahi 'abehega tuta 'inaonaoma ma tohaina 'i'ebesinedi, ma hesi sinuwagala ma 'e'ahai 'oinega si'etala he'asisi."

¹⁶ Ma 'aigeda wete gwae hegehegedi 'ihewaediya, 'igwae, "Geya sawasawahina ma 'ale'o 'ehauna tupwatuwana 'ale'o miyamiyana tabwabwada, 'amuge gide taigalaina 'ilotaigalasehe. ¹⁷ Ma geya wete sawasawahina ma we'aha 'ehauna ma waiwaina tasiwa 'wapi 'ebesiwamiyamiyana 'oina. Ceguma bewa gide tapaipaihowa 'ese, we'aha 'ina seseha 'oinega 'wapi 'ina 'ilotaigala, ma we'ahaina 'ilotasiwa, ma 'oinega 'ebesiwaina 'igala. Ma 'ilobwaineyana ma we'aha 'ehauna ma waiwaina tasiwa 'ebesiwamiyamiyana 'ehauna 'alona, ma 'oinega mabwaiyana bwebwe'ana."

Yesu waiwahine 'eluwa 'i'abihe bwebwe'aniya

(Maki 5:21-43; Luke 8:40-56)

¹⁸ Cabwa Yesu 'ihewaegwae ma 'aigeda toloina 'inaoma ma Yesu matana 'i'ahetulasa, ma 'igwae, "Bada, natugu wahinena nige 'i'amasa, ma nuwanuwagu 'unaoma ma wahina 'u'abito ho ma 'itoholo hila."

¹⁹ Ma Yesu 'itoholowa ta ma'ana tomuliyao toloina simuliyeya, ²⁰ ma sitautauya, ma wahine 'aigeda bweyahina 'idaudau bolime tuwelo 'oidiya mulidiyega 'inaoma, ma Yesu 'ana 'ale'o papalina 'i'abito hoya.

²¹ Weyahina 'ina nuwatuhi 'atena 'igwaeya, "Ceguma tuwa Yesu 'ana 'ale'omo ya'abito ho, nata yabwebwe'ana."

²² Ma Yesu 'ilo'itahila ta wahineina 'i'iteya, ma 'igwae, "Yauwedo natugu, 'ino hemisege 'ubwebwe'ana pwaiya." Ma tuta nage 'oina wahineina 'ibwebwe'ana.

²³ Coinega Yesu 'itauya ma toloina 'ina hada 'ilatuwa ma 'i'iteya todou sidoudou ma lololi 'ana tomu'ao lololi simu'amu'adi, ta 'enadi madou hedada.

²⁴ Ta Yesu 'ihewaediya 'igwae, "Walatu. Gwama bewa geya 'i'amasa, ma hesi 'i'eno sineya." Ma simaluweya.

²⁵ Eeta bodaedi silatuwa ma Yesu 'iluhuwa ma gwamaina nimana 'i'abiya, ta mayawasina 'itoholowa.

²⁶ Muliyetega wasaina bewa 'i'edadana tupwa mabwaiyana 'oidiya.

Yesu tomata gibugibu 'eluwa 'i'abihe bwebwe'aniya

²⁷ Tupwa nage 'oinega Yesu 'itautauyama, tomata gibugibu 'eluwa simuliyeya, ma sibwauwau 'enadi madouna 'oinega, sigwae, "Debida tubuna ee, 'u'ate-muyemuyemai!"

²⁸ Ta hadai 'iluhuwa ma tomata gibugibuwedi sinaoma 'oina, ma Yesu 'ihewaediya, "Togidega wahemisegauwa 'abehega sawasawahigu matami ya'abi he'asilala?" Ma taudi sigwae, "Bada, sawasawahiu."

²⁹ Coinega matadi 'i'abito hodiya ma 'ihewaediya, "Cimi hemisa 'oidiyega matami si'asilala," ³⁰ ma matadi si'asilala. Ma Yesu Ioina pa'alina 'i'ebwaediya, 'igwae, "Sahena taiya 'oina wahehepwailegau."

³¹ Ta hesi sitauya, ma Yesu 'ina Ioina siligehiya, ma 'ina paihowaina sihepwaila dadaneya tupwa mabwaiyana 'oidiya.

Yesu buwa 'aigeda 'i'abihe bwebwe'aneya

³² Ma Yesu ma'ana tomuliyao sitautauya, ma 'aigeda loheya welabana memenana sibuiya sitoeyama Yesu 'oina. ³³ Ma 'oinega Yesu welabana 'ipa'ia, ma loheyaina 'ibwebwe'ana ma 'ihewagwae. Ma boda ma'idi yaliyaya Yesu si'ahwa bwebwe'aneya, ma sigwae, "Geya 'eta taiya 'ina paihowa bewa gide ta'ita Isileli 'alona."

³⁴ Ma hesi Palisiyao sigwaeya, "Welabanao 'idi bada 'ina waiwaiyega Yesu welabanao 'ipa'ipa'idi, ma geya Yehoba 'ina waiwaiyega."

Yesu tomota 'i'atemuyemuyediya

³⁵ Ta Yesu 'asa madoudi ma 'i'iudi 'oidiya 'isakowasiya ma 'idi hada tapwalolowao 'oidiya 'ihe'ita ma 'iloguguya Yehoba 'ina lina tetelina weyahina, ma wete lohala baibaiwana 'oidiyega tomota 'i'abihe bwebwe'aneidiya.

³⁶ Ma boda 'i'itidiya ma 'i'atemuyemuyediya, weyahina 'adi mwauwao 'oidiyega geya 'adi to'abihetenamo, gide sipi 'wani'wanidi, geya 'adi to'itayahinamo. ³⁷ Ma 'ana tomuliyao 'ihewagwae, "Mamasalai bwebwe'ana, ma to'eli'eli 'omi hisahisamimo. ³⁸ Coinega tanoha taniwagana 'oina wa'ahwanoi ma topaihowao wete 'ihesumanedi, 'ina tanoha si'eli."

Yesu 'ana tomuliyao sanidi

(Maki 3:13-19; Luke 6:12-16)

10 Yesu 'ana tomuliyao site tuwelo 'ibwauwediya ma lina ma waiwai 'i'ebwaeidiya ma 'oinega sawasawahidi hi'ahi'a tomota 'oidiyega siulalatuheidi ma lohala ma we'a 'oidiyega tomota si'abihe bwebwe'aneidi. ² Cana tomuliyawedi sanidiyao bewa: Nugeta Saimoni, tauna sihesaniyeya Pita, ma tasina Andulu, wete Yemesa ma tasina Yoni, taudi tamadiu Sebedi, ³ wete Pilipi ma Batolomiu ma Tomasi ma Madiu, tauna takesi 'ana to'ewa, ma wete hali Yemesa tauna Alipiyo natuna, ma Tadiyasi, ⁴ ma wete hali Saimoni, tauna to'ala'ohe'ohe Isileli 'ina miyawasi Loma weyahina, ma Yudasa Isakaliyota, tauna 'abwa Yesu 'itebae.

Yesu 'ana tomuliyao 'idi paihowao

(Maki 6:7-13; Luke 9:1-6)

⁵ Yesu site tuwelowedi 'iloinediya ma 'ihe- sumanediya, 'igwae, "Sahena taudi *ganamuli* 'oidiya watautauya, ma wete sahena Sameliya 'asanao 'oidiya waluhulu, ⁶ ma hesi sipi 'wani'wanidi 'oidiya watauya, taudi beno 'ida bodao meIsileli, ⁷ ma 'oidiya wahepwaila 'abehega Yehoba 'ina lina 'ilatu pwaima. ⁸ Tolohalao wa'abihe yawesaidi ma to'amasa wa'abihe toholodi ma tolepelowao wa'abihe bwebwe'aneidi, ma wete hi'ahi'a tomota 'oidiyega waulalatuheidi. Yehoba 'ina helau 'i'ebwae daisigomi pwaiya, 'oinega 'omi wete sawasawahimi ma wa'ebwaya 'awawa tomota 'oidiya.

⁹ "Ma 'imi sakowasi 'oina sahena mane 'imi peha 'oidiya wado'odo'o, haite weyahina. ¹⁰ Sahena wete peha wa'ewa'ewa, sahena wete 'ami 'ale'o 'eluwa, sahena 'ami butu 'eluwa, sahena 'imi digona 'eluwa wa'ewa'ewadi, ma hesi 'abwa 'ami 'iluwana waloba, 'abwa wa'ai.

¹¹ "Ma 'eguma 'asa madouna bo 'i'iuna 'oina waluhu wa'ebesa nugeta taiya 'ina mumuga 'ausalana, ma 'oina wahetaumana ee 'ana siga tupwaina wa'ebesine. ¹² Ma 'eguma 'aigeda hada 'oina waluhu, nugeta waloyauwedo 'oidiya. ¹³ Ceguma susuwedi 'idi mumuga 'ausalana, wahelauwedi ma wagwae helauwedi, ma 'eguma 'idi mumuga galana sahena 'imi helau ma 'imi gwae helau 'oidiya wamudamudali.

¹⁴ "Ma 'eguma geya 'aigeda taiya 'itoegomi 'ina hada, nuwana 'imi gwae geya 'ihesagohedi, 'asaina 'oinega waluta ma 'ahemiyega gawalina walohutuhutui yahuledi 'idi tupwa, beno 'ebe'ita 'asa taniwagadiyao 'oidiya, ma muliyetega 'asaina wa'ebesine. ¹⁵ Moisa, 'abwa yatala 'ana tuta 'oina, taudi 'asaedi silogwahategemiya lina madou hedada siloba, ma geya gide meSodoma ma meGomola 'adi lina.

Muyamuya matada weyahina

(Maki 13:9-13; Luke 21:12-17)

¹⁶ "Wanuwatuhuyahi 'abehega taugu yahesumane-gomi gide sipi manamanasamumi watautauya 'edewa lolosasa gamwagamwanidiya, 'oinega sawasawahina ma wanuwasanapu mwata gide, ma hesi wamumuga hohonuha gide gabubu.

¹⁷ "Coinega wa'itayahigomi, weyahina tomota 'abwa sitauyegomi, yatala weyahina, ma hada tapwalolo 'oidiya 'abwa si'etutuwegomi, ¹⁸ ma sitoegomi ma sitauyegomi toloinao ma kiniyao matadiya ma si-he'ewegomi, weyahina 'omi 'abehega 'igu bodao, ma wasagu 'oidiya wahepwaila, ma wete tupwa 'atamana tomotaedi 'imi hepwaile sihesagohe.

¹⁹ "Ma 'eguma matadiya sihetohologomi sahena wa'ate'ateyoho togidega wagwae 'esa, weyahina tuta 'abwa Yehoba 'imi gwae 'ida 'ebwae-gomi, ²⁰ ma geya 'abehega 'omi wagwae-gwae, ma Yehoba yaluyaluwana 'oimiyega 'igwae-gwae.

²¹ "Ma wete tuta sinaonaoma 'oidiya tomota 'idi susu 'alona lo'aleha 'ilatu weyahigu, beno loheya tasina 'itebae ma silohe'amasi. Gide wete tamana natuna 'itebae ma silohe'amasi. Wete gwagwama sinadiyao ma tamadiyao 'oidiya silo'aleha ma silohe'amasidi. ²² Ma tomota mabwaiyadi silo'alehegomi weyahina 'omi 'abehega 'agu tohemisao. Ma 'eguma taiyawedi si'alamai'ita ma sitoholo pa'ala ma 'ana siga tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina, 'abwa yaliyaya hataya siloba.

²³ "Ma 'eguma 'aigeda tupwa 'oina sihunuhunugomi, wadena hali 'asa 'oina. Moisa 'abwa, sahena 'asa mabwaiyana Isileli 'alona wapaipaihowa salohi, ma taugu loheyaiguina yahilama.

²⁴ "Tomuliyao geya sawasawahina ma 'ina tohe'ita 'i-madousine. Gide wete topaihowa geya sawasawahina ma 'ina bada 'iloine. ²⁵ Ma hesi 'ausala 'eguma 'abehe-

ga 'omi 'agu tomuliyao, ma 'omi ma taugu tahema-hemahetena. Weyahina taugu hada toniwagagu, ma 'eguma sihesaniyegau *Tomudulele*, 'omi 'igu bodao 'abwa si'ahwa galagalaegomi madouna.

Matauta weyahina

(Luke 12:2-9)

²⁶ “Coinega sahena tomoetaedi wamatamatautedi, weyahina ginauledi 'wai'waihidi 'abwa Yehoba 'i'abi latuwedi, ma si'asilala. ²⁷ Eeta to'aha guguyou 'oina ya-hepwailediya 'oimiya, sabwelowa wahepwailedi tomo-ta baibaiwadi 'oidiya, ma to'aha yahe'ahwa henahenaeya 'oimiya wahepwaila latuwedi 'imi talube'uwega.

²⁸ “Ma taudi wahimi silolohe'amasi sahena wamata-matautedi, weyahina taudi wahimimo sawasawahina ma silohe'amasi, ma yaluyaluwami geya'abwa. Ma hesi Yehoba wamataute, weyahina tauna sawasawahina ma 'asa 'ala'alatana* 'oina wahimi ma yaluyaluwami 'ilohe'amasi luwedi.

²⁹ “Cebe'ita bewa, 'eguma dinegwa 'eluwa tag-imwanedi, 'adi maisa toea 'aigeda tuwa, ma hesi Yehoba 'i'ita'itayahidi, ma 'eguma 'aigeda 'i'amasa, beno Tamamiuina 'ina nuwatuhi 'oinega. ³⁰ Ma bwagana geya sawasawahina ma hunuhunuwa wahasili deba 'aigeda 'oina, ma hesi Yehoba 'adi baibaiwa 'isanasanapu. ³¹ Coinega sahena wa'ate'ateyoho, weyahina 'omi Yehoba 'ina ginaula madouna, ma dinegwa geya ginaula madouna.

³² “Ceguma taiyawedi weyahigu sihehepwaila tomo-ta matadiya, 'abwa galewa taugu wete weyahidi yahepwaila Tamagu matana. ³³ Ma 'eguma taiyawedi siuhalegau tomo-ta matadiya, taugu wete 'abwa galewa Tamagu matana yauhaledi.

Geya he'iyayagau yatauyeyama ma hesi 'aleha

(Luke 12:51-53; 14:26-27)

³⁴ “Sahena wanuwatuhi 'abehega 'igu dobima bale'uwa 'oinega nuwadaumwala waloba. Geya hene, ma 'aleha hesi. ³⁵ Cigu dobima weyahina loheya tamana 'ilo'alehe, ma wete wahine sinana 'ilo'alehe, ma wahine lawana 'ilo'alehe, ³⁶ ma loheya 'ina susu silo'alehe.

³⁷ “Ma 'eguma taiya tamana ma sinana 'ihelauwedi madouna, ma taugu 'i'iuna, tauna geya sawasawahina ma 'imuliyegau. Ma 'eguma taiya wete natuna meloheyana bo mewahinena, 'ihelauwe madouna, ma taugu 'i'iuna, tauna geya sawasawahina ma 'imuliyegau. ³⁸ Ma 'eguma taiya yawasina geya 'itagwale ma 'i'amasasa kelose 'oina, gide taugu, tauna geya sawasawahina ma 'imuliyegau. ³⁹ Ma 'eguma taiya tauna yawasina weyahina 'ipaipaihowa, 'abwa 'i'wadalele; ma 'eguma taiya yawasina 'i'wadalele weyahigu, 'abwa yawasi 'ausalana 'iloba hila.

Maisa weyahina

(Maki 9:41)

⁴⁰ “Ma 'eguma taiya 'itoegomi, taugu ma 'agu Tohe-
sumanaina wete 'itoemai. ⁴¹ Ma 'eguma 'owa palopita 'utoe 'ina hepalopita weyahina, 'abwa palopita 'ana maisa 'uloba. Ma 'eguma 'owa loheya 'ausalana 'utoe 'ina mumuga bwebwe'ana weyahina, 'abwa loheya bwebwe'ana 'ana maisa 'uloba. ⁴² Ma 'eguma 'owa we'aha gogai 'agu tohemisa 'ehauna 'aigeda 'oina 'u'ehele, yahegwaego 'abwa 'a maisa 'ausalana 'uloba.”

11 Yesu 'ina lohatoto 'ana tomuliyao site tuwelo 'oidiya 'ilosalohiya, ma 'oinega tupwaina 'i'ebesineya ma 'isakowasiya 'asaedi 'aigeda 'aigeda 'oidiya, 'ihe'ita ma 'ilolohatoto.

Yoni to'abihebabitaiso Yesu tetelina 'ihesagoheya

(Luke 7:18-35)

² Tuta nage 'oina Yoni to'abihebabitaiso deliya silagu pwaiya, ma To'abihetenaina 'ina paihowa tetelina 'ihesagoheya, ma 'oinega 'ana tomuliyao 'ihesumanediya ta sitauya Yesu 'oina, ³ ma sihesilaleya, sigwae, “Togidega 'owa To'abihetenaina weyahiu 'ayamwayamwa, bo hali loheya 'ayamwayamwa?”

⁴ Ta 'idi gwae Yesu 'ihemaiseya, 'igwae, “Wahila ma Yoni 'oina wahe'ote'otetela ginauledi 'oiguwega wahe-sagoheya, ma wete wa'itediya, ⁵ tomata gibugibu matadi 'itayahala pwaiya, tohe'au'au sibwebwe'ana pwaiya ta sitautauya, tolepelo wahidi sibwebwe'ana hila, totenatuitui gwae sihehesagohe, to'amasasa sitoholo hila, ma wete tohewewelohe tetela bwebwe'ana sihesagohe pwaiya. ⁶ Coinega watauya ma Yoni wahegwae ma sahena weyahigu 'ihenuwanaluwa, weyahina 'eguma taiya 'ina hemisa weyahigu geya 'iwe'a, tauna 'iyaliyaya.”

⁷ Eeta Yoni 'ana tomuliyawedi sihila, ma Yesu 'i'ahwa lalagata ma boda 'oidiya Yoni weyahina 'ihewpaila 'igwaeya, “Mwalo mabwaiyami tupwa balabala 'awawa watauya Yoni sabi hesagohaina, ma to'aha nuwanuwami ma 'abehega wa'ita? Cemi nuwanuwami 'abehega 'aigeda pwtatula sinabwana yaumai 'inihuni-huwe wa'ita?”

⁸ “Bo nuwana 'aigeda loheya ma 'ana 'ale'o wasawasa sabi 'itaina? Bo geya, weyahina taudi ma 'adi 'ale'o wasawasa toloina madoudi 'idi tupwa simiyamiya.

⁹ “Ma to'aha hede weyahina ta watauya balabala 'awawa? Nuwana 'abehega wanuwatuhuya nata palopita 'aigeda wa'ita 'awa? Moisa, loheyaina wa'iteya palopitao 'imadou sinediya. ¹⁰ Yoniina weyahina mwalo Yehoba 'ina gwae Buki He'asisi 'oina bewa gide 'ihewpaila nugeteya, 'igwae, “Bewa 'igu tohalewasa yahesumane matauwa 'itautauya, ma 'ino 'eda 'ihuna.”

¹¹ Ta Yesu wete 'igwae, “Moisa, Yoni to'abihebabitaiso tauna mebale'u mabwaiyadi 'imadou

sinediya, ma hesi mabwaiyadi taudi Yehoba 'ina 'ebe-loina 'alona Yoni simadou sineya.

¹²“Tuta Yoni 'ina 'abihebabitaeso 'oinega ma nige, to-mota sitohotoho waiwai ma 'abehega Yehoba 'ina 'e-beloina 'oina siluhu, ma tohewaiwaiyadi taudi 'idi waiwaiyega siluhu. ¹³Mwalo palopitao mabwaiyadi 'idi gwaeyao ma Mosese 'ina loina 'oidiyega gwae hemisa sigwae nugeta eeta 'ana laba Yoni 'itauyama. ¹⁴Ma 'eguma nuwanuwami ma wanuwabwalena Yoni weyahina, wada sanapu 'abehega tauna tuwa Ilaitiyaina weyahina wayamwayamwa.

¹⁵“Coinega 'eguma taiya matenana gwae bewa 'ihe-sagohedi.

¹⁶“Comi boda 'ehaumi togidega yagwae hegehegedi 'esa weyahimi? Nuwana yagwae 'omi gide tuwa gwagwama 'ebe maketi 'alona si'e'eheyaheyaale, ma 'iyadiyao 'oidiya sibwauwau sigwae,

¹⁷'Ciyamayao, togidega 'iya ta 'alahulahusa ma geya wada sobuwa! Ma wete 'adou gwaegwae ma geya wada douwa!

¹⁸“Gwae hegehegediyedi 'ana nuwasabwalena 'abehega Yoni 'inaoma ma geya 'i'ai ma geya 'inuma, ma 'oinega wagwae 'abehega hi'ahi'a Yoni 'i'abi hebuweya! ¹⁹Ma taugu Loheyaiguina yanaoma ma ya'ai'ai ma yanumanuma, ma wete weyahigu walolomugi, wagwaegwae, 'Loheyaina to'ai ma tonuma hedahedade, ma topui takesi 'ana to'ewao ma topui baibaiwadi 'ihe'ia'yaguwedi.'

“Ma taudi tosanapu moisa 'abwa 'idi paihowa bwebwe'adi 'oidiyega sanapu moisa 'ilatulatu.”

Tupwadi 'asa galadi 'abwa yatala siloba.

(Luke 10:13-15)

²⁰ Coinega Yesu 'asaedi 'ina paihowa waiwaiidi si'iteya, ma geya sinuwabui 'idi puiyao 'oidiyega, taudi 'ihelihiyediya, 'igwaeya, ²¹“Comi meKolasini ma meBedeseida 'atemuyamuyaimi hesi. Weyahina 'ebe henainaidaedi yapaihowa pwaidiya 'oimiya, ma hesi geya wanuwabui. Ma hesi 'eguma meTaiya ma meSaidoni 'oidiya yada paihowediya, beno mwalo hene sida nuwabuiya, ma sibasibauwa 'adi 'ale'o sida 'otedi ma giba 'oidiyega sida gibadi ma sida he'itaedi 'abehega 'idi mumuga galadi 'oidiyega sinuwabui pwaiya. ²²Ma hesi 'omi geya, 'oinega yatala 'ana sabwelo 'oina nata Yehoba meTaiya ma meSaidoni 'i'atemuyemuyedi, ma 'omi sahena.

²³“Ma 'omi meKapaneumi togidega? Cabehega taimimo wa'abilagasigomi galewa, 'awa? Geya hene! Ma hesi nata *Bwebweso* 'alona siula dobihegomi. Weyahina 'ebe henainaidaedi yapaihowa pwaidiya 'oimiya ma hesi geya wanuwabui, ma mwalo 'eguma meSodoma 'oidiya yada paihoweya, mwalo hene sida nuwabuiya, ma 'ane Yehoba sahena 'imutumutudi, ma nige 'idi 'asa 'ida miyamiya. ²⁴Coinega yatala 'ana sabwelo 'oina Yehoba nata meSodoma 'i'atemuyemuyedi, ma 'omi sahena.”

Caiyawasi Yesu 'oinega

(Luke 10:21-22)

²⁵ Tuta nage 'oina Yesu 'igwaeya, “Yauwedo Tamagu, 'owa galewa ma bale'u 'adi toloina, sanapu bewa 'udahweya tosonogao ma tonuwabwalena 'oidiyega, ma hesi gwagwama 'i'iudi 'oidiya 'uhe'itaeya. ²⁶Moisa Tamagu, 'ino nuwatuhu bewa 'ausala.”

²⁷ Ma wete 'igwaeya, “Ginaula mabwaiyana Tamagu nimaguwa 'ilagu pwaidiya ma Tamaguina taboinamo 'isanapugauwa, ma taugu wete Tamagu taugumo yasanapuya, ma wete 'eguma taiyawedi taudi nuwanuwagu ma Tamagu yahe'itae 'oidiya, taudi wete sisanapu.

²⁸“Ma 'oinega 'omi 'imi paihowa mwauna, wanaoma 'oiguwa, ma ya'abihe 'aiyawasigomi. ²⁹Ma 'omi wah'e'au'aunawegau ma ma'iyagwao tapaihowa, ma 'oinega yaluyaluwami 'idi 'aiyawasi siloba, weyahina taugu 'igu mumuga nuhana ma tonuwasulu. ³⁰Coinega paihowaedi ma 'aha'ahalaedi ya'ebwaegomi meyameyahana.”

Yesu tauna Sabati 'ana toloina

(Maki 2:23-28; Luke 6:1-5)

12 Sabatiya Yesu ma'ana tomuliyao tanoha 'alonega sitauya, ta tomuliyawedi sigomaleya, 'oinega witi huwaina si'abilolodiya ma si'aiya.

² Ma tutaina Palisiyao si'itediya, Yesu sihegwaeya, sigwae, “Bada, togidega ma 'oinega 'a tomuliyao Sabati 'ana loina siligeligehi?”

³ Coinega Yesu 'idi gwae 'ihemaiseya, 'igwae, “Buki He'asisi 'oina sileleya Debida weyahina, 'eguma wasanapu 'abehega Debidaina ma'iyanao sigomaleya, ⁴ta Yehoba 'ina hada 'iluhuwa ma beledi hehe'asisina 'i'eweya ta si'aiya. Belediina ma'ana loina, 'abehega topwaolimo 'adi tagwala ma si'ai, ma hesi sigomaleya ta 'oinega tuwa si'aiya.

⁵“Buki He'asisi 'alona loina wete 'imiyamiya 'abehega Hada He'asisi 'ana topwaoliyao Sabati 'ana loina siligehi, ma beno geya pui.

⁶“Moisa Hada He'asisi ginaula madouna, ma hesi 'aigeda ginaula madou hedade bewa. ⁷Yehoba 'ina gwae 'abehega, 'Pwaoli geya nuwagu, ma 'atemuyamuya hesi.' Ceguma gwae bewa 'ana sanapu wasanapu, sahena 'agu tomuliyao wa'ahwa'ahwa galagalaedi, weyahina geya sipui.

⁸“Weyahina Sabati 'ana toloina loheyaiguina taugu tuwa.”

Yesu loheya nima meyomeyo 'i'abi hebwebwe'aneya

(Maki 3:1-6; Luke 6:6-11)

⁹ Nage 'oinega Yesu 'itauya, ma 'idi Hada tapwalolo 'oina 'iluhuwa. ¹⁰Ta nobwa 'aigeda loheya nima meyomeyona, 'oinega Palisiyao Yesu 'oina sihesilala, sigwaeya, “Bada, togidega, sawasawahina ma Sabati 'oina tolohala ta'abihe bwebwe'anidi?” Ma 'idi hesilalaina weyahina beno 'eguma Yesu 'igwae pui, eema sihe'ewa toloina matana. ¹¹Ma 'idi gwae Yesu 'ihe-

maiseya, 'igwae, "Togidega 'omi 'eguma 'aigeda ma'ina sipi 'aigeda tuwamo, ma sabwelo Sabati 'oina gaula 'alona 'ibe'u, 'ilobwaineya ma 'ilisi hanehe? ¹² Moisa sipi ginaula 'i'iuna, ma tomota hesi ginaula madouna. Coinega sawasawahina ma paihowa bwebwe'adi Sabatiya tapaihowadi."

¹³ Coinega Yesu loheyaina 'ihewae, 'igwae, "Ni-mau 'uyasi." Ta loheyaina nimana 'iyasiya ma 'ibwebwe'ana hila, gide wete hali nimana.

¹⁴ Ma hesi Palisiyao ma'adi gamwasowala silatuwa ma taudimo siloina togidega Yesu silohe'amasi 'ese.

Yehoba 'ina topaihowa

¹⁵ Taudi 'idi loina 'waihina Yesu 'isanapu pwaiya, 'oinega tupwa nage 'i'ebesineya ma 'itauya hali tupwa, ma tomota mabwaiyadi simuliyeya, ta nage 'oina tolo-hala mabwaiyadi 'i'abihe bwebwe'anediya, ¹⁶ ma wete 'ihewae'ediya ma 'abehega sahena sihehepwaila dadane tomota 'oidiya. ¹⁷ Cina paihowaina bewa mwalo palopita Aiseya Yehoba 'ina gwae 'ihewaila nugeteya, 'igwae,

¹⁸ "Wa'ita 'igu topaihowa bewa hesihesuina, ma 'ateguwega yahelauweya ma'igu yaliyaya. Yaluyaluwagu yalagu 'oina ma loina dumwaludi 'ihewailedi taudi ganamuli 'oidiya.

¹⁹ Tauna nata geya 'ihehe'ohe'ohe bo 'ihehebwaubwau bo 'asa 'alona 'igwaegwae 'asona.

²⁰ Digona lasalana sahena 'ilologwahate. Ma wete wodam butabutana sahena 'iuleule, ta 'ana siga tauna 'oinega loina dumwaluna 'ihewaiwai,

²¹ ma 'ane tauna saninega tomiya ganamuli sihemise."

Yesu ma Tomudulele

(Maki 3:20-30; Luke 11:14-23; 12:10)

²² Caigeda loheya, mwalo welabana 'idi paihowega matana sigibuwa, ma wete memenana 'ibuiya, 'oinega si'eweyama Yesu 'oina ta 'i'abihe bwebwe'aniya, ma sawasawahina 'igwae ma 'i'ebubuna. ²³ Coinega tomota mabwaiyadi nuwadi 'ihenainaida ma sigwae, "Bewa To'abihetenaina, Debida 'ina susuweya, 'awa?"

²⁴ Ma hesi Palisiyao paihowa bewa wasana sihesageheya ma sigwae, "Geya, ma hesi welabanao 'iyadi sanina Tomudulele 'ina waiwaiyega hi'ahi'a 'iula latuhediya."

²⁵ Ma Yesu 'idi nuwatuhi 'isanapu pwaiya ta 'ihewae'ediya, 'igwae, "Tomudulele tauna 'iyanao geya sowana 'iulaula latuwedi." Ma wete 'igwae, "Ceguma 'aigeda 'ebeloina 'oina tomota siwataha ma siboidimo silolo'aleha, 'abwa 'ebeloinaina 'iwe'a ma 'ibe'u. Casa bo susu wete gide 'eguma 'alodiya wataha 'ilatu, 'abwa siwe'a ma sibe'u.

²⁶ "Seitani wete gide, 'eguma ma'ina bodao siboidimo silo'aleha, nata 'ina 'ebeloinaina 'ibe'u. ²⁷ Wagwae pwaiya 'abehega taugu Tomudulele 'ina waiwaiyega hi'ahi'a yaula latuwediya, ma taiya hede 'ina waiwaiyega 'omi waulaula latuwedi? Tomudulele 'oinega, bo

Yehoba 'oinega? Bewa weyahina wanuwatuhi ma wasanapu 'abehega taiya taugu.

²⁸ "Ma taugu hesi Yehoba Yaluyaluwana 'ina waiwaiyega hi'ahi'a yaula latuwediya, 'oinega wasanapu 'abehega Yehoba 'ina loina 'ilatu pwaima 'oimiya.

²⁹ "Cebe'ita bewa loheya waiwaina gide Seitani 'ina hada. Geya sawasawahina 'aigeda taiya 'iluhu ma 'ina tobwatobwa 'ilohetuwe, ma hesi 'eguma 'aigeda loheya balaeyega tohewaiwaiina nimana ma 'ahena 'ipai nugetedi, ma 'oinega muliyetega sawasawahina 'iluhu 'ina hada ma tobwatobwaedi 'ilohetuwe.

³⁰ "Ceguma taiyawedi taudi geya 'agu to'abihetenao, taudi 'agu 'alehao. Ma wete taudi taiyawedi geya ba'idagwao 'ada paihowa hegogona, taudi 'igu paihowa si'abi'abi hegala.

³¹ "Coinega bewa yahegwae bwaibwainigomi 'abehega tomota 'idi puiyao ma 'idi gwae galadi mabwaiyana Yehoba 'inuwasamudi. Beno namo 'eguma Yaluyaluwa Tabuna si'ahwa galegale, geya sowana Yehoba 'inuwasamudi.

³² "Ma 'eguma taiya 'i'ahwa galegalegau taugu Loheyaiguina, Yehoba nata gwaeina 'inuwasam, ma 'eguma taiya Yaluyaluwa Tabuna 'i'ahwa galegale geswana Yehoba 'inuwanuwasam, tuta bewa 'oina, ma tuta sinaonaoma 'oidiya."

Caiwe huwaidi

(Luke 6:43-45)

³³ Yesu wete 'ihewae'ediya, "Caiwe 'eguma 'ausalana, huwaina wete 'ausalana. Ma 'eguma 'aiwe galana, huwaina wete galana. Weyahina 'aiwe 'aigeda 'aigeda huwaidi 'oidiyega tasanasanapudi 'abehega 'aiwedi 'ausaladi bo galadi.

³⁴ "Comi tuwa mwata natunao, 'oinega geya sawasawahina ma gwae 'ausaladi wa'inanadi, weyahina mabwaiyami togala, ma wete 'imi nuwatuhiwao to'aha gide 'atemiya simiyamiya, tuta mabwaiyana 'ahwamiyega silatuluma. ³⁵ Weyahina loheya 'ausalana 'atenega ginaula 'ausaladi 'ipaihowa, ma hesi loheya galana 'atenega ginaula galadi 'ipaipaihowadi.

³⁶ "Coinega yahegwae'egomi 'abehega sabwelo yatala 'oina 'omi 'imi gwae bwagabwaga mabwaiyadi weyahidi Yehoba 'ihesilalegomi, ma huhuna wahepwaila latuwedi.

³⁷ "Ma 'owa 'ino gwae'egomi tuwa 'oidiyega Yehoba 'i'ahwa bwebwe'anego, bo nuwana 'i'ahwa galegalego."

Cila'ilala weyahina

(Maki 8:11-12; Luke 11:29-32)

³⁸ Eeta loina 'ana tohe'itao ma tupwadi Palisiyao Yesu sihegwae'ediya, sigwae, "Tohe'ita, nuwanuwama ma 'ila'ilala 'aigeda 'upaihowa ma 'a'ita."

³⁹ Ma Yesu 'ihewae'ediya, "Comi tomota 'ehaumi galami ma *ganawala* huhumi, beno huhuna 'ila'ilala wa'ebe'ebesa ma 'abehega 'oidiyega wasanapu bwaibwainigau 'abehega Yehoba 'oinega yanaoma, ma hesi sahena 'ila'ilalaedi wa'ita'ita. Beno namo palo-

pita Yona weyahina wanuwatuhuyahi, tauna tuwa 'i-la'ilala weyahimi. ⁴⁰ Weyahina tauna Yonaina sabwelo 'etoi ma nihuwana 'etoi 'oidiya silahana madouna gamwana 'imiyamiya, 'abwa taugu Loheyaiguina wete gide sabwelo 'etoi ma nihuwana 'etoi 'oidiya bale'u 'alona yamiyamiya.

⁴¹ "Cabwa sabwelo yatala 'oina nata meNinibe sitoholo ma mehau 'omi sihe'ewegomi, weyahina Yona 'oidiya 'ilohatotowa ma Ninibeyedi 'idi mumuga galana 'oidiyega sinuwabuiya, ma 'omi tuta bewa lohatoto 'ausala hedade wahesagoha pwaiya ma geya wada nuwabuiya. ⁴² Wete gide kuini mwalo yalasi 'oinega 'inaoma Solomoni 'ina gwae sonosonogadi sabi hesagohedi, ma 'abwa sabwelo yatala 'oina kuini-ina 'itoholo ma mehau 'omi 'ihe'ewegomi, weyahina tauna bwagebwagega 'inaoma Solomoni 'ina gwae sonosonogadi sabi hesagohedi, ta sauga bewa gwae sonosonoga hedadedi wahesagohediya ma 'omi geya wada nuwabuiya.

Hi'ahi'a 'ilohihila loheya 'alona

(Luke 11:24-26)

⁴³ "Ceguma hi'ahi'a loheya 'aigeda 'oinega 'ilatu, loheya 'ibwebwe'ana, ma hi'ahi'aina nata tuwa 'atamana 'iyawayawala bwagabwaga ma 'ina 'ebe 'aiyawasi 'i'ebe'ebesa ma geya 'iloba. ⁴⁴ Coinega hi'ahi'aina 'i-boinamo 'oina 'igwae, 'Nuwana yalohihila 'igu 'ebe-miya nugenugeta 'oina.' Eeta 'ihila ta 'ebemiyaina 'ilobeya hadenamo se'ise'ilina ma 'atu'atububuna. ⁴⁵ Coinega 'itauya ma hi'ahi'a site sebeni wete 'itoedi-ma ta ba'idanao siluhuwa 'ebemiyaina 'oina, ta nobwa ba'idanao simiyamiya. Eeta loheyaina 'ina miya si'abihigala bwaibwainiya, mwalo geya gide. Mehau 'omi wete gide togala ma 'imi 'ebe losaloha gala hedade."

Yesu sinana ma tasinao

(Maki 3:31-35; Luke 8:19-21)

⁴⁶ Yesu 'abwa boda 'oidiya 'ihehegwaegwae, ma sinana ma tasinao sinaoma, ma 'atamana sitotoholo, ma si'ebe'ebesa togidega ma 'oina sigwae. ⁴⁷ Coinega 'aigeda loheya wasadi 'i'eweyama Yesu 'oina. ⁴⁸ Ta Yesu loheyaina 'ina gwae 'ihemaiseya, 'igwae, "Taiya hede sinagu, ma taiyawedi tasigwao?" ⁴⁹ Coinega 'ana tomuliyao 'oidiya 'ilonimasusuwa ma 'igwae, "Bewa taudi sinagu ma tasigwao.

⁵⁰ "Weyahina 'eguma taiyawedi Tamagu galewa 'ina nuwatuhi simulimuliye, taudi tasigwao, nuwana nuhwagao, nuwana sinagwao."

Witi huwaina 'adi tosaweyana

(Maki 4:1-9; Luke 8:4-8)

13 Nage sabweloina 'oina Yesu hadaina 'oinega 'i-latuwa, ma 'idobi holai 'imiyatoiya.

² Ma boda madouna si'autama 'oina, ta 'aigeda waga 'i'aha'ahai 'oina 'igeluwa, 'imiyatoiya, ma boda 'oya-aya sitotoholo. ³ Ma he'ita baibaiwana 'i'ebwaediya gwae hegehegediyega, 'igwae, "To'abitanoha 'aigeda 'ina tanoha 'itauya, ma witi patuna 'isaweyaneya,

⁴ ta tupwana patuwedi sibe'uwa 'edai, ma 'oinega bwasumo si'itediya, sisuluwa ta si'aidiya. ⁵ Ma tupwana patu bale'u loda'uda'uleina 'oina sibe'uwa, ma muliyetega sibwala mwayamwayauwa, weyahina bale'u 'i'iuna tuwa, ⁶ 'oinega hala 'ibwahalidiya ta siwe-laiya, weyahina lamudi geya bale'u gogaina siloba.

⁷ "Ma tupwana patu talitali 'oidiya sibe'uwa ma sibwala mahemahetena, ma talitaliyaedi 'ihewaiwaiya, ta 'isahila he'amasidiya. ⁸ Ma tupwana patu bale'u 'ausalana 'oina sibe'uwa, ta sibwalama ta simadouwa ma sihuwa, 'oinega patu huwadi 'adi baibaiwa han-deledi, ma tupwana sikisiti, ma wete tupwana teti.

⁹ "Ceguma matenami gwae bewa wahesagohe."

Gwae hegehegedi 'ina latu huhuna

(Maki 4:10-12; Luke 8:9-10)

¹⁰ Ta 'ana tomuliyao silatuma ta Yesu sihegwaeya, sigwae, "To'aha weyahina gwae hegehegediyedi bo-daedi 'oidiya 'uhe'ita?"

¹¹ Ma Yesu 'igwae, "Comi Yehoba 'oimiya 'itagwala pwaiya ma 'ina lona 'alona 'ana tosanapuwa, ma bo-daedi geya. ¹² Ceguma taiyawedi gide ma'idi sanapu, nata loheposeyana madou hedade siloba, ma hesi 'eguma taiyawedi geya 'idi sanapumo ma to'aha nuwana 'oidiya 'imiyamiya nata mabwaiyana silo-he'waihi. ¹³ Bewa huhuna gwae hegehegediyega ya-he'ita 'oidiya, weyahina 'idi 'ebubuna 'oidiyega geya si'ita bwaibwaini, ma wete 'idi hesagoha 'oidiyega geya sisanapu. ¹⁴ Tomotaedi weyahidi mwalo Aiseya 'i-hepwaila nugeta, 'igwae,

'Cabwa wahesagoha ma sahena nuwami 'isab-wasabwalena. Ma wete wa'e'ebubuna tuwa ma hesi geya wa'ita.

¹⁵ Weyahina tomotaedi 'idi nuwatuwuwa si'elo'waniya, ma tenadi 'ituiya, ta wete matadi 'i-gibuwa.

Tabu ta matadiyega si'ita, ma tenadiyega sihesagoha ma sinuwasabwalena, ta 'oiguwa si'ita hila, ma ya'abi hebwebwe'enedi.'

¹⁶ "Ma 'omi ma'imi yaliyaya, weyahina matamiyega wa'ita'ita ma tenamiyega wahesagoha. ¹⁷ Moisa, ginaula bewa wa'ebubudi ta wahesagohedi mwalo palopitao ma todumwaluwao nuwanuwadi madouna ma si'itadi bo sihesagohedi, ta geya silobadi.

Patu 'ana gwae hegehegedi 'ana lihasa

(Maki 4:13-20; Luke 8:11-15)

¹⁸ "Coinega patu 'ana saweyana 'ana sanapu wahesagohe. ¹⁹ Ceguma taiya Yehoba 'ina lona tetelina 'ih-esagoheyamo, ma geya 'inuwasabwalena, 'abwa togalaina 'inaoma ma gwaeyedi loheya 'atenega 'i'ewayahuledi. Beno patuwedi sibe'uwa 'edai 'adi sanapu.

²⁰ "Ma wete patuwedi bale'u loda'uda'uleina 'oina sibe'uwa, taudi tetela bwebwe'ana sihesagoheya, ma ma'idi yaliyaya sitagwala, ²¹ ma geya lamudi 'ipa'ala, 'oinega tuta 'i'iuna tuwa 'oina simiyamiya, ma 'eguma to tuta 'oina tetela bwebwe'ana 'ana hemisa weyahina

mwau nuwana hegawagawagu siloba sibe'u mwayamwayau.

²² “Ma patuwedi talitali 'oidiya sibe'uwa, taudi tetela bwebwe'ana sihesagoheya, ma hesi 'idi nuwatuha bale'u weyahina ma wete wasawasa 'ana nuwatuwuwa, ma nuwatuwuwa tetela bwebwe'ana silohe'amasiya, ta geya sawasawahina ma sihuwa.

²³ “Ma patuwedi bale'u 'ausalana 'oina sibe'uwa, taudi tetela bwebwe'ana sihesagoheya, ma 'ana nuwasabwalena 'oidiya 'imiyamiya, ta huwaidi 'ausala silagudiya. Tupwadi huwaidiyao handeledi, ma tupwadi sikisiti, ma tupwana teti.”

Gwae hegehegedi witi ma 'awata weyahidi

²⁴ Gwae hegehegedi 'aigeda wete Yesu 'i'ebwaediya, 'igwae, “Yehoba 'ina loina gide tuwa 'aigeda loheya witi patuna bwebwe'adi 'ina tanoha 'isaweyanediya.

²⁵ Ma nihuwana si'eno sinediya, ma 'ana 'aleha 'aigeda 'inaoma tanoha, ta 'awata 'ana 'ita gide witi wete 'i-saweyaneya witi moisa 'alona, ma muliyetega 'itauya.

²⁶ Coinega mabwaiyadi sibwala ta sihuwa, ma badaina 'ina topaihowao 'awataedi si'ita lobediya. ²⁷ Ma topaihowaedi sinaoma ta sihegwaeya, 'Bada, patu 'ausalana 'ino tanoha mwalo 'usaweyaneya, ma togidega ta 'oinega 'awata ba'idanao sibwala ma-hemahetena?”

²⁸ “Ma tanoha taniwagana 'igwaeya, 'Nuwana 'agu 'aleha 'aigeda 'isaweyaneya.' Coinega 'ina topaihowao sigwaeya, 'Togidega? Sawasawahina ma 'awataedi 'adabu yahuledi?”

²⁹ “Ma badaina 'igwaeya, 'Tuwa! Walaguyawa, ma sibwala mahetena, weyahina 'eguma watoho 'awasina wadabu yahuledi, nuwana tupwana witi wete mahetenao wadabu 'aigededi. ³⁰ Ma tuta 'eli'eli hesi 'oina topaihowao yahegwaedi ma 'awasina sidomwa'autedi nugeta ta si'uinidi, ta 'oinega sigabu yahuledi, ma witi sidomwa'autedi ta 'igu hada 'e'ahaiya sihedodo.”

Patu 'i'iuna ma 'ebe 'abiheseseha 'adi gwae hegehegedi

(Maki 4:30-32; Luke 13:18-21)

³¹ Caigeda wete gwae hegehegedi 'i'ebwaediya, 'igwae, “Yehoba 'ina loina gide tuwa *seyala* patuna 'aigeda loheya 'i'eweya ma tanoha 'idauniya. ³² Seyala patuna 'i'iuna tuwa ma 'ina bwala mulina 'imadou gide 'aiwe, ma 'oinega bwasumowao sinaoma ta lalahalanao 'oidiya 'idi nehwa si'abidiya.”

³³ Caigeda wete gwae hegehegedi 'i'ebwaediya, 'igwae, “Yehoba 'ina loina gide tuwa pwalawa 'ana 'ebe 'abiheseseha. Wahine 'i'eweya 'i'iuna tuwa ta pwalawa madouna ba'idana 'ihebweliyeya, 'oinega mabwaiyana 'iseseha.”

Gwae hegehegedi 'ina latu huhuna

(Maki 4:33-34)

³⁴ Yesu 'ina gwaeyedi gwae hegehegedi mabwaiyadi 'oidiyega boda 'ihe'itediya, weyahina tauna tuta mab-

waiyana gwae hegehegediyega 'ihehe'ita tomota mabwaiyadi 'oidiya.

³⁵ Bewa 'oinega palopita 'ina gwae 'ilatuwa, beno mwalo hene 'ihewaila nugeteya, 'igwae, “Gwae hegehegediyega yahepwaila, ma yagwaene to'aha Yehoba 'idahweya bale'u 'ana paihowa hauhau 'oinega ma nige.”

Tosaweyana 'ina paihowa 'ana nuwasabwalena

³⁶ Ma Yesu boda 'i'ebesinediya ma 'iluhuwa hadai, ma 'ana tomuliyao sinaoma ta 'oina sigwaeya, “Gwae hegehegedi 'awata tanoha 'oina 'ana nuwasabwalena 'ulihasi, ma 'asanapu.”

³⁷ Coinega Yesu 'igwae, “Witi patuna 'ana to-saweyana taugu Loheyaiguina, ³⁸ ma tanoha beno bale'u mabwaiyana, ma witi beno taudi Yehoba 'ina loina 'ana tomuliyao, ma 'awata beno togalanaina 'ana topaihowao, ³⁹ ma 'awata 'ana tosaweyana beno tauna Seitani, ma tuta 'eli'eli beno tuta 'ana 'ebelosaloha, ma to'eli'eli taudi anelose, ⁴⁰ ma tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina togala taudi tuwa gide 'awata sihe-gogonedi ma sigabu yahuledi.

⁴¹ “Ma taugu Loheyaiguina 'igu aneloseyao yahe-sumanedi ma pui 'ana tohe'itao galadiyedi sihe-gogonedima ma 'igu 'ebeloina 'oinega ⁴² siula latuheadi, 'aiwe 'ala'alasina 'alona. Beno tupwaina 'oina tomota sidou ma sihesala'i'ita muyamuya 'oinega.

⁴³ “Ma muliyetega tobwebwe'adi Tamadiu 'ina 'ebeloina 'alona si'asilala gide sinala.

“Ceguma taiya matenana gwae bewa 'ihesagohe.

Gwae hegehegedi 'etoi wete

⁴⁴ “Yehoba 'ina loina gide tuwa wasawasa *goula* ma *mane* madouna, mwalo bale'u 'aigeda 'oina sidahweya, ma 'aigeda loheya 'ilobeya, ta 'idahwa hileya, ma ma'ina yaliyaya 'itauya, ma 'ina tobwatobwa mabwaiyadi 'ihewimwaneyediya, ma 'adi maisao 'i'eweya ta bale'uina 'igimwaneya.

⁴⁵ “Ma wete Yehoba 'ina loina tuwa gide to'ahwa'une 'aigeda, *mwali* 'ausala nuwanuwana. ⁴⁶ Coinega 'aigeda mwali 'ausala hedade 'ilobeya, ta 'oinega tauna 'ina bagi mabwaiyadi 'iulediya ma 'abehega mwaliina 'ausala hedade 'i'ewa.

⁴⁷ “Ma wete Yehoba 'ina loina gide tuwa gomana tomota siyahuweya holai, ma hali silahana ma hali silahana si'onediya, ⁴⁸ ta gomanaina 'imaha 'apu'apuwa ma silisiya 'oya'oya, ma simiyatoiya, ma silahana mabwaiyadi siwatahiya, ta silahana 'ausaladi gaeba 'oidiya silagudiya, ma silahana galadi siulediya. ⁴⁹ Gide wete, tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina, aneloseyao sinaoma ma togala siwatahidi tobwebwe'ana 'oidiyega, ⁵⁰ ma siula latuwedi 'aiwe 'ala'alasina 'alona, ma 'oina sidou ma sihesala'i'ita muyamuya 'oinega.”

Tobwatobwa wasawasa hauhaudi ma miyamiyadi

⁵¹ Coinega Yesu 'ihesilala 'oidiya, 'igwae, “Togidega gwae hegehegediyedi mabwaiyadi wasanapudiya?”

Ma sihesagoha ma si'ahwa moisa, sigwae, "Cehe."
⁵² Ma 'ihewgaediya, "Bewa tuwa wasanapu 'abehega loina 'ana tohe'itao 'eguma Yehoba 'ina loina simanasama pwaiya, taudi gide tuwa 'aigeda hada toniwagana 'ina tobwatobwa tupwadi miyamiyadi ma tupwadi 'ehaudi ta mabwaiyadi 'alodiya wasawasa 'imiyamiya."

MeNasaleta Yesu silogwahateya

(Maki 6:1-6; Luke 4:16-30)

⁵³ Yesu 'ina gwae hegehegediyedi 'ilosalohidiya, ma tupwa nage 'i'ebesinediya, ⁵⁴ ma 'ihila 'ina 'asa, ma 'idi Hada tapwalolo 'oina 'iluhuwa ma 'ihe'itediya, ma to-mota nuwadi 'ihenainaida ta sigwaeya, "Loheya bewa ta'ehaga 'oinega 'ina sanapu ma 'ina paihowa waiwai-di 'i'ewa'ewadi?"

⁵⁵ Ma wete sigwae, "Nuwana loheya bewa to'abi'abi hada natuna? Ma sinana Meli, ma tasinao Yemesa ma Yosepa ma Saimoni ma Yudasa, ⁵⁶ ma wete nuhunao mahetedao tamiyamiya. Ma togidega hede ta loheya bewa 'isanapu hedada?"

⁵⁷ Coinega silogwahateya. Ma Yesu 'ihewgaediya, 'ig-wae, "Palopitao 'adi he'asisi silobaloba hali 'asa 'oidiya. Ma taudi 'idi 'asa, bo 'idi hada, geya 'adi he'a-sisimo."

⁵⁸ Eema Yesu nobwa 'ina paihowa waiwai geya baibaiwadi 'ipaihowadi, weyahina geya sihemisae.

Yoni to'abihebabitaio 'ina 'amasa

(Maki 6:14-29; Luke 9:7-9)

14 Tuta nage 'oina *Helodi*, tauna Galili 'ana toloina, Yesu 'ina paihowa wasana 'ihesagoheya, ² ta 'ina topaihowao 'ihewgaediya, 'igwae, "Beno loheyaina tauna Yoni to'abihebabitaio, 'abehega 'amasega 'ito-holo hila pwaiya, ma 'oinega ma'ina waiwai 'ipaipai-howa."

³ Weyahina mwalo Helodi Yoni 'i'abiyahiya, ma 'i-paiya, ma deliya 'ilaguya. Ma Yoni 'ana 'abiyahina huhuna beno 'aigeda wahine sanina Helodiyasa, beno Helodi tasina Pilipi mwanena, ⁴ ma Helodi 'i'wayeya ta 'ihaiya, ma Yoni Helodi 'ihewgaeya 'igwae, "Nage geya mumuga 'ausalana, weyahina tasiu mwanena 'uhaiya." ⁵ Beno huhuna Helodi nuwanuwana ma Yoni 'ilohe'amasi, ma hesi tomota mabwaiyadi si'ahwa palopitaeya, 'oinega Helodi 'imatauta ma geya Yoni 'ilohe'amasi.

⁶ Muliyetega Helodi 'ina sabwelo li'u 'ana 'ebe nuwatuhi yahina guyaina 'oina boda si'autama, ma Helodiyasa natuna wahinena boda matadiya 'isobu-sobu, ma Helodi 'i'abihe yaliyayeya. ⁷ Ma Helodi gumalaulauina 'oina 'igwae helauwa ma 'abehega 'egu-ma to'aha nuwanuwana 'i'ebwae tuwa, ma wete 'ig-wae hemisa. ⁸ Coinega sinana 'igwae gumalaulauina 'oina, ma gumalaulauina Helodi 'ihewgaeya, 'igwae, "Nuwanuwagu Yoni to'abihebabitaio mwaguna gae-ba 'oina 'ulagu ma 'u'ebwaegau."

⁹ Coinega Helodi 'inu wagala madouna, ma hesi 'ina gwae hemisa 'inu watuhu yahiya, ta boda 'ina heg-

waegwae sihesagoha pwaiya, 'oinega 'itagwala, ¹⁰ ta 'i-na topaihowao deliya 'ihesumanediya, ma Yoni tani'ona si'upweya, ¹¹ ma mwaguna gaeba 'oina sido'oya ta si'eweyama, ta gumalaulau si'ebwaeya. Ma gumalaulauina 'i'eweya, 'itauyeya sinana 'oina. ¹² Ma Yoni 'ana tomuliyao sinaoma, ta Yoni wahina si'eweya, ta silaguya galiha, ma muliyetega sitauya Yesu 'oina, ta ginaula bewa sihepwaileya.

Boda madouna Yesu 'ihe'aidiya

(Maki 6:30-44; Luke 9:10-17; Yoni 6:1-14)

¹³ Ta Yesu tetelaina bewa 'ihesagohediya, 'oinega 'i-latuwa ta wagai 'igeluwa, 'itauya tupwa yoho 'awawa. Ma boda Yesu tetelina sihesagoheya, ta 'idi 'asa 'oidiyega silatuwa, ma 'edega sitauya Yesu 'oina.

¹⁴ Ma tutaina Yesu wagega 'i'ulasuluwa 'oya'oya boda madouna 'i'itediya, ta 'ina 'atemuyemuyega tolohalao 'i'abihe bwebwe'enediya.

¹⁵ Ma lahilahiya 'ana tomuliyao sinaoma ta Yesu si-hegwaeya, sigwae, "Bada, tupwa bewa balabala 'awawa, ma nata 'iboi. Coinega boda bewa 'uhe-sumanedi ma sihila, ma 'adi sigimwane 'asa deidiya 'oidiya."

¹⁶ Ta Yesu 'igwaeya, "Sahena sitautauya, ma 'omi hesi 'e'ahai wa'ebwaedi ma si'ai."

¹⁷ Ma taudi sigwae, "Ya! Cama geya baibaiwana, beno namo beledi nima 'ai'aigeda ma silahana 'eluwa."

¹⁸ Ta Yesu 'igwaeya, "Beledi ma silahanaedi wa'eb-waegau."

¹⁹ Coinega boda 'iloinaediya ma modumoduwa simiyatoiya, ma beledi nima 'ai'aigeda ta silahana 'eluwa 'i'ewediya, ma 'i'ita haneya galewa, ta 'e'ahaiye-di weyahidi 'igwae helauwa, ma muliyetega beledi 'igimwahisiya, ta 'ana tomuliyao 'i'ebwaediya, ma tau-di tomota 'oidiya siheguyaiya. ²⁰ Ma mabwaiyadi si'aiya ta simwauwuwa, ma 'e'ahai tupwatupwadi sidomwa 'autediya, ma kodo tuwelo silohemahediya.

²¹ To'aiyedi loheloheya daisidimo 'adi baibaiwa paibi tausani gide, ta wete wahiwahine ma gwagwama geya sihasilidi.

Yesu hola debanega 'itauya

(Maki 6:45-52; Yoni 6:15-21)

²² Coinega 'ana tomuliyaoewedi 'iloinaediya, ma wagai sigeluwa ma 'abehega sinugeta hali tupwa, ma tauna 'abehega tomota mabwaiyadi 'ihewgaedi ma sihila 'idi 'asa. ²³ Sigeluwa, ma Yesu boda 'ihewasaediya, ta muliyetega tauna 'iboinamo 'oyai 'ihaneya sabi 'ah-wanoi Yehoba 'oina, ma 'iboiya. Ciboi pwaiya, ma Yesu 'iboinamo 'imiyamiya.

²⁴ Cimiyaamiya ta tomuliyaoewedi 'idi waga siwoseyeya ta sidobi pwaiya ni'uwa, ma bagodu madouna silobeya ma 'idi waga 'ilolobuibui, ta wete yaumai matadiyega 'inaonaoma.

²⁵ Gona 'ada'adaleya Yesu hola tabwanega 'itau-tauyama, ma 'ana tomuliyaoewedi deidiya 'ilatuwa.

²⁶ Cana tomuliyaoewedi Yesu si'iteya hola pwananega 'i-

naonaoma, ta simatauta madouna, 'oinega si'alab-wauwa, 'idi nuwatuhu 'abehega welabana si'iteya.

²⁷ Ma Yesu 'ihewgaediya, "Sahena wamatauta. Taugu tuwa, 'imi Cinapwana."

²⁸ Ma Pita 'igwaeya, "Bada, 'eguma 'owa, 'uhegwae-gau ma hola pwanega yanaowa 'oiuwa."

²⁹ Ma Yesu 'igwae, "Cunaoma." Coinega Pita wagega 'isuluwa ma hola pwanega 'itauya Yesu 'oina.

³⁰ Citautauya ma yaumai madouna 'i'iteya, ma 'imatata, ta holai 'idamana, ma 'ibwauwa, "Bada 'u'abihetega!"

³¹ Ma Yesu 'ilomwayamwayauwa ma Pita 'i'abiyahiya, ta 'igwae, "Tohemisa 'i'iuu, to'aha weyahina 'uhenuwanaluwa?" ³² Coinega siteluwa wagai sigeluwa, ma yaumai 'i'ata.

³³ Ma taudi waga 'ana tomiyao si'etuluha Yesu 'oina, ma sigwae, "Moisa tuwa 'owa Yehoba Natuna."

Tolohalao 'i'abihe bwebwe'anediya tupwa Genesaleta 'oina

(Maki 6:55-56)

³⁴ Eema sihabala tupwa Genesaleta 'oina ma sisuluwa 'oya'oya. ³⁵ Sisuluwa ma tupwaina 'ana tomiyao Yesu si'inaneya, ta wasa sihedabalaleya 'idi 'asa mabwaiyana 'oidiya, ma 'idi tolohalao mabwaiyadi si'ewedima Yesu 'oina, ³⁶ ta si'ahwanoiyeya, sigwae, "Bada, sawasawahina ma tolohalaowedi 'a 'ale'o papalina si'abitoho?" Ta Yesu 'itagwala, ma taudi 'ana 'ale'o si'abitohoya sibwebwe'ana.

Me Yudiya tubudiyao 'idi mumuga

(Maki 7:1-23)

15 Muliyetega Palisiyao ma loina 'ana tohe'itao Yelusalemege sitauyama Yesu 'oina, ma sihegwaeya sigwae, ² "To'aha weyahina 'a tomuliyao 'eguma muliya 'abwa 'ai geya nimadi sida buyoya, beno tubudao 'idi loina siligeligehi?"

³ Ma 'ihewgaediya, "Comi wete Yehoba 'ina loina waligeligehi, weyahina tubumiyao 'idi mumuga wamulimuliyedi. ⁴ Yehoba 'ina loina 'eluwa bewa, 'aigeda 'igwae, 'Tamau ma sinau 'uhe'asisiyedi.' Heluwena wete 'igwae, 'Ceguma taiya tamana bo sinana 'i'ahwa galegaledi, sawasawahina walohe'amasi.' ⁵ Ma 'omi 'imi he'ita 'abo'abo, wagwae, 'Ceguma taiya tamana ma sinana 'ihewgaedi, 'igwae, "Cigu tobwatobwao yatagwala pwaiyediya Yehoba 'oina, 'oinega geya sawasawahigu ma ya'abihetegomi." ' Coinega 'imi nuwatuhu 'abehega loheyaina 'ina 'abihetena nuwana 'ina he'asisi tamana 'oina geya ginaula madouna.

⁶ Tubumiyao 'idi loinaina 'oinega Yehoba 'ina loina wahinula besobesoweya.

⁷ "Bewa 'imi 'abo. Mwalo hene Aiseya palopita weyahimi 'ihewwaila nugeta, tutaina Yehoba 'ina gwae 'ihewwaila, 'igwae,

⁸ Tomota bewa 'ahwadiyega sihehe 'asisiyegau ma geya 'atediyega, ⁹ ma wete 'oiguwa sitapwatapwalolo besobeso, weyahina 'idi he'itao taugu geya 'oiguwega, ma hesi tomota tuwa 'idi nuwatuhuwega."

¹⁰ Coinega tomota 'ibwauwedima ma 'ihewgaediya, "Gwae bewa wahesagohe ma wasanapu 'abehega

¹¹ 'e'ahaiyedi 'ahwadega siluhuluha geya sawasawahina ma si'abihe bi'igita, ma hesi gwaeledi 'ahwadega silatulatumata taudi hesi si'abi'abi hebi'igita."

¹² Ma Yesu 'ana tomuliyao 'oina sinaoma ma sihegwaeya, "Bada, 'uhesagoheya 'abehega Palisiyao 'ino gwae bewa weyahina sideba mwadina."

¹³ Ma Yesu 'igwaeya, "Caiweyedi Tamagu geya 'i'umadi, 'abwa 'idabu yahuledi. ¹⁴ Ma tuwa, Palisiyaowedi simiyamiya 'ana siga sibe'u, weyahina taudi tohanugeta matagibugibudi, ma 'iyadiyao 'eguma matagibugibudi sihanugetedi, nata mabwaiyadi gaula sibe'u."

¹⁵ Coinega Pita 'i'ahwalagata ma 'igwae, "Gwae hegehegi bewa 'ana nuwasabwalena 'ulihasi 'oima."

¹⁶ Ta Yesu 'igwaeya, "Nuwana 'omi wete 'abwa nuwami geya 'isabwalena, ¹⁷ Coinega wasanapu 'abehega to'aha 'ahwadega 'iluhuluha gamwada 'idobidobi, ma muliyetega 'itautauya mohomoho 'oina. ¹⁸ Ma hesi to'aha tomota 'ahwadiyega 'ilatulumata, beno 'atediyega silatulatumata ma si'abi'abi hebi'idi, ¹⁹ beno nuwatuhu galadi gide lohe'amasa ta loyawe ta ganawala ta yagaha ta gwae 'abo'abo ta gwae sinala wete.

²⁰ Ginaulaedi bewa 'oidiyega tomota 'i'abi'abi hebi'idi, ma 'eguma nimada sahena tabuyobuyo tuta 'ai 'oina, beno yaluyaluwada geya 'i'abihebi'idi."

Kenani wahineina 'ina hemisa

(Maki 7:24-30)

²¹ Ma Yesu tupwaina 'i'ebesineya ta 'itauya Taiya ma Saidoni tupwaidi 'oidiya.

²² Ma tupwaina 'oinega Kenani wahineina 'aigeda 'ilatuluwa, ma Yesu 'ihewgaeya, 'igwae, "Bada, 'owa Debi-da 'ina susu, 'u'atemuyemuyegau, weyahina natugu mewahinena hi'ahi'a 'i'abihebuweya."

²³ Ma Yesu wahineina 'ina bwau geya 'ihemaise, 'oinega 'ana tomuliyao sinaoma ma Yesu si'ahwanoiyeya, sigwae, "Wahineina 'uhesumane ma 'itauya, weyahina 'ibwau hedahedade."

²⁴ Ma Yesu 'igwaeya, "Taugu yanaoma sipi 'wani'wanidi Isilelimo 'ina 'ebeloina 'alona weyahidi."

²⁵ Ma hesi wahineina 'inaoma, ma Yesu matana 'i'etuluha, ta 'igwaeya, "Bada 'u'abihetega."

²⁶ Ta Yesu 'igwaeya, "Geya sawasawahina ma gwagwama 'adi ya'ebwae 'edewa 'oidiya."

²⁷ Ma wahineina 'igwaeya, "Bada, beno moisa. Ma togidega 'e'ahai mugumuguna, 'eguma sigubagubala bada 'ina 'ebe'ai 'oinega, sawasawahina ma 'ina 'edewao si'aidi?"

²⁸ Coinega Yesu wahineina gwaeina 'ihemaiseya, 'igwae, "Wahine, 'owa tuwa tohemisa moisa, 'oinega bewa tuwa 'ino hemisaina huwaina 'ilatuwa." Ma tutaina nage 'oina wahineina natuna 'ibwebwe'ana hila.

Tolohala baibaiwadi 'i'abihe bwebwe'enediya

²⁹ Ta Yesu tupwaina 'i'ebesineya ma 'ihasahasane Galili holai, ta 'oyai 'ihaneya, ma nobwa 'imiyatoiya. ³⁰ Ta boda madouna sihanema ma 'idi tololahalo si'ewedima, taudi toha'au'au ta taudi hesilae 'oinega siwe'a, ta taudi tomata gibugibu, ta taudi na'ona'o, ma tupwadi tololahalo wete Yesu deina sihalagudiya, ma 'i'abihe bwebwe'enediya. ³¹ Ma bodaedi si'itediya beno na'ona'owedi sihegwaegwae ma wete sihesagoha bwaibwaini, ma taudi hesilae 'oidiyega siwe'a sibwebwe'ana hila, ma toha'au'au sitauya dumwadumwalu, ma tomata gibugibu matadi sitayahala. Coinega bodaedi nuwadi 'ihenainaida ta meIsileli 'idi Yehobaina sihehepwatuwe.

Yesu boda 'ihe'aidiya

(Maki 8:1-10)

³² Ta Yesu 'ana tomuliyao 'ibwauwedima, ma 'ihewaediya, "Boda bewa ya'atemuye muyediya, weyahina sabwelo 'etoi 'ebwa mahetegwao 'amiyamiya, geya 'adimo. Geya nuwagu ma magomaledi yahesumana hiledi, 'amuge gide ma 'edai sihemwalomwalohana."

³³ Ma 'ana tomuliyao sihegwaeya sigwae, "Tupwa bewa balabala 'awawa, ma togidega boda madouna bewa 'adi 'e'ahai taloba 'ese?"

³⁴ Ta Yesu 'ihesilalediya, 'igwae, "Hisa 'ami belediyao?" Ma sigwaeya, "Beledi sebeni ma tupwana silahana 'i'iudi."

³⁵ Coinega boda 'ihewaediya ma bale'uwa simiyatoiya. ³⁶ Ta beledi sebeni ma silahanaedi 'i'ewediya ma weyahidi 'igwae helauwa Yehoba 'oina, ma 'i'ehisihisiya, ta 'i'ebwaediya 'ana tomuliyao 'oidiya, ma taudi siheguyaiyeya bodaedi 'oidiya.

³⁷ Ma mabwaiyadi si'aiya ma simwauwuwa ma muliyetega 'e'ahai tupwatupwadi sidomwa 'autediya ta kodo sebeni silohemahediya.

³⁸ To'aiyedi loheloheyamo 'adi baibaiwa powa tausani, ma wete wahiwahine ma gwagwama baibaiwadi geya sihasilidi.

³⁹ Muliyetega boda 'ihesumanediya ma sihila, ma Yesu wagai 'igeluwa, ta Magadani tupwaina 'oina 'i-tauya.

Cila'ilalao weyahidi

(Madiu 12:38-41; Maki 8:11-13; Luke 12:54-56)

16 Caigeda tuta 'oina tupwadi Palisiyao ma Sadusiyao sinaoma ma Yesu sihesilaleya, sabi tohoina, ma sihegwaeya, "Sawasawahina ma 'ila'ilala 'aigeda 'upaihowa ma 'a'ahwa moisa 'abehega 'ino waiwai Yehoba 'oinega 'inaoma?"

² Ma Yesu 'igwaeya, "Comi 'eguma sinala wa'ita 'isopusopu ma galewa tupwa bwauliyega 'ilobwehabwehali, wasanapuya 'abehega gona 'isiwaloha bwebwe'ana. ³ Ma 'eguma gonagona galewa belabelalana ma dubadubana wa'itadi, beno wasanapuya 'abehega duba 'inaonaoma. Ta beno 'ila'ilalaedi yaloyaloha

'oidiya 'adi sanapu wasanapu pwaidiya, ma hesi 'ila'ilala bewa tutaedi weyahidi geya wasanapudi. ⁴ Mehau 'omi galami, ma ganawala huhumi, beno huhuna 'ila'ilala wa'ebe'ebese ma 'oidiyega wasanapu bwaibwainigau 'abehega Yehoba 'oinega yanaoma. Hesi geya'abwa 'ila'ilalaedi wa'ita'itadi. Beno namo Yona weyahina wanuwatuhuyahi, tauna tuwa 'ila'ilala weyahimi." Coinega Yesu 'i'ebesinediya ma 'itauya.

Palisiyao ma Sadusiyao 'idi 'ebe 'abiheseseha beledi weyahina

(Maki 8:14-21)

⁵ Ta hali tupwa sihabala, ma 'ana tomuliyaoedi 'adi 'ulaheya geya si'ewadi, weyahina sinuwanaideya. ⁶ Ma nobwa Yesu 'ihewaediya, "Palisiyao ma Sadusiyao 'adi beledi 'ana 'ebe 'abiheseseha 'oinega wa'ita yahigomi."

⁷ Coinega 'ana tomuliyaoedi siboidimo 'oidiya sigwaeya, "Nuwana Yesu 'ina gwae huhuna bewa weyahina 'ada 'ulaheya tanuwanaideya."

⁸ Ma Yesu 'idi nuwatuhu 'isanapu pwaiya, 'oinega 'ihewaediya, "To'aha weyahina wagwaegwae 'abehega geya 'ami 'ulaheyamo? Beno geya weyahina yagwae. Geya wahemisa moisa, 'awa?"

⁹ "Geya hede wanuwa sabwalena tutaina beledi nima 'ai'aigeda 'oidiyega tomota paibi tausani yahe'aidiya, ma 'e'ahai 'ana tupwa mabwaiyana wadomwa he'auteya, ma 'oinega kodo baibaiwadi walohemahediya? ¹⁰ Tomota wete powa tausani beledi sebeni 'oidiyega yahe'aidiya ma 'ana tupwa mabwaiyana wadomwa 'auteya, ta kodo baibaiwana 'oinega walo-hemahediya? ¹¹ Coinega to'aha weyahina ta geya wanuwa sabwalena 'abehega geya 'e'ahai weyahina yagwaegwae? Ma hesi Palisiyao ma Sadusiyao 'idi 'ebe 'abiheseseha 'oinega wa'itayahigomi."

¹² Tuta nage 'oina sisanapuwa 'abehega geya beledi moisa 'ana 'ebe 'abiheseseha weyahina 'igwaegwae, ma Palisiyao ta Sadusiyao 'idi he'itao 'oidiyega si'itayahidi.

Pita 'ina hepwailla Yesu weyahina

(Maki 8:17-30; Luke 9:18-21)

¹³ Ma Yesu 'inaoma Sisaliya Pilipai 'ina tupwa 'oina, ma 'ihesilala 'ana tomuliyao 'oidiya, 'igwaeya, "Togidega tomota 'idi gwae 'abehega taugu Loheyaiguina taiya?"

¹⁴ Ta sigwaeya, "Tupwana tomota sigwae 'abehega 'owa Yoni to'abihebabitaiso, ma tupwana tomota sigwaeya 'abehega 'owa *Ilaitiya*, ma tupwadi sigwaeya 'abehega 'owa Yelemaiya, bo nuwana 'aigeda palopita nugenugutana."

¹⁵ Ta Yesu 'ihesilalediya, 'igwae, "Ma 'omi togidega 'imi nuwatuhu 'abehega taugu taiya?"

¹⁶ Coinega Saimoni Pita 'ihemaiseya 'igwae. "Cowa To'abihetena, Yehoba mayawasina Natuna."

¹⁷ Ma Yesu Pita 'ihewaeya, 'igwae, "Saimoni, Yona natuna, 'owa moisa toyaliyaya 'aigeda, weyahina 'ino sanapu bewa geya tomota 'oidiyega, ma hesi Tamagu

galewa 'ina sanapuwega 'i'ebwaegowa. ¹⁸ Ma wete ya-hegwaego 'abehega saniu Pita, ta 'owa dimwa, ma 'oiuwa 'igu hekalesiya ya'abi, ma 'oinega sahena 'a-masa bo nuwana mumuga galana sihewaiwai sine. ¹⁹ Ma wete 'ebeloina galewa 'ana 'ebesoe'ya'eb-waego, ma to'aha bale'uwa 'u'ausiya, galewa wete si'ausi, ma wete 'eguma to'aha bale'uwa 'uso'e galewa wete siso'e."

²⁰ Eeta Yesu 'ana tomuliyao 'iloina pa'alediya, 'igwae, "Sahena 'aigeda taiya 'oina wahehepwailegau 'abehega taugu To'abihetenaina."

Yesu 'ihewwaila 'ina 'amasa 'abwa weyahina

(Maki 8:31-9:1; Luke 9:22-27)

²¹ Tuta nage 'oina Yesu 'ihegaina ma 'ana tomuliyao 'ihe'itediya, 'igwae, "Cilobwaineya ma yatauya Yelusalema, ma nobwa muyamuya baibaiwadi yalobadi, babadao ta topwaoli madoudi ma loina 'ana tohe'itao 'oidiyega, ma nage 'oina silohe'amasigau, ma sabwelo hetoina 'oina Yehoba 'i'abihetoholo hilegau."

²² Ma Pita Yesu 'itoewasiyeya, ma 'iheliyeya, 'igwae, "Bada, ginaula bewa sahena 'oiuwa 'ilatulatu!"

²³ Ma Yesu 'itehinowa, ta Pita 'oina 'igwae, "Cowa Seitani, bewa tuwa 'u'ebesinegau! Sahena 'u'au'ausigau! Cino nuwatuhi tomota 'idi nuwatuhi, ma geya Yehoba 'ina nuwatuhi gide."

²⁴ Muliyetega Yesu 'ana tomuliyao 'ihewwaediya, 'igwae, "Taiya 'eguma nuwanuwana ma 'imuliyegau, 'ilobwaineya ma tauna 'ina nuwatuhiwao 'ilogwahate-di, ma tauna 'ana kelose 'i'ahali, ma 'oinega 'i'amasa, beno gide 'agu muliyaina 'ana 'eda.

²⁵ "Ma 'eguma taiya yawasina 'inuwahi, 'abwa yawasiina 'ilohe'wadalele. Ma 'eguma yawasina weyahigu 'itagwale ma 'i'amasa, tauna nata yawasina bwebwe'ana 'iloba.

²⁶ "Ceguma 'ida wasawasao bale'uwa madou hedade talobadi, beno ginaula bwagabwaga, ma hesi ginaula madouna beno yawasida bwebwe'ana. Weyahina 'eguma yawasida bwebwe'ana talohe'wadalele, geya 'aigeda wete 'ana miyalaena 'imiyamiya.

²⁷ "Cabwa taugu Loheyaiguina yalohihilama, beno Tamagu 'ina wasawasa 'asi'asilalana, ta wete aneloseyao ba'idagwao, ma tomota 'idi paihowao 'adi maisa ya'ebwaedi.

²⁸ "Yagwaeya moisa 'oimiya 'abehega tomota tupwami sahena wa'ama'amasa 'ana siga taugu Loheyaiguina yahilama sabi loina, ma 'oina wa'ita hilegau."

Yesu 'ana 'ita 'idumaduma

(Maki 9:2-13; Luke 9:28-36)

17 Sabwelo sikisi mulina Yesu 'ana tomuliyao 'etoi 'itoediya, ta sihaneya 'oya 'aigeda dudulena 'oina. Tomuliyao wedi taudi Pita ma Yemesa matasina Yoni.

² Tuta taudimo simiyamiya 'oyai Yesu maninina si'iteya 'inamanamala gide sinala 'ana 'ita, ma 'ana 'ale'o 'ana wa'ewa'e'eina gide 'asilala 'isaesaehane.

³ Ma wete Mosese ma Ilaitiya silatuma ta Yesuina ba'idadiu sihehegwaegwae.

⁴ Coinega Pita 'i'ahwalagata ma Yesu 'ihewwaeya, 'igwae, "Bada, 'ida miya bewa gide 'ausalana, 'oinega 'ilobwaineya ma 'eguma 'utagwala, hadahada 'etoi ya'abidi, ma 'aigeda 'owa weyahiu, ma 'aigeda Mosese weyahina, ma 'aigeda Ilaitiya weyahina."

⁵ Pita 'ina gwae 'abwa geya 'ilosalohi ma yaloyaloha 'asilalana 'i'ahuhe taluhidiya, ma yaloyaloha 'oinega 'enana 'aigeda sihesagoheya, 'igwae, "Bewa Natugu bwebwe'ana hedade, tauna weyahina yayaliyaya madouna, 'oinega 'ina gwaeyao wahesagohedi."

⁶ Ma Yesu 'ana tomuliyao wedi gwaeina sihesagoheya ta ma'idi matauta sibe'u talutalubu'iyi, ⁷ ma Yesu 'ina naoma ta 'i'abihe toholodiya, 'igwae, "Watoholo. Sahena wamatamatauta." ⁸ Coinega sisapaila ta Yesu 'i'boinamo 'itotoholo si'iteya.

⁹ Yesu ba'idanao 'oyega sidobidobima, ma Yesu 'ihewwaediya, 'igwae, "Ginauledi nige wa'itediya sahena tomota 'oidiya wahehepwaila 'ana siga taugu Loheyaiguina 'amasega yatoholo hilama."

¹⁰ Ma Yesu 'ana tomuliyao 'oina sihesilala, sigwae, "To'aha weyahina loina 'ana tohe'itao sigwaeya 'abehega Ilaitiya 'abwa 'inugetama, ma muliyetega To'abihetenaina 'ilatu?"

¹¹ Ta Yesu 'igwaeya, "Cehe gide, Ilaitiya 'abehega 'inugetama, ma 'oinega ginaula mabwaiyadi 'i'abihe dumwaludi. ¹² Ma hesi Ilaitiyaina 'ilatu pwaima, ma tomota geya si'inana, ta hesi sipaipaihowa galana 'oina to'aha 'idi nuwatuhi gide, nata wete taugu Loheyaiguina gide 'oiguwa simumuga 'esa." ¹³ Coinega tomuliyao wedi nage 'oina sisanapuya 'abehega Yesu Yoni to'abihehabitaiso weyahina 'igwaegwae.

Caigeda gwama 'ana lohala hebwasubwasumo Yesu 'i'abihe bwebwe'aniya

(Maki 9:14-29; Luke 9:37-43)

¹⁴ Coinega Yesu ma'ana tomuliyao sidobidobi boda 'oidiya, ma 'aigeda loheya 'inaoma, ta 'i'ahetulasa Yesu matana, ¹⁵ ma 'igwaeya "Bada, natugu 'u'ate-muyemuye, ma 'u'abihe bwebwe'ani, weyahina tuta mabwaiyana 'ana lomagisubu weyahina 'itaitai, ta wahina simuyamuya madouna, ma sauga tupwana 'oidiya 'aiwe ninininima 'oina 'ibe'ube'u, ma sauga tupwana we'aha 'oina 'ibe'u. ¹⁶ Ma 'a tomuliyao 'oidiya yanaoleyama, ta geya sawasawahina ma si'abihe bwebwe'ani."

¹⁷ Coinega Yesu 'ihewwaediya, "Hede 'omi togidega? Tonuwa potapotami 'iya. Nuwana geya wahemisae-gau, 'awa? Cimi nuwapotapota 'oinega yawahi dabalala. Hana gwamaina wanaoleyama 'oiguwa, ma ya'ita."

¹⁸ Gwamaina sinaoleyama, ma Yesu hi'ahi'a 'iloinaeya, ma lomagisubu gwamaina 'oinega 'ilatuwa ta 'ibwebwe'ana hila.

¹⁹ Muliyetega Yesu 'ana tomuliyao tupwadi sinaoma siboidimo Yesu ba'idanao, ma sihegwaeya, sigwae,

“Bada, togidega tauma ta geya sawasawahima ma hi'ahi'aina 'aulalatuhe?”

²⁰ Ta Yesu 'igwaeya, “Weyahina 'imi hemisa 'iwe'a. Yagwae moisa 'eguma 'imi hemisa 'ana waiwai gide *seyala* patuna, 'abwa 'oya nage 'oina wagwae, 'Bewa 'oinega 'umiya dobi,' nata 'ihematamatana tuwa. Gide wete ginaula mabwaiyadi sawasawahimi ma wapai-howadi.” ²¹

Yesu 'ina 'amasa weyahina 'igwae hila

(Maki 9:30-32; Luke 9:43-45)

²² Muliyetega Galili 'oina simiyamiya, ma Yesu 'i-henuwa laguwediyu, 'igwae, “Cabwa 'agu toteba 'ite-baegau taugu Loheyaiquina 'agu 'alehao 'oidiya, ²³ ma silohe'amasigau, ma sabwelo hetoina 'oina Yehoba 'i'abihetoholo hilegau.” Yesu 'ina hepweila bewa weyahina sinuwagala moisa.

Cidi takesi Hada He'asisi weyahina

²⁴ Muliyetega sitauya Kapaneumi 'oina, ma takesi Hada He'asisi weyahina 'ana tohe'autao sinaoma ta Pita 'oina sigwaeya, “Togidega, sawasawahina ma 'ino tohe'itaina 'itakesi, bo geya?” ²⁵ Ma Pita 'igwaeya, “Cehe, nata 'ina takesi 'ilagu.” Coinega 'ihilama hadai, ma Yesu Pita 'ihegwaeya, 'igwae, “Saimoni, to'aha 'ino nuwatuho toloinao bale'uwa weyahidi, taiyawedi 'oidiyega takesi si'ewa'ewa? natudiyao 'oidiyega? bo hali tomota 'oidiyega?”

²⁶ Pita 'igwaeya, “Hali tomota 'oidiyega.” Ta Yesu wete 'igwae hila, 'igwaeya, “Moisa! Coinega taudi natudiyao geya'abwa sitaketakesi. ²⁷ Ma sahena talogui-paila, 'a-muge ma 'oida sinuwagala. Coinega bewa tuwa huku 'u'ewa ma 'udobi holai, ma 'eguma silahana nu-genugetana 'u'atu, 'ahwana 'uso'e ma 'alonga mane 'u'eweyama ma 'u'ebwaedi, beno 'owa ma taugu 'ida takesi sawasawahida.”

Taiyawedi taudi sanidi madoudi Yehoba matana

(Maki 9:33-48; Luke 9:46-48; 17:1-2)

18 Tuta nage 'oina Yesu 'ana tomuliyao sinaoma ma sihegwaeya, sigwae, “Bada, taiya sanina madouna Yehoba 'ina 'ebeloina 'alona?”

² Coinega Yesu gwama 'aigeda 'ibwauweyama, ma gwamaina gamwagamwanidiya 'ihetoholoya, ³ ma 'i-hegwaediya, “Yagwae moisa, taiyawedi 'omi 'eguma 'imi nuwadobi gwama bewa gide, 'omi sanimi madoudi Yehoba 'ina 'ebeloina 'alona, ma 'eguma geya wanuwabui ma gwagwama 'i'iudi gide, sahena waluhulu 'ina 'ebeloina 'oina.

⁵ “Coinega 'eguma 'aigeda loheya gwama bewa gide 'itoe weyahigu, tauna taugu wete 'itogau. ⁶ Ma hesi 'eguma taiya 'itoho ma 'agu tohemisao gwagwama bewa 'oidiyega 'aigeda 'i'abihebe'u, loheyaina nuwana wahineina 'ilobwaineya ma dimwa madouna tani'ona silosipwa, madimwaina siula dobihe ni'uwa, ma 'i-damana.

⁷ “Comi mebale'u 'atemuyamuyaimi 'iya, weyahina 'ebe be'u baibaiwadi simiyamiya. Moisa tuwa, 'ilob-waineya ma 'ebe be'uwa bale'uwa simiyamiya, ma hesi 'eguma loheya 'itoho ma 'iyanao 'i'abihebe'udi, 'abwa loheyaina 'ihesilae moisa.

⁸ “Ma 'eguma nimau bo 'aheu 'i'abihebe'ugo 'ilob-waineya ma 'u'upwa yahuledi. Geya beno 'ana galamo 'eguma manima tomwatomwau nuwana ma'ino ha'au'au ma yawasiu bwebwe'ana 'uloba. Ma hesi gala hedade 'oiuwa 'eguma manima luwaluwau ma ma'ae luwaluwau siula dobihego 'aiwe 'ala'alata hatayana 'oina.

⁹ “Matau wete gide, 'eguma 'i'abi hebe'ugo, 'ubwai yahule tuwa, weyahina geya 'aigeda wete 'ana galamo 'eguma mamata 'ai'aigedau ma yawasiu bwebwe'ana 'uloba. Ma hesi gala hedade 'oiuwa 'eguma mamata luwaluwau siula dobihego 'asa 'ala'alata 'oina.

Gwagwama sahena wahe'ipi'ipiyedi

(Luke 15:3-7)

¹⁰ “Gwagwama bewa gide sahena 'aigeda 'oidiyega walososomane. ¹¹ Moisa, gwagwamaedi 'idi aneloseyao tuta mabwaiyana galewa Tamagu matana simiyamiya, ma si'e'ebubu.

¹² “Ma togidega 'eguma loheya 'ina sipiyao 'adi baibaiwa handeledi, ma 'aigeda 'oidiyega 'itauya puiya ma 'i'waniya, nata nainiti nainiyedi 'oyai 'ilagudiyu ma 'wani'waninaina 'i'ebese, 'awa?”

¹³ “Ma 'eguma 'iloba hila, yagwae moisa nata 'ina yaliyaya madou hedade. Ma hesi site nainiti nainiyedi bwebwe'adi geya weyahidi 'iyaliyaya hedade. ¹⁴ Coinega bewa tuwa wasanapu 'abehega Tamamiu galewa geya nuwana ma gwagwamaedi 'oidiyega 'aigeda taiya 'ihesilae.

Tasidai 'eguma 'ina pui weyahina

(Luke 17:3)

¹⁵ “Ma 'eguma tasiu 'ipaihowa galana 'oiuwa, 'utoho ma wateluwamo 'ina puiina wa'abihedumwalu, ma 'eguma 'enau 'ihesagohe, 'ausala, beno wa'ahwa 'iya'iyagu pwaiya. ¹⁶ Ma 'eguma geya nuwana ma 'e-nau 'ihesagohe, tomota 'aigeda, nuwana 'eluwa wete, 'utoedima ba'idamiyao tasiu nina 'oina wagwae ma 'i-na pui 'ana moisa 'inuwasabwaleni. ¹⁷ Ma 'eguma tuwa geya nuwana ma 'ihesagohegemi, wagwae latu to-hekalesiyao mabwaiyadi 'oidiya, ma 'eguma geya nuwana wete tohekalesiyao 'idi gwae 'ihesagohedi, walogwahate tuwa, ma 'imiya ganamuli gide takesi 'ana to'ewa. ¹⁸ Yagwae moisa 'oimiya, to'aha 'eguma bale'uwa wapaidi, ginauledi galewa nata wete sipaidi. Ma wete to'aha 'eguma bale'uwa walihasi, nata gin-auledi wete galewa silihasidi.

¹⁹ “Bewa tuwa yahegwaegomi 'abehega 'eguma 'oimiyega wateluwale'uwa 'imi nuwatuho mahema-hetena, ma wa'ahwanoi gide Tamagu galewa 'oina, nata tuwa 'ipaihowa. ²⁰ Weyahina 'eguma 'aigeda tupwa 'oina 'eluwa bo 'etoi tomota saniguwega simiya'au-ta, taugu wete gamwagamwanidiya yamiyamiya.”

Nuwasam weyahina

²¹ Ma Pita 'inaoma ma Yesu 'ihewgaeya, 'igwae, "Bada, 'eguma tasigu tuta baibaiwana 'oiguwa galana 'i-paipaihowa, mahisa sawasawahina ma 'ina puiyedi yanuwasamudi, masebeni, bo nuwana 'ehisa?"

²² Ma Yesu 'igwaeya, "Geya masebenimo, ma hesi mabaibaiwana. ²³ Weyahina Yehoba 'ina loina gide kini 'aigeda, tauna nuwanuwana ma 'ina topaihowao 'idi lowaga sihemaise 'oina. ²⁴ Coinega 'ihegaina ma loheya 'aigeda si'eweyama 'ina lowaga teni tausani kina, ²⁵ ma geya sawasawahina 'ihemaise, 'oinega badaina 'iloina ma 'abehega loheyaina mwanena ta natudiyao ma 'idi tobwatobwao mabwaiyadi sigimwaneyedi, ma 'adi maisa toloina 'i'ewa topaihowaina 'ina lowaga weyahina.

²⁶ "Ma topaihowaina ma 'ina nuwagala 'i'etuluha, ma 'i'ahwanoiya 'oina, 'igwae, 'Bada 'u'atemuyemuyegau, ma 'abwa 'igu lowaga mabwaiyana yahemaise.'

²⁷ "Coinega bada 'i'atemuyamuyaeya ma 'ina lowaga mabwaiyana 'inuwasamudiya, ma 'oinega topaihowaina 'ilatua.

²⁸ "Cilatuwa ma 'iyana 'aigeda 'ilobeya, ma 'iyana 'ina lowaga 'oina toea handeledimo, ta 'iyana tani'ona 'i'abiya ma 'i'abihe matausiya, 'igwaeya, 'Bewa tuwa 'ino lowaga 'oiguwa 'uhemaisa!'

²⁹ "Coinega 'iyana 'i'etuluha ma 'oina 'i'ahwanoiya, 'igwae, 'Tuwa 'u'atemuyemuyegau, ma 'abwa 'igu lowaga mabwaiyana yahemaise.' ³⁰ Ma 'iyana 'e-nana geya 'ihesagohe, ta deliya 'ilaguya, ma 'abehega nobwa 'imiyamiya ma 'ana siga 'ina lowaga mabwaiyana 'ihemaise.

³¹ "Ma topaihowaedi 'iyadiyao ginaulina si'iteya 'oinega sinuwagala ma sitauya 'idi bada 'oina ta siteluwae-di sihepwalediya. ³² Coinega badaina 'ina topaihowa 'ibwauweyama ma 'ihewgaeya, 'igwae, 'Cowa topaihowa galau, weyahina 'ino 'ahwanoi 'atemuyemuyega 'ino lowaga mabwaiyana yanua samudiya, ³³ 'oinega 'owa wete sawasawahina ma 'iyau 'u'atemuyemuye ma 'ina lowaga wete 'unuwasam.'

³⁴ "Coinega badaina 'igamwasowala moisa, ta deli 'ana to'itayahinao 'ihewgaediya, ma topaihowaina deliya silaguya ma 'abehega nobwa 'imiyamiya 'ana siga 'ina lowaga mabwaiyana 'ihemaise hegumwali."

³⁵ Coinega Yesu 'ina gwae 'ilosalohiya, 'igwae, "Tamagu galewa wete 'oimiya 'ipaihowa gide, 'eguma tasimiyao sahena wa'atemuyemuyedi, ma 'idi puiyao wanuwasamudi."

Sa'ila weyahina

(Maki 10:1-12)

19 Yesu 'ina he'itaedi 'ilosalohidiya ma tupwa Galili 'i'ebesineya, ma Yudiya 'ina tupwa 'iluhuwa, beno we'aha Yolidani hali papaliya. ² Ma boda wete madouna Yesu simuliyeya ta nobwa 'idi tolohalao 'i'abihe bwebwe'enediya.

³ Coinega Palisiyao sinaoma ta nuwanuwadi ma Yesu sitoho, 'oinega 'oina sihesilala, sigwae, "Bada, sawa-

sawahina ma pui tupwana weyahina loheya mwanena 'isa'ile?"

⁴ Ta Yesu 'igwae, "Buki He'asisi 'oina wasanapu pwaiya lelelena 'abehega tuta 'ana 'ebe hegaina 'oina Tohemasalaha tomota 'eluwa 'ihemasalehediya, meloheyana ma mewahinena, ⁵ ma 'igwaeya,

'Bewa huhuna 'oinega loheya tamana ma sinana 'i'ebesinedi ma mwanena ba'idana simiyaluwa, ma siteluwae-di sihe'wapina 'aigeda tuwa, ⁶ ma tuta bewa sihe'aigeda pwaiya. Yehoba 'ihemiyaluwa pwaiyediya, 'oinega sahena 'eta taiya 'ihemiya wasiyedi'."

⁷ Coinega sigwaeya, "To'aha weyahina Mosese 'iloina 'abehega loheya sawasawahina ma pepa 'oina 'ina logwahata 'ihepwaiye, ma mwanena 'i'ebwae, ma muliyetega 'isa'ila?"

⁸ Ma Yesu 'igwaeya, "Beno 'imi nuwapota weyahina, 'oinega Mosese 'itagwala 'oimiya ma mwanemiyao gide wasa'ila 'esedi, ma hesi tuta nugenugeta geya wete tagwala sa'ila weyahina 'imiyamiya. ⁹ Ma yahegwaegomi 'abehega 'eguma loheya 'aigeda mwanena geya 'ipui, ma loheya tuwa 'isa'ila ma 'ihaibala hali wahine 'oina, beno 'ilogwaliya."

¹⁰ Coinega 'ana tomuliyao sihegwae, sigwae, "Ceguma loheya mamwanena 'adi loina bewa gide, sahena hai."

¹¹ Ma Yesu 'igwaeya, "He'ita bewa geya tomota mabwaiyadi weyahidi, ma hesi 'eguma Yehoba sanapu 'i'ebwae tupwanamo tomota 'oidiya ma sisanapu ¹² 'abehega loheloheya tupwana 'idi li'u hohau 'oinega geya sawasawahina ma sihai, ma wete tupwadi loheloheya 'wawadi si'ewediya ma geya sowana sihai, ma tupwadi Yehoba 'ina loina weyahina siboidimo si'ausidiya ma sahena sihai. Ceguma taiya gwae bewa sawasawahina ma 'isanapu, ma 'ina sanapu 'inuwasabwalena."

Yesu gwagwama 'igwae helauwediya

(Maki 10:13-16; Luke 18:15-17)

¹³ Ta tomota gwagwama si'ewedima Yesu 'oina ma 'abehega 'i'abitohodi ma weyahidi 'i'ahwanoi Yehoba 'oina. Ma hesi 'ana tomuliyao gwagwamaedi si'etobodediya. ¹⁴ Ta Yesu 'igwaeya, "Sahena gwagwama wa'eto'etobodedi, ma hesi watagwaledi ma 'oiguwa sinaoma, weyahina gwagwamaedi gide Yehoba 'ina 'e-beloina 'ilobwainediya moisa." ¹⁵ Coinega Yesu gwagwamaedi 'i'abitohodiya, ma muliyetega 'i'ebesinediya.

Towasawasa 'aigeda Yesu 'ilogwahateya

(Maki 10:13-16; Luke 18:15-17)

¹⁶ Muliyetega 'aigeda loheya Yesu 'oina 'inaoma ta 'igwaeya, "Tohe'ita, to paihowa bwebwe'ana yada paihowa ma 'oinega yawasigu miyamiya hatayana yada loba?"

¹⁷ Ma Yesu 'igwaeya, "To'aha weyahina paihowa bwebwe'ana 'uhesilala 'oiguwa? Caigeda tuwamo 'ina mumuga bwebwe'ana. Eeta 'eguma nuwanuwau ma yawasiu hataya 'uloba, sawasawahina ma tauna 'ina loinao 'umuliyedi."

¹⁸ Ma loheyaina 'ihesilala, 'igwaeya, "To loina?" Ta Yesu 'igwaeya, "Sahena 'ahuyemate; sahena logwali; sahena yagaha; sahena hepwailla 'abo'abo; ¹⁹ ma tamau ma sinau 'uhe'asisiyedi; ma wete 'iyamwao 'uhelauwedi gide 'uboi 'uhelauwego."

²⁰ Ta hewaliina 'igwae, "Loinaedi mabwaiyadi ya-muliya bwaibwainidiya, ma to'aha wete yada pai-howa?"

²¹ Ta Yesu 'igwaeya, "Ceguma nuwanuwau ma mu-mugau mabwaiyana bwebwe'ana, 'uhila 'ino 'asa, ma 'ino tobwatobwa mabwaiyadi 'uhegimwaneyedi, ma 'adi maisa 'uheguyaiye towewelohe 'oidiya, ma 'oinega 'unaoma ma 'umuliyegau, ma 'oinega 'abwa wasawasa galewa 'uloba."

²² Loheyaina Yesu 'ina gwae bewa 'ihesagoheya, ta ma'ina nuwagala 'ihila. Tauna 'ana bolime geya baibai-wana, ta 'ina tobwatobwa baibaiwa hedade 'in-uwahidiya.

²³ Coinega Yesu 'ana tomuliyao 'ihewgaediya, "Moisa, towasawasao 'idi luhu Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina mwauna.

²⁴ "Ma wete yahegwaegomi 'abehega hebai *kameli* 'i-na luhu *nidili* 'ana 'ebesula 'oinega mwauna, ma hesi tohewasawasa 'idi luhu Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina mwau hedada."

²⁵ Yesu 'ana tomuliyao 'ina gwae bewa sihesagoheya ta nuwadi 'ihenainaida hedadeya, ma sigwaeya, "Ceguma bewa gide, taiya hede sawasawahina ma 'ebe yaliyaya 'iloba?"

²⁶ Ma Yesu 'i'ebubudiya ma 'igwaeya, "Ginaula bewa mwau hedada tomota 'oidiya, ma hesi Yehoba 'oina ginaula mabwaiyana meyameyahadi."

²⁷ Coinega Pita 'ihesilala, 'igwaeya, "Bada, tauma togidega? Weyahina 'ima tobwatobwao mabwaiyadi 'a'ebesine pwaidiya ta 'amuliyegowa."

²⁸ Ma Yesu 'ihewgaediya, "Yagwae moisa, 'abwa bale'u 'ana 'abihe'ehau 'oina taugu Loheyaiguina 'igu *wagahata* wasawasa 'oina yamiyatoi, ma wete 'omi 'agu tomuliyao wate tuwelo 'imi wagahata tuwelo 'oidiya wete wamiyatoi, ma meIsileli 'idi susuwao tuwelo waloinaedi.

²⁹ "Ma 'eguma taiyawedi 'omi 'imi hadao, bo tasimiyao, bo sinamiyao, bo nuhumiyao, bo tamamiyao, bo natumiyao, bo 'imi tanohao wa'ebesinedi, 'abwa ginauledi wa'ebesinediya 'adi miyalaena ma 'adi loheposeyana handeledi walobadi, yawasimi hataya ba'idana.

³⁰ "Ma tuta bewa tohanugetao baibaiwadi 'abwa simuliya, ma taudi simulimuliya 'abwa sinugeta.

Tanoha 'ana topaihowao 'adi gwae hegehegedi

20 "Yehoba 'ina loina gide tuwa loheya 'aigeda ma'ina tanoha, loheyaina 'abwakululu 'ito-holowa ma 'itauya 'asai ta tupwadi topaihowao 'i-toediya sabi paihowa 'ina tanoha. ² Coinega loina 'i-laguya ma 'abehega sabwelo 'aigeda paihowa 'ana maisa kina 'aigeda, ta sitagwala. Coinega 'ihe-sumanediya ta sitauya 'ina tanoha sabi paihowa.

³ "Ma sinala 'isaehanema ta loheyaina 'itauya hila 'a-saina 'oina, ta tomota tupwadi 'ilobediya simiyamiya bwagabwaga. ⁴ Coinega 'ibwauwedima ta 'igwaeya, 'Comi wete watauya 'igu tanoha wapaihowa, ma 'imi paihowa 'ana maisa dumwaluna ya'ebwaegomi.' Coinega sitauya tanoha.

⁵ "Coinega 'asudiladila ma wete lahilahiya 'itauya hila 'asaina 'oina, ta nobwa tomota tupwadi 'ilobediya, ta 'ibwauwediyaya ta wete 'ihesumanediya, ta sitauya 'ina tanoha.

⁶ "Ma lahilahi moisa wete 'ilatu hila ta 'itauya 'asai ma tomota wete tupwadi 'ilobediya ta 'ihesilalediya, 'igwae, 'To'aha weyahina sabwelo mabwaiyana wamiyamiya bwagabwaga?"

⁷ "Ma sigwaeya, 'Weyahina geya 'eta taiya 'ibwauwe-mai sabi paihowa.' Ta loheyaina 'igwaeya, 'Comi wete watauya 'igu tanoha ma wapaihowa.'

⁸ "Coinega boi hohau 'oina tanoha toniwagana 'ina paihowa 'ana to'itayahi 'ihewgaeya, 'igwae, 'Topai-howao mabwaiyadi 'ubwauwedima ma 'adi maisa 'u'ebwaedi, taudi tonaoma hauhaudi 'oidiyega 'uh-e-gaina ma 'adi maisa 'u'ebwa'ebwaedi, ma 'ana siga taudi sabwelo mabwaiyana 'oina sipaihoweya.' ⁹ Coinega taudi lahilahimo 'oina sipaihowa sinaoma ma 'adi maisa kina 'aigeda 'aigeda si'eweya. ¹⁰ Muliyetega mabwaiyadi wete topaihowaedi sinaoma ta 'adi maisa kina 'aigeda 'aigeda si'eweya. Ma topaihowa nu-genugetadi wete, taudi sabwelo mabwaiyana 'oina sipaihowa, sinaoma ta 'idi nuwatuhu 'abehega nata maisa 'ana loheposeyana si'ewa, ta geya, taudi wete kina 'aigeda tuwa silo'ahala. ¹¹ Coinega 'idi kina si'ewediya ma tanoha toniwagana 'oina silomugiya, ¹² ma sigwaeya, 'Tomota hauhaudi sinaoma 'idi pai-howa tuta to'uto'upanamo, ma tauma sabwelo mab-waiyana hala 'alona 'apaihowa, ma taudi 'adi maisa gide tuwa mabwaiyama mahemahetena.'

¹³ "Ma badaina 'aigeda 'oidiyega 'ihewgaeya, 'igwae, 'Ciyagu, geya wete ya'abowego, weyahina 'ida loina nugenugeta 'abehega kina 'aigeda tuwamo 'u'ewa. ¹⁴ Cino kina bewa 'u'ewa ma 'utauya. Ma taugu 'igu loina 'abehega tomota hauhaudi sinaoma 'adi maisa ya'ebwaedi 'owa gide 'a maisa. ¹⁵ Maisa bewa taugu 'igu 'ebeloina. Sahena 'omi waloiloina. Sahena 'igu helau tomota 'oidiya weyahina wahe'ipi'ipi.' ¹⁶ Coinega taudi simulimuliya 'abwa sinugeta, ma taudi sinu-genugeta 'abwa simuliya."

Yesu 'ina 'amasa 'abwa weyahina 'igwaeya

(Maki 10:32-34; Luke 18:31-34)

¹⁷ Cabwa Yesu Yelusalema weyahina 'ihanehane ma 'ana tomuliyao site tuwelo 'itoediya 'eda papalina, ma taudimo, ma 'ihewgaediya, ¹⁸ 'igwae, "Bewa tuwa tahanehane Yelusalema, ma nobwa 'agu totebaina taugu Loheyaiguina 'itebaegau topwaoli madoudi ma loina 'ana tohe'itao 'oidiya, ma 'igu 'amasa weyahina siloina, ¹⁹ ma muliyetega si'ebwayegau taudi geya meYudiya 'oidiya, ma silotuyanegau, ma balaeyega

sisapigau, ma kelose 'oina situtu hepatugau, ma sabwelo hetoina 'oina Yehoba 'i'abihe toholo hilegau."

Yemesa ma Yoni sinadiu 'ina 'ahwanoi Yesu 'oina
(Maki 10:13-45)

²⁰ Muliyetega Sebedi mwanena manatunao sinaoma ta sinadiuina Yesu 'oina 'i'etuluha ma 'i'ahwanoiya 'oina. ²¹ Ta Yesu 'igwaeya, "To'aha nuwanuwau?" Ma wahineina 'igwaeya, "Nuwanuwagu ma natugwao 'oidiya 'utagwala ma 'eguma tutaina 'uhetoloina, sawasawahina ma deiuwa simiyatoi sabi loina, 'aigeda 'ino 'ebeulega ma 'aigeda 'ino 'adigeyegeyega."

²² Coinega Yesu loheloheyaedi 'ihewgaediya, "Comi 'imi 'ahwanoi bewa 'ana nuwasabwalena geya wasanasanapu. Muya biyoina 'oinega yanuma, togidega, sawasawahina 'omi wete 'oinega wanuma?" Ma sigwae, "Sawasawahima."

²³ Ma Yesu 'igwaeya, "Moisa, biyoina 'oinega yanuma 'omi wete 'abwa wanuma, ma hesi geya sawasawahigu ma yahesinuwa taiyawedi 'abwa 'igu hetoloina 'oina 'igu 'ebeulega ma 'igu 'adigeyegeyega simiyatoi sabi loina, weyahina Tamagu 'iboimo 'abwa 'ihesinuwa."

²⁴ Ma tomuliyao site teniyedi Yemesa ma Yoni 'idi 'ahwanoi sihesagoheya, ma sigamwasowalediya. ²⁵ Coinega Yesu mabwaiyadi 'ibwau he'atudediya, ma 'ihewgaediya, "Comi wasanapuya 'abehega babadao bale'uwa 'idi loheloheyao siloiloina pa'aledi, ²⁶ ma 'omi sahena wete gide taudi wapaihowa 'ese. Ma 'eguma taiya 'owa nuwanuwau ma 'oimiyega 'uhetoloina, 'ilobwainegowa ma 'iyamwao weyahidi 'uhetopaihowa."

²⁷ "Ma wete 'eguma taiya 'owa nuwanuwau ma 'oimiyega 'uhetohanugeta 'ilobwainegowa ma 'iyamwao weyahidi 'uhetopaihowa. ²⁸ Wete gide taugu Loheyaiguina yasuluma bale'uwa, geya 'abehega tomota weyahigu sipaihowa, ma hesi sabi paihowa tomota weyahidi, ma wete yatagwalegauwa ma ya'amasu tomota mabwaiyami 'ami lihasa weyahina."

Tomatagibu 'eluwa Yesu 'i'abihe bwebwe'enediya
(Maki 10:46-52; Luke 18:35-43)

²⁹ Coinega Yeliko si'ebesineya ma boda madouna Yesu simuliyeya. ³⁰ Ma loheya tomata gibugibu 'eluwa 'eda papalina simiyatoiya, Yesu 'ina sakowasi wasana sihesagoheya, 'oinega Yesu 'oina sibwauwa, "Debida tubuna yo, 'u'atemuyemuyemai."

³¹ Ta boda siteluwaeedi 'enadi sihesagoheya, ma si'etobodediya, sigwae, "Walolagu! Tuwa bwau." Ma 'oinega siteluwaeedi sibwauwau 'ohe'ohe, sigwae, "Bada, Debida tubuna yo, 'u'atemuyemuyemai."

³² Coinega Yesu 'itoholowa ta 'ibwauwedima ta 'igwaeya, "To'aha nuwanuwami ma weyahimi yapaihowa?"

³³ Ma sigwaeya, "Bada, sawasawahina ma matama 'u'abihe bwebwe'enedi?"

³⁴ Ma Yesu 'i'atemuyemuyediya, ma matadi 'i'abito-hodiya, ma sibwebwe'ana, ma 'oinega Yesu wete simuliyeya.

Yesu 'ina luhu Yelusalema 'oina
(Maki 11:1-11; Luke 19:28-38; Yoni 12:12-19)

21 Ma sihanehane Yelusalema weyahina, ta Bedipegi deina silatulatu, beno 'oya *Olibe* gabule-na, ma Yelusalema matadiyega tupwana bwaga. Coinega Yesu 'ana tomuliyao 'eluwa 'ihesumane nugetediya, ² 'igwaeya, "Watauya 'asa nage matamiya, ma hebai 'ase waloba, 'aiwe 'oina silohoya, ma natuna loheya mahetena simiyamiya. Walihasi, ma wa'ewedima 'oiguwa. ³ Ceguma taiya 'ihesilalegomi 'imi paihowaina weyahina, wagwae, "Bada nuwanuwana," ma 'oinega 'itagwale 'oimiya."

⁴ Ginaula bewa 'ilatuwa weyahina mwalo palopita 'ihewpaila nugeteya, 'igwaeya,

⁵ "Saiyoni* tomotainao wahewgaedi wagwae, 'Wa'ita 'imi toloina madouna 'inaonaoma 'oimiya. Tauna tonuwadobi moisa, ta 'ase 'igeluya, ta 'aseina meloheya ma yauyaubona."

⁶ Coinega Yesu 'ina gwaeina 'ana tomuliyao wedi sihematamataneya ma sitauya, ⁷ ta 'ase manatuna silobediya ta si'ewedima, ta 'adi 'wama 'ase guidiya siloyesoya, ma Yesu 'igeluhaneya. ⁸ Ma boda mabwaiyadi wete 'adi 'wama 'edai siyesodiya, ma tupwadi 'aiwe lahanao manabaidi sitalagasidiya, silagudi 'eda 'ana pasa weyahina. ⁹ Ma tupwana boda Yesu sinugeteya, ma tupwana boda simulimuliyaya, ta mabwaiyadi sino'ono'o ma sihehpwatu, sigwae, "Yauwedo Debida tubuna yo. Bada saninega 'unaoma sabi 'abihetamayi, 'oinega tauna Tomiyahane hedade 'ahewhpwatuwe."

¹⁰ Coinega Yelusalema 'oina siluhuwa, ma tomota mabwaiyadi si'ateyoho moisa, ma sigwaeya, "Taiya hede nage?" ¹¹ Ma 'ana 'wayabuwao tomotaedi 'idi gwae sihemaiseya, sigwae, "Bewa palopita, gwama Nasaleta, sanina Yesu, Galili 'ina 'ebeloina 'oinega 'inaonaoma."

Hada He'asisi Yesu 'i'abihe'ehauya
(Maki 11:15-19; Luke 19:45-48; Yoni 2:13-22)

¹² Coinega Yesu Yehoba 'ina Hada He'asisi 'oina 'iluhuwa ta togimwaneyao ma tohegimwaneyao mabwaiyadi 'ipa'i latuwediya, ma *mane* 'ana tohesa'ugelasao 'idi teibele 'i'ahubuniyediya, ma gabubu 'adi tohegimwaneyao 'idi 'ebemiya wete 'i'ahubuniyediya, ¹³ ma 'ihewgaediya, 'igwae, "Buki He'asisi 'oina Yehoba 'ina gwae halesleya, 'igwae, "Cigu Hada nata sanina sibwauwe hada 'ebe 'ahwanoi," ma 'omi wabui lohilihiliya ma 'abehega 'imi 'ebe yagaha."

¹⁴ Coinega tomata gibugibu ma toha'au'au Yesu 'oina sinaoma Hada He'asisi 'alona ta mabwaiyadi 'i'abihe bwebwe'enediya. ¹⁵ Ma topwaoli madoudi ma loina 'ana tohe'itao Yesu 'ina paihowa waiwaiidi si'itediya, ma wete gwagwama sihesagohediya Hada He'a-

sisi 'alona sino'ono'o, sigwae, "Debida Tubuna yo, 'u'abihetemai."

¹⁶ Coinega babadaowedi Yesu sigamwasowaleya ta sigwaeya, "Gwagwamaedi bewa 'idi gwae 'uhesagoheya?" Ma Yesu 'igwae, "Cehe, yahesagoheya. Ma togidega Buki He'asisi 'oina wahasihilasi, 'igwaeya, 'Gwagwama 'i'iudi 'ahwadiyega 'a hep watu moisa 'uloba."

¹⁷ Coinega Yesu 'i'ebesinediya, ta Yelusalemega 'i-latuwa, ta Bedani 'oina 'iluhuwa, ta nobwa 'i'enowa.

Yesu 'aigeda 'aiwe 'iheliyeya

(Maki 11:12-14, 20-24)

¹⁸ Gona 'i'adaleya, ma Yesu 'itoholowa, ta 'ilohihila Yelusalema, magomalena. ¹⁹ Ma 'edai 'aiwe 'ana 'ita gide tuwa *damaya* 'i'ita lobeya, ma 'inaowa deina, ta geya 'aigeda huwaina 'i'ita loba, weyahina nabainamo. Coinega Yesu 'aiweina 'iheliyeya, 'igwaeya, "Cabwa sahena wete 'uhuwahuwa hila." Ma 'aiweina 'iwelaiya mwayamwayauwa.

²⁰ Ma Yesu 'ana tomuliyao si'iteya, ta nuwadi 'i-henainaida, ma sigwaeya, "Togidega ta 'oinega 'aiweina 'iwelai mwayamwayauwa?"

²¹ Ma Yesu 'ihewgaedi, "Yagwae moisa 'oimiya, 'eguma ma'imi hemisa, ma geya ma'imi henuwanaluwa, ginaula bewa 'aiwe 'oina yapaihoweya 'omi wete gide wapaihowa 'ese, ma 'eguma 'oya nage waloine ma wagwae, 'Cumiya dobi holai,' nata 'ipaihowa gide.

²² Ma 'eguma ma'imi hemisa Yehoba 'oina wa'ahwanoi 'abwa waloba."

Yesu 'ana loina weyahina

(Maki 11:27-33; Luke 20:1-8)

²³ Coinega Hada He'asisi 'oina 'iluhu ta 'ihe'iheta, ma topwaoli madoudi ma babadao sinaoma ma Yesu sihesilaleya, sigwaeya, "Loheya, taiya 'ina loinega ta bewa gide 'upaipaihowa 'ese?"

²⁴ Ma Yesu 'ihewgaediya, 'igwae, "Nugeta yahesilala 'oimiya, ma 'eguma wahemaise, taugu wete yahewgaegomi 'agu loina weyahina. ²⁵ Cigu hesilala bewa: Taiya 'ina loinega ta Yoni to'abihebabitaeso 'ipaipaihowa? Yehoba, bo 'aigeda tomota?" Coinega siboidimo 'oidiya sihehe'ohe'ohe, sigwae, "Cina gwae togidega tahemaisa 'ese? Weyahina 'eguma tagwae 'Yehoba 'oinega', nata 'ihewgae hilegita ma 'igwae, 'Ma! To'aha hede weyahina ta Yoni geya wahemisae?" ²⁶ Ma 'eguma tagwae 'Tomota 'oinega', nata boda sigamwasowalegi ta weyahina mabwaiyadi Yoni si'ahwa palopitaeya."

²⁷ Coinega Yesu 'ina hesilala geya sihemaise bwaibwaini, ma hesi sigwaeya "Geya 'asanapu." Ma Yesu wete 'oidiya 'igwae, "Taugu sahena wete yahewwaila 'oimiya taiya 'ina loinega ma bewa gide yapaipaihowa."

Loheya natuna 'eluwa

²⁸ Yesu wete topwaoliyedi ma babadaedi 'ihewgaediya, "Togidega 'eguma loheya natunao meloheya-di 'eluwa tamadiu tautuwa 'oina 'igwae, 'Natugu, nata

'utauya tanoha 'upaihowa,' ²⁹ ta 'ilogwahata, ma muliyetega 'inuwabuiya ta 'itauya 'ipaihowa. ³⁰ Loheya natuna 'alomauna gide wete 'ihewgaeya, 'igwae, 'Natugu nata 'utauya tanoha 'upaihowa,' ta natunaina 'igwaeya 'Cehe, 'ausala, nata yatauya', ma hesi geya 'itauya. ³¹ Coinega siteluwaedi 'oidiyega taiya tamana 'ina gwae 'ihematamataneya?"

Ma sigwae, "Tautuwa."

Coinega Yesu 'ihewgaediya, 'igwae, "Cehe, moisa tuwa, togala taudi takesi 'ana to'ewao ma toganawalao wete gide siluhu nugeta Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina, ma 'omi mulidiyega.

³² "Weyahina mwalo Yoni 'eda dumwaluna 'ihe'itegomiya ma 'omi geya wahemisa, ma hesi takesi 'ana to'ewao ma toganawalao sihemiseya. Ma matamiyega wete wa'iteya sinuwabuiya, ma 'omi hesi geya wanuwabui bo nuwana wahemise, 'awa?"

Gwae hegehegedi tanoha 'ana to'itayahinao weyahidi

(Maki 12:1-12; Luke 20:9-19)

³³ Ma Yesu wete 'ihewgaediya, 'igwae, "Caigeda gwae hegehegedi wete wahesagohe tobegula weyahina. Tobegulaina *gileipa* daisinamo 'ibeguliya 'ina tanoha ma 'abwalu 'ipaihoweya ma gileipa 'ana 'ebibibi wete 'ipaihoweya, ma hada tanohina 'alona 'i'abiya, 'oinega 'ina topaihowao 'ihewgaediya si'ita'itayahi, ma tauna 'itauya hali tupwa.

³⁴ "Ma hedodona 'ana tuta, badaina 'ina 'ali'eyao tupwadi 'ihesumana hilediya 'ina tanoha gileipa huwaina sabi 'ewadi tanoha 'ana to'itayahinao 'oidiyega. ³⁵ Ta tutaina sitauya tobegulaedi 'ali'eyaowedi si'abiyahidiya, ta 'aigeda sisapiya, ma heluwena silohe'amasiya, ma hetoina dimwega si'ahu bwalebwalaya.

³⁶ "Muliyetega tobegulaina tupwana wete 'ina 'ali'eyao tupwana baibaiwana 'ihesumanediya, ma taudi wete gide sipaihowa 'esediya.

³⁷ "Ma 'ebelosaloha 'oina natuna loheyana 'ihesumaneya 'oidiya, ma 'igwaeya, 'Tauna hede natugu, ma 'oinega sihe'asisiye."

³⁸ "Ma natunaina 'ilatuwa 'oidiya ta to'itayahinaowedi siboidimo 'oidiya sigwae, 'Ciyagwao, loheya bewa 'inaonaoma, tauna badaina natuna 'aigeda tuwamo, 'oinega nata bewa talohe'amasi, ma tauda tanoha taloina."

³⁹ "Coinega si'abiyahiya, ta tanohega siule latuweya mulimuliya, ma silohe'amasiya.

⁴⁰ "Coinega 'eguma tutaina tonitanoha 'ihilama, to'aha 'ina to'itayahinedi 'oidiya 'ipaihowa?"

⁴¹ Ma 'igwaeya, "Tolohe'amasiyedi 'abwa 'i'abihegaladi moisa, ma tanoha 'itagwale to'itayahinao 'ausaladi 'oidiya, ma taudi tanoha huwaina si'ebwae tonitanohina 'oina."

⁴² Coinega Yesu wete gwae hegehegediyega Buki He'asisi 'oinega 'ihewwaila, 'igwae, "Nuwana Buki He'asisi 'ina hep waila geya wanuwatuhuyahi, beno 'igwaeya,

'Logidiina mwalo tohada'abi silogwahateya, ma tuta bewa sihetoholo pwaiya ma sihelogidi nugeteya, ma logidi mabwaiyadi 'iloinaedi. Beno Bada 'ina paihowa 'ebe henainaida 'oida.'

⁴³ "Coinega yahegwaegomi 'abehega Yehoba 'ina lolina 'oimiyega 'i'ewayahule, ma 'i'ebwaya hali boda 'oidiya, ma taudi 'oidiyega huwaina 'ausalana 'ilatu.

⁴⁴ Ceguma taiya 'ibe'u logidi nage 'oina nata luluna 'i-lasadi, ma 'eguma logidiina 'aigeda taiya 'oina 'ibe'u nata wahina 'i'ahu hepwaliliyamo."

⁴⁵ Yesu 'ina gwae hegehegedi bewa topwaoli madou-di ma Palisiyao sihesagoheya ma sisanapuya 'abehega taudi weyahidi 'igwaegwae hegehegedi. ⁴⁶ Coinega 'idi nuwatuhi si'ebe'ebese ma 'abehega Yesu si'abiyahi, ma hesi geya sawasawahina ma si'abiyahi, weyahina boda simatautediya, weyahina bodaedi Yesu si'ahwa palopitaeya.

Gwae hegehegedi hai 'e'ahaina weyahina

(Luke 14:15-24)

22 Caigeda wete gwae hegehegedi Yesu 'i'eb-waediya, 'igwae, ² "Yehoba 'ina lolina gide kini 'aigeda 'ai 'ipaihoweya natuna meloheyana 'ina hai weyahina. ³ Coinega 'ina topaihowao 'ihesumanediya ma taiyawedi taudi 'ihenuwa laguwediyasi toedima 'ai 'oina, ta sitauya sabi toedima, ma hesi tomtaiyedi ki-ni 'ina bwau silogwahateya.

⁴ "Coinega tupwana wete 'ina topaihowao 'ihesumanediya ma taudi 'ihenuwa laguwediyasi siheg-waediya wete 'abehega, 'Bada 'ina 'ai 'igibubu pwaiya. Cina bulumakau madoudi ma 'ina bulumakau yauyaubodi 'ihunu pwaidiya ma 'e'ahai mabwaiyana 'i'atububuya. Wanaoma ma tatauya natunaina 'ina hai 'e'ahaina wa'ai.'

⁵ "Ta taudi geya sinaoma, ma hesi sipili 'waiha, ta hali tupwa ma hali tupwa 'oidiya sitauya. Caigeda loheya 'i-na tanoha 'itauya, 'aigeda loheya 'ina paihowa 'oina 'i-tauya, ⁶ ma tupwadi wete bada 'ina topaihowao si'abiyahidiya, ma si'abihe mwadinediya, ta silohe'a-masidiya.

⁷ "Coinega kiniina 'igamwasowala moisa, ta 'ina tolo'alehao 'ihesumanediya, ta tolohe'amasadi simu-tudiya, ma 'idi 'asa sigabuya.

⁸ "Ma kiniina 'ina topaihowao 'oidiya 'igwaeya, 'Hai 'e'ahaina 'atu'atububuina, ma hesi taudi yahenuwa laguwediyasi geya sawasawahina ma sinaoma. ⁹ Coinega 'eda 'oidiya wasakowasi ma 'eguma taiyawedi walobediya watoedima ma hai 'e'ahaina si'ai.'

¹⁰ "Coinega silatuwa 'edai ma tomota baibaiwadi si-he'atudima, tupwadi togala ma tupwadi tobwebwe'a-di, ma 'oinega hai 'ana hadaina silohemaheya.

¹¹ "Tutaina kini 'inaoma taumanao sabi 'itadi, ta loheya 'aigeda 'i'ita lobeya, tauna geya hai 'ana 'ale'o 'i'ote, ¹² 'oinega 'ihesilaleya, 'igwaeya, 'Ciyagu, togidega hai 'ale'oina geya 'u'ote, ma to'ehega 'uluhuma?' Ma loheyaina geya sawasawahina ma hesilala bewa 'i-hemaise. ¹³ Coinega kiniina 'ina topaihowao 'ihew-waediya, 'Loheya bewa wa'abiyahi, ma nimana ma 'ae-

na wapaidi, ma waula latuwe tupwa guguyou 'oina, ma nage 'oina tomota sidou ma sihesala'i'ita muya 'oinega.'

¹⁴ "Weyahina tomota mabwaiyadi Yehoba 'ina henuwalagu silobeya, ma hisahisadimo 'ihesin-uwediya."

Takesi kini Sisa weyahina

(Maki 12:13-17; Luke 20:20-26)

¹⁵ Ma *Palisiyao* siboidimo si'eto'autama, ta siloina togidega ma hesilalega si'abowe, ma Yesu 'ina pui silo-ba.

¹⁶ Coinega lolina silobeya, ma 'adi tomuliyao ma *Helodi* 'ina bodao ba'idadiyao sihesumanediya Yesu 'oina, ta sigwae, "Bada 'asanapu pwaigowa 'abehega 'owa tohe'ita moisa, ta Yehoba 'ina nuwatuhi 'uhe'i-tae moisa, ma wete tomota 'idi waiwai weyahina geya 'umatauta, ma tuwa gwae moisa 'uhehepwaile ma-hemahetena tomota mabwaiyadi 'oidiya. ¹⁷ Coinega bewa tuwa 'uhegwaemai, togidega sawasawahina ma kini *Sisa* weyahina *takesi* talagu, bo geya?"

¹⁸ Ma Yesu 'idi nuwatuhi galana 'isanapuya, 'oinega 'igwae, "Comi to'abo! To'aha weyahina watohoto-hogau? ¹⁹ Ma hana maneina takesi weyahina wahe'ite-gau." Coinega mane 'aigeda si'ebwaeya, ²⁰ ta Yesu 'i-hegwaediya, 'igwae, "Wahewagawau, *mane* bewa 'oina taiya ma'ama'ayauna ma sanina?"

²¹ Ma sigwaeya, "Kini Sisa."

Coinega Yesu 'ihewgaediya, "Cehe, gide. Coinega 'eguma kini 'ina ginaula wa'ebwae kini 'oina, ma 'eguma Yehoba 'ina ginaula Yehoba 'oina wa'ebwae."

²² Yesu 'ina gwae sanasanapuna hedade sihesagoheya, ta geya 'idi 'ebe gwaemo, 'oinega si'ebesineya ma sihawasiya.

To'amasasi 'idi toholo hila

(Maki 12:18-27; Luke 20:27-40)

²³ Nage sabweloina 'oina tupwana *Sadusiya*, taudi geya sihemisa to'amasasi 'idi toholo hila weyahina, sinaoma ta Yesu 'oina sihesilala, ²⁴ sigwaeya, "Bada, Mosese 'ina lolina 'igwaeya, 'Ceguma loheya mamwana ma geya natudimo ma loheyaina 'i'amasasi, loheyaina tasina hiwapeina ba'idana sihai, ma 'oinega 'eguma wahine 'ihenatuna natunao to'amasaina hesuwahenao.'

²⁵ "Caigeda loheya matasinao sikisi ba'idamao 'amiyamiya, ta loheyaina 'ihaiya ma 'i'amasasi, ma geya natunamo, ma to'amasaina tasina deinega hiwapeina ba'idana sihaiya, ²⁶ ma tasinaina wete 'i'amasasi, ma tauna wete geya natunamo. Ma gide tuwa tasinao mabwaiyadi hiwapeina sihaiya, ²⁷ ma mulidiyega wahine wete 'i'amasasi. ²⁸ Coinega toholo hila 'ana sauga wahineina to loheya nata mwanena moisa? Weyahina mabwaiyadi sihai pwaiya."

²⁹ Ma Yesu hesilala bewa 'ihemaiseya, 'igwae, "Bewa 'imi pui, weyahina Buki He'asisi geya wasanapu, ma wete Yehoba 'ina waiwai geya wasanapu.

³⁰ “Toholo hila 'ana sauga tomota sahena sihaihai ma hesi 'idi miya gide aneloseyao galewa. ³¹ Ma Yehoba 'i-na gwae 'oimiya toholo hila weyahina Buki He'asisi 'oina 'igwaeya,

³² ‘Taugu Ebalahamo 'ina Yehoba, ma Aisake 'ina Yehoba, ma Yakobo 'ina Yehoba.’
Yehoba geya tomota 'ama'amasidi 'idi Yehoba, ma hesi tomota mayawasidi 'idi Yehoba, 'oinega babadaedi mayawasidi bewa tuwa simiyamiya.”

³³ Yesu 'ina gwae bewa boda sihesagoheya ma'idi yaliyaya 'ina he'ita waiwaina weyahina.

Loina madouna

(Maki 12:28-34; Luke 10:25-28)

³⁴ Eeta Palisiyao sihesagoha pwaiya 'abehega Yesu Sadusiyao 'idi hesilala 'ihemaiseya ta geya 'aigeda wete 'idi 'ebe gwaemo, 'oinega Palisiyaowedi Yesu 'oina sinaoma, ³⁵ ta 'oidiyega 'aigeda loina 'ana tosanapu Yesu 'oina 'ihesilala sabi tohoina, 'igwae, ³⁶ “Tohe'ita, loina mabwaiyana 'oidiyega to loina madouna?”

³⁷ Ma Yesu 'igwaeya, “Cino Bada Yehoba 'uhelauwe 'ateu ma yaluyaluwau ma 'ino nuwatuhi mabwaiyadi 'oidiyega.’ ³⁸ Bewa loina nugenugeta ma madouna. ³⁹ Ma 'aigeda wete loina madouna gide bewa 'igwaeya, 'Ciyamwao 'uhelauwedi, gide 'uboi 'uhelau hilego.’

⁴⁰ “Loina 'eluwaedi, loina mabwaiyana ma palopitao 'idi gwae mabwaiyadi huhudi.”

To'abihetena tauna *Debida* 'ina susu

(Maki 12:35-37; Luke 20:41-44)

⁴¹ Tutaina Palisiyao si'eto'autama ta Yesu 'ihegwaediya, ⁴² 'igwae, “Togidega To'abihetenaina Keliso, taiya 'ina susuwega 'ilatuma?” Ma sigwaeya, “Debida.”

⁴³ Coinega Yesu 'igwaeya, “Togidega ta 'oinega mwalo Yaluyaluwa Tabuna Debida 'i'abihe sanapuya ma Debida To'abihetenaina 'i'ahwa badaeya, 'igwae,

⁴⁴ ‘Yehoba 'ina gwae 'igu bada 'oina, 'igwaeya: Cigu 'ebeulega 'umiyatoi ma 'ana siga 'a 'alehao yalagu dobihedi 'aheu gabulena.’

⁴⁵ “Ceguma Debida 'ina bada To'abihetenaina, togidega hede ta Debida 'ina susuwega muliyetega To'abihetena 'ilatuma?”

⁴⁶ Yesu 'ina hesilala bewa geya 'aigeda wete taiya sawasawahina ma 'ihemaise, ta tuta muliyetega Yesu simatauteya, 'oinega geya 'aigeda taiya 'itoho ma 'ihesilala hila Yesu 'oina.

Loina 'ana tohe'itao ma Palisiyao Yesu 'iheliyediya

(Maki 12:38-40; Luke 11:37-52; 20:45-47)

23 Ta Yesu boda ma 'ana tomuliyao 'oidiya 'igwaeya, 'igwae, ² “Mwalo hene *meIsileli* Mosese 'iloiloinaedi, ta nige loina 'ana tohe'itao ma *Palisiyao* gide siloiloina 'esegomi. ³ Coinega to'aha gide sihe'itegomiya wamuliyedi, ma hesi 'idi paihowao sahena wah'e'au'aunaowedi, weyahina taudi sihehe'itamo, ma geya 'idi he'itaedi sipaihowadi.

⁴ “Taudi 'aha'ahala mwaudi tomota si'ebwa'ebwaedi, ma hesi taudi geya sitagwala ma 'aha'ahalaedi 'oidiyega si'abihetedi.

⁵ “Cidi paihowao mabwaiyana sipaipaihowadi ma 'abehega tomota si'itadi ma sihepwatuwedi, beno gwaeyao Buki He'asisi 'oinega leleleledi manidiya ma nimadiya si'abihe pa'inediya, ta 'adi 'ale'owao dudule-di sisohasohadi, ⁶ ta guyai 'adi tuta nuwanuwadi ma wagahata simiyatoi, ma wete hada tapwalolo 'oidiya 'ebemiya 'ausaladi nuwanuwadi, ⁷ ma 'eguma 'ebe maketi 'oina sitauya nuwanuwadi ma tomota baibaiwadi siloyauwedowedi nuwana si'ahwa tohe'itaedi.

⁸ Ma 'omi hesi sahena tomota si'ahwa'ahwa tohe'itegomi, weyahina 'imi tohe'ita 'aigeda tuwamo, ma mabwaiyami wahemahemahetena.

⁹ “Wete sahena 'aigeda taiya bale'uwa wa'ahwa'ahwa tamanae, weyahina tamamiu 'aigeda tuwamo galewa 'imiyamiya.

¹⁰ “Sahena wete tomota si'ahwa'ahwa badaegomi, weyahina Keliso tauna 'iboinamo 'imi bada. ¹¹ Ma 'eguma taiya 'oimiyega nuwanuwana 'ihetohanugeta 'ida he'ali'e 'oimiya, ¹² ma 'eguma taiya 'oimiyega 'inuwanahane nata 'isulu, ma 'eguma taiya 'inuwadobi nata 'ihane.

¹³ “Ma hesi 'omi loina 'ana tohe'itao ma Palisiyao 'atemuyamuyaimi, weyahina 'imi 'abowega tomota wa'ausidiya ma 'oinega Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina sahena siluhuluhu. Comi geya'abwa waluhuluhu, ma tomota wete taiyawedi nuwanuwadi ma siluhu wanuwahidiya. ¹⁴

¹⁵ “Comi loina 'ana tohe'itao ma Palisiyao 'atemuyamuyaimi, weyahina 'aigeda wete bewa 'imi pui. Tuta baibaiwana wa'ada'adau sakowasi 'asa baibaiwadi 'oidiya ma 'abehega 'ami tomuliyaga 'aigeda waloba, ma muliyetega tomotaina wahe'ita ma gide 'omi wapaipaihowa *Tomudulele* 'oina, tauna gide 'ipaihowa hedada.

¹⁶ “Hesi 'atemuyamuyaimi, weyahina 'omi tohanugetao mata gibugibumi, wagwae, 'Ceguma taiya Hada He'asisi saninega 'i'eta'wata'walulu beno geya 'aigeda to'aha, ma hesi 'eguma taiya goulaedi Hada He'asisi 'alona 'oidiyega 'i'eta'ota'olulu beno ginaula madouna, 'oinega 'ilobwaineya ma ginaulaina 'ipaihowa.’ ¹⁷ Moisa, 'omi yauyauleimi ma mata gibugibumi! To'aha madouna? Hada He'asisi 'ana goula? bo Hada He'asisi tauna 'oinega goula 'ihe'asisiyeya?

¹⁸ “Ma wete wagwae 'abehega 'eguma taiya 'ebe pwaoli saninega 'i'eta'olulu, beno geya 'aigeda to'aha, ma hesi 'eguma 'i'eta'walulu pwaoliina 'ebe pwaoli 'oina, beno ginaula madouna, 'oinega to'aha 'igwae hemiseya, sawasawahina ma 'ipaihowa.’

¹⁹ “Comi yauyauleimi! To'aha madouna? Pwaoliina, bo 'ebe pwaoli tauna 'oinega pwaoliina 'i'abihe 'asisiyeya?

²⁰ “Coinega 'eguma taiya 'ebe pwaoli saninega 'i'eta'walulu, tauna wete ginaula mabwaiyana 'ebe pwaoli 'oina 'oidiyega 'i'eta'wata'walulu. ²¹ Ma wete 'eguma taiya Hada He'asisi saninega 'i'eta'wata'walulu, tauna

wete Hada He'asisi 'ana tomiya saninega 'i'eta'wata'walulu. ²² Ma 'eguma taiya galewa saninega 'i'eta'walulu, tauna Yehoba ma wete 'ina 'ebemiya saninega 'i'eta'wata'walulu.

²³ "Comi Ioina 'ana tohe'itao ma Palisiyao 'atemuyamuyaimi hesi, weyahina to'abo 'omi. Moisa 'imi helauwedi 'ausala weyahina 'imi helauwedi 'imi gin-aula mabwaiyadi 'oidiyega, tobwatobwa madoudi ma wete ginaula 'i'iudi, gide hali pam ma hali pam 'oidiyega, ma hesi Ioina 'etoi madoudi wanuwanaidediya, beno mumuga dumwaluna ma 'atemuyamuya ma hemisa. Sowaswana ma ginaula bewa madoudi wapaihowadi, ma wete sahena ginaula 'i'iudi wanuwanuwa naidedi. ²⁴ Ma 'omi tohanugetao mata gibugibuimi, 'ami 'wayahi 'oinega sohusohu wa'ewa yahledi ma hesi hebai madouna, *kameli* gide watone-tonedi.

²⁵ "Comi Ioina 'ana tohe'itao ma Palisiyao 'atemuyamuyaimi hesi, weyahina 'imi 'abowega biyo ma gaeba 'atamanega wabuyodiya, ma 'alodiya bi'ibi'idi, beno yagaha ma mumuga galadi simaha. ²⁶ Comi Palisiyao mata gibugibuimi, 'imi biyo ta 'imi gaeba 'alodi wa'abi he'ehau nugetedi, ma 'oinega wete 'atamanega wa'abi he'ehaudi.

²⁷ "Comi Ioina 'ana tohe'itao ma Palisiyao 'atemuyamuyaimi weyahina 'omi to'abo, gide tuwa galiha wa'e-wa'e'edi ma 'ausaladi, tabwana 'adi 'ita 'ausala hedade, ma hesi 'alodiya tomota hilihiliyadi ma gin-aula bi'ibi'idi simiyamiya. ²⁸ Comi 'ami 'ita tomota matadiya 'abehega tohanugetao 'ausalami, ma 'alomiyaa 'abo ma gala baibaiwana simiyamiya.

²⁹ "Comi Ioina 'ana tohe'itao ma Palisiyao 'atemuyamuyaimi ta to'abowao, weyahina palopitao nugenugetadi 'adi galiha 'oidiya 'adi 'ebe nuwatuhuyahina wa'abidiya, ma wete tobwebwe'ana mwalo hene 'adi 'ebe nuwatuhuyahinao wa'atububudiya, ³⁰ ma wag-wae, 'Ceguma mwalo hene tamiyamiya tubudao 'idi tuta, sahena tubudaowedi talemelemedi palopitao 'adi lohe'amasa weyahina.' ³¹ Cimi gwae bewa 'oinega wahepwaila pwaiya 'abehega palopitao 'adi tolohe'amasao tubudiyao 'omi. ³² Coinega taudi 'idi paihowae-di 'abwa walosalohidi.

³³ "Comi mwata natunao, ta geya sawasawahina ma 'asa 'ala'alatana* 'oinega wadena. ³⁴ Coinega palopitao ma tosanapuwo ma Ioina 'ana tohe'itao yahe-sumanediwa ma nata tupwadi walohe'amasidi, nuwana kelose 'oina watutu hepa'inedi, ma tupwadi 'imi hada tapwalolo 'oidiya balaeyega wahunudi, ma 'asa 'aigeda 'aigeda 'oidiyega wapa'idi.

³⁵ "Ma 'ana 'ebelosaloha 'oina tobwebwe'ana 'adi lohe'amasa 'ana maisa mabwaiyana 'omi waloba. Loheya nugenugetana *Ebeli* tauna tobwebwe'ana silohe'amasiya, eeta silolohe'amasa 'ana siga Balakaya natuna Sakaliya wete silohe'amasiya Hada He'asisi ma 'ebe pwaoli gamwagamwanidiya. ³⁶ Moisa, lohe'amasaidi mabwaiyadi 'adi maisa nata 'omi mehau bewa waloba.

Yesu 'idouwa Yelusalema weyahina

(Luke 13:34-35)

³⁷ "Yelusalema yo! Togidega ta palopitao 'ulohe'amasidiya ma wete Yehoba 'ina tohalewasao galewega 'uloda'ulediya. Tuta baibaiwana nuwanuwagu ma 'ino tomotaiyao yabwau he'atudedima gide 'am'am natunao pepenega 'i'ahusamudiya, ma tuwa silogwahategauwa. ³⁸ Coinega Yehoba nata 'i'ebesinego ma ma'ino pui tuwa 'umiyamiya. ³⁹ Ta yahegwaege 'abehega sahena wete 'u'ita'ita hilegau ma 'ana siga 'ino tomotaiyao sitagwala 'oiguwa ma sigwae, 'Tahepwatuwe tauna Yehoba saninega 'inaoma.'"

Tuta mwauna 'abwa 'ilatuma

(Maki 13:1-13; Luke 21:5-19)

24 Coinega Yesu Hada He'asisi saugaina ma 'i'ebesine ma 'ana tomuliyao sinaoma ta Hada He'asisi 'ana hadao Yesu 'oina sihe'iteya.

² Ma Yesu 'igwaeya, "Hadaedi mabwaiyadi wa'ebubudi, yagwae bwaibwaina 'abwa mabwaiyadi sile'wa yahuledi ma sahena wete tupwa 'i'iuna wa'ita'ita hila."

³ Muliyetega 'itauya Olibe 'oyana 'oina ta 'imiyatoiya, ma 'ana tomuliyao 'oina sinaoma ta siboidimo simiyamiya ma 'oinega sihesilaleya, sigwaeya, "Bada, 'uhegwae mai to tuta 'oina Hada He'asisi sile'wa, ma 'ino tuta hilama, ma tuta 'ana 'ebelosaloha weyahina 'adi 'ila'ilala 'uhe'itemai ma 'asanapu."

⁴ Coinega Yesu 'ihewgaediya, 'igwae, "Wa'itayahigemi 'amuge ma tomota tupwadi si'abowegomi.

⁵ Weyahina 'abwa baibaiwadi saniguwega sihepwaila ma 'abehega sihanugete puigomi ma 'aigeda 'aigeda 'igwae, 'Taugu To'abiheteina,' ma tomota baibaiwadi simuliyedi. ⁶ Wete wasa 'abwa wahesagohedi 'alehao deimiya ma bwaga weyahidi, ma sahena wa'ate'ateyo. Weyahina ginaula bewa silatu nugeta ma hesi bale'u 'ana 'ebelosaloha 'abwa. ⁷ Weyahina 'abwa hali boda ma hali boda 'oidiya silo'aleha, ma wete hali 'ebeloina ma hali 'ebeloina 'oidiyega silo'aleha, ma gomale madouna ma mwani'ini'i silatu tupwa mabwaiyadi 'oidiya. ⁸ Ma ginaulaedi tuta mwaudi 'adi 'ebehegaina tuwa.

⁹ "Comi nata tomota si'abiyahigomi ma si'abihe muyemuyegomi nuwana silohe'amasigomi, ma tupwa mabwaiyadi tomotainao silo'alehegomi weyahina 'abehega 'omi 'agu tohemisao, ¹⁰ ma mwauwedi weyahidi 'abwa tupwami wawe'a ma waboimo 'iyamiyao watebaedi, nuwana walo'alehedi. ¹¹ Wete palopita 'abo'abowao silatuma ma tupwami sihanugete puigomi. ¹² Ma wete mumuga galana 'ina madou 'oinega tomota tupwana baibaiwana 'idi helau 'atediyega 'iwe'a. ¹³ Ma 'eguma taiya 'ihe'alama'i'ita ma 'itoholo pa'ala ma 'ana siga tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina, yaliyaya hataya 'iloba.

¹⁴ "Ma Yehoba 'ina Ioina tetelina 'i'edadana nugeta tupwa mabwaiyana 'oidiya, ma boda mabwaiyadi 'ana loguguya sihesagohe, ma muliyetega tuta 'ana 'ebelosaloha 'ilatua.

Mwau madouna

(Maki 13:14-23; Luke 21:20-24)

¹⁵ “Cabwa 'ila'ilalaina palopita Daniyela 'ihewwaila nugetaeya 'ilatu, beno ginaula gala hedade ma didiga tupwa he'asisi 'oina 'itoholo. (Ceguma taiya gwae bewa 'ihasili 'inuwasabwalena.) ¹⁶ Tuta nage 'oina Yudiya 'ana tomiyanao sawasawahidi ma 'oya 'oidiya siden. ¹⁷ Ma 'eguma taiya wagahata 'imiyamiya 'idena mwayamwayau, ma sahena 'iluhuluhi hila 'ina hada 'i-na tobwatobwa sabi 'ewadi. ¹⁸ Ma 'eguma taiya tanoha 'ipaipaihowa sahena 'ihilahila 'ana 'ale'o hali tupwa 'i-laguya sabi 'ewa.

¹⁹ “Ma tuta nage 'oina togamwagamwao ma tohesusuwao sihe'atemuyamuya. ²⁰ Coinega wa'ahwanoi ma tuta 'ausalana Yehoba 'i'ebwaegomi 'imi tuta dena 'oina, ma sahena gogai 'ana tuta, bo nuwana Sabati 'oina.

²¹ “Moisa, tuta nage mwau hedade, weyahina bale'u 'ana hemasalaha hohau 'oinega eeta 'ana siga tuta bewa, geya 'aigeda wete mwauina bewa gide, ma muliyetega mwau bewa sahena wete 'ilatulatu hilama. ²² Mwau nage 'ana sabwelowao 'eguma Yehoba sahena 'i'abi'abi heto'uto'upadi, nata tomota mabwaiyadi si'amasa, ma hesi Yehoba sabwelowedi 'i'abihe to'uto'upadi beno 'ina boda hehe'asaidi weyahidi.

²³ “Coinega 'eguma taiya 'ihewwagomi ma 'igwae, 'Keliso bewa,' nuwana 'Nage,' sahena wahemisedi. ²⁴ Weyahina Keliso 'abo'abodi ma palopita 'abo'abodi 'abwa silatu ma 'ila'ilala waiwaiidi tomota matadiya sipaihowaidi, ma 'oidiyega 'eguma sawasawahidi Yehoba 'ina bodao hehe'asaidi wete sida 'abihe'wani-di. ²⁵ Ma 'omi ginaula bewa weyahina yahepwaila nugeta pwaiya 'oimiya.

²⁶ “Coinega 'eguma sihegwagomi, sigwae, 'Keliso tupwa balabala 'awawa 'imiyamiya,' sahena pwatula nage 'oina watautauya. Ma 'eguma sigwae, 'Keliso hada 'alona 'imiyamiya,' sahena wahemisedi.

²⁷ “Taugu Loheyaiguina 'igu latu hilama 'ana 'ita gide tuwa namala madouna yalasiyega 'i'asilala ta 'ana siga bwauli.

²⁸ “Ta'eha 'oina 'wayoha 'imiyamiya beno 'oina 'ao'ao si'au'autama.

Yesu 'ina hilama

(Maki 13:24-27; Luke 21:25-28)

²⁹ “Ma tuta mwauina 'igumwala ma muliyetega sinala 'iguguyou, ma wete wai'ena 'ina 'asilala 'igibogibo, ma 'ipwalao galewega sigubala, ma ginaula baibai-wadi galewa simiyamiya 'idi waiwai siwe'a. ³⁰ Tuta nage 'oina taugu Loheyaiguina 'igu 'ila'ilala galewega 'ilatuma, ma boda mabwaiyadi bale'uwa si'itegau yaloha pwatanega ma'igu waiwai ma ma'igu wasawasa madouna yalatulatuma, ma sidougwaegwae. ³¹ Ma wete yoguli simu'a ma 'igu aneloseyao yahesumanedi ma 'igu boda hesihesinuwaidi sihe'atudima bale'u mabwaiyana ma yaumai mabwaiyana 'idi tupwa 'oidiyega.

Cebe'ita saido 'oinega

(Maki 13:28-31; Luke 21:29-33)

³² “Cebe'ita saido 'oinega yahe'itegomi, beno 'eguma saido 'igalugalu wasanapuya losihe 'ana tuta deina.

³³ Ma wete 'eguma 'ila'ilalaedi bewa wa'italoba pwaidiya wasanasanapu 'abehega 'igu tuta hilama deina 'ilatu pwaiya. ³⁴ Moisa, yaso bewa nata geya wagumwala ma 'ana siga ginaulaedi mabwaiyadi silatu. ³⁵ Cabwa galewa ma bale'u sisawala, ma 'igu gwaeyao geya 'abwa tuwa sisawasawala.

Tuta nage geya 'aigeda 'isanapu

(Maki 13:32-37; Luke 17:26-30, 34-36)

³⁶ “Geya 'eta taiya 'isanapu to tuta, nuwana to sabwelo 'oina yahilama, ma wete aneloseyao galewa geya sisanapu. Taugu wete geya yasanapu. Tamagu 'i-boinamo 'isanapuya. ³⁷ Tuta nage, Nowa 'ina tuta gide. ³⁸ Weyahina Nowa 'ina tuta tomota 'adi si'ai'ai ma 'adi we'aha sinumanuma ma sihehehai, ma wete sihaihai, ma 'ana siga Nowa 'ina waga 'igeluwa, ³⁹ ma yagewa 'ilohe'ateyohodiya, ta 'oinega tomota mabwaiyadi sidamana, ma taugu Loheyaiguina 'igu hilama gide.

⁴⁰ “Tuta nage 'oina 'eguma loheya 'eluwa tanoha, 'aigeda yatoe ma 'aigeda 'imiyamiya. ⁴¹ Wete 'eguma wahiwahine siteluwa si'e'ehalo, 'aigeda yatoe ma 'aigeda 'imiyamiya.

⁴² “Coinega wa'itayahi bwaibwaini, weyahina 'igu hilama 'ana tuta geya wasanapu. ⁴³ Ma wanuwatuhuyahi 'eguma taiya hada toniwagana 'isanapuya ma to tuta nihuwana 'alona toyagaha 'iluhu 'ina hada, 'i'atububu bwaibwaini ma 'i'o'oyatola, ma sahena 'ina hada 'ib-walebwale. ⁴⁴ Coinega 'omi wete wa'atububu bwaibwaini, ma 'igu tuta hila weyahina wayamwegau, weyahina taugu Loheyaiguina 'igu hilama 'ana tuta geya wasanapu.

Topaihowao 'ausaladi ma galadi

(Luke 12:41-48)

⁴⁵ “Topaihowa 'ausaladi ma sanasanapuidi 'idi mumuga bewa gide: Ceguma taiya tauna 'ina bada 'ih-esinuweya ma hada 'i'itayahi ma topaihowao 'adi 'e'ahai 'i'ebwaedi sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya, ⁴⁶ 'abwa 'eguma badaina 'ihilama ma 'ina topaihowaina 'iloba 'ipaipaihowa dumwalu, nata weyahina 'iyaliyaya ma 'oina 'igwae, ⁴⁷ 'Cino paihowa 'ausaladi weyahina yay-aliyaya, 'oinega ginaula mabwaiyadi 'adi loina ya'eb-waego ma 'uloina.'

⁴⁸ “Ma hesi 'eguma topaihowa 'imumuga galana ma 'iboinamo 'oina 'igwae, 'Cigu bada 'abwa 'iheheboi,' ⁴⁹ ma 'ihagaina ma 'iyanao 'isapi dadanedi ma 'i'ai hedahedade, nuwana 'inuma hedahedade toheyauyaule ba'idanao, ⁵⁰ ma 'oinega 'ina bada 'eguma 'ilohe'ateyohoyama ma 'ina paihowa galana 'i'italobadi, ⁵¹ nata hadega 'ipa'i ma maisa galana 'i'ebwae to'abowao 'idi tupwa, nage 'oina sidou ma sihesala'i'ita, muya 'oinega”.

Gwae hegehegedi wahiwahine nima luwaluwa

25 Ma Yesu 'ihewgaediya wete, 'igwae, "Yehoba 'i-na lolina bewa gide: wahiwahine site teni 'idi mayale si'ewediya ma sitauya tohai meloheyana sabi helatuina 'ina hai guyaina weyahina. ² Coidiyega site paibi yauyauleidi ma site paibi sanapudi. ³ Toheyauyauleyedi 'idi mayale geya 'ana we'aha 'ana lohepoi si'ewa, ⁴ ma hesi taudi tosanapuwedi ma'idi we'aha 'ana lohepoi 'idi *botolo* 'oidiya si'ahalidiya 'idi mayaleyao ba'idanao.

⁵ "Ma tohai meloheyana 'iheboiya, 'oinega mabwaiyadi siloloyamwana ta si'eno sinediya. ⁶ Coinega ni-huwana gamwana loheya 'aigeda 'ibwauwa, 'igwae, 'Tohaiina bewa 'ilatu pwaima, watoholo ma tayo'o. ⁷ Coinega wahiwahineyedi mabwaiyadi sitoholowa, ta 'idi mayale si'atububudiya. ⁸ Coinega wahiwahineyedi yauyauleidi 'iyadiyao 'oidiya si'ahwanoyiya, sigwaeya, 'Ciyamayao, mayale 'ana we'aha tupwana wa'ebwae-mai, weyahina 'ima mayale nata sigibo.'

⁹ "Ma sanapudiyedi sigwaeya, 'Nuwana geya 'ima we'aha sawasawahina ma tupwana 'a'ebwaegomi, 'oinega 'omi watauya tohegimwaneyao 'oidiya ma 'imi mayale 'adi we'aha wagimwanedi.'

¹⁰ "Coinega sitauya sabi gimwane, ma tohai 'ilatuma, ta taudi si'atububu pwaiya ba'idanao siluhuwa hai 'e'ahaina weyahina, ma 'ahwa 'eda sigududiya.

¹¹ Muliyetega 'iyadiyao gimwaneyega sihilama ma sigwaeya, 'Bada, 'eda 'uso'e ma 'aluhuwa.' ¹² Ma 'idi gwae 'ihemaiseya, 'igwae, 'Comi hali boda, geya yasanapugomi.'

¹³ "Coinega sawasawahimi wa'itayahi, weyahina sabweloina, nuwana tutaina yalohihilama, geya wasanapu.

Bada 'ina 'ebwaya 'ina topaihowa 'oidiya

(Luke 19:11-27)

¹⁴ "Yehoba 'ina lolina wete gide 'eguma 'aigeda bada nata 'itauya hali tupwa, ma 'ina topaihowao 'ibwauwedima, ma 'ihewgaediya ma 'abehega 'ina tobwatobwa si'itayahi.

¹⁵ "Ma 'aigeda 'ina mane 'ina topaihowa 'i'ebwaeya 'ana baibaiwa paibi handeledi kina, ma loheya heluwena tu handeledi kina, ma loheya hetoina handeledi kina, weyahina 'ina 'ebwaya 'oidiya taudi 'aigeda 'aigeda 'idi waiwai gide. Ma muliyetega badaina 'i'ebesinediya ta 'itauya.

¹⁶ "Coinega loheyaina tauna ma'ina paibi handeledi kina 'ina bada 'ina maneina 'i'ewediya, ta 'oidiyega 'i'hepaihoweya, ta 'adi loheposeyana paibi handeledi wete 'ilobediya. ¹⁷ Loheya heluwena wete gide 'ina tu handeledi kinaedi 'ihapaihowediya ta 'oidiyega 'ina bada 'ina mane 'ana loheposeyana tu handeledi wete 'ilobeya. ¹⁸ Ma loheya hetoina, tauna ma'ina handeledi kina, 'i'eweya ta bale'u 'i'eliya, ta 'ina bada 'ina maneina 'idahweya 'alona.

¹⁹ "Ta tuta dudulena mulina 'idi bada 'ihilama, ta 'ihesilalediya 'idi paihowa 'adi maisa weyahidi. ²⁰ Ma lo-

heya 'ina mane paibi handeledi kina 'inaoma, ta 'ana loheposeyana paibi handeledi kina wete 'i'ewedima, ta 'igwaeya, 'Bada, paibi handeledi kina 'u'ebwaegauwa ma 'ana loheposeyana paibi handeledi kina wete yalobeya, ta bewa.'

²¹ "Ma badaina 'igwaeya, 'Causala, 'owa topaihowa bwaibwaina ta dumwaluna. Cuhetapewa pwaiya gin-aula 'i'iudi 'oidiyega, 'oinega 'a lolina ginaula madoudi weyahidi ya'ebwaego, ma wete 'igu yaliyaya bewa 'oina 'umiyamiya.'

²² "Muliyetega loheya heluwena ma'ina tu handeledi kina 'ilatuma, ta 'ana loheposeyana tu handeledi kina wete 'i'ewedima, ma 'igwaeya, 'Bada, tu handeledi kina 'u'ebwaegauwa ta 'ana loheposeyana tu handeledi kina wete yalobeya, ta bewa.'

²³ "Coinega badaina 'igwaeya, 'Causala, 'owa topaihowa bwaibwaina ta dumwaluna, 'uhetapewa pwaiya ginaula 'i'iudi 'oidiyega, 'oinega 'a lolina ginaula madoudi weyahidi ya'ebwaego, ma 'owa wete 'igu yaliyaya bewa 'oina 'umiyamiya.'

²⁴ "Eeta loheya hetoina ma'ina handeledi kina 'inaoma, ma 'igwaeya, 'Bada, yasanapugowa 'abehega 'owa loheya pa'aliu, ma 'ino wasawasa 'u'ewa'ewa hali tomota 'idi paihowa 'oidiyega, ²⁵ 'oinega yamatautegowa, ta 'ino handeledi kinaina bale'u 'alona yadahweya, ta 'ino mane bewa.'

²⁶ "Ma badaina 'iheliyeya, 'igwae, 'Topaihowa galau ta tologwahata 'owa, 'usanapugauwa 'abehega 'igu wasawasa ya'ewa'ewa hali tomota 'idi paihowa 'oidiyega, ²⁷ 'eguma 'igu mane *banika* 'oina 'uda laguya, beno tutaina yahilama ma 'ana lohepoi yaloba!' ²⁸ Ta 'ina 'ali'eyao 'oidiya 'igwaeya, 'Cigu handeledi kina 'oinega wa'ewa, ma loheyaina tauna loheposeyana madouna 'ilobeya 'oina wa'ebwae. ²⁹ Weyahina 'eguma taiya 'ana heguheguyai 'iloheposeyane, 'ana loheposeyana wete 'iloba, ma 'imadou; ma 'eguma taiya geya 'iloheposeyane, to'aha 'oina 'imiyamiya 'oinega 'abwa si'ewa yahule.'

³⁰ "Coinega 'ina 'ali'eyao 'ihewgaedi ma topaihowa galanaina siula latuhe 'atamana guguyou tupwaina 'oina, ma nobwa tomota ma'idi muyamuya sidoudou ma sihesala'i'ita ba'idanao.

Yesu bale'u mabwaiyadi 'abwa 'iloinaedi

³¹ "Cabwa taugu Loheyaiguina, ma'igu wasawasa 'asi'asilalaina, ma ma'igu aneloseyao 'alatumu, ma 'oinega 'igu wagahata wasawasa 'oina yamiyatoi sabi lolina, ³² ma 'ebeloina bale'uwa mabwaiyadi tomotaedi mataguwa sihe'atudedima, ma yawatahidi gide *sipi* 'adi to'itayahina 'iwatahidi *goti* 'oidiyega, ³³ ma sipi yalagu wasiyedi 'igu 'ebeulega ma goti 'igu 'adigeyegeyega.

³⁴ Ma 'oinega toloina taugu taudi 'igu 'ebeula 'oina yahewgaedi ma yagwae, 'Comi Tamagu 'ina helauwega wayaliyaya, wanaoma ma 'imi 'ebeloinaina wa'ewa, beno bale'u 'ana hemasalaha hohau 'oinega 'i'atububuya weyahimi. ³⁵ Weyahina 'omi mwalo yago-maleya ma wahe'aigauwa, ma wete tani'ogu 'iyahala ma we'aha wa'ebwaegauwa, yahesugalagala 'imi 'asa

ma wabwauwegauwa 'imi hada, ³⁶ ma wete geya 'agu 'ale'omo ma wahe'otegauwa, wete yalohala ma wabo'enegauwa, ma wete deli 'oina yamiyamiya ma wabo'enegauwa.'

³⁷ "Coinega todumwaluwedi 'oiguwa sigwae, 'Bada, to tuta hede 'a'itegowa ma 'a gomale ma 'ahe'aigowa, nuwana tani'ou 'iyahala ma we'aha 'a'ebwaegowa, ³⁸ nuwana 'uhesugalagala 'ima 'asa ta 'abwauwegowa 'ima hada, nuwana geya 'a 'ale'omo ma 'ahe'otegowa, ³⁹ nuwana ma'a lohala, nuwana deliya 'umiyamiya ma 'abo'enegowa?'

⁴⁰ "Coinega yagwae 'oidiya, ma yagwae, 'Moisa, 'eguma taiya 'owa 'iyagwao 'i'iudi 'aigeda 'oidiyega 'u'abi-hete, beno taugu wete 'u'abihetega.'

⁴¹ "Ma taudi 'igu 'adigeyageya simiyamiya yahegwae-di, 'Comi togala wa'ebesinegau, ma watauya 'aiwe nin-ima hatayana 'oina, tauna Yehoba 'i'atububuya *To-mudulele* ma 'ina bodao weyahidi. ⁴² Weyahina mwalo ma'agu gomale ma geya wahe'aigau, wete tani'ogu 'iyahala ma geya 'aigeda wete we'aha wa'ebwaegau, ⁴³ ma yahesugalagala 'imi 'asa ma geya wabwauwe-gau 'imi hada, ma geya 'agu 'ale'omo ma geya wa-he'otegau, wete yalohala ma wete deliya yamiyamiya ma geya wahabo'enegau.'

⁴⁴ "Muliyetega taudi gwae bewa sihemaise, ma sig-wae, 'Bada, to tuta 'a'itegowa ma'a gomale, nuwana tani'ou 'iyahala, nuwana 'uhesugalagala, nuwana geya 'a 'ale'omo, nuwana 'ulohala, nuwana deliya 'u-miyamiya, ma geya 'alemego?'

⁴⁵ "Ma yahegwae-di, 'Moisa, tutaedi 'oidiya 'eguma to-mota 'i'iudi bewa 'aigeda geya wa'abihete, beno 'oina geya walemegau.' ⁴⁶ Coinega taudi sitauya muya hataya 'oina, ma todumwalu hesi yawasi hataya silo-ba."

Babada nuwanuwadi ma Yesu silohe'amasi

(Maki 14:1-2; Luke 22:1-2; Yoni 11:45-53)

26 Yesu 'ina he'itaedi bewa 'ilosalohiya, ma 'ana tomuliyao 'ihewgaediya, ² 'igwaeya, "Wasana-puya sabwelo 'eluwa ma Hataona Guyaina tapaihowa, ma 'oinega taugu Loheyaiguina 'agu toteba 'i'ebwaegau 'agu 'alehao 'oidiya, ma kelose 'oina silohe'amasi-gau."

³ Coinega topwaoli madoudi ma meIsileli 'idi babadao si'eto'utama Kaiyapa 'ina hada madouna 'oina, tauna topwaoliyedi 'idi bada madouna. ⁴ Ta babadaowedi taudimo siloina ma 'abehega 'abowega Yesu si'abiyahi ma silohe'amasi, ⁵ ta sigwaeya, "Sahena guyai 'alona Yesu ta'abi'abiyahi, 'amuge ta tomota sigamwasowala ma silo'aleha 'oida."

Wahine Yesu 'ihelohiya 'asa Bedani 'oina

(Maki 14:3-9; Yoni 12:1-8)

⁶ Tutaina Yesu Bedani 'oina 'imiyamiya, Saimoni 'ina hada. Tauna mwalo tolepelo 'aigeda. ⁷ Coinega 'aigeda wahine ma'ina holowa 'ilatuma, ma holowaina 'ana maisa madouna, ma botolo bwebwe'ana hedade 'oina

sisiweya. Yesu 'abwa hadai 'i'ai'ai, ma wahineina 'ilatu-ma ta holowaina Yesu debana 'isiweya.

⁸ Ma Yesu 'ana tomuliyao si'iteya, ta wahineina silo-mugiyeya, sigwaeya, "To'aha weyahina holowa 'imu-daliya? ⁹ Cilobwaineya ma holowaina 'igimwaneye, ma maisa madouna 'i'ewa, ma 'ihегuyai tohewewelohe 'oidiya."

¹⁰ Ma Yesu 'idi gwaeina 'isanapuya ta 'ihewgaediya, 'igwae, "Sahena walolomugiye wahine bewa, 'ina pai-howa 'oiguwa bwebwe'ana hedade. ¹¹ Tohewewelo-heyedi wagwaegwaenedi tuta mabwaiyana simiyamiya deimiya, ma hesi taugu geya tuta dudule-na ba'idamiu tamiyamiya. ¹² Wahine bewa 'ihelohiya pwaigauwa wahigu 'ana lagu galiha weyahina. ¹³ Yag-wae moisa 'oimiya, 'abwa wasagu tomota si'oteteli bale'u mabwaiyana 'oina, ma wahineina 'ina paihowa 'oiguwa wasana wete si'oteteli."

Yudasa 'itagwala ma Yesu 'itebaei

(Maki 14:10-11; Luke 22:3-6)

¹⁴ Ma Yesu 'ana tomuliyao 'aigeda sanina Yudasa Isakaliyota 'itauya topwaoli madoudi 'oidiya, ¹⁵ ma 'i-hegwae-diya 'igwae, "Cehisa maisa nata wa'ebwaegau, 'eguma Yesu 'oimiya yatebaeyawa?" Ta mane siliba 'ana baibaiwa teti si'ebwaeya. ¹⁶ Coinega Yudasa tuta bwebwe'ana 'iyamweya ma 'abehega Yesu 'oidiya 'ite-bae ma si'abiyahi.

Hataona 'aiina sipaihoweya

(Maki 14:12-21; Luke 22:7-14, 21-23; Yoni 13:21-30)

¹⁷ *Hataona* 'aiina beledi daisina, geya 'ana 'abihe-sesehamo si'ai'ai. Ta Hataona 'aiina 'ana sabwelo nugeta 'oina Yesu 'ana tomuliyao tupwadi 'oina sino-ma ma sigwaeya, "Bada, ta'eha 'oina nuwanuwau ma Hataona 'e'ahaiina weyahiu 'a'atububu?" ¹⁸ Coinega Yesu 'igwaeya, "Watauya Yelusalema ma 'igu 'ahwanoi 'aigeda loheya 'oina wahepwaila, wagwae, 'Cima to-he'ita 'ina gwae bewa gide, 'abehega "Cigu tuta 'ilatu pwaiya ma nuwanuwagu ma 'ino hadai Hataona 'aiina ma'agu tomuliyao 'a'ai." ¹⁹ Ta tomuliyae-di Yesu 'ina gwaeina simuliyeya, ta loheyaina 'ina hada Hataona 'aiina si'atububuya.

²⁰ Coinega lahilahiya Yesu ma'ana tomuliyao site tuwelowedi siluhuwa ta 'e'ahaiina si'aiya. ²¹ Ma 'idi 'ai-ina 'oina Yesu 'igwaeya, "Ciyagwao, yagwae moisa 'abehega 'aigeda 'oimiyega nata 'itebaegau." ²² Ma Yesu 'ina gwae bewa weyahina sinuwagala moisa, ta 'aigeda 'aigeda Yesu 'oina 'ihesilala 'igwaeya, "Bada taiya tauna? Nuwana taugu?"

²³ Ma Yesu 'ihewgaediya, "Loheyaina tauna ba'idagu gaeba 'aigeda 'oinega 'a'ai'ai, tauna nata 'itebaegau. ²⁴ Taugu Loheyaiguina 'abwa yatautauya 'edaina mwalo Buki He'asisi 'oina sihepwaila nugeteya, ma hesi 'agu totebaina 'atemuyamuyaina, ma bwebwe'ana 'eguma mwalo sahena sinana 'ihenenatune."

²⁵ Coinega 'ana toteba Yudasa 'ihewgaeya, "Bada to loheya tauna? Nuwana taugu?" Ta Yesu 'igwaeya, "Cug-wae pwaiya bo'i."

Bada 'ina 'ai

(Maki 14:22-26; Luke 22:15-20; 1 Kolinita 11:23-25)

²⁶ Si'ai'ai ma Yesu 'e'ahai 'i'eweya ta weyahina 'igwae helauwa, ma 'i'abihisiya ta 'ana tomuliyao 'i'ebwaediya, 'igwaeya, "Bewa wahigu wa'ewa ma wa'ai."

²⁷ Ma *waini* mabiyona wete 'i'eweya, ma weyahina 'iloyauwedowa Yehoba 'ooina, ma 'i'ebwaediya, ma 'igwaeya, "Mabwaiyami wanuma. ²⁸ Bewa bweyahigu, loina hauhauna weyahina, 'idaudau tomota mabwaiyami 'imi puiyao 'adi 'ebe nuwasam weyahina.

²⁹ Ma yahegwaegomi tuta bewa ma mulina waini bewa geya'abwa 'oinega yanumanuma hila ta 'ana siga 'omi ba'idagwao waini hauhauna tanuma Tamagu 'ina tupwa."

³⁰ Coinega wali 'aigeda siwaliyeya ta silatuwa, ma sihaneya 'oya Olibe 'ooina.

Yesu 'ihewwaila latuwa 'abehega Pita 'imwehilihiye

(Maki 14:27-31; Luke 22:31-34; Yoni 13:36-38)

³¹ Ma Yesu 'ihewwaila, 'igwae, "Nata nihuwana mabwaiyami wadena sinogau, gide Buki He'asisi 'ina hepweila 'igwaeya,

'To'itayahina sipi yalohe'amasi ma sipi silelewana.'

³² Ma taugu 'igu toholo hila mulina Galili 'ooina yatautauya, ta 'omi muliguwega wanaowa."

³³ Coinega Pita 'i'apulagata ma 'igwaeya, "Nata mabwaiyadi sidena sinogau ma taugumo ba'idau."

³⁴ Ma Yesu Pita 'ihewwaila, "Yagwae moisa, nihuwana nata, muliyetega 'abwa 'am'am 'idou, ma 'owa matoi 'uuhalegau."

³⁵ Ma Pita 'igwaeya, "Bada, sahena hede yauhauhalego! Ceguma silohe'amasigo taugu ba'idau wete silohe'amasigita." Tomuliyao mabwaiyadi wete gide sihegwaegwae.

Gedesemani 'ooina Yesu 'i'ahwanoi

(Maki 14:32-42; Luke 22:39-46)

³⁶ Eeta Yesu 'ana tomuliyao ba'idanao sihapwesa tupwa sanina Gedesemani, ma 'ihewwaila, 'igwae, "Cebwa wamiyato ma yanao nobwa tupwaina ya'ahwanoi Tamadai 'ooina," ³⁷ ma hesi sitetoyedi ba'idanao 'itoediya, taudi Pita ma Sebedi natunao, ma 'inuwa-gala madouna, nuwana 'isiwapa, ³⁸ 'ihewwaila 'igwae, "Yanuwa-gala madouna, gide 'abwa ya'amasa, 'ebwa wamiyamiya, wa'o'oyatola ma ba'idagwao ta'ahwa'ahwanoi." ³⁹ Ma 'ihanaowa tupwana ta 'ibe'usuluwa, 'i'ahwanoi, 'igwaeya, "Tamagu yo, 'eguma sawasawahina muyamuya biyoina bewa 'oiguwega 'u'ewa ma geya'abwa yanumanuma, ma hesi geya'abwa 'igu nuwatuwega, 'owa tuwa 'ino nuwatuwu gide 'upaihowe."

⁴⁰ Cigumwala, ma 'ihilama 'ana tomuliyao 'ilobediya si'enosinediya, ma Pita 'ilohanohanoya, 'ihewwaila, 'igwae, "Geya sowana sauga 'i'iuna tuwa wa'o'oyatola ma wa'abihetegau. ⁴¹ Hede wa'o'oyatola wa'ahwa'ahwanoi 'abehega sahena waluhuluwu 'ebe tohona 'ooina. Yaluyaluwami nuwanuwana ma hesi wahimi siwe'a."

⁴² Cigumwala, 'ihanaowa wete, 'i'ahwanoiya, 'igwae, "Tamagu yo, 'eguma geya sowana muyamuya biyoina 'u'ewa, ma 'eguma 'ino nuwatuwu gidemusa, tuwa yanuma."

⁴³ Eeta 'ihilama wete 'ana tomuliyao 'ilobediya wete si'enosinediya, weyahina mata'eno'eno 'i'ewa pwaidiya. ⁴⁴ Coinega 'i'ebesinediya 'ebwa, 'inaohila ma 'i'ahwanoi matoina, gide nige 'i'ahwanoi 'esa.

⁴⁵ Cigumwala, 'ihilama tomuliyao 'ihewwaila, "Bwebwe'ana wa'eno'eno, wa'aiyawasi. Cigu sauga 'i'latu pwaima, ma 'agu totebaina nata taugu Loheyaiguina 'itebaegau togalagalaedi 'oidiya. ⁴⁶ Watoholo, tatauya, wa'ita 'agu totebaina 'ilatu pwaima."

Yesu si'abiyahiya

(Maki 14:43-50; Luke 22:47-53; Yoni 18:3-12)

⁴⁷ Cabwa Yesuina 'ihewwaila, ma Yudasaina ma 'ina boda baibaiwadi sihapwesama ma'idi 'ebe 'alehao ma ma'idi wepasi. Weyahina topwaoli madoudi ma tomota 'idi babadao sihewwaila Yudas ba'idanao, ma Yudasaina Yesu 'ana tomuliyao, sitetuwe-lo 'aigeda 'oidiyega, ⁴⁸ ma Yudasaina nige 'ebehe'ita 'i'hesumanediya, 'igwae, "Wa'ita 'eguma taiya ya'atusapwali, beno loheyaina wa'abiyahi," ⁴⁹ ma 'idumwaluwa Yesu 'i'atusapwaliya, ta 'igwaeya, "Yauwedo Bada."

⁵⁰ Ma Yesu 'igwaeya, "Ciyagu, togidega 'ino naoma?" Cigumwala, ma sitauyama Yesu si'abiyahiya.

⁵¹ Si'abi'abiyahi ma 'iyana 'aigeda 'ina 'elepa 'aleha 'ilililoloya ma tolo'aleha 'aigeda 'ihunuya ma tenana 'i'upwa yahuleya. Loheyaina topwaoli madouna 'ina topaihowa 'aigeda.

⁵² Ma Yesu 'ihewwaila, "Tuwa, 'ino 'ebe 'aleha 'ulagu hila 'ina 'ebemiya, 'eguma talolo'aleha, 'abwa 'elepa 'aleha 'ooina ta'amasa. ⁵³ Ma hesi wada sanapu 'abehega sawasawahina yada 'ahwanoi Tamaguina sauga bewa ma 'ida 'ebwaegau 'ina aneloseyao 'idi bodao tausani ma tausaniyao sabi 'abihetegau. ⁵⁴ Ma hesi ginaula bewa mabwaiyana silatulatu 'abehega to'aha mwalo Buki He'asisi 'ooina silelediya weyahigu silatuwa."

⁵⁵ Nage 'ooina Yesu bodaedi 'ihesilalediya, 'igwae, "Taugu 'abehega toyagaha 'awa, ta ma'imi 'ebe 'aleha ta ma'imi wepasi walatuma wa'abiyahigau. Ma togidega ma mwalo Hada He'asisi 'ooina yamiyamiya, tomota 'oidiya yahehe'ita ta geya wada 'abiyahigauwa? ⁵⁶ Ma hesi bewa gide wapaihowa 'esa ma 'abehega togidega palopitaowedi mwalo weyahigu silelediya ma sauga bewa silatuma."

Eema 'ana tomuliyao mabwaiyadi si'ebesineya ma sidena.

Yesu sitoeya toloinao 'oidiya

(Maki 14:53-65; Luke 22:54-55, 63-71; Yoni 18:13-14, 19-28)

⁵⁷ Tolo'alehaowedi Yesu si'abiyahiya ma sitoeya topwaoli madouna Kaiyapa matana, nage 'ooina loina 'ana tohe'itao ma babadao si'eto'utama. ⁵⁸ Ma hesi Pita 'ana muliya tupwana bwaga, ma siluluwa Topwaoli

Madouna 'ina 'asa, ma Pitaina wete 'iluhuwa 'imiya-toiya Topwaoli Madouna 'ina topaihowao ba'idanao. Cina nuwatuhi 'abehega Yesu 'ana loina 'ihésagohe ma 'i'ita.

⁵⁹ Eeta topwaoli madoudi ma toloinao baibaiwadi nuwanuwadi Yesu 'ina pui siloba ma 'abehega 'ina 'a-masa siloine, 'oinega si'ebe'ebesa tohe'ewao 'abo'a-bodi, ⁶⁰ ma baibaiwadi sihehe'ewa Yesu 'ina puiyao weyahidi, ma geya 'eta 'ina pui siloba. Eema 'ebelosa-loha 'oina siteluwaedi sinaoma, ⁶¹ sigwaeya, "Yesuina 'ina gwae 'ahésagoheya 'abehega sowaswana Yehoba 'ina Hada He'asisi 'iligehi yahule ma sabwelo 'etoi 'oidiya 'i'abihila."

⁶² Coinega topwaoli madouna 'itoholowa, Yesu 'ihésilala 'igwaeya, "To'aha 'ino he'isa 'idi he'ewa bewa weyahu?"

⁶³ Ma Yesu tuwa 'ihehenonono.

Ma topwaoli madouna 'ihésilala, 'igwaeya, "Yehoba miyamiya hatayana matana 'uhe'isa moisa, togidega 'owa Keliso, Yehoba Natuna, bo geya."

⁶⁴ Ma Yesu 'igwaeya, "Cino gwaeina gidemusa. Ma wete yahegwaegomi beno 'abwa taugu Loheyaiguina wa'itegau Tohewaiwaina 'ina 'ebeulega yamiyatoi sabi loina, ma wete 'igu hilama wa'ita galewa yaloha de-badiya."

⁶⁵ Bewa 'oina topwaoli madounaina 'i-hegamwagamwaguwa ma tauna 'ana 'ale'o 'i'igaliya, 'igwaeya, "Yesuina bo'i Yehoba 'isinaliya. Geya sowana tohe'ewa wete sihehegwaegwae, weyahina Yesuina 'ina gwae gala hedadena tahésagoha pwaiya. ⁶⁶ Togidega 'imi nuwatuhi?"

Ma mabwaiyadi sigwaeya, "Sowaswana ma 'i'a-masa."

⁶⁷ Coinega tupwadi manina si'esoheya, ma tupwadi sisapisapiya ta sihehesilala, ⁶⁸ sigwaegwae, "Cabehega 'owa Kelisoina, ma sowaswana 'uhesumane gide palopita ma 'uhegwaemai taiya 'isapigowa."

Pita Yesu 'imwehihiya

(Maki 14:66-72; Luke 22:56-62; Yoni 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ma hesi Pitaina 'atamana 'imiyatoiya ta 'i'e-bubuna, ma gumalaulau topaihowa 'itauya 'oina 'ihégwaeya, "Cowa Yesu gwama Galiliina mwalo ba'idau wamiyamiya, 'awa?"

⁷⁰ Ma Pitaina tomotaedi matadiya 'imwehihiya, 'igwae, "Cino gwaeina huhuna geya yada sanapuya."

⁷¹ Coinega Pitaina 'ihapwesa tupwana, ma 'aigeda wete gumalaulau 'i'iteya, ma 'iyanao nobwa 'ihégwaediya, 'igwae, "Bewa loheyaina mwalo Yesu gwama Nasaletaina ba'idana simiyamiya."

⁷² Ma weteyage Pitaina 'i'eta'ota'oluluwa 'imwehihiya, 'igwae, "Loheyaina geya yada sanapuya."

⁷³ Sauga 'i'iuna ma tupwadi to'ebubunaedi Pita deina sinaoma ma sigwae, "Moisa tuwa, 'owa Yesu 'ana to-muliya 'aigeda. Cino gwaeina meGalili 'idi gwae gide-musa."

⁷⁴ Ma hesi Pitaina ma'ina gwae galana 'ibwauhaneya, 'i'eta'ota'oluluwa, 'igwae, "Loheyaina geya yasanapu."

Ma sauga bewa 'oina 'am'am loheyana 'idouwa, ⁷⁵ ma Pitaina 'inuwatuhuya Yesu 'ina gwaeina 'abehega "Muliyetega ma 'am'am 'idou ma 'owa matoi 'umwehihiyegau."

Cinuwatuhuya, ma'ina nuwagala 'ihapwesa, ta 'idouwa madouna.

Yesu 'ina yatala Pailato matana

(Maki 15:1; Luke 23:1-2; Yoni 18:28-32)

27 Gona 'i'adaleya, topwaoli madoudi ma babada mabwaiyadi siloina Yesu weyahina, nuwanuwadi 'abehega silohe'amasi. ² Coinega Yesu nimana sipaidiya ma sitauyeya toloina madouna Pailato 'oina, ma 'abehega Pailatoina 'ida loina.

Yudasa 'ina 'amasa

³ Ma Yudasaina 'isanapuya 'abehega Yesu 'i'iuna ma silohe'amasi, 'oinega 'inuwabuiya, ta 'ina mane siliba teti 'ihilediya topwaoliyao ma babadao 'oidiya, ⁴ ta 'igwae, "Yalopuiya, weyahina loheya bwebwe'ana 'oimiya yatebaeya." Ma sigwaeya, "Benó geya 'aigeda to'aha 'oima, ma 'owa tuwa weyahu 'unuwanuwatuhi."

⁵ Coinega mane tetiyedi 'iula suluhedi Hada He'asisi 'alona, ma 'ihapwesa ma 'itauya, ma balaeyega 'ani'ona 'ididi heyapasiya, ta 'i'amasa.

⁶ Ma topwaoliyedi maneyedi sihegogonediya, ta sigwae, "Geya sawasawahina ma Yehoba 'ana helau 'oina talagulagu, weyahina mane bewa loheya 'ana lohe'amasa maisana." ⁷ Coinega siboidimo siloina ma maneina 'oinega 'aigeda to'abi walata 'ina bale'u 'aigeda sihemaiseya, ma 'abehega bale'uina tau-manao 'adi galiha. ⁸ Coinega bale'uina sibwauweya, "Bweyaha bale'uina", ma saninaina 'abwa 'imiyamiya.

⁹ Nage 'oina to'aha palopita Yelemaiya 'igwae nugeteya 'ihapwesa, weyahina mwalo Buki He'asisi 'oina sileleya 'abehega,

"MeIsileli tauna 'ana maisa sibwauweya, beno dimwa siliba 'adi baibaiwa teti, ta maneyedi si'ewedima. ¹⁰ Ma 'oinega to'abi walataina 'ina bale'u sihemaiseya, gide-musa 'ida Bada 'ihemataluwegauwa."

Pailato Yesu 'ihésilaleya

(Maki 15:2-5; Luke 23:3-5; Yoni 18:33-38)

¹¹ Coinega Yesu Pailato matana sihetoholoya, tauna toloina madouna, ma Pailatoina Yesu 'ihésilaleya, 'igwae, "Cuhepwaila, 'owa meYudiya 'idi kini, 'awa?" Ma Yesu 'igwaeya, "Benó 'ugwae pwaiya." ¹² Coinega topwaoli madoudi ma babadao Yesu sihe'eweya Pailato matana, ma Yesu geya 'aigeda to'aha 'ihéhemaise.

¹³ Ma Pailato 'igwaeya, "Togidega, hepweila bewa 'a he'ewa weyahidi 'uhésagoheya?" ¹⁴ Ma Yesu geya wete 'ihéhemaise, ma tuwa 'ihehenono, 'oinega Pailatoina nuwana 'ihéhpwanopwanowa madouna.

Pailato 'iloina ma Yesu silohe'amasi
(Maki 15:6-15; Luke 23:13-35; Yoni 18:39-19:16)

¹⁵ Bolime 'aigeda 'aigeda 'oidiya, Hataona Guyaina 'oina toloinaina 'ina mumuga beno deliyega 'aigeda loheya 'ilihasi ma 'ilatu, 'eguma taiya boda sihesin-uweya. ¹⁶ Ma tuta nage 'oina 'aigeda loheya deliya 'imiyamiya, sanina Balaba, tomota mabwaiyadi sisana-puya 'abehega tauna togala madouna. ¹⁷ Coinega tomota mabwaiyadi si'eto'utama Pailato 'oina, ma Pailato 'ihesilalediya, 'ihewgaediya, "To loheya nuwanuwami ma weyahimi yalihasi? Balaba? bo Yesu tauna sibwauweya To'abihetena?" ¹⁸ Weyahina Pailato 'isanapuya 'abehega he'ipi'ipiyega Yesu sitebaeya sabi lohe'amasina.

¹⁹ Ma wete tutaina 'abwa Pailato yatala 'ipaipaihowa, ma mwanena wasa 'ihetuneyama ma 'igwaeya, "Sahena wete to'aha 'uloinae loheya beno bwebwe'ana. Weyahina nige yanhiyeya, ta 'ebe matauta madouna 'oiguwa."

²⁰ Ma hesi topwaoli madoudi ta babadao tomota sibwa' a heyaheyabadi ma 'abehega si'ahwanoi Pailato 'oina ma Balaba 'ilihasi 'oidiya ta Yesu silohe'amasi.

²¹ Coinega toloinaina 'ihesilalediya, 'igwaeya, "Siteluwa 'oidiyega taiya nuwanuwami ma weyahimi yalihasi." Coinega sigwaeya, "Balaba."

²² Ma Pailato 'igwaeya, "Ma togidega yaloina 'ese Yesu tauna sibwauweya To'abihetena?" Coinega mabwaiyadi sigwaeya, "Kelose 'oina tada tutuhepa'ine!"

²³ Ma Pailato 'ihewgaediya, "To'aha hede 'ina pui, ma 'oinaga 'abehega 'amasa 'iloba?" Ma sibwau 'aso'asona, sigwaeya, "Kelose 'oina tada tutuhepa'ine!"

²⁴ Coinega Pailato 'isanapuya 'abehega geya 'ina waiwaimo, ma boda sihe'ohe'ohe 'ana 'oleya 'abehega nata sihegaina ma sihe'upwa. Coinega we'ahaga nimana 'ibuyoya bodaedi matadiya, ma 'igwae, "Sahena wete to'aha yaloiloina loheya bewa bwebwe'ana 'ina 'amasa weyahina, ma waboimo wada loina."

²⁵ Ma boda mabwaiyadi sigwaeya, "Bwebwe'ana! Tau-ma 'ada loina, ma 'ana maisa 'ada loba, tauma, ma mehau sihanahanema 'oidiya wete." ²⁶ Coinega Pailato 'idi gwae 'ihesagoheya, ta Balaba 'ilihasiya, ma wete 'ina tolo'alehao 'iloinaediya ma Yesu balaeyega sisapi, ma muliyetega 'abwa situtuhepa'i kelose 'oina.

Tolo'alehao Yesu silo'aleheya
(Maki 15:16-28; Yoni 19:2-3)

²⁷ Coinega toloinaina 'ina tolo'alehao Yesu sisapiya, ma siluhuweya 'idi hada madouna 'alona, ta 'idi boda mabwaiyadi sibwau he'atudima Yesu 'oina, ²⁸ ma 'ana 'ale'owao sihalolodiya, ta 'ale'o wasawasa 'oinega sihe'oteya sabi lotuyae, ²⁹ ma 'ana talatala talitali 'oidiyega sipaihoweya, ma debana silaguya, ma guna 'ina 'iebeula silaguya, ma wete matana si'etuluha ma silolotuyane, sigwaeya, "Yauwedo 'owa meYudiya 'idi kini, 'awa?" ³⁰ Ma wete si'esoheya, ta 'ina guna si'eweya, ma 'oinega debana sisapiya.

³¹ Ta 'idi lotuyana 'igumwala, ma 'ale'o wasawasa 'oinega sihaloloya, ta tauna 'ana 'ale'owega sihe'wama hileya, ma sitoeya sabi hekeloseye.

Yesu situtu hepa'ineya kelose 'oina
(Maki 15:21-32; Luke 23:26-43; Yoni 19:17-27)

³² Yesu sihapweseya ma sitauyeya, ma 'edai Sailini loheyaina 'aigeda, sanina Saimoni, sihalobeya, ma siloineya ma Yesu 'ana kelose 'i'ahali. ³³ Ma Saimoniina 'i'ahala ta 'ana siga silatuwa Goligota tupwaina. (Goligota, 'ana sanapu beno mwagu 'asaina.)

³⁴ Ta waini ma pase'uma sihebweleyeya ta si'ebwaeya, ma 'abehega sahena muya madouna 'ilotolotoho, ma hesi Yesu 'ilotohoyamowa ta 'ilogwahateya.

³⁵ Coinega, kelose bale'uwa silaguya ma Yesu 'oina situtu hepa'iya ma sihetoholoya, ma muliyetega topaihowaedi Yesu 'ana 'ale'o si'ewediya ma siguyaiyeya siboiimo 'oidiya, ma 'idi heguyai 'e'opi'opi sipaihoweya gide kati, ma 'eguma taiya 'inugeta 'ana 'ale'o 'ida 'ewa. ³⁶ Muliyetega simiyatoiya ma sihehe'asine. ³⁷ Ma wete 'ana kelose tabwanina sileleya, "Yesu tauna meYudiya 'adi toloina." Beno 'ina 'amasaina lamuna.

³⁸ Wete toyagaha 'eluwa si'abi hekelosediya, 'aigeda Yesu 'ina 'ebeulega ma 'aigeda 'ina 'adigeyegeyega.

³⁹ Ma tomota tupwadi 'edai Yesu 'ana kelose 'oina silolotuyana ma sihehenama, ⁴⁰ sigwae "Ca mudala! Cugwaeya 'abehega sawasawahiu ma Hada He'asisi 'uligehi ma sabwelo 'etoi 'oina 'u'abihila. Hana 'uda 'etopelego 'uboi ma keloseyega 'usuluma, 'eguma 'owa Yehoba Natuna."

⁴¹ Wete gidemusa topwaoli madoudi ta loina 'ana tohe'itao ta babada Yesu silotuyaneya, ma sigwae,

⁴² "Hali tomota 'ilemediya, ma tauna 'ida 'etopele. Tau-na 'abehega tupwa Isileli 'ana toloina. Hana keloseyega 'isuluma ma 'oinega tahemisae. ⁴³ Tauna 'abehega Yehoba 'ana tohemisa ma 'igwaeya, 'Taugu Yehoba Natuna.' Ceguma Yehoba nuwanuwana tauna, 'ida 'etolihasi, 'awa?"

⁴⁴ Ma toyagahaedi Yesu ba'idanao si'abi hekelosediya, taudi 'adi keloseyega sibwa'abala ma taudi Yesu siheliyeya.

Yesu 'ina 'amasa

(Maki 15:33-41; Luke 23:44-49; Yoni 19:28-30)

⁴⁵ Casudiladila ma lahilahi gogo mabwaiyana 'iguguyouwa. ⁴⁶ Ma lahilahiya Yesu 'enana madounega 'ibwauwa ma 'igwaeya, "Eli, eli, lamasabakitani!" Cana bui beno gide, "Cigu Yehoba, 'igu Yehoba, to'aha weyahina 'u'ebesinegauwa?"

⁴⁷ Ma tupwana tomota deina sitotoholo 'ina bwau sihesagoheya, ma sigwaeya, "Wahesagohe! Loheya bewa Ilaitiya 'ibwauwauwe." ⁴⁸ Coinega 'aigeda 'oidiyega 'ipiliya ma balou 'i'eweya, ma waini memaina 'oina 'ihewpaseya, 'oinaga 'aigeda 'ai'aiwe matana 'ibadiyeya, ma 'ihe'etohaneheya Yesu 'ahwana, ma 'i-mala'u'uya.

⁴⁹ Ma loheyaina 'iyanao sigwaeya, "Tuwa tayamwayamwa, nuwana nata Ilaitiya 'ilatuma ma 'i'e-tolihasi."

⁵⁰ Ma Yesu 'enana madounega 'ibwau hila, ma yawasina 'igumwala. ⁵¹ Ma 'ale'oina* Hada He'asisi 'ana libu 'ilotaliliya tabwanega ma 'isuluwa duduna, ma mwani'ini'i 'ipiliya, ma da'ule madoudi si'emutu-mutudiya. ⁵² Ma wete galiha si'eso'ediya ma to-hemisao tupwana baibaiwadi mwalo si'amasa wahidi sitoholo hila, ⁵³ ma Yesu 'ina toholo mulina taudi wete galihega sihapwesama, ma Yelusalema 'oina siluhuwa, ma tomota tupwana baibaiwadi 'oidiya sihapwesa.

⁵⁴ Ma tolo'alehaowedi ma'idi tohanugeta saugenina Yesu kelose 'oina si'ita'itayahiya, mwani'ini'i ma gin-aula mabwaiyana si'itediya, ta simatauta madouna, sigwaeya, "Moisa, loheya bewa Yehoba Natuna."

Yesu 'ana lagu taona

(Maki 15:42-47; Luke 23:50-56; Yoni 19:35-42)

⁵⁵ Wahiwahine wete tupwana bwagebwagega si'e'e-bubuna, taudi mwalo Galiliyega Yesu sihemuli tabubuweyama, ma 'ana sipaipaihowa. ⁵⁶ Caigeda sanina Meli Magidala, ma 'ina waliyesa tauna Yemesa ma Yosepa sinadiu, ma wete Sebedi natunao sinadiu.

⁵⁷ Lahilahiya 'aigeda Alimatiya loheyaina 'inaoma Pailato 'oina, tauna towasawasa ma wete Yesu 'ana tomuliya 'aigeda, sanina Yosepa. ⁵⁸ Ma Pailato 'oina wahina 'i'ahwanoiyeya, ma Pailato 'itagwala.

⁵⁹ Citagwala, ma Yosepa ma'ina hewahewaliyao Yesu wahina si'eweya, ma 'ale'o wa'ewa'e'ena ma 'ehauna 'oinega siwaduhiya. ⁶⁰ Ma Yosepaina 'ana galiha hauhauna 'oina silaguya, ma galihina sipidiya gide du-luha 'alona. Ma da'ule madouna ma pwa'upwa'uwana 'oinega galihina 'ahwana silagu bodeya, ma muliyete-ga Yosepa 'itauya.

⁶¹ Ma Meli Magidala ma'ina waliyesa galihina deina simiyatoiya, ma sihehe'asine.

Galiha si'itayahiya

⁶² Ma Yesu si'abi hekeloseyeya meYudiya 'idi sabwelo 'atububu 'oina, 'oinega gona 'i'adaleya, beno 'idi Sabati, topwaoli madouna ma Palisiyao bodaidi sitauya Pailato 'oina, ⁶³ ma sigwaeya, "Bada, to'aboina mwalo mayawasina 'imiyamiya 'ina gwae 'anuwatuhuya 'igwae, 'Sabwelo 'etoi ma 'amasega ya-toholo hila." ⁶⁴ Coinega 'eguma sawasawahina, 'uloina ma galiha 'ana to'itayahinao si'itayahi bwaibwaini ma 'ana siga sabwelo 'etoi, tabu ta 'ana tomuliyao sinaoma ma Yesu wahina siyagahi ma sidene, ma tomota si'abowedi 'abehega 'amasega 'itoholo hila, ma 'oinega 'abo mulimuliyana 'abo nugetana 'ida gala sine."

⁶⁵ Ma Pailato 'ihewgaediya, 'igwaeya, "Cimi to'ita yahinaowedi tolo'alehao simiyamiya, watauyedi ma galiha simiya loyamwa bwaibwaini."

⁶⁶ Coinega sitauya ma galiha 'ahwana 'ana loboda dimwaina wete sibwadeya, ma nobwa to'itayahinaedi sihalagudiya.

Yesu 'amasega 'itoholo hila (Maki 16:1-8; Luke 24:1-12; Yoni 20:1-10)

28 Sabati mulina gona 'i'adaleya wiki hauhauna 'ana sabwelo nugugetana 'oina, Meli Magidala ma'ina waliyesa sinaoma galiha sabi bo'ene.

² Ma mwani'ini'i madouna 'ipiliya, beno Bada 'ina anelose 'aigeda galewega 'isuluma, ta dimwa galiha 'ahwanega 'ibuiwasiyeya, ma 'oina 'imiyatoiya. ³ Aneloseina 'ana 'ita gide namala, ma 'ana 'ale'o wa'e-wa'e'ena moisa. ⁴ Ma galiha 'ana to'itayahinao anelose si'iteya ma simatauta madouna, 'oinega sitaiya ma sibe'uwa bale'uwa to'amasa gide.

⁵ Ma aneloseina wahiwahineyedi 'ihewgaediya 'ig-waeya, "Sahena wa'ate'ateyoho. Yasanasanapu 'omi Yesu tauna silohe'amasiya wabesebese. ⁶ Tauna geya 'ebwa, weyahina 'amasega 'itoholo pwaiya, gide mwalo 'ihewgaegomiya. Wanaoma ma 'ina 'ebe'eno wa'ita gaugaulinamo, ⁷ ma muliyetega watauya mwayamwayau ma 'ana tomuliyao wahewgaedi 'abehega Yesu 'amasega 'itoholo pwaiya, ma nata 'inugeta Galili 'oina, ma 'omi wamuliye, nage 'oina wa'ita. Beno tuwa."

⁸ Coinega wahiwahineyedi ma'idi matauta, ma wete ma'idi yaliyaya, galiha si'ebesineya ma sipili mwayamwayauwa, 'abehega Yesu 'ana tomuliyao 'oidiya ginaula bewa sida hepwaile. ⁹ Ma Yesu 'edai 'ilobediya ma 'iloyauwedowediya, ma sinaoma ma 'ahena sigitohodiya ma si'etuluha 'oina. ¹⁰ Coinega Yesu 'ihewgaediya, 'igwaeya, "Sahena wa'ate'ateyoho, ma hesi watauya ma 'iyagwao wahemataluwedi ma sitauya Galili 'oina, nage 'oina 'abwa si'itegau."

To'itayahinao 'idi hepwaile

¹¹ Wahiwahineyedi 'abwa 'edai sitautauya, ma galihi-na 'ana to'itayahinao tupwadi sitauya 'asa Yelusalema 'oina, ma to'aha silatuwa gide sihepwaileya topwaoli madoudi 'oidiya. ¹² Coinega topwaoliyedi ma babada mahetediyao si'eto'autama ma siloina, ta mane to'itayahinaowedi si'ebwaediya ¹³ ma 'ane tomota 'oidiya sida hepwaile dadane, ma 'ane sida gwae, "Nihuwana 'a'eno'eno ma Yesu 'ana tomuliyao sitauyama ta wahi-na siyagahiya."

¹⁴ Eeta sihegwae, sigwae, "Ceguma toloina madouna wasa bewa 'ihesagohe, nata 'a'abowe ma 'oinega geya sawasawahina ma 'igamwasowala 'oimiya."

¹⁵ Coinega 'idi mane si'eweya, ma topwaoliyedi ma babadao 'idi nuwatuhuina sihematamataneya, ma 'idi hepwaile 'ilelewana meYudiya 'oidiya, 'oinega bewa tuwa gide wete sihegwae.

Yesu 'ana tomuliyao 'idi paihowa 'i'ebwaediya

¹⁶ Coinega Yesu 'ana tomuliyao site lebeni sitauya Galili, ma sihaneya 'oyaina Yesu 'ihewwaileya 'oina, ¹⁷ ma Yesu si'iteya ma 'oina si'etuluha. Ma tupwadi 'oidiyega 'abwa ma'idi henuwanaluwa.

¹⁸ Eeta Yesu 'inaoma 'oidiya ma 'ihewaediya, 'igwae, "Tamagu loina waiwaina mabwaiyana galewa ma bale'uwa 'i'ebwae pwaigauwa. ¹⁹ Coinega watauya ma 'asa mabwaiyadi 'oidiya waloguguya, ma 'oinega to-mota sihemisaegau, ma wete wa'abihe babitaisodi Tamagu saninega ma Natuna Taugu saniguwega ma

wete Yaluyaluwa Tabuna saninega. ²⁰ Loina mab-waiyana ya'ebwaegomiya ma wahe'itaedi, ma taudi wete sida muliyedi. Ma moisa, taugu ba'idamiu tamiyamiya sauga mabwaiyana 'oidiya, sauga bewa ma 'ana siga bale'u 'ana 'ebelosaloha 'oina."

Maki

Buki bewa 'alona Yesu 'ina paihowa waiwaidi 'ihe'ote'otetelidiya, beno yaluyaluwa galadi mabwaiyana 'ihewaiwai sinediya ta tomota 'oidiyega 'iula latuhediya, wete lohala baibaiwana 'i'abihe bwebwe'anediya, ma wete yaumai ma bagodu 'iloinaediya, ma 'itauya hola tabwanega. Boda madouna 'ihe'aidiya 'e'ahai 'i'iuna 'oinega, ma Hada He'asisi* 'i'abihe'ehauya, ma wete 'ana tolongugiyao 'idi gwae 'ihewaiwai sinediya, ta wete mumugana galana 'ana maisa 'amasa 'ihewaiwai sineya.

Yoni to'abihebabitaiso 'ina guguya

(Madiu 3:1-12; Luke 3:1-9, 15-17; Yoni 1:19-28)

¹ To'abihetena Yesu, tauna Yehoba natuna, wasana bwebwe'ana 'ana 'ebehegaina beno:
² Mwalona hene *palopita* Aiseya Yesu wasana 'ilele nugeteya, beno Yehoba 'enana 'ihewaiwai, 'igwae: "Bewa 'igu tohalewasa yahewasae ma 'inugeta, ma 'ino 'eda 'ihunae. ³ Ma tupwa yoho 'awawa 'oina 'enana madounega 'ihewaiwai latu ma 'igwaegwae, 'Bada 'ina 'eda wahunae, wa'abihedumwalu."
⁴ Coinega Yoni to'abihe babitaisoina 'ilatuwa yoho 'awawa, 'ihewaiwai tomota 'oidiya, 'igwae, "Mumugami galadi 'oidiyega wanuwabui ma ya'abihe babitaisogemi ma Yehoba 'imi mumugaedi 'inuwasamudi."
⁵ Ma tomota mabwaiyadi tupwa Yudiya mabwaiyana 'oidiyega ma meYelusalema wete mabwaiyadi si-sawalama, Yoni 'ina guguya sabi hesagohe. Sihesagoheya ma mumugadi galadi sihehepwaile, ma 'i'abihe babitaisodiya we'aha Yolidani 'oina. ⁶ Yoni 'ana 'wama tuwa kameli hunuhunuwana, ma 'ana gadiwana kameli 'wapina, ma 'anaedi tuwa bilolo eema mwagagau.
⁷ Yoni 'iguguya ma 'igwae, "Tauna muliguwega 'inaonaoma 'ihemadou sinegauwa. Geya 'ilobwainegau ma 'ahena 'oina yatuluha ma 'ana *butu* yalihasi. ⁸ Tau-gu we'ahaga tuwa ya'abihe babitaisogomi, ma tauna loheyainaina Yaluyaluwa Tabuna 'oinega 'i'abihe babitaisogomi."

Yesu 'ana 'abihebabitaiso

(Madiu 3:13-17; Luke 3:21-22)

⁹ Sauga nage 'oina Yesu 'asa Nasaleta 'i'ebesineya, tupwa Galili 'oinega, ma 'inaoma we'aha Yolidani 'oina, ma Yoni Yesu 'i'abihe babitaisoya. ¹⁰ Cibabitaiso, ma Yesu we'ahaga 'igayohanema, ma 'i'ita haneya galewa 'i'eigala luweya ma Yaluyaluwa Tabuna 'ana 'ita gide gabubu 'isuluma 'oina. ¹¹ Wete 'enana 'aigeda galewega 'igwaema, 'igwae, "Cowa natugu 'ausalana, weyahiu yayaliyaya madouna."

Seitani Yesu 'itohoya

(Madiu 4:1-11; Luke 4:1-13)

¹² Nage 'oina Yehoba Yaluyaluwana Yesu 'ihesumaneya, 'itauya yoho 'awawa, ¹³ ma nobwa sabwelo poti 'imiyamiya, ma *Seitani* 'itohotoho waiwai 'abehega Yesu 'i'abihebe'u. Ma tupwaina 'oina hebahebai sasasasaedi simiyamiya, ma hesi aneloseyao Yesu si'itayahiya.

Togomana site hata Yesu 'ibwauwediya

(Madiu 4:12-22; Luke 4:14-15; 5:1-11)

¹⁴ Muliyetega Helodi ma'ina topaihowao Yoni deliya silaguluguheya. Yoni 'abwa deliya 'imiyamiya, ma Yesu 'ilatuwa Galili, ma wasa bwebwe'ana Yehoba 'oinega 'iguguyaeya, 'igwae, "Sauga 'ilatu pwaima Yehoba 'ihetoloina 'oida. Coinega 'imi puiyao 'oidiyega wanuwabui ma wasana bwebwe'ana wahemisae."
¹⁶ Sauga 'aigeda Yesu holega 'ihasahasane ta 'i'itanao togomana siteluwa matasina Galili holai 'idi gomana siyahuyahuwe, taudi Saimoni ma Andulu. ¹⁷ Ta Yesu 'ibwauwedima, 'igwae, "Wamuliyegau ma tomota wa'onadi." ¹⁸ Nage tuwa 'oina 'idi gomana si'ebesineya ma Yesu simuliyeya.
¹⁹ Wete 'ihanaowa tupwana, ta Yemesa ma Yoni, taudi Sebedi natunao, 'i'itidiya wagai 'idi gomana si'atu'atububu. ²⁰ Ta 'ibwauwedima ma tamadiu ma'ina topaihowao si'ebesinediya nobwa wagai ma Yesu simuliyeya.

Yesu loheya 'aigeda 'oinega hi'ahi'a 'iulalatuheya

(Luke 4:31-37)

²¹ Muliyetega sinaoma 'asa madouna sanina Kapaneumi 'oina, ma Sabatiya Yesu hada *tapwalolo* 'oina 'iluhuwa, 'ihe'ita. ²² Cihehe'ita ma tomota mabwaiyadi nuwadi 'ihewaiwai, ta sigwaeya, "He'ita bewa waiwaina, ma hesi 'ida loina 'ana tohe'itao 'idi he'ita we'ana."

²³ Ma hada tapwaloloina 'oina 'aigeda loheya 'imiyamiya, ma loheyaina 'oina hi'ahi'a mwalo 'iluhuwa ma 'imiyamiya.

Coinega loheyainaina Yesu 'oina 'ibwauwa, ma 'igwae, "Yesu, gwama Nasaleta, to'aha lamuna 'unaoma

'oima? Nuwanuwau 'abehega 'uhunumai, 'awa? Ma yasanapu bwaibwainigowa 'owa tuwa Yehoba Natu-na."

²⁵ Ma Yesu 'iloineya, 'igwae, "Culolagu, ma loheyaina 'oinega 'uhapwesa." ²⁶ Coinega hi'ahi'a loheyaina 'i'abi hededeliya. Cidededela, ma 'i'aso'asona madouna, ma muliyetega hi'ahi'a loheyaina 'alonega 'ilatuwa.

²⁷ Coinega tomota mabwaiyadi sihenainaida, ma siboi sihehesilala hiledi, sigwae, "Togidega he'ita hauhauna bewa? Bewa loheyaina 'ina loinega hi'ahi'a 'iloinaedi ma simuliye." ²⁸ Ma Yesu wasana sihewasa dadaneya Galili tupwana mabwaiyana 'oidiya.

Yesu tolohalao 'i'abi hebwebwe'enediya

(Madiu 8:14-17; Luke 4:38-41)

²⁹ Yesu hada tapwalolo 'oinega 'ilatuwa ta Yemesa ma Yoni mahetenao sinaowa Saimoni ma Andulu 'idi hada. ³⁰ Ma Saimoni lawana 'ilohala weyahina wahina 'iyahiyahiya. Coinega Yesu sihemataluweya wahineina 'ana lohala weyahina. ³¹ Ta Yesu 'iluhuwa 'oina ma nimanega 'i'abihe toholoya, ta 'ana lohalaina 'igumwala. Coinega wahineina 'ilatuwa ma 'adi 'ipaihoweya. ³² Ma 'ilahilahi, sinala 'isopu pwaiya, ma tomota 'idi tolohalao ma wete taudi hi'ahi'a 'i'abi hebuwediya sitoedima Yesu 'oina. ³³ Ma wete 'asa 'ana tomiyao mabwaiyadi sihegogona ma hada mata'ahwana sitotoholo.

³⁴ Coinega tolohalao mabwaiyadi ma wete taudi hi'ahi'a 'i'abi hebuwediya mabwaiyadi Yesu 'i'abihe bwwebwe'enediya. Ma hi'ahi'a 'i'ausidiya, 'igwae, "Geya'abwa wahehepwailegau," weyahina Yesu sisana-puya.

Yesu Galili tupwana 'iguguya

(Luke 4:42-44)

³⁵ Ci'iuna ma gona 'i'adale, Yesu 'itoholowa ma hade-ga 'ilatuwa, 'iboi 'inaowa yoho 'awawa, 'i'ahwanoiya Tamana 'oina. ³⁶ Saimoni ma 'iyanao wete silatuwa ma Yesu si'ebeseya, ³⁷ ta silobeya, ma sihegwaeya, "Tomota mabwaiyadi nuwanuwadi 'owa." ³⁸ Ma Yesu 'igwaeya, "Tatau 'asa tupwadi wete 'oidiya, yaguguya. Bewa weyahina yanaoma." ³⁹ Coinega Galili mabwaiyana 'isakowasiyeya ma 'idi hada tapwalolo 'oidiya 'iguguya, ma wete hi'ahi'a* tomota 'oidiyega 'iula latuhediya.

Yesu tolepelu 'aigeda 'i'abihe bwwebwe'aneyana

⁴⁰ Ma tolepelu 'aigeda Yesu 'oina 'inaoma 'i'etuluha, ma 'i'ahwanoiyeya, 'igwae, "Ceguma 'owa 'ino nuwatuhi gide, sowasowahina ma 'u'abihe bwwebwe'aneyana."

⁴¹ Coinega Yesu 'i'ate muyemuyeya, ma nimanega loheyaina 'wapina 'i'abi tohoya, ma 'igwae, "Cehe gide-musa." ⁴² Ta loheyaina 'wapina 'ibwebwe'ana mwayamwayauwa.

⁴³ Ma Yesu loheyaina 'iloina hepa'aleya, ma 'igwae, "Cutauya, ma gesowana taiya 'eta 'oina 'uhehepwailegau, ma hesi 'udumwalu topwaoli 'oina 'i'itago, ma 'i-

no pwaoli 'u'ebwaya Yehoba 'oina, to'aha gide 'ada loina Mosese 'oinega. Eema tomota sisanapugo 'abehega 'owa 'ubwebwe'ana pwaiya."

⁴⁵ Ma loheyaina geya Yesu 'ina loina 'ihemata-matane, ma hesi tomota 'oidiya 'ihewaila dadaneya. Eeta Yesu geya sowasowahina ma 'iyawala 'asaedi 'alodiya, ta 'oinega 'inaowa yoho 'awawa ma nobwa 'imiyamiya, ma tomota tupwa mabwaiyana 'oidiyega sinaoma 'oina.

Yesu topeu 'i'abihe bwwebwe'aneyana

(Madiu 9:1-8; Luke 5:17-26)

2 Sabwelo tupwana sigumwala ma Yesu 'ihila Kapa-neumi 'oina, ma wasana sihesagoheya 'abehega Yesu 'ihila pwaima. ² Ma boda madouna hada 'alona ma wete 'ahwa'edaina 'atamanina si'eto'auta, ma Yesu 'iguguya 'oidiya.

³ Ma boda topeu 'aigeda ma hewaina si'eweyama ma 'ana to'ahalaedi sitehata si'ahaliyama. ⁴ Ma sitohoya ma topeuina siluhuwe Yesu 'oina, ma geya sowa-sowahidi, weyahina boda 'imadou hedada, eeta si'ahala haneheya hada tabwana, ma 'ana 'atoha sibwaleya, 'igumwala eeta topeuina ma hewaina sihedawedaweya, Yesu matana silaguya. ⁵ Coinega Yesu loheloheyaedi 'idi hemisa 'isanapuya ma topeuina 'ihewgaeya, "Natugu, 'ino puiyao mabwaiyana yanuwasmudiya."

⁶ Ma tupwana loina 'ana tohe'itao deina simiyamiya Yesu 'ina gwae sihesagoheya ma siboi 'atediya sinuwanuwatuhi, sigwae, "Loheya bewa 'igwae bwagabwaga ma Yehoba 'isinaliya. Geya 'eta taiya sowa-sowahina ma tomota 'idi puiyao 'inuwasamudi, beno tuwa Yehoba sowasowahina."

⁸ Ma hesi Yesu 'atena 'idi nuwatuhi 'isanapuya, 'oinega 'ihewgaediya, "To'aha weyahina beno gide wanuwatuhi 'esa? ⁹ Ma wanuwatuhiya 'abehega to gwae sowasowahina ma topeu bewa 'oina yagwaene, sowasowana yagwae, 'Cino puiyao yanuwasmudiya,' bo sowasowana yagwae, 'Cutoholo ma 'ino 'ebe'eno 'u'ahali ma 'utau.' ¹⁰ Bewa 'oina wasanapugau 'abehega taugu *Loheyaiguina* ma 'igu loina ma bale'uwa tomota 'idi puiyao yanuwasmudi."

¹¹ Coinega topeuina 'ihewgaeya, "Taugu bewa yahegwaego 'Cutoholo 'ino 'ebe'eno 'u'ahali ma 'utauya 'ino 'asa.'"

¹² Ma 'itoholowa, 'ina 'ebe'eno 'i'ahaliya, ma boda matadiya 'ilatuwa. Nage 'oina boda mabwaiyadi nuwadi 'ipwanopwanowa, ma Yehobaina sihehepwatuwe, sigwaeya, "Paihowa bewa ma'aigeda tuwa ta'iteya."

Yesu Libai 'ibwauweya

(Madiu 9:9-13; Luke 5:27-32)

¹³ Eema Yesu 'ihila hola Galili 'oina, ma wete boda si'autama, 'ihe'ita 'oidiya. ¹⁴ Cihe'ita 'igumwala ma 'inaona. Ma loheya 'aigeda *takesi* 'ana to'ewa 'i'iteya 'ina hada 'ebe paihowa 'oina 'imiyamiya. Loheyaina Libai, ma tamana Alipiyo. Ma Yesu 'ihewgaeya, "Libai

'umuliyegau." Coinega Libaiina 'itoholowa ma Yesu 'imuliyeya.

¹⁵ Muliyetega Yesu ma'ana tomuliyao sinaoma Libai 'ina hada sabi 'ai, ma boda Yesu simuliyeya, taudi tolopui gide takesi 'ana to'ewao ma tolopui tupwadi wete, Yesu ma'ana tomuliyao ba'idadiyao simiyatoiya.

¹⁶ Simiyamiya ta Palisi 'idi loina 'ana tohe'itao si'itediya, eeta Yesu 'ana tomuliyao wedi 'oidiya sihesilala, sigwae, "To'aha weyahina 'imi tohe'ita takesi 'ana to'ewaowedi ma tolopuiyedi wete ba'idanao si'ai'ai hegogona?"

¹⁷ Ma Yesu Palisiyao 'idi gwae 'ihesagoheya, ta 'ihewaediya, "Taudi wahidi waiwai genuwadi to'abihe bwebwe'ana, ma tolohalao hesi. Taugu yanaoma geya 'abehega tobwebwe'adi weyahidi, ma hesi topui ya'abihetedi."

Hudi 'ana sanapu

(Madiu 9:14-17; Luke 5:33-39)

¹⁸ Yoni 'ana tomuliyao ma wete Palisiyao sihudiya 'idi tapwalolo weyahina, 'oinega tupwadi loheloheya Yesu 'oina sinaoma ma sihesilala, sigwae, "Yoni 'ana tomuliyao ma wete Palisiyao 'adi tomuliyao sihudihudi, ma togidega 'a tomuliyao wedi geya sihudi?"

¹⁹ Coinega Yesu gwae hegehegediyega 'ihewaediya, "Togidega, 'ilobwaineya ma hai 'ana toyo'owao sinuwagala ma sihudi 'eguma tohai meloheyana ba'idadiu simiyamiya? Geya wete. Ceguma tauna ba'idanao mabwaiyadi siyaliyaya. ²⁰ Ma wanuwatuhuyahi 'eguma sauga 'inaonaoma tohaiina 'i'ebesinedi ee 'abwa sihudi, ma'idi nuwagala."

²¹ Ma 'aigeda wete gwae hegehegedi 'i'ebwaediya, 'igwae, "Geya sowasowahina ma 'ale'o 'ehauna tupwupwana 'oinega ma 'wama miyamiyana tabwabwada, tabu ma taitaigalanaina 'i'eigala hila ma 'ihemadou. ²² Ma wete geya 'eta taiya we'aha waiwaina ma 'ehauna 'isiwa 'wapi 'ebesiwamiyaidi 'oidiya, tabu ma silotaigala ma we'ahina wete 'itasiwa ma 'ihempaipaisiye, ma hesi 'eguma tasiwa 'wapi 'ebesiwahauhaudimo 'oidiya."

Yesu toloina Sabati weyahina

(Madiu 12:1-8; Luke 6:1-5)

²³ Sabati 'aigeda Yesu ma'ana tomuliyao tanoha 'alonge sitautau ma tomuliyao wedi 'idi tauya 'oina witi huwaina si'abilolodiya ma si'ai'ai. ²⁴ Ma Palisiyao si'itediya ta Yesu sihegwae, sigwae, "Bada, togidega ta 'a tomuliyao wedi Sabati 'ana loina siligehiya?"

²⁵ Eeta Yesu 'ihewaediya, 'igwae, "Buki He'asisi 'ana lele Debida weyahina 'eguma wahasili, wasanapu beno tauna ma'iyanao sigomaleya madouna. ²⁶ Coinega Yehoba 'ina hada Debidaina 'iluhu ta beledi he'ahesisina 'i'eweya ma si'aiya. Belediina ma 'ana loina 'abehega topwaolimo 'adi tagwala ma si'ai. Ma tuwa sigomaleya, 'oinega topwaoli madouna, sanina Ebaya, 'itagwala ta si'aiya."

²⁷ Wete Yesu 'ihewaediya, 'igwae, "Yehoba Sabati 'i'ebwaegita 'ida bwebwe'ana weyahina, geya 'abehe-

ga 'ihemasalahegita Sabati weyahina. ²⁸ Ma hesi Sabati 'ana toloinao taugu Loheyaiguina tuwa."

Yesu tonima meyomeyo 'i'abihe bwebwe'aneya

(Madiu 12:9-14; Luke 6:6-11)

³ Muliyetega Yesu 'ihilama hada tapwalolowa. Nage 'oina 'aigeda loheya nima meyomeyona 'ilobeya 'imiyamiya. ² Ma Palisiyao Yesu si'e'ebubu, ma 'eguma loheya 'i'abihe bwebwe'ane Sabatiya nata sihe'ewa. ³ Coinega Yesu loheyaina 'ihewgae, "Cutoholo 'ulagama," ma loheyaina 'itoholowa ta 'ilaga.

⁴ Cilagama. Yesu babadaedi 'ihewgae, 'igwae, "Bewa 'igu hesilala 'oimiya: To nuwatuhu bwebwe'ana 'oida? Sabati 'oina tomota taledi, bo talohe'amasi-di?" ⁵ Ma Yesu 'i'ebubu yahiyahidiya ma'ina gamwasowala ma wete ma'ina nuwagala 'idi debapa'ala weyahina, ma loheyaina 'ihewgae, "Nimau 'uyasi," ma nimanaina 'iyasi hedumwaluya ma 'ibwebwe'ana.

⁶ Coinega Palisiyao ma'idi gamwasowala silatuwa, ma Helodi 'ina boda mahetediyao siloiloina togidega Yesu silohe'amasi 'ese.

Boda Galili holaina

⁷ Yesu 'i'ebesinediya ma'ana tomuliyao wedi sidobiya Galili holai, ma boda madouna simuliyeyama. ⁸ Bodaedi bewa Yesu 'ina paihowao wasana sihesagoheya, ta Galiliyega ma Yudiyaega ma Yelusalemege ma Idumea tupwanega ma Yolidani hali tupwega ma wete 'asaedi Taiya ma Saidoni deidiyega si'eto'utama.

⁹ Weyahina Yesu tolohalao 'i'abihe bwebwe'ane, eeta tolohalaowedi baibaiwadi siheduidui, nuwanuwadi si'abitohu, 'oinega Yesu 'ana tomuliyao wedi 'ihewgae, "Waga weyahigu wa'eweyama, ma 'eguma tomotaedi siheduidui hedada, yagelu wagai."

¹¹ Ma taiyawedi tomota hi'ahi'a 'oidiya siluhuwa, ma 'eguma Yesuina si'ita sibe'u ma si'eno talutalubu'i matana ma sibwaubwau, sigwae, "Cowa Yehoba Natuna." ¹² Ma Yesu 'iloina pa'alediya, 'igwae, "Sahena wabwaubwau ma wahehpwailegau 'abehega Taugu Yehoba Natuna."

Yesu 'ana tomuliyao site tuwelo 'ihesinuwediyaya

(Madiu 10:1-4; Luke 6:12-16)

¹³ Muliyetega 'oyai 'ihaneya, ma tupwadi 'ana tomuliyao wedi 'ihesinuwediyaya ma 'ibwauwediyaya, sihanema 'oina. ¹⁴ Ma 'ihewgae, 'igwae, "Comi wate tuwelo yahesinuwegomiya ma 'omi ba'idagwao tamiyamiya, ma muliyetega yahewasaegomi 'asa tupwadi 'oidiya, ma waguguya ma waiwai 'oinega hi'ahi'a tomota 'oidiya waulalatuheidi."

¹⁶ Ma sanidi bewa: Saimoni, tauna 'ibwauweya Pita. ¹⁷ Ma wete Yemesa ma tasina Yoni, taudi Sebedi natunao, ma Yesu 'ibwauwediyaya Bowanage (ma Bowanage 'ana nuwasabwalena 'abehega taudi tutu gide). ¹⁸ Ma wete Andulu ma Pilipi ma Batolomiu ma Madiu ma Tomasi, ma Yemesa 'ina waliyesa, tauna Alipiyo natu-

na, ma Tadiyasi ma Saimoni 'ina waliyesa, tauna to'ala'ohe'ohe madouna Isileli 'ina miyawasi Loma weyahina. ¹⁹ Ma wete Yudasa Isakaliyota, tauna 'abwa Yesu 'itebae.

Tomudulele weyahina

(Madiu 12:22-32; Luke 11:14-23; 12:10)

²⁰ Yesu 'ihila 'asai, ma boda madouna si'autama, ma geya sowasowahina Yesu ma'ana tomuliyawedi si'aiyawasi eema si'ai. ²¹ Ma 'ina susuwao sihesagoheya 'abehega Yesu geya 'ida 'aiyawasiya, 'oinega sinaowa 'abehega sitoeyama, sigwaegwae, "Ci-heyauyaule pwaiya."

²² Ma loina 'ana tohe'itao tupwadi Yelusalemega sidobima, ma Yesu 'ina paihowa madouna si'iteya, ma sigwae, "Loheya bewa 'ihetopaihowa weyahina welabana 'idi bada beno Tomudulele 'ilemeleme, ma tauna 'ina waiwaiyega welabanao 'ipa'ipa'idi."

²³ Coinega Yesu loheloheyaowedi 'ibwauwedima ma gwae hegehegediyega 'ihe'ita 'oidiya, 'igwae, "To'aha weyahina Tomudulele 'abehega tauna 'iyanao 'ipa'idi?" ²⁴ Ma wete 'igwaeya, "Ceguma 'aigeda 'ebeloina 'oina loheloheya siwatahidi ma siboi silo'aleha hiladi, 'abwa 'ebeloinaina 'iwe'a ma 'ibe'u. ²⁵ Wete 'eguma susu 'aigeda ma siwatahi ma siboi silo'aleha hiladi, 'idi miya 'igala. ²⁶ Tomudulele wete gide, 'eguma ma'iyanao siboi silolo'aleha hiladi, 'abwa 'ina 'ebeloinaina 'ibe'u, ma 'igumwala hataya.

²⁷ "Cebe'ita 'aigeda wete loheya waiwaina, beno Tomudulele 'ina hada: Geya sowasowahina 'aigeda taiya 'iluhu tohewaiwaiina 'ina hada ma 'ina tobwatobwa 'i'ewadi, ma hesi 'eguma 'aigeda loheya gulaha 'oinega tohewaiwaiina nimana ma 'ahena 'ipai nugetedi, ee 'abwa 'iluhu 'ina hada, ma tobwatobwa 'i'ewadi.

²⁸ "Coinega bewa yahewgae bwaibwainigomi 'abehega tomota 'idi puiyao ma 'idi gwae galagala mabwaiyana Yehoba 'ida nuwasamudi, ²⁹ ma hesi 'aigeda tuwa geya, beno 'eguma taiya Yaluyaluwa Tabuna 'i'ahwa galagalae, Yehoba nata geya 'inuwanuwasa, ma bewa mumuga galanaina 'oina 'imiya hataya."

³⁰ Bewa gide Yesu 'igwae 'esa weyahina sigwaegwae 'abehega tauna 'oina hi'ahi'a 'iluhuwa.

Yesu sinana ma tasinao 'oina sinaowa

(Madiu 12:46-50; Luke 8:19-21)

³¹ Eema Yesu sinana ma tasinao silatuwa ma 'atamana sitoholowa, ma gwaemo sihewasaeya Yesu 'oina ma 'abehega 'ihapwesa 'oidiya. ³² Ma tomotaedi Yesu deina simiyatoiya, ma sihegwae, "Bada, sinau ma tasimwao wa'ita latu 'atamana, nuwanuwadi 'owa."

³³ Yesu 'ihewgae hilediya, "Taiya sinagu? Ma taiyawedi tasigwao?" ³⁴ Ma 'ana tomuliyawedi deina simiyatoiya 'i'e'ebubudi, ma 'igwaeya, "Wa'ita bewa taudi sinagu ma tasigwao. ³⁵ Taiya 'owa 'eguma Yehoba 'ina nuwatuhiina 'umulimuliya, 'owa beno tasigu bo nuhugu, nuwana sinagu."

Gwae hegehegedi tosaweyana weyahina

(Madiu 13:1-9; Luke 8:4-8)

4 Muliyetega wete Yesu 'ihila hola Galili papalina sabi he'ita, ma boda madou hedade si'eto'auta-ma, 'oinega Yesu waga 'aigeda 'i'aha'ahai holai 'oina 'igeluwa, 'imiyatoiya, ma boda madouna sitoholowa 'oya'oya.

² Ma Yesu gwae hegehegedi baibaiwana 'oidiyega 'ihe'ita 'oidiya, 'igwaeya, ³ "Wahesagohe: Tobegula 'aigeda 'ina tanoha 'inaowa ma witi patuna 'i-saweyanediya, ⁴ ma tupwana patu 'edai sibe'uwa, ma bwasumo si'itediya, ta sitowa dobiya ma si'aidiya. ⁵ Ma tupwana patu bale'u loda'uda'uleina 'oina sibe'uwa ma sibwala mwayamwayauwa, weyahina bale'uina 'i'i-una, ⁶ 'oinega hala 'i'alasidiya ma siwelaiya, weyahina geya bale'u gogaina siloba. ⁷ Ma tupwadi patu talitali 'oidiya sibe'uwa ma sibwala hebwehebweliya, ma geya sowasowahina ma patuwedi sihuwa, weyahina talitali 'ihewaiwaiya ta 'isahila he'amasidiya. ⁸ Ma hesi tupwana patu bale'u bwebwe'ana 'oina sibe'uwa, ma sibwalama sihemadouwa ma sihuwa, ma tupwana patuwedi huwaidi 'adi baibaiwa teti, ma tupwadi sikisiti, ma wete tupwadi handeledi.

⁹ "Ceguma matenami, gwae bewa wahesagohe."

To'aha weyahina gwae hegehegedi

¹⁰ Muliyetega boda sisawala ma Yesu 'iboinamo, ma tupwadi tomota ma 'ana tomuliyao site tuwelowedi ba'idadiyao sinaoma, ma Yesu 'oina sihesilala, sigwaeya, "Cino gwae hegehegedi to'aha 'ana nuwasabwalena?"

¹¹ Ma Yesu 'igwaeya, "Comi moisa Yehoba 'oimiya 'itagwala ma 'ina loina huhuna 'ana tosanapuwo, ma hesi tomota baibaiwadi nuwadi 'i'elopota ma gwae hegehegedimo sihehesagohe, ma 'ana nuwasabwale-na 'abwa geya sisanapu, ma wete 'ana sanapu si'e-be'ebese ma geya'abwa silobaloba. Coinega wete geya'abwa 'idi puiyao 'oidiyega sinuwanuwabui ma geya'abwa Yehoba 'inuwanuwa samudi."

Tosaweyana 'ana lihasa

(Madiu 13:18-23; Luke 8:11-15)

¹³ Ma Yesu 'ihewgae, 'igwaeya, "Togidega, 'igu gwae hegehegediyedi 'adi sanapu geya 'oimiya, 'awa? Ma togidega tupwadi gwae hegehegedi bewa gide wada sanapu 'esedi? ¹⁴ Tobegulaina Yehoba 'ina gwae gide patu 'isaweyaneya. ¹⁵ Tupwadi patuwedi sibe'uwa 'edai, gide tomotaedi Yehoba 'ina gwae sihesagoheya, ma Seitani 'inaoma eema gwaeina 'oidiyega 'i'ewa yahulediya.

¹⁶ "Wete gide patuwedi bale'u loda'uda'uleina 'oidiya sibe'uwa, 'adi sanapu 'abehega 'eguma tomotaedi Yehoba 'ina gwae sihesagoheya ma ma'idi yaliyaya sitagwala, ¹⁷ ma hesi geya walowalodi pa'alidi 'ilagudi, 'oinega sauga 'i'iuna tuwa simiyamiya, ma 'abwa to sauga 'oina Yehoba 'ina gwae 'ana hemisa weyahina

mwau nuwana 'aleha siloba, beno 'oina sibe'u mwayamwayau.

¹⁸ "Ma patuwedi taudi talitali 'oidiya sibe'uwa 'adi sanapu 'abehega tomotaedi taudi Yehoba 'ina gwae sihesagoheya, ¹⁹ ma hesi 'idi nuwatuha bale'u ma wasawasa weyahidi, 'oidiyega Yehoba 'ina gwae silohe'amasiya, ma geya sowasawahina huwaidi silagu.

²⁰ "Ma 'ane patuwedi bale'u bwebwe'ana 'oina sibe'uwa, 'ana nuwasabwalena 'abehega tomotaedi taudi ma'idi tagwala moisa Yehoba 'ina gwae sihesagoheya, 'oinega huwaidi bwebwe'adi ma baibaiwadi 'ilagudiya. Tupwadi huwaidiyao teti, ma tupwadi sikisiti, ma tupwadi handeledi."

Gwae hegehegedi mayale weyahina (Luke 8:16-18)

²¹ Ma Yesu 'oidiya 'igwaeya, "Geya'abwa mayale 'asi'asilalaina ta'ahusam walata nuwana sita 'oidiya, ma hesi 'atamana talagu ma 'i'asilala, ²² ma 'oinega to'aha 'atemiya wadawediya 'abwa 'asilalaina 'i'abihe latuhedi ma ta'itadi. ²³ Ceguma matenami, gwae bewa wahesagohedi."

²⁴ Ma wete 'ihewgaediya, "Wanuwatuhuyahi ma gwae wahesagohe bwaibwaini, weyahina to'aha 'omi 'imi 'ebwaya, wete gide maisa wa'ewa, ma hesi ma 'ana loheposeyana. ²⁵ Weyahina 'eguma taiya Yehoba 'ina tobwatobwa 'oina 'imiyamiya, tobwatobwaina 'ilohposeyane. Ma 'eguma taiya geya Yehoba 'ina tobwatobwa 'oina, eema to'aha bwebwe'ana 'oina 'imiyamiya Yehoba 'abwa 'oinega 'i'ewa yahuledi."

Gwae hegehegedi hewana weyahina

²⁶ Ma Yesu 'igwaeya, "Yehoba 'ina loina tomota 'oidiya gidemusa hewana loheya 'ina tanoha 'idauniya, ²⁷ ma loheyaina 'i'enowa ma 'itoholo sabwelo ma ni-huwana, ma hewanaina sibwalabwala ma sipilipili, ma hesi 'idi bwalaina 'ana lamu geya 'ida sanapuya. ²⁸ Weyahina bale'u 'iloiaina 'idi bwala ma 'idi huwa weyahina. ²⁹ Ma muliyetega 'abwa huwaina 'imatuha, 'oinega toni tanohaina 'ihe'ale 'etahi."

Gwae hegehegedi patu 'i'iuna weyahina

³⁰ Yesu wete 'ihewgaediya, 'igwaeya, "Togidega Yehoba 'ina hetoloina 'ana gwae hegehegedi ya'abi he'asilalala 'ese 'oimiya? ³¹ Nuwana gide 'aigeda 'aiwe patuna, 'oina yagwaebala, beno seyala,* weyahina seyala patuna 'i'iuna, ³² ma 'eguma ta'uma ma 'ibwala ma 'ihe'aiwe ma lahanao madoudi 'ilagudi, ma laganaowedi logulogudi 'oidiya kwasumowao 'idi nehwa si'abidi."

Yesu 'ina gwae hegehegedi baibaiwana (Madiu 13:34-35)

³³ Yesu 'ina guguya 'oina gwae hegehegedi baibaiwadi wete 'oidiyega 'ihehe'ita. Ceguma tomota 'oidiya 'imeyameyahana, ma sida sanapu. ³⁴ Weyahina tauna sauga baibaiwana gwae hegehegediyega 'ilologuguya

boda 'oidiya, ma 'ana tomuliyao 'oidiya gwae hegehegediyedi 'ilihalihasi.

Yesu yaumai ma dibana 'iloinaediya (Madiu 8:23-27; Luke 8:22-25)

³⁵ Lahilahiya Yesu 'ina he'ita wagai 'ilosalohiya, ta 'ana tomuliyao 'ihewgaediya, "Wagelu ma tahabala hali tupwa."

³⁶ Eeta sigeluwa ma sihabala ma boda holai si'ebesinediya, ma tupwadi wete wagaina simulimuliyega. ³⁷ Ma wediliya madouna silobeya, ta dibana wagai 'isiwasiwa taona ma 'i'iuna sidamana. ³⁸ Ma Yesu waga gwahuna 'ana 'ulide 'ilaguya ma 'i'eno sineya, ma 'ana tomuliyao silohanohanoya ma sigwaeya, "Bada, 'utoholo ma 'ulememai; 'i'iuna 'a'amasana."

³⁹ Ma Yesu 'itoholowa, ta yaumai ma dibana 'iloinaediya, 'igwae, "Tuwa! Cu'emutugo ma 'udaumwala." Coinega yaumai 'ilolaguwa ma hola mabwaiyana 'idaumwala. ⁴⁰ Ma 'ana tomuliyao 'ihewgaediya, 'igwae, "To'aha weyahina wa'ateyohowa? Togidega ta geya 'imi hemisamo?"

⁴¹ Ma nuwadi 'ihewwanopwanowa ma si'ateyohowa, ma siboidimo 'oidiya sigwaeya, "Loheya to'ato'aha bewa, yaumai ma dibana 'enana simuliyega?"

Yesu hi'ahi'a 'ipa'idiya ma sihapwesa (Madiu 8:28-34; Luke 8:26-39)

5 Eema sihabala ma siluhuwa meGelasine 'idi gad-owa. ² Siluhuwa ma Yesu 'isuluwa dabala ma loheya 'aigeda 'ilobeya hi'ahi'a* 'oina, 'ina 'ebemiyaina beno duluha, 'oinega 'ilatuma, ³ ma duluhaina beno tomota 'adi galiha. Ma loheya bewa mwalo tomota sitohoya ma 'abehega sipai gulahega (beno seni 'oinega), ma geya sowasawahidi, weyahina gulahaedi sauga baibaiwana 'iupaupadi nimanega ma 'ahenega. Geya 'eta sawasawahina ma 'i'abiyahi, eeta 'idena sinediya ma 'itauya pwatula. ⁵ Nihuwana ma sabwelo mabwaiyana 'oidiya galiha ma 'oyai 'i'aso'asona, ma taunamo da'uleyega 'ihunuhunu hila.

⁶ Ma loheyainaina Yesu bwagebwagega 'i'iteyama, ma 'ipilima ta Yesu matana 'i'etuluha. ⁷ Cabwa tuwa 'i'aso'asona ma 'igwae, "Yesu yo, 'owa Yehoba tohe-waiwai hedada Natuna, to'aha 'abehega 'utohotoho ma 'upaihowa 'oiguwa? Ya'ahwanoi 'oiuwa Yehoba saininga sahena 'u'abi'abi hemuyemuyegau."

⁸ Gwae bewa 'igwaeneya weyahina Yesu 'ihewgaediya, 'igwaeya, "Hi'ahi'a, loheya bewa 'oinega 'ulatu." ⁹ Ma Yesu wete 'ihesilala 'igwae, "Togidega saniu?" Ma tauna 'igwaeya, "Sanigu Baibaiwa Hedada, weyahina mabodaima loheya bewa 'alona 'amiyamiya." ¹⁰ Ma 'i'ahwa'ahwanoi 'ohe'ohe Yesu 'oina, 'igwaeya, "Sahena 'asa bewa 'oinega 'uulaula latuhemai. ¹¹ Ma hesi 'uhewasaemai ma 'aluhu bawe bodaidi nage siduladula 'oyai."

¹³ Yesu 'itagwaediya ma hi'ahi'aedi loheyaina 'oinega silatuwa ma siluhuwa bawe 'oidiya, eeta baweyedi sihebuwa ma mabwaiyadi sipili butubutuwa, ma

'ade'adewala si'eloula holai ma sidamana. Baweyedi 'adi baibaiwa gide tutausani.

¹⁴ Coinega bawe 'adi to'itayahinao 'idi matautega sidenana ma silatuwa 'asai, ma ginauledi si'itediya mabwaiyana sihewasaediya 'asa madouna ma 'asa 'i'iudi tomotaedi 'oidiya. Coinega toni'asa sinaoma ma 'abehega siboimo matadiyega si'ita togidega ta 'ilatuwa.

¹⁵ Coinega Yesu 'oina sinaoma, ma loheyaina si'iteya, mwalo hi'ahi'a 'alona simiyamiya, debana 'idumwaluwa ma 'ale'o 'i'oteya ta 'imiyamiya. Nage 'oina mabwaiyadi si'ateyohowa.

¹⁶ Coinega tohalewasaedi tomota 'oidiya sihe'ote'oteteleya togidega loheyaina 'ibwebwe'ana 'esa ma bawe togidega sihesilae 'esa. ¹⁷ Nage 'oina toni'asa sihegaina ma Yesu silososome ma 'abehega 'idi tupwa 'i'ebesine. ¹⁸ Coinega Yesu wagai 'idobidobi sabi gelu, ma loheyaina nige 'i'abihe bwebwe'aneya Yesu 'oina 'i'ahwanoiya, 'igwae, "Bada, sawasawahina ya muliyego?" ¹⁹ Ma Yesu 'igwaeya, "Geya sawasawahina, ma hesi 'uhila ma 'utau 'ino susuwao 'oidiya 'uhe'ote'otetele Yehoba 'ina 'atemuyemuyega 'i'abihe bwebwe'anegega, eema sihesagohe."

²⁰ Coinega loheyaina 'itauya 'ebeloina Dikapoli 'asaina nima 'elu'eluwa 'oidiya, ma Yesu 'ina paihowao waiwaidi weyahidi 'ihe'ote'otetela, ma tomota mabwaiyadi sihesagoheya, ta nuwadi 'ihewpanopwanowa.

Yesu wahiwahine 'eluwa 'i'abihe bwebwe'aneidiya

(Madiu 9:18-26; Luke 8:40-56)

²¹ Yesu ma'ana tomuliyao sihabala hila, ma boda madouna si'autama gadowaina 'oina. ²² Eema loheya 'aigeda sanina Yailo, loheyaina tauna hada tapwalolo 'ana to'itayahina, 'inaoma ma Yesu 'ilobeya, ma matana 'ituluha, ²³ ma 'i'ahwanoi waiwai, 'igwaeya, "Bada, natugu mewahinena 'ana lohala 'imwau heda. Tauna gwamasine tuwa. Nuwanuwagu 'unaoma 'u'abitoho ma 'ibwebwe'ana, ma sahena 'i'ama'amasana."

²⁴ Eeta Yesu ba'idana sinaonao, ma boda madouna sihehemulitabubu ma siheduidui 'edai. ²⁵ Bodaedi 'alodiya wahine 'aigeda ba'idadiu ma'ana lohala. Lohalaina beno bweyahina 'idaudau bolime tuwelo, ta 'abwa tuwa 'idaudau. ²⁶ Mwalo to'oba baibaiwadi 'oidiya 'ina mane mabwaiyana 'ilohegumwaliya, ma hesi 'idi paihowaina 'oina geya 'ida bwebwe'ana tohona, ma hesi 'ana lohalaina 'imadomadou.

²⁷ Wahineina Yesu 'ihemuli tabubuweya weyahina mwalo wasana 'ihesagoheya, ma 'atena 'inuwanuwatuhu, 'igwaeya, "Ceguma tuwa Yesu 'ana 'ale'omo ya 'abitoho beno nata yabwebwe'ana."

²⁸ Coinega 'inaowa deina ma 'ana 'ale'o 'o 'i'abitohoya, ma bweyahina 'ina dau 'ilolagu mwayamwayauwa, ma 'iboi 'ana 'amna 'ilotohoya 'abehega 'ibwebwe'ana pwaiya.

²⁹ Ta Yesu 'ilotohoya 'abehega waiwai 'oinega 'ilatuwa, ma 'i'ita lohahila, ma boda 'ihesilalediya, 'igwae, "Taiya 'agu 'ale'o 'i'abitohoya?"

³¹ Eeta 'ana tomuliyawedi sihegwaeya, "Bada, bo'i 'u'ita pwaiya boda simiya sakowasiyegowa, ma siheduidui, ma to'aha weyahina 'uhesilala taiya 'i'abi tohogowa?"

³² Ma Yesu 'ilo'ita dadana ma 'abehega 'i'ita taiya 'ina waiwai 'oina 'ihabala. ³³ Ma wahineina 'iboi 'ilotohoya nage 'oina bwebwe'ana 'ilobeya, ma 'inaoma ma'ina dedela ma wete ma'ina 'ateyoho, eeta 'ibe'uwa ma 'i'eno talutalubu'iya Yesu matana, 'ihewwaila bwaibwaina 'abehega tauna 'ipaihoweya.

³⁴ Eeta Yesu 'igwaeya, "Natugu, 'ino hemisega ta 'ubwebwe'ana. Cutoholo ma'ino yaliyaya 'utau. Cino lohala mabwaiyana sigumwala pwaiya."

³⁵ Saugaina 'oina Yesu 'igwaegwae wahineina 'oina, ma tupwadi loheloheya wasa si'eweyama Yailo 'ina hadega, sigwaeya, "Natuu yawasina 'igumwala, ma sahena wete tohe'itaina 'ina sauga 'u'abi'abiyahi."

³⁶ Ma Yesu wete wasaina 'ihesagoheya, ta Yailo 'ihewwaeya, 'igwae, "Sahena 'u'ate'ateyoho, ma hesi 'uhemisegau."

³⁷ Coinega Yesu boda madouna 'i'ausidiya ma sahena simulimuliyega, ma hesi 'ana tomuliyao sitotoi ba'idanao, beno Pita ma Yemesa ma tasina tauna Yoni, ³⁸ sinaonao ta Yailo 'ina hada silatuwa, ma wui ma dou madouna sihesagoheya. ³⁹ Ta Yesu 'iluhua ma 'ihewwaediya, "To'aha weyahina wawuiwui ma wadoudou? Gwama bewa geya 'i'amasana, tuwa 'i'eno'eno." Ma sihenamaeya. ⁴⁰ Sihehenama, eeta Yesu 'ipa'idiya ta silatuwa 'atamana, ma gwama tamana ma sinana ma'ana tomuliyao sitotoiyedi Yesu ba'idanao siluhua gwamaina 'ina 'ebe'enowa. ⁴¹ Ma gwamaina nimana Yesu 'i'abiya ma 'igwaeya, "Talita kumi." Ma 'ana bui, "Gwamasine 'utoholoma."

⁴² Nage 'oina 'itoholo mwayamwayauwa ma 'iyawala, weyahina 'ana bolime tuwelo 'ilobeya. Tamana ma sinana nuwadi 'ihewpanopwanowa moisa. ⁴³ Ma Yesu 'i'ausidiya, 'igwae, "Sahena taiya 'eta 'oina wahehewwaila 'igu paihowa bewa weyahina, ma hesi gwama 'ana wa'ebwae ma 'i'ai."

MeNasaleta Yesu siguipaileya

(Madiu 13:53-58; Luke 4:16-30)

6 Yesu ma'ana tomuliyao 'asa nage si'ebesineya ma sihilama 'ina 'asa. ² Ma Sabatiya 'idi hada tapwalolo 'oina 'iluhua 'ihehe'ita, ma tomota sihesagoheya, ta mabwaiyadi nuwadi 'ihewpanopwanowa 'ina sanapu ma 'ina paihowa weyahidi, ma sigwaeya, "Loheya bewa to'ehaga 'ina sonoga 'ilobeya? Ma wete paihowaedi waiwaidi nimanega 'ipaihowediya ma to'ehaga waiwaiina 'ilobeya?" ³ Ma sigwaeya, "Loheya bewa to'abi hada tuwa. Ma sinana Meli, ma tasinao Yemesa ta Yosese ta Yudasa ta Saimoni, ta wete nuhnao ba'idadao tamiyamiya, 'awa?" Coinega Yesu silogwahateya.

⁴ Ma Yesu 'ihewwaediya, 'igwae, "Palopitao sihe'asisiyanedi hali 'asa 'oidiya, ma taudi 'idi 'asa geya. Weyahina tuwa taudi 'idi bodao, wete 'idi susuwao, silologwahatedi." ⁵ Coinega Yesu nuwana 'ihewpanopwanowa weyahina tomotaedi geya sihemise, eeta

geya sawasawahina ma paihowa waiwaidi 'ebwa 'ipaihowadi. Beno tuwa tolohalao tupwadi 'i'abi tohodiya ma sibwebwe'ana.

Yesu 'ana tomuliyao 'ihetunediya sabi paihowa

(Madiu 10:1, 5-15; Luke 9:1-6)

Coinega Yesu 'isakowasiya 'asa 'oidiya, 'ihehe'ita. ⁷ Ma 'ana tomuliyao site tuwelo 'ibwauwediya, ma 'iloinaediya ma 'abehega 'eluwa 'eluwa sisakowasi 'asa 'oidiya, ma wete loina ma waiwai 'i'ebwaediya ma 'oinega sawasawahidi hi'ahi'a tomota 'oidiyega siula latuhedi, ⁸ ta 'ina guguya 'oina 'iloinaediya, 'igwae, "Geya'abwa 'eta to'aha wa'ewa'ewa. Sahena 'e'ahai nuwana peha bo mane. Beno tuwa 'imi guna ni-mamiya, ⁹ ma 'ami butu wa'otedi, ma hesi sahena 'wama 'eluwa wa'ote'otedi."

¹⁰ Ma wete 'ihewgaediya, "Ceguma to hada 'oina sibwauwegomiya ma 'oina waluhulu, hadaina 'oina wahehada ma 'ana siga tupwaina wa'ebesine. ¹¹ Ma hesi 'eguma 'asa tupwadi 'oidiya walatu ma tomotaedi geya sibwauwegomi ma wete geya 'imi loguguya sihesagohe, 'asaedi 'ahemi gawalana 'oina walohutuhutu yahule ma wa'ebesine, ma 'oinega wahe'itadi 'abehega nata mwau 'oidiya 'ilatu."

¹² Coinega 'ana tomuliyao wedi sisakowasiya 'asa mabwaiyana 'oidiya, siguguya ma 'abehega tomota mumugadi galana silogwahatedi ma sinuwabui, ¹³ ta hi'ahi'a tomota 'oidiyega siula latuhedi ta tolohalao mabwaiyadi wete siheholoidi ma sibwebwe'ana.

Yoni to'abihebabitaiso 'ina 'amasa

(Madiu 14:1-12; Luke 9:7-9)

¹⁴ Coinega Yesu wasana tomota sihwasa dadaneya 'asa mabwaiyana 'oidiya, ma Kini Helodi 'ihesagoheya. Weyahina tupwana tomota sigwaegwae 'abehega, "Yoni to'abihebabitaiso 'amasega 'itoholo hila, ma ma'ina waiwai madouna 'ipaipaihowa." ¹⁵ Ma tupwadi sigwae 'abehega, "Tauna tuwa 'ilaitiya." Ma wete tupwadi sigwae, "Tauna palopita 'aigeda gide palopita wedi nugenugetaidi."

¹⁶ Helodi wete wasana 'ihesagoheya ma 'igwae, "Nuwana tauna Yoni to'abihebabitaiso. Mwalo yaloh'e'amasiya, ma nuwana 'itoholohila." ¹⁷ Weyahina mwalo Helodi Yoni 'i'abiyahiya ma deliya 'ipaiya, ma Yoni 'ana 'abiyahina lamuna beno wahine 'aigeda sana Helodiyasa, beno Helodi tasina Pilipi mwanena ma Helodi 'i'eweya, ta ba'idana sihaiya. ¹⁸ Eema Yoni Helodi 'ihewgaeya 'abehega, "Nage geya mumuga bwebwe'ana," weyahina tasina mwanena ma 'ihaiya.

¹⁹ Ma Yoni 'ina guguyaina weyahina wahineina 'inuwagala ma nuwanuwana Yoni 'ida lohe'amasi, ma hesi geya sawasawahina, ²⁰ weyahina Helodi 'inuwahiya 'abehega Yoniina tauna loheya dumwadumwaluna Yehoba 'ina topaihowa 'aigeda, 'oinega Helodi Yoni 'ihe'asisiyeya, ma sauga baibaiwana Helodi nuwanuwana ma Yoni 'ina gwae 'ihesagohe, ma weyahina 'i'ateyohowa.

²¹ Eeta Helodiina 'ina sauga li'u 'ana sabwelo 'ilatuwa ma Helodiyasa 'eda'eda 'inuwalobeya Yoni 'ana lohe'amasaweyahina. Sabwelo li'u 'ana 'ebenuwa tuhuyahina 'e'ahaina si'atububuya, ma tupwadi taumanao sitoedima 'aiina 'oina. Taumanaedi gabemani 'adi tohanugetao ma tolo'aleha 'adi tohanugetao, ma wete tupwadi Galili 'asaina 'adi babadao.

²² Saugaina Helodiina ma 'ana taumanao si'ai'ai, Helodiyasa natuna mewahinena 'iluhuma matadiya ma selowega 'i'abihe yaliyayediya. Eeta Helodi gumalaulauina 'oina 'igwae helauwa 'igwae, "Ceguma to'aha 'ino hesinuwa ma 'oiguwa 'u'ahwanoi, yatagwala 'oiuwa." ²³ Ma wete 'ibwauhaneya tamada, 'igwaeya, "Moisa tuwa yagwae hemisa, to'aha nuwanuwau ya'ebwaego, 'eguma 'u'ahwanoi 'igu 'ebeloina weyahina yawatahi, ma tupwana ya'ebwaego."

²⁴ Coinega gumalaulauina 'ihapwesa, ma 'itauya sinana 'oina, 'ihesilala, 'igwae, "Sinagu to'aha 'ino nuwatuhu ma kini 'oina ya'ahwanoiye?" Ma sinana 'igwaeya, "Kini 'u'hegwae, 'ugwae, "Nuwanuwagu Yoni to'abihebabitaiso mwaguna."

²⁵ Eeta gumalaulauina 'ilomwayamwayauwa, ma 'ihila kina 'oina, 'igwaeya, "Nuwanuwagu sauga bewa Yoni to'abihebabitaiso mwaguna gaeba 'oina 'udo'o, ma 'u'ebwaegau."

²⁶ Helodi 'inuwagala, ma geya sawasawahina ma 'iguipaila, weyahina 'ibwauhaneya tamada taumanaowedi wete matadiya, ²⁷ eeta deli 'ana to'itayahi 'aigeda 'iloinaeya 'abehega 'itauya ma Yoni mwaguna 'i'upweyama. Ta 'oinega to'ita yahinina deliya 'itauya ma Yoni 'ani'ona 'i'upweya, ²⁸ ta mwaguna gaeba 'ido'oya ta 'i'eweyama gumalaulauina 'i'ebwaeya, ma tauna 'i'ahaliya, 'itauyeya sinana 'oina.

²⁹ Ma Yoni 'ana tomuliyao 'ina 'amasa wasana sihesagoheya, ma sinaoma ma Yoni wahina si'eweya ma sigaliheya.

Yesu boda 'ihe'aidiya

(Madiu 14:13-21; Luke 9:10-17; Yoni 6:1-14)

³⁰ Ma Yesu 'ina topaihowao site tuwelo sihilama ma Yesu 'oina 'idi paihowa ma 'idi he'ita mabwaiyana sihepwaileidiya.

³¹ Ma tomota baibaiwadi sinaonaoma ma sihilahila, ta 'oinega geya sawasawahina ma Yesu 'ana tomuliyao si'aiyawasi ma si'ai, 'oinega 'ihewgaediya, 'igwae, "Tupwa bewa ta'ebesine ma tatauya yoho 'awawa, ma nobwa tupwana wa'aiyawasi." ³² Eeta siboidimo wagai sigeluwu, ma sihabala 'aigeda tupwaina 'oina, beno yoho 'awawa.

³³ Ma bodaedi Yesu ma'ana tomuliyao wedi 'idi geluina si'iteya, ma sisanapuya tupwaina 'oina sitautauya, 'oinega taudi ma 'asa mabwaiyadi 'adi tomiyao wete mahetediyao 'edega sipilipili, ma silatu nugeta tupwainaina 'oina.

³⁴ Cabwa muliyetega waga 'iluhuwu ma Yesu 'isuluwa dabala, ma boda madouna nenegwala 'i'itediya ma 'i'ate muyamuyaediya, weyahina taudi gide sipiyao

geya 'adi to'itayahinamo, 'oinega 'ihe'aleya ma sana-pu baibaiwana 'ihe'itaeya 'oidiya.

³⁵ Ma lahila hiya 'ana tomuliyaowedi sinaoma, ma Yesu 'oina sigwaeya, "Bada, tupwa bewa yoho 'awawa ma sinala 'isopusopu, ³⁶ 'oinega bodaedi bewa 'uhe-sumanedi, ma sitauya, ma 'adi sigimwane 'asai ma hada deidiya 'oidiya."

³⁷ Ma Yesu 'ihewaediya, 'igwae, "Ma togidega? Comi geya sowana wahe'aidi, 'awa?"

Ma 'ana tomuliyao sigwaeya, "Bada, geya sawa-sawahina, weyahina mabwaiyadi 'adi 'ana maisa gide tausani kina."

³⁸ Ta Yesu 'ihesilalediya, 'igwae, "Hisa beledi 'oimiya. Watauya wa'ebesa." Sitauya ma silobeya, ma Yesu si-hegwaeya, sigwae, "Beledi nima ma silahana 'eluwa 'alobediya."

³⁹ Coinega boda 'iloinediya ma mabwaiyadi simiya-toiya boda ma boda pwatula 'oina. ⁴⁰ Ceeta si-watahidiya simiyatoiya, boda tupwadi handeledi, ma boda tupwadi pipiti.

⁴¹ Ma beledi nima ma silahana 'eluwaedi 'i'ewediya, ma galewa 'ilo'ita haneya ma 'igwae helau 'e'ahaiyedi weyahidi, ma muliyetega belediyedi 'ihisidiya ma 'ana tomuliyaowedi 'i'ebwaediya, eeta siheguyaiyediya. Ma silahana 'eluwaedi wete gidemusa 'ihisidiya ma 'i'ebwaediya. ⁴² Coinega mabwaiyadi si'aiya ma simwauwu.

⁴³ Ma beledi ma silahana tupwatupwadi sidomwa 'autediya ma kodo tuwelo silohemahediya. ⁴⁴ To'aiyedi loheloheyamo sihasilidiya 'adi baibaiwa gide paibi tausani.

Yesu hola debanega 'itautau

(Madiu 14:22-23; Yoni 6:15-21)

⁴⁵ Cigumwala ma 'ana tomuliyaowedi 'iloinaediya ma wagai sigelu, 'igwaeya, "Wagelu ma wanugeta Bede-seida hali tupwa, ma taugu 'abwa boda yahetauidi ma sihila 'idi 'asa." ⁴⁶ Coinega sigeluwa ma Yesu boda 'i-hetauidiya, ma muliyetega 'ihaneya 'oyai sabi 'ah-wanoi Yehoba 'oina.

⁴⁷ Cibo'i pwaiya ma 'ana tomuliyaowedi ni'u 'awawa si'ada'adau, ma tauna 'iboinamo 'oya'oya, ⁴⁸ 'i'itidiya 'idi wose 'oinega wahidi 'isabulolowa, weyahina yau-mai matadiyega 'itowatowama. Ma sauga 'i'iuna ma gona 'i'adale, eeta Yesu hola debanega 'itauya ma 'abehega deidiyega 'inao ma 'i'ebesinedi.

⁴⁹ Eeta 'ana tomuliyaowedi Yesu si'iteya hola debanega 'inaonaoma, ma 'idi nuwatuhu 'abehega welabana, ⁵⁰ 'oinega simatauta ma siwuiya. Ma Yesu 'ihewaediya, 'igwae, "Sahena wa'ate'ateyoho. Taugu tuwa, 'imi Badaina." ⁵¹ Ma wagai 'igeluwa ba'idanao ma yau-mai 'igumwala. Ma nuwadi 'ihewpanopwanowa madouna, ⁵² weyahina Yesu 'ina waiwai lamuna geya sinuwa sabwalena. Ceguma saugenina tomota baibai-wadi 'adi beledi Yesu 'ihewguyaiya ma lamuna sida sanapuya ma 'oinega nuwadi 'ida sabwalena, ma hesi geya sida sanapuya, weyahina nuwadi 'i'elopota.

Tolohalao 'i'abihe bwebwe'anediya tupwa Genesaleta 'oina

(Madiu 14:34-36)

⁵³ Coinega sihabala tupwa Genesaleta gadowaina 'oina, siluhuwa, ma 'idi waga nage 'oina silohoya.

⁵⁴ Ma saugaina sisuluma toni 'asaedi Yesu si'inaneya, ⁵⁵ ma 'oinega tomotaedi sihila 'asa mabwaiyana 'oidiya ma tolohalao si'ewedima 'ebe'eno 'oidiyega, ma Yesu 'oina sitauyediya, 'eguma sihesagohe to tupwa 'oina 'imiyamiya.

⁵⁶ Ma Yesu 'isakowasi tupwa mabwaiyana 'oidiya, tupwana 'asa madouna ma 'asa 'i'iudi ma tanoha 'oidiya. Ma tomota baibaiwadi 'idi tolohalao si'ewedi-ma 'ebe maketi 'oidiya siyamwayamwa, ma si'ah-wanoyiye, sigwae, "Bada, sawasawahina 'ima tolola-laowedi 'a 'ale'o papalina si'abitoho?" Eeta Yesu 'oidiya 'itagwala. Coinega taudi 'ana 'ale'o si'abitohoya ta sibwebwe'ana.

MeYudiya tubudiyao mumugadi

(Madiu 15:1-9)

7 Ta Palisiyao ma loina 'ana tohe'itao tupwadi wete ba'idadiyao Yelusalemega sinaoma ma Yesu 'oina sihegogona, ² ma tupwadi 'ana tomuliyao si'ita lobediya manima bi'ibi'idi si'ai'ai, geya nimadi sideulidi.

³ Weyahina Palisiyao ma wete meYudiya mabwaiyadi mumugadi tubudiyao wega tuwa gide, nugeta nimadi sideuli bwaibwainidi 'abwa si'ai. ⁴ Ma 'eguma 'ebe gimwane 'oinega sinaoma nimadi sideuli nugete 'abwa si'ai. Ma wete loina baibaiwana tubudiyao 'oidiyega gaeba ma biyo ma walata 'adi deula weyahina simulimuliyega.

⁵ Coinega bewa Palisiyao ma loina 'ana tohe'itaowedi Yesu 'oina sihesilala, sigwae, "To'aha weyahina 'a tomuliyaowedi tubudao 'idi loina geya sihe'asisiyanedi, ma manima bi'ibi'idi si'ai?"

⁶ Ma Yesu 'ihewaediya 'igwae, "Comi to'e'abo'abo. Mwalona Aiseya palopita weyahimi 'igwae nugeta bwaibwaina, Yehoba 'ina gwae ta sileleya bewa gide: Tomotaedi 'ahwadiyega sihe'asisiyanegau, ma hesi 'atediyega geya.

⁷ Ma wete 'oiguwa sitapwatapwalolo bwagabwaga, weyahina 'idi he'itao taugu geya 'oiguwega, ma hesi tomota tuwa 'idi nuwatuhuwega."

⁸ Ma Yesu 'ihewaediya wete, 'igwae, "Mumugami galana! Yehoba 'ina loina wadahweya ma hesi tubumiyao mumugadi wamulimuliyedi."

⁹ Ma wete 'igwaeya, "Cabehega 'omi tosanapu moisa, ma hesi geya; weyahina Yehoba 'ina loinao waguiguipailedi, ma hesi tubumiyao mumugadi wa'abi'abi yahidi. ¹⁰ Mwalo Mosese Yehoba 'ina loina moisa 'i'ebwaediya, 'igwae, 'Tamau ma sinau 'uhe'asisiyanedi.' Ma wete, 'Ceguma taiya tamana ma sinana 'i'ahwa galagalaedi 'ilobwaineya ma walohe'amasi.'

¹¹ Ma 'omi 'imi he'ita 'abo'aboina wagwae, 'Ceguma 'aigeda taiya tamana ma sinana 'ihewaedi, 'igwae, "Cigu tobwatobwao yatagwala pwaiyega Yehoba 'oina

ma hehe'asisiyaina, 'oinega geya sawasawahina ma yalemegomi." ¹² Bewa 'imi loinaina 'oinega loheya tamana ma sinana 'adi lema wa'au'ausi. ¹³ Tubumiyao 'idi loina bewa 'oinega, Yehoba 'ina loina waheginaula bwagebwageya, ma 'imi he'itao baibaiwadi gide geya Moses 'ina loinao Yehoba 'oinega."

Tomota 'adi gihigala

(Madiu 15:10-20)

¹⁴ Coinega boda 'ibwau hiledima ma 'ihigwaediya, "Cigu gwae bewa mabwaiyami wahesagohe, ma nuwami 'i'elo'asilala. ¹⁵ Geya 'eta to'aha ta'ai ma si'abi'abi hebi'igita, ma hesi ginauledi 'atedega silatulatu sawasawahidi ma si'abihe bi'igita." ¹⁶

¹⁷ Eeta Yesu ma'ana tomuliyao boda si'ebesinediya ma hadai siluhuwa, eema 'ana tomuliyao wedi sihesilaleya sigwae, "Sawasawahina 'ino gwae hegehegediina 'ulihasi 'oima?"

¹⁸ Eeta Yesu 'ihigwaediya, "Nuwana 'omi wete nuwami geya 'i'elo'asilala, 'awa? Coinega geya wasanapu 'abehega to'aha ta'ai' ai ma 'iluhuluha 'aloda geya wete 'ida 'abihebi'igita, ¹⁹ weyahina geya 'ateda 'iluhu, ma hesi gamwadamo 'oina 'iluhuwa ma muliyetega 'ilatu mohomoho 'oina." (Yesu 'ina he'ita bewa 'ana sanapu 'abehega geya 'eta wete 'e'ahai hehe'asisina, ma hesi mabwaiyana ta'ai.)

²⁰ Ma Yesu wete 'igwaeya, "To'aha tomota 'atediyega silatulatu sawasawahina ma si'abihe galegita, ²¹ gide-musa nuwatuha galana ma logwali, yagaha, lohe'amasana, pui, ²² lomata tobwatobwa, gamwasowala, 'abo, ganawala, he'ipi'ipi, sinala, nuwahane, ma heyauyaule. ²³ Bewa ginauledi galadi tomota 'alodiyega silatulatu ma sigihegihe bi'idi."

Caigeda wahine 'ina hemisa Yesu 'oina

(Madiu 15:21-28)

²⁴ Nage 'oina Yesu 'itoholowa ma 'itauya Taiya ma Saidoni tupwaidiina, ma 'aigeda hada 'oina 'iluhuwa, weyahina geya nuwana ma tomota sisanapu 'ina latu weyahina, ma hesi geya sawasawahina ma 'i'edahwana, ²⁵ weyahina 'aigeda wahine Yesu 'ina latu wasana 'ihesagoheya. Ma wahineina geya wahine Yudiya ma hesi tauna gwama Pinisiya, tupwa Siliya 'alonga, ma natuna mewahinena hi'ahi'a 'i'abi hegaleya, eeta sinana 'inaoma ma Yesu 'ahena 'itulaha ma 'i'ahwanoiya ma 'abehega hi'ahi'a natuna 'oinega 'ida pa'i. ²⁷ Ma Yesu 'igwaeya, "Cilobwaineya ma sedaseda 'adiwa ya'ebwaya nugetedi, ma geya sawasawahina ma sedaseda 'adiwa 'edewa ya'ebwaedi."

²⁸ Ma wahine 'igwaeya, "Cehe moisa Bada, ma hesi 'edewa 'ebe'ai gabulena sedaseda 'adiwa mohomohona 'oinega si'ai'ai."

²⁹ Ma Yesu 'igwaeya, "Yauwedo! Beno gwae moisa. Coinega 'utoholo ma 'uhila 'ino hada. Hi'ahi'a natuu 'oinega 'ilatuwa ma 'ibwebwe'ana." ³⁰ Eeta wahineina 'itoholowa ma 'itauya 'ina hada, ma natunaina 'ilobeya 'ina 'ebe'eno 'oina 'ibwebwe'ana pwaiya.

Yesu totenatui 'i'abihe bwebwe'aneya

³¹ Ma Yesu Taiya 'i'ebesineya, ta 'itauya Saidoni, 'oinega wete 'ihataona Dikapoli tupwaina 'oidiya, ma 'ihapwesama Galili holai. ³² Ma 'aigeda loheya si'eweyama Yesu 'oina, tauna tenatuituina ma wete guguguguina, ma Yesu si'ahwanoiye ya ma 'abehega 'i'abitoho ma 'ibwebwe'ana.

³³ Ma Yesu loheyaina 'itoeya ma boda 'oidiyega sihawasiya siboidimo, ma Yesu nima matagigina 'oinega loheya tenana 'ilagu luhuwediya, ma muliyetega 'iboi nimana 'i'esoheya ma loheya memenana 'i'abitohoya, ³⁴ 'oinega Yesu 'ilo'ita hane galewa, ma 'atemuyemuyega 'igwaeya, "Epapata," beno 'ana bui "Culosabwalena." ³⁵ Eeta loheyaina tenana silosabwalena, ma wete memenana 'ibwebwe'ana, ma sawasawahina 'igwae ma 'ihesagoha dumwalu.

³⁶ Ma Yesu tomota 'i'etobodediya ma 'abehega geya'abwa taiya 'oina sida hehepwaila. Ma 'etobodaina geya sihesagohe, ma hesi sihe'ote'otetela dadaneya tomota 'oidiya. ³⁷ Tomotaedi sihesagoheya nuwadi 'ihewpanopwanowa madouna, ma sigwae, "Cina paihowa mabwaiyana bwebwe'ana ma 'ebenuwa pwanopwano, weyahina totenatui ma guguguguidi 'i'abihe bwebwe'aneidiya ta sowasawahina sihegwae-gwae, ma sihesagoha."

Yesu boda 'ihe'aidiya

(Madiu 15:32-39)

8 Sauga nage 'oina boda madouna wete sihegogonama Yesu 'oina, ma geya 'adimo. Coinega 'ana tomuliyao 'ibwauwedima, ma 'ihigwaediya, 'igwae, ² "Tomota bewa ya'ate muyamuyaeidiya, weyahina sabwelo 'etoi 'ebwa ba'idadao tamiyamiya, ma geya 'adimo. ³ Ceguma magomaledi yahesumanedi, tabu ma 'edai sihemwalomwalohana, weyahina tupwadi bwagebwagega sitauyama."

⁴ Eeta Yesu 'ana tomuliyao wedi sihegwae, sigwae, "Togidega tupwa yoho 'awawa 'oina tomotaedi bewa 'adi taloba 'ese?"

⁵ Coinega Yesu 'ihesilalediya, 'igwae, "Hisa 'ami belediyao simiyamiya?" Ma sigwae, "Sebenimo."

⁶ Eeta boda 'iloinediya ma bale'uwa simiyatoiya. Simiyatoiya ma beledi sebeniyedi 'i'ewediya ma weyahidi 'iloyauwedowa Yehoba 'oina, ma 'i'ehisihisiya, 'i'ebwaediya 'ana tomuliyao 'oidiya, ma tomota si'ebwaediya, eema siheguyai sakowasiyeya.

⁷ Ma wete tupwana silahana 'i'iudi simiyamiya, weyahidi Yesu 'igwae helauwa Yehoba 'oina, ma 'ana tomuliyao wedi 'iloinediya, ma siheguyaiyedi tomota 'oidiya.

⁸ Coinega mabwaiyadi si'aiya ta simwauyuwa, ma muliyetega 'e'ahai tupwatupwadi sidomweya ma kodo sebeni silohemahediya. ⁹ Ma bodaedi 'adi baibaiwa gide powa tausani. Eeta 'ihewasa hilediya.

¹⁰ Tuta nage 'oina 'ana tomuliyao ba'idanao 'idi waga sigeluwu ma sinaowa Dalimanuta tupwaina.

Palisiyao nuwanuwadi 'ila'ilala si'ita

¹¹ Eeta Palisiyao sinaoma, ma Yesu 'oina sihe'ohe'o-hena, ma sitohoya ma 'abehega galewega 'ila'ilala 'ida he'itae 'oidiya. ¹² Ma Yesu ma'ina nuwagala 'ihewae-waediya 'igwae, "Togidega ma 'oinega yaso bewa nuwanuwami 'ila'ilala, ma hesi geya 'eta wa'ita."

¹³ Coinega 'i'ebesinediya ma wagai 'igeluwa, ma sihabala hali tupwa.

Helodi ma Palisiyao 'idi he'ita gide beledi 'ana 'ebe 'abiheseseha

(Madiu 16:5-12)

¹⁴ Ma hesi 'adi haite sinuwanaideya, ma beledi 'aigeda tuwa wagai 'itupwa. ¹⁵ Ma Yesu 'ihemataluwediya, 'igwae, "Wa'ita *Palisiyao* ma *Helodi* 'adi beledi 'ana 'ebe 'abiheseseha 'oinega wa'ita yahigomi."

¹⁶ Coinega tomuliyaowedi siboidimo 'oidiya sigwaeya, "Yesu 'ina gwaaina lamuna weyahina 'ada haiteina tanuwanaideya."

¹⁷ Ma Yesu 'idi nuwatuhi 'isanapuya, 'oinega 'ihewae-waediya, "To'aha weyahina wagwaegwae 'abehega geya 'ami haitemo? Beno geya weyahina taugu yagwaegwae. Togidega 'imi nuwatuhi si'elopota ma geya sawasawahina ma 'igu gwae lamuna wasanapu. ¹⁸ Ma matami ma geya wa'ita, ma wete matenami ma geya wada hesagoha, 'oinega geya'abwa wanuwana tuhuyahi 'igu paihowao boda 'adi he'ai weyahina, 'awa? ¹⁹ Tutaina beledi nima 'oinega tomota paibi tausani yahe'aidiya hisa kodo 'ulaheya 'oidiyega wahogonediya?" Ma sigwae "Tuwelo."

²⁰ Ma Yesu 'ihenaida wete 'igwaeya, "Ma tutaina beledi sebeni 'oinega tomota powa tausani yahe'aidiya, ma hisa kodo 'ulaheya 'oidiyega wahogogoneya?" Ma sigwae, "Sebeni." ²¹ Coinega Yesu 'igwaeya, "Comi togidega ta geya nuwami 'ida sabwalena."

Yesu tomata gibugibu 'i'abihe bwebwe'aney

²² Eeta Bedeseida 'oina sitauyama, ma loheya 'aigeda mata gibugibuina sitoeyama Yesu 'oina, si'ahwanoiyeya 'abehega 'i'abitoho ma 'ibwebwe'ana.

²³ Coinega Yesu tomata gibugibuina nimana 'oina 'i'abiya ma 'itoeya, 'asaina si'ebesineya. Ma Yesu loheyaina matana 'ihulasiya, ma nimanega matanaina 'i'abitohodiya, ma 'ihewae-waeya, "Sawasawahina to'aha 'u'itadi?"

²⁴ Coinega loheyaina 'ilo'ita dadana ma 'igwaeya, "Tomota ya'itediya, ma 'adi 'ita gide tuwa 'aiwe si'e'elo yawala."

²⁵ Ma wete Yesu loheyaina matana 'i'abitoho hilediya, ma 'i'ebubuna, eeta 'i'asilala bwaibwaina, ma ginaula mabwaiyadi 'i'itediya.

²⁶ Coinega Yesu 'ihewasaeya, 'igwae, "Geya'abwa 'uhilahila 'asa madouna 'oina, ma hesi 'utauya 'uboi 'ino hada."

Pita 'ihewwaila Yesu weyahina

(Madiu 16:13-20; Luke 9:18-31)

²⁷ Ta Yesu ma'ana tomuliya sinaonao Sisaliya Pilipai tupwaidi weyahidi ma 'edai 'ana tomuliyaowedi 'ihewae-waediya, 'igwae, "Togidega tomota 'idi gwae weyahigu wahesagohediya 'abehega taiya taugu?"

²⁸ Ma tomuliyaowedi sigwae, "Tomota tupwadi sigwaeya 'abehega 'owa Yoni To'abihehabitaiso, ma wete tupwadi sigwae 'abehega 'owa *Ilaitiya*, ma tupwadi sigwae 'abehega 'owa palopita nugenugetaina 'aigeda."

²⁹ Coinega wete 'ihesilalediya, "Ma 'omi togidega 'imi nuwatuhi 'abehega taugu taiya?"

Eema Pita 'ihemaiseya 'igwae, "Cowa Keliso To'abi-hetenaina."

³⁰ Ma Yesu 'iloina pa'alediya, 'igwae, "Geya sawasawahina 'eta taiya 'oina wahehepwailegau."

Yesu 'ihewwaila 'ina muya ma 'ina 'amasa weyahidi

(Madiu 16:21-28; Luke 9:22-27)

³¹ Ma Yesu 'ihe'ale 'ihe'ita 'oidiya to'aha 'abwa 'oina 'ilatu, ma 'igwaeya, "Taugu Loheyaiguina 'abwa muya madouna yaloba. Weyahina babada ta topwaoli madoudi ta loina 'ana tohe'itao 'abwa silogwahategau ma silohe'amasigau, ma sabwelo 'etoi mulina 'abwa yatoholo hila."

³² Yesu 'ina gwaaina bewa 'oinega 'ilagu hemasalahaya 'ina 'amasa weyahina. Coinega Pita Yesu 'itoeya, ma mahetena sinaowa hagana, ma Pitaina 'i'ausiya ma 'abehega ginauledi sahena silatulatu Yesu 'oina.

³³ Ma Yesu 'ihasakowasi ma 'ana tomuliya 'i'e'e-bubudiya, ma 'iheliya Pita 'oina, 'igwaeya, "Cowa Seitani, bewa sauga 'u'ebesinegau! Weyahina 'ino nuwatuhiwedi nuwatuhi 'asa gabulena 'ana nuwatuhi, ma hesi geya Yehoba 'ina nuwatuhi gide."

³⁴ Coinega Yesu boda mabwaiyadi ma wete 'ana tomuliya mahetediyao 'ibwau he'atedima, ma 'ihewae-waediya, 'igwae, "Taiya 'eguma nuwanuwana ma 'imuliyegau, 'ilobwaineya ma 'iboi 'ina loina 'ilogwahate, ma 'aneyage 'iboi 'ana kelose 'i'ahali ma 'i'amasana, beno gide 'ana 'eda'eda, 'eguma taiya 'imuliyegau."

³⁵ Ma hesiyage 'eguma taiya yawasina 'inuwahi, 'abwa yawasinaina 'ihe'wadalele. Ma 'eguma taiya weyahigu ma wasana bwebwe'ana weyahina yawasina 'itagwale ma 'i'amasana, tauna 'abwa yawasi moisa 'iloba. ³⁶ Ma 'eguma 'ida wasawasao bale'uwa madou hedadedi talobediya beno ginaula bwagabwaga, ma hesi ginaula madou hedada beno yawasida moisa.

³⁷ Weyahina 'eguma yawasida moisa tahe'wadalele, beno geya wete 'eta 'ana hemiyalae 'imiyamiya.

³⁸ "Ma 'eguma taiya 'owa weyahigu 'uhedeba mwadimwadina, wete 'igu he'itao weyahidi 'uhedeba mwadimwadina, ma 'uuhalegau *yaso* bewa galadi ma ganaganawalidi matadiya, 'abwa taugu *Loheyaiguina* wete yauhalego, tutaina Tamagu 'ina wasawasa mae-

maedanaina 'oinega yahilama ma aneloseyao wete ba'idagwao."

9 Ma wete Yesu 'ihewgaediya, "Moisa tuwa, tupwami 'oimiyega geya'abwa wa'ama'amasama ma 'ana siga Yehoba 'ina lolina waiwaina 'ilatuma ma wa'ita."

Yesu 'ana 'ita hagana
(Madiu 17:1-13; Luke 9:28-36)

2 Sabwelo sikisi mulina Yesu 'ana tomuliyao 'etoi 'i-toediya, taudi Pita ma Yemesa ma Yoni ba'idanao sihaneya 'oya 'aigeda dudulena 'oina, ma siboi simiyamiya, si'iteya Yesu maninina 'imaedana **3** ma 'ana 'ale'o wa'ewa'e'ena moisa, ma 'ana 'ita geya 'eta taiya bale'uwa sowasowana ma 'ale'oina 'ihe'ehau hila 'ana wa'ewa'e'eina gide. **4** Ma wete Ilaitiya ma Mosese sihapwesama ma Yesuina ba'idadiu sihehewgaewgae.

5 Coinega Pita Yesu 'ihewgaeya, 'igwae, "Bada, 'ida miya bewa bwebwe'ana, 'oinega 'imi hadahada 'etoi 'a'abidi, 'aigeda 'owa weyahiu, 'aigeda Mosese, ma 'aigeda Ilaitiya." **6** Beno Pita 'igwaegwae bwagabwaga weyahina tauna ma'iyanao simatauta hedadeya.

7 Eeta yaloyaloha wete 'isuluwa ma 'i'ahusamudiya. Yaloyalohaina 'oinega 'aigeda 'enana sihesagoheya, 'igwae, "Bewa natugu bwebwe'ana hedada, ma 'ina gwae wahesagohe." **8** Ma silomwayamwayauwa ma silo'ita dadana, ma Yesu 'iboinamo, ma geya 'eta wete taiya si'ita.

9 Coinega 'oyega sisulusuluma ma Yesu 'iloinaediya, 'igwae, "Ginauledi nige wa'ita pwaidiya geya'abwa to-mota 'oidiya wahehepwaledi eema 'ana siga taugu Loheyaiguina 'amasega yatoholo hilama." **10** Coinega ginauledi sidahwediya, ma siboi sihehewgaewgae, sigwaeya, "Cina gwaeina toholohila weyahina togidega 'ana sanapu?"

11 Ma Yesu 'oina sihesilala wete, sigwaeya, "To'aha weyahina lolina 'ana tohe'itao sigwae 'abehega Ilaitiya 'inugetama, ma gwahunega To'abihetenaina 'itautayama?"

12 Ma Yesu 'igwaeya, "Cehe gidemusa. Ilaitiya 'abehega 'ilatuma nugetama, ma 'oinega ginaula mabwaiyana 'i'abihe dumwaludi. Ma hesi Ilaitiyaina 'ilatu pwaima, ma tomota sipaihowa galagala 'oina gide 'idi nuwatuhu, to'aha gide Buki Tabu 'ihewwaila nugeteya. Ma wete taugu Loheyaiguina to'aha weyahina Buki Tabu 'ihewwaila nugetegauwa 'abehega muya baibaiwadi yalobadi, ma wete tomota silogwahategau?"

Caigeda gwama 'ihewwasubwasumo
(Madiu 17:14-20; Luke 9:27-43)

14 Eeta 'oyega sisuluma ma 'ana tomuliyao mabwaiyadi siloba hilediya, ma boda baibaiwadi ba'idadiyao ma wete lolina 'ana tohe'itao ba'idadiyao sihe'ohe'oheya. **15** Ma tutaina boda Yesu si'inaneya nuwadi 'ipwanopwanowa madouna, ma sipilipili mwayamwayauwa sabi 'itaina. **16** Sipilima ma Yesu 'idi he'ohe'ohe weyahina 'ihesilalediya, 'igwae, "To'aha weyahina wahehewgaewgae?" **17** Ma 'aigeda loheya bodaedi 'oidiyega Yesu 'ihewgaeya, 'igwae, "Bada, 'idi

he'ohe'ohe lamuna natugu, weyahina 'ina lohala 'oinega geya sawasawahina ma 'igwae. **18** Tuta tupwana hi'ahi'a 'ina paihowega 'itaitai ma 'ahwanega gwalabusobuso sihapwehapwesa, ma 'ihesala'i'ita ma 'idededela. Coinega 'a tomuliyao ya'ahwanoyedi ma 'abehega hi'ahi'a gwama 'oinega sipa'ihapwese, ma geya sowasowadi."

19 Coinega Yesu 'ihewgaediya, 'igwae, "Comi togidega, ta deba pa'ala hedade? Tuta bewa 'imi deba pa'ala 'oinega yahewahi dabalala. Tuwa gwamaina watauyeyama ma wa'ita."

20 Eeta gwamaina si'eweyama Yesu 'oina, ma hi'ahi'a 'i'iteya Yesu, 'oinega 'iginaoya gwamaina ma 'itai ma bale'uwa 'ibe'uwa, 'idededela ma 'ahwanega gwala busobuso silatulatu. **21** Ma tamanaina 'oina Yesu 'ihesilala, 'igwae, "To tuta 'oina 'ina lohala 'ihewgaeya?" Ma tamana 'igwaeya, "Cina tuta sedasedega. **22** Ma 'eguma 'itai, sauga tupwana 'ibe'u 'aiwe 'ala'alasina 'oidiya ma sauga tupwana bwasi ni'una 'oidiya, nata eeta 'ilohe'amasi. Coinega 'eguma sowasowana 'uda 'ate-muyamuya ma 'u'abihetemai."

23 Ma Yesu loheyaina 'ihewgaeya, 'igwae, "Cugwae pwaiya, 'Ceguma sowasowana,' 'awa? Ma hesi 'unuwatuhuyahi 'abehega 'eguma tahemisa, ginaula mabwaiyana sawasawahina 'oida."

24 Nage 'oina loheyaina 'igwae hedahedada, "Moisa tuwa yahemisa, ma geya yahemisa hedada. Nuwanuwagu ma 'igu hemisa 'ugihewaiwaiye." **25** Ma boda baibaiwadi sipilipilima Yesu 'i'itediya, 'oinega hi'ahi'a 'iheliyeya, 'igwae, "Cowa hi'ahi'a 'ino paihowega, gwama 'ihewgaeya, yaloinago ma 'u'ebesine hatae, ma geya sowana wete 'uluhulu hila 'oina."

26 Coinega hi'ahi'aina 'i'aso'asona, ma 'ana hebwasubwasumo 'iginaoya, ma 'idededela madouna, ma hi'ahi'aina 'ihapwesa 'itauya, ma boda gwamaina si'iteya 'ana 'ita gide 'i'amasama, ma simatauteya ma sigwae, "Beno 'i'amasama." **27** Ma Yesu gwama nimana 'i'abiya ma 'i'abihe toholoya, ta gwamaina 'itoholowa ma'ina bwebwe'ana.

28 Muliyetega Yesu ma 'ana tomuliyao siluhu hadai ma nobwa siboi. Eeta tomuliyaoedi Yesu sihewgaeya, sigwae, "Bada, togidega tauma geya sawasawahina hi'ahi'a 'apa'i ma 'ihapesa?" **29** Ma Yesu 'igwaeya, "Geya 'eta wete ginaula 'oinega ma hi'ahi'a tapa'ihapwese. Beno tuwa 'ahwanoyega Yehoba 'oina."

Yesu 'ina 'amasama weyahina 'ihe'ote'otetela
(Madiu 17:22-23; Luke 9:43-45)

30 Nage 'oinega Yesu ma 'ana tomuliyao tupwaina si'ebesineya, ma Yesu geya nuwana ma boda sisanapu to'eha 'oina sitauya, 'oinega Galili 'edaina 'oina sitautauya, ma 'ana tomuliyao 'ihe'itediya 'ina 'amasama weyahina, 'igwaeya, "Cabwa Loheyaiguina 'agu toteba 'i'ebwayaegau 'agu 'alehao 'oidiya ma silohe'amasigau. **32** Eeta sabwelo 'etoi mulina 'abwa yatoholohila." Ma 'ina he'ita bewa weyahina geya sisanapu, ma hesi geya 'oina sihesilala, weyahina simatauta.

Tonugeta taudi 'abwa simuliya

(Madiu 18:1-5; Luke 9:46-48)

³³ Eeta 'asa Kapaneumi 'oina sihapwesa ma hadai siluhuwa, ma nobwa Yesu 'ana tomuliyao 'ihesilalediya 'igwae, "To ginaula weyahina wahehe'oh'e'oh'e 'edai?"

³⁴ Ma sideba mwadina, 'oinega geya sihemaisa, weyahina 'idi he'oh'e'oh'e lamuna beno taiya 'oidiyega 'idi tohanugeta. ³⁵ Coinega Yesu 'imiyatoiya ma site tuwelo 'ibwauwediya ma 'ihe'ita 'oidiya, 'igwaeya, "Ceguma taiya 'owa nuwanuwau ma 'oimiyega 'uhebada, 'ilobwainegowa ma 'uboi 'ugihesuluhego ma 'uhetopaihowa 'iyamwao weyahidi." ³⁶ Coinega 'aigeda gwama 'itoeyama ma gamwagamwanidiya 'ihetoholoya ma 'i'atusapwaliya ma 'ihewgaediya, ³⁷ "Ceguma taiya 'owa gwama bewa gidemusa 'uhelauwe weyahigu, 'owa taugu wete 'uhelauwegau, ma geya 'abehega yaboi 'uhelauwegau ma wete 'agu Tohetune Yehoba ba'idagu 'uhelauwemaiya."

Ceguma taiya tauna geya 'ilolo'alehegita tauna 'ilemelemegita

(Luke 9:49-50)

³⁸ Ma Yoni 'igwaeya, "Bada, 'aigeda loheya 'a'iteya saniuwega hi'ahi'a 'iulaula latuhedi, 'oinega 'a'etobodeya weyahina loheyaina geya 'ida boda."

³⁹ Ma Yesu 'igwaeya, "Geya sowana wa'au'ausi, weyahina 'eguma taiya 'eta ginaula waiwaidi taugu saniguwega 'ipaihowadi, geya sowana wete 'eta 'isinasinaligau. ⁴⁰ Weyahina 'eguma taiyawedi geya silolo'alehegita, taudi silemelemegita. ⁴¹ Ma wete wanuwatuhu 'abehega 'eguma tani'omi 'iyahala ma taiya 'ihenumegomi weyahina 'omi Keliso 'ina bodao, tauna 'ana maisa bwebwe'ana 'abwa 'iloba.

To'aha 'igihe galey

(Madiu 18:6-9; Luke 17:1-2)

⁴² "Ma hesi 'agu tohemisao gwagwamaedi 'eguma taiya 'itohodi, ma 'oidiyega 'aigeda 'i'abihebe'u, loheyaina bo wahineina 'ilobwaineya ma da'ule madouna tani'ona sisipwa mada'ulena siula suluhe ni'uwa. ⁴³ Wete 'eguma nimau 'igihebe'ugo 'ilobwaineya ma 'u'upwa yahule. Beno geya 'ana galamo 'eguma manima 'upwa'upwau ma yawasi bwebwe'ana 'uloba. Ma hesi gala hedadena 'oiuwa 'eguma manima luwaluwau ma siula suluhego 'aiwe 'ala'alata hataya 'oina. ⁴⁴

⁴⁵ "Ma wete 'eguma 'aheu 'igihe be'ugo, 'ilobwaineya ma 'u'upwa yahule. Beno geya 'ana galamo 'eguma ma 'ino lopego ma yawasiu bwebwe'ana 'uloba. Ma hesi gala hedadena 'oiuwa, 'eguma ma'ahe luwaluwau siula suluhego 'aiwe 'ala'alsinaina 'oina. Casaina 'oina 'aiwe 'ala'alsina geya 'ida gibowa. ⁴⁶

⁴⁷ "Matau wete gidemusa 'eguma 'igihebe'ugo 'ubwaiyahule wete, weyahina geya 'eta 'ana galamo 'eguma mamata 'ai'aigedau ma Yehoba 'ina 'ebeloina 'uloba. Ma hesi gala hedadena 'oiuwa, 'eguma mamata luwaluwau siula suluhego 'aiwe 'ala'alata 'oina. ⁴⁸ Ca-

saina 'oina mwahulu 'oidiya yapwayapwa sisopisopila hataya ma wete 'aiweina geya 'ida gibowa.

⁴⁹ "Coinega tomota mabwaiyadi 'abwa 'aiwe 'ala'alsina 'i'abi hebwebwe'enedi, gide hola 'e'ahai 'i'abi hebwebwe'aneya. ⁵⁰ Hola ginaula bwebwe'ana, ma 'eguma 'ana 'amna 'igumwala geya sawasawahina ma 'i'amna hila. Coinega 'ilobwainegomiya ma mugami waboi walotoho, 'ana lotohona gidemusa wahelau hilegomi."

Sa'ila weyahina

(Madiu 19:1-12)

10 Ma Yesu tupwaina 'i'ebesineya ma Yudiya 'ina tupwa 'itauya, ma 'ihabala we'aha Yolidani hali tupwa, eeta boda madouna si'eto'auta hilama 'oina, ma mumuganaina gide wete 'ihe'ita 'oidiya.

² Ta Palisiyao sinaoma ma nuwanuwadi Yesuina sito-ho, 'oinega sihesilala 'oina, sigwae, "Bada, togidega 'ida lina sa'ila weyahina? Sawasawahina loheya mwanena 'isa'ile?" ³ Ma Yesu 'igwaeya, "Togidega Mosese lina 'i'ebwaya 'esegomiya?" ⁴ Ma Palisiyao sigwaeya, "Mosese 'itagwala ma 'eguma loheya nuwanuwana ma 'isa'ila, nugeta pepa 'aigeda 'oina 'ina guipaila 'ihewpaile, ma mwanena 'i'ebwae, ma 'isa'ile."

⁵ Ma Yesu 'ihewgaediya, 'igwae, "Mosese lina beno 'i'ebwaegomiya 'imi deba pa'ala weyahina. ⁶ Ma hesi wanuwatuhuyahi Yehoba 'ina hemasalaha hauhauna 'oinega tomota 'eluwa 'ihemasalahediya, loheyana ma mewahinena. ⁷ Bewa lamuna 'oinega loheya tamana ta sinana 'i'ebesinedi, ma mwanena ba'idana simiyaluwa, ⁸ ma siteluwaedi wahidi 'aigeda tuwa. Mwalo siteluwaedi simiya wasiwasiya, ma bewa tutaina 'oina silo'aigeda. ⁹ Yehoba 'ilagu 'aigedediya, 'oinega geya sowana tomota sito-ho ma silagulagu wasiyedi."

¹⁰ Muliyetega Yesu ma'ana tomuliyao sihila hadai, ma tomuliyaoedi sihesilala hila sa'ila weyahina. ¹¹ Eeta Yesu 'ihewgaediya, "Ceguma taiya loheya mwanena 'isa'ile ma 'ihaibala, loheya bewa mwanena nugenugeta 'oina galana 'ipaihoweya, weyahina 'iganawala. ¹² Ma wete 'eguma wahine mwanena 'isa'ile ma 'ihaibala, wahineina 'iganawala."

Yesu gwagwama 'igwae helauwediya

(Madiu 19:13-15; Luke 18:15-17)

¹³ Ma tomota gwagwama si'ewedima Yesu 'oina 'abehega 'i'abi tohodi. Ma hesi 'ana tomuliyao gwagwamaedi si'ausidiya. ¹⁴ Ma Yesu 'ana tomuliyao 'i'itediya ma 'iheliyediya, 'igwae, "Sahena gwagwama wa'au'ausidi, ma hesi watagwaledi ma 'oiguwa sinaoma, weyahina gwagwama bewa gide Yehoba 'ina 'ebeloina 'ilobwainediya. ¹⁵ Yahegwaegomi 'eguma taiyawedi taudi geya'abwa gwagwama bewa gide 'idi hemisa, nata sahena Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina siluhuluhi."

¹⁶ Coinega Yesu gwagwamaedi 'i'ahalidiya, ma wete 'i'abi tohodiya, eema 'igwae helauwediya.

Wasawasa weyahina
(Madiu 19:16-30; Luke 18:18-30)

¹⁷ Ma Yesu 'itoholo 'itautauya, ma 'aigeda loheya 'ip-
ilima, ma 'i'etuluha Yesu matana, ma 'igwaeya, "Bada,
yasanapugowa 'abehega 'owa tohe'ita bwebwe'au,
'oinega to'aha yada paihowa ma 'ane yawasigu
miyamiya hatayana yaloba?"

¹⁸ Ma Yesu loheyaina 'ihewae, 'igwae, "Togidega
ma 'oinega 'u'ahwa bwebwe'anegauwa? Geya 'eta
taiya wete bwebwe'ana, beno tuwa Yehoba. ¹⁹ Ma
Yehobaina 'ina loinao 'usanapu pwaidiya, beno
'abehega:

Sahena lohe'amasa.

Sahena ganawala.

Sahena yagaha.

Sahena hepwailla 'abo'abo.

Sahena 'abowega tomota 'idi tobwatobwa 'u'ewa'e-
wadi.

Ma wete tamau ma sinau 'uhe'asisyanedi."

²⁰ Ma loheyaina 'igwaeya, "Bada, 'igu tuta sedasede-
ga 'ana siga nige, loinaedi yamuliya bwaibwainidiya."

²¹ Coinega Yesu ma'ina yaliyaya loheyaina 'i'ebubuya
ma 'igwae, "Beno tuwa 'aigeda ginaula 'ilosapuligowa.
Coinega 'uhila 'ino 'asa, ma 'ino tobwatobwa mab-
waiyana 'uhegimwaneye, ma 'adi maisa 'uheguyaiye
towewelohe 'oidiya, eema 'unaoma 'umuliyegau, 'ab-
wa muliyetega 'ino wasawasa galewa 'uloba hila."

²² Gwae bewa loheyaina 'ihesagoheya, ma 'ina wa-
sawasa madouna weyahina nuwana 'igala moisa, ma
ma'ina nuwagala 'ihila, ta Yesu 'ina gwaeina geya
'imuliye.

²³ Coinega Yesu 'ilo'ita dadana ma 'ana tomuliyao 'i-
hegwaediya, 'igwae, "Ceguma taiyawedi taudi ma'idi
wasawasa madouna, 'idi luhu Yehoba 'ina 'ebeloina
'alona mwauna."

²⁴ Ma 'ana tomuliyao nuwadi 'ihewwanopwanowa 'i-
na gwaeina weyahina. Coinega Yesu 'ihewwaediya, 'ig-
wae, "Natugwao, Yehoba 'ina 'ebeloina 'ana luhu
mwau hedada. ²⁵ Ee moisa, *kameli* tauna hebahebai
madouna, 'oinega tupwana mwauna ma *nidili* 'ana
bwalena 'oinega kameliina 'iluhu, ma hesi towa-
sawasao 'idi luhu Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina mwau
hedada."

²⁶ Yesu 'ina gwaeina 'ana tomuliyao sihesagoheya
ma nuwadi 'ihewwanopwanowa hedada, ma sihegwaeya,
"Ceguma beno gide, taiya hede sawasawahina ma
'ebe yaliyayaina 'iloba?"

²⁷ Coinega Yesu 'i'e'ebubudi ma 'igwaeya, "Ginaula
bewa mwau hedada tomota 'oidiya, ma hesi geya
mwauna Yehoba 'oina, weyahina Yehoba 'oina ginaula
mabwaiyana sawasawana."

²⁸ Ta Pita Yesu 'ihewwaeya, 'igwae, "Bada, tauma
togidega? Weyahina 'ima tobwatobwao mabwaiyadi
'a'ebesinediya ma 'amuliyegowa."

²⁹ Ma Yesu 'igwaeya, "Ee moisa, 'eguma taiyawedi 'o-
mi 'imi hadao ta tasimiyao ta nuhumiyao ta sinamiyao
ta tamamiyao ta natumiyao ta 'imi bale'u wete

wa'ebesinediya, ma wete muya waloba weyahigu ta
wasa bwebwe'ana 'ana hepwailla weyahina, 'ami maisa
tuta bewa waloba gide handeledi hadao ta tasimiyao
ta nuhumiyao ta sinamiyao ta natumiyao ta 'imi bale'u
wete, ma 'abwa galewa yawasimi hataya wete waloba.
³¹ Ta bewa tutaina tohanugetao baibaiwadi 'abwa
simuliya, ma taudi simulimuliya 'abwa sinugeta."

Yesu 'ina 'amasa 'ana hepwailla hetoina
(Madiu 20:17-19; Luke 18:31-34)

³² Cabwa 'edai sihanehane Yelusalema weyahina, ma
Yesu 'inugenugeta ma 'ana tomuliyao simulimuliya, ta
ma'idi nuwapwanopwano, ma tupwadi tomota wete
ma'idi 'ateyoho 'edai simulimuliyedi. Eeta 'ana to-
muliyao site tuwelowedi 'ibwau 'autehiledima ma 'ihe-
mataluwediya to'aha 'i'iunamo ma 'ilatu 'oina, ³³ 'ig-
waeya, "Bewa tuta tahane Yelusalema, ma nobwa 'agu
totebaina taugu Loheyaiguina 'itebaegau topwaoli
madoudi ta loina 'ana tohe'itao 'oidiya, ma 'igu 'amasa
weyahina siloina, ma muliyetega sihe'ebwaegau taudi
geya meYudiya 'oidiya, ³⁴ ma taudi meganamuli silo-
tuyanegau ta si'esohegau ta gulahega sisapigau ma
'oinega silohe'amasigau, ma sabwelo 'etoi yatoholohi-
la."

Yemesa ma Yoni 'idi 'ahwanoi Yesu 'oina
(Madiu 20:20-28)

³⁵ Coinega Yemesa ma Yoni, taudi Sebedi natunao,
Yesu 'oina sinaowa, sihegwaeya, sigwae, "Bada, 'anao-
ma sabi 'ahwanoi 'oiuwa." ³⁶ Ma Yesu 'igwaeya, "To'aha
nuwanuwami ma yapaihowa weyahimi?"

³⁷ Coinega sigwaeya, "Cabwa 'ino 'ebeloina 'oina
nuwanuwama ma deiuwa 'amiyatoi, 'aigeda 'ino 'e-
beulega ma 'aigeda 'ino 'adigeyegeyega."

³⁸ Ma Yesu 'ihewwaediya, 'igwae, "Comi 'imi 'ah-
wanoiina lamuna geya wasanapu. Togidega? Muya
'ana biyoina yanuma, sawasawahina ma 'omi wete
'oinega wanuma? Ma wete babitaiso mwauna 'abwa
yaloba, togidega 'omi wete gide sawasawahimi ma
wababitaiso 'esa?"

³⁹ Ta sigwaeya, "Sawasawahima." Ma Yesu 'igwaeya,
"Moisa, biyoina 'abwa 'oinega yanuma, 'omi wete
'oinega wanuma, wete babitaisoina 'oinega 'i'iunamo
'abwa yababitaiso 'omi wete 'oinega wababitaiso,
⁴⁰ ma hesi geya sawasawahigu ma yahesinuwa
taiyawedi 'abwa 'igu hetoloina 'oina 'igu 'ebeulega ma
'igu 'adigeyegeyega simiyatoi, weyahina Yehoba tauna
'ina 'ebeloina ma 'ihesinuwa."

⁴¹ Ta tomuliyao site teni Yemesa ma Yoni 'idi 'ah-
wanoi sihesagoheya ma sigamwasowalediya. ⁴² Eeta
Yesu mabwaiyadi 'ibwau he'atudediya ma 'ihewwaediya,
"Comi wasanapuya taudi bale'uwa sibwauwediya
'abehega babadao, 'idi tomotaiyao siloiloina pa'aledi.

⁴³ Ma 'omi geya'abwa wete gide taudi wapaipaihowa
'esa. Ma hesi taiya 'owa 'eguma nuwanuwau ma
'oimiyega 'uhetoloina, 'ilobwainegowa ma 'iyamwao
weyahidi 'uhetopaihowa. ⁴⁴ Ta wete 'eguma taiya 'owa
nuwanuwau ma 'oimiyega 'uhetohanugeta, 'ilob-

wainegowa ma 'iyamwao mabwaiyadi weyahidi 'uhetopaihowa.

⁴⁵ "Taugu *Loheyaiguina* wete gide 'igu suluma bale'uwa geya 'abehega tomota weyahigu sipaihowa, ma hesi sabi paihowa tomota weyahidi, ma wete yatagwalegauwa ma ya'amasa tomota mabwaiyami 'ami 'ebelihasa weyahina."

Batimiyo matana 'ibwebwe'ana

(Madiu 20:29-34; Luke 18:35-43)

⁴⁶ Eeta sitautauya Yeliko, ma tutaina Yesu ma'ana tomuliyao Yeliko si'ebesineya boda madouna si'wayabudiya, ta tomata gibugibu sanina Batimiyo silobeya, tauna Timiyo natuna, ma tuta baibaiwana 'e-da papalina 'oina 'imiyamiya, 'i'ahwa'ahwanoi mane ta tobwatobwa weyahidi.

⁴⁷ Ma Batimiyoina 'ihesagoheya 'abehega Yesu gwama Nasaleta 'itautau, 'oinega Yesu 'oina 'ibwauwa, 'igwae, "Yesu yo, 'owa Debida 'ina susu, 'u'atemuyemuyegau."

⁴⁸ Eeta tomota mabwaiyadi Batimiyoina si'ausiya, sigwae, "Tuwa, 'ulolagu!" Ma tuwa 'iwuiwui 'enana madounega, 'igwae, "Debida tubuna yo, 'u'atemuyemuyegau."

⁴⁹ Coinega Yesu 'itoholo henonowa, ma 'igwae, "Wabwauweyama." Ma tomota sigwae, "Bwebwe'ana, 'utoholo. Yesu 'ibwauwegowa." ⁵⁰ Coinega 'ana 'abobo 'i'ewayahuleya ma 'itoholo mwayamwayauwa, ma Yesu 'oina 'inaoma.

⁵¹ Cinaoma ma Yesu 'ihewagaeya, 'igwae, "To'aha nuwanuwau ma weyahiu yapaihowa?" Ma tomata gibugibuina 'igwaeya, "Bada, sawasawahina ma matagu 'ugihe'asilala?"

⁵² Ta Yesu 'ihewagaeya, 'igwae, "Bwebwe'ana! Cino hemisa 'oinega matau 'i'asilala." Nage 'oina matana 'i'asilala, ma 'edai Yesu 'imuliyeya.

Yesu 'ina luhu Yelusalema 'oina

(Madiu 21:1-11; Luke 19:28-40; Yoni 12:12-19)

11 Eeta silagalaga Yelusalema weyahina, ma 'asa 'i'iudi Bedani ma Bedipegi deidiya silatulatu, beno 'oya Olibe gabulena, ma Yelusalema matadiya tupwana bwaga. Ta Yesu 'ana tomuliyao 'eluwa 'i-hetune nugetediya tupwaedi 'i'iudi 'oidiya ma'adi hemataluwa, ² 'igwaeya, "Watauya 'asa nage matamiya 'oina, ma 'eguma wahapwesa 'asaina matana, hebahebai 'aigeda wa'italoba 'aiwe 'oina silohoya, beno 'ase hauhauna, tauna geya tomota sida geluya. Hebahebaiina walihasi ma wa'eweyama. ³ Ma 'eguma 'eta taiya 'ihesilala 'oimiya ma 'igwae, "To'aha weyahina beno hebahebaiina walihasiya?" loheyaina wahegwae, 'abehega, "Bada nuwanuwana ma tuta 'i'iu-⁴namo 'abwa 'ihewasa hileyama."

⁴ Coinega site luwaedi sitauya 'asaina 'oina, ma hebahebai 'ase silobeya hada mata 'ahwaina ma 'aiwe 'oina silohoya, 'oinega sihegaina ma silihalihasi. ⁵ Silihalihasi ma tupwadi loheloheya sitotoholo deidiya sig-

waeya, "To'aha weyahina beno hebahebaiina walihalihasi?"

⁶ Ma site luwaedi sigwaeya, "Bada nuwanuwana, ma tuta to'uto'upana tuwa 'abwa 'ihetune hileyama," ma 'oidiya sitagwaleya. ⁷ Ma hebahebaiina si'eweya sitauyeya Yesu 'oina, ta 'adi 'ale'owega gwahuna siyeyoya, 'oinega Yesu 'igeluwa, ta 'itauya.

⁸ Ma boda mabwaiyadi wete 'adi 'ale'o 'edai siyeyosodiya, ma tupwadi 'aiwe lahalahadi ma nabaidi sigulediya 'eda 'ana hepasa weyahina. ⁹ Ma tupwana boda Yesu sihanugeteya ma tupwadi boda simuliyeya, ta mabwaiyadi sihehepwatu ma sibwauwau, sigwae, "Yauwedo Bada, weyahina Yehoba saninega 'unaoma sabi 'abihetemai. ¹⁰ Cebeloina tubumai Debida 'oinega 'ilatu hilama. Bewa weyahina Yehoba Tolotabwana hedada 'ahehepwatuwe."

¹¹ Ma Yesuina Yelusalema 'oina 'ihapwesa, ma Hada He'asisi 'oina 'iluhuwa, ma ginaula baibaiwana Hada He'asisi 'alona 'i'e'ebubudiya, eema sinala 'isopuwa, 'oinega ma'ana tomuliyao site tuwelo mahetenao sihila Bedani 'oina, si'enowa.

Yesu 'aiwe 'aigeda 'iheliyeya

(Madiu 21:18-19)

¹² Gona 'i'adaleya, sitoholowa ma Bedani 'oinega sihilahila Yelusalema weyahina, ta Yesu 'igomaleya,

¹³ eeta bwagebwagega 'aiwe 'ana 'ita gide damaya manabanabaina 'i'iteya, 'oinega 'inaowa deina ma nuwanuwana 'abehega huwaina 'i'ai, ma hesi 'i'iteya nabainamo, 'aiwehuhahuwa 'abwa geya 'ana tuta.

¹⁴ Coinega Yesu 'aiweina 'iheliyeya, ma 'igwae, "Geya'abwa wete 'uhuwahuwa hila ma tomota 'oinega si'ai'ai." Ma 'ina gwaeina 'ana tomuliyao sihesagoheya.

Yesu togimwane 'ipa'idiya Hada He'asisi 'alonge

(Madiu 21:12-17; Luke 19:45-48; Yoni 12:13-22)

¹⁵ Coinega Yelusalema 'oina sinaoma, ma Hada He'asisi 'alona 'iluhuwa, ma tohegimwaneyao ma togimwaneyao 'alonge 'ipa'i hapwesediya, ma *mane* 'ana tohesa'ugelasao 'idi tebele 'i'ahu sepalediya, ma gabubu 'adi tohegimwaneyao 'idi 'ebemiya wete 'i'ahu buinediya. ¹⁶ Ma wete hada 'alona 'ihewagaeya ma sahena loheloheya ma'idi tobwatobwa sitautau hada 'alonge. ¹⁷ Ma 'ihe'itediya, 'igwae, "Yehoba 'ina gwae Buki He'asisi 'oina sileleya, geya wasanapu, 'igwaeya, 'Cigu hadaina 'abwa sibwauwe tomota mabwaiyadi 'idi 'ebe 'ahwanoi." Ma hesi 'omi wa'abi buiya 'abehega 'i-mi 'ebe yagaha."

¹⁸ Ma topwaoli madoudi ma loina 'ana tohe'itao Yesu 'ina paihowa tetelina sihesagoheya, ta sigamwasowaleya ma sinuwanuwatuhu togidega ma silohe'amasi, ma hesi geya sowasowahidi, weyahina simatauta, ta wete Yesu 'ina he'itao boda mabwaiyadi nuwadi 'i'eweya.

¹⁹ Ma 'iboiya, 'oinega Yesu ma'ana tomuliyao 'asaina si'ebesineya, sitauya Bedani.

Caiweina Yesu 'iheliyeya 'iwelaiya

(Madiu 21:20-22)

²⁰ Gona 'i'adaleya ma sitoholowa sabi hila Yelusalema, ma 'edai sitautau, ma Yesu 'aiweina 'iheliyeya si'iteya nabaina mabwaiyana siwelaiya. ²¹ Ta Pita Yesu 'ina heliyaina 'inuwatuhu yahiya ma 'ihewgwaeya, 'igwae, "Bada 'u'ita, 'aiweina 'uheliyeya 'iwelai pwaiya."

²² Ma Yesu 'ihewgwaediya, 'igwae, "Ceguma 'imi hemisa Yehoba 'oina walagu, beno 'omi wete paihowa waiwai wapaihowadi. ²³ Wete yagwae moisa 'oimiya, 'eguma taiya 'omi geya 'ida henuwanaluwa, ma 'eguma ma'ina hemisa ma to'aha 'igwaene silatu tuwa, 'eguma 'oya nage 'iloine ma 'igwae, 'Cumiya dobi ni'uwa,' beno 'ina gwaeina 'ihematamatane. ²⁴ Coinega yahegwaegomi to'aha wa'ahwanoie Yehoba 'oina, wahemisa tuwa ma 'ane waloba, ma wete 'abwa waloba. ²⁵ Wete 'eguma wa'ahwanoi Yehoba 'oina, 'iyamiyao 'idi mumuga wanuwamudi, 'eguma to'aha 'idi puiyao 'oimiya, bewa 'oinega Tamamiu galewa 'omi wete 'imi puiyao 'inuwasamudi." ²⁶

Yesu 'ina loina weyahina

(Madiu 21:23-27; Luke 20:1-8)

²⁷ Coinega sihila pwaima Yelusalema, ma Yesu Hada He'asisi 'alona 'iyawayawala, ma topwaoli ta loina 'ana tohe'itao ta wete babadao sinaoma, ²⁸ ma Yesu sihesilaleya, sigwae, "Loheya, taiya 'ina loinega ta bewa gide 'upaipaihowa 'esa?"

²⁹ Ma Yesu 'ihewgwaediya, 'igwae, "Nugeta yahesilala 'oimiya, ma 'eguma wahemaise, taugu wete yahegwaegomi 'igu loina weyahina. ³⁰ Cigu hesilala bewa: Taiya 'ina loinega ma Yoni to'abihebabitaiso 'ipaipaihowa? Yehoba? Bo 'aigeda loheya?"

³¹ Coinega siboidimo 'oidiya sihehe'ohe'ohe, sigwaeya, "Cina gwae togidega tahemaisa 'ese? Weyahina 'eguma tagwae, 'Yehoba 'oinega,' nata 'ihewgwaeya hi-legita, ma 'igwae, 'Bo! To'aha weyahina ta Yoni geya wahemisea?" ³² Ma 'eguma tagwae, 'Tomota 'oidiyega,' nata boda sigamwasowalegita." Weyahina tomota baibaiwadi Yoni sihemiseaeya 'abehega palopita moisa. ³³ Coinega Yesu 'ina hesilala geya sihemaisa bwaibwaini, ma hesi sigwae, "Geya 'asanapu?"

Coinega Yesu wete 'ihewgwaediya, 'igwae, "Taugu geya'abwa wete 'oimiya yahehepwaila latu taiya 'ina loinega ma bewa gidemusa yapaipaihowa 'esa."

Bada 'ina tanoha 'ana topaihowao

(Madiu 21:33-46; Luke 20:9-19)

12 Coinega Yesu 'igwae hegehegediyediya, 'igwae, "Caigeda loheya 'ina tanoha 'idauniya *gileipa* daisinamo ma 'ali 'ipaipaihoweya, ma gileipa 'ana 'ebe bibi 'ipaipaihoweya, ma hada tanoha 'alona 'i'abiya, 'oinega 'ina topaihowao 'iloinediya ma si'ita'itayahi, ta tauna 'itauya hali tupwa.

² "Ma hedodona 'ana tuta, badaina 'ina hewali 'aigeda 'ihesumaneya ma 'abehega gileipa huwaina tanoha 'ana to'itayahinaedi 'oidiyega 'i'eweyama. ³ Citautauya

ta geya si'ebwa'ebwae, ma hesi si'abiyahiya ta sisapiya, 'oinega nimenimenamo sihewasaeya 'ihila.

⁴ "Coinega badaina 'ina hewali heluwena wete 'ihewasaeya 'oidiya, ma sihunuya debana, ta ma'ina debamwadina 'ihila.

⁵ "Coinega wete hetoina 'ihewasaeya 'oidiya ta silohe'amasiya. Ma baibaiwadi wete 'ihetunediya 'oidiya, ma tupwadi sisapidiya ta tupwadi silohe 'amasidiya, eeta mabwaiyadi si'abihe galediya.

⁶ "Nage 'oina 'aigeda tuwamo 'imiyamiya, tauna natuna moisa. Tauna wete 'ihewasaeya 'oidiya, 'ina nuwatuhu 'igwaeya, 'Tauna tuwa natugu, nata sihe'asisiyane.'

⁷ "Ma natunaina 'ilatuwa 'oidiya ma to'itayahinaowedi siboidimo 'oidiya sigwae, 'Bada bewa natuna 'inaonaoma, ma 'eguma talohe'amasi nata tanoha bewa mabwaiyana taloinae.' ⁸ Coinega si'abiyahiya ta silohe'amasiya, ma tanohega siula latuheyapaaliya."

⁹ Yesu 'ina he'ote'otetela 'ilosalohiya, ma 'ihesilala 'oidiya, 'igwaeya, "To'aha 'abwa badaina 'ipaipaihowa? Moisa tuwa badaina 'abwa 'inaoma ma topaihowaedi 'ilohe'amasidi, ma tanohaina to'itayahi hagadi wete 'i'ebwaedi."

¹⁰ Wete Yesu gwae hegehegedi Buki He'asisi 'oinega 'ihewpawaleya, 'igwae, "Wanuwatuhuya Buki He'asisi 'ina hepwailla bewa gide:

Logidiina mwalo tohada'abi siguiipailey, ta bewa sihetoholo nugeteya hada mata 'ahwaina ma logidi mabwaiyadi 'iloinaedi.

¹¹ Beno Bada 'ina paihowa 'ebe henainaida 'oida."

¹² Yesu 'ina gwae hegehegediyedi topwaoli madoudi ma Palisiyao sihesagoheya, ma sisanapuya 'abehega taudi tuwa weyahidi 'igwaegwae, 'oinega sitohotoho ma si'abiyahi, ma hesi geya sawasawahina weyahina simatauta boda 'oidiya. Eeta si'ebesineya ma sitauya.

Sisa 'ina takesi

(Madiu 22:15-22; Luke 20:20-26)

¹³ Ma 'oinega babadaowedi sihetunediya tupwadi *Palisiyao* ma wete *Helodi* 'ina bodao, ma taudi sitauya Yesu 'oina ma 'abehega hesilalega sida 'abowe ma 'ina hemaisa pui siloba.

¹⁴ Sitauyama Yesu 'oina ma sihegwaeya, sigwae, "Bada, 'asanapugowa 'abehega 'owa tohe'ita moisa, ma tomota 'idi waiwai weyahina geya 'uda matauta, ma tuwa gwae moisega 'uhehepwaila mahemahetena tomota mabwaiyadi 'oidiya, beno Yehoba 'ina 'eda 'uhehe'ita bwaibwaini. Coinega togidega? Cilobwainegita ma Kini *Sisa* 'ina takesi ta'ebwae, bo sahena? ¹⁵ Sowasowana takesiina tahemaisa Kini 'oina, bo sahena?"

Ma Yesu 'idi 'abo 'isanapu pwaiya, 'oinega 'ihewgwaediya, 'igwae, "To'aha weyahina watohotohogau? Hana maneina wa'eweyama, ma ya'ita."

¹⁶ Coinega mane da'ule 'aigeda si'ebwaeya. Ma Yesu 'ihewgwaediya, 'igwae, "Mane bewa 'oina taiya 'ana ma'ama'ayau ma sanina?"

Ma sigwae "Kini Sisa."

¹⁷ Ta Yesu 'ihégwaediya, “Ee gide, 'eguma Kini 'ina ginaula wa'ebwae Kini 'oina, ma 'eguma Yehoba 'ina ginaula Yehoba wa'ebwae.”

Ma Yesu 'ina gwaaina weyahina nuwadi 'ihépwano-pwano madouna.

To'amasa 'idi toholohila
(Madiu 22:23-33; Luke 20:27-40)

¹⁸ Coinega wete *Sadusiya*o sinaoma ma Yesu 'oina sihesilala, taudi geya sihemihemisa to'amasa 'idi toholohila weyahina, ma sigwaeya, ¹⁹ “Bada, 'ida loina bewa gide *Mosese* 'ileleya, 'igwae, 'Ceguma 'aigeda loheya 'ihai ma geya natunamo ma 'i'amasa, loheyaina tasina hiwapena ba'idana sihai, ma 'eguma wahine 'igamwa beno natunao 'ihenatunediya to'amasaina miyalae-nao”

²⁰ Coinega 'ebe'ita si'ebwaeya sigwae, “Caigeda loheya matasinao simiyamiya 'adi baibaiwa site sebeni, ma 'adi tautuwaina 'ihaiya ma muliyetega geya 'ihenatuna ma loheyaina 'i'amasa. Coinega wete tasina deinega hiwapeina 'ihaiya, ta wete gidemusa geya 'ihenatuna ma 'i'amasa. ²¹ Coinega tasina deinega hiwapeina 'i'eweya, ma wete simiyamiya ta geya 'ihenatuna, ma loheyaina 'i'amasa. ²² Ma site hataedi wete gidemusa si'ama'amasa ma hesi geya natudiyao. Ta muliyetega wahine wete 'i'amasa. ²³ Coinega toholohila 'ana tuta wahineina nata to loheya mwanena moisa? Weyahina mabwaiyadyedi wahineina sihaiya?”

²⁴ Ma Yesu 'idi hesilalaina 'ihemaiseya, 'igwae, “Bewa 'imi heyauyaule, weyahina Buki He'asisi geya wada sanapuya, ma wete Yehoba 'ina waiwai geya wada sanapuya. ²⁵ Toholohila 'ana tuta 'oina tomota geya'abwa sihaihai, ma hesi 'idi miya aneloseyao galewa gidemusa.

²⁶ “Mwalona Yehoba Mosese 'ihégwaeya toholohila weyahina, 'eguma Buki He'asisi wahasili, nata wa'ita loba. Weyahina tutaina Mosese yoho 'awawa 'itautauya ma Yehoba 'aiwe 'ala'alasina 'oinega Moseseina 'ihégwaeya 'igwae, 'Taugu Ebalahamo 'ina Yehoba, ma Aisake 'ina Yehoba, ma Yakobo 'ina Yehoba.’ ²⁷ Yehoba geya tomota 'ama'amasidi 'idi Yehoba, ma hesi tomota mayawasidi 'idi Yehoba, 'oinega tubudaowedi mayawasidi bewa tuwa simiyamiya. Ma 'omi 'imi he'ita ginaula bewa weyahina geya dumwaluna.”

Loina madoudi
(Madiu 22:34-40; Luke 10:25-28)

²⁸ Eeta loina 'ana tohe'ita 'aigeda 'inaoma, ma taudi 'idi he'ohe'ohena Yesu ba'idadiu 'ihésagoheya, ma 'idi hesilalao 'adi maisa Yesu 'oinega 'ihésagohediya wete 'abehega 'ausala hedada, 'oinega tauna wete Yesu 'oina 'ihésilala 'igwaeya, “Bada, loina mabwaiyadi 'oidiyega to loina madouna?”

²⁹ Ta Yesu 'igwaeya, “Loina madouna bewa: Comi me'isileli 'igu gwaaina wahésagohe 'abehega Bada Yehoba 'iboinamo. ³⁰ Coinega 'ino Bada Yehoba 'uhelauwe 'ateu mabwaiyanega ta yaluyaluwau ta nuwau ta wete 'ino waiwai mabwaiyana 'oidiyega. ³¹ Ma 'aige-

da wete loina madouna bewa: Ciyamwao 'uhelauwedi gide 'owa 'uboi 'uhelauwego. Loina 'eluwaedi loina mabwaiyadi simadou sinediya.”

³² Eeta loina 'ana tohe'itaina Yesu 'ina gwae 'ihésagoheya, ma 'igwaeya, “Bada, 'ino gwae beno gwae moisa, 'abehega tauna 'iboinamo tuwa Yehoba, ma geya 'aigeda wete Yehoba 'imiyamiya. ³³ Coinega 'ilobwainegita ma tahelauwe 'ateda mabwaiyanega ta nuwada mabwaiyanega ta 'ida waiwai mabwaiyanega, ma wete 'iyadao tahelauwedi gidemusa tauda tahehelau 'esegita. Loina 'eluwaedi madoudi, ma hesi hebai nuwana 'e'ahai tapwaoliye Yehoba 'oina, beno geya madouna, 'awa?”

³⁴ Ta Yesu loheyaina 'ina gwae 'ihésagoheya 'abehega dumwaluna, ma 'ihégwaeya 'igwae, “Benó gwae moisa, ma 'owa Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina 'uhahalat-ulatu.”

Tuta nage 'oina tomota Yesu simatauteya, ma geya 'eta taiya sowasowana ma 'ihésilala hila.

Kelisoina tauna Debida 'ina susu
(Madiu 22:41-46; Luke 20:41-44)

³⁵ Ma 'oinega Yesu Hada He'asisi 'alona 'ihehe'ita tomota 'oidiya, ma 'ihégwaediya 'igwae, “Togidega ma 'oinega loina 'ana tohe'itao sigwae 'abehega Debida 'ina susuwega Keliso 'ili'uwa? ³⁶ Weyahina Debida mwaló Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwai 'oinega Kelisoina 'i'ahwa badaeya, 'igwae:

Yehoba 'ina gwae 'igu Bada 'oina, 'igwaeya, 'Cigu 'ebeulega 'umiyatoi ma 'ana siga 'a 'alehao yalagu suluhedi 'aheu gabulena.’

³⁷ Debidaina 'ina Bada Keliso, 'oinega togidega hede ta Debida 'ina susuwega 'abwa Keliso 'ili'uma?”

Ma boda mabwaiyadi Yesu 'ina he'ita nuwadi 'i'eweya.

Yesu loina 'ana tohe'itao 'i'ahwa galegalediya
(Madiu 23:1-36; Luke 20:45-47)

³⁸ Coinega Yesu 'ihégwaediya, 'igwae, “Sahena loina 'ana tohe'itao mumugadi wamulimuliye. Weyahina taudi mumugadi tuwa gidemusa tuta baibaiwana nuwanuwadi ma'adi 'ale'o duduledi si'otedi, ma tomota gamwagamwanidiya sisakosakowasi ma 'abehega sihe'asisiyedi. ³⁹ Ma wete nuwanuwadi 'ebemiya bwebwe'ana hada tapwalolo 'oidiya, ma wete guyai 'adi tuta nuwanuwadi ma wagahata simiyatoi. ⁴⁰ Ta wete tuta mabwaiyana tomota matadiya si'ahwa'ahwanoi dudulena Yehoba 'oina, ma hesi 'idi 'ahwanoiina geya bwebwe'ana, weyahina 'atediya sinuwanuwatuhu togidega nata hiwahiwapé si'abo 'esedi ma 'idi tobwato bwao si'ewadi. Coinega nata Yehoba maisa galana 'i'ebwaedi.”

Hiwape 'ina helau
(Luke 21:1-4)

⁴¹ Yesu Hada He'asisi 'oina helau 'ana 'ebe lagu deina 'imiyatoiya, ma tomota 'idi helau mane silagulagu ma Yesu 'i'e'ebubuna, ma towasawasao 'idi helau

madoudi 'i'itediya, ⁴² ma wete hiwape wewelohena 'i'iteya 'ina helau toea 'eluwamo 'ilagudiya.

⁴³ Yesu 'i'iteya ma 'ana tomuliyao 'ibwau he'autedi-ma, ma 'ihewgaediya, 'igwae, "Moisa tuwa, hiwape nage 'ina helau mabwaiyadi 'idi helau 'imadou sinediya. ⁴⁴ Weyahina mabwaiyadi 'idi tupwa madouna 'imiyamiya, ma hesi hiwape nage weweloheina, ma 'i-na mane mabwaiyana 'ilaguya, ta geya 'eta wete 'ina tupwa 'imiyamiya ma 'oinega 'ana 'igimwane."

Tuta mwauna 'abwa 'ilatuma

(Madiu 24:1-14; Luke 21:5-19)

13 Eeta Yesu ma'ana tomuliyao Hada He'asisi 'oinega silatuwa, ma 'ana tomuliyao 'aigeda Hada He'asisi 'ana hadao Yesu 'ihe'itaeya, 'igwae, "Bada, 'u'ita hadaedi 'adi paihowa bwebwe'ana hedada, da'ule madoudi 'oidiyega si'abidiya."

² Ma Yesu 'igwae, "Hadaedi madoudi 'u'itediya 'i'iu- namo ma mabwaiyadi siligehe yahuledi ma geya'abwa wete 'eta tupwa wa'ita'ita hila."

³ Muliyetega Yesu 'itauya Olibe 'oyana 'oina ta 'imiyatoiya, ma 'oinega Hada He'asisi Yelusalema 'oina 'i'e'ebubuna, ma Pita ta Yemesa ta Yoni ta Andulu sinaoma ma siboidimo Yesu ba'idadiu, eema sihegwaeya, sigwae, ⁴ "Bada 'uhegwaemai to tuta 'oina Hada He'asisi siligehe, ma to 'ila'ilala 'adi 'ita 'oidiyega 'ada sanapu 'abehega ginauledi 'i'iu'namo silatuma?"

⁵ Coinega Yesu 'ihe'ale 'oidiya 'ihewwaila ma 'igwaeya, "Wa'ita yahigomi tabu ma tomota tupwadi si'abowegomi. ⁶ Weyahina 'abwa tomota baibaiwadi saniguwega sinaonaoma ma 'abehega sihanugeta puigomi, ma 'aigeda 'aigeda 'oidiyega sigwae, 'Taugu Keliso'ina,' ma tomota baibaiwadi simuliyedi. ⁷ Wete wasa 'abwa wahesagohedi 'alehao deimiya, ma wete bwaga, taudimo si'ale'aleha hiladi, ma hesi sahena wa'ate'ateyoho. Ginaula bewa nata silatu nugeta ma hesi bale'u 'ana 'ebelosaloha 'ana tuta 'abwa hedada. ⁸ Weyahina 'abwa hali boda ma hali boda si'aleha hiladi, ma wete hali 'ebeloina ma hali 'ebeloina silo'aleha hiladi, ma wete mwani'ini'i sipilipili hali tupwa ma hali tupwa 'oidiya, ma gomale madoudi sihapwehapwesa. Ma ginaulaedi bewa tuta mwauna 'ana 'ebehegaina tuwa.

⁹ "Ta 'omi hesi wa'itayahigomi, weyahina tomota 'abwa si'abiyahigomi ma sitauyegomi yatala weyahina, ta Hada Tapwalolo 'oidiya sisapigomi, ta wete 'abwa toloinao ma kiniyao matadiya sitoegomi ma watoholo ma siheyatalaegomi, beno weyahina 'omi 'abehega taugu 'igu bodao, ta saugaina 'oina teteligu wahepwaile 'oidiya. ¹⁰ Ma teteligu bwebwe'ana 'i'elelewana nugeta tupwa mabwaiyana 'oidiya, ma muliyetega tuta 'ana 'ebelosaloha 'ihapwesa.

¹¹ "Ma 'eguma toloinao matadiya sihetohologomi yatala weyahina, sahena wa'ate'ateyoho togidega wagwae 'esa. Ma hesi ma'imi 'atepatu tuwa wagwae, weyahina geya 'abehega 'omi 'imi gwae wahewepwaile, ma hesi Yaluyaluwa Tabuna nata gwae 'i'ebwae-gomi, ma wahewwaila latuhe.

¹² "Ta wete tuta sinaonaoma 'oidiya tomota 'idi susu 'alodiya 'aleha 'ihapwesa weyahigu, beno loheya tasi-na 'itebae ma silohe'amasasi. Ma wete gide tamana natuna 'itebae ma silohe'amasasi. Ma wete gwagwama sinadiyao ta tamadiyao sitebaedi ma silohe'amasidi.

¹³ Ta tomota mabwaiyadi 'abwa silo'alehegomi weyahina 'omi 'abehega 'agu tohemisao. Ma hesi taiyawedi 'omi weyahigu wa'atepatu ee 'ana siga tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina, nata 'ebe yaliyaya waloba.

Mwau madouna

(Madiu 24:15-28; Luke 21:20-24)

¹⁴ "Cabwa 'eguma 'omi wa'itadi hali tomota ginaula gala hedadedi ma didigadi sihetoholodi tupwa he'ale'asisina 'oina (Ceguma taiya nage gwaeina 'ihasilili 'abwa 'isanapu), tuta nage 'oina Yudiya 'ana tomiyao 'ilobwainediya ma 'oya 'oidiya sideni. ¹⁵ Ma 'eguma taiya wagahata 'imiyamiya 'idena mwayamwayau, ma sahena 'iluhuluhi hila 'ina hada 'alona 'ina tobwatobwa sabi 'ewadi. ¹⁶ Ma 'eguma taiya wete tanoha 'i-paipaihowa geya'abwa wete 'ihilahila 'ana 'ale'o hali tupwa 'ilaguya 'i'ewa.

¹⁷ "Ma tuta nage 'oina togamwa ma tohesusuwao si-henuwa'ole'ole. ¹⁸ Coinega wa'ahwanoi waiwai ma tuta bwebwe'ana Yehoba 'i'ebwae-gomi 'imi tuta dena 'oina, ma sahena gogai 'ana tuta.

¹⁹ "Moisa tuwa, tuta nage 'oina mwau hedada, weyahina tutaina Yehoba bale'u 'ihemasaleheya 'oinega ma 'ana siga nige geya 'aigeda wete mwau nage gide 'ida latuwa, ma 'abwa geya sowana wete mwau bewa gide 'ida latu hila. ²⁰ Mwau nina 'ana sabwelowao 'eguma Yehoba sahena 'i'abi'abi hetoto'upe beno tomota mabwaiyadi si'amasa, ma hesi Yehoba sabwelowedi 'abwa 'i'abi hetoto'upadi, tauna 'ina tomotaiyao hesihesinuwaedi weyahidi.

²¹ "Tutaina 'oina 'eguma taiya 'ihewgaegomi, 'igwae, 'Keliso bewa' nuwana 'Nage,' sahena wahemisaedi. ²² Weyahina Keliso 'abo'abodi ma palopita 'abo'abodi beno silatulatuma ma 'ila'ilala waiwaiidi tomota 'oidiya sihe'itaedi, ma 'oidiyega 'eguma sawasawahidi Yehoba 'ina bodao hesihesinuwaedi si'abowedi. ²³ Coinega wa'ita yahigomi, weyahina ginaulaedi bewa yahepwaila pwaiya 'oimiya.

Yesu 'ina hilama

(Madiu 24:29-31; Luke 21:25-28)

²⁴ "Ma tuta mwauwedi 'igumwala ma muliyetega sinala 'iguguyou, ma wete wai'ena 'ina maedana 'igibo, ²⁵ ma 'ipwala galewa sigubagubala, ma ginaulao galewa mabwaiyadi simiyamiya 'idi waiwai si'elo we'a. ²⁶ Tuta nage 'oina meba'e'u taugu Loheyaiguina si'itegau yaloha 'oidiyega yasulusuluma ma'igu waiwai ta ma'igu wasawasa madouna, ²⁷ 'oinega 'igu aneloseyao yahetuned, 'igu bodao hesihesinuwaedi sihegogonedima bale'u ta galewa ta yaumai mabwaiyadi 'idi tupwa 'oidiyega.

Cebe'ita saido 'oinega
(Madiu 24:32-35; Luke 21:29-33)

²⁸ “Cebe'ita *saido* 'oinega yahe'itegomi 'abehega 'eguma saido nabaina hauhaudi 'ilagulagudi, beno wasanapuya 'esihe 'ana tuta 'abwa 'ilatu. ²⁹ Ma wete 'i-la'ilalaowedi 'oimiya yahepwalediya, 'eguma to tuta ma wa'ita lobadi, beno wasanapuya 'abehega 'igu tuta hilama 'ana tuta 'i'ehohoya. ³⁰ Moisa tuwa, yaso bewa geya sowana wagumwagumwala ma 'ana siga gin-aulaedi mabwaiyadi silatu.

³¹ “Cabwa galewa ma bale'u sisawala, ma hesi 'igu gwae geya sowana 'isawasawala.

Cina hilama 'ana tuta geya 'ana tosanapumo
(Madiu 24:36-44)

³² “Ma hesi geya 'eta taiya 'isanapu to tuta nuwana to sabwelo 'oina yahilama, ta wete aneloseyao galewa geya sisanapu. Ma taugu wete geya yasanapu. Ta Tamagu 'iboinamo 'isanapuya. ³³ Coinega walomatayahi, weyahina 'igu tuta hilama geya wasanapu.”

³⁴ Cebe'ita wete Yesu 'i'ebwaediya 'igwae, “Ceguma 'aigeda bada 'abehega 'ina hada 'abwa 'ipilisine ma 'i-tautau hali tupwa, 'ina topaihowa 'aigeda 'aigeda 'idi paihowa 'ihегuyaidi, ma 'iloinedi ma 'abehega 'ina hada si'itayahi, ma wete hada 'ana 'ahwa'eda 'ana to'itayahina 'ihегwae, 'igwae, ‘Geya'abwa 'u'eno'eno, ma hesi 'ulomatayahi bwaibwaini.’ ³⁵ Coinega 'ilobwainegomiya ma walomatayahi ma wayamweyamwegau, weyahina toni hadaina 'ina latu 'ana tuta geya wasanapu, nuwana lahilahiya, nuwana nihuwana gamwana, nuwana gona 'ada'adale, nuwana gonagona. ³⁶ Geya'abwa yalatulatuma ma 'eno'enowega 'atemi yaloheyoho.

³⁷ “Cigu hemataluwa bewa 'oimiya ma wete tomota mabwaiyadi 'oidiya 'abehega walomatayahi bwaibwaini.”

Babada nuwanuwadi ma Yesu silohe'amasi
(Madiu 26:1-5; Luke 22:1-2; Yoni 11:45-53)

14 Hataona Guyaina 'ana 'ebe nuwatuhuyahina 'abwa 'ilatu sabwelo 'eluwa mulina. Guyaina 'alona 'adi pwalawa geya 'ana 'ebe 'abi hesesehamo si'ai. Ma topwaoli madoudi ta loina 'ana tohe'itao sinuwanuwatuhu togidega ma Yesu si'abo 'ese eema 'abehega si'abiyahi ma silohe'amasi, ² ma sigwaeya, “Geya'abwa guyaina 'alona Yesu ta'abi'abiyahi, tabu ma tomota sigamwasowalegita ma silo'alehegita.”

Wahine Yesu 'ihelohoiya 'asa Bedani 'oina
(Madiu 26:6-13; Yoni 12:1-8)

³ Yesu 'abwa Bedani 'oina 'imiyamiya Saimoni 'ina hada, tauna mwalo lepelo 'aigeda; ma tutaina Yesu 'i'ai'ai Saimoni 'ina hada, wahine 'aigeda ma'ina holowa 'iluhuma; ma holowaina sanina nadi, maisana madouna, ma 'ana *botolo* 'ausala hedadena. Ma wahine botoloina 'ahwana 'i'ahulaseya, ma holowaina Yesu debana 'isiweya.

⁴ Ma tupwadi tomota si'iteya ma wahine silo-mugiyeya, sigwae, “To'aha weyahina holowa 'imu-daliya? ⁵ Cilobwaineya ma holowaina 'ihегimwaneye ma 'ana maisa teli handeledi kina gide 'i'ewa ma 'ihегuyaiye towewelohe 'oidiya.” Coinega wahineina si'heliyeya.

⁶ Ma Yesu 'ihегwaediya, 'igwae, “Tuwa! Walolagu! Geya sowana wahine wa'abi'abi hedohedou, weyahina 'ina lema 'oiguwa bwebwe'ana hedada. ⁷ Toweweloheyedi wagwaegwaenedi tuta baibaiwana deimiya simiyamiya, ma 'eguma to tuta nuwanuwami tuwa walemedi, ma taugu hesi geya tuta dudulena ba'idadamiu tamiyamiya. ⁸ Ma wahine bewa to'aha 'oina madouna 'ipaihoweya 'oiguwa, beno wahigu 'ihelohoi nugeteya sabi 'atububuina 'agu lagu galiha weyahina. ⁹ Ma moisa tuwa, 'abwa wasagu 'ana guguya tomota sihesagohe bale'u mabwaiyana 'oina, ma wahine bewa 'ina paihowa 'oiguwa wete wasana si'he'ote'otetele.”

Yudasa 'ina tagwala Yesu 'ana teba weyahina
(Madiu 26:14-16; Luke 22:3-6)

¹⁰ Coinega Yesu 'ana tomuliya 'aigeda site tuwelo 'oidiyega, tauna Yudasa Isakaliyota, 'itauya topwaoliyao 'idi babadao 'oidiya ma nuwanuwana Yesu 'oidiya 'itebae. ¹¹ Yudasa 'ina gwae sihesagoheya, ma siyaliyaya ma 'oina sigwae hemisa 'abehega 'ana maisa si'ebwae. Coinega Yudasa tuta bwebwe'ana 'iloyamweya ma 'abehega Yesu 'oidiya 'itebae ma si'abiyahi.

Yesu ma 'ana tomuliyao si'ai'ai
(Madiu 26:17-25; Luke 22:7-14, 21-23; Yoni 13:21-30)

¹² Guyai 'ana tuta, beledi geya 'ana 'abi hesesehamo si'ai'ai, ma 'ana sabwelo nugenugetaina 'oina lamiyao sihunudi Hataona 'ana 'ebe nuwatuhuyahina weyahina, ma sabweloina 'oina Yesu 'ana tomuliyao sihegwaeya sigwae, “Bada, ta'eha 'oina nuwanuwau ma Hataona Guyaina weyahina 'a'atububu?”

¹³ Coinega 'ana tomuliyao 'eluwa 'ihewasediya ma'a-di hemataluwa, 'igwaeya, “Watau Yelusalema, ma 'eguma loheya 'aigeda ma'ina 'ebegoi 'i'ahaliya waloba, loheyaina wamuliye ma ba'idamiu waluhu hadai, ma tonihada wahegwae bewa gide, wagwae, ‘Bada bewa gide 'igwae 'esa 'igwaeya, “To tupwa 'eguma 'utagwale ma 'oina ma'agu tomuliyao Hataona 'e'ahaina 'a'ai?”’ ¹⁵ Eema 'ihe'itegomi tupwa madouna tabwana 'atu'atububuina. Tauna 'oina Hataona 'e'ahaina wa'atububu weyahida.” ¹⁶ Coinega tomuliyaoedi sitauya ma 'asa Yelusalema 'oina siluhuwa ma to'aha gide Yesu 'igwaeneya 'oidiya ginauledi mabwaiyadi silobediya, ta hadaina 'oina Hataona 'e'ahaina si'atububuya weyahidi.

¹⁷ Ta lahilahiya Yesu ma'ana tomuliyao sinaoma, ¹⁸ ma site tuwelo simiyatoiya sabi lohepa'ala. Ta 'idi 'ai 'alona Yesu 'ihегwaediya, “Ciyagwao yahegwae bwaibwainigomi 'abehega 'aigeda loheya bewa ba'idadai ta'ai'ai, 'abwa tauna nata 'i'iunamo ma 'itebaegau.”

¹⁹ Ma Yesu 'ina gwaee bewa weyahina sinuwagala, ta 'aigeda 'aigeda Yesu sihegwaeya, sigwae, "Bada, taiya? Nuwana taugu?" ²⁰ Ma Yesu 'igwaeya, "Cagu torebaina 'omi wate tuwelowedi 'oimiyega, ta tauna ba'idagu gaeba 'oina 'a'ai. ²¹ Taugu Loheyaiguina 'abwa yatauya 'edaina mwalo Buki Tabu 'oina sihepwaila nugeteya, ma hesi 'agu torebaina nuwagalagalaina moisa; ma bwebwe'ana 'eguma mwalo sinana geya'abwa 'ihenatune, weyahina 'ina li'u 'oinega 'ihenuwa galagala 'ina paihowa galana weyahina."

Badaina 'ina 'ai

(Madiu 26:26-30; Luke 22:15-20; 1 Kolinita 11:23-25)

²² Cabwa si'ai'ai, ma Yesu beledi 'i'eweya ma weyahina 'igwae helauwa, ta 'ihisiya ma 'i'ebwaediya, 'igwae, "Bewa wa'ai wahigu."

²³ Ta waini mabiyoina wete 'i'eweya, ma weyahina 'iloyauwedo Yehoba 'oina, ma 'i'ebwaediya, ma mabwaiyadi sinuma. ²⁴ Ta wete 'ihewgaediya, 'igwae, "Bewa bweyahigu 'idaudau tomota mabwaiyami weyahimi, beno loina 'ehauna. ²⁵ Ma yahegwaegomi tuta bewa ma mulina waini bewa geya'abwa 'oinega yanumanuma hila ma 'ana siga waini 'ehauna 'abwa yanuma Yehoba 'ina tupwa."

²⁶ Coinega wali 'aigeda siwaliyeya ma sihapwesa sihaneya 'oya Olibe 'oina.

Yesu 'ihewpwaila latu uhala weyahina

(Madiu 26:31-35; Luke 22:31-34; Yoni 13:36-38)

²⁷ Ma Yesu 'ihewgaediya, "Ci'iunamo ma mabwaiyami wadena sinegau, gide Buki He'asisi 'ina hepwaila 'igwaeya,

'To'itayahina sipi yalohe'amasi ma sipiyedi si'elelewana.'

²⁸ Ma 'igu toholohila mulina Galili 'oina yatauya, ma 'omi muliguwega wanaoma."

²⁹ Coinega Pita 'igwaeya, "Nata mabwaiyadi sidenasinego, ma taugu tuwa ba'idau tamiyamiya."

³⁰ Ta Yesu Pita 'ihewgaeya, "Yagwae moisa 'oiuwa ni-huwana nata muliyega 'abwa 'am'am 'idou maluwa, beno 'owa 'uuhalegau matoi."

³¹ Ma 'oinega Pita 'i'ahwapa'ala 'igwaeya, "Bada, geya'abwa yauhauhalego. Ceguma silohe'amasigo, taugu wete ba'idau silohe'amasigita." Tomuliyao mabwaiyadi wete gide sigwae 'esa.

Yesu Gedesemani 'oina 'i'ahwa'ahwanoi

(Madiu 26:36-46; Luke 22:39-46)

³² Ma sinaowa 'aigeda tupwa sanina Gedesemani 'oina, ma 'ana tomuliyao wedi 'oidiya 'igwaeya, "Bewa 'oina wamiyamiya, ma taugu ya'ahwanoi Yehoba 'oina." ³³ Ma sitetoi ba'idanao 'itoediya, taudi Pita ma Yemesa ma Yoni, ta Yesu 'i'ateyohowa ma'ina nuwagala, ³⁴ ma 'ihewgaediya, "Cigu nuwagala madouna ma 'oinega 'abehega ya'amasa, ma 'omi tuwa 'ebwa wamiyamiya, wa'o'oyatola ta walomatayahi."

³⁵ Ma Yesu 'ihutulaga tupwana ma 'ibe'u talu-talubu'iya ma 'i'ahwa'ahwanoi 'abehega 'eguma sawa-

sawahina muya bewa Yehoba 'i'ewa yahule, ³⁶ 'igwaegwae, "Tamagu, paihowa baibaiwana sowasowahiu, 'oinega nuwanuwagu ma muya biyoina bewa 'oiguwega 'u'ewayahule, ma hesi geya 'abehega taugu 'igu nuwatuhuwega, ta hesi 'owa 'ino nuwatuhuwega 'u-paihowa."

³⁷ Coinega 'ihila ma sitetoiyedi 'ilobediya si'eno sinediya, ma Pita 'ilohanohanoya, 'igwae, "Saimoni, togidega ta 'u'eno'eno. Geya sowasowahiu ma tuta 'i'ina tuwa 'oina 'u'oyatola, 'awa?"

³⁸ Ma wete 'ihewgaediya mabwaiyadi, 'igwae, "Cilobwainegomiya ma wa'o'oyatola ma wa'ahwa'ahwanoi, ma 'oinega geya'abwa Seitani 'itohotoho hedadegomi. Moisa yaluyaluwami nuwanuwana, ma hesi wahimi si'elodabalala."

³⁹ Coinega Yesu 'ilaga hila ma 'ina 'ahwanoiina 'ilohileya.

⁴⁰ Ma wete Yesu 'ihila 'ana tomuliyao 'oidiya, 'ilobediya wete si'enosinediya, weyahina mata 'eno'eno 'i'ewa pwaidiya. Ma 'ilohanohanodiya, ta sitoholowa ma'idi debamwadina, ma geya wete 'idi gwaemo.

⁴¹ Ta Yesu wete 'ilaga ma 'i'ahwa'ahwanoi, ma 'ina hilama hetoina 'oina 'ilobediya si'enosinediya, ta 'ihewgaediya, "Togidega, 'abwa wa'eno'eno ma wa'ai'aiyawasi? Ta 'igu tuta bewa 'ilatu pwaima ma taugu Loheyaiguina 'i'iunamo sitebaegau togala 'oidiya. ⁴² Watoholo ma tatau, weyahina 'agu torebaina bewa 'inaonaoma."

Yesu 'ana 'abiyahina

(Madiu 26:47-56; Luke 22:47-53; Yoni 18:2-12)

⁴³ Yesu 'abwa 'igwaegwae ma Yudasa 'ihapwesama, tauna Yesu 'ana tomuliyao site tuwelo 'aigeda 'oidiyega. Beno weyahina topwaoliyao madoudi ta loina 'ana tohe'itao ta babadao sihewasaedima 'idi to'alehao Yudasah mahetediu ma 'abehega Yesu si'abiyahi, ma bodaedi 'idi 'ebe 'alehao ta wepasi wete si'ewediya.

⁴⁴ Ma Yudasa 'ila'ilalaina 'i'ebwaya pwaya 'oidiya, 'ihewwaileya, 'igwae, "Ceguma taiya ya'atusapwali, beno tauna Yesu, ma wa'abiyahi ma walomatayahi ma watauye." ⁴⁵ Coinega 'idumwaluwa Yesu 'oina ma 'ihelauweya ma 'i'atusapwaliya. ⁴⁶ Eeta bodaedi silatuma ma Yesuina si'abiyahiya.

⁴⁷ Ma Yesu 'ana bodao 'aigeda 'oidiyega 'itotoholo deina, ma 'ina 'elepa 'ililoloya, ma tota'ona madouna 'ina topaihowa tenana 'i'upwa yahuleya.

⁴⁸ Ma Yesu boda 'ihewgaediya, 'igwae, "Nuwana taugu toyagaha ta 'oinega ma'imi 'ebe'aleha ma ma'imi wepasi wanaoma sabi 'abiyahigau. ⁴⁹ Ta to'aha lamuna 'oinega geya wa'abiyahigau sabwelowedi gamwagamwanimiya yamiyamiya Hada He'asisi 'oina ma yahehe'ita tomota 'oidiya? Ma tuwa hesi ginaula bewa silatuma ma 'ane palopitao 'idi gwae nugeta Buki He'asisi 'alona sihapwesa bwaibwaina."

⁵⁰ Coinega Yesu 'ana tomuliyao mabwaiyadi sidena sineya. ⁵¹ Ma 'aigeda hewali ma'ana 'ale'o 'aigeda tuwa Yesu 'imuliyeya, ma tolo'alehao nuwanuwadi

si'abiyahi, ⁵² ta si'abisapuliya ta 'ana 'ale'omo si'eweya, ma bugebugewanamo 'idena.

Yesu sitoeya toloinao 'oidiya

(Madiu 26:57-68; Luke 22:54-55, 63-71; Yoni 18:13-14, 19-24)

⁵³ Ma Yesu sitoeyama ma siluhueya topwaoli madouna 'ina hada, weyahina hadaina 'oina topwaoli madoudi ta babadao ta loina 'ana tohe'itao si'eto'utama. ⁵⁴ Ma Pita bwagebwagega Yesu 'imulimuliye ma 'inaoma Topwaoli madouna 'ina 'asa, ma Pitaina to'itayahinao ba'idanao simiyatoiya ta 'aiwe 'oina simwaimwailu.

⁵⁵ Eeta topwaoli madoudi ta babadaedi nuwanuwadi Yesu 'ana tohe'ewao silobadi ma 'idi he'ewaina 'oinega Yesu silohe'amasi, ma hesi geya 'eta wete siloba. ⁵⁶ Weyahina tohe'ewao baibaiwadi sihehepwailamo, ma hesi 'idi hepwailaedi geya sihemahemahetena. Taudi mabwaiyadi to'abo tuwa. ⁵⁷ Ma tupwadi 'oidiyega sitoholowa ma Yesu sihe'ewa 'abo'aboweya, sigwae, ⁵⁸ "Yesu 'ina gwae 'aigeda 'ahesagoheya 'igwae, 'Hada He'asisi bewa tomota si'abiya, 'abwa yaligehi yahule, ma sabwelo 'etoi 'oidiya ya'abihila, ma geya tomota nimadiyega," ⁵⁹ ma hesi 'idi he'ewa ginaula bewa weyahina geya sihemahemahetena.

⁶⁰ Coinega topwaoli madouna 'itoholowa gamwagamwanidiya, ma Yesu 'ihesilaleya, 'igwae, "Geya 'uda hemaiseya, 'awa? Loheloheya 'idi he'ewa 'oiuwa 'uhesagoheya?" ⁶¹ Ma Yesu tuwa 'ihenenono ta geya wete 'ida gwaeya.

Eeta topwaoli madouna Yesu 'ihesilala hileya, 'igwae, "Togidega, 'owa Yehoba natuna To'abihetenaina, 'awa?"

⁶² Ma Yesu 'igwaeya, "Cehe! Taugu! Ma wete 'abwa taugu Loheyaiguina wa'itegau Toheawaiwai moisa 'ina 'ebeulega yamiyamiya, ma wete galewa yaloha debadiyega yanaoma."

⁶³ Coinega topwaoli madounaina 'igamwasowala moisa, 'oinega 'iboinamo 'ana 'ale'o 'i'igaliya, ma 'igwaeya, "Cina gwae galana wahesagoheya? Moisa, loheya bewa Yehoba 'isinaliya. Tuwa! Geya'abwa wete 'ana tohe'ewao sigwaegwaene 'ina puiyao weyahidi. Togidega 'imi nuwatuhi Yesu weyahina?" Ma 'oinega mabwaiyadi sigwaeya, "Cilobwaineya tuwa ma 'i'amasal!"

⁶⁵ Nage 'oina tupwadi tomota Yesu si'esoheya, ma matana 'ale'owega siwaduya, ma sihunu dadaneya ma'idi 'ehetete, sigwaeya, "Cuhegwaemai taiya 'ihunugowa?" Ma to'ita yahinedi Yesu si'abiyahiya, sisapiya ta sitauyeya.

⁶⁶ Ta Pita 'abwa 'atamana 'imiyamiya, ma topwaoli madouna 'ina topaihowa gumalaulauna 'aigeda 'ilatuma, ⁶⁷ ta Pita 'i'iteya 'imwaimwailu. Coinega wahineina Pita 'i'e'ebubuya, ta 'igwaeya, "Yesu gwama Nasaleta 'owa mwalo ba'idau wamiyamiya, 'awa?"

⁶⁸ Ma Pita 'iuhala, 'igwaeya, "Ginaulaina 'ugwaegwaene geya yasanapu toho." Coinega Pita 'ilatuma mulimuliya. ⁶⁹ Ma gumalaulauina Pita 'ihenima susuweya tomiyaedi 'oidiya, 'igwaeya, "Loheya nage

Yesu 'ina boda 'aigeda." ⁷⁰ Ma Pita 'ihesagoheya ma 'iuhala hila, 'igwae, "Taugu geya." Tuta 'i'iuna mulina to'ebubunaowedi Pita sihegwaeya, sigwae, "Moisa tuwa, 'u'abowa. Cowa Yesu 'ina boda, weyahina 'owa gwama Galili."

⁷¹ Coinega Pita 'iuhala moisa, ma gwae galana 'oinega 'ibwauhaneya, 'igwae, "Yesu tauna wagwaegwaene, taugu geya yasanapu toho. Tamada!" ⁷² Ta tutaina 'oina 'am'am 'idouwa maluwa, ma nage 'oina Pita 'inuwatuhuya Yesu 'ina gwaeina 'abehega "Muliyege 'abwa 'am'am 'idou maluwa, beno 'owa 'uuhalegau matoi." Ma Pita 'ina 'aboina galana 'inuwatuhuya, ma 'idouwa.

Yesu 'ina yatala Pailato matana

(Madiu 27:1-2, 11-14; Luke 23:1-5; Yoni 18:28-38)

15 Gona 'i'adaleya ma topwaoli madoudi ta babadao ta loina 'adi tohe'itao ta wete toloinao mabwaiyadi si'eto'utama, ma siloina Yesu weyahina, 'oinega nimana sipaidiya ma sitauyeya Pailato 'oina ma 'abehega Pailatoina 'iloinae.

² Coinega Pailato Yesu 'ihesilaleya ma 'igwae, "Cuhepwaila, 'owa meYudiya 'idi kini, 'awa?" Ma Yesu 'igwaeya, "Beno 'ugwae pwaiya."

³ Eeta topwaoli madoudi ginaula baibaiwana weyahidi Yesu sihe'eweya. ⁴ Coinega Pailato Yesu 'ihesilala hileya, 'igwae, "Togidega ta geya 'uda hemaissa? Hepwaila bewa sihehe'ewago 'uhesagoheya?"

⁵ Ma Yesu geya wete to'aha 'ida hemaissa, 'oinega Pailato nuwana 'ihewpanopwanowa madouna.

Siloina ma Yesu 'i'amasal

(Madiu 27:15-26; Luke 23:13-25; Yoni 18:38-19:16)

⁶ Bolime 'aigeda 'aigeda Hataona Guyaina 'oidiya toloina 'ina mumuga beno deliyega 'aigeda loheya 'ida lihasi ma 'ilatuma, 'eguma taiya boda sihesinuwewa. ⁷ Tuta nage 'oina tupwadi meLoma 'adi 'alehao meYudiya deliya simiyamiya. Mwalo meYudiyaedi geya nuwadi meLoma 'idi loina, 'oinega silo'alehediya, ma 'aigeda 'oidiyega sanina Balaba 'alehaina 'alona tomota 'ilohe'amasidiya. Coinega meLomaedi Balaba ma'iyanao si'abiyahidiya ma deliya silagu luhuwediya.

⁸ Eeta boda si'eto'utama ma si'ahwanoiya Pailato 'oina, sigwaeya, "Sawasawahina ma 'aigeda loheya 'ulihasi weyahima, gide 'ima 'ahwanoi 'oiuwa 'upaipaihowa bolime 'aigeda 'aigeda 'oidiya?"

⁹ Ma Pailato 'ihewgaediya, "Nuwanuwami 'abehega meYudiya 'imi kini yalihasi weyahimi, 'awa?" ¹⁰ Weyahina Pailato 'isanapuya 'abehega topwaoli madoudi 'idi he'ipi'ipiyega si'wayamiya.

¹¹ Ma hesi topwaoli madoudi tomota 'idi nuwatuhi sihenuwalagu pwaiyeya 'oidiya, 'oinega Yesu siguipaleya ma Balaba hesi sanina si'inaneya, ma 'abehega 'ilihasi weyahidi.

¹² Ma Pailato 'ihewgaediya 'igwae, "Togidega hede yaloina 'ese tauna wabwauweya 'imi kini?"

¹³ Ma sitala'asona, sigwae, "Kelose 'oina tatutuhepa'!"

¹⁴ Ma Pailato 'igwaeya, "To'aha hede 'ina pui ta 'oinega 'abehega 'amasa 'iloba?"

Ma siwuiwui 'enadi madounega, sigwae, "Kelose 'oina tatutuhepa'i."

¹⁵ Coinega Pailato nuwanuwana ma boda 'i'abihe yaliyayaedi, ta Balaba 'ililhasiya 'oidiya, ma 'ina tolo'alehao 'iloinaediya ma Yesu gulahega sisapiya ma muliyetega 'abwa situtuhepa'ine kelose 'oina.

Tolo'alehao Yesu silotuyaneya

(Madiu 27:27-31; Yoni 19:2-3)

¹⁶ Pailato 'ina tolo'alehao Yesu sisapiya ma sitoeya 'ina hada siluhuweya, beno tolo'aleha 'idi tupwa madouna hadaina 'alona ma tolo'alehao 'idi bodao mabwaiyadi sibwau he'atudedima. ¹⁷ Coinega wasawasao 'adi 'ale'o bwehabwehalinega Yesu sihe'wameya, ma debana 'ana pasa talitali 'oinega sipaihoweya ma debana silaguya.

¹⁸ Ma sihe'aleya lotuyanega siloyauwedoweya, ma sihegwaeya, "Yauwedo, 'owa meYudiya 'idi kini baa!"

¹⁹ Ma wete 'aiwe 'oinega Yesu debana sisapiya, ma si'esoheya, ta lotuyanega Yesu matana si'etuluha.

²⁰ Cidi lotuyana 'igumwala, ta 'ale'o wasawasaedi 'oinega sihaloloya, ma 'iboi 'ana 'ale'owega sihe'ote hileya, ma sitoeya sabi gihekelose.

Yesu situtu hepa'ineya kelose 'oina

(Madiu 27:32-44; Luke 23:26-43; Yoni 19:17-27)

²¹ Yesu sitoeya, 'asa madouna 'oinega silatuwa, ma silobeya gwama Sailini pwtulega 'िताुताуама, ta siloineya ma Yesu 'ana kelose 'i'ahali. Loheyaina sanina Saimoni, beno Alekisana ma Lupuso tamadiu.

²² Coinega sitoeya tupwa Goligota 'oina (Ma Goligota 'ana sanapu beno Mwagu 'asaina), ²³ ma mulamula si'ebwaeya, beno *waini* ta *mulo* ba'idana, ma 'abehega geya'abwa muya madouna 'ilolotoho, ta Yesu 'iguipailaya. ²⁴ Ma 'oinega bale'uwa situtu hepa'iyeya kelose 'oina, ma sihetoholoya. Muliyetega topaihowaowedi Yesu 'ana 'ale'o si'ewediya, eeta siguyaiyeya siboidimo 'oidiya. Cidi heguyaina gide kati 'oinega, ta 'eguma taiya 'iwini 'ana 'ale'o 'aigeda 'i'ewa.

²⁵ Tutaina Yesu si'abihe keloseya beno gonagona 'ana gamwagamwana 'oina. ²⁶ Ma 'ana kelose 'oina sileleya, "MeYudiya 'idi kini." Beno 'ina 'amasa lamuna. ²⁷ Ma wete toyagaha 'eluwa si'abihe kelosediya, 'aigeda 'ina 'ebeulega ma 'aigeda 'ina 'adigeyegeyega. ²⁸

²⁹ Tomota 'edai sitautau ma Yesu kelose 'oina si'iteya, ma silotuyaneya ma sihenameya, sigwae, "Nuwa'ole'oleu 'iya! Cugwaeya 'abehega sawasawahi Hada He'asisi 'uligehi ma sabwelo 'etoi 'oidiya 'u'abihihila. ³⁰ Hana 'u'abihetego 'uboi ma kelose 'oinega 'usuluma." ³¹ Ma wete topwaoli madoudi ta lona 'ana tohe'itao siboi 'oidiya sigwaehaneya, ma Yesu si'eheteyeya, sigwaegwae, "Hali tomota 'ilemediya, ma hana 'iboi 'ida leme?" ³² Tauna 'abehega To'abihetena ma tupwa Isileli 'ana toloina, hana keloseina 'oinega 'ida suluma ma tada 'ita ma 'ane tahemisae."

Ma wete toyagahaowedi Yesu ba'idanao si'abihe kelosediya, taudi 'adi kelose 'oidiyega sibwau baleya eema siheliyeya.

Yesu 'i'amasa

(Madiu 27:45-56; Luke 23:44-49; Yoni 19:28-30)

³³ Ma 'i'asudiladila pwaiya, ma tupwa mabwaiyana 'iguguyouwa 'ana siga lahilahiya. ³⁴ Lahilahiya Yesu 'enana madounega 'ibwauwa, 'igwae, "Eloi, eloi, lama sabakitani," ma 'ana bui, "Cigu Yehoba, 'igu Yehoba, to'aha weyahina 'u'ebesinegauwa?"

³⁵ Ma tupwadi deina sitotoholo 'ina bwauina sihesagoheya ma sigwae, "Wahesagohe, Ilaitiya 'ibwauwauwe." ³⁶ Coinega 'aigeda 'oidiyega 'ipiliya ta balou 'i'eweya, ma waini memaina 'oina 'ihebuteya, eeta 'aiwe 'aigeda matana 'ibadiyeya, ma 'i'eyoyo haneheya Yesu 'ahwana, 'itonunusiya, ma loheyaina 'igwaeya, "Tuwa tayamwayamwa, nuwana 'i'iunamo Ilaitiya 'ilatuma ma kelose 'oinega 'i'abihete."

³⁷ Eeta Yesu 'enana madounega 'iwuiya, ma yawasina 'igumwala.

³⁸ Ma 'ale'oina Hada He'asisi 'ana *biliupa* 'i'e'igala luweya tabwanega ma 'isuluwa duduna.

³⁹ Ma tolo'alehao 'adi tohanugeta Yesu 'ana kelose matana 'itotoholo, Yesu 'ina 'amasa 'ana 'ita bewa gide 'i'iteya, 'oinega 'igwaeya, "Moisa tuwa, loheya nage Yehoba Natuna."

⁴⁰ Tupwadi wahiwahine wete bwagebwagega si'e'ebubuna, beno Meli Magidala ma'ina waliyesa, tauna Yosepa ma tasina 'alomauna Yemesa sinadiu, ma Salome wete, ⁴¹ taudi mwalo Yesu simuliyeya ma 'ana sipaihoweya 'ina sakowasi Galili 'oina, ma tupwadi wahiwahine wete Galili 'oinega silagama Yelusalema Yesu ba'idanao. Ma mabwaiyadi Yesu 'ina 'amasa si'e'ebubu.

Yesu sigaliheya

(Madiu 27:57-61; Luke 23:50-56; Yoni 19:38-42)

⁴² Ma 'ilahilahi pwaiya, beno 'atububu 'ana tuta sabwelo 'inaonaoma weyahina, beno meYudiya 'idi Sabati.

⁴³ Coinega Alimatiya loheyaina sanina Yosepa 'inaoma, tauna ma'ana hemisa ma 'iyamwayamwa ma to tuta Yehoba bale'uwa 'ida hetoloina. Tauna Yosepaina 'inaoma ta ma'ina 'atepatu 'iluhuwa Pailato matana, ma Yesu wahina 'i'ahwanoiyeya ma 'abehega 'igalihe.

⁴⁴ Ma 'oinega Pailato 'isalutuwa, 'igwae, "Ciyaal! Yesu 'i'amasa?" Coinega tolo'alehao 'adi tohanugeta 'ibwauweyama ma 'inaoma, ta Pailato 'ihesilaleya, 'igwae, "Togidega, Yesu 'i'amasa pwaiya?"

⁴⁵ Ma loheyaina 'igwaeya, "Cehe, 'i'amasa pwaiya." Coinega Pailato 'itagwala ma 'abehega Yosepa Yesu wahina 'i'ewa. ⁴⁶ Ta Yosepa 'ale'o wa'ewa'e'ena 'igimwaneya, ma 'i'eweyama, ta ma'ina topaihowao Yesu wahina kelose 'oinega silagu dobiheya, ma 'ale'oina 'oinega siwaduya, muliyetega sigaliheya. Ma galihinaina yalalayaina gide duluha da'ule 'alona, eema da'ule madouna ma pwa'upwa'uwana 'oinega galihina si'ahubodeya. ⁴⁷ Ma Meli Magidalaina ma 'ina

waliyesa, tauna Yosese sinana ma'iyana si'e'ebubuna, ta si'iteya galihina 'oina wahinaina silaguya.

Yesu 'ina toholohila

(Madiu 28:1-8; Luke 24:1-12; Yoni 20:1-10)

16 Sabatiina 'igumwala, ma Meli Magidala ma 'ina waliyesa, tauna Yemesa sinana, ma Salome wete ba'idadiu holowa bwebwe'ana sigimwaneya ma 'abehega Yesu wahina 'oinega siheholoi.

² Gona 'i'adaleya beno wiki 'ana sabwelo nugenuge-taina 'oina, ma sinala 'ina saehohau 'oina wahi-wahineyedi ma'idi holowa sinaonaoma Yesu galihina 'oina. ³ Ma siboidimo sihegegwaegwae, sig-waeya, "Taiya nata 'ahubodaina galihina 'ahwanega 'i-da buihile weyahida?" Weyahina da'uuleina madou hedada. ⁴ Ma silo'ita naowa, galihaina 'ana 'ahuboda da'uuleina 'ahwanega 'ibuihileya, 'imiyamiya.

⁵ Coinega wahiwahineyedi galiha 'alona siluhuwa, ma 'idi 'ebeulega hewali ma'ana 'ale'o wa'ewa'e'ena 'imiyamiya si'iteya, ma si'ateyohowa.

⁶ Ma hewaliina 'ihewgaediya, 'igwae, "Sahena wa'ate'ateyoho. Yesu gwama Nasaleta, tauna sigihe keloseya wa'ebe'ebese, ma geya tauna 'ebwa 'imiyamiya, weyahina tauna 'itoholo hila. Cina 'e-be'eno bewa wa'iteya galihinamo. ⁷ Hesi wahila ma Yesu 'ana tomuliyao 'oidiya ta wete Pita 'oina wahew-waila, wagwae, 'Yesu nata 'inugeta Galili, ma 'omi wamuliya, ma nage 'oina wa'ita, gide mwalo 'ina hep-waila 'oimiya."

⁸ Coinega wahiwahineyedi galihega silatu mwayamwayauma ma sidena, weyahina nuwadi 'ihew-wanopwanowa, ma wete sidedededela, ma'idi 'ateyoho ta geya 'eta taiya 'oina sihepwaila.

Yesu 'ina hapwesa Meli Magidala 'oina

(Madiu 28:9-10; Yoni 20:11-18)

⁹ Wiki 'ana sabwelo nugenuge-taina gonagona, Yesu 'ina toholohila 'oina 'ilatu nugeta Meli Magidala 'oina, tauna 'alonega mwalo hi'ahi'a site sebeni Yesu 'iula latuhediya. ¹⁰ Coinega Meliina 'inaoma ma Yesu 'ina tomota 'ihemataluwediya, ta taudi tuwa 'abwa ma'idi nuwagala sidoudou Yesu weyahina. ¹¹ Ma Meli hemataluwa 'i'ebwaediya 'igwae, "Yesu ya'iteya mayawasina." Ta taudi si'ahwa 'abo'aboweya.

Yesu 'ina helobaloba 'ana tomuliyao site luwa 'oidiya

(Luke 24:13-35)

¹² Ma muliyetega Yesu 'ana tomuliyao 'eluwa Yelusalemega sihapwesama ma hali 'asa weyahina sitautauya, ma Yesu 'i'abilatuheya 'iboi hali 'ita 'oinega. ¹³ Eeta site luwaedi sigogona sihila Yelusalema, ma 'iyadiyao sihemataluwediya, ma hesi geya sihemisaedi.

Yesu 'ana tomuliyao 'idi paihowa 'i'ebwaediya

(Madiu 28:16-20; Luke 24:36-49; Yoni 20:19-23; Paihowa 1:6-8)

¹⁴ Muliyetega Yesu 'ana tomuliyao site lebeni si'ai'ai, ma Yesu matadiya 'ilatuwa, ma 'iheliyediya 'idi nuwapota weyahina, 'igwae, "Ciyadao taudi 'igu toholohila mulina si'itegauwa ta 'oimiya sihehpwaila, ma togidega ta geya wahemisaedi?"

¹⁵ Coinega hemataluwa 'i'ebwaediya, 'igwae, "Watauya tupwa mabwaiyana, ma wasagu tomota mabwaiyadi 'oidiya waguguyae. ¹⁶ Eema taiyewedi sihemisaegauwa wa'abihe babitaisowedi ma lema bwebwe'ana siloba, ma 'eguma taiyewedi geya sihemisaegau 'abwa lona galana siloba.

¹⁷ "Ma 'agu tohemisaowedi 'ila'ilala waiwai 'abwa sipaihowadi, beno saniguwega hi'ahi'a tomota 'oidiyega siulalatuheidi, ma 'enana hagana ma hagana 'oidiyega sihehe gwaegwae, ¹⁸ ma 'eguma mwata lolosasaki si'abi lagasidi, geya'abwa 'idi 'enali 'oidiyega si'ama'amasa. Wete we'aha newanewalina 'eguma sinuma geya'abwa si'ama'amasa. Ta wete 'eguma tohalalao si'abitohodi, sibwebwe'ana tuwa."

Yesu 'ina hane galewa

(Luke 24:50-53; Paihowa 1:9-11)

¹⁹ Cida Bada Yesu 'ina hemataluwa 'ana tomuliyao 'oidiya 'ilosaloha pwaiya ma 'ihaneya galewa, ma Yehoba 'ina 'ebeulega 'imiyatoiya. ²⁰ Ta 'oinega 'ana tomuliyaoewedi sitauya tupwa mabwaiyana 'oidiya ma Yesu wasana siguguyae, ma hesi Badaina ba'idadiu sipaipaihowa, ta 'ina waiwai 'oinega paihowaedi 'ebe henainaida sipaihowediya, ma 'oinega tomota wasaina sihemisaeya.

Luke

Luke tauna geya gwama Yudiyana, ma hesi tauna gwama Gilisi, ma wete tauna doketa, nuwana tagwae toheloloha. Tutaina Paulo 'isakowasiya Luke 'ina tupwa, Luke Yesu tetelina 'ihesagoheya ma 'ihemiseya, 'oinega Paulo 'i'wayabuya ma 'i'abiheteya. Muliyetega Yesu tetelina 'ileleya 'abehega tauna mabwaiyada 'ada tohelau, beno loheloheya ma wahiwahine, madoudi ma 'i'iudi, ma wete taudi tomiya .

Tetela 'ana 'ebe hegaina

1 Cae, Bada Tiyopilo.
Tomota tupwana baibaiwana Yesu he'ote'otetelina silele pwaidiya to'aha gide 'ina paihowa 'oida weyahina. ² He'ote'otetelaedi silelediya to'aha gide taudi matadiyega si'ita nugeteya, 'oinega gwaeina siloguguya ma sihe'ote'otetela 'oima, ³ ma hesi, nuwatuwedi mabwaiyadi 'idi 'ebehegaina 'oinega 'itauyama 'ana siga nige, ta yasanapu bwaibwainidiya, 'oinega nuwanuwagu ma mabwaiyadi yada he'ote'otetela bwaibwainidi 'oiuwa, ⁴ ma 'oinega nuwatuwedi 'uhesagoha pwaidiya lamuna 'uda sanapu ma wete 'u'ahwa moisaedi.

Elisabeti 'ina gamwa weyahina

⁵ Cigu he'ote'otetela 'ana 'ebehegaina bewa gide-musa: Tutaina *Helodi* 'ina tuta hetoloina Yudiya 'oina, *topwaoli* 'aigeda sanina Sakaliya. Mwanena Elisabeti. Siteluwaedi 'idi susu boda topwaoliyao, ma hesi Sakaliya 'ina boda topaihowa sanina Abaiya. ⁶ Ma siteluwaedi 'idi miya 'idumwalu hedadeya Yehoba matana, weyahina Yehoba 'ina loinao mabwaiyana sihematamatana bwaibwainidiya. ⁷ Ma hesi siteluwaedi geya 'eta natudiu, weyahina Elisabeti 'aga'agalina, wete 'ihe'ai'aihale pwaiya, ta mwanena wete 'ihetaubada pwaiya.

⁸ Caigeda tuta 'oina Sakaliyaina 'ina boda 'idi sabwelo ma pwaoli sipaihowa Yehoba matana. ⁹ Weyahina gidemusa mumugadi, ma 'iyanao 'oidiyega Sakaliya hesinuwa 'ilobeya, 'oinega Bada 'ina Hada He'asisi 'oina 'iluhu ma 'abehega 'aiwe masina mahaina bwebwe'ana gide gado'a* 'igabu 'ebe pwaoli 'oina. ¹⁰ Ma masinaina 'ana tuta gabu 'oina boda madouna Hadainaina 'atamana si'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina. ¹¹ Coinega Yehoba 'ina tohalewasa *anelose* 'ilatua Sakaliyaina matana, ma 'aiweina masinaina mahaina bwebwe'ana 'ana 'ebe gabu 'ebeulega 'itoholowa.

¹² Sakaliyaina 'i'iteya ma nuwana 'ihenainaida, ma wete 'imatata madouna. ¹³ Coinega aneloseina Sakaliya 'ihewaeya 'igwae, "Sakaliya, sahena 'umata-matauta ma hesi 'uyaliyaya. Weyahina 'ino 'ahwanoi Yehoba 'ihesagoheya, 'oinega mwanu Elisabeti 'abwa natumi loheyana 'ihenatune ma sanina 'ulagu Yoni.

¹⁴ Tauna weyahina 'abwa 'uyaliyaya, ma wete tomota mabwaiyadi siyaliyaya gwamaina 'ina li'u weyahina.

¹⁵ Weyahina natumiuna 'abwa sanina madouna Yehoba matana, ma hesi sahena waini ma we'aha waiwai 'inumumadi, weyahina 'ina li'u 'oinega nata 'imaha Yaluyaluwa Tabunega. ¹⁶ Ma 'oinega tauna me'Isileli baibaiwadi 'itoe hiledima 'idi Bada Yehoba 'oina. ¹⁷ Ma tauna nata ma'ina waiwai ta ma'ina 'atepatu ma Yehoba weyahina 'ida hetohewaila, ta 'ina waiwai gide-musa mwalona palopita Ilaitiya 'ina waiwai. Ma guguya 'oinega tama nuwadi 'ibuidi ma natudiyao sinuwatuhudi. Ma wete loina 'adi toligeheyao nuwadi 'ibuidi ma 'eda dumwaluna 'oinega sitauya, ma 'oinega Bada 'ina tomota 'i'atububudi To'abihetenaina 'ina tauyama weyahina."

¹⁸ Coinega Sakaliyaina aneloseina 'ihewaeya, 'igwae, "Gwaeina bewa 'ana hesagoha palipalina, weyahina taugu yahetaubada, ma mwanegu wete 'ihe'ai'aihale pwaiya."

¹⁹ Coinega aneloseina 'igwae, "Taugu Gebeliyela, ma tuta mabwaiyana 'oidiya Yehoba matana yatotoholo, 'oinega tuta bewa 'oina tauna 'ihesumanegauma, yatauyama 'oiuwa, ma wasa bwebwe'ana bewa yahepwaile 'oiuwa. ²⁰ Ma hesi wasaina bewa 'owa geya 'uhemisae, 'oinega nata memenu 'imwau ma geya'abwa 'uhehegwaegwae 'ana siga wasa bewa 'ana moisa 'ilatu. Cabwa hesi 'uhegwaegwae hila."

²¹ Ma tomotaedi mabwaiyadi 'abwa tuwa 'atamana siyamwayamwana, ma sinuwatuwatu sigwae, "To'aha weyahina Sakaliya 'iheheboi Hada He'asisi 'oina?" ²² Muliyetega Sakaliyaina 'ilatuma ma geya sowasowahina 'oidiya 'igwae, weyahina memenu 'imwau. Coinega sisanapuya 'abehega Hada He'asisi 'alona 'ila'ilala 'i'ita pwaiya. Ma 'oinega geya sowasowahina ma 'oidiya 'igwae, ma hesi tuwa nimanega 'ila'ilala 'ipaihoweya.

²³ Ma Sakaliyaina 'ina *pwaoli* 'ana sabwelowedi sigumwala ma 'ilohihila 'ina 'asa. ²⁴ Ma muliyetega mwanenaina Elisabeti 'igamwa, ma wai'ena paibi 'alodiya geya 'ida yawala ma hesi hadai 'imiyamiya. ²⁵ Ma 'igwae, "Bewa taugu 'agu lema Yehoba 'oinega. Mwalo 'aga'agaligu, 'oinega ma'igu mwadina, ma tuta bewa 'igu debamwadina 'igumwala."

Meli 'ina henatuna tetelina

²⁶ Elisabeti 'ina wai'ena sikisiina, ma tutaina 'oina Yehoba 'ina anelose sanina Gebelijela 'ihesumaneya ma 'itauya tupwa Galili 'asa 'aigeda sanina Nasaleta 'oina, ²⁷ ma wahine 'aigeda nuwanuwadeyana sanina Meli 'oina 'ilatuwa. Gumalaulauina ma Yosepa tamadiyao sitagwala ma sihehaiyedi. Yosepaina tauna Debida tubuna. ²⁸ Ma anelose Meli 'oina 'ilatuwa ma 'ihewgaeya 'igwae, "Yauwedo Meli. Bada 'ina helau madou hedadana 'oiuwa, ma tauna bewa tuwa ma-heteu."

²⁹ Coinega Meli nuwana 'ihenainaida moisa, ma gwaeyedi weyahidi 'inuwanuwatuhu dadana.

³⁰ Ta anelose 'igwaeya, "Meli, sahena 'umatamatauta. Weyahina Yehoba 'ina helau madou hedadana 'oiuwa 'imiyamiya, ³¹ ma 'abwa nata 'ugamwa ma natuu loheyana 'uhenatune ma sanina 'ulagu, Yesu. ³² Tauna nata 'aigeda tohewaiwai madouna, weyahina 'abwa nata tomota si'ita ma weyahina sigwae 'abehega tauna Tomiya Tabwana Natuna, ma Bada Yehoba loina waiwai 'i'ebwae, gide tubuna Debida 'ina loina, ³³ ma 'oinega Yakobo 'ina bodao 'iloinaedi, ma hesi 'ina 'ebeloinaina geya'abwa 'igumwagumwala."

³⁴ Coinega Meli anelose 'ihewgaeya 'igwae, "Togidega nata bewa 'ilatu 'esa? Weyahina taugu geya mwanegumo."

³⁵ Ta anelose 'igwaeya, "Yaluyaluwa Tabuna nata 'isuluma 'oiuwa, ma Yehoba 'i'abi hewaiwaiyego, ma natuu bwebwe'ana hedadana ma he'asisina 'uhenatune. Tauna nata sibwauwe Yehoba Natuna. ³⁶ Ma 'usanapu 'abehega nibaiuina Elisabeti 'ihe'ai'aihale pwaiya ma 'i'agala, ma hesi wahineinaina bewa tuwa 'igamwa pwaiya ta bewa 'ina wai'ena hesikisina.

³⁷ Weyahina ginaula mabwaiyana Yehoba sowasowahina ma 'ipaihowadi."

³⁸ Coinega Meli 'igwaeya, "Taugu Yehoba 'ina topaihowa. To'aha gidemusa 'ino gwae 'oiguwa, tuwa 'ida latu." Ma aneloseina Meli 'i'ebesineya ma 'itauya.

Meli 'ina habo'ena Elisabeti 'oina

³⁹ Ma tuta bewa mulina Meli 'itoholowa ma Yudiya 'oyadiya 'itauya mwayamwayauwa, Elisabeti 'ina 'asa 'oina 'ilatuwa. ⁴⁰ Cilatuwa ma Sakaliya 'ina hada 'oina 'iluhuwa ma nibainaina Elisabeti 'ihelauweya. ⁴¹ Beno 'oina Elisabeti nibainaina 'ina helau 'ihesagoheya ma gamwanega gwamaina 'imwasala, ma wete Yaluyaluwa Tabuna Elisabetiina 'ilohemaheya, ⁴² ma 'enana madounega 'iwuiya 'igwae, "Nibaya, Yehoba 'ihelauwegowa, geya 'eta wete wahine gidemusa 'owa. Ma 'abwa natuu 'uhenatune gomagoma bwainina. ⁴³ Ma to'aha weyahina 'owa 'igu Bada sinana ma 'unaoma 'ubo'ebo'enegau? ⁴⁴ Ma hesi 'ino loyauwedo yahe-sagoheya ta gwamaina 'iyaliyaya ma 'imwasala gamwaguwa. ⁴⁵ Ma 'owa Bada 'ina gwae 'ana tohemisa, 'oinega ma'ino yaliyaya, weyahina 'abwa nata 'ana moisa 'ilatu 'oiuwa."

Meli 'ina wali

⁴⁶ Ta Meli 'igwaeya, "Tuta mabwaiyana 'ateguwega Bada yahehep-watuwe, ⁴⁷ ma wete tuta mabwaiyana 'oidiya yaluyaluwagu 'iyaliyaliyaya Yehoba 'agu tolemaina 'oina. ⁴⁸ Weyahina taugu 'ina topaihowa wewelohegu, ma hesi 'oiguwa 'i'ita'ita suluma, ma 'abehega tuta sinaonaoma 'oidiya mehau mabwaiyadi sihep-watuwe-gau. ⁴⁹ Weyahina Yehoba tauna Tohewaiwai moisa, paihowa waiwai 'ipaihowediya weyahigu, ma wete tauna sanina bwebwe'ana ma hehe'asisiina. ⁵⁰ Tauna 'ana tohe'asisiyanao mehau yaso 'aigeda 'aigeda 'i'ate'ate muyamuyaedi. ⁵¹ Ma hesi taudi togagasaedi ma tonuwa hanehaneyedi nimana 'ana waiwaiyega 'i'ahupeinedi. ⁵² Ma wete Tauna tohewasawasao 'i'abi'abi dobihedi 'idi 'ebemiya wasawasao 'oidiyega, ma hesi toweweloheyao 'i'abi'abi hanehededi. ⁵³ Ma wete togomaleyo 'ihehe'aidiya ta simwauwuwa, ma tohewasawasao nimenimedimo 'ihehesumane hilediya. ⁵⁴ Tauna wete 'ina gwae hemisaina tubudao 'oidiya 'inu-watuhu yahiya 'oinega tauda meIsileli 'i'atemuyamuyaegita ma 'ilemegita, ⁵⁵ gidemusa 'ina gwae hemisaina tubudao Ebalahamo ma natunao 'oidiya, 'abehega 'ida 'atemuyamuya hataedi."

⁵⁶ Ma Meli 'ina gwaeina 'ilosalohidiya, ma 'oinega nibainaina mahetena simiyana 'ana siga wai'ena 'etoi sigumwala, ma muliyetega 'ilohihila 'ina 'asa.

Yoni to'abihebabitaiso 'ina li'u

⁵⁷ Ma hesi Elisabetiina 'imiyamiya ee 'ana siga 'ihenatuna, ta gwamaina meloheyana. ⁵⁸ Eeta Elisabeti 'ina bodao ma 'iyanao Yehoba 'ina helau 'oina sihesagoheya, ma mabwaiyadi mahetena siyaliyaya hegogona.

⁵⁹ Ma gwamaina 'ina tuta li'u mulina ma sabwelo sebeni sigumwala, 'oinega 'ina bodao si'autama gwamaina 'ina 'ebeselolo 'wapina matana sabi 'upwa, ma 'abehega tamana sanina 'oinega sihewaliyese. ⁶⁰ Ta sinanaina 'i'ausiya 'igwae, "Sahena tamana 'oina wahewaliyese, ma hesi sanina walagu Yoni."

⁶¹ Ta 'iyanaowedi sigwaeya, "Sani beno 'omi geya sanimi!"

⁶² Coinega nimadiyega henimasusuwega gwamaina tamana sihesilaleya ma 'abehega gwamaina to sani silagu. ⁶³ Ta Sakaliyaina 'ebelele 'i'ahwanoiyeya, si'ebwaeya ma gwamaina sanina 'oina 'ileleya 'igwae, "Sanina Yoni." Ma bodaedi saninaina si'iteya ma nuwadi 'ihenainaida. ⁶⁴ Beno 'oina Sakaliya memenana 'imeyameyahana hila, ma 'igwae hila, ma Yehoba 'ihewatuweya. ⁶⁵ Eeta 'iyanaowedi mabwaiyadi simatauta. Muliyetega tetelaina 'i'edadana Yudiya 'oyana ma tupwanao mabwaiyadi 'oidiya. ⁶⁶ Ma tomotae-di sihesagoheya ma sinuwatuhu dadana, ma siboidimo 'oidiya sihesilala hilediya sigwae, "Gwama bewa nata togidega 'abwa 'ina paihowa?" Weyahina si'iteya Yehoba 'ina waiwai 'oina 'imiyamiya.

Sakaliya 'ina gwae nugeta

⁶⁷ Eeta tamanaina Sakaliya Yaluyaluwa Tabuna 'ilo-hemaheya, ma 'ipalopisai, 'igwae nugeta 'igwaeya, ⁶⁸ "Bada tahepwatuwe tauna meIsileli 'ida Yehoba, weyahina tauna 'itauya pwaima 'oida ma 'abehega 'i'abihetegita ma miyamwau 'oinega 'ilihasigita. ⁶⁹ Coinega 'ina hewali Debida 'ina susuwega 'ada To'abihetenaina 'i'abi latuheya 'oida. ⁷⁰ Mwalona Yehoba 'ina palopitao nugenugetaidi 'ina gwaeina gide-musa sihepwaila nugeteya, ⁷¹ ma 'abehega 'ida leme-gita 'ada 'alehao 'oidiyega ma wete 'ada tolohesohe-soiyao 'oidiyega. ⁷² Ma wete mwalo 'igwae hemisa ma 'abehega tubudao nugenugetaidi 'i'atemuyamuyaedi ma 'ina gwae hemisaina geya'abwa 'inuwanuwanaide. ⁷³ Gwae hemisaina tubudai Ebalahamo weyahina Yehoba 'i'ebwaeya ⁷⁴ ma 'abehega 'ilihasigita 'ada 'alehao 'oidiyega ma 'oinega ma'ida 'atepatu 'oina tapai-howa, ⁷⁵ ma wete sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya ma'ida mumuga bwebwe'ana tadamwalu tauna matana. ⁷⁶ Ma 'owa natugu, 'abwa nata sibwauwego Tohewai-wai moisa 'ina palopita, weyahina 'owa nata 'unugeta ma Bada 'ina 'eda 'u'atububu, ⁷⁷ beno 'ina tomotaiyao 'uhenuwalagudi ma 'abehega mumuga galadi 'adi nuwasam 'oidiyega 'adi 'abihetena siloba. ⁷⁸ Weyahina Yehoba 'ina 'atemuyamuya 'oida, madou hedadena, ma 'abwa 'ida 'abihetena galewega gide 'asilala 'i'abi'abilatuhe 'oida, ⁷⁹ ma 'oinega taudi wete guguyou ma 'amasa 'idi tupwa 'oina simiyamiya 'ida 'abihe'asilaladi, ma 'oinega mabwaiyada 'ihanugetegita miya daumwala 'ana 'eda 'oina." ⁸⁰ Ma 'oinega gwamaina 'ihemadouwa ma yaluyaluwana wete 'ihewaiwaiya. Ma 'itauya yoho 'awawa, ma nobwa 'iboinamo 'imiyamiya 'ana siga meIsileli 'oidiya 'ilatuwa 'iloguguya.

Yesu 'ina li'u

2 Yoni 'ina tuta hesedaseda 'oina toloina 'aigeda madouna sanina Sisa Ogusito 'imiyamiya, ma 'ina loina 'ilaguya ma 'abehega gogo 'aigeda 'aigeda to-motaedi sanidiyao sileledi. ² Loinaina 'ihagaina tutaina Kuwilinio 'ina tuta hetoloina Siliya 'oina. ³ Coinega to-mota mabwaiyadi sitauya 'asa tamadiya ma 'ane sanidiyao sileledi.

⁴ Yosepa wete Nasaletaga 'itoholowa, beno Galili 'alonga, ma 'itauya Yudiya, Debida 'ina gogo sanina Bedeliyema 'oina, weyahina Yosepa tauna Debida 'ina susu 'aigeda. ⁵ Coinega Meli mahetena sitauya ma 'abehega nobwa sanidi sileledi, ma Meliina magamwagawana.

⁶ Ma tutaina Bedeliyema 'oina simiyamiya ma 'ina wai'ena 'iloba pwaiya ta 'ihenatuna, ⁷ 'oinega gwamaina 'ale'owega 'iwaduya ma hebai 'idi 'ebe'ai 'oina 'ilaguya. Weyahina hada taumana 'imaha pwaiya, ta geya 'aigeda wete sawasawahina ma 'oina siluhu.

Sipi 'adi to'itayahinao Yesu sihabo'eneya

⁸ Ma tupwaina 'oina *sipi* 'adi to'itayahinao hinuwana si'o'oyatola pwatula, ma 'idi sipiyao si'ita'ita yahidi, ⁹ ma Bada 'ina anelose 'ilohe'ate yohodiya ma 'ina 'asilalega mabwaiyadi simatauta.

¹⁰ Coinega aneloseina 'ihegwaediya, 'igwae, "Sahena wamatamatauta, ma hesi wayaliyaya, weyahina wasa bwebwe'ana ya'eweyama 'oimiya, ma nata tomota mabwaiyadi wete 'idi 'ebe yaliyaya. ¹¹ Ma wasaina bewa, nige hinuwainaina Debida 'ina 'asa, 'ami To'abihetenaina 'ili'uwa, Tauna 'ida Bada Keliso. ¹² Coinega 'ana 'ebe lo'inanaina bewa, ma 'eguma gwamaina 'ale'o 'oinega siwaduya ma hebai 'idi 'ebe'ai 'oina 'i'eno'eno waloba, tauna tuwa beno gwamaina."

¹³ Ma tutaina 'oina anelose wete baibaiwadi galewega sihuhulaima, ma Yehoba sihepwatuwe, ¹⁴ sigwaegwae,

"Yehoba galewa tahepwatuwe, ma bale'uwa taudi 'ihelauwediya simiya yaliyaya."

¹⁵ Cigumwala ma aneloseyedi sihila pwaiya galewa, ma sipi 'adi to'itayahinao siboidimo 'oidiya sigwae, "Bedeliyema 'oina tatauya ma ginaulaina Bada 'ihewaiyaya ta'ita." ¹⁶ Coinega silomwayamwayauwa ma sitauya, ma Meli ma Yosepa ta wete gwamaina hebai 'idi 'ebe'ai 'oina 'i'eno'eno silobeya. ¹⁷ Nage 'oina si'iteya ma gwamaina tamana ma sinana sihegwaediya to'aha gide anelose 'ina gwae 'oidiya gwamaina weyahina. ¹⁸ Ma tupwana tomota wete wasaina sihesagoheya ta nuwadi 'ihenainaida to'itayahi sipiyedi 'idi gwaeina weyahina.

¹⁹ Ta Meli gwaeyedi mabwaiyadi 'inuwatuhu yahidiya ma nuwana 'ihenetediya weyahidi.

²⁰ Coinega to'itayahi sipiyedi sihila ma ma'idi hep-watu Yehoba sanina si'abilagasiya, weyahina anelose 'ina hep-waila 'oidiya 'ana moisa sihesagoheya, ma wete si'iteya.

²¹ Ma 'ina wiki 'aigeda 'igumwala pwaiya, ma gwamaina 'ina 'ebeselolo 'wapina si'upwa yauleya ma sihesaniyeya Yesu, sanina beno mwalo anelose Meli 'i'ebwaeya tutaina 'abwa geya 'igamwa.

Yesu sitoeya Hada He'asisi* 'alona

²² Ma 'ina tu'wau mulina Meli 'ana 'abihe'ehau 'ana tuta 'ilobeya, ta natudiuina sitoeya sihaneya Yelusalema, ma 'ane gwamaina si'ebwayae Yehoba 'oina gide Mosese 'ina loina 'abehega sipaihowa.

²³ Yehoba 'ina loinaina bewa gide sileleya, 'igwae, "Gwagwama toli'u nugeta meloheyadi watagwaledi Bada 'oina."

²⁴ Ma wete taudi 'idi pwaoli Yehoba weyahina sitauyedi, gidemusa 'ina loina 'ilaguya, 'igwae, "Cimi *pwaoli* bunetutu 'eluwa bo gabubu 'eluwa."

Simioni 'ina gwae

²⁵ Ma nage tutaina 'oina Yelusalema 'oina 'aigeda bada sanina Simioni 'imiyamiya. Tauna loheya bweb-

w'e'ana, ma wete Yehoba 'ihe'asisiyaneya madouna, ma 'iyamwayamwa meIsileli 'adi To'abihetena weyahina. Loheyaina Yaluyaluwa Tabuna 'oina 'imiyamiya. ²⁶ Ma Yaluyaluwa Tabunaina 'ihe'iteya ma 'abehega sahena 'i'ama'amasa ma 'ana siga To'abihetenaina Yehoba 'oinega 'i'ita nugeta.

²⁷ Ma Yaluyaluwa Tabuna 'ihenuwa laguweya, ma Simioniina 'iluhuwa Hada He'asisi 'oina, ta Yosepa ma Meli gwamaina Yesu si'ahaliyama Hada He'asisi 'oina, ma weyahina sipaihowa gide loina 'ina hepweila.

²⁸ Coinega Simioni gwamaina 'i'ahaliya ma Yehoba 'oina 'iloyauwedowa, 'igwae,

²⁹ "Bada, 'ino gwae hemisa 'oiguwa yaloba pwaiya, 'oinega bewa tuwa 'utagwalegau ma ma'igu yaliyaya ya'amasa,

³⁰ Weyahina mataguwega 'ino To'abihetenaina ya'iteya,

³¹ bewa Tauna 'ulagu latuheyama mabwaiyama 'oima,

³² ta taudi ganamuli 'idi To'abihe'asilala, ma tauma 'ino tomota meIsileli 'ima 'ebe hep watu."

³³ Ma tamana ma sinana nuwadi 'ihewpanopwanowa 'ina gwaeyedi natudiy weyahina. ³⁴ Coinega Simioni 'igwae helauwediy, ta 'igwae Meli 'oina, tauna Yesu sinana, ma 'igwaeya,

"Cu'ita gwama bewa Yehoba 'ihesuweya ma 'oinega 'abwa meIsileli tupwana baibaiwadi 'i'abihe be'udi, ma tupwana baibaiwadi 'i'abihe toholodi, ma tauna tuwa 'abwa 'ihe'ila'ilala tomota 'oidiya, ma tupwadi si'ahwa 'abo'abowe,

³⁵ ma 'oinega 'idi nuwatuhi dahwadahwadi 'i'abi latuhedi. Ma 'owa Meli nata 'ino nuwagala gide suna 'ibadibadigo."

Ana 'ina gwae

³⁶ Nage 'oina 'aigeda wahine topalopisai 'imiyamiya, sanina Ana, tauna Penuwela natuna, ma wete Aseli 'ina susu 'aigeda. Wahineina 'ihe'ai'aihale pwaiya weyahina mwalo hene 'ihai ta mamwanena simiyamiya gide bolime sebeni. ³⁷ Ma mwanena 'i'amasana ta tauna 'ihiwapeya, ma 'imiyamiya 'ana siga 'ana bolime 'eitipowa. Ma wahineina tauna Hada He'asisi geya 'ida 'ebesineya sabwelo ma hinuwana 'oidiya, ma Hada He'asisi 'alona Yehoba 'ihehe'asisiye, ma 'i'ahwa'ahwanoi hegomaleyega. ³⁸ Tuta nage 'oina wahineina 'inaoma ma Yehoba 'oina 'iloyauwedowa, ma gwamaina weyahina 'igwae meYelusalema 'oidiya, 'igwaeya, "Gwama bewa tauna 'ada To'abihetena tayamweyamweya."

Cidi hila Nasaleta 'oina

³⁹ Ma paihowa mabwaiyana silosaloha pwaidiya, to'aha gide Yehoba 'ina loina, ma sihila Galili 'oina, weyahina taudi meNasaleta. ⁴⁰ Ta gwamaina 'i' madouwa ta ma'ina waiwai, ma wete ma'ina sanapu, weyahina Yehoba gwamaina 'ihelauweya madouna.

Gwamaina Yesu tohe'itao mahetenao sigwaegwae

⁴¹ Bolime 'aigeda 'aigeda 'oidiya Yesu sinana ma tamana sihanehane Yelusalema, Hataona *Guyaina* weyahina. ⁴² Ma tutaina Yesu 'ina bolime tuwelo 'ilobeya ta mahetediu sihaneya guyaina 'oina.

⁴³ Coinega tutaina guyai 'igumwala ta mabwaiyadi si-sawala 'idi gogowa, ma gwamaina Yesu tuwa Yelusalema 'oina 'imiyamiya. Tamana ma sinana geya sisana-pu, ⁴⁴ ma 'idi nuwatuhi 'abehega tauna boda mahetenao. Coinega sitautauya ma 'ana siga 'iboia, ma Yesu si'ebeseya 'idi bodao ma 'iyadiyao 'oidiya, ⁴⁵ ma geya siloba, 'oinega sihila Yelusalema, ma nobwa si'ebeseya, ⁴⁶ ta geya siloba 'ana siga sabwelo 'etoi sigumwala, ta silobeya Hada He'asisi* 'alona, meYudiya 'idi tohe'itao mahetenao simiyamiya, 'ihehesagohedi ma wete 'ihehesilala 'oidiya. ⁴⁷ Ma taudi 'ina hemaisao bwebwe'adi ma dumwaludi sihesagoheya ta mabwaiyadi nuwadi 'ihenainaida. ⁴⁸ Ta wete tutaina tamana ma sinana si'iteya nuwadi 'ihenainaida, ta sinana 'ihewgaeya, 'igwae, "Natugu, to'aha weyahina bewa gidemusa 'upaihowa 'eseya, ta 'oinega ma'ima nuwagala tamau ba'idagu 'abesebesego?"

⁴⁹ Coinega Yesu 'igwaeya, "To'aha weyahina wabesebesegau? Nuwana geya wasanapu 'agu lobwaina taugu Tamagu 'ina Hada yamiyamiya?" ⁵⁰ Tamana ma sinana geya nuwadi 'isabwalena 'ina gwaeina weyahina.

⁵¹ Coinega mahetenao sihila Nasaleta, ma nobwa 'idi gwae 'ihemata matanediya. Ma hesi sinana ginaula bewa weyahidi 'inuwanuwatuhi madouna. ⁵² Ma Yesu 'ihemadou ta ma'ina sanapu, 'oinega Yehoba 'iyaliyaya weyahina, ma tomota wete gide 'idi 'ebe yaliyaya.

Yoni to'abihebabitaiso 'ina guguya

(Madiu 3:1-12; Maki 1:1-8; Yoni 1:19-28)

3 Toloina madouna *Sisa*, sanina Taibiliya, tauna 'iloiloina bolime pipitini 'oidiya, ma gabulena Ponitio Pailato tupwa Yudiya 'ana toloina, ma *Helodi* tupwa Galili 'ana toloina, ma tasina Pilipi tupwa Ituliya ma Tilakoniti 'adi toloina, ma Lisaniya tupwa Abiline 'ana toloina. ² Ma Anasa ma Kaiyapa taudi topwaoliyao 'adi tolinao. Tutaina nage 'oina Yehoba 'ina gwae 'inaoma Sakaliya natuna Yoni 'oina, tauna tupwa yoho 'awawa 'imiyamiya. ³ Nage 'oina Yoni 'itoholowa, ma Yolidani tupwainao 'oidiya 'itauya, ma tomota 'oidiya 'iguguya, 'igwaeya, "Cimi paihowa galadi waguipaledi ma ya'abihe babitaisogemi ta 'oinega Yehoba 'imi puiyao 'ida nuwasamudi." ⁴ Gide Buki He'asisi 'oina palopita Aiseya 'ihewpaila nugeta, 'igwaeya, "Tohalewasa 'aigeda yoho 'awawa 'enana madoune-ga 'ihehepwaila latu, ma 'igwaeya, 'Bada 'ina 'eda wahuna, ma wa'abihedumwalu. ⁵ Lo'oya'oya mabwaiyadi wa'eliahuledi ma sidumwalu, ma sa'asa'ala mabwaiyadi wasamudi. Ma wete 'eda pwayopwayo'edi wa'abihe dumwaludi ma 'eda da'uda'ulena wahesapupudi.

⁶ Ma 'oinega tomota mabwaiyadi Yehoba 'ina 'abi-hetena si'ita."

⁷ Coinega tomota mabwaiyadi sinaowa Yoni 'oina ma 'abehega 'i'abihe babitaisowedi, ma Yoniina 'ihewaediya, 'igwae, "To'abo 'omi, gide mwata! Ma wanuwatuhuya 'abehega nata Yehoba 'ina gamwasowala 'oinega wadena, 'awa? ⁸ Coinega 'ilobwainegomiya ma 'imi nuwabui moisa wahe'itae 'imi paihowa bwebwe'adi 'oidiyega. Ma sahena wagwaegwae 'abehega 'omi Ebalahamo tubunao 'oinega Yehoba 'i'atemuya muyaegomiya. Geya hene! Ma wa'ita Yehoba sowasowahina ma da'ule bewa 'oidiyega Ebalahamo tubunao 'ihemasalahadi. ⁹ Ma 'eguma mumugami geya bwebwe'adi 'abwa Yehoba 'ibwa'omategomi gide 'aiwe, 'eguma geya huwaina bwebwe'ana, lohohaya sigoha yahule, ma 'aiwe 'ala'alata 'oina siuledi, ma sigabudi."

¹⁰ Coinega bodaedi Yoni sihesilaleya, sigwae, "To'aha 'ilobwainemaiya ma 'apaihowa?" ¹¹ Ma Yoniina 'igwaeya, "Ceguma taiyawedi 'omi 'ami 'ale'o 'eluwa ma 'iyamiyao geya 'adi 'ale'omo, 'aigeda wa'ebwaedi. Ma wete gide 'eguma 'ami madouna, tupwana togomaleyo 'oidiya waheguyaiye."

¹² Ma tupwana wete *takesi* 'ana to'ewao sinaoma 'idi babitaiso weyahina, ma Yoni 'oina sihesilala, sigwaeya, "Tohe'ita, tauma togidega 'ama loina."

¹³ Coinega Yoni 'igwaeya, "Takesi 'ana loinega wa'ewa'ewa, ma hesi sahena walolohepoi."

¹⁴ Ma tupwadi wete tolo'alehao sihesilala, sigwaeya, "Ma tauma, togidega 'ama loina?" Ta Yoni 'igwaeya, "Comi 'ami maisao sowasowahimi ma hesi weyahidi wayaliyaya, ma sahena 'ami maisa 'ana lohepoi 'abowega ma 'abihematautega wa'ewa'ewa tomota 'oidiyega."

¹⁵ Ma hesi tomota mabwaiyadi ma'idi hemisa siyamwayamwa To'abihetenaina Keliso 'ina latuma weyahina, ma Yoni si'iteya ma mabwaiyadi si-henuwanaluwa ma sigwaeya, "Nuwana tauna To'abihetenaina, bo geya?"

¹⁶ Coinega Yoni 'igwae latuwa 'oidiya, 'igwaeya, "Tau-gu we'ahaga tuwa ya'abihe babitaisogemi, ma hesi 'aigeda loheya muliguwega 'inaonaoma ma Yaluyaluwa Tabuna 'oinega, gide 'aiwe nininimaina, 'oinega 'i'abihe babitaisogemi. Tauna 'ihemadou sinegauwa, 'oinega geya 'ilobwainegau ma 'ana butu yalihasi. ¹⁷ Ma loheyaina 'ina hinawega nata witi 'itutu ma huwaina sigubala, ma muliyetega huwaina bwebwe'ana 'ihedodo 'ina hada 'e'ahaiya, ma mohomohonaowedi 'aiwe 'ala'alata hataya 'oina 'igabudi."

¹⁸ Ma guguya wete baibaiwana 'oidiyega tetela bwebwe'ana Yoni 'iguguyaeya tomota 'oidiya, ¹⁹ ma wete Yoniina tolaina sanina *Helodi* 'i'ahwa galagalae, 'igwaeya, "Helodi 'upuiya. Helodiyasa tauna tasiu mwanena, ma 'uhaiya." Ma tupwana wete Helodi 'ino puiyao tauna Helodiina 'oina 'ihewailediya.

²⁰ Coinega Helodi 'igamwasowala, ta Yoni deliya 'ilagu luhuweya. Nage 'oinega Helodiina 'ina pui 'ihemadou bwaibwaina.

Yoni Yesu 'i'abihe babitaisoweya

(Madiu 3:13-17; Maki 1:9-11)

²¹ Ma Yoni boda mabwaiyadi 'i'abihe babitaisowediya, ma muliyetega Yesu wete 'i'abihe babitaisoweya, ma 'oinega Yesu Yehoba 'oina 'i'ahwanoiya, ma galewa 'i'eso'eya, ²² ma Yaluyaluwa Tabuna, mawahina 'ana 'ita gide gabubu, 'isuluma Yesu 'oina. Coinega 'aigeda 'enana galewega 'igwae, 'igwae, "Cowa natugu moisa, weyahiu yayaliyaya madouna."

Yesu tubunao

(Madiu 1:1-17)

²³ Ma tutaina Yesu 'ana bolime gide teti 'ilobeya, 'ina paihowa tomota 'oidiya 'ihagaineya. Ma tomota sinuwatuhuya 'abehega Tauna tamana Yosepa. Ta Yosepaina tamana Heli, ²⁴ ma Heli tamana Madati, ma Madati tamana Libai, ma Libai tamana Meliki, ma Meliki tamana Yanai, ma Yanai tamana Yosepa, ²⁵ ma Yosepa tamana Matadaya, ma Matadaya tamana Emosi, ma Emosi tamana Neumi, ma Neumi tamana Esili, ma Esili tamana Nagai, ²⁶ ma Nagai tamana Mahati, ma Mahati tamana Matadaya, ma Matadaya tamana Semini, ma Semini tamana Yoseki, ma Yoseki tamana Yoda, ²⁷ ma Yoda tamana Yoanani, ma Yoanani tamana Lisa, ma Lisa tamana Selubabela, ma Selubabela tamana Siyeli-tiyeli, ma Salatieli tamana Nili, ²⁸ ma Nili tamana Meliki, ma Meliki tamana Adi, ma Adi tamana Kosami, ma Kosami tamana Elimadami, ma Elimadami tamana Eli, ²⁹ ma Eli tamana Yosuwu, ma Yosuwu tamana Eliyasa, ma Eliyasa tamana Yolima, ma Yolima tamana Madati, ma Madati tamana Libai, ³⁰ ma Libai tamana Simioni, ma Simioni tamana Yuda, ma Yuda tamana Yosepa, ma Yosepa tamana Yonami, ma Yonami tamana Ilayakimi, ³¹ ma Ilayakimi tamana Meliya, ma Meliya tamana Mena, ma Mena tamana Matata, ma Matata tamana Nadani, ma Nadani tamana Debida, ³² ma Debida tamana Yese, ma Yese tamana Obedi, ma Obedi tamana Boasa, ma Boasa tamana Salimoni, ma Salimoni tamana Nasoni, ³³ ma Nasoni tamana Aminadaba, ma Aminadaba tamana Adamina, ma Adamina tamana Anai, ma Anai tamana Esiloni, ma Esiloni tamana Pelesi, ma Pelesi tamana Yuda, ³⁴ ma Yuda tamana Yakobo, ma Yakobo tamana Aisake, ma Aisake tamana Ebalahamo, ma Ebalahamo tamana Tela, ma Tela tamana Naoli, ³⁵ ma Naoli tamana Seluge, ma Seluge tamana Leu, ma Leu tamana Peligi, ma Peligi tamana Ibeli, ma Ibeli tamana Sila, ³⁶ ma Sila tamana Keinana, ma Keinana tamana Apakisadi, ma Apakisadi tamana Semi, ma Semi tamana Nowa, ma Nowa tamana Lemeki, ³⁷ ma Lemeki tamana Metusela, ma Metusela tamana Inoke, ma Inoke tamana Yeledi, ma Yeledi tamana Malaleli, ma Malaleli tamana Keinana, ³⁸ ma Keinana tamana Inosi, ma Inosi tamana Seti, ma Seti tamana Adama, ma Adama tamana Yehoba.

Seitani Yesu 'itoho'asaeya

(Madiu 4:1-11; Maki 1:12-13)

4 Coinega Yaluyaluwa Tabuna Yesu 'ilohemaheya, ma Yolidaniyega Yesu 'itoeya ma 'itaueya tupwa yoho 'awawa. ² Sabwelo poti 'oidiya *Seitani* 'itoho waiwai ma 'abehega Yesu 'i'abihebe'u, ma sabwelowedi 'oidiya Yesu geya 'i'ai tohona, ma 'oinega 'igomaleya madouna. ³ Ma Seitaniina Yesu 'ihewgaeya, 'igwae, "Ceguma 'owa Yehoba Natuna, da'ule bewa 'uloinaedi ma sihe'e'ahai." ⁴ Ma Yesu 'igwaeya, "Buki He'asisi 'alona loina 'imiyamiya 'abehega 'Tomota yawasidi geya 'e'ahaimo 'oinega sida lobeya."

⁵ Coinega Seitani Yesu 'itoe haneheya ma bale'u 'ina 'ebeloinao mabwaiyana 'ihe'iteya tutaina nage 'oina, ma 'igwaeya, ⁶ "Bewa 'ebeloina wasawasaedi mabwaiyadi ya'ebwaego, 'eguma 'oiguwa 'u'etuluha. Weyahina mabwaiyanaina tuwa 'igu 'ebeloina. Ma 'eguma taiya 'oina nuwanuwagu ma ya'ebwae, tuwa ya'ebwae." ⁸ Ma Yesu 'igwaeya, "Buki He'asisi 'alona loina 'imiyamiya, 'igwae, 'Cino Bada Yehobamo 'oina 'u'etuluha ma 'iboimo 'enana 'uhematamatedi."

⁹ Coinega Seitani Yesu 'itoe hileya ma 'itaueya Yelusalema ma Hada He'asisi tabwa sehenina 'ihaneheya ma 'oina 'ihewgaeya, 'igwae, "Ceguma 'owa Yehoba Natuna, bewa 'oinega 'uulataheya ma gesowana 'usilasilahe, ¹⁰ weyahina Buki He'asisi 'ihewwaila pwaiya, 'igwae, 'Yehoba 'ina aneloseyao 'iloinaedi ma si'itayahigo.' ¹¹ Ma 'aigeda 'ina hepweila 'igwaeya, 'Cino aneloseyao si'ahaligo ma 'oinega gesowana 'aheu sisilasilae da'ule 'oidiya.'" ¹² Ma Yesu gwaeyina 'ihemaiseya 'igwae, "Caigeda wete gwae Buki He'asisi 'oina 'imiyamiya, 'igwaeya, 'Sahena 'ino Bada Yehoba 'utohotoho."

¹³ Ma 'oinega Seitani 'ina tohona mabwaiyana Yesu 'oina 'ilosalohiya, ta 'i'ebesineya, ma hali tuta 'oina 'ida hilama.

Yesu 'ina paihowa Galili 'oina 'ihewgaeya

¹⁴ Eeta Yesu Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega 'ihila Galili. Ma nage 'oina tetelina 'ilewana Galili tupwainao 'oidiya, ¹⁵ weyahina meGaliliyedi 'idi hada *tapwalolo* 'oidiya 'iloguloguguya, ma 'oinega mabwaiyadi si'ahwa bwebwe'aneya. ¹⁶ Ma muliyetega Yesu 'inaoma Nasaleta 'oina, tauna nage 'ina gogo moisa. Ma Sabati 'oina Yesu 'iluhuwa hada tapwalolowa, mumugana gidemusa. Coinega 'itoholowa ma Buki He'asisi 'ihasili, ¹⁷ 'oinega palopita Aiseya 'ina lele si'ebwaeya, ta 'iyahaliya ma hasilaina 'ilobeya, 'igwaeya,

¹⁸ "Bada Yaluyaluwana 'oiguwa 'imiyamiya. Tauna 'ih-esinuwega ma towewelohe 'oidiya tetela bwebwe'ana yaguguyae.

Ma paipaidi wete 'oidiya 'ihesumanegauwa ma 'adi lihasa weyahina yahepwaila.

Ma tomata gibugibu wete matadi 'idi 'asilala hila weyahina yahepwaila.

Ma wete 'ihesumanegauwa ma tomiya mwau 'adi 'alehao nimadiyega ya'etolihasidi. ¹⁹ Ma yahepwaila wete bolimeina 'abwa Bada 'i'abihetegomi."

²⁰ Ma Yesu leleyedi 'ihasili pwaidiya ta 'inupilidiya, 'oinega buki 'ana to'itayahina 'i'ebwae hileya, ma 'imiyatoiya. Ma tohenonowedi mabwaiyadi nuwadi 'i'eweya, 'oinega simiyamiya ta si'e'ebubu.

²¹ Coinega 'ihewgaediya, 'igwae, "Gwae bewa yahasi-la pwaiya ta wahesagoheya, mwalo sihepwaila nugeteya, ma bewa tutaina 'ilatu pwaima."

²² Ma taudi nuwadi 'ihenainaida moisa, 'oinega 'ina gwaeyedi bwebwe'adi weyahidi sihepwatuweya, sigwae, "Loheya bewa Yosepa natuna, 'awa? Ma togidega hede?"

²³ Coinega 'ihewgaediya, 'igwae, "Hesi yasanapugomiya weyahina nata gwae hegehegediyega wahewgaegau ma wagwae, 'Cowa to'abihe bwebwe'ana, 'oinega 'uboi 'u'abihe bwebwe'anigo.' Ma wete nata 'imi gwae 'aigeda 'oinega wahewgaegau ma wagwae, 'Paihowaedi waiwai gogo Kapaneumi 'oina 'upaihowediya, gide wete 'upaihowa 'esedi 'ebwa 'ida gogo bewa 'oina.' ²⁴ Ma yahegwae bwaibwainigomi 'abehega geya 'aigeda palopita 'ina bodao 'oidiyega 'ana he'asisi 'iloba. ²⁵ Ma wanuwatuhuyahi 'abehega mwalo palopita *Ilaitiya* 'ina tuta, hiwahiwape baibaiwadi Isileli 'oina simiyamiya, ma Yehoba geya Isileli wahineina 'ih-esinuwe ma *Ilaitiya* 'i'itayahi tutaina gomale madouna, weyahina bolime 'etoi ma tupwana 'oidiya geya 'wesu, ²⁶ ma hesi 'aigeda hiwape Salepati 'oinega Yehoba 'ih-esinuwaneya *Ilaitiya* 'ana 'itayahina weyahina, beno Saidoni tupwaina, ma Yehoba *Ilaitiya* 'ihewasaeya hiwapeina 'ina gogowa, ta 'i'itayahiya. ²⁷ Ma palopita *Ilaisa* wete 'ina tuta 'oina tolepelo baibaiwadi Isileli 'oina simiyamiya, ma geya 'aigeda taiya 'oidiyega 'i'abi'abi hebwebwe'ane, ma hesi 'aigedamo gwama Siliya 'i'abihe bwebwe'aneya sanina Nemani."

²⁸ Yesu 'ina gwaeyedi bewa 'oidiyega taudi totapwalolowedi 'i'abihe gamwasowalidiya, ²⁹ 'oinega sito-holowa ma Yesu si'abiyahiya ma 'asega sito latuheya ma sitauyeya 'idi 'asa 'oyaina 'oina, ma 'oyaina debana silaguya ma 'abehega sihasepale dobihe 'ade'adewala. ³⁰ Ma tauna bodaedi 'ihaupediya ma 'itauya.

Yesu 'aigeda loheya 'i'abihe bwebwe'aneya hi'ahi'a 'oinega

(Maki 1:21-28)

³¹ Ma muliyetega 'idobiya Kapaneumi 'oina, beno Galili tupwaina, ta nobwa Sabatiya tomota 'ihe'itediya. ³² Ma tomota mabwaiyadi nuwadi 'ihenainaida weyahina 'ina he'ita mabwaiyana waiwaina.

³³ Ma hada tapwaloloina 'oina 'aigeda loheya 'imiyamiya, ma loheyaina 'oina hi'ahi'a* mwalo 'iluhuwa ta 'imiyamiya, 'oinega loheyaina 'enana madounega 'ibwauwa 'igwae, ³⁴ "Ya! Yesu 'owa gwama Nasaleta, to'aha lamuna ta 'unaoma 'oima? Nuwanuwau 'abehega 'umutumai, 'awa? Ma 'owa hesi yasanapugowa, 'owa tuwa Yehoba Natuna."

³⁵ Ma Yesu 'iloinaeya ma 'igwae, "Culolagu, ma loheya beno 'oinaga 'ulatu." Ta dumwadumwaluna boda matadiya hi'ahi'aina loheya 'iulaeya bale'uwa ta 'oinega hi'ahi'a 'ihapwesa, ma geya 'aigeda hesilae loheyaina 'iloba. ³⁶ Coinega mabwaiyadi sisalutuwama, ma siboidimo sihesilalediya, sigwae, "Togidega hede bewa? Ma gwaemo 'ina waiwai 'oinega hi'ahi'a 'iloinaediya ta sihapwesa." ³⁷ Eeta Yesu tetelina silelewaneya Galili tupwainao 'oidiya.

Yesu tolohala baibaiwadi 'i'abihe bwebwe'enediya
(Madiu 8:14-17; Maki 1:29-34)

³⁸ Coinega Yesu Hada tapwalolowega 'ilatuma, ma Saimoni 'ina hada 'iluhuwa. Ma Saimoni lawana wahi yahiyahi 'oinega 'ilohala, 'oinega Yesu si'ahwanoiyeya ma 'i'abihe bwebwe'ane. ³⁹ Coinega Yesu 'iluhuwa, ma 'ina 'ebe'enoina deina 'itoholowa, ta lohalaina 'iloinaeya ma 'ina lohalaina 'isawala, 'oinega wahineina 'itoholo ta 'adiwa 'i'atububuya.

⁴⁰ Ma hesi sinala 'isopu pwaiya, ma tomota 'idi tolohala 'adi lohalao hagadi ma hagadi sitoedima Yesu 'oina, ta mabwaiyadi 'aigeda 'aigeda 'i'abitohodiya ta sibwebwe'ana. ⁴¹ Ma wete tupwana baibaiwadi 'oidiyega hi'ahi'a silatulatu ma siwuiwui, sigwaeya, "Moisa 'owa Yehoba Natuna!" Ma Yesu 'i'ausidiya ma sahena gide sigwaegwae 'esa, weyahina sisanapu pwaiya 'abehega tauna To'abihetenaina Yehoba 'oinega.

Yesu 'iguguya sakowasiya
(Maki 1:35-39)

⁴² Ma gona 'i'adale pwaiya, ta Yesu gogoina 'i'ebesineya, ma 'iboinamo yoho 'awawa 'itauya. Ta tomota baibaiwadi sihegaina ma 'abehega Yesu sibese, ma tutaina silobeya sihegwaeya, sigwae, "Sahena 'utautauya. Cebwa tuwa tamiyamiya." ⁴³ Coinega 'ihagwaediya, 'igwae, "Tupwana wete gogo 'oidiya yatautau ma Yehoba 'ina loina tetelina yaguguyae. Bewa tetelaina weyahina ma Yehoba 'ihewasaegauma." ⁴⁴ Eeta 'ilatuwa ma 'itauya Yudiya tupwanao mabwaiyadi 'oidiya, ma 'idi hada tapwalolo 'alodiya 'iguguya sakowasiya.

Yesu 'ina tomuliyao 'ibwauwediya
(Madiu 4:18-22; Maki 1:16-20)

5 Caigeda tuta Yesu 'itoholo hola Genesaleta papalina, ta boda sinaoma ma sitoholo pogiyamowa ma 'abehega Yehoba 'ina gwae Yesu 'oinega sihesagohe. ² Nage 'oina togomana 'idi waga 'eluwa 'i'itidiya deina silisidiya dabala, ma togomanaedi siulasulu pwaiya ma 'idi gomanedi sibuyobuyodi. ³ Coinega Yesu waga 'aigeda 'oina 'igeluwa, beno Saimoni 'ina waga, ma Saimoni 'ihagwaeya ma tupwana 'italadobiya ni'uwa, ma wagaina 'oina Yesu 'imiyatoiya ma 'ihe'ita boda 'oidiya.

⁴ Ma 'ina he'ita 'igumwala ta Saimoni 'ihagwaeya, 'igwae, "Saimoni tupwana 'utaladobi ni'uwa ma 'ino gomana 'uyahuwe."

⁵ Ma Saimoni 'igwae, "Bada, hinuwanega hene 'agomana masaliya ma geya 'aigeda wete silahana 'a'onatoho. Ma tuwa 'ino gwae weyahina, 'oinega yayahuwe."

⁶ Siyahuweya, ma silahana baibaiwa hedada si'onediya, ta gomanaina 'abehega 'ilotasabu. ⁷ Coinega 'iyadiyao hali waga silo'uyowediya ta 'abehega sinaoma ma si'abihetedi. Coinega taudi 'idi wagega sinaoma ta waga 'eluwaedi silohemahediya, ta 'i'iu-namo ma sidamana. ⁸ Nage 'oina Saimoni Pita silahana 'ana baibaiwa 'i'itidiya, ta Yesu 'ahena 'i'etuluha, ma Pita 'igwaeya, "Bada, 'u'ebesinegau, weyahina tau-gu togala." ⁹ Gwae bewa 'i'inaneya, weyahina 'iyanao mahetenao nuwadi 'ihenainaida madouna silahanaedi si'onediya weyahina, ¹⁰ ma wete gide Saimoni 'iyanaowedi Yemesa ma Yoni, taudi Sebedi natunao. Coinega Yesu Pita 'ihagwaeya, 'igwae, "Sahena 'u'ate'ateyoho. Ma hesi bewa 'oinega ma tomota gide 'u'ona 'esedi."

¹¹ Coinega 'idi wagaedi silisidiya dabala, ta ginaula mabwaiyana si'ebesinediya ma Yesu simuliyeya.

Yesu 'aigeda tolepelo 'i'abihe bwebwe'aneya
(Madiu 8:1-4; Maki 1:4-45)

¹² Ma hali tuta Yesu wete 'aigeda 'asa 'oina 'imiyamiya. Tupwaina 'oina 'aigeda loheya wahina mabwaiyana lepelo 'i'eweya. Coinega loheyaina Yesu 'i'italobeya ma 'ibe'uwa 'ahena ma 'i'ahwanoiyeya, 'igwae, "Bada, 'eguma 'ino nuwatuhi gide, sowasowahina ma 'u'abihe bwebwe'anegau." ¹³ Ma Yesu nimanega loheya 'wapina 'i'abi tohoya ma 'igwae, "Cehe, bwebwe'ana! Cu'ehau." Ma loheyaina 'ana lepelo 'igumwala mwayamwayauwa. ¹⁴ Coinega Yesu loheyaina 'oina 'ilohatoto, 'igwaeya, "Cutautau ma gesowana 'aigeda taiya wete 'oina 'uhehepwailegau, ma hesi 'utau topwaoli 'oina ma 'i'itago, ma 'oinega 'ino pwaoli 'u'ebwae Yehoba 'oina, to'aha gide 'ada loina Mosese 'oinega, ma 'oinega tomota sisanapugo 'abehega 'ubwebwe'ana pwaiya."

¹⁵ Ma hesi nage 'oinega ma Yesu tetelina 'imadou bwaibwaina, ma boda mabwaiyadi si'eto'utama ma 'abehega Yesu 'ina gwae sihesagohe, ma wete 'adi lohalao 'abehega 'i'abihe bwebwe'enedi, ¹⁶ ma hesi tuta baibaiwana boda 'oidiyega 'itautauya wasiwasi ma 'i'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina.

Yesu 'aigeda topeu 'i'abihe bwebwe'aneya
(Madiu 9:1-8; Maki 2:1-12)

¹⁷ Sabwelo 'aigeda 'oina Yesu boda 'ihehe'itadi. Ma tupwadi Palisiyao ma loina 'ana tohe'itao taudi sinaoma Galili ta Yudiya ta Yelusalema tupwainao 'oidiyega, ma boda mahetediyao simiyamiya, ma sihenono. Tuta nage 'oina Yehoba 'ina waiwaiyega tolohala 'i'abihe bwebwe'enediya.

¹⁸ Coinega boda 'aigeda topeu mahewaina si'ahaliyama, eeta sitohoya ma 'abehega siluhuwe hadai ma Yesu matana silagu. ¹⁹ Ma geya sowasowahidi, weyahina boda madou hedada. Coinega topeuina si'ahala

haneheya hada tabwanina ma 'ana 'atoha si'ewa yahuleya, ma 'oinega topeuina mahewaina sihedawe daweyeya bodaedi gamwagamwanidiya, ta Yesu matana silaguya. ²⁰ Ma Yesu loheloheyaedi 'idi hemisa 'isanapuya, ta loheyaina 'ihewgaeya, 'igwae, "Ciyagu, 'ino puiyao 'adi nuwasam 'uloba pwaiya."

²¹ Ma hesi lolina 'ana tohe'itao ma Palisiyao Yesu 'ina gwaeyedi sihesagohediya ta siboidimo 'oidiya sihehesilaladi, sigwaeya, "Yesu bewa togidega ta Yehoba 'oina 'ihohopa'ala? Weyahina geya 'aigeda taiya sowa-sowahina ma tomota 'idi puiyao 'inuwasamudi, beno tuwa Yehoba sowa-sowahina."

²² Cidi nuwatuhu Yesu 'isanapu pwaiya, 'oinega 'ihewgaediya, "To'aha weyahina 'atemiya beno gide wanuwatuhu 'esa? ²³ Ma to'aha wanuwatuhuya sowa-sowahigu yagwaene loheya bewa 'oina ma 'abehega yagwae, 'Cino puiyao yanuwasa pwaiya, 'bo yagwae, 'Cutoholo ma 'utauya? ²⁴ Ma wasanapu taugu *Loheyaiguina* ma'igu lolina bale'uwa ma tomota 'idi puiyao yanuwasa mudu." Coinega topeuina 'ihewgaeya, 'igwae, "Taugu bewa yahegwae, 'Cutoholo ma 'ino 'ebe'eno 'u'ahali ma 'utau 'ino gogowa."

²⁵ Ma 'ilomwayamwayauwa ma boda matadiyega 'i-toholowa ma 'ina 'ebe'eno 'i'ahaliya ma 'itauya 'ina gogowa, ta ma'ina yaliyaya Yehoba 'ihewgaeya.

²⁶ Eeta boda mabwaiyadi nuwadi 'ihenainaida madouna, ta ma'idi he'asisi Yehoba sihepwatuweya, ma sigwae, "Nige 'aigeda 'ebe henainaida ta'iteya."

Yesu Libai 'ibwauweya

(Madiu 9:9-13; Maki 2:13-17)

²⁷ Ma muliyetega Yesu 'ilatuwa, ma 'aigeda takesi 'ana to'ewa sanina Libai 'i'iteya 'ina hada 'ebe paihowa 'oina 'imiyamiya, ma 'ihewgaeya, 'igwae, "Libai 'u-muliyegau." ²⁸ Coinega Libaiina 'itoholowa, ta ginaula mabwaiyana 'i'ebesinediya, ma Yesu 'imuliyeya.

²⁹ Coinega Libai 'ina 'ai madouna 'ipaihoweya Yesu weyahina, ma boda madouna sinaoma Libai 'ina hada 'aiina weyahina, ma takesi 'ana to'ewao ma tomota baibaiwadi wete mahetediyao. ³⁰ Eeta Palisiyao ta 'idi lolina 'ana tohe'itao silolomugi Yesu 'ana tomuliyao 'oidiya, sigwaeya, "To'aha lamuna ma takesi 'ana to'ewao ta wete togala tupwadi mahetemiya wa'ai he-gogona?"

³¹ Ma Yesu 'idi gwaeina 'ihemaiseya, 'igwae, "Taudi wahidi waiwai genuwadi to'abihe bwebwe'ana, ma tolohalao hesi. ³² Taugu yanaoma geya 'abehega tobwebwe'adi weyahidi ma hesi topuiyao ya'abihetedi, ma 'abehega nuwabui 'oinega ma sibwebwe'ana."

Yesu 'ina gwae hudi weyahina

(Madiu 9:14-17; Maki 2:18-22)

³³ Ma muliyetega tupwadi tomota Yesu sihegwae, sigwae, "Yoni 'ana tomuliyao tuta baibaiwana magomaledi si'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina, wete gide Palisiyao 'adi tomuliyao 'idi paihowa, ma togidega ta 'owa 'a tomuliyao geya sihudi, ma tuwa si'ai' ai ma sinumanuma besobeso." ³⁴ Coinega Yesu 'igwae,

"Togidega, 'ilobwaineya ma hai 'ana to'ebubuwo sihudi 'eguma tohai meloheyana mahetediu siyaliyaya? Geya, 'awa? ³⁵ Ma 'iyamo tuta 'inaonaoma 'oina ma tohaiina 'i'ebesinedi, 'oinega hesi sinuwagala ma sihudi, ma sigomale."

³⁶ Ma wete 'aigeda gwae hegehegedi 'i-he'ote'oteteliya 'oidiya, 'igwae, "Geya sowa-sowahina 'ale'o 'ehauna tupwana ta'ewa ma 'ale'o miyamiyaina tabwabwada. Geya! Ma 'eguma gide, hesi 'ale'o hauhauna tagihigala, ma wete hauhauna tupwatupwanaina 'ale'o miyamiyana geya 'ilobwaine. ³⁷ Ta wete geya 'aigeda taiya we'aha waiwaina gidemusa waini 'ehauna 'isiwa 'wapi 'ebesiwamiyamiyaidi 'oidiya, tabu ma silotaigala ma we'aha ta 'ebesiwamiyamiyaidi 'oidiya. ³⁸ Ma hesi tasiwa 'wapi 'ebesiwamiyamiyaidi 'ehau daisinamo 'oidiya. ³⁹ Ma 'eguma taiya waini miyamiyana 'inuma, nata 'igwae 'abehega genuwana hauhauna, weyahina 'abehega waini miyamiyana hesi bwebwe'ana heda-da."

Yesu 'ana tomuliyao Sabatiya witi si'abilolodiya

(Madiu 12:1-8; Maki 2:23-28)

6 Sabati 'aigeda 'oina Yesu ma'ana tomuliyao tanoha 'alonega sitauya, ma 'ana tomuliyao witi huwaina si'abilolodiya, ma sihosodiya nimadiyega ma si'aidiya. ² Ma tupwadi Palisiyao si'itediya, ta sigwaeya, "Togidega ta Sabati 'ana lolina wadi'wadi'wai?"

³ Coinega Yesu Palisiyao 'idi gwae 'ihemaiseya, 'igwae, "Buki He'asisi 'oina sileleya Debida weyahina, ma 'eguma wahasili wasanapu 'abehega tauna ma'iyanao sigomaleya, ⁴ ma Yehoba 'ina Hada 'oina 'iluluwa, ta beledi he'ah'e'asisina 'i'eweya, ta si'aiya. Belediina ma'ana lolina 'abehega topwaolimo 'adi tagwala ma si'ai. Ma sigomaleya, 'oinega tuwa si'aiya." ⁵ Coinega Yesu wete 'ihewgaediya, 'igwae, "Sabati 'ana tololina tuwa taugu Loheyaiguina."

Yesu nima meyomeyo 'i'abihe bwebwe'aneya

(Madiu 12:9-14; Maki 3:1-6)

⁶ Ma wete 'aigeda Sabati 'oina Yesu 'iluhu hada tapwalolo 'aigeda 'oina, ma 'ihe'ita. Hadaina 'oina 'aigeda loheya 'imiyamiya nima 'ebeulanega meyomeyona.

⁷ Ma wete tupwadi lolina 'ana tohe'itao ta Palisiyao simiyamiya, ma Yesu silomata yahiya, ma 'eguma loheyaina 'i'abihe bwebwe'ane Sabati 'oina, 'abwa 'aneyage 'oinega sihe'ewa tololinao matadiya.

⁸ Ma Yesu hesi 'idi nuwatuhu 'isanapuya, 'oinega loheyaina 'ihewgaeya, 'igwae, "Cutoholo ma 'ulagama." Ma loheyaina 'itoholowa ta 'ilaga. ⁹ Coinega Yesu Palisiyao ma'iyadiyao 'ihewgaediya 'igwae, "Bewa 'igu hesilala 'oimiya: To nuwatuhu bwebwe'ana 'oida? Sabati 'oina tomota taledi bo talohe'amasidi?"

¹⁰ Eeta mabwaiyadi 'i'ebubu yahiyahidiya, ta 'oinega loheyaina 'ihewgaeya, 'igwae, "Nimau 'uyasi hedumwalu." Ta loheyaina nimana 'iyasi hedumwaluya, ta 'ibwebwe'ana. ¹¹ Nage 'oina Palisiyao ma'iyadiyao sigamwasowala bwaibwaina, ta siboidimo

'oidiya sigwae, "Loheya bewa togidega ta'abihelolagu 'ese?"

Yesu 'ina tohepwailao 'ihesinuwediyā

(Madiu 10:1-4; Maki 3:13-19)

¹² Tuta nage 'oina Yesu 'ihaneya 'oyai, ma nobwa hinuwana mabwaiyana Yehoba 'oina 'i'ahwa'ahwanoi.

¹³ Coinega gona 'i'adaleya ta 'ana tomuliyao 'ibwauwediyā, ma 'oidiyega site tuwelo 'ihesinuwediyā, ma 'ibwauwediyā tohepwailao.

¹⁴ Tohepwailaowedi sanidi bewa: Saimoni, tauna wete 'ihesaniyeya Pita, ma tasina Andulu, ma wete Yemesa ma Yoni ma Pilipi ma Batolomiu, ¹⁵ ma wete Madiu ma Tomasi ma hali Yemesa, tauna Alipiyo natuna, ma wete hali Saimoni, tauna to'ala'ohe'ohe 'idi miyawasi Loma weyahina, ¹⁶ ma wete Yudasa tauna Yemesa natuna, ma wete Yudasa Isakaliyota, tauna 'abwa Yesu 'itebae.

Yesu tolohala baibaiwadi 'i'abihe bwebwe'anediyā

(Madiu 4:23-25)

¹⁷ Ma mabwaiyadi ba'idanao 'oyega sisuluma 'wabu 'oina, sitoholowa. Cwabuina 'oina boda madouna simiyamiya, taudi sinaoma Yudiya ta Yelusalema 'oidiyega, ma wete Taiya ta Saidoni tupwa holega.

¹⁸ Taudi sinaoma 'abehega Yesu 'ina gwae sihesagohe, ma wete 'abehega 'adi lohalao 'i'abihe bwebwe'anediyā. Ma wete taudi hi'ahi'a siluhuwa 'oidiya, nuwanuwadi ma yaluyaluwaedi 'oidiyega 'ida ulalatuheidi. ¹⁹ Bodaedi mabwaiyadi nuwanuwadi ma Yesu si'abitoho ma 'oinega 'adi lohalao sigumwala, weyahina si'iteya Yesu 'oina waiwai 'imiyamiya.

Nuwagala ta yaliyaya

(Madiu 5:1-12)

²⁰ Coinega Yesu 'ana tomuliyao wedi 'i'ebubudiyā ta 'ihewgaediya, 'igwae: Ceguma 'omi wewelohemi, wayaliyaya weyahina Yehoba nimana wamiyamiya. ²¹ Ma 'omi 'eguma wagemale wayaliyaya, weyahina 'abwa wamwauwu. Ma wete 'eguma 'omi wadou, wayaliyaya weyahina 'abwa wahrenama.

²² Taugu Loheyaiguina, ma sowasowana wayaliyaya 'eguma weyahigu tomota silolo'alehegomi, nuwana siguipalegomi, nuwana si'ahwa yaliyegomi, nuwana si'ahwa galegalegomi. ²³ Tuta nage 'oidiya 'eguma mwauwedi silatu, weyahidi wayaliyaya, ma watoholo ma wasobu, weyahina 'ami maisa bwebwe'ana galewa 'imiyamiya. Ta wanuwatuhuyahi 'abehega to'ahwa galagalaedi tubudiyao mwalo palopitao si'ahwa galegalediyā, gide wete 'omi tuta bewa 'oina si'ahwa'ahwa galegalegomi.

²⁴ Ma 'eguma hesi 'omi wahewasawasa nuwa'ole'oleimi, weyahina 'imi wasawasa waloba pwaiya, ma 'abwa geya. ²⁵ Ma taiyawedi 'omi bewa tuwa wamwauwu, 'abwa wanuwagala weyahina 'i'ina gomale madouna waloba. Ma wete 'eguma bewa tuwa wahenenama, 'abwa ma'imi nuwagala wadou.

²⁶ Ma tutaedi 'oidiya 'eguma tomota baibaiwadi si'ahwa bwebwe'ane gomi, wanuwahila ma wanuwagala, weyahina mwalo taudi tubudiyao wete gidemusa palopita 'abo'abo si'ahwa bwebwe'anediyā.

Cami 'alehao wahelauwedi

(Madiu 5:38-48; 7:12)

²⁷ Ma 'igu he'ita bewa wahesagohe, ma 'ami 'alehao wahelauwedi, ta taudi siguipalegomiya wa'abihetedi, ²⁸ ma wete taudi si'ahwa'ahwa galegalegomi wa'ahwa bwebwe'anediyā, ma taudi silolo'alehegomi weyahidi wa'ahwa'ahwanoi ma Yehoba 'i'abihetedi. ²⁹ Ma 'eguma taiya 'ase'aseu 'isapi, sahena 'uhehenima hile, ma hesi hali 'ase'aseu wete 'utagwale ma 'isapi. Ma 'eguma taiya 'ino sita 'i'eweya, 'a 'ale'o wete 'utagwale 'oina. ³⁰ Ma wete 'eguma taiya 'oiuwa 'i'ahwanoi gin-aula 'aigeda weyahina, ginaulaina 'u'ebwae. Ma 'eguma taiya 'ino tobwatobwa 'i'eweya ma 'oina 'imiyamiya, sahena weyahina 'ugwaegwae hilahila.

³¹ Ma 'eguma to'aha nuwanuwami ma tomota 'oimiya sipaihowe, 'omi wete gide 'oidiya wapaihowa 'ese.

³² Ma 'eguma tomota tupwadi sihelauwegomi ma siboidimo wahelauwedi, geya 'ana bwebwe'anamo 'oimiya, weyahina togala wete 'iyadiyao sihelauwediyā, 'oinega taudi ma 'omi tuwa mumugami mahemahetena. ³³ Ma wete gide 'eguma tupwana tomota si'abihetegomi ma siboidimo wa'abihetedi, geya 'aigeda wete 'ana bwebwe'ana 'oimiya, weyahina togala wete 'iyadiyao si'abihetedi. Ma mumugadi tuwa gide wete 'omi mumugami.

³⁴ Ma 'eguma helau wa'ebwaya taboidimo wanuwatuhuya ma 'abehega 'oimiya sihemaisa hile, to'aha paihowaina 'ana bwebwe'ana 'oimiya? Paihowaina gide togala sipaipaihowadi 'iyadiyao 'oidiya, ma 'abehega 'idi 'ebwayaina maisana siloba hila. ³⁵ Ma 'omi hesi 'ami 'alehao wahamwadi, ma wahelauwedi, ta wa'ebwaya 'oidiya, ma sahena hemaisa weyahina wayamwayamwa. Ma 'abwa 'ami maisa madouna waloba, ma 'oinega 'omi Tomiya tabwana hedada natunao. Weyahina tauna tohopa'alao ma togalao 'ihelauwedi. ³⁶ Coinega 'omi wete tuwa wahelau, gide Tamamiu 'ihelau 'esegomi.

Sahena 'iyamiyao wa'ahwa'ahwa galegaledi

(Madiu 7:1-5)

³⁷ Ma sahena tomota wa'ahwa'ahwa galegaledi, tabu ma Yehoba wete 'i'ahwa galegalegomi. Ma wete sahena 'iyamiyao wahe'ewadi, ma 'oinega 'omi sahena he'ewa walobaloba. Ma hesi 'iyamiyao mumugadi wanuwamudi, ma 'oinega Yehoba wete mumugami 'inuwamudi.

³⁸ Ma wete ma'imi nuwatagwala tomota wahelauwediyā, ma 'oinega Yehoba 'ihelauwegomi, ma 'ina helauina madou hedada 'oimiya 'ilosywa. Weyahina to'aha 'imi paihowa tomota 'oidiya, Yehoba wete gide 'ipaipaihowa 'oimiya.

³⁹ Coinega gwae hegehegedi bewa 'i'ebwaediya, 'ig-wae, "Togidega? Sowasowahina ma 'aigeda tomatag-ibugibu 'iyana matagibugibuina 'ihanugete? Gesowana 'awa? Ceguma gide 'ipaihowa 'ese, nata siteluwae di gaula 'oina sibe'u. ⁴⁰ Wete gide 'eguma 'aigeda tomuliya, geya sowasowahina ma 'ina tohe'ita 'isanapu sine. Ma hesi 'eguma 'ina sanapu 'imadou, beno siteluwae di 'idi sanapu mahemahetena.

⁴¹ "Geya 'ilobwainego ma haletau weyahina 'ugwae 'eguma matana 'aiwe tupwatupwana 'imiyamiya, weyahina 'owa wete matauwa 'etupwa 'imiyamiya, ma geya 'u'ita. ⁴² Coinega sahena haletau 'uhehegwae ma 'ugwae, 'Haletagu, 'ilobwainegau ma 'aiwe tupwatupwana matauwega ya'ewayahule,' weyahina 'owa wete 'etupwa madouna matauwa 'imiyamiya geya 'u'ita. Moisa 'owa 'aigeda to'abo, 'awa? Ma hesi 'etupwa matauwa 'u'ewayahule nugeta, ma 'oinega 'u'e-bubuna bwaibwaina, ma muliyetega haletau matanega 'aiwe tupwatupwana 'u'ewayahule.

Loheloheya mumugadi gide 'aiwe huwaidi

(Madiu 7:16-20; 12:33-35)

⁴³ "Caiwe bwebwe'ana geya sowasowahina ma huwaina galana 'ihuwa. Gide wete 'aiwe galana geya sowasowahina ma huwaina bwebwe'ana 'ihuwa.

⁴⁴ Coinega 'aiwe 'aigeda 'aigeda huwaidi 'oidiyega tasanasanapudi 'abehega 'aiweyedi bwebwe'adi bo galadi. Geya sowasowahina ma talitali 'oidiyega *damaya* huwaina taloba. Wete gide geya sowasowahina ma *buyubuyuwa* 'oinega *piyoi* huwaina taloba.

⁴⁵ Gide loheya mumugana, 'eguma loheya 'ina nuwatuha 'ausalana mumugana mabwaiyana bwebwe'ana. Ma 'eguma loheyaina 'ina nuwatuha galadi mumugana mabwaiyana galadi. Weyahina nuwatuwedi to'aha gide 'atemiya simiyamiya sauga baibaiwana 'ahwamiyega silatulatu.

Tohada'abi 'eluwa

(Madiu 7:24-27)

⁴⁶ "Ma to'aha weyahina wa'ahwa'ahwa badaegau, ma 'igu gwae geya wahematamatani. ⁴⁷ Ma 'eguma taiya 'owa 'unaoma 'oiguwa ma 'igu gwae 'uhesago-hedi ma 'upaihowadi, 'owa mumugau gide 'aigeda tohada'abi yahe'itae 'oimiya. ⁴⁸ Ma tohada'abiina nugeta 'ina wahuwahu pa'alina 'ilobeya, da'uda'ule 'oina, ma 'ina hada 'oina 'i'abiya, 'oinega tutaina 'wesu madouna 'isuluwa ta 'abaita 'idauwa. Ta 'ina dau 'oinega hadaina 'ihunuya madouna, ma geya 'i'abihegala, weyahina wahuwahu bwebwe'ana 'oina 'i'abiya. ⁴⁹ Ma hesi 'eguma taiya 'owa 'igu gwae 'uhesagoheyamo ma geya 'uhematamatane, 'owa tuwa gide tohada'abi negwanegwala daisina 'oina 'i'abiya. Ma tutaina 'abaita 'ilatuwa hadaina 'ihunuya, ta 'ibuineya ma 'iligeha yahuleya."

Yesu tolo'alehao 'idi toloina 'ina hewali 'i'abihe bwebwe'aneya

(Madiu 8:5-13)

⁷ Ma Yesu 'ina gwae tomota 'oidiya 'igumwala, ma 'ilatuwa 'itauya Kapaneumi 'oina. ² Gogoina 'oina tolo'alehao taudi meLoma 'adi tohanugeta 'aigeda ma'ina hewali simiyamiya. Ma 'ina hewaliina 'ihelau bwaibwaineya, ma tuta nage 'oina 'ilohala madouna, ma 'i'iuna ma 'i'amasana.

³ Ma toloinaina Yesu 'ina naoma wasana 'ihesagoheya, ta meYudiya 'idi babadao tupwadi 'ihetunediya Yesu 'oina si'ahwanoi ma 'abehega Yesu 'inaoma ma 'ina hewaliina 'i'abihe bwebwe'ane. ⁴ Ma babadaowedi sinaoma Yesu 'oina ma si'ahwanoiya, sigwae, "Bada, nuwanuwama 'unaoma ma tatauya, ma 'iyamai 'ina hewali 'aigeda 'ilohala 'u'abihe bwebwe'ane, weyahina tauna loheya bwebwe'ana, ⁵ ma mabwaiyada meYudiya 'ihelauwegita, ta 'ida hada tapwalolo 'i'abiya."

⁶ Coinega Yesu 'itagwala ta ba'idadiu sitauya. Sitautauya ta tupwaina deina sihapwesa, ta toloinaina 'iyanao tupwadi wete 'ihewasediya Yesu sabi 'ausina. Ta sinaoma Yesu 'oina, ta sigwaeya, "Bada 'ima tohanugetaina 'igwaeya 'abehega 'owa loheya madouna, geya 'ilobwainego ma 'uluhu 'ina hada.

⁷ Ma wete geya 'ilobwainego ma tauna maheteu 'edai wahelobaloba. Ma hesi nuwanuwana 'abehega 'ugwaemo ma 'oinega 'ina hewaliina 'ibwebwe'ana. ⁸ Ma 'enana bewa gide 'igwaeya, 'Taugu loina yasanasanapu ta 'agu toloinao 'idi gwae 'ana tohematamatana, ma wete 'igu tolo'alehao yaloiloinaedi, ta 'eguma 'aigeda yahegwae, "Cutauya," tuwa 'itauya; ma 'eguma 'aigeda wete 'oina yagwae, "Cunaoma," wete 'inaoma, ma 'eguma 'igu topaihowa 'aigeda yahegwae ma yagwae, "Bewa 'upaihowa," tuwa 'ipaihowa."

⁹ Bewa gwaeyedi Yesu 'ihesagohediya ta 'iyaliyaya, ma 'itoholo lohihila ta bodaedi sihehemuli tabubu 'ihewgaediya, 'igwae, "Moisa, yahegwagomi geya 'aigeda taiya wete yalobaloba meIsileli 'oimiyega 'ina hemisa loheya bewa gide."

¹⁰ Coinega tohewasaedi sihila toloinaina 'ina hada ma nobwa hewaliina silobeya, 'ibwebwe'ana pwaiya.

Hiwape 'aigeda natuna loheyana 'amasega 'i'abihetoholo hileya

¹¹ Ma geya tuta dudulena mulina Yesu 'inaowa 'aigeda 'asa 'oina, sanina Neini. Ta 'ana tomuliyao ma wete boda madouna si'wayabuya. ¹² Cinaoma 'asaina deina, ta to'amasana ma 'ana to'ahalao 'ilobediya silatulatumasaina 'oinega. To'amasaina hiwape natuna, 'aigeda tuwa. Coinega hiwapeina boda madouna mahetenao sitautauya sabi lagutaona.

¹³ Ta Yesu hiwapeina 'i'iteya, ma 'i'ate muyamuyaeya, ma 'ihewgaeya, "Sahena 'udoudou." ¹⁴ Coinega 'inaowa ma to'amasana 'ana wadu 'i'abito'hoya, ma to'ahalaedi sitoholo henonowa. Ma Yesu 'igwaeya, "Hewali, yahegwago 'utoholo." ¹⁵ Ma hewaliina 'ito-

holowa ta 'igwaeya. Coinega Yesu hewaliina 'itoeya ta sinana 'i'ebwaeya.

¹⁶ Nage 'oina tomotaiyao simatauta ma Yehoba si-hepwatuweya, sigwae, "Palopita madouna bewa 'ilatu pwaima. Bewa Yehoba 'ina habo'ena tauda 'ina tomotaiyao 'oida." ¹⁷ Eeta Yesu tetelina sihewasa dadaneya Yudiya mabwaiyana, ma wete gogowedi deina mabwaiyana 'oidiya.

Yoni to'abihebabitaiso 'ina besa Yesu weyahina

(Madiu 11:2-6)

¹⁸ Ma muliyetega Yoni 'ana tomuliyao wasa bewa si-hepwauweya Yoniina 'oina. ¹⁹ Coinega 'ana tomuliyao 'eluwa 'ibwauwediya ma 'ihewgaediya, 'igwae, "Watauya ma badaina wahesilale, nuwana tauna To'abihetenaina weyahina mwalo yagwaegwaeya, bo hali loheya wete tayamwa?"

²⁰ Ma sitauyama Yesu 'oina ma sihegwaeya, sigwae, "Yoni to'abihebabitaiso 'ihewasemaiya ta 'anaoma sabi hesilalago, nuwana 'owa To'abihetenaina, bo hali loheya wete 'ayamwa?"

²¹ Tuta nage 'oina Yesu 'abwa tuwa tolohalao 'adi lohalao ta 'adi muyao ma hi'ahi'a 'oidiya 'i'abi'abi hebwebwe'ana, ma wete tomata gibugibu matadi 'i'abihe 'asilalediya. ²² Ma muliyetega siteluwaedi 'idi hesilala Yesu 'ihemaiseya, 'igwae, "Wahila ma Yoni 'oina wah'e'ote'otetela ginaulaedi 'oiguwega wahesagoha pwaidiya ma wa'itediya, beno tomata gibugibu matadi sitayahala, toha'au'au sibwebwe'ana pwaiya ta siy-awayawala, tolepelo wahidi sibwebwe'ana hila, totenatui gwae sihesagoha pwaidiya, to'amasita sitoholo hila, ma wete wewelohedi tetela bwebwe'ana sihesagoha pwaiya. ²³ Coinega watauya ma Yoni wahegwae ma sahena weyahigu 'ihenuwanaluwa, weyahina 'egumataiya 'ina hemisa weyahigu sahena 'iwe'awe'a tauna 'ida yaliyaya."

Yesu 'ina hepwaile Yoni weyahina

(Madiu 11:7-19)

²⁴ Yoni 'ana tomuliyao sihila, ma Yesu 'ihegaina ma boda 'oidiya Yoni weyahina 'ihepwaile 'igwaeya, "Mwalo mabwaiyami tupwa yoho 'awawa watauya Yoni sabi hesagohina, ma to'aha nuwanuwami ma 'abehega wa'ita? Nuwana 'abehega 'aigeda pwtatula madouna yaumai 'inihunihuwe wada 'ita, wa? ²⁵ Nuwana 'aigeda loheya ma 'ana 'ale'o wasawasa sabi 'itaina? Geya! Weyahina taudi ma'adi 'ale'o wasawasa tolaina madouna 'idi tupwa simiyamiya ma'idi yaliyaya. ²⁶ Ma to'aha hede weyahina ta watauya tupwa yoho 'awawa? Nuwana wanuwatuhuya 'abehega nata palopita 'aigeda wa'ita, wa? Moisa tuwa, loheya wa'iteya palopitao 'ihemadou sinediya. ²⁷ Yoniina weyahina mwalo Yehoba 'ina gwae Buki He'asisi 'oina bewa gide 'ihepwaile nugeteya 'igwae, "Bewa 'igu tohewasa yahe-wasaeyawa matauwa 'itauya, ma 'ino 'eda 'ihuna."

²⁸ Coinega Yesu wete 'igwae, "Yoni tauna me bale'u mabwaiyadi 'ihemadou sinediya, ta mabwaiyadi taudi Yehoba 'ina 'ebeloina 'alona Yoni sihemadou sineya."

²⁹ Coinega bodaedi ma wete takesi 'ana to'ewao Yesu 'ina gwaeyedi sihesagohediya, ta Yehoba sihepwatuweya, weyahina taudi mwalo Yoni 'i'abihe babitaisowediya. ³⁰ Ma hesi Palisiyao ma lolina 'ana tosanapuwo Yehoba 'ina nuwatuhi sabi 'abihetedi siguipailaya, 'oinaga genuwadi ma Yoni 'i'abihe babitaisodi. ³¹ Coinega Yesu 'igwaeya, "Comi mehau togidega hede yagwae 'esa'esa mumugami weyahina? ³² Nuwana yagwae, 'omi gide tuwa gwagwama 'ebe maketi 'alona si'e'eheyaheyale ta 'iyadiyao 'oidiya sibwauwau, sigwaegwae, 'Ciyamayao, togidega 'iya ta 'alahulahusa ma geya wada sobuwa, ma wete 'adou gwaegwae ma geya wada douwa.' ³³ Ceda'edaedi bewa 'ana sanapu 'abehega Yoni to'abihe babitaisoina 'inaoma ma beledi sahena 'i'ai'ai ma waini geya 'ida numeya, ma 'oinaga wagwae 'abehega hi'ahi'a Yoni 'i'abihe yauyauleya? ³⁴ Ma hesi taugu Loheyaiguina yanaoma ta ya'ai'ai, yanumanuma, ma wete weyahigu walolomugi, wagwaegwae, 'Loheya bewa to'ai ma tonuma hedahedada, ma wete takesi 'ana to'ewao ta tupwadi wete topui 'ihe'iya'yaguwediya.' ³⁵ Ma taudi tosanapu moisa 'abwa 'idi paihowa bwebwe'adi 'oidiyega sanapu moisa 'ilatulatu."

Togala 'aigeda Yesu 'ahena 'ihelohiya

³⁶ Caigeda tuta Palisi 'aigeda sanina Saimoni, Yesu 'ibwauweya ma mahetena si'ai'ai. Coinega Yesu 'iluhua Palisiina 'ina hada ta 'imiyatoiya sabi 'ai. ³⁷ Ma gogo nage 'oina 'aigeda wahine galana 'imiyamiya. Wahineina 'isanapuya 'abehega Palisi 'ina hada Yesu 'i'ai'ai. Coinega holowa bwebwe'ana ma 'ana botolo 'ausala hedadena 'i'eweyama, ³⁸ Yesu deina 'itoholowa ma 'idoudou, ma mataneunega Yesu 'ahena 'ihebuteya, ta debanega 'isaudiya, weyahina wahineina debana dudulena, ma wete Yesu 'ahena 'inisoya, ma holowaina 'isiweya Yesu 'ahena. ³⁹ Coinega Palisiina 'i-boinamo 'oina 'inuwatuhu dahwana 'igwaeya, "Loheya bewa, 'eguma tauna palopita, 'ida sanapu wahineina 'i'abi'abitoho 'abehega tauna togala."

⁴⁰ Bewa 'oinaga Yesu 'ihewgaeya ma 'igwae, "Saimoni, nuwanuwagu ma 'aigeda ginaula yahepwaile 'oiuwa." Ta Saimoni 'igwaeya, "Bada, to ginaula? Cuda hegwaegauma."

⁴¹ Coinega Yesu 'igwae, "Caigeda towasawasa ma loheya 'eluwa 'ihewbukidiya, 'aigeda 'ana buki gide paibi handeledi kina, ma 'aigeda pipiti kina. ⁴² Ma siteluwaedi geya sowasawahidi ma sihemaise, 'oinaga towasawasaina siteluwaedi 'adi bukiina 'inuwasamudiya. Coinega yahesilalego, siteluwaedi 'oidiyega taiya 'idi badaina 'iloyauwedoweya?"

⁴³ Coinega Saimoni Yesu 'ina gwae 'ihemaiseya, 'igwae, "Nuwana loheyaina tauna 'ina buki madouna 'iloyauwedoweya." Ta Yesu 'igwaeya, "Cehe, moisa."

⁴⁴ Coinega 'i'ita lohihila wahineina 'oina, ma 'igwaeya, "Saimoni, wahine bewa 'ina paihowa weyahigu 'u'iteya, geya gide 'owa. Weyahina 'ino hada yaluhuma, ta we'aha 'ahegu 'ana 'ebebuyo weyahina geya 'u'ebwaegau, ma hesi wahine bewa mataneunega 'a-

hegu 'ibuyodiya, ta debanega 'isaudiya. ⁴⁵ Ma wete 'owa haesota 'ana niso geya 'upaihowa 'oiguwa, ma tauna hesi 'igu latu hauhauwega 'ahegu 'inisonisodi. ⁴⁶ Geya wete debagu holowega 'uhehehologau, ma tauna hesi 'ina holowega 'ahegu 'iheholoidiya. ⁴⁷ Tauna 'ina puiyao baibaiwadi yanuwasm pwaidiya, 'oinega 'ihelauwegauwa madouna, ma hesi 'eguma taiya 'ina pui 'i'iuna ma yanuwasm, beno 'ina helau 'oiguwa wete 'i'iuna."

⁴⁸ Coinega Yesu wahineina 'ihewgaeya, 'igwae, "Cino galao yanuwasm pwaidiya."

⁴⁹ Ma loheloheyaedi taudi mahetenao si'ai'ai, Yesu 'ina gwae sihesagoheya ta taboidimo 'oidiya silolomugi, sigwae, "Taiya hede bewa ta 'abehega galana 'inuwasmudi?"

⁵⁰ Ma Yesu hesi wahineina 'oina 'igwae, "Cino hemisa 'oinega 'abihetena 'ulobeya, 'oinega ma'ino yaliyaya 'utauya."

Wahiwahine tupwadi Yesu 'ina lema 'oidiya sihe- maiseya

8 Ma muliyetega Yesu 'itoholowa ma 'itauya gogo madoudi ma 'i'iudi 'oidiya, Yehoba 'ina lolina tetelina bwebwe'ana sabi guguyae, ma 'ana tomuliyao site tuwelowedi mahetenao. ² Ma wete tupwana wahiwahine mahetediyao, beno taudi mwalo 'oidiyega hi'ahi'a Yesu 'iula latuhediya, ma wete 'adi lohalao 'i'abi hebwebwe'enediya. Wahiwahineyedi beno Meli Magidala, tauna mwalo 'oinega hi'ahi'a sebeni Yesu 'iula latuhediya, ³ ma wete Yowana, tauna Kusa mwane-na, Kusaina Helodi 'ina topaihowa, ma wete Susana, ma wete tupwadi wahiwahine mahetediyao. Wahiwahineyedi taudi 'idi tobwatobwa 'oidiyega Yesu ma'iyanao si'itayahidiya.

Patu 'ana gwae hegehegedi (Madiu 13:1-9; Maki 4:1-9)

⁴ Tomota baibaiwadi gogo mabwaiyana 'oidiyega sinaoma ta si'auta Yesu 'oina, ma Yesu gwae hegehegedi 'oinega 'ihe'itediya, 'igwae, ⁵ "Totanoha paihowa 'aigeda 'ina tanoha 'itauya ta witi patuna 'isaweyanediya, ma tupwadi patu 'edai sibe'uwa ma tomota sibasa hibibiya, ma wete kwasumo si'itediya, ta sisuluma ma si'aidiya. ⁶ Ma tupwana patu bale'u loda'uda'uleina 'oina sibe'uwa ta sibwala ma muliyetega siwelaiya, weyahina bale'uina geya gogaina. ⁷ Ma tupwadi patu talitali 'oidiya sibe'uwa, ta sibwala hegogona, ma hesi talitali 'ihewaiwaiya ta 'isahila he'amasidiya. ⁸ Ma tupwana bale'u 'ausalana 'oina sibe'uwa ta sibwalama, ma simadouwa ma sihuwa, ta 'oidiyega 'ebayo bwebwe'ana silobeya, weyahina patuwedi 'aigeda 'aigeda 'oidiyega handeledi silobediya." Coinega Yesu boda 'ihewgaediya, 'igwae, "Ceguma matenami gwae bewa wahesagohe."

Patu 'ana gwae hegehegedi 'ana lihasa (Madiu 13:10-23; Maki 4:10-20)

⁹ Ma muliyetega 'ana tomuliyao Yesu sihesilaleya, sigwae, "Cino gwae hegehegediyedi to'aha 'adi sana-pu?"

¹⁰ Ma tauna 'igwae, "Comi Yehoba 'oimiya 'itagwala pwaiya ma 'ina lolina 'alodi moisa 'ana tosana-puwao, ma hesi tomota baibaiwadi gwae hegehegedi sihesagoheya, ma 'ana nuwasabwalena geya, ma wete 'ana nuwasabwalena sibesebese ma gesowana silobaloba. ¹¹ Ma gwae hegehegedi 'ana lihasa bewa gide: Patuina beno Yehoba 'ina gwae. ¹² Ma patuwedi 'edai sibe'uwa taudi beno tomotaedi gwaemo sihesagoheya, ma Seitani 'inaoma ma 'atediyega gwaeyedi 'i'ewayahuleya, 'oinega gesowana sihemihemise ma 'abehega Yehoba 'i'abihetedi. ¹³ Ma patuwedi sibe'uwa bale'u loloda'uda'ulena 'oina tomotaedi taudi beno Yehoba 'ina gwae weyahina siyaliyaya, ma hesi geya lamudi 'ipa'apa'ala, weyahina 'idi hemisa geya madouna, ma 'eguma 'ebe tohona 'oidiya 'ilatu nata sibe'u. ¹⁴ Ma patuwedi talitali 'oidiya sibe'uwa, tomotaedi taudi gwaeina sihesagoheya, ma hesi 'idi nuwatuhi mabwaiyana 'itautauya wasawasao ta bale'u yaliyayaina ta wete ginula baibaiwana 'oidiya, ma 'oinega Yehoba 'ina gwae 'oidiya geya huwaina 'ida latuwa. ¹⁵ Ma patuwedi bale'u bwebwe'ana 'oina sibe'uwa, taudi beno ma 'idi 'atetagwala gwaeina sihesagoheya, 'oinega sihe'alama'itana, ma Yehoba 'ina gwae 'oidiya 'ihuwa bwaibwaina."

Mayale 'ana gwae hegehegedi (Madiu 4:21-25)

¹⁶ Ma Yesu wete 'oidiya 'igwae, "Geya 'aigeda taiya mayale 'ala'alasina 'ilagulagu dahwa walata bo sita 'oidiyega, ma hesi 'atamana 'ilagu ma 'aneyage hada 'ana tomiyao 'i'asilala 'oidiya. ¹⁷ Ceguma to ginula 'atemiya wadawediya, 'abwa 'asilalaina 'i'abilatuhe. Ma to'aha 'ulagu dahweya, 'abwa ginauledi 'ilolatuhe 'atamana.

¹⁸ "Coinega wanuwatuhuyahi ma gwae wahesagoha bwaibwaini. Weyahina 'eguma taiya 'oina Yehoba 'ina tobwatobwa 'imiyamiya, nata tobwatobwaina 'ilohepoi. Ma taiya 'oina geya Yehoba 'ina tobwatobwa 'imiyamiya, ma 'iboinamo 'inuwatuhuya 'abehega Yehoba 'ina tobwatobwa 'oina 'imiyamiya, nata Yehoba tobwatobwaedi 'oinega 'i'ewayahuledi."

Yesu sinana ma tasinao si'ebeseya (Madiu 12:46-50; Maki 3:31-35)

¹⁹ Ma muliyetega Yesu sinana ma tasinao sinaoma sabi 'itaina, ma boda madou hedada, 'oinega geya sowasowahina ma siluhu Yesu 'oina. ²⁰ Ma gwaemo sihewasaeya, sigwae, "Bada, sinau ma tasimwao wa'italatu 'atamana sitotoholo, ma nuwanuwadi 'owa."

²¹ Coinega Yesu 'ihewgaediya, 'igwae, "Geya siboimo, ma hesi 'eguma taiyewedi Yehoba 'ina gwae sihehe-

sagohe ma simulimuliye, beno taudi sinagwao ma tasigwao."

Yesu yaumai ma dibana 'iheliyediya

(Madiu 8:23-27; Maki 4:35-41)

²² Caigeda tuta Yesu ma 'ana tomuliyao sigeluwa, ma 'oidiya 'ihewwaila, 'igwaeya, "Tahabala hali tupwa." Ta si'u'eya, ²³ ma sipilipili ma Yesu 'i'eno'eno ta 'i'eno sineya. Eeta wediliya madouna 'itowama ma dibana madouna sisiwasiwa taona wagai, ma 'i'iuna ma sidamana. ²⁴ Coinega loheloheyaedi Yesu silo-hanohanoya ma sigwae, "Bada 'utoholo, 'i'iunamo tadamana!" Coinega 'itoholowa ma yaumai ma bago-du 'iheliyediya, 'igwae, "Walolagu!" Ta silolaguwa ma 'i-daumwala.

²⁵ Ma Yesu 'ana tomuliyao 'ihewwaila, 'igwae, "Comi togidega, geya wahemihemisaegau, 'awa?" Ma tau-di sideba mwadina, ta wete nuwadi 'ihenainaida, ma siboidimo 'oidiya sigwae, "To loheya hede bewa? Ta yaumai ma dibana 'iloinaediya ma 'enana sihesago-heya!"

Caigeda loheya 'alonega hi'ahi'a baibaiwana silatuwa

(Madiu 8:28-34; Maki 5:1-20)

²⁶ Ma Galili hali tupwa sihabala pwaiya ta siluhuwa meGelasine 'idi gadowa. ²⁷ Coinega Yesu 'isuluwa dabala, ma toni'asa 'aigeda 'ilatuma. Loheyaina mwalo 'alona hi'ahi'a siluhuwa ma 'oina simiyamiya. Ma loheyaina tuta dudulena 'ale'o geya 'ida 'oteya, ma hada 'oidiya geya 'ida miya, ma hesi 'ina 'ebemiya galiha duluhina 'oidiya.

²⁸ Coinega loheyaina Yesu 'i'iteya ma 'ibwau ta 'ibe'u 'eno talutalubu'iya, ma 'ibwau waiwaiya, 'igwae, "Yesu yo, 'owa Yehoba Tohewaiwai hedada Natuna, to'aha 'utohotoho ma 'abehega 'upaihowa 'oiguwa? Tuwa! Sahena 'u'abi'abi hemuyemuyegau." ²⁹ Gwae bewa 'i'inaneya weyahina Yesu 'ihewwae pwaiya, 'igwaeya "Hi'ahi'a, loheyaina beno 'oinaga 'ulatu." Ta wanuwatuhu 'abehega loheyaina mwalo tuta baibaiwana hi'ahi'a 'i'abi'abi heyauyaule, 'oinaga si'abiyahiya ma nimana ta 'ahena sipaidiya gulaha pwawati, beno seni 'oidiyega, ma tuwa seniyedi 'iupaupadi ta wete hi'ahi'a loheyaina 'itautauye tupwa yoho 'awawa.

³⁰ Coinega Yesu loheyaina 'ihesilaleya, 'igwae, "Togidega saniu?" Ma tauna 'igwaeya, "Sanigu Baibai-wa Hedada, weyahina hi'ahi'a baibaiwadi siluhu pwaiya 'aloguwa ta simiyamiya."

³¹ Ma yaluyaluwaedi 'enadi Yesu 'oina si'ahwanoi waiwai sigwaeya, "Sahena 'uulaula suluhemai gaula 'ebesilahe 'oina, ³² ma hesi 'uhesumanemai ma 'aluhu bawe bodaidi nage siduladula 'oyai." Coinega 'itagwala, ³³ ta silatuwa loheyaina 'oinaga ma bawe 'oidiya siluhuwa. Nage 'oina baweyedi siheyauyauleya, ma mabwaiyadi sipili butubutu ta 'ade'adewala sibe'uwa, ta holai sidamana.

³⁴ Ma bawe 'adi to'itayahinao baweyedi 'idi silahe si'iteya ta simatauta, 'oinaga sidena ta sitauya 'asai, ta

wasaina to'aha gide si'iteya sihepwailediya gogo madoudi ta gogo 'i'iudi tomotaedi 'oidiya. ³⁵ Coinega tomotaedi sinaoma ma 'abehega taudi matadiyega si'ita to'aha 'ilatuma. Sinaoma Yesu 'oina ma loheyaina si'iteya, mwalo hi'ahi'a 'alona simiyamiya 'ibwebwe'ana pwaiya, ma 'ale'o 'i'oteya, ma Yesu 'ahena deina 'imiyamiya. Nage 'oina mabwaiyadi simatauta.

³⁶ Ma tohewasaedi tomota 'oidiya sihe'ote'otetela togidega loheyaina 'ibwebwe'ana 'esa. ³⁷ Coinega meGelasine mabwaiyadi simatauta madouna, ma Yesu silohesohesoiyeya ma 'abehega 'i'ebesinedi. Coinega Yesu 'idobiya wagai ta 'igeluwa, ma sitauya.

³⁸ Ma loheyaina 'i'abihe bwebwe'aneya Yesu 'oina 'i'ahwanoiya 'igwae, "Sowasowahina yamuliyego?" Coinega Yesu 'ihewwae, ³⁹ 'igwae, "Geya. Ma hesi 'uhila ma 'utauya 'asai, ma to'aha gide Yehoba 'oiuwa 'ipaihoweya 'uhevwaile dadane." Eeta loheyaina 'itauya gogoina 'alonega, ma Yesu 'ina paihowa wai-waina 'ihe'ote'oteteliya tomiya'asa mabwaiyadi 'oidiya.

Yailo natuna 'ilohala

(Madiu 9:18-19; Maki 5:21-24)

⁴⁰ Ma Yesu ma'ana tomuliyao sihabala hila, ma boda madouna ma'idi yaliyaya sihesohoteya, weyahina tau-na tuwa siyamwayamwa.

⁴¹ Coinega 'aigeda loheya 'iluhu latuma, sanina Yailo, tauna 'idi hada tapwalolo 'ana to'itayahina. Cinaoma ma Yesu 'ahena 'i'etuluha, ma 'igwaeya, "Bada tatau 'igu hada, ⁴² ma natugu 'ilohala madouna 'u'abihe bwebwe'ane. Tauna tuwa natugu 'aigeda tuwa, 'ana bolime tuwelo, hadai 'i'eno'eno, tuta 'i'iuna ma 'i'amasana." Coinega ba'idana sitauya.

Wahine 'aigeda Yesu 'ana 'ale'o 'i'abitohoya

(Madiu 9:20-22; Maki 5:25-34)

Ma Yailo mahetena 'edai sitautau ta boda madouna simuliyediya, siheduidui.

⁴³ Ma bodaedi 'alodiya 'aigeda wahine mahetedi, ma'ana lohala. Lohalaina beno bweyahina 'idaudau bolime tuwelo 'oidiya, ma tuwa 'abwa 'idaudau. Tuta baibaiwana to'abimuya sitohotoho ma 'abehega si'abihe bwebwe'ane, ma geya sowasowahidi.

⁴⁴ Wahineina Yesu mulinega 'inaoma ma 'ana 'ale'o papalina 'i'abitohoya, ta bweyahina 'ina dau 'iyapasa mwayamwayauwa.

⁴⁵ Eeta Yesu 'isalutuwama, 'igwaeya, "Hei! Taiya 'i'abi tohogauwa?" Ta mabwaiyadi siuhala, ma hesi Pita 'i'hegwae, 'igwae, "Bada, bodaedi siheduidui ta 'oiuwa situpa."

⁴⁶ Ma Yesu 'igwaeya, "Geya! Caigeda taiya 'agu 'ale'o 'i'abitohoya, weyahina yalotohoya 'oiguwega waiwai 'ihapwesa, ta to'abi tohonaina 'oina 'ihabala."

⁴⁷ Ma wahineina 'isanapuya 'abehega Yesu 'isanapu pwaiya 'ina paihowa, 'oinaga 'inaoma ma'ina 'ateyoho, 'ibe'u talutalubu'iya Yesu 'ahena, ma boda matadiya 'ina 'abitohona lamuna 'ihewwaila latuheya, 'igwae, "Ba-

da, nuwanuwagu yabwebwe'ana, 'oinega 'a 'ale'o ya'abitohoya, ma yabwebwe'ana mwayamwayauwa."

⁴⁸ Ma Yesu wahineina 'ihewagaeya, 'igwae, "Natugu, 'i-no hemisa 'oinega 'ubwebwe'ana pwaiya, Cutoholo ma'ino yaliyaya 'utauya."

Yailo natuna 'amasega Yesu 'i'abihe toholoya

(Madiu 9:23-26; Maki 5:35-43)

⁴⁹ Yesu 'abwa 'igwaegwae wahineina 'oina, ma tuta 'oina Yailo 'ina hadega 'ina topaihowa 'aigeda wasa 'i'eweyama Yailo 'oina, 'igwaeya, "Taubada, natuu yawasina 'igumwala pwaiya, ma sahena tohe'itaina 'ina tuta wete 'uuleule."

⁵⁰ Wasaina bewa Yesu 'ihesagoheya ma Yailo 'ihewagaeya, 'igwae, "Sahena 'u'ate'ateyoho. Ma hesi 'uhemisaegau 'abehega natuu nata 'ibwebwe'ana."

⁵¹ Coinega sitauya ma 'asai sihapwesa, ma Yesu boda mabwaiyadi 'i'ausidiya ma sahena hadaina 'oina siluhulu, tuwa beno nuwanuwana Pita ta Yoni ta Yemesa, ma wete gwamaina tamana ta sinana mahetena siluhu.

⁵² Ma boda hadai 'abwa tuwa sidoudou ta wete siwuiwui gwamaina weyahina. Coinega Yesu 'i'ausidiya 'igwae, "Tuwa! Dou walolagu! Weyahina gwama geya 'i'amasana, ma hesi tuwa 'i'enosineya."

⁵³ Ma mabwaiyadi Yesu simaluweya, weyahina sisanapuya 'abehega 'i'amasana pwaiya.

⁵⁴ Coinega Yesu gwama nimana 'i'abiyahiya ma 'ihewagaeya, 'igwae, "Gwamasine, 'utoholo." ⁵⁵ Ta gwama dumwaluna yawasina 'ihilama ma 'itoholowa. Ma Yesu gwamaina sinana ma tamana 'oidiya 'igwaeya, "Ce'ahai wa'ebwae ma 'i'ai." ⁵⁶ Nage 'oina tamana ma sinana nuwadi 'ihenainaida moisa. Ma Yesu wete 'ihenuwa laguwediyaya 'igwae, "Sahena 'aigeda taiya 'oina wahehpwaila 'igu paihowa bewa weyahina."

Yesu 'ana tomuliyao 'ihewasediya sabi paihowa

(Madiu 10:5-15; Maki 6:7-13)

9 Ta Yesu 'ina topaihowao site tuwelo 'ibwau 'autedima, 'adi lina ma waiwai 'i'ebwaediya, sawasawahidi hi'ahi'a tomota 'oidiyega siula latuhedi, ma wete 'adi lohalao si'abihe bwebwe'enedi. ² Coinega 'ihewasediya ma 'abehega Yehoba 'ina hetoloina tomota 'oidiya siguguyae, ma wete lohalao si'abihe bwebwe'enedi. ³ Ma wete 'ina guguya 'oina 'iloinaediya, 'igwae, "Sahena 'aigeda to'aha wa'ewa'ewa. Sahena guna bo peha bo 'e'ahai bo mane, bo 'ami 'wama 'eluwa. ⁴ Ma 'eguma to hada 'oina sibwauwegomi ma waluhulu, hadaina 'oina wahetaumana ma 'ana siga tupwaina wa'ebesine. ⁵ Ma 'eguma to 'asa 'oina geya sitoegemi 'idi hada 'oidiya, gogoina namonamoina 'ahemiyega walohutuhutu yahuledi ma wa'ebesinedi, ma 'oinega wahe'itadi 'abehega nata mwau 'oidiya 'ilatu."

⁶ Ma 'oinega topaihowaedi sitauya, ta tupwa mabwaiyana 'oidiya sisakowasiya ma tetela bwebwe'ana si-loguguyae, ma wete tolohalao tupwa 'aigeda 'aigeda 'oidiya si'abihe bwebwe'enediya.

Helodi nuwana 'ihenainaida Yesu weyahina

(Madiu 14:1-12; Maki 6:14-29)

⁷ Ma hesi Helodi, tauna Galili 'ana toloina, ginauledi bewa silatulatu tetelidi 'ihesagohediya, ta nuwana 'ihenainaida madouna weyahina tupwadi tomota sigwaeya, "Yoni to'abihehabitaiso 'abehega 'amasega 'itoholo hila," ⁸ ma tupwadi sigwaeya, "Bo nuwana Ilaitiya 'ilatuma," ma wete tupwadi sigwaeya, 'abehega "Tauna 'aigeda palopita miyamiyaina 'i'amasana ta tuta bewa 'itoholo hilama." ⁹ Ma Helodi hesi 'igwaeya, "Yoni taugu 'igu loinega ta 'ani'ona si'upweya. Ma to loheya hede beno sigwaegwaene." Nage 'oina Helodi 'itoho waiwai ma 'abehega Yesu 'iloba.

Yesu tomota baibaiwadi 'ihe'aidiya

(Madiu 14:13-21; Maki 6:30-44; Yoni 6:1-14)

¹⁰ Ma Yesu 'ina topaihowaowedi 'idi sakowasiyega sihilama, ta 'idi paihowa mabwaiyana sihe'ote'oteteliya Yesu 'oina. Ta muliyetega 'idi badaina 'itoediya, ta ba'idanao sitauya 'aigeda gogo sanina Bedeseida 'oina, ma 'abehega siboidimo nobwa simiyamiya. ¹¹ Ma geya sowasowahidi, weyahina boda wasa sihesagoheya, ma Yesuina simulimuliyeya ta sinaoma 'oina. Coinega Yesu 'oidiya 'itagwala ma Yehoba 'ina lina weyahina 'ihe'itediya, ma wete 'adi lohalao 'i'abihe bwebwe'enedi.

¹² Simiyamiya ta sinala 'isopuwa ma sitetuwelowedi sinaoma ma Yesu sihewagaeya, sigwae, "Bada, boda bewa 'uhesumanedi ma sihila gogo deidiya, ma nobwa 'e'ahai ma 'ebe'eno sibesa, ma 'oidiya si'aiyawasi. Weyahina bewa 'ebwa yoho 'awawa."

¹³ Coinega Yesu 'oidiya 'igwaeya, "Togidega, 'omi nata geya wahehe'aidi, 'awa?" Ma taudi sigwaeya, "Togidega nata 'ahe'ai 'esedi? Weyahina 'ama geya baibaiwanamo. Beledi nima ma silahana luwa situpwa. Togidega, nuwanuwau 'abehega 'atau ma bodaedi 'adi 'agimwane?"

¹⁴ Ma bodaedi 'oidiyega loheloheyamo 'adi baibaiwa gide paibi tausani. Coinega Yesu 'ana tomuliyao 'ihewagaediya, 'igwae, "Tomotaedi wawatahidi ma 'idi boda 'oidiyega walagudi, gide tomota pipiti boda 'aigeda 'aigeda 'oidiya, ma gide simiyatoi 'esa." ¹⁵ Ma 'ina lina mabwaiyana gide sipaihoweya ta simiyatoi 'idi boda 'oidiya.

¹⁶ Coinega Yesu beledi nima ma wete silahana 'eluwa 'i'ewediya, ma galewa 'i'ita haneya, ta 'e'ahaiyedi weyahidi 'igwae helauwa. Ma muliyetega 'ihisidiya ma 'ana tomuliyao 'i'ebwaediya ma siheguyai tomota 'oidiya. ¹⁷ Coinega mabwaiyadi si'aiya ta simwauwuwa, ma 'e'ahai tupwatupwadi sihegogonediya, ta boha tuwelo silohemahediya.

Pita 'ina hepwailla 'abehega Yesu tauna To'abihetena

(Madiu 16:13-19; Maki 8:27-29)

¹⁸ Ta Yesu ma'ana tomuliyao sitauya, ma muliyetega Yesu 'iboi 'imiyamiya, ma Yehoba 'oina 'i'ahwa'ah-

wanoi. Ma 'ina 'ahwanoi 'igumwala ta 'ana tomuliyao 'ihesilala 'oidiya, 'igwae, "To'aha tomota 'idi gwae weyahigu, 'abehega taiya taugu?"

¹⁹ Ma taudi sigwaeya, "Tomota tupwadi sigwae 'abehega 'owa Yoni to'abihehabitaiso, ma tupwadi sigwae 'abehega 'owa *Ilaitiya*, ma tupwadi sigwae 'abehega 'owa 'aigeda palopita nugenugeta 'a-masega 'utoholo hilama."

²⁰ Coinega wete 'ihesilalediya, 'igwae, "Ma 'omi togidega 'imi nuwatuhi 'abehega taiya taugu?"

Ta Pita 'igwae, "Cowa To'abihetena, Yehoba 'oinega."

²¹ Nage 'oina Yesu 'ana tomuliyao 'iloina pa'alediya ma sahena sihehepwaile tomota 'oidiya. ²² Ta wete 'ihewgaediya, 'igwae, "Taugu Loheyaiguina ma 'abwa muya madouna yaloba. Weyahina babadao ma top-waoli madoudi ma wete loina 'ana tohe'itao nata sigu-ipailegau ma silohe'amasigau, ma sabwelo hetoina 'oina Yehoba 'i'abihetoholo hilegau."

Yesu 'ana muliya weyahina

(Madiu 16:20-28; Maki 8:30; 9:1)

²³ Muliyetega mabwaiyadi 'oidiya 'igwae, "Ceguma taiya 'owa nuwanuwau ma 'umuliyegau, sahena 'uboi weyahiu 'unuwanuwatuhi. Ma hesi 'uboi 'a kelose 'u'ahali sabwelo 'aigeda 'aigeda ma 'oinega 'umuliyegau. ²⁴ Ma 'eguma taiya yawasina 'inuwhi 'abwa yawasina 'ihe'waihi. Ma 'eguma taiya yawasina weyahigu 'itagwale ma 'i'amasana, tauna 'abwa yawasina 'ausalana 'iloba. ²⁵ Ceguma 'ida wasawasao madou hedada talobadi beno ginaula bwagabwaga, ma hesi ginaula madouna beno yawasida bwebwe'ana. Weyahina 'eguma yawasida bwebwe'ana tahe'waihi, beno mwau hedada.

²⁶ Taugu Loheyaiguina, ma 'eguma taiya 'owa weyahiu 'udebamwadina ma wete 'igu he'ita weyahina 'udebamwadina ma 'uuhalegau, 'abwa yauhalego tutaina 'eguma yahlama ma'agu hepwaile ma'igu 'asilalaina, ta wete Tamagu ma'ina aneloseyao 'idi 'asilalaina 'oiguwa. ²⁷ Yagwae moisa 'oimiya 'abehega tomota tupwami geya 'abwa wa'ama'amasana ta 'ana siga Yehoba 'ina hetoloina matamiya wa'ita."

Yesu 'ana 'ita 'ibuiya

(Madiu 17:1-8; Maki 9:2-8)

²⁸ Gwaeyedi bewa sigumwala ma gide wiki 'aigeda mulina, Pita ta Yoni ta wete Yemesa Yesu 'itoediya, ma mahetenao sihaneya 'aigeda 'oya 'oina sabi 'ahwanoi Yehoba 'oina. ²⁹ Ma 'abwa tuwa Yesu 'i'ahwa'ahwanoi, ma manina 'ana 'ita 'ibuiya ta wete 'ana 'ale'o wa'e-wa'e'ena moisa. ³⁰ Nage 'oina loheya 'eluwa silatuwa, ma Yesu mahetediu sihehewgaewgae, taudi beno Mosese ma *Ilaitiya*. ³¹ Taudi wete 'oidiyega 'asilala 'i'asi'asilala, ma Yesu mahetediu sihehewgaewgae Yesuina 'ina 'amasana 'abwa Yelusalema 'oina weyahina.

³² Ta Pita ma'iyanao si'enosinediya, ma 'oinega si'eno toholowa, ma 'asilala madouna si'iteya 'isae Yesu ma'iyanao 'oidiya. ³³ Nata ma siteluwaedi Yesu si'ebesine, ma Pita 'i'apulagata ma 'igwae, "Bada,

bwebwe'ana 'eguma taudi siteluwaedi mahetedai 'abwa tamiyamiya, ma 'oinega 'imi yoheyohe 'etoi 'a'abidi, 'aigeda 'owa weyahiu, ma 'aigeda Mosese weyahina ma wete 'aigeda *Ilaitiya* weyahina." Beno Pita tuwa 'igwaewgae bwagabwaga.

³⁴ Pita 'ina gwae 'abwa geya 'ilosalohi, ta tabwanidiya yalowa 'isuluma ta 'i'ahuhe taluhidiya, 'oinega site-toiyedi simatauta. ³⁵ Ma yaloha 'oinega 'enana sihe-sagoheya, 'igwae, "Bewa Natugu bwebwe'ana hedada, 'ina gwae wahesagohedi." ³⁶ Ma 'enanaina 'igumwala ta Yesu 'iboinamo si'iteya 'itotoholo. Saugaina nage 'oina to'aha gidemusa matadiya si'iteya geya 'eta taiya 'oina sihepwaile, ma sidahweya.

Yesu gwama 'i'abihe bwebwe'aneya

(Madiu 17:14-18; Maki 9:14-27)

³⁷ Gona 'i'adaleya ta Yesu ma'ana tomuliyao 'oyega sisuluma 'asai, ma boda madouna mahetediyao sihelobaloba. ³⁸ Ma 'aigeda loheya bodaedi 'oidiyega Yesu 'i'iteya ta 'iwuiya, 'igwae, "Tohe'ita, nuwanuwagu ma natugu 'u'abihe bwebwe'ane, tauna natugu 'aigeda tuwamo. ³⁹ Ma tuta baibaiwana 'eguma hi'ahi'a gwamaina 'i'abiyahiya, natuguina 'iwuiwui madouna ma 'ihehebwabwasumo, weyahina 'itaitai ma 'ahwanega gwalabuso silatulatu. Tuta baibaiwana gidemusa 'i'abi'abi hemuyamuya. ⁴⁰ Ma 'a tomuliyaeidi ya'ahwanoyediya ma 'abehega hi'ahi'aina siulalatuhe, ma geya sowasowahidi."

⁴¹ Coinega Yesu 'oidiya 'igwaeya, "Mehau 'omi hede togidega? Ta debami pa'ala hedada! Nuwana geya wahemisaegau, 'awa? Cimi debapa'alina 'oinega yalowahi'wata." Coinega loheyaina 'ihewgaeya, 'igwae, "Natuina 'u'eweyama 'oiguwa." ⁴² Ma gwamaina 'inao-ma Yesu 'oina, ta hi'ahi'a gwamaina 'i'ulasuluheya bale'uwa ta 'itaiya, 'oinega Yesu 'iloina ma yaluyaluwaina 'ilatuwa ma gwamaina 'ibwebwe'ana. Ta muliyetega Yesu gwamaina 'itoeya tamana 'oina.

Yesu 'igwaehila 'ina 'amasana weyahina

(Madiu 17:22-23; Maki 9:30-32)

⁴³ Tuta nage 'oina tomota mabwaiyadi Yehoba 'ina waiwai si'iteya, 'oinega nuwadi 'ihenainaida madouna. Ma tomotaedi 'abwa sihehenainaida 'ina paihowa weyahina, ma Yesu 'ana tomuliyao 'ihewgaedi, ⁴⁴ 'igwaeya, "Cigu gwae bewa nata yahepwaile 'oimiya wanuwatuhuyahi bwaibwaini, beno taugu Loheyaiguina 'i'iuunamo ma sitebae ma 'agu 'alehao 'oidiya si'ebwayaegau."

⁴⁵ Nage 'oina 'i'abi he'wani bwaibwainidiya, 'oinega geya sowasowahina ma ginaula bewa weyahidi nuwadi 'isabwalena, ma Yesu 'oina geya sihesilala ma 'abehega 'ida he'itae 'oidiya, weyahina simatauta.

Tonugeta taudi tomuliyao

(Madiu 18:1-5; Maki 9:33-37)

⁴⁶ Ta muliyetega 'ana tomuliyaoedi sihe'ohe'oheya 'abehega taiya 'oidiyega 'adi tohanugeta.

⁴⁷ Ma Yesu hesi 'idi nuwatuhi 'isanapudiya. Coinega gwama 'aigeda 'itoeyama ta deina 'ihetoholoya, ⁴⁸ ma 'ihewgaediya, "Gwama bewa wa'ita. Ceguma taiya 'owa gwama bewa weyahigu 'uhelauwe, 'owa beno 'uhelau pwaigauwa, ma wete 'agu Tohewasaina 'uhelau pwaiyeya. Coinega 'eguma taiya 'oimiyega sanina geya madouna tauna 'ihane hedadeya."

Ceguma taiya tauna geya 'ilolo'alehegita tauna 'i'abi'abihetegita
(Maki 9:38-40)

⁴⁹ Ma Yoni 'i'apulagata ma 'igwaeya, "Bada, 'aigeda loheya 'a'iteya ta saniuwega hi'ahi'a 'iulaula hapwesedi. Eeta 'a'ausiya, weyahina loheyaina geya 'ida boda."

⁵⁰ Ma Yesu 'igwaeya, "Sahena wa'au'ausi! Weyahina 'eguma taiya tauna geya 'ilolo'alehegomi tauna 'ami to'abihetena."

MeSameliya tupwadi Yesu silogwahateya

⁵¹ Sabweloina 'ihahohoyama ta Yesu 'ihila galewa, 'oinega 'ina nuwatuhi 'ilaguya ma 'abehega 'itautau Yelusalema. Coinega 'itoholo ma ma'ana tomuliyao sitauya. ⁵² Sitautauya, ma Yesu 'ana tomuliyao tupwadi 'ihewasa nugetediya, meSameliya 'idi gogowa, ma 'abehega 'ebe'aiyawasi weyahina si'atububu. ⁵³ Ma hesi tomiya 'asaedi geya 'oidiya sitagwatagwala, weyahina sinuwatuhuya Yesu geya 'idi gogo 'oina 'itautauya, ma hesi 'itautauya Yelusalema.

⁵⁴ Yemesa ta Yoni gwae bewa sihesagoheya, ta Yesu 'oina sigwaeya, "Bada, togidega? Sowasowahina taloina ma 'aiwe 'ala'alata galewega 'isuluma 'i'alahe gumwalidi?"

⁵⁵ Ma Yesu 'igwaeya, "Tuwa! Sahena gide." ⁵⁶ Ma 'oinega hali gogowa sitauya.

Loheloheya sitetoi nuwanuwadi ma 'abehega Yesu simuliye
(Madiu 8:19-22)

⁵⁷ Sitautauya, ta 'aigeda loheya 'inaoma ma Yesu 'oina 'igwaeya, "Taugu nuwanuwagu ma yamuliyego. To tupwa 'oina 'utautauya yamuliyego." ⁵⁸ Coinega Yesu loheyaina 'ihewgaeya, 'igwae, "Cedewa totopwatula ma'idi gaula ma wete bwassumo ma'idi nehwa, ma taugu Loheyaiguina geya 'igu 'ebe'enomo."

⁵⁹ Coinega heluwena wete 'inaoma ma Yesu loheyaina 'oina 'igwaeya, "Cumuliyegau." Ma tauna 'igwaeya, "Bada, 'utagwalegau ma nugeta yahila, ma tamagu yayamwa 'ina 'amasa weyahina, yagalihe, ma muliyetega yamuliyego." ⁶⁰ Ma Yesu 'igwaeya, "Tuwa nobwa tamauina, ma taudi to'amasa 'idi to'amasa sigalihedi. Ma 'owa hesi 'ino paihowa 'abehega 'uhetohalewasa Yehoba 'ina 'ebeloina weyahina."

⁶¹ Ma hetoina wete 'inaoma ta 'igwaeya, "Bada bwebwe'ana ma yamuliyego, ta 'utagwalegau ma nugeta yahila ma 'igu susuwao yahelauwedi, ma muliyetega yamuliyego." ⁶² Coinega Yesu wete 'ihewgaeya, 'igwae, "Ceguma taiya 'owa nuwanuwau ma 'upaihowa ta

ma'ino henuwanaluwa, geya 'a lobwaina ma Yehoba 'ina 'ebeloina weyahina 'upaihowa."

Tomuliyao mabwaiyadi 'ihesumanediya

10 Tuta nage mulina, tupwadi wete 'ana tomuliyao 'ihesinuwediya, sebeniti 'adi baibaiwa, ma 'eluwa 'eluwa 'ihesumane nugetediya gogo baibaiwadi 'oidiya, ma 'ane toni'asa si'atububudi Yesu 'ina tauyama 'oidiya weyahina.

² Ma 'ihewgaediya, 'igwae, "Celi'eli bwebwe'ana ma to'eli'eli 'omi tupwamimo, 'oinega toni tanoha 'oina wa'ahwa'ahwanoi ma 'ane topaihowao wete 'ihesumanedi 'ina tanoha sabi 'elina. ³ Sauga bewa yahe-sumanegomi, watauya gide sipi manamanasamina 'edewa lolosasaidi gamwagamwanidiya.

⁴ "Sahena mane wa'ewa'ewa, sahena 'e'ahai mabohaidi, sahena 'ami butu wa'ewa'ewadi. Ma 'eguma 'edai watautau sahena tomota mahetemiya wahehewgaegwae.

⁵ "Ma 'eguma 'aigeda hada 'oina waluhu, nugeta wahewgaedi, wagwae, 'Daumwala 'oimiya.' ⁶ Ma 'eguma nuwadaumwala 'ana topaihowao simiyamiya, 'imi helauina 'oidiya 'ida miyamiya. Ma 'eguma geya, tuwa helauina 'ihilawa 'oimiya.

⁷ "Ma 'eguma hadaina 'oina wamiyamiya, ma to'aha 'ami, nuwana 'ami we'aha matamiya silagu tuwa wa'ai, weyahina topaihowao 'ilobwainediya ma 'adi 'iluwana siloba. Ma sahena watautau hali hada 'oidiya, ma hesi hadaina 'oina waluhu nugeta 'oina tuwa wamiyamiya.

⁸ "Ma 'eguma to 'asa 'oina si'ahesohetegomiya ma 'oidiya waluhuwa, ma to'aha matamiya silagu latuheya, tuwa wa'ai. ⁹ Ma wete gogoina 'oina wamiyamiya 'idi tolohalao wa'abihe bwebwe'enedi, ma wete toni 'asao wahewgaedi, wagwae, 'Yehoba 'ina loina 'i'iunamo ma 'ilatu 'oimiya.' ¹⁰ Ma 'eguma to 'asa 'oina walatu ma silogwahategomi, mulimuliya 'eda 'oidiya wahahila ma wahewgaedi, wagwae, ¹¹ 'Wa'ita, 'imi gogo nenegwalina 'ahemega 'a'alohutuhutu yahule, ma wasanapu 'abehega Yehoba 'ina loina deimiya 'imiyamiya!' ¹² Yagwae moisa 'oimiya, 'abwa bwa'omatana 'ana tuta 'oina taudi gogowedi silogwahategomiya loina madou hedadena siloba, ma geya gide *meSodoma* 'adi loina."

Gogo tupwana 'oidiya Yesu geya sihemise
(Madiu 11:2-24)

¹³ Coinega tupwaedi 'ana tomiyao 'ihewgaediya, 'igwae, "MeKolesini ta meBedeseida 'atemuyamuyaimi. Weyahina 'igu paihowa 'ebe henainaidaedi yapaihowa pwaidiya matamiya ma hesi geya wanuwabui, ma hesi 'eguma meTaiya ta meSaidoni 'oidiya yada paihowediya, beno mwalohene sida nuwabui pwaiya, ma sibauwa 'adi 'ale'owega sida 'otedi ta giba 'oidiyega sida gibediya, ta sihe'itaedi 'abehega mumuga galana 'oidiyega sinuwabui pwaiya. ¹⁴ Ma 'omi hesi geya uleulena. Coinega bwa'omatana 'ana sabweloina 'oina Yehoba 'abwa meTaiya ta meSaidoni 'i'atemuya-

muyaedi, ma 'omi geya. ¹⁵ Ma meKapaneumi 'omi togidega, 'abehega wa'abilagasigomi galewa, 'awa? Nata geya! Ma hesi nata siulasuluhegomi *Bwebweso* 'oina."

¹⁶ Ta 'ana tomuliyaowedi 'oidiya 'igwaeya, "Ceguma taiya 'imi gwae 'ihesagohedi, beno taugu 'igu gwae 'ihesagoheya. Ma 'eguma taiya 'ilogwahategomi taugu wete 'ilogwahategauwa. Ma wete 'agu Tohewasaina 'ilogwahateya."

Tomuliyaowedi mabwaiyadi 'idi paihowega sihila pwaima

¹⁷ Ma 'ana tomuliyaowedi site sebeniti 'idi paihowega sihilama, ta ma'idi yaliyaya Yesu 'oina sihe'ote'otetela, sigwaeya, "Bada, 'eguma welabanao bo hi'ahi'a saniuwega 'aloinaediya, ta sihapwesa."

¹⁸ Ma Yesu 'oidiya 'igwaeya, "Tomudulele ya'iteya galewega 'isulusuluma gide tuwa namala 'ina pili.

¹⁹ Coinega wasanapu 'abehega ya'abihewaiwai pwaigomiya ma 'oinega sowasowahimi wahewaiwai 'ada 'alehaina 'ina paihowa mabwaiyana 'oidiya, ma 'eguma mwata bo ganihana wabasa yahidi, sahena wamatamatauta, weyahina gesowana to'aha si'abihe galegomi." ²⁰ Ta wete 'ihewgaediya, "Moisa 'imi paihowa hi'ahi'a 'oidiya waiwaina, ta weyahina wayaliyaya, ma beno geya ginaula madouna, ma hesi 'imi 'ebeyaliyaya madouna 'eguma sanimi galewa silele pwaidiya."

Yesu 'ina yaliyaya

(Madiu 11:25-27; 13:16-17)

²¹ Tuta nage 'oina Yaluyaluwa Tabuna Yesu 'i'abihe yaliyayaeya, ta 'igwaeya, "Yauwedo Tamagu, 'owa galewa ta bale'u 'adi Toloina, nuwasabwalena bewa 'udahweya tosonogao ma tonuwasabwalena 'oidiyega, ma hesi gwagwama 'i'iudi 'oidiya 'uhe'itaeya. Moisa Tamagu, 'ino nuwatuhu bwebwe'ana bewa." ²² Nage tuta 'oina wete 'igwaeya, "Ginaula mabwaiyadi Tamagu nimaguwa 'ilagudiya, ma Tamagu 'iboimo 'isana-pugauwa, ma Taugu wete yaboimo Tamagu yasana-puya, ma wete taiyewedi taudi 'eguma nuwanuwagu ma Tamagu yahe'itae 'oidiya, taudi wete sida sanapu."

²³ Coinega Yesu 'ilo'ita lohilihila 'ana tomuliyao 'oidiya ma 'ihewgaediya, 'igwae, "Comi ma'imi yaliyaya, weyahina ginaulaedi matamiyega wa'ita'ita. ²⁴ Yagwae moisa 'oimiya 'abehega mwalo palopitao ta toloinao baibaiwadi nuwanuwadi ma ginaulaedi si'itadi, ma hesi geya si'ita'ita, ta wete gwaeyedi wahesagohediya taudi wete nuwanuwadi ma 'abehega sihesagohedi, ta geya sida hesagohediya."

Gwae hegehegedi gwama Sameliya 'aigeda weyahina

²⁵ Ma 'aigeda loina 'ana tohanugeta 'itauyama ma Yesu 'oina 'ihesilala sabi tohona, 'igwaeya, "Bada, to'aha yapaihowa ma yawasigu hataya yada loba?"

²⁶ Coinega Yesu 'igwaeya, "Loinaedi Mosese 'ilelediya Buki He'asisi 'oina, 'usanapu pwaidiya, 'awa?" ²⁷ Ma lo-

heyaina 'igwaeya, "Cehe, loina bewa gidemusa, 'Cino Bada Yehoba 'uda helauwe 'ateu ta yaluyaluwau ta 'ino waiwai ta 'ino nuwatuhu mabwaiyadi 'oidiyega. Ma wete 'iyamwao 'uda helauwedi gidemusa 'uboi 'uhelauwego.'" ²⁸ Coinega Yesu 'igwaeya, "Beno gwae moisa, 'oinega gide 'uda paihowa 'ese ma yawasigu hataya 'uda loba."

²⁹ Ma loheyaina 'ina nuwatuhu 'abehega tauna to-dumwalu, 'oinega Yesu wete 'oina 'ihesilala hila, "Taiya hede 'iyagu?"

³⁰ Coinega Yesu gwae hegehegediyega loheyaina 'ihewgaeya, 'igwae, "Caigeda loheya Yelusalemega 'itoholowa ma 'itautauya Yeliko, ta 'edai toyagaha 'ilobediya ma si'abiyahiya, 'ana 'ale'o si'igalidiya ta sihunu geyogeyoiya, 'i'iunamo 'i'amasana, ma si'ebesineya ma sitauya.

³¹ Sitauya, ma loheyaina 'i'eno'eno eeta 'aigeda topwaoli 'ihapwesama, ma tohesilaeina 'i'iteya, ma 'inaowa ma 'eda papalinega 'itauya. ³² Ta wete gide topwaoli 'adi tolema 'aigeda 'itauyama, ta loheyaina 'i'iteya, ta wete 'i'e'ebubuyamo ma 'i'ebesineya.

³³ Ma muliyetega 'aigeda gwama *Sameliya* 'ihapwesama, ma loheyaina 'i'iteya ta 'i'atemuyamuyaeya.

³⁴ Coinega deina 'inaowa, ma holowa ta waini 'ilagu latuhediya, ma 'ana hesilaeyedi 'oidiya 'isiwediya ma 'ipaidiya, ta muliyega 'ina hebai 'oina 'ido'oya ma ba'idana sitauya 'aigeda hada taumana 'oina ta nobwa 'i'itayahiya. ³⁵ Gona 'i'adaleya, ma kina 'eluwa 'i'ewediya ma hadaina 'ana to'itayahina 'i'ebwaeya, ta 'ihewgaeya, 'Tohesilae bewa 'u'itayahi weyahigu, ma 'eguma 'ehisa wete mane 'ulaguya weyahina, taugu yahilama yagihedumwalu 'oiuwa."

³⁶ Coinega Yesu loheyaina 'ihesilaleya 'igwae, "Taiya tohesilaeina 'iyana sitetoyedi 'oidiyega?" ³⁷ Ma loheyaina 'igwaeya, "Tauna 'ana tohelauina." Coinega Yesu 'igwaeya, "Beno gwae moisa, 'utauya ma gidemusa 'upaihowa 'esa."

Yesu 'ina habo'e Meli ta Malida 'oidiya

³⁸ Ma Yesu ma'ana tomuliyao sitauya ta silatuwa 'aigeda tupwa 'oina, ma wahine 'aigeda, sanina Malida 'itoeya 'ina hada. ³⁹ Ma wahineina tasina wete 'imiyamiya, sanina Meli, ma Meliina 'inaoma ta Yesu deina 'imiyatoiya, ma 'ina gwae sabi hesagohena.

⁴⁰ Ma Malida 'i'e'uleya ta 'ina paihowa baibaiwana. Coinega Malida 'inaoma Yesu 'oina ma 'igwaeya, "Bada togidega ma tasigu ba'idau wamiyamiya, ma geya 'ida lemegauwa? Sowasowahina 'uhewgae ma 'i'abi-hetegau 'awa?"

⁴¹ Ta Yesu 'igwaeya, "Malida, togidega ma ginaula mabwaiyana weyahidi 'unuwanuwatuhu, ⁴² ma hesi 'aigedamo ginaula madouna weyahina 'unuwanuwatuhu, gidemusa tasiu Meli 'ina hesinuwa. Meli nuwanuwana ma 'igu gwae 'ida hesagohedi, 'oinega geya sowahina 'aigeda taiya 'i'ausi."

Yesu 'ina he'ita 'ahwanoi weyahina

(Madiu 6:9-13; 7:7-11)

11 Caigeda tuta Yesu 'iboinamo tupwa 'aigeda 'oina 'i'ahwa'ahwanoi. Cina 'ahwanoi mulina 'ana tomuliya 'aigeda 'ihewae, 'igwae, "Bada, 'ahwanoi 'uhe'itemai, gidemusa Yoni 'ana tomuliyao 'ahwanoi 'ihe'ita 'esediya." ² Coinega Yesu 'oidiya 'igwaeya, "Bewa gide wa'ahwanoi 'esa, wagwae:

Tamama, saniu 'ahe'asisiyane. Ca'ahwanoi 'oiuwa ma 'ane 'uloinemai. ³ Cama sabwelo 'aigeda 'aigeda nata 'u'ebwaemai. ⁴ Ta 'ima mumuga galadi 'unuwasamudi weyahina 'iyamayao 'idi puiyao 'oima 'anuwasamudi. Ma hesi sahena 'utohotohomai."

⁵ Ma Yesu wete 'oidiya 'igwaeya, "Cahwanoi 'ana sanapu bewa gidemusa. Ceguma taiya 'owa 'aigeda 'a taumana hinuwana gamwana 'itauyawa 'oiuwa, ma geya 'aigeda to'aha 'oiuwa ma 'u'ebwae 'ana lohepa'ala weyahina, 'oinega 'ilobwainegowa ma 'iyau 'aigeda 'oina 'utauya ma 'u'ahwanoi, ma 'ugwae, 'Ciyagu, sowasowahina ma 'ulemegau ma beledi 'etoi 'u'ebwaegau, ⁶ weyahina 'aigeda 'iyagu nige 'eda dudulenega 'itauyama, ma geya 'eta to'aha 'oiuwa ma 'ida lohepa'ala.' ⁷ Ma 'eguma loheyaina hada 'alonga 'ino gwae 'ihemaiseyawa ma 'igwae, 'Ciyagu, sahena wahi'wata'wata 'ulagulagu weyahina manatugwao 'a'eno'eno, ma wete 'ahwa'eda ya'ausiya, 'oinega geya sowasowahina yalemego.' ⁸ Ma 'eguma 'ihewagala 'oiuwa tuwa 'u'ala'ohe'ohe, ma 'oinega 'ida 'enotoholo, ma to'aha 'ino 'ahwanoi gidemusa 'i'ebwae." ⁹ Coinega yahepwaila 'oimiya, wa'ahwanoi ma nata Yehoba 'i'ebwaegomi. Wete wa'ebesa ma nata waloba, ma wete wa'etunatuna ma 'oinega 'ahwa'eda 'iso'e weyahimi. ¹⁰ Weyahina 'eguma ta'ahwanoi Yehoba 'i'ebwaya 'oida, ma wete 'eguma ta'ebesa wete nata taloba, ma wete 'eguma ta'etunatuna, 'oinega 'ahwa'eda 'ida so'e.

¹¹ Ma togidega 'omi gwagwama tamadiyao, 'eguma natumiyao silahana weyahina si'ahwanoi, mwata wa'ebwaedi? ¹² Nuwana pou weyahina si'ahwanoi ganihana wa'ebwaedi? Geya bo? ¹³ Moisa, 'omi togala ma 'imi 'ebwaya natumiyao 'oidiya wasanasanapu 'abehega ginawala bwebwe'ana wa'ebwa'ebwaedi. Gide wete Tamamiu galewa 'ina 'ebwaya 'oimiya bwebwe'ana hedada, ma 'eguma wa'ahwanoi 'oina, nata Yaluyaluwa Tabuna 'i'ebwaegomi."

Taiya 'ina waiwaiyega Yesu hi'ahi'a 'iula latuhediya

(Madiu 12:22-30; Maki 3:20-27)

¹⁴ Ma tutaina Yesu loheya 'aigeda 'ilobeya, tauna hi'ahi'a 'ina paihowega memenana 'ilidowa ma geya 'ida gwaeya, 'oinega Yesu hi'ahi'aina 'iula latuheya, eeta loheyaina 'ibwebwe'ana ma 'igwaeya. Nage 'oina to-mota si'iteya ma nuwadi 'ihenainaida. ¹⁵ Coinega tupwadi sigwae, "Hi'ahi'a 'idi badaina, Tomodulele 'ina waiwaiyega Yesu hi'ahi'aina 'iulalatuheya." ¹⁶ Ma tupwadi wete Yesu sitohoya ma 'abehega 'ila'ilala tupwadi

'ida paihowedi weyahidi, ma sida 'ahwamoisa 'abehega 'ina waiwai Yehoba 'oinega 'itauyama.

¹⁷ Ma Yesu bodaedi 'idi nuwatuhiina 'isanapu pwaiya, ma 'ihewae, 'igwae, "Tomodulele tauna 'iyanao gesowana 'ipa'ipa'idi." Ma wete 'igwaeya, "Ceguma 'aigeda 'ebeloina 'oina loheloheya siwataha ma siboi silo'aleha, nata 'ebeloinaina 'iwe'a ma 'ibe'u. Ma wete gidemusa 'eguma 'aigeda susu taudimo silo'aleha, nata 'abwa 'idi miya 'igala. ¹⁸ Seitani wete gidemusa 'eguma ma'ina bodao siboidimo silo'aleha nata 'ina 'ebeloinaina 'ibe'u. Ma togidega ma wagwae 'abehega Tomodulele 'ina waiwaiyega hi'ahi'a yaula latuhedi, ¹⁹ ma taiya hede 'ina waiwaiyega 'omi hi'ahi'a waula latuhedi? Tomodulele 'oinega bo Yehoba 'oinega? Bewa weyahina wanuwatuhi ma wasanapu 'abehega taiya taugu. ²⁰ Ma taugu hesi Yehoba 'ina waiwaiyega hi'ahi'a yaulaula latuhedi, 'oinega wada sanapu 'abehega Yehoba 'ina loina 'ilatu pwaima 'oimiya.

²¹ "Seitaniina tauna gide 'aigeda loheya waiwaina, ta ma'ina 'ebe 'aleha 'ina hada madouna 'i'ita'itayahi, ma geya sowana 'aigeda taiya 'ina tobwatobwa 'i'abihegala. ²² Ma 'eguma 'aigeda loheya waiwai hedada 'ihapwesama, nata loheyaina 'ipai ma 'ina 'ebe 'aleha nimanega 'i'ewadi, ma 'ina tobwatobwa mabwaiyadi 'i'ewadi ma 'iyanao 'i'ebwaedi.

²³ "Ceguma taiyawedi taudi geya 'agu to'abihetena, taudi 'agu 'alehao. Ma wete taiyawedi taudi geya ba'idagwao 'ada paihowa hegogona, taudi 'igu paihowa si'abihegaleya.

Hi'ahi'a 'iluhuwa loheya 'alona

(Madiu 12:43-45)

²⁴ "Ma 'eguma hi'ahi'a loheya 'aigeda 'oinega 'ihapwesa, loheya 'ida bwebwe'ana ma hi'ahi'aina nata tuwa 'atamana 'iyawayawala besobeso ma 'ina 'ebe'aiyawasi 'ibesabesa ma gesowana 'ilobaloba. Coinega hi'ahi'aina 'iboinamo 'igwae, 'Cana 'ita yahila 'igu 'ebemiya 'oina.' ²⁵ Coinega 'ihila ma 'ebemiyaina 'iloba hileya 'asi'asilalana ma 'atu'atububuna. ²⁶ Eeta 'i-tauya ma hi'ahi'a site sebeni galadi moisa wete 'itoedima, ma ba'idanao siluhuwa 'ebemiyaina 'oina, ta nobwa mahetena simiyamiya, 'oinega loheyaina 'ina 'ebemiya si'abihegala bwaibwainiya, mwalo geya gidemusa."

²⁷ Gidemusa Yesu 'igwae 'esa boda 'oidiya, ma 'aigeda wahine 'oidiyega 'enana madounega 'iwuiya, ma Yesu 'oina 'igwaeya, "Bada wahineina tauna gamwanege 'ihenatunegowa ma wete susunega 'ususuwana, tauna toyaliyaya moisa." ²⁸ Ma Yesu wete 'igwaeya, "Taudi hesi 'eguma Yehoba 'ina gwae sihesagohe ma 'ina gwae sihematamatane, taudi toyaliyaya moisa."

Yona tauna 'ebe'ita 'aigeda 'oida

(Madiu 12:38-42)

²⁹ Ma bodaedi Yesu sitoholo 'wabu'wabuneya, ma 'i'ahwa lalagata ma 'oidiya 'igwaeya, "Mehau 'omi galami! Beno lamuna 'ila'ilala wa'ebe'ebese, ma sa-

hena hesi 'ila'ilalaedi wa'ita'itadi. Ma 'iyamo Yona weyahina 'eguma wanuwatuhuyahi, tauna tuwa 'ila'ilalaina weyahimi. ³⁰ Weyahina Yona 'ina paihowa 'oinega meNinibe sisanapuya 'abehega tauna Yehoba 'oinega 'inaoma. Gide wete taugu Loheyaiguina 'igu paihowa 'oidiyega mehau 'omi wada sanapugau 'abehega Yehoba 'oinega yanaoma. ³¹ Cabwa hesi, sabwelo bwa'omatana 'oina meSiba 'idi kuini 'ida toholo ma mehau 'omi 'ihe'ewegomi, weyahina mwalo hene wahineina bwagebwagega 'inaoma Solomoni 'ina gwae sanasanapuna sabi hesagohena, ma bewa tuwa gwae sanasanapu hedada wahesagohediya, ma genuwami.

³² Wete gide sabwelo bwa'omatana 'oina meNinibe 'abwa sitoholo ma mehau 'omi sihe'ewegomi, weyahina mwalo hene Yona 'oidiya 'iguguya, ta mumugadi galadiyedi 'oidiyega sinuwabuiya, ma 'omi bewa tuwa guguya bwebwe'ana hedada wahesagohediya, ma geya wanuwabui hila.

Mayale 'ana gwae hegehegedi

(Madiu 5:15; 6:22-23)

³³ Geya 'eta taiya mayale 'igabu ma 'idahwa gaula, nuwana gaeba gabulena, ma hesi 'ebelagu tabwanina 'ilagu ma 'oinega taudi hada 'ana toluhuwao 'i'asilaladi.

³⁴ "Weyahina matau wahiu 'ana 'asilala gide, ma 'eguma matau 'asi'asilalaina wahiu mabwaiyana wete 'asi'asilalaina. Ma 'eguma matau 'igala wahiu mabwaiyana wete 'iguguyou. ³⁵ Coinega 'u'itayahigo tabu ma 'ino 'asilalaina 'iguguyou. ³⁶ Ma 'eguma wahiu mabwaiyana 'asilala 'oina 'imiyamiya, ma geya 'aigeda wete guguyou 'oina, mabwaiyana tuwa 'asi'asilalaina, gide tuwa 'asilala madouna 'ina 'asilala."

Palisiyao ma loina 'adi tohanugetao Yesu 'iheliyediya

(Madiu 23:1-36; Maki 12:38-40)

³⁷ Yesu 'ina gwae 'igumwala pwaiya, ma 'aigeda Palisi Yesu 'ibwauweya ma mahetena si'ai. Coinega 'iluhuwa ma 'imiyatoiya 'ebe'ai 'oina. ³⁸ Ma Palisiina nuwana 'ihenainaida weyahina Yesu 'i'iteya nimana geya 'ibuyodi ma 'i'aiya. ³⁹ Ma Yesu Palisiina 'ina nuwatuhiina 'isanapu pwaiya, 'oinega 'oina 'igwaeya, "Comi Palisiyao gide tuwa biyo ma gaeba, weyahina gwahumiumo wabuyobuyodi, ma 'alomiya 'imaha moisa yagaha ma mumuga galadi 'oidiyega. ⁴⁰ Wahayauauleya! Weyahina geya wasanasanapu 'abehega tauna 'wapimi 'ipaihowediya, 'atemi wete 'ipaihowedi. ⁴¹ Ma 'ilobwainegomiya ma 'atemi 'ehe'ehele 'oinega wa'abihe 'asilaladi, ma 'oinega wa'asilala bwaibwaina.

⁴² "Ma 'omi Palisiyao hesi 'atemuyamuyaimi! Tuwa 'imi helau bwebwe'ana, weyahina helauina 'ana loina mabwaiyana wa'itayahi bwaibwainiya, 'imi tobwatobwa madoudi ma 'i'iudi 'oidiyega tupwana Yehoba wa'ebwa'ebwae, gide hali pam ma hali pam 'oidiyega. Ma hesi loina tuwa madoudi wanuwanaidediya, beno Yehoba 'ana helau ta wete loina dumwadumwaluna.

Sowasowana ginaula bewa madoudi wapaihowadi, ma wete sahena ginaula 'i'iudi wanuwanuwa naidedi.

⁴³ "Comi Palisiyao 'atemuyamuyaimi, weyahina hada tapwalolo 'oidiya nuwanuwami ma 'abehega 'ebemiya bwebwe'ana 'oidiya wamiyatoi, ma wete nuwanuwami ma 'abehega tutaina 'eguma watautau 'asai tomota mabwaiyadi sihe'asisiyegomi.

⁴⁴ "Ma hesi tuwa 'atemuyamuyaimi, weyahina 'atemi gide galiha bisubisulidi, tomota 'oidiyega sitautau ma geya sisanasanapu 'abehega galiha."

⁴⁵ Ma 'aigeda loina 'ana tohanugeta Yesu 'ihigwaeya, 'igwae, "Bada, 'ino gwaeledi bewa 'oidiyega 'usinalimaiya, 'awa?"

⁴⁶ Ma Yesu 'oina 'igwaeya, "Comi wete loina 'ana tohanugetao 'atemuyamuyaimi, weyahina tomota 'aha'ahala mwaudi wa'ebwa'ebwae, ma 'omi geya hesi wada tagwala ma 'aha'ahalaedi 'oidiyega walemedi.

⁴⁷ "Catemuyamuyaimi, weyahina tubumiyao mwalo palopitao silohe'amasidiya, ma 'omi palopitaowedi galihidi 'oidiya 'adi 'ebenuwatuhi yahina wa'abi'abidi.

⁴⁸ Ginaula bewa 'oinega tubumiyao 'idi loina wa'ahwa bwebwe'aneya, beno taudi palopitao silohe'amasidiya, ma 'omi galihidi 'oidiya 'adi 'ebenuwatuhi yahina wa'abidi. ⁴⁹ Ginaulaedi weyahidi Yehoba 'ina sanapu 'ilaguya, 'igwae, 'Cabwa tupwadi palopitao ma 'igu tohepwillao yahesumanediwa, ma tupwadi walohe'amasidi ma tupwadi nata wapa'idi. ⁵⁰ Coinega mehau 'omi nata maisa mabwaiyana waloba palopitaowedi bale'u 'ebehagina 'oinega ma nige 'adi lohe'amasa weyahina, ⁵¹ beno *Ebeli* silohe'amasiya ma 'oinega silolohe'amasa ma 'ana siga Sakaliya 'ina tuta 'oina silohe'amasiya Hada He'asisi ma 'ebepwaoli gamwagamwanidiya. Moisa tuwa lohe'amasaedi mabwaiyadi 'adi maisa mehau 'omi waloba.

⁵² "Comi loina 'ana tohanugetao 'atemuyamuyaimi, weyahina sanapu 'ana 'ahwa'eda wa'ausiya, ma 'omi geya sowasowahimi waluhu, ma taudi wete nuwanuwadi 'abehega siluhu ta 'omi wa'ausidiya."

⁵³ Ma tupwainaina nage Yesu 'i'ebesineya, ma muliyetega loina 'ana tohe'itao ta Palisiyao sitohowaiwai hesilala baibaiwadi 'oidiyega, ⁵⁴ 'abehega togidega ma 'ina gwae pui siloba, ma 'oinega sihe'ewa.

Guguya

(Madiu 10:26-31)

12 Boda madou hedada si'eto'utama ma sihetupa duidui, ma Yesu 'igwae nugeta 'ana tomuliyao 'oidiya, 'igwaeya, "Wa'ita yahigomi ma Palisiyao 'idi paihowa 'abo'abo sahena wapaipaihowadi, weyahina 'idi paihowa gide tuwa pwalawa 'ana 'ebe'abi heseseha. Cebe'abi hesesehaina 'eguma to'aha gide 'i'iuna, nata 'i'abi hemadou, ² ma ginaulaedi dahwadawadi 'abwa Yehoba 'i'abilatuhedi ma silo'atamanedi. ³ Ma wete to'aha guguyou 'oina wagwaeneya nata sabwelo 'oina tomota sihesagohe. Ma to'aha weyahina wahe'ahwa henahena hada 'alona, nata tomota mabwaiyadi 'oidiya sihepwaila latuhedi.

⁴“Ma 'iyagwao yahegwaegomi, taudi wahimi silohe'amasi, sahena wamatamatautedi, weyahina taudi wahimimo sowasowahina ma silohe'amasi, ma yaluyaluwami geya. ⁵ Ma hesi Yehoba wamataute, weyahina tauna ma'ina loina ma 'ilohe'amasa nugetegomi ma muliyetega 'iula suluhegomi 'asa 'ala'alata* 'oina. Moisa tuwa, 'iboinamo wamataute!

⁶“Hisa gidemusa dinegwa 'adi maisa? Geya madouna, gidemusa toea 'eluwamo ma bwasumo ni-ma 'ai'aigeda 'adi baibaiwa. Ma tuwa Yehoba geya'abwa wete 'aigeda 'oidiyega 'inuwa nuwanaide. ⁷ Ma 'iyamo geya sowasowahina ma deba wahasili mwagu 'aigeda 'oina, Yehoba 'adi baibaiwa 'isanasanapudi. Coinega sahena wa'ate'ateyoho, weyahina 'omi Yehoba 'ina ginaula madouna, ma dinegwa geya ginaula madouna.

Yesu 'ana hemisa ma 'ana uhala weyahina

(Madiu 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸“Ma bewa wete wasanapu bwaibwaini: Ceguma taiyawedi weyahigu tomota matadiya sihepwaila, taugu Loheyaiguina nata weyahidi yada hepwaila Tamagu 'ina aneloseyao matadiya. ⁹ Ma 'eguma taiyawedi siuhalegau tomota matadiya, taugu wete 'abwa Yehoba 'ina aneloseyao matadiya yauhaleidi. ¹⁰ Taugu Loheyaiguina, ma 'eguma taiya 'i'ahwa galegalegau, Yehoba nata gwaeina 'inuwasam. Ma 'eguma taiya Yaluyaluwa Tabuna 'i'ahwa galegale, nata geya'abwa Yehoba 'inuwanuwasam.

¹¹“Ma 'eguma tomota sitoegomi hada tapwalolo 'oidiya sabi heyatalaegomi babadao ta toloinao matadiya, sahena wa'ate'ateyoho bo nuwana wanuwatuhu togidega 'idi hesilalaina wahemaisa 'ese, ¹² weyahina 'abwa tutaina beno 'oina Yaluyaluwa Tabuna ba'idamiu, ma nata tauna 'ihe'itegomi to'aha gwagaene.”

Gwae hegehegedi wasawasa weyahina

¹³ Ma bodaedi 'oidiyega 'aigeda tomota 'igwaeya, “Tohe'ita, tasigu 'uhegwae ma tupwana 'ebeloina 'i'ebwaegau, mwalo tamamai 'ilaguya.”

¹⁴ Ma Yesu loheyaina 'enana 'ihemaiseya, 'igwae, “Loheya, taugu geya sowasowahigu ma yahetoloina 'ami heguheguyaiina weyahina.” ¹⁵ Ma wete 'ina gwaeina 'i'tubweya ma boda mabwaiyadi 'oidiya 'igwaeya, “Wa'itayahigomi ma sahena wasawasa nuwami 'i'ewa'ewa. Geya sowasowahina ma wasawasa 'oinega yawasimi bwebwe'ana waloba.”

¹⁶ Coinega 'ebe'ita 'i'ebwaediya gwae hegehegediyega, 'igwaeya, “Caigeda tohewasawasa 'ina tanoha madoudi ma baibaiwadi, ta 'eli'eli madouna 'oidiyega 'ilobeya. ¹⁷ Eeta loheyaina 'iboinamo 'inuwatuhu dadana, ma 'igwaeya, 'Celi'eli madouna ta 'igu hada 'e'ahai geya sowasowahina. Coinega to'aha yapaihowa? ¹⁸ Nuwana bewa gidemusa, hada 'e'ahai miyamiyadi yale'wa yahuledi, ma hauhaudi ta madoudi ya'abidi, ma 'oidiya 'e'ahai ta wete 'igu tobwatobwao mabwaiyana yahedodo, ¹⁹ ma muliyetega ma'igu

yaliyaya sowasowahigu ma yagwae, “Caigeda towasawasa taugu. Bo'i ya'atububuwa ta 'igu wasawasao mabwaiyana sowasowahigu bolime hisa sinaonaoma weyahidi. Eeta paihowa 'oinega ya'aiyawasi, ma hesi tuwa yaliyayamo, weyahina 'agu ma 'agu we'aha mabwaiyana sowasowahigu.” ²⁰ Ma Yehoba loheyaina 'oina 'igwaeya, “Loheya yauyauleiu! Hinuwana bewa yawasiu 'ilolagu, ma tobwatobwaedi 'ulagulagudiya, taiya nata weyahina?”

²¹ Ma Yesu 'ina gwae 'ana 'ebelolagu 'oina 'igwaeya, “Moisa, 'eguma taiya wasawasa weyahina 'ipaihowa, ma 'imiya wasawasa tobwatobwa bale'uwa 'oidiyega, ma geya galewa 'ana wasawasa 'oidiyega, tauna yauyauleina!”

Cateyoho weyahina

(Madiu 6:25-34)

²² Coinega 'ana tomuliyao 'oidiya 'igwaeya, “Sahena 'imi miya weyahina wanuwatuhu madouna, 'amiwa ma 'ami 'ale'o weyahidi. ²³ Weyahina yawasida ginaula madouna mabwaiyada 'oida, ma tobwatobwaedi 'wapi weyahina geya ginaula madouna.

²⁴ “Bewa 'aigeda 'ebe'ita ya'ebwaegomi 'ao'ao weyahidi, tuta baibaiwana geya sida dauna, geya sida 'etahiya, ma wete geya 'idi hada 'e'ahaimo. Bwasumowedi ginaula 'i'iudi, ma tuwa Yehoba tuta baibaiwana 'adiwa 'i'ebwa'ebwaedi, ma hesi wanuwatuhuyahi 'abehega 'omi ginaula madouna Yehoba 'oina, 'oinega sowasowahina ma 'ihe'aigomi. ²⁵ Taiya 'oimiyega sowasowana 'ina nuwatuhuwega 'ina tuta bale'uwa 'i'abiheduduli? Geya, 'awa? ²⁶ Moisa tuwa, 'ateyoho geya wete 'ina lema 'oida ginaula 'i'iu-na weyahina, ma to'aha lamuna wa'ate'ateyoho ginaula madouna weyahidi?

²⁷ “Ma 'aigeda wete bewa 'ebe'ita, hane 'idi bwala weyahina wanuwatuhu. Tuta baibaiwana geya sida paihowa, ma wete geya 'adi 'ale'o sida paihowediya. Ma moisa tuwa, Solomoni 'ana 'wamao ma 'ana pasao 'adi 'ita 'ausaladi, ma hesi hane 'adi 'ita 'ausala hedadena. ²⁸ Coinega wanuwatuhu Yehoba 'ina 'itayahina 'oimiyega weyahina. Tauna 'awata 'ihewasawasa hoyadi bwebwe'adi 'oidiyega, nata sididi ma gona siwelai ma sigabudi, ma 'omi 'awata wabwebwe'ana sinediya, 'oinega sowasowana 'ami 'wamao Yehobaina 'i'ebwaegomi. Ma 'iyamo sahena 'imi hemisa Yehoba 'oina 'iwe'awe'a.

²⁹ “Ma weteyage sahena wanuwatuhu madouna nuwana wa'ateyoho 'e'ahai weyahidi. ³⁰ Tomiya bale'u mabwaiyadi ginaulaedi weyahidi sinuwatuhu, ma to'aha 'imi nuwatuhu Yehoba 'isanapu pwaidiya, gidemusa 'amiwa ta 'ami we'aha ta wete 'ami 'wama. ³¹ Ma 'ilobwainegomiya nugeta Yehoba 'ina loina 'oina watagwalegomi, ma 'oinega 'amiwa ta 'ami 'wama wete 'i'ebwaegomi. ³² Ma 'omi moisa Yehoba 'ina sipiyao, 'oinega sahena wa'ate'ateyoho, weyahina tauna 'ihesinuwa paigomiya ma 'ina 'ebeloina 'oina waluhu.

³³ “Coinega 'imi tobwatobwao wahegimwanevedi ma maneyedi waheguyaiyedi towewelohe 'oidiya, ma 'oinega galewa 'imi wasawasa 'imiya hataya. Wasawasaina galewa 'imiyamiya geya wete 'ina 'ebegumwalamo, weyahina geya 'aigeda wete toyagaha tupwaina 'oina, ma wete geya sohusohu. ³⁴ Ma 'eguma to tupwa 'oina 'imi wasawasa 'imiyamiya beno 'oina 'imi nuwatuhi sipili.

Bada 'ina hewahewaliyao tupwadi bwebwe'adi ma tupwadi galadi
(Madiu 24:45-51)

³⁵ “Coinega wa'atububu bwaibwaina ma 'ami 'wamao wa'otedi, ta wete ma'imi mayale 'asi'asilaladi ma wayamwayamwa, ³⁶ gidemusa hewahewaliyao 'idi bada siyamwayamwa 'ina hilama hai 'e'ahaina 'oinega. Ma 'eguma to tuta 'oina 'ilatuma ma 'ahwa'eda 'oina 'i'etunatuna, dumwaluna tuwa 'ahwa'edaina siso'e ma 'iluhuma. ³⁷ Ma 'eguma simata pa'ali ma si'atu'atububudi ma siyamwayamwa ma 'ilobadi, nata siyaliyaya madouna. Yagwae moisa 'oimiya 'idi badaina nata 'wama 'ebe paihowa 'i'ote, ma hewaliyaowedi simiyatoi ma tauna weyahidi 'ida hetopaihowa. ³⁸ Ma wete 'eguma 'ina tuta hilama 'oina 'iheheboi, ma hinuwana gamwana nuwana gona 'ada'adale 'ilatuma, ma tuwa gide 'idi miyaina, ma 'ilobadi, nata wete siyaliyaya madouna.

³⁹ “Ma wete ginaula 'aigeda bewa wanuwatuhuyahi, 'eguma toni hada 'isanapuya to tuta 'oina toyagaha 'iluhuluhi 'ina hada, nata 'i'atububu bwaibwaina ma 'i'o'oyatola ma sahena 'ina hada 'ibwalebwale.

⁴⁰ Coinega 'omi wete wa'atububu bwaibwaina ma 'igu tuta hilama weyahina wayamwegau, weyahina taugu Loheyaiguina 'igu hilama 'ana tuta geya wasanapu.”

⁴¹ Coinega Pita 'igwaeya, “Bada, beno taumamo weyahima 'ugwaegwae, bo nuwana tomota mabwaiyayi weyahidi?” ⁴² Ta Yesu 'igwaeya, “Topaihowa bwebwe'adi ma sanasanapuidi mumugadi bewa gide, 'eguma taiya tauna 'ina bada 'ihesinuwe ma hada 'i'itayahi, ma 'iyanao 'adi 'i'ebwaedi sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya, ⁴³ 'abwa 'eguma badaina 'ihilama ma 'ina topaihowa 'iloba 'ipaipaihowa bwaibwaina, nata weyahina 'iyaliyaya ma 'oina 'igwae, ⁴⁴ 'Cino paihowa mabwaiyana bwebwe'ana, 'oinega ginaula mabwaiyadi 'adi loina ya'ebwaego ma 'uloina.’ ⁴⁵ Ma hesi 'eguma topaihowaina 'iboimo 'oina 'igwae, 'Cigu bada 'abwa 'iheheboi, 'oinega taugu 'igu nuwatuhi yapaihowadi.’ Coinega 'iyanaowedi loheloheyadi ma mewahinedi 'isapisapidi, ma wete geya 'e'ahai 'ida 'ebwaediya, ma 'i'boinamo 'i'ai'ai ma 'inumanuma, ma 'inuma yauyaule. ⁴⁶ Ma muliyetega 'abwa badaina 'ilohesalutuyama, ma 'ina hewali 'ina paihowa galana 'i'italoba, nata hadega 'ipa'i, ma 'oinega maisa gala hedadena 'iloba, taudi tologwahata 'idi tupwa.

⁴⁷ “Ma 'eguma taiya 'ina bada 'ina nuwatuhi 'isanapu ma tuwa geya 'i'atububu ta wete geya 'ipaihowa, 'abwa sapi mwauna 'iloba. ⁴⁸ Ta 'eguma taiya 'ina bada 'ina nuwatuhi geya 'isanapu, ma 'ipaihowa pui, nata

sapi 'iloba, ta geya madouna. Ma 'eguma hewali 'ana heguheguyai madouna, 'ilobwaineya ma 'ina bada weyahina 'ipaihowa madouna; ta 'eguma 'ana heguheguyai madou hedada, sowasowana 'ipaihowa madou hedada.

Yesu weyahina wataha 'ilatuwa
(Madiu 10:34-36)

⁴⁹ “Taugu boi yatauma ma 'abehega 'aiwe yamu'a 'ebwa bale'uwa, ta nuwanuwagu 'ilomwayamwayau ma 'i'alata. ⁵⁰ Ma hesi tuta 'i'iuna ma babaitsa galana yaloba, 'oinega ma'igu 'ateyoho ma 'ana siga babaitsaina 'oiguwa sipaihowa.

⁵¹ “Ma togidega? Wanuwatuhuya 'abehega 'igu latuma bale'uwa 'oinega daumwala waloba? Geya hene. Ma hesi yahegwaegomi nata 'aleha ta wataha 'oimiya silatu. ⁵² Tutaina bewa 'oidiyega ma tuta sinaonaoma 'oidiya nata susu 'alodiya wataha silatu. Susuwedi 'alodiya 'eguma gidemusa tomota 'adi baibaiwa nima, nata 'alodiya sitetoi sihe'upwa siteluwa 'oidiya.

⁵³ Ma wete 'eguma tama natuna loheyana 'oina 'i'aleha, nata wete natunaina tamana 'oina 'ilo'aleha. Gidemusa wete sina 'eguma 'ilo'aleha natuna mewahinena 'oina, nata wete tauna sinana 'ilo'aleha. Ma wete 'eguma wahine 'i'aleha lawana mewahinena 'oina, nata lawanaina 'oina 'ihe'upwa hila.”

Cila'ilala 'adi sanapu weyahina
(Madiu 16:2-3; 5:25-26)

⁵⁴ Ma Yesu wete tomotaedi 'oidiya 'igwaeya, “Tutaina 'eguma wa'ita bolimana yaloha dubadubana sihanenema, wanuwatuhuya 'abehega nata 'idohi, beno moisa. ⁵⁵ Ma 'eguma tupwa yalasi 'oinega yaumai 'i'towatowama, beno 'oinega wasanapu pwaiya 'abehega tuta 'i'iuna ma hala 'ihapwesa. ⁵⁶ Moisa 'omi bale'u 'adi 'ila'ilalao wasanapu pwaiyaya, ma hesi Yehoba 'ina 'ila'ilalao geya wasanapudi tuta hauhauna nage weyahina. Beno 'imi 'abo.

⁵⁷ “Ma to'aha lamuna ta geya wahesinuwa bwaibwaina ma 'eda dumwalunega watauya?

⁵⁸ “Ma 'eguma 'a 'aleha 'inaoma ma 'itoego 'abehega 'ihayatalaego, 'ilobwainegowa ma tutaina 'edai watautauya 'utoho ma galanaina 'upaihowa pwaiya 'u'abihe-dumwalu, ma 'oinega sahena 'a toheyatalaina 'itoego toloina 'oina, tabu ma toloina tolo'alehao 'iloinaedi ma deliya silagugo. ⁵⁹ Ma yahegwaego hesi sahena wete 'ulatulatu ma 'ana siga 'a buki mabwaiyana 'uhemaisa hegumwalidi!”

Nuwabui

13 Tutaina 'oina tupwadi loheloheya sinaoma ma Yesu 'oina sihe'ote'otetela meGalili weyahidi, sigwaeya, “Bada, meGalili tupwadi sipwaopwaoli Yehoba 'oina, ma Pailato 'ina tolo'alehao 'iloinaediya ta tomotaedi silohe'amasidiya.”

² Coinega Yesu 'ihewgaediya, “Ma wanuwatuhuya 'abehega taudi mumugadi galana ma 'iyadiyao geya

galadi, 'oinega silohe'amasidiya, 'awa? Geya! MeGalili mabwaiyadi topui tuwa gide.

³“Ma 'omi wete 'abwa wa'amasa gide tuwa taudi, 'eguma mumugami galadiyedi 'oidiyega geya wanuwabui.

⁴“Ma taudi meSailoma site 'eitiniyedi tutaina hada madouna 'ibe'uwa ta 'ilohe'amasidiya, togidega 'imi nuwatuha 'abehega taudi mumugadi gala hedadena meYelusalema mabwaiyadi 'oidiyega, ta 'oinega hesilaeina silobeya? ⁵ Geya hene! Ma hesi 'omi 'abwa 'eguma mumugami 'oidiyega geya wanuwabui, 'abwa wa'amasa site 'eitiniyedi gidemusa.”

Caiweina geya huwainamo

⁶ Ma muliyetega 'aigeda wete gwae hegehegedi 'i'ebwaediya 'igwae, “Caigeda loheya 'ina tanoha 'aiwe 'i'umeya gide *damaya*. Ma tuta baibaiwana 'inaonaoma 'aiweina ma huwaina sabi bayoina, ta geya 'aigeda tuta huwaina 'ida lobeya. ⁷ Coinega 'ina tanohina 'ana to'itayahina 'ihewgae, 'igwae, 'Cusanapu pwaiya 'abehega bolime 'etoi 'oidiya yahilahilama 'ebwa damayaina huwaina sabi bayoina, ma huwaina geya 'aigeda yaloba toho. Bewa tuwa 'ugoha yahule, weyahina bale'u bwebwe'ana 'imudamudali.' ⁸ Ma to'itayahinaina 'ina bada 'ihewgae, 'igwae, 'Bada yo, tuwa! Sahena yagohagoha yahule, ma hesi 'ina gala yaloba ma gawala 'oina yalagu, hali bolime 'oina ta'ita, ⁹ ma 'eguma 'ihuwa, tuwa 'itotoholo, ta 'eguma geya huwainamo, 'oinega 'ugoha yahule.”

Sabatiya Yesu wahine 'i'abihe bwebwe'aneya

¹⁰ Caigeda Sabati 'oina hada tapwalolo 'oina 'iluhuwa ma 'ihehe'ita. ¹¹ Ta 'aigeda wahine 'imiyamiya, ma bolime 'eitini 'alodiya hi'ahi'a 'oina 'imiyamiya, 'oinega 'ilolohala, ma 'ina tauya tuwa 'ihahatulutuluha, ta geya sowasowahina 'isapaila ma 'itauya dumwalu. ¹² Ma tutaina Yesu wahineina 'i'iteya ta 'ibwauweya, “Wahine 'unaoma.” Cinaoma ta 'ihewgae, “Caihale, 'a lohala 'oinega yalihalasigo.” ¹³ Coinega nimana 'ilaguya wahineina 'oina, ma 'isapaila ta Yehoba 'ihewwatuweya.

¹⁴ Nage 'oina hada tapwaloloina 'ana to'itayahina Yesu 'ina paihowa 'i'iteya, ta 'igamwasowala weyahina Sabatiya lohala 'i'abihe bwebwe'aneya, 'oinega loheyaina boda 'oidiya 'ihewwaila, 'igwae, “Cada loina tasanapanu 'abehega sabwelo sikisi 'oidiya 'ida paihowao tapaihowadi. Bewa geya 'ana 'ita bwebwe'ana ma Sabatiya tolohalao si'ewedima ma 'adi lohala ta'abihe bwebwe'ane.”

¹⁵ Ma Yesu 'ihesagoha pwaiya, ta mabwaiyadi 'oidiya 'igwae, “Cabo'aboimiu, weyahina 'omi mumugami Sabati 'aigeda 'aigeda 'oidiya 'imi hebaiyao mabwaiyadi 'adi 'ali 'oidiyega walihalasidi, ma silatulatu 'atamana we'aha sabi numa. ¹⁶ Ma togidega wahineina wanuwatuhuya 'abehega geya sowasowahina ma 'ana mwau 'oinega yalihalasi ma 'abihetena 'iloba, gidemusa 'imi hebahebaiyaowedi. Weyahina wahine bewa Ebal-

hamo 'ina boda 'aigeda, ma hesi Seitani bolime 'eitini 'oidiya 'i'abiyahiya.”

¹⁷ Yesu 'ina gwae bewa 'oinega tolongiyedi 'i'abihehedeba mwadinediya, ma hesi tomota baibaiwa heda-da siyaliyaya madouna Yesu 'ina paihowa waiwai di weyahidi.

Yesu 'igwae hegehegedi Yehoba 'ina hetoloina weyahina

(Madiu 13:31-33; Maki 4:30-32)

¹⁸ Coinega bodaedi 'oidiya wete 'igwae, “Togidega Yehoba 'ina hetoloina ya'abihe'asilala 'ese 'oimiya. Nuwana bewa gide 'aigeda 'aiwe 'oinega yagwae hegehegedi. ¹⁹ Loheya 'aigeda *seyala* patuna 'i'eweya, ma 'atamana 'ibeguliya, ma 'ibwala ta 'ihemadouwa, ma muliyetega bwawuma sinaoma ma 'idi nehwa lahanao 'oidiya si'abidiya.”

²⁰ Coinega wete 'ihewgae hilediya, 'igwae, “To gwae hegehegediyega ya'abihe 'asilala 'ese ma 'oinega Yehoba 'ina hetoloina wasanapu? ²¹ Nuwana bewa gide: Wahine 'aigeda pwalawa 'ana 'ebe'abi heseseha 'i'iuna tuwa 'i'eweya, ma pwalawa madouna mahetena 'ihewweliyega, 'oinega pwalawa 'iseseha.”

Cahwa 'eda 'i'iuna

(Madiu 7:13-14, 21-23)

²² Tutaina Yesu 'itautau Yelusalema, ma 'edai tupwana 'asa madoudi ta 'i'iudi 'oidiya 'ilatuwa, ma 'oidiya 'ihehe'ita ta 'iloguguya. ²³ Coinega 'aigeda loheya Yesu 'ihesilaleya, 'igwae, “Bada, togidega? Nata tomota hisahisadimo 'abihetena siloba, 'awa?” Ma Yesu 'igwae, ²⁴ “Cehe gide, ma hesi watoho waiwai ma waluhu 'ahwa'edaina 'i'iuna 'oinega. Weyahina baibaiwadi sitoho ma 'abehega siluhu, ma si'aipate 'asaya. ²⁵ Ma 'abwa wete toni hadaina 'ahwa'eda 'igudu, ma 'omi 'atamana watotoholo, ma 'ahwa'edaina 'oina wa'etunatuna, ma wa'ahwanoi, wawae, 'Bada, 'ahwa'eda 'uso'e ma 'aluhuwa.' Ma nata badaina 'enami 'ihemaisa ma 'oimiya 'igwae, 'Ta'ehega wanaoma? Geya yasanapugomi.' ²⁶ Ma 'oinega 'omi wahemaisa ma wawae, 'Tauma mwalo mahetemwao ta'aiya, tanumanuma, ma wete 'ima 'asa 'uhehe'ita.' ²⁷ Ma 'oinega nata Badaina 'ihewwagomi ma 'igwae, 'Moisa, geya yasanapugomi. Ta'ehega watauyama? Wahila ma sahena waluhuluhuma, weyahina 'omi togala.' ²⁸ Ma 'oinega 'abwa 'eguma Ebalahamo ta Aisake ta Yakobo ma wete palopitao mabwaiyadi mahetediyao wa'itadi Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina simiyamiya, ma 'omi ma'imi dou ta ma'imi hesala'i'ita tutaina 'oina, 'eguma 'atamana wamiyamiya. ²⁹ Ma tupwa mabwaiyana 'oidiyega tomota sinaoma, ma 'idi 'ebemiya bwebwe'adi si'ewadi Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina. ³⁰ Ma 'eguma taiyawedi bewa tuwa sinugenugeta 'abwa simuliya, ma taiyawedi taudi bewa tuwa simulimuliya 'abwa sinugeta.”

Yesu 'ina nuwagala Yelusalema weyahina

(Madiu 23:37-39)

³¹ Tuta nage 'oina tupwadi Palisiyao sinaoma ma Yesu sihegwaeya, sigwae, "Bewa tuwa 'u-lomwayamwayau ma 'udena, tabu ma Helodi 'ilohe'a-masigo!"

³² Coinega Yesu 'oidiya 'igwaeya, "Watauya ma bosa-saina wahegwae 'abehega bewa tuwa hi'ahi'a tomota 'oidiyega yaaulaula hapwesedi, tolohalao ya'abi'abi hebwebwe'enedi, ma wete gona gidemusa, ma 'i'adale 'igu paihowa mabwaiyana yalosalohi.

³³ "Ma taugu 'abwa yatautau Yelusalema, nata ta gona ta hedabaha yalatu, ma nobwa ya'amasa, weyahina palopitao mabwaiyama 'ima 'ebe'amasa Yelusalema." Coinega Yesu nuwana 'igala ta Yelusalema weyahina 'idouwa, 'igwae, ³⁴ "Yelusalema he, togidega ma palopitao 'ulohelohe 'amasidi, ma wete Yehoba 'ina tohalewasao dimwega 'u'ahu'ahu yamatedi? Tuta mabwaiyana nuwanuwagu ma 'ino tomotaedi yabwau 'autedima gide 'am'am natunao papenega 'i'ahuyahidiya, ma hesi silogwahategauwa! ³⁵ Coinega Yehoba 'i'iunamo ma 'i'ebesinego, ma yahegwaege 'abehega sahena wete 'u'ita'ita hilegau ma 'ana siga 'ino tomotaedi sitagwala 'oiguwa ma sigwae, 'Tauna Yehoba saninega 'inaonaoma tahepwatuwe."

Sabati 'ana loina

14 Sabati 'aigeda 'oina Yesu 'itauya sabi 'ai Palisi 'idi bada 'aigeda 'ina hada. Hadaina 'oina 'iluhuwa ma boda si'e'ebubu, ² weyahina tupwaina 'oina 'aigeda tolohala 'imiyamiya, wahina mabwaiyana si'eloseseha. ³ Coinega Yesu tolohalaina weyahina 'ihesilala loina 'ana tosanapuwao ta Palisiyao 'oidiya, 'igwaeya, "Togidega? Wanuwewa 'abehega bwebwe'ana 'eguma tolohala sabwelo Sabati 'oina ta'abihe bwebwe'ane, bo geya?" ⁴ Ta 'ina gwae geya sihemaisa, ma muliyetega Yesu tolohalaina nimana 'i'abiya, ma 'ana lohala 'i'abihe bwebwe'ane. Eeta 'ihewaseya ta 'itauya 'ina 'asa. ⁵ Coinega 'ihewaeidiya, 'igwae, "Ceguma taiyewedi 'omi ma'imi hebaiyao gide 'ase bo bulumakau, ma 'aigeda hebaiina sabwelo Sabatiya 'ibe'u gaula 'oina, togidega, 'ana lobwaina ma walisi hanehe?" ⁶ Ma taudi tuwa geya 'idi hemaisamo.

Sahena 'ebemiya bwebwe'ana wahehesinuwedi

⁷ Caiina 'alona Yesu loheloheya 'i'itediya, taudi nuwanuwadi ma 'ebemiya bwebwe'ana 'oidiya simiyatoi, 'oinega 'aigeda gwae hegehegedi 'i'ebwaediya, 'igwae, ⁸ "Ceguma taiya 'ina hada 'ibwauwego hai guyaina weyahina, sahena tohai 'ina 'ebeulega 'umiyatoi, weyahina 'eguma loheya 'aigeda sanina madouna 'inaoma, ⁹ beno guyai taniwagana 'ihewaegego ma 'utauya papaliya, ma 'ino 'ebemiyaina 'oina loheya hauhaunaina 'imiyatoi. Ma 'owa nata ma'ino debamwadina papaliya 'uhila. ¹⁰ Coinega 'eguma sibwauwego ma 'uluhulu 'oidiya, 'ebemiyaina papaliya

'uhesinuwane ma 'oina 'umiyatoi, ma 'oinega tutaina 'eguma guyai toniwagana 'inaoma ma 'i'itago, nata 'oiuwa 'igwae, 'Ciyagu, 'umiyalaga gamwagamwana,' ta 'oinega 'ulaga ma'ino yaliyaya ma wete 'a hep watu loheloheya matadiya. ¹¹ Bewa 'oinega tasanapu 'abehega taiya tauna 'i'abilagasi, 'abwa 'isulu; ma 'eguma taiya tauna 'ilagusuluhe, nata 'ihane."

¹² Coinega Yesu Palisiina 'ibwauweya ma 'oina 'igwaeya, "Ceguma 'e'ahai 'upaihoweya, sahena 'iyamwao bo tasimwao, bo 'ino bodao bo towasawasao 'ubwauwauwedi 'ai nina 'oina, weyahina taudi 'abwa sibwauwego sabi hemaisa 'oiuwa. ¹³ Ma hesi 'eguma 'e'ahaiina 'upaihowa, taudi wewelohedi ta peupeudi ta tohe'au'au ta wete tomatagibugibu 'ubwauwedi, ¹⁴ ma 'oinega 'ahwa bwebwe'ana moisa 'uloba, weyahina bewa taudi geya sowasowahidi ma 'ino helauina sihemaisa. Ma hesi Yehoba 'oinega 'a maisa 'uloba, tutaina 'eguma tobwebwe'adi 'amasega 'i'abihe toholodi."

Bada 'aigeda 'ai madouna 'ipaihoweya

(Madiu 22:1-10)

¹⁵ Ta ba'idanao si'ai'ai, ma 'aigeda 'oidiyega gwae bewa 'ihesagoheya, ta Yesu 'ihewaegeya, 'igwae, "Cehe gide! Ceguma taiyewedi siluhu Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina ma si'ai, siyaliyaya madouna."

¹⁶ Coinega Yesu loheyaina 'ina gwae 'ihemaiseya, 'igwae, "Caigeda loheya 'e'ahai madouna 'ipaihoweya ma tomota baibaiwadi 'ibwauwediya. ¹⁷ Ma 'e'ahaiina 'ipaihowa pwaiya, ta 'ina hewali 'ihewasaeya tomotaedi 'oidiya ma 'ihewaeidiya, 'Ce'ahai sipaihowa pwaiya, 'oinega wanaoma tatauya ma wa'ai."

¹⁸ "Ma mabwaiyadi geya nuwadi, 'oinega hali gwae ma hali gwae si'ebwaeya. Caigeda 'igwaeya, 'Tanoha hauhauna yagimwane pwaiya, 'oinega nuwana yatautau ma yahabo'ene. Ma yawuwo madouna, ma hesi geya'abwa yanaonaowa.' ¹⁹ Ma 'aigeda wete 'igwaeya, 'Yawuwo madouna, nuwana taugu wete geya'abwa yanaonaowa, weyahina bulumakau nimaluwaluwa ta wete 'ebegesoha nima'ai'aigeda yagimwane pwaiyaya, 'oinega yatautauya ma 'abehega beno bulumakau 'eluwa yahepaihowa tohodi 'ebegesoha 'aigeda silisi bwaibwaini bo geya.' ²⁰ Ma wete 'aigeda 'igwaeya, 'Taugu hauhauna yahaiya, 'oinega nata geya'abwa yanaonaowa."

²¹ "Eeta hewaliina 'ihila ma 'ina badaina 'oina 'ihewawila, 'igwaeya, 'Mabwaiyadi genuwadi.' Ma toni hadaina 'igamwasowala, 'oinega 'ina hewaliina 'oina 'igwaeya, 'Cutauya mwayamwayau gogo madoudi 'adi 'edao mabwaiyadi 'oidiya, ma 'eguma hisa tomota 'ulobediya, bwagana nanaewana bo belubeluina bo matagibugibunu bo peupeuna, tuwa mabwaiyadi 'utoedima si'ai."

²² "Ma hewaliina 'ipaihoweya gide, ma muliyetega 'inaoma ta 'igwaeya, 'Bada yo, tomotaedi yatoedima, ma hesi 'ino hadaina geya silohemaha.' ²³ Ta badaina wete 'igwaeya, 'Ceda mabwaiyadi 'oidiya 'utauya, ma tomota 'uhegwaeidi ma sinaoma, ma 'igu hada silo-

hemaha. ²⁴ Ta hesi tomotaedi yatoe nugetediya sa-hena 'aigeda 'oidiyega 'aguina 'ilolotoho.”

Togidega Yesu 'ana muliya

(Madiu 10:38-39)

²⁵ Ma boda madouna mahetenao sitautauya, ma 'oinega Yesu 'i'itahila, ta bodaedi 'ihewgaediya, ²⁶ “Taiya 'eguma nuwanuwana ma 'imuliyegau, nugeta 'ihamwegau moisa ma tamana ta sinana ta mwanena ta natunao ta tasinao ta nuhunao, ma wete tauna tuwa weyahina 'ilogwahatedi. Ma 'eguma geya, tauna geya 'agu tomuliya. ²⁷ Ma 'eguma taiya yawasina geya 'itagwale ma 'i'amasa kelose 'oina gide taugu, tauna geya sowasowahina ma 'imuliyegau.

²⁸ Gide tuwa 'eguma taiya nuwanuwana ma hada madouna 'i'abi, nugeta ginaula mabwaiyadi 'i'atububudi hadaina weyahina, ²⁹ tabu ma logidimo 'i-hetoholodi ma geya hada mabwaiyana 'ilosalohi. Bewa 'oinega nata tomota si'ita ta loheyaina silotuyane.

³⁰ Ma sigwae, 'Loheya bewa gide waiwaina ma logidi 'i-hetoholodiya ta geya hadaina mabwaiyana 'i'abi.’

³¹ Ta wete 'eguma 'aigeda kini ma'ina tolo'alehao teni tausani sitautauya sabi lo'aleha wete hali kini ma'ina bodao tuweniti tausani 'oidiya, togidega kini nata 'inuwatuhu 'esa? Nuwana nugeta 'imiyatoi ta 'inu-watuhu ma 'abehega sowasowahidi sihewaiwai 'adi 'alehaowedi 'oidiya, bo geya? ³² Ma 'eguma geya, 'ina tohalewasao 'ihewasaedi ma sipilibodedi, 'eguma hali kiniina ma'ina bodao 'abwa bwagabwaga simiyamiya, ma 'oinega mahetediyao sihegwae gwae daumwala weyahina.”

³³ Coinega Yesu 'ina hemataluwa 'ilosalohiya, ma 'oidiya 'igwae, “Bewa gide wete 'agu muliya 'ana 'eda. Ceguma taiya 'owa nuwanuwau ma 'umuliyegau, nugeta 'ino 'ebeloina mabwaiyana 'u'ebesinedi.

Hola ginaula bwebwe'ana

(Madiu 5:13; Maki 9:50)

³⁴ “Hola ginaula bwebwe'ana. Ma 'eguma 'ana 'amna 'igumwala, geya sowasowahina ma 'i'amna hila.

³⁵ Geya wete 'ilobwalobwaine ma bale'u 'i'abihe bweb-we'ane, ma hesi talogwahateyamo.

“Ceguma matenami gwae bewa wahesagohe.”

Sipi 'wada'wadaleleina gwae hegehedina

(Madiu 18:12-14)

15 Caigeda tuta takesi 'ana to'ewao ma hali togala tupwadi wete sinaoma Yesu sabi hesagohina.

² Coinega Palisiyao ta loina 'ana tohe'itao silo-mugiyeya, sigwae, “Loheya bewa togalao 'i'ahwa 'iya'iyaguwediya ma wete mahetenao si'ai'ai.” ³ Ta 'idi gwaeina Yesu 'ihemaiseya gwae hegehediyega, 'ig-wae, ⁴ “Togidega 'eguma 'aigeda 'oimiyega 'ina sipi 'a-di baibaiwa handeledi, ma 'aigeda 'i'wadalele, sowa-sowahina ma nainiti naeniyedi pwatula 'i'ebesinedi ma sipiina 'wada'wadaleleina 'i'ebese 'ana siga 'iloba. ⁵ Ma 'eguma 'iloba nata ma'ina yaliyaya 'ahalana 'ilagu ma 'ihila 'asai, ⁶ ma 'oinega 'iyanao 'ibwau he'atudima

ma 'ihewgaedi, 'igwae, 'Sipiina 'wada'wadaleleina yalo-ba pwaiya, 'oinega weyahina tayaliyaya.’ ⁷ Coinega gide wete 'eguma 'aigeda togala 'inuwabui, megalewa aneloseyao weyahina siyaliyaya madouna, ma hesi tobwebwe'adi site nainti naeniyedi weyahidi 'idi yaliyaya 'i'iuna.

Kina 'wada'wadaleleina 'ana gwae hegehedina

⁸ “Gide wete 'eguma wahine 'ina kina 'adi baibaiwa nima bwaubwau, ma 'aigeda 'ihe'wadaleleina, 'oinega to'aha 'ida paihowa ma kinaina 'iloba? Nuwana mayale 'igabu, ma hada mabwaiyana 'ise'ili ma 'ibesa bwaib-waina 'ana siga 'iloba. ⁹ Ma 'eguma 'iloba, nata 'iyanao 'ibwau 'atudima ma 'oidiya 'igwae, 'Cigu kinaina ya-he'waihiya yaloba pwaiya, 'oinega weyahina tay-aliyaya?’ ¹⁰ Gide wete 'eguma 'aigeda togala 'inuwabui, nata Yehoba 'ina aneloseyao weyahina siyaliyaya madouna.”

Caigeda bada natuna 'ihe'waihiya

¹¹ Ma Yesu wete 'igwae hegehediyadi, 'igwae, “Caigeda bada natunao loheyadi 'eluwa ba'idanao simiyamiya, ¹² ta 'alomauna tamana 'ihewgaeya, 'ig-wae, 'Tamagu, nuwanuwagu ma bewa tuwa 'agu heguheguyai 'u'ebwaegau.’ Coinega bada 'ina tobwa-tobwa mabwaiyana 'ihewgaeya natunaowedi 'oidiya.

¹³ Sabwelo tupwana sigumwala, ma 'alomauna 'ina tobwatobwa 'ihewgaeya, ma 'ana maisa mane 'i'eweya, ma tupwaina 'i'ebesineya, ta tupwa bwaga hedada 'oina 'itauya, ma nobwa yaliyaya bwagabwaga 'oinega 'ina mane 'ilohewgaewalidiya.

¹⁴ “Cina mane mabwaiyana 'igumwala ta nimenimen-amo 'imiyamiya, ma tuta nage 'oina gomale madouna tupwaina 'oina 'ilatuwa. ¹⁵ Coinega loheyaina 'ina pai-howa 'i'ebesa, ta 'aigeda 'asa 'ana bada 'ilobeya, ta 'i-hewaseya ma 'ina baweyao 'i'itayahidi. ¹⁶ Ta loheyaina nuwanuwana ma bawe 'adiyega 'i'ai, weyahina geya 'anamo. ¹⁷ Tuta nage 'oina nuwana 'isabwalena, ma 'i-boinamo 'oina 'igwaeya, 'Moisa, tamagu 'ina topai-howao 'adi 'e'ahai madouna, ma taugu 'ebwa tuwa gomale 'ihunuhunugau. ¹⁸ Coinega yatoholo ma yatauya tamagu 'oina yagwae, “Tamagu, yagala pwaiya Yehoba 'oina, ma wete 'owa 'oiuwa. ¹⁹ Ta geya 'ilobwainegau ma 'u'ahwa natuwegau, ma hesi 'u'ah-wa topaihowegau.”’

²⁰ “Bewa gide 'inuwanuwatuhu 'esa, ta 'oinega 'ito-holowa ma tamana weyahina 'itauya, ma bwageb-wagega tamana 'i'iteyama 'itautayama, 'oinega ma'i-na 'atemuyamuya 'ipili 'oina, ma 'i'atusapwaliya, ta mahetena sihedoudou.

²¹ “Eeta natunaina tamana 'ihewgaeya, 'igwae, 'Tam-agu, yagala pwaiya Yehoba 'oina ma wete 'owa 'oiuwa, 'oinega geya 'ilobwainegau ma 'u'ahwa natunegau.’

²² Ma hesi tamana 'ina hewaliyao 'ibwauwediya ma 'oidiya 'igwaeya, 'Walomwayamwayau ma 'wama bwebwe'ana wa'eweyama ma natugu wahe'ote, ma

wete 'ana nipuna wa'eweyama ma nimana walagu, ma 'ana butu 'ahena walagu, ²³ ma muliyetega watauya ma bulumakau yauyaubona ta momonana wahunuyama, ma 'e'ahai madouna tapaihowa, ma 'oinega ma'ida yaliyaya tauna mahetedai ta'ai. ²⁴ Weyahina natugu bewa mwalo 'i'amasa, ta nige mayawasina taloba hileya.' Coinega sihegaina ma siguyai ma'idi yaliyaya.

²⁵ "Ma hesi natuna tautuwa 'abwa tanoha 'ipaipaihowa. Cina paihowa 'igumwala, ma tutaina 'asa deina 'ilatulatu, lahusa ma selo 'iheshagohediya. ²⁶ Coinega 'aigeda 'idi hewali 'ibwauweya ma 'ihesilaleya, 'igwae, 'To'aha lamuna 'oinega siyalialiyaya?" ²⁷ Ma hewaliina 'igwaeya, 'Tasiu 'ihila pwaima ta tamana bulumakau yauyaubona ta momonana 'ihunuya, ma mahetemai 'ayalialiyaya, weyahina natunaina ma'ina bwebwe'ana 'iloba hileya.' ²⁸ Gwae bewa 'iheshagoheya ta 'igamwasowala madouna, ta genuwana ma hadai 'iluhu.

"Coinega tamana 'ilatuma ma natuna tautuwana 'ihewgaeya 'abehega mahetena siluhu hadai. ²⁹ Ma hesi loheyaina 'ilogwahata, weyahina 'igamwasowala heda, ma tamana 'oina 'igwaeya, 'Tamagu, hisa bolime 'oidiya weyahu yapaipaihowa ma 'ino heyowana mabwaiyana yapaihowediya, ma geya 'aigeda tuta 'uda helauwegauwa. Geya 'aigeda wete hebai 'u'ebwaegau ma ma'iyagwao 'a'ai hegogona ma 'ayaliyaya. Geya hene! ³⁰ Ma natuina bewa 'ino tobwatobwa mabwaiyana 'imudaliya tosogalao 'oidiya, ma to'aha weyahina 'uhelauweya, ma bulumakau yauyaubona ta momonana 'uhunuya weyahina?"

³¹ "Ta 'oinega badaina natuna 'oina 'igwaeya, 'Natugu, 'usanapuya 'abehega 'owa tuta mabwaiyana deiguwa 'umiyamiya, ma to'aha gide 'igu 'ebeloinao, mabwaiyana nimauiwa simiyamiya, ³² ma hesi tasiu bewa 'i'amasa, ta bewa tuwa mayawasina taloba hileya, 'oinega 'ilobwainegita ma mahetedai tayaliyaya."

Tetela bewa 'oinega Yesu Palisiyao ma loina 'ana tohe'itao 'igwae hegehegediyediya.

Caigeda to'itayahina galana

16 Wete Yesu gwae hegehegedi 'aigeda 'ana to-muliyao 'i'ebwaediya, 'igwae, "Loheya towasawasa ma'ina topaihowa, tauna 'ina wasawasa 'ana to'itayahina, ta 'aigeda tuta 'oina tupwadi loheloheya wasa si'eweyama towasawasaina 'oina, sigwaeya, 'Bada, 'ino topaihowaina 'ino tobwatobwa 'iheshapaisiyedi.'" ² Coinega, towasawasaina 'ina topaihowaina 'ibwauweyama, ma 'ihewgaeya, 'igwae, "Hepwaila galadi weyahu yaheshagoheya 'oinega bewa tuwa 'igu tobwatobwa 'adi pepao 'u'ebwae hilegau, ma 'oiguwega 'ulatu."

³ "Coinega topaihowaina 'inuwatuhuwa ta 'igwae, 'Togidega nata yapaihowa 'esa, weyahina 'igu badaina 'ilogwahategauwa? Geya sowasowahina ma yatanoha paihowa, ma wete debamwadina 'eguma yatautauya tomota 'oidiya, 'e'ahai weyahina yalo'ahwa'ahwanoi.' ⁴ Cinuwanuwatuhu ma 'aigeda 'eda 'inuwalobeya, 'igwaeya, 'Cehe, bewa gide yapaihowa 'ese ma 'oinega

'iyagwao baibaiwadiyalobadi, 'eguma paihowa bewa 'oinega yalatu.' ⁵ Eeta 'ina badaina 'ina tobukiyao 'ibwauweyediya, ma 'aigeda 'aigeda 'oidiya 'ihesilala.

Loheya nugugetaina 'oina 'ihesilala, 'igwaeya, 'Hisa 'a buki 'igu badaina 'oina?" ⁶ Ma 'igwaeya, 'Holowa 'adi baibaiwa handeledi yabukidiya.' Coinega topaihowaina 'igwaeya, 'Pepa bewa 'oina 'a bukiyedi 'uleledi ma pipitimo 'ulagu.' ⁷ Ma 'aigeda wete 'iluhuwa ta 'ihesilaleya, 'igwae, 'Ma 'owa hisa 'a buki?' Ta 'igwaeya, 'Ce'ahai 'adi baibaiwa handeledi yabukidiya.' Coinega tauna wete 'igwaeya, 'Pepa bewa 'oina 'a bukiina 'ulele ma 'eitimo 'ulagu.' Ma mabwaiyadi gide 'adi bukiyedi silagu suluhediya.

⁸ "Coinega 'ina badaina 'ina paihowa bewa wasana 'iheshagoheya, ma 'ihewatuweya, weyahina mebale'u sihewaiwai 'idi wasawasa 'ana paihowa 'oina, ma hesi Yehoba 'ina bodao geya sihewaiwai 'idi paihowao 'asilala weyahina."

⁹ Ta Yesu wete 'ihewgaediya, "Bale'u wasawasao galadi, ma 'eguma wasawasaedi 'oidiyega 'iyamiyao wahelauwedi, 'abwa taudi sihaesotegomi 'ebemiya hatayaina 'oina, tutaina wasawasaedi sigumwala.

¹⁰ "Weyahina 'eguma taiya ginaula 'i'iuna 'oina 'ihematamatana, wete ginaula madoudi 'oidiya 'ihematamatana. Ma 'eguma 'i'iudi 'oidiya 'i'abo wete ginaula madoudi 'oidiya 'i'abo. ¹¹ Comi wete, 'eguma geya bale'u wasawasao weyahidi wapaihowa bwaibwaini, nata Yehoba geya'abwa wete wasawasa moisa 'i'ebwa'ebwaegomi. ¹² Ma 'eguma 'iyamiyao 'idi wasawasa weyahidi geya wapaihowa bwaibwaini, gesowana wete Yehoba 'imi wasawasaina 'i'ebwaegomi.

¹³ "Coinega topaihowa geya sowasowahina ma 'ihetopaihowa bada 'elulawa 'oidiya, ma 'aigeda 'iguipaille ma hesi 'aigedamo weyahina 'ipaihowa, ma 'oinega 'aigeda 'i'ahwa bwebwe'ane ma 'aigeda 'i'ahwa galagalae. Coinega geya sowasowahina ma Yehoba 'ina paihowa ma wasawasa bale'uwa ta'abiluwedi."

Palisiyao mumugadi

(Madiu 11:12-13; 5:31-32; Maki 10:11-12)

¹⁴ Saugaina Palisiyao gwaeina sihesagoheya ta Yesu silotuyaneya, weyahina taudi mane nuwanuwadi madouna. ¹⁵ Coinega Yesu Palisiyaowedi 'oidiya 'igwaeya, "Comi wanuwatuhuya 'abehega mumugami bwebwe'ana tomota matadiya, ma hesi galana mabwaiyana 'atemiya Yehoba 'isanasanapudi, weyahina ginaulaedi tomota nuwadi si'eweya, Yehoba 'ilogwahatediya. ¹⁶ Moisa tuwa, Mosese ma palopitao 'idi loinao 'oimiya simiyamiya 'ana siga Yoni to'abihebabitaiso 'inaoma, ma tuta nage 'oinega 'ana siga nige tetela bwebwe'ana Yehoba 'ina loina weyahina 'abwa 'ahehepwaledi, ma 'ebeloinaina weyahina tomota baibaiwadi ma'idi waiwai sitohotoho ma siluhulu. ¹⁷ Galewa ma bale'u 'idi sawala sowasowahina, ma hesi Mosese 'ina loinao bwagana 'i'iu sehenina, geya'abwa sigumwagumwala."

¹⁸ Ma Yesu wete 'oidiya 'igwaeya, "Ceguma taiya loheya mwanena 'isa'ile ma 'ihaibala hali wahine 'oina,

tauna 'ipui pwaiya, ma wete 'eguma wahine sa'isa'ilina 'ihaihila hali loheya 'oina, loheyaina tauna wete 'ipui pwaiya."

Towasawasa 'aigeda ma Lasalo

¹⁹ Ma Yesu wete 'ihewgaediya, 'igwae, "Caigeda tuta 'oina towasawasa 'aigeda ma Lasalo simiyamiya. Towasawasaina 'ana 'ale'owao 'ausala hedadedi ma wete 'anao mabwaiyadi bwebwe'adi, 'oinega sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya ma'ina yaliyaya. ²⁰ Ma Lasalo wewelohena ma lobwe'abwe'aina, 'oinega Lasaloina towasawasaina hada 'ahwa'eda 'oina 'imiyamiya, ²¹ ma 'abehega towasawasaina 'ana mugumuguna 'oinega 'ida 'ai. Ma Lasaloina bwe'anao tuta baibaiwana 'ede-wa siyamoyamosidi. ²² Ma tutaina Lasalo 'i'amasa aneloseyao sitoeya ta Ebalahamo deina silaguya tobwebwe'ana 'idi tupwa. Ma muliyetega wete towasawasaina 'i'amasa ma sigaliheya, ²³ ma tauna ma'ina muya madouna to'amasa 'idi tupwa 'oinega 'i'ita haneya, ta Lasalo 'i'iteya Ebalahamo ba'idana simiyamiya. ²⁴ Coinega 'ibwau madouna ma 'igwaeya, 'Tamagu yo! Cuda 'atemuyemuyegau ma Lasalo 'uhewasaeyama ma we'aha gogaina nimanega memenagu 'i'abihegogai, weyahina tuta bewa yamuyamuya madouna 'aiwe 'ala'alata 'oina.'

²⁵ "Ma Ebalahamo 'ihewgaeya, 'igwae, 'Natugu, 'u-sanapuya 'abehega mwalo yawasiu mabwaiyana yaliyayamo, ma hesi Lasalo geya 'aigeda 'ebeyaliyaya 'iloba. Coinega bewa tutaina tauna ma'ina yaliyaya, ma 'owa 'umuyamuya. ²⁶ Ma wete 'uda sanapu 'abehega gamwagamwanida sa'ala madouna 'imiyamiya, 'i-watahigita, 'oinega geya sowasowahina ma bewa 'oinega 'ahabalawa 'oimiya. Comi wete, geya sowasowahimi ma wahabalama 'oima.'

²⁷ "Towasawasaina 'igwaeya, 'Ee bwebwe'ana, ma benomo nuwanuwagu ma Lasalo 'uhewasae 'igu bodao 'oidiya, ²⁸ ma tasigwao site nima 'ida hemataluwe-di, tabu ma taudi wete sinaoma muya 'ina tupwa bewa 'oina.' ²⁹ Coinega Ebalahamo loheyaina 'ihewgaeya, 'igwae, 'Tasimwaowedi 'adi tohenualagu simiyamiya, taudi beno Mosese ta palopitao 'idi gwaeyedi Buki He'asisi 'oina. Gwaeyedi 'alona sowasowahina ma tasimwaowedi sihesagoha bwaibwaini.' ³⁰ Ma hesi towasawasaina 'igwaeya, 'Tamagu, beno geya sowasowahina. Ma 'eguma taiya 'amasega 'itoholohila ma 'itauya 'oidiya, ma tauna si'ita, 'oinega sinuwabui bwaibwaini.' ³¹ Ta Ebalahamo wete 'igwaeya, 'Ceguma Mosese ma palopitao 'idi gwae geya sihemisaedi, geya'abwa wete 'aigeda taiya sihehemisae, bwagana 'eguma 'aigeda to'amasa 'itoholo hila ma 'itauya 'oidiya.'"

Galana 'ana he'ita

(Madiu 18:6-7; Maki 9:42)

17 Coinega Yesu 'ana tomuliyao 'ihewgaediya, 'igwae, "Tomota tupwadi nata 'ebetoho baibaiwana sipaihowadi 'oimiya ma 'abehega si'abi hebe'ugomi, ma 'eguma taiyawedi taudi 'ebetohowedi sipai-

howediya tuwa 'atemuyamuyaidi. ² Ma 'eguma taiya to'abi hebe'uina, 'ilobwaineya ma da'ule madouna silosipwa 'ani'ona ma ni'u dubaduba siulasuluhe, ma 'oinega sahena gwagwama sihehe'au'aunaowe.

Nuwasam weyahina

³ "Coinega wa'itayahigomi, ma 'eguma tasiu 'oiuwa 'ipaihowa galagala, 'uhewgae 'ina puiina, ma 'eguma 'inuwabui 'unuwasam. ⁴ Ma 'eguma tasiu 'ina sabwelo 'aigeda 'oina ta masebeni 'ipaihowa galagala 'oiuwa, ma tuta 'aigeda 'aigeda 'oina 'i'ahwa'ahwanoi 'oiuwa sabi nuwasam, 'ilobwainegowa ma mabwaiyana 'unuwasamudi.'"

Hemisa weyahina

⁵ Eeta Yesu 'ana tohepwailaowedi sigwaeya, sigwae, "Cima hemisa 'u'abihewaiwai." ⁶ Ma badaina 'igwaeya, "Ceguma 'imi hemisa 'ana waiwai gide *seyala* patuna, sowasowahina ma 'aiwe bewa madouna 'oina wagwae, 'Cudabugo ma ni'uwa 'uboi 'u'umago,' nata 'imi gwaeina 'ihematamatane.'"

Topaihowao 'idi paihowa

⁷ Ma wete 'oidiya 'igwaeya, "Ceguma 'aigeda taiya 'owa ma 'ino hewali, tauna togesoha bo nuwana hebai 'ana to'itayahina, ma tutaina 'eguma hewaliina 'ina paihowega 'ilatuma, geya sowasowahina ma 'uloina 'abehega tauna 'i'ai nugeta, ⁸ ma hesi 'ugwae, 'Cagu 'u'atububu ma 'u'itayahigau ma ya'ai, ma 'oinega 'owa muliyetega 'u'ai ma 'unuma.' ⁹ Coinega hewaliina 'ina paihowa weyahina 'ana loyauwedo geya 'ida lobeya 'ina bada 'oinega, weyahina tauna tuwa 'ina paihowa. ¹⁰ Ma 'omi wete gidemusa, 'eguma tutaina ginaula mabwaiyana wapaihowadi, to'aha gide yaloinegomiya, wagwae, 'Cehe, tauma tuwa topaihowa, 'oinega to'aha gidemusa 'ama loinaina gide 'apaihoweya, beno gide 'ama lobwaina moisa.'"

Tolepelo nima luwaluwa 'i'abihe bwebwe'anediya

¹¹ Ma Yesu Yelusalema weyahina 'itautauya ma Sameliya ta Galili gamwagamwanidiya 'ilatulatu. ¹² Ta 'aigeda 'asa 'oina 'inaoma ma tolepelo nima luwaluwa 'ilobediya, eema 'ina 'eda 'oinega siha hila, ¹³ ma sib-waubwau 'enadi madounega, sigwaeya, "Bada Yesu 'u'atemuyamuyaemai." ¹⁴ Coinega 'ilo'itahila ma 'ihewgaediya, "Watauya ma topwaoli 'oidiya wahe'itaegomi." Ma sitautauya 'edai ta 'adi lepelo 'igumwala, ¹⁵ ma 'aigeda loheya 'oidiyega, tauna gwama Sameliya, 'i'iteya 'abehega 'ibwebwe'ana pwaiya, 'oinega 'ihila ma 'enana madounega Yehoba 'ihewpawuweya, ¹⁶ ma Yesu 'ahena 'ibe'u talutalubu'iya ma 'oina 'iloyauwedowa. ¹⁷ Coinega Yesu loheyaina 'ihewgaeya, "Nige wate nima luwaluwa ya'abihe bwebwe'aneigomiya, ma ta'eha site naeniyedi? ¹⁸ Togidega geya sihilama ma Yehoba 'oina siloyauwedo? Ma 'owa taumana geya Yudiya 'oinega, ma 'unaoma sabi loyauwedo. ¹⁹ Coine-

ga 'ino hemisega 'abihetena 'ulobeya. Causala, 'utoholo ma 'utau."

Yehoba 'ina loina tuta 'inaonaoma weyahina
(Madiu 24:23-28, 37-41)

²⁰ Palisiyao tupwadi sinaoma ma Yesu sihesilaleya to tuta gide 'oina Yehoba 'ina loina 'ilatuma. Coinega Yesu 'idi hesilalaina 'ihemaiseya bewa gidemusa, 'igwaeya, "Geya sowasowahina ma tomota matadiya Yehoba 'ina loina 'inaonaoma si'ita. ²¹ Ma wete geya sowasowahidi ma sigwae, 'Wa'ita Bewa', bo nuwana 'Nage', weyahina Yehoba 'ina loina 'oimiya 'imiya pwaiya."

²² Coinega 'ana tomuliyao 'ihewaediya, 'igwae, "Cabwa ya'ebesinegomi, ma muliyetega nuwanuwami madouna ma taugu Loheyaiguina ba'idamiu tada miyamiya sabwelo 'aigeda tuwa weyahina, ma hesi nana geya wa'ite'itegau. ²³ Ma 'eguma tomota sigwae, 'Keliso nage', bo nuwana 'Bewa', nata sahena wamulimuliyedi. ²⁴ Weyahina saugaina 'eguma yanaonaoma, galewa 'ana 'ita gide 'asilala daisinamo, gide namala madouna 'ana 'ita.

²⁵ "Ta muliyetega ma ginauledi sihapwesa, nugeta mehau bewa silogwahategau, ma 'oidiyega muya yaloba.

²⁶ "Cigu hilama 'ana tuta Nowa 'ina tuta gidemusa. ²⁷ Weyahina Nowa 'ina tuta si'ai'ai ma sinumanuma ma wete loheloheyadi ta wahiwahinedi sihaihai 'ana siga Nowa 'ina waga 'igeluwa, ta yagewa 'ilatuwa ta 'oinaga tomota mabwaiyadi 'imutudiya. Ma taugu Loheyaiguina 'igu hilama gidemusa.

²⁸ "Ma wete *Lota* 'ina tuta gide, saugaina tomota mabwaiyadi si'ai'ai ma sinumanuma, ma wete sigimwagimwane ma sihehegimwane, ta wete sitanohapahowa ma sihadahada'abi, ²⁹ ta 'ana siga *Lota Sodoma* 'i'ebesineya, 'oinega 'aiwe ganinisa ma da'ule yahiyahidi galewega sigubalama gide dohi, ma tomota mabwaiyadi 'ilohe'amasidiya.

³⁰ "Ginauledi silatuwa 'oidiya, 'abwa wete gide tomota 'oidiya sida latu 'esa, beno tutaina taugu Loheyaiguina yahilama.

³¹ "Ma sabweloina 'oina 'eguma taiya wagahata 'imiyamiya, sahena wete hada 'alona 'iluhuluha ma 'abehega 'ilotobwatobwa. Wete 'eguma taiya tanoha 'ipaipahowa sahena 'asa weyahina 'ipilipili.

³² "Ma hesi wanuwatuhuyahi to'aha gide 'ihapwesa *Lota* mwanena 'oina.

³³ "Ceguma taiya tauna yawasina weyahina 'i'aipate, nata yawasinaina 'ihe'wadalele, ma 'eguma taiya yawasina 'itagwale ma 'ihe'wadalele, 'abwa 'iloba hila.

³⁴ "Ma yahegwae bwaibwainigomi 'abehega hinuwanaina nage 'oina tomota 'eluwa 'ebe'eno 'aigeda 'oina si'eno, ma 'aigeda yatoe ta 'aigeda 'imiyamiya.

³⁵ Wete gide wahiwahine 'eluwa si'e'ehalo, 'aigeda yatoe ta 'aigeda 'imiyamiya." ³⁶

³⁷ Coinega 'ana tomuliyawedi sihesilaleya, sigwae, "Bada, ta'eha?" Ta Yesu 'ihewaediya, "Ta'eha 'oina 'wayoha 'imiyamiya beno 'oina 'ao'ao si'eto'eto'auta."

Hiwape 'aigeda 'ina 'ahwanoi toloina 'aigeda 'oina

18 Eema 'aigeda gwae hegehegedi Yesu 'i'ebwaediya ma 'abehega sahena 'ahwanoi 'oinega siwe'awe'a. ² Bewa gidemusa 'igwaeya, "Caigeda 'asa 'oina toloina 'aigeda madouna 'imiyamiya, tauna Yehoba geya 'ida matauteya ta wete loheloheya geya 'ida he'asisiyediya. ³ Tupwaina 'oina wete 'aigeda hiwape 'imiyamiya, ma tuta baibaiwana hiwapeina 'ilatu-latu toloinaina 'oina ta 'i'ahwa'ahwanoi 'oina lema weyahina, 'igwae, 'Bada, 'agu 'aleha 'oinega 'u'abihetegau."

⁴ "Tuta 'aigeda 'aigeda gide 'ina paihowa, ma toloinaina genuwana ma 'ileme. Ta 'aigeda tuta 'oina toloinaina 'ilowahi'wata, 'oinega 'iboinamo 'oina 'igwaeya, 'Tuwa Yehoba geya yamataute ta wete loheloheya geya yada he'asisiyenediya, ⁵ ma hesi hiwape bewa 'ina tauya hilahlama 'oiguwa weyahina ya'abihete 'ana 'aleha 'oinega, tabu ma 'agu wahi'wata 'ilagu hila."

⁶ Coinega Yesu wete 'ihewaediya, 'igwae, "Toloinaina 'ina gwae weyahina wanuwatuhu. Tauna loheya galana ma hesi hiwape 'ilemeya. ⁷ Wete gide Yehoba 'ina tomotaiyao hehesinuwaidi nata 'ilemedi, 'eguma si'ahwanoi hilahila 'oina, sabwelo ma ni-huwana 'oidiya. ⁸ Moisa tuwa, 'ina lemainsa dumwalu-nata 'ipaipahowa 'oidiya.

"Ma togidega 'omi wanuwatuhu 'eseya 'eguma saugaina taugu Loheyaiguina yahilama bale'u bewa 'oina, hisa tomota ma'idi hemisa yalobadi sitoholo pa'ala?"

Palisi ma takesi 'ana to'ewa 'idi 'ahwanoi

⁹ Tomota tupwadi sinuwatuhuya 'abehega taudi dumwaludi ma hali tomota geya, 'oinega Yesu 'igwae hegehegediyediya bewa gide, ¹⁰ 'igwaeya, "Caigeda tuta 'oina loheloheya siteluwa siluhuwa Hada He'asisi 'oina sabi 'ahwanoi Yehoba 'oina. Caigeda Palisi ma 'aigeda takesi 'ana to'ewa. ¹¹ Coinega Palisiina 'itoholowa ma 'i'ahwanoiya, 'igwae, 'Yehoba yo, yaloyauwedo 'oiuwa weyahina taugu geya gide 'iyagwao mumugadi, weyahina taudi toyagaha hedade, ma 'abo'aboidi, ma lologwalidi, ma wete taugu geya gide takesi 'ana to'ewa nage. ¹² Taugu hesi wiki 'aigeda 'aigeda sabwelo 'eluwa 'oidiya 'e'ahai 'oinega yahudihudi, ma wete 'igu tobwatobwa mabwaiyana 'oinega tupwana ya'ebwa'ebwaego."

¹³ "Ma hesi takesi 'ana to'ewaina bwagebwagega 'itoholowa, ta ma'ina debamwadina lumalumana 'itutuya, ma 'ituluha ta 'i'ahwanoi, 'igwaeya, 'Yehoba yo, 'usanapu pwaigauwa 'abehega taugu togala, 'oinega 'u'atemuyemuyegau!"

¹⁴ Ta Yesu wete 'oidiya 'igwaeya, "Moisa, loheyaina bewa 'ina 'ahwanoiina weyahina 'ana 'ahwabwebwe'ana 'ilobeya Yehoba 'oinega, ma hesi Palisiina geya. Weyahina 'eguma taiya tauna 'i'abilagasi nata

silagusuluhe, ma 'eguma taiya tauna 'ilagusuluhe si'a-bilagasi."

Gwagwama Yesu 'igwae helauwediya

(Madiu 19:13-15; Maki 10:13-16)

¹⁵ Tupwadi tomota natudiyao 'i'iudi si'ewedima ma 'abehega Yesu 'i'abitohodi, ma 'ana tomuliyao tomo-taedi si'itediya ta si'ausidiya.

¹⁶ Ma Yesu 'ibwau he'autediya ma 'igwae, "Sahena gwagwama wa'au'ausidi ma hesi watagwaledi ma 'oiguwa sinaoma. Weyahina gwagwama bewa gide Yehoba 'ina 'ebeloina 'ilobwaine bwaibwainidiya. ¹⁷ Yahewaegomi 'eguma taiyewedi taudi gwagwama bewa gide 'idi hemisa, sowasowana Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina siluhuluhu, ma hesi 'eguma geya, nata geya."

Wasawasa weyahina

(Madiu 19:16-30; Maki 10:17-31)

¹⁸ MeYudiya 'idi tohanugeta 'aigeda 'inaoma ma Yesu 'ihesilaleya, 'igwae, "Bada, yasanapuya 'abehega 'owa tohe'ita bwebwe'ana, 'oinega to'aha nata yapaihowa ma yawasigu hataya yaloba?"

¹⁹ Ma Yesu loheyaina 'ihewaeya, "Togidega ta 'oinega 'u'ahwa bwebwe'anaega? Geya 'eta taiya bwebwe'ana, beno tuwa Yehoba. ²⁰ Ma Yehoba 'ina loinao 'usanapu pwaidiya, beno 'abehega:

Sahena logwali,
Sahena lohe'amasu,
Sahena yagaha,
Sahena hepwaile 'abo'abo,

Ma wete tamau ma sinau 'uhe'asisyanedi."

²¹ Ta loheyaina 'igwaeya, "Cigu tuta gwamega ta nige loinaedi beno yamuliya bwaibwainidiya."

²² Cina gwaena bewa gide Yesu 'ihesagoheya, 'oinega 'igwaeya, "Caigeda ginaula tuwa 'ilosapuligowa, beno 'abehega 'ino tobwatobwa mabwaiyana 'uhegimwaneyedi ma 'adi maisa towewelohe 'oidiya 'uhuguyaiyedi, ta 'oinega 'unaoma, 'umuliyegau ma 'oinega 'abwa 'ino wasawasa galewa 'uloba."

²³ Gwae bewa loheyaina 'ihesagoheya, ta 'ina wasawasa madouna 'inuwahiya, 'oinega nuwana 'igala moisa.

²⁴ Cina nuwagalaina Yesu 'isanapu pwaiya, 'oinega tomota 'oidiya 'igwaeya, "Ceguma taiyewedi taudi ma'idi wasawasa madouna 'idi luhu Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina mwau hedada. ²⁵ Moisa, *kameli* tauna hebai madouna, 'oinega tupwana mwauna ma *nidili* 'ana 'ebesula 'oinega 'iluhu, ma hesi towasawasao 'idi luhu Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina mwau hedade."

²⁶ Bodaedi Yesu mahetenao simiyamiya gwaena sihesagoheya, ta sihesilaleya, sigwae, "Ceguma bewa gidemusa, taiya hede sowasawahina ma 'ebe yaliyayaina 'iloba?" ²⁷ Coinega 'igwaeya 'oidiya, "To'aha tomota 'oidiya geya sowasawahina, Yehoba 'oina gin-aulaedi meyameyahadi."

²⁸ Coinega Pita Yesu 'ihewaeya, "Bada, ma tauma togidega? Weyahina 'ima 'asao 'a'ebesine pwaidiya ma

'amuliyegowa." ²⁹ Ta Yesu mabwaiyadi 'ihewaediya, 'igwae, "Yahepwaila dumwalu 'oimiya, 'eguma taiyewedi 'omi 'imi gogo bo mwanemiyao bo tasimiyao bo tamamiyao bo sinamiyao bo natumiyao wa'ebesinediya ma Yehoba 'ina loina 'oina watagwalegemiya, ³⁰ tuta bewa 'oina maisa madouna walo-ba, ma wete tuta sinaonaoma 'oina yawasimi hataya wa'ewa."

Yesu 'ina gwae 'amasu weyahina

(Madiu 20:17-19; Maki 10:32-34)

³¹ Yesu site tuwelowedi 'ibwau 'autedima ma 'i-toediya papaliya ta 'ihewaediya, "Bewa tuwa tahanehane Yelusalema ma ginaulaina mabwaiyana palopitao mwalona silelediya taugu Loheyaguina weyahigu nata silatu ma wa'itadi.

³² Nugeta si'ebwayaegau taudi geya meYudiya 'oidiya, ma silotuyanegau ma si'abihedebe mwadinegau ma si'esohegau, ³³ ta wete balaeyega sisapigau, ma silohe'amasigau, ta sabwelo hetoina 'oina 'a-masega yatoholo hila."

³⁴ Ma 'ana tomuliyaeidi geya 'aigeda 'ina gwaena 'ana nuwasabwalena 'oidiya 'iluhu.

Yesu 'aigeda tomatagibugibu 'i'abihe bwebwe'aneya

(Madiu 20:29-34; Maki 10:46-52)

³⁵ Ma Yesu Yeliko 'oina 'ilatulatu, ma 'aigeda tomatagibugibu 'edai 'imiyamiya, 'ilolo'ahwa'ahwanoi mane ma tobwatobwa weyahidi. ³⁶ Yesu ma 'ana bodao 'enadi 'ihesagoheya, ta 'isalutuwa ma 'igwaeya, "Taiyewedi beno?" ³⁷ Ta sigwaeya, "Yesu gwama Nasaleta 'itautauya,"

³⁸ Coinega tomatagibugibuina 'ibwau 'enana madounega ma 'igwae, "Yesu yo, 'owa Debida 'ina susu, 'u'atemuyemuyegau!"

³⁹ Ma taudi tomotaedi sinugetama loheyaina si'ausiya, sigwae, "Culolagu! Tuwa wui!"

Ma tuwa 'ibwau 'enana madounega ma 'igwae, "Debida tubuna yo, 'u'atemuyemuyegau."

⁴⁰ Coinega Yesu 'itoholowa ta 'ihewaediya ma loheyaina sibwauweyama.

Ta 'inao pwaima ta Yesu 'ihesilaleya, 'igwae, ⁴¹ "To'aha nuwanuwau ma yapaihowa 'oiuwa?"

Coinega 'igwaeya, "Bada sowasawahina ma matagu 'u'abihe 'asilaladi?"

⁴² Ma Yesu 'igwaeya, "Bewa tuwa matau 'i'asilala, weyahina 'ino hemisa 'oinega 'ubwebwe'ana."

⁴³ Nage 'oina matana 'i'asilala, ta ma'ina loyauwedo Yehoba 'oina Yesu 'imuliyeya. Ma bodaedi si'iteya, ta mabwaiyadi Yehoba sihepwatuweya.

Sakiusa weyahina

19 Ma Yesu Yeliko 'oina 'iluhu pwaiya, ma 'asaina 'alonega 'itautauya. ² Tupwaina 'oina 'aigeda takesi 'adi to'ewao 'adi tohanugeta 'imiyamiya, sanina Sakiusa, tauna towasawasa 'aigeda. ³ Ma tutaina Yesu 'itautauya, Sakiusa nuwanuwana ma Yesu 'ida 'ita

'abehega taiya tauna, ma hesi geya sowasowahina ma 'i'ita, weyahina tauna loheya to'uto'upana, ma wete boda madouna. ⁴ Coinega 'ipili nugeta ta 'aiwe 'aigeda 'ihaneya, sanina *sikamole*, ta nage 'oinega Yesu 'ida 'i-ta, 'eguma saugaina tupwaina 'oina 'ilatu.

⁵ Ma saugaina Yesu 'inaoma tupwaina 'oina, 'i'ita-haneya ta Sakiusa 'i'iteya, 'oinega 'ihewgaeya, 'igwae, "Sakiusa, 'usuluma mwayamwayau, weyahina nata taugu ba'idau 'ino hada tamiyamiya."

⁶ Sakiusa 'ilomwayamwayauwa ta 'isuluwa, ma ma'ina yaliyaya Yesu ba'idana sihelobaloba.

⁷ Nage 'oina tomotaedi ginaula bewa si'iteya, ma silomugiyeya, sigwaeya, "Togidega ta Yesu 'iluhuwa to-gala 'ina hada?"

⁸ Ma Sakiusaina 'itoholowa ta Yesu 'ihewgaeya, 'igwae, "Bada, bewa 'oinega 'igu tobwatobwa mab-waiyana ya'upwaluwa ma 'aigeda tupwa towewelohe ya'ebwaedi. Ta wete 'eguma taiya 'oinega mwalo ya'e-wa puiya, yada hemaise ma'ana lohepoi 'ehata wete ya'ebwae."

⁹ Coinega Yesu 'ihewgaeya, "Bewa tuwa hada bewa 'oina 'abihetena 'ilatuma, weyahina loheya bewa tau-na 'aigeda Ebalahamo 'ina boda. ¹⁰ Taugu Loheyaigu-ina, ta yanaoma ma 'ane todeya ya'ebesedi ma ya'abi-hetedi, gide loheya bewa."

Gwae hegehegedi heguyai weyahina

(Madiu 25:14-30)

¹¹ Ma Yelusalema deina nata ma silatu, eeta bodaedi sinuwanuwatuhu 'abehega Yehoba 'ina loina nata 'ihew-gaina, 'oinega gwae hegehegedi bewa 'i'ebwaediya, ¹² 'igwaeya, "Caigeda bada 'i'atububu pwaiya ta 'itau-tauya tupwana bwaga 'oina ma 'abehega nobwa 'i-hetoloina, ma 'abwa muliyetega 'ilohihilama. ¹³ Mulina ma 'itauya, 'ina topaihowao teni 'ibwau he'atudima ma 'adi heguheguyai kina 'aigeda 'aigeda 'i'ebwaediya ma 'ihewgaediya, 'Cami heguheguyai bewa wahepai-howadi ma 'ana lohepoi waloba, 'ana siga yalohihila-ma.'

¹⁴ "Ma muliyetega badaina 'ina tomotaiyao tupwadi silogwahateya, geya nuwadi ma 'oidiya 'ihetoloina, 'oinega wasa sihesumaneya, sigwaeya, 'Loheyaina beno geya nuwama ma 'oima 'ihetoloina.'

¹⁵ "Ma badaina tuwa 'ihetoloina. Eeta tutaina 'ilohihil-ama ta 'ina topaihowaedi 'ibwau he'atudima, nuwanuwana 'isanapu 'adi heguheguyaiyedi 'oidiyega hisa loheposeyana silobediya.

¹⁶ "Ma loheya 'aigeda 'inugetama 'ina badaina matana 'itoholowa, ma 'ihewgaeya, 'igwae, 'Bada, 'ino kinaina 'aigeda mwalo 'u'ebwaegaewa bewa 'ana lo-hepoi wete teni yalobediya.'

¹⁷ "Coinega badaina 'igwaeya, 'Causala! Cowa togu-ibiga moisa, weyahina ginaula 'i'iuna ma 'uhepaihowa bwaibwainiya, 'oinega maisau ya'ebwaego, beno 'asa teni 'oidiya 'uhetoloina.'

¹⁸ "Ma loheya heluwena wete 'inaoma ta 'igwaeya, 'Bada, 'ino kinaina 'aigeda mwalo 'u'ebwaegaewa be-wa 'ana lohepoi paibi yalobediya.'

¹⁹ "Coinega tauna wete 'ihewgaeya, 'igwae, 'Casa paibi 'oidiya 'uhetoloina.'

²⁰ "Ma hetoina wete 'inaoma ma 'ihewgaeya, 'Bada, 'ino kinaina bewa 'ale'o 'oinega yawaduya ta yalagu bwaibwainiya. ²¹ Weyahina yamatautegowa 'amuge ma 'i'waiha. Ma moisa, yamatautegowa weyahina 'owa loheya pa'aliu ma 'ino wasawasa 'u'ewa'ewa hali tomota 'idi paihowa 'oidiyega. Coinega 'ino kina bewa 'u'ewa hila.'

²² "Ma badaina 'igwaeya, 'Moisa, 'owa topaihowa galau. Tuwa 'uboi 'ino gwaeyega 'a loina ya'ebwaego. Weyahina 'usanapugauwa 'abehega taugu loheya pa'aligu, ta 'igu wasawasa ya'ewa'ewa hali tomota 'idi paihowa 'oidiyega, ²³ ma to'aha huhuna ta 'oinega geya 'igu maneina *banika* 'oina 'ulagu, ma saugaina yahlilama ma'ana lohepoi yaloba?'

²⁴ "Coinega taudi badaina deina sitotoholo 'ihew-gaediya, 'igwaeya, 'Cigu kinaina 'oinega wa'ewa, ma loheyaina tauna loheposeyana madouna 'ilobeya wa'ebwae.'

²⁵ "Ma taudi sigwaeya, 'Bada, sahena 'a'ebwa'ebwae, weyahina tauna teni kina 'i'ewediya ta sowasowahina.'

²⁶ "Ma badaina wete 'oidiya 'igwaeya, 'Tuwa wa'eb-wae, weyahina 'eguma taiya 'ana heguheguyai 'ilohep-oseyane, 'ana loheposeyana wete 'iloba, ma 'eguma taiya geya 'iloheposeyane, to'aha 'oina 'imiyamiya 'ab-wa 'oinega si'ewayahule. ²⁷ Coinega bewa tuwa 'agu 'alehaowedi, taudi silogwahategauwa ma 'abehega geya nuwadi 'oidiya yahetoloina, watoedima ma mataguwa walohe'amasidi.'"

Yesu 'ina luhu Yelusalema 'oina

(Madiu 21:1-11; Maki 11:1-11; Yoni 12:12-19)

²⁸ Yesu 'ina gwae bewa 'ilosalohiya ma 'itoholowa, ta ma'ana tomuliyao sihanehane Yelusalema weyahina, ²⁹ ta 'idi tauya 'oina Bedipegi ma Bedani deidiya silatu-latu, beno Olibe 'oyana gabulena, 'oinega 'ana to-muliyao 'eluwa 'ihesumane nugetediya tupwaedi 'i'iu-di 'oidiya ma'adi henuwalagu, ³⁰ 'igwaeya, "Casa nage matamiya 'oina watauya, ta nage 'oina nata 'aigeda hebai wa'italoba, beno 'ase yauyaubona, tauna geya tomota sida gelu tohoya, hebaiina walihasi wa'eweya-ma. ³¹ Ma 'eguma taiya 'igwae, 'To'aha weyahina beno hebaiina walihalihasi?' loheyaina wahewgae, wagwae, 'Bada nuwanuwana.'"

³² Coinega taudi sitauya ta ginaula mabwaiyadi silobediya gide Yesu 'ihewgae 'esediya. ³³ Ma tutaina 'aseina silihasiya ma toni hebaiyedi sihegwaeidiya, sig-waeya, "Togidega ta 'ima hebai walihalihasi?" ³⁴ Ta sig-waeya, "Bada nuwanuwana."

³⁵ Ma hebaiina si'eweya ta sitauyeya Yesu 'oina, ma 'adi 'wamega gwahuna siloyesoya, 'oinega Yesu 'igeluhaneya, ³⁶ ta 'itautauya ma tomota baibaiwadi 'a-di 'wamao 'edai siyesodiya.

³⁷ Silatulatu Yelusalema deina, ta sidobidobi Olibe 'edana 'oina, ta 'ana tomuliyaoewedi mabodaidi ma'idi yaliyaya Yehoba sihepewatuwe, weyahina 'ina pai-howa waiwaidi si'ita pwaidiya, ³⁸ sigwaegwae, "Yauwe-

do Bada, Yehoba Saninega 'utauyama, 'oinega yaliyaya ma hep watu galewa 'oina simadou hedada."

³⁹ Coinega Palisiyao tupwadi bodaedi 'oidiyega Yesu sihegwaeya, sigwaeya, "Bada, 'a tomuliyaeidi 'uhegwaedi ma silolagu."

⁴⁰ Ma Yesu 'igwaeya, "Sahena ya'au'ausidi, weyahina 'eguma taudi silolagu da'ule 'enadi 'ilagu ma sibwau."

Yesu 'idouwa Yelusalema weyahina

⁴¹ Yesu 'ilatu pwaiya Yelusalema deina, ma 'asaina madouna 'i'iteya, nuwana 'igala ma 'idouwa, 'igwaeya, ⁴² "Yelusalema yo, nata tomotaimwao 'atemuyamuyaidi, weyahina tuta bewa 'oina 'adi 'abihetenaina 'ihapwesama, ma hesi geya sisanapu. ⁴³ Ma hesi tuta 'inaonaoma 'oidiya 'adi 'alehao silatu ma simutudi, weyahina nata 'ino tupwa mabwaiyana si'ali sakowasiye, ⁴⁴ ma mabwaiyadi siluhu ma tomotaimwao silohegumwalidi, ma wete hada mabwaiyadi sile'wa yahuledi. Muyaedi 'abwa 'oiuwa silatu, weyahina natumwaowedidi 'adi to'abihetenaina geya si'inana."

Yesu togimwaneyao Hada He'asisiyega 'ipa'idiya

(Madiu 21:12-17; Maki 11:15-19; Yoni 2:13-22)

⁴⁵ Coinega 'itauya ta 'iluhuwa Hada He'asisi 'alona, ma tohegimwane 'alonega 'ipa'idiya, ma 'ihagwaediya, ⁴⁶ 'igwaeya, "Buki He'asisi 'oina Yehoba 'ina gwaie sileleya 'igwaeya,

'Cigu hada 'abehega hada 'ebe 'ahwanoi, ma 'omi wa'abibuiya ta 'abehega 'imi 'ebeyagaha."

⁴⁷ Ma sabwelo 'aigeda 'aigeda Hada He'asisiina 'oina 'ihehe'ita, ma topwaoli madoudi ta loina 'ana tohe'itao ma wete tohanugetao sitohotoho ma 'abehega Yesu silohe'amasi, ⁴⁸ ma geya sowasowahidi, weyahina Yesu 'ina he'itao tomota baibaiwadi nuwadi 'i'eweya.

Yesu 'ana loina weyahina

(Madiu 21:23-27; Maki 11:27-33)

20 Caigeda tuta 'oina Yesu 'ihehe'ita Hada He'asisi 'oina, beno tetela bwebwe'ana 'ihehepwaila tomota 'oidiya, ma topwaoliyao ma loina 'ana tohe'itao ma wete babadao sinaoma ta Yesu sihesilaleya, ² sigwae, "Loheya, taiya 'ina loinega ta bewa gide 'upaipaihowa 'ese?"

³ Ma Yesu 'ihagwaediya, 'igwaeya, "Nugeta yahesilala 'oimiya. ⁴ Taiya 'ina loinega ta Yoni to'abihebabitaiso 'ipaihowa? Yehoba bo 'aigeda tomota?"

⁵ Coinega taudimo 'oidiya sinuwanuwatuhu, ta sigwaeya, "Cina gwaie togidega tahemaisa 'ese? Weyahina 'eguma tagwae, 'Yehoba 'oinega' nata 'ihagwae hilegita 'igwae, 'Ma! To'aha hede weyahina ta Yoni geya wahemise?" ⁶ Ma 'eguma tagwae, 'Tomota 'oinega,' tabu ta boda da'uleyega si'ahu yamategita, weyahina tomota mabwaiyadi Yoni sihemisaeya 'abehega tauna 'aigeda palopita."

⁷ Coinega 'ina hesilalaina geya sihemaise bwaibwaini, ma hesi sigwaeya, "Geya 'asanapu."

⁸ Ma Yesu wete 'igwaeya, "Taugu wete sahena 'oimiya yahehepwaila latuwe 'abehega taiya 'ina loinega ta bewa gide yapaipaihowa 'esa."

Bada 'ina tanoha 'ana topaihowao gwaie hegehegedina

(Madiu 21:33-46; Maki 12:1-12)

⁹ Coinega Yesu tomotaedi 'igwae hegehegediyediya 'igwaeya, "Caigeda loheya 'ina tanoha *gileipa* daisi-namo 'i'umeya, ma 'ina topaihowao 'ihagwaediya ma si'ita'itayahi, ma tauna 'itauya hali tupwa, ta nobwa 'imiyamiya.

¹⁰ "Ma hedodona 'ana tuta badaina 'ina hewali 'aigeda 'ihesumane hileya ma 'abehega gileipa huwaina tanoha 'ana to'itayahinao 'oidiyega 'i'eweyama. Citautauya ta geya si'ebwae, ma hesi sisapiya ta manimenimenamo sihesumaneya ta 'ihila.

¹¹ "Coinega badaina 'ina hewali heluwena wete 'ihesumaneya 'oidiya, ta sihunuya, ta wete si'abihedeba mwadineya, ta sihesumaneya 'ihila.

¹² "Ma wete hetoina 'ihesumaneya 'oidiya, ta wete sihununu he'i'iwasiya, ma sipa'i latuweya.

¹³ "Coinega toni tanohaina 'inuwanuwatuhu, 'igwaeya, 'To 'eda wete yapaihowa? Tuwa taugu natuguina yahesumane ma 'oinega si'amayabe, weyahina tauna tuwa natugu."

¹⁴ "Ma saugaina topaihowaedi bada natuna si'iteya 'inaonaoma siboidimo 'oidiya sigwaegwae, 'Ciyagwao, loheya nage 'inaonaoma, tauna badaina natuna 'aigeda tuwa, 'oinega nata tuwa talohe'amasi ma tauda tanoha taloinae."

¹⁵ "Coinega si'abiyahiya ta tanohega siula latuweya mulimuliya, ta nobwa silohe'amasiya."

Ma Yesu 'ina he'ote'otetela 'igumwala pwaiya ta 'ihesilala 'oidiya, 'igwaeya, "To'aha nata badaina 'ina to'ita yahinaowedidi 'oidiya 'ipaihowa?" ¹⁶ Moisa, badaina 'abwa 'ilatu ma topaihowaedi 'ilohe'amasi, ma 'oinega tanohina hali to'itayahinao 'i'ebwaedi."

Babadaedi Yesu 'ina gwaie bewa gide sihesagoheya ta sigwaeya, "Tauda sahena wete gide!"

¹⁷ Ma Yesu 'i'ebubudiya ta wete 'oidiya 'igwaeya, "Togidega 'ana sanapu Buki He'asisi 'ina hepwaialaina, 'igwaeya,

'Logidiina mwalo tohada'abi silogwahateya, ta tuta bewa sihetoholo nugeteya hada mata'ahwanina ma logidi mabwaiyadi 'iloinaedi."

¹⁸ "Ceguma taiya 'ibe'u logidi bewa 'oina, nata luluna 'ilasadi, ma logidiina 'eguma 'ibe'u 'aigeda taiya tabwanina nata wahina 'i'ahu piyapiyeyamo."

¹⁹ Bewa 'oina topwaoliyedi ta loina 'ana tohe'itao 'eda'eda si'ebeseya ta 'abehega Yesu si'abiyahi, weyahina sisanapuya 'abehega taudi tuwa weyahidi 'igwae hegehegediya, ma hesi geya si'abiyahi weyahina boda 'oidiya simatauta.

Takesi Sisa weyahina
(Madiu 22:15-22; Maki 12:13-17)

²⁰ Eeta tuta baibaiwana Yesu silolomatayahi ma 'abehega to'aha 'ina pui siloba, eema 'oinega sihep-waile toloina 'oina ma 'iheyatalae, 'oinega tomota tupwadi sihesumanediya Yesu 'oina ta hesilalega si'abowe ma 'abehega 'ina pui siloba. ²¹ Ma tomotaiyedi sinaoma ta Yesu sihegwaeya, sigwae, "Bada, moisa 'owa 'i-no gwaeyao ta 'ino he'itao mabwaiyana dumwaludi, ma wete 'asanapugowa 'abehega geya wete 'aigeda loheya 'uda matauteya, ma hesi Yehoba 'ina nuwatuhi 'ana tohe'ita moisa 'owa. ²² Coinega togidega, sowa-sowahina ma Kini Sisa weyahina takesi talagu, bo geya?"

²³ Ma Yesu bo'i 'idi 'aboina 'isanapuya, 'oinega 'ihew-waediya, ²⁴ 'igwaeya, "Hana maneina wa'eweyama ya'i-ta." Coinega si'ebwaeya ta 'ihewwaediya, 'igwaeya, "Wahewgaegau taiya bewa ma'ama'ayauna ma sanina maneina 'oina?"

Ta taudi sigwaeya, "Kini Sisa."

²⁵ Coinega Yesu 'igwaeya, "Cehe gide! Ceguma Kini 'ina ginaula wa'ebwaya Kini 'oina, ma 'eguma Yehoba 'ina ginaula Yehoba wa'ebwae."

²⁶ Yesu 'ina gwae bewa boda matadiya mabwaiyana dumwaluna, ta geya 'aigeda wete 'ina gwae pui siloba, ta 'atedi 'iyohowa ma simiya henonowa.

To'amasa 'idi toholo hila
(Madiu 22:23-33; Maki 12:18-27)

²⁷ Coinega wete tupwana Sadusiyao, taudi geya si-hemisa to'amasa 'idi toholo hila weyahina, sinaoma ta Yesu 'oina sihesilala, sigwaeya, ²⁸ "Bada, loina bewa gide Mosese 'ileleya weyahida, 'igwaeya, 'Ceguma 'aigeda loheya 'ihai ma geya natunamo ma 'i'amasa, loheyaina tasina hiwapeina ba'idana sihai ta 'oinega 'eguma wahineina 'ihenatuna, natunaina to'amasina 'ana miyalaena.'"

²⁹ Coinega 'ebe'ita si'ebwaeya, sigwaeya, "Caigeda loheya matasinao simiyamiya 'adi baibaiwa site sebeni, ta 'adi tautuwaina 'ihaiya ta geya natunamo, ma muliyetega loheyaina 'i'amasa. ³⁰ Coinega tasina deinega hiwapeina 'i'eweya ta wete simiyamiyana ta geya natunamo, ta loheyaina 'i'amasa. ³¹ Coinega tasina wete deinega hiwapeina 'ihaiya, ta wete gide geya natunamo, ta 'i'amasa. Ta gide tuwa tasinao mabwaiyadi hiwapeina sihaihaiya si'amasa, ma geya natudiyaomo, ³² ta muliyetega wahine wete 'i'amasa.

³³ "Ma to'aha 'unuwatuhuya tomotaedi weyahidi, to loheya wahineina mwanena moisa, tutaina 'eguma 'a-masega sitoholo hila? Weyahina site sebeniyedi si-haiya."

³⁴ Ta Yesu 'idi gwae 'ihemaiseya, 'igwaeya, "Wanuwatuhuyahi 'abehega tuta bewa 'oina wahine ma loheya sihaihai, ³⁵ ma hesi tuta 'inaonaoma 'oina 'eguma wahine ma loheya sowaswahidi ma 'a-masega sitoholo hila nata geya'abwa wete sihaihai.

³⁶ Weyahina nata taudi gide aneloseyao, ta geya'abwa

wete si'ama'amasa hila, ma hesi Yehoba 'i'ahwa natunedi weyahina 'amasega sitoholo hila.

³⁷ "Ma Mosese mwalohehe 'ihe'ita bwaibwainigita to'amasa 'idi toholo hila weyahina. Saugaina Mosese pwatula 'alona 'itautauya ta Yehoba 'aiwe sabelulu 'oinega 'ihewgaeya, 'igwaeya, "Taugu Ebalahamo ta Aisake ta Yakobo 'idi Yehoba." ³⁸ Bewa 'ana nuwasab-walena 'abehega geya to'amasa 'idi Yehoba, ma hesi taudi mayawasidi 'idi Yehoba, weyahina babadaedi Yehoba 'ina tupwa tuta bewa mayawasidi simiyamiya."

³⁹ Nage 'oina loina 'ana tohe'itao simatauta ta tupwadi sigwaeya, "Tohe'ita, 'ino maisa bwebwe'ana hedade," 'oinega geya 'aigeda wete hesilala si'eb-wa'ebwae.

To'abihetenaina tauna Debida 'ina susu
(Madiu 22:41-46; Maki 12:35-37)

⁴¹ Coinega Yesu wete 'ihesilala 'oidiya 'igwaeya, "Togidega ta 'oinega tomota tupwadi sigwaeya, 'abehega Debida 'ina susuwega To'abihetenaina Keliso 'ilatua, ⁴² weyahina buki wali Same 'oina Debida 'ina gwae 'igwaeya,

'Yehoba 'igwaeya 'igu Bada 'oina 'igwaeya: Cigu 'e-beulega 'umiyatoi, ⁴³ ta 'ana siga 'a 'alehao yalagu suluhedi 'aheu 'adi 'ebelagu gabulena.'

⁴⁴ "Debidaina 'ina Bada Keliso, ma togidega hede Debi-da 'ina susuwega muliyetega Keliso 'ilatuma?"

Loina 'ana tohe'itao 'idi mumuga
(Madiu 23:1-36; Maki 12:38-40)

⁴⁵ Coinega boda mabwaiyadi sihehenono, ma Yesu 'ana tomuliyao 'ihewwaediya, 'igwaeya, ⁴⁶ "Tasigwao, sahena loina 'ana tohe'itao 'idi mumuga wamulimuliye. Weyahina taudi mumugadi tuwa gide tuta baibaiwana nuwanuwadi ma 'adi 'ale'owao duduledi si'otedi ma tomota gamwagamwanidiya sisakosakowasi ma 'abehega sihe'asisiyedi. Ta wete nuwanuwadi 'idi 'ebemiya bwebwe'adi Hada Tapwalolo 'oidiya, ta wete guyai 'adi tuta nuwanuwadi ma waghata simiyatoi. ⁴⁷ Ta wete tuta baibaiwana tomota matadiya Yehoba 'oina si'ahwa'ahwanoi dudulena, ma hesi 'idi 'ahwanoiina geya bwebwe'ana, weyahina 'atediya sinuwanuwatuhi togidega nata hiwahiwepe si'abo 'esedi ma 'idi tobwatobwao si'ewadi. Coinega 'abwa Yehoba maisa galana 'i'ebwaeidi."

Hiwape 'aigeda 'ina helau
(Madiu 12:41-44)

21 Yesu 'i'e'ebubuna ta towasawasao 'idi helau mane helau 'ana 'ebelagu 'oina silagulagudi.

² Ci'e'ebubuna ta 'aigeda hiwape wewelohena 'i'iteya, 'ilaga ta 'ina helau toea 'eluwamo 'ilagudiya.

³ Coinega Yesu 'igwaeya, "Moisa yahewgaegomi mabwaiyadi 'oidiyega hiwape nage 'ina helau madou hedade, ⁴ weyahina mabwaiyadi 'idi tupwa madouna 'imiyamiya, ma hiwape nage wewelohena ta 'ina mane mabwaiyana 'ilaguya. Geya 'aigeda wete 'ina tupwa 'imiyamiya ma 'oinega 'ana 'ilogimwane."

Tuta mwauna nata 'ilatu

(Madiu 24:1-14; Maki 13:1-13)

⁵ Ma Yesu 'ana tomuliyao tupwadi Hada He'asisi 'ana 'ita bwebwe'ana si'iteya, ta Yesu sihe'iteya ma sigwaeya, "Bada, Hada He'asisiina 'ana pasao 'adi 'ita bwebwe'ana hedade, weyahina da'ule madoudi 'oidiyega si'abiya, ma wete tomota 'idi helauwao bwebwe'adi 'oidiyega sihepaseya."

Ma Yesu 'oidiya 'igwaeya, ⁶ "Hadaina nige wa'iteya, ma tuta 'inaonaoma 'oina mabwaiyana sile'wa yahuledi, ma sahena wete 'aigeda tupwa wa'ita'ita hile."

⁷ Coinega Yesu 'oina sihesilala, sigwaeya, "Tohe'ita 'uhegwaemai to tuta 'oina Hada He'asisiina siligehi, ma to 'ila'ilala 'adi 'ita 'oidiyega 'ada sanapu 'abehega ginauledi 'ugwaenediya nata silatuma?"

⁸ Ta Yesu 'oidiya 'igwaeya, "Wa'itayahigomi 'amuge ta tomota tupwadi si'abowegomi, weyahina 'abwa tomota tupwana baibaiwana saniguwega sinaoma ma 'abehega sinugeta puiyegomi, ma 'aigeda 'aigeda 'igwae, 'Taugu To'abihetena,' ma tupwadi wete sigwae, 'To'abihetenaina 'ina tuta 'i'ehohoyama.' Ma hesi sahena taudi 'enadi wamulimuliyedi.

⁹ "Ma 'eguma wete lo'aleha ma sahiya wasana wahesagohe, sahena wa'ate'ateyoho, weyahina ginaulaedi sida latu nugeta ma bale'u 'ana 'ebelosaloha 'abwa."

¹⁰ Ma wete 'ihewgaediya, "Cabwa hali boda hali boda 'oidiya silo'aleha. Ma wete hali 'ebeloina hali 'ebeloina 'oidiya silo'aleha.

¹¹ "Ma tutaina 'oina mwani'ini'i hali tupwa ma hali tupwa 'oidiya, ma gomale madouna, ma wete muyamuya madoudi, ma wete nata 'ebe henainaida ta 'ebe matauta galewega silatuma.

¹² "Ma hesi nugeta 'ami 'alehao si'abiyahigomi ma si'abihe muyemuyegomi, ma wete hada tapwalolo 'oidiya siheyatalaegomi ma deliya silagugomi. Ma wete kiniyeta ta toloinao matadiya sitoegomi ma siheyatalaegomi weyahina 'omi 'abehega 'igu bodao. ¹³ Cimi yatalaedi 'oidiya wasagu wahepwaile 'oidiya. ¹⁴ Ma sahena wanuwatuwuhuhedade, 'eguma tutaina watoho ma 'oidiya wagwaegwae, ¹⁵ weyahina taugu 'abwa gwae dumwaludi ta sanapu ya'ebwaegomi ma 'ami 'alehao geswana si'ahwa 'abo'abowegomi.

¹⁶ "Tutaina 'oina wete tamamiyao ta sinamiyao ta tasimiyao ta 'imi susuwao ta wete 'iyamiyao sitebaegomi, ta tupwadi 'oimiyega silohe'amasidi, ¹⁷ ta tomota mabwaiyadi silo'alehegomi weyahina 'omi 'abehega 'agu tohemisao. ¹⁸ Ma hesi sahena 'aigeda to'ehimi si'abi'abihegala, ¹⁹ ma 'omi watoholo pa'ala eeta 'oinega yawasimi hataya waloba.

Yelusalema 'ana 'abihegala

(Madiu 24:15-21; Maki 13:14-19)

²⁰ "Ma 'eguma to tuta 'oina Yelusalema wa'ita tolo'alehao simiya sakowasiye wasanapuya 'abehega nata Yelusalema silohegwatu. ²¹ Coinega Yudiya 'ana tomiyao sowasowahidi ma 'oyai sideni. Ma wete Yelusalema 'ana tomiyao sowasowahidi ma 'asega

silatu. Wete gide taudi tanoha sipaipaihowa geya'abwa 'asai siluhuluhu hila. ²² Sabwelowedi 'oidiya Yehoba 'ina yatala nata 'ilatu tomota 'oidiya, ta 'oinega Buki He'asisi 'ina hepwaile nugeta mabwaiyana 'ilatu.

²³ "Tuta nage 'oina togamwagamwa ma tohesusuwao si'atemuyamuya, weyahina tuta mwauna me bale'u weyahidi, ta nage 'oina nata Yehoba 'ina gamwasowalega meYudiya 'i'abihe muyamuyadi moisa. ²⁴ Nage 'oina tolo'alehaowedi 'abwa tupwana tomota silohe'amasidi, ma tupwadi si'abiyahidi ta hali tupwa ma hali tupwa 'oidiya sitauyedi, ma tolo'alehaowedi taudi tomiya ganamuli 'abwa sihewaiwai ma Yelusalema mabwaiyana siloine, ma 'oina sisakosakowasi 'ana siga tolo'alehaowedi 'idi loina 'ilolagu.

Yesu 'ina hilama

(Madiu 24:29-31; Maki 13:24-27)

²⁵ "Ma wete muliyetega 'ebehenainaida silatuma sinala ma wai'ena ta 'ipwalao 'oidiyega, ma tomiya bale'u mabwaiyadi 'idi matautega sitaitai weyahina bagodu madoudi sidagugu hanema, ²⁶ ta 'oinega ma'idi matauta madouna siyamwayamwa 'abehega to ginaula wete galana nata bale'uwa 'ida latu, weyahina ginaula mabwaiyana galewa simiyamiya 'idi waiwai si'elowe'a.

²⁷ "Taugu Loheyaiguina, ta tuta nage 'oina me bale'u mabwaiyadi si'itegau yalohega yasulusuluma, ma'igu waiwai ta ma'igu wasawasa madouna. ²⁸ Ma 'eguma wa'ita 'ila'ilalaedi bewa sihegaina hohau, beno wa'atepatu ma wa'itahane, 'ami 'abihetena 'ilatulatu."

Saido 'ana gwae hegehegedi

(Madiu 24:32-35; Maki 13:28-31)

²⁹ Coinega Yesu wete 'aigeda gwae hegehegediyega 'ihewgaediya, 'igwaeya, "Caiweina *saido* ma wete tupwana 'aiweyao 'eguma wa'itadi, ³⁰ ta nabaidi 'ehaudi 'igalugalu wasanapuya 'abehega losihe 'ana tuta 'ilohohoya. ³¹ Gide wete 'eguma 'ila'ilalaedi wa'italobadi, beno wada sanapu 'abehega Yehoba 'ina loina 'ilatulatum. ³² Yagwae moisa 'oimiyamiya mehau 'omi sahena wagumwagumwala ta 'ana siga ginaulaedi silatu nugeta. ³³ Cabwa galewa ta bale'u sisawala ma hesi 'igu gwaeyao geya'abwa sisawasawala.

Wa'itayahi ma wa'atububu

³⁴ "Ma wa'itayahigomi ma sahena 'e'ahai ta numa we'aha waiwai 'oidiya watautauya hedade, ma wete sahena 'imi miya bale'uwa weyahina wanuwatuwuhuhedade, 'amuge ma sabweloina 'oina Yehoba 'ilohe'ateyohogomi ta gide gomana 'oinega si'onogomi. ³⁵ Weyahina sabweloina 'oina me bale'u mabwaiyadi 'ilohe'ateyohodi 'ina bwa'omatana 'oinega.

³⁶ "Coinega wa'atububu hataya, ma tuta baibaiwana wa'ahwa'ahwanoni 'abehega ma'imi 'atepatu ginaulae-

di 'oidiyega wahewaiwai, ma sowasowana watoholo taugu Loheyaiguina mataguwa."

³⁷ Tuta bewa 'oidiya Yesu Hada He'asisi 'oina 'ihehe'ita, ta lahilahiya 'ihilahila Olibe 'oyana 'oina 'i'eno'eno, ³⁸ ma gonagona 'aigeda 'aigeda tomota sitautauya Hada He'asisi 'oina Yesu sabi hesagoheina.

Yudasa nuwanuwana ma Yesu 'itebae

(Madiu 26:1-5, 14-16; Maki 14:1-2, 10-11; Yoni 11:45-53)

22 Ma Hataona Guyaina 'ana tuta 'i'ehohoya ta 'ane pwalawa daisinamo geya 'ana 'ebe 'abis-esehamo si'ai. ² Tutaina 'oina topwaoliyao madoudi ta lolina 'ana tohe'itao sinuwanuwatuhu dadana togidega ma Yesu si'abiyahi ma silohe'amasi, ta geya sowa-sowahidi, weyahina boda simatautediya.

³ Nage 'oina Seitani Yudasa 'oina 'iluhuwa, tauna sanina heluwena Isakaliyota, ma wete tauna Yesu 'ana tomuliya 'aigeda site tuwelo 'oidiyega. ⁴ Coinega Yudasaina 'itauya Topwaoli Madoudi ta Hada He'asisi 'ana to'itayahinao 'oidiya, ma ba'idadiu sihegwaegwaeya 'abehega togidega Yesu 'itebae 'ese ma si'abiyahi. ⁵ Yudasa 'ina gwae sihesagoheya ma siyaliyaya, ta 'oina sigwae hemisa 'abehega 'ana maisa si'ebwae. ⁶ Ma Yudasa wete 'oidiya 'itagwala, 'oinega tuta bwebwe'ana 'iyamweya ta 'abehega Yesu 'oidiya 'itebae ma si'abiyahi, ma sahena tomota matadiya.

Hataona 'e'ahaiina

(Madiu 26:17-25; Maki 14:12-21; Yoni 13:21-30)

⁷ Coinega Hataona 'ana sabwelo 'ilatuwa, ta pwalawa geya 'ana 'abihesesehamo si'ai, ma wete lamiyao si-hunudi Hataona 'ana 'ebenuwatuhu weyahina.

⁸ Coinega Yesu 'ana tomuliyao Yoni ma Pita 'ihew- waediya, 'igwaeya, "Watauya ma Hataona 'aiina weyahida wa'atububu."

⁹ Ta taudi sigwaeya, "Ta'eha 'oina nuwanuwau ma 'a'atububu?"

¹⁰ Coinega 'oidiya 'igwaeya, "Watauya Yelusalema 'oina walatu, ma 'eguma 'aigeda loheya ma'ina we'aha patu 'i'ahaliya waloba, loheyaina wamuliye, ma 'eguma hadai 'iluhuluhu 'omi wete hadaina 'oina waluhu, ¹¹ ma tonihada wahegwae, wagwae, 'Cima tohe'ita bewa gide 'igwae 'esa 'igwaeya, "To tupwa 'u-tagwale ma 'oina ma'agu tomuliyao Hataona 'aiina 'a'ai?" ¹² Ma 'oinega nata tupwa madouna tabwana ta 'atu'atububuina 'ihe'itegomi, tauna 'oina Hataona 'aiina wa'atububu weyahida."

¹³ Coinega 'ana tomuliyawedi sitauya ta to'aha gide Yesu 'igwaeneya 'oidiya, ginauledi mabwaiyadi silobediya, ta hadaina 'oina Hataona 'e'ahaiina si'atububuya weyahidi.

Bada 'ina 'ai

(Madiu 26:26-30; Maki 14:22-26; 1 Kolinita 11:23-25)

¹⁴ Ma 'e'ahai si'atububu pwaiya, ta Yesu ma'ana tohepwailao simiya 'autama, ta ba'idanao si'ai'ai, ¹⁵ ma 'idi 'aiina 'alona Yesu 'ihewwaediya, 'igwaeya, "Nuwanuwau madouna ma 'omi ba'idagwao

Hataona 'e'ahaiina ta'ai ma muliyetega 'igu muya-muyao yalobadi. ¹⁶ Ma yahegwaegomi 'igu 'ai bewa 'ana 'ebelosaloha, ta geya wete Hataona 'aiina yalotolotoho hila 'ana siga 'ana sanapu moisa 'ilatu Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina."

¹⁷ Ta waini mabiyona 'i'eweya, ta weyahina 'iloyauwe-dowa Yehoba 'oina, ma muliyetega 'ihewwaediya, 'igwaeya, "Biyo bewa wa'ewa ma 'aigeda 'aigeda mabwaiyami wanuma. ¹⁸ Ma yahegwaegomi tuta bewa ma muliyetega waini bewa sahena 'oinega yanumanuma hila ta 'ana siga Yehoba 'ina lolina 'ilatu."

¹⁹ Ta beledi 'i'eweya, ta weyahina 'iloyauwedowa Yehoba 'oina ma muliyetega 'i'abihisiya, ma 'oidiya 'ihewguyaiya, ma 'ihewwaediya, "Bewa wahigu, ²¹ ma wa'ita, loheyaina tauna nata 'itebaegau tuta bewa ba'idagu 'a'ai'ai. ²² Taugu Loheyaiguina 'abwa yatauya 'edaina mwalo Yehoba 'iloineya, ma hesi 'agu totebaina hesi 'atemuyamuyana!"

²³ Coinega 'ana tomuliyawedi taudi 'oidiya sihesilala, sigwaeya, "Taiya hede bewa gide 'ina paihowa?"

Tohanugeta ma 'ina hewali weyahidi

²⁴ Coinega taudi 'oidiyega he'ohe'ohena 'ilatuwa 'abehega taiya lohanena mabwaiyadi 'oidiyega.

²⁵ Coinega Yesu 'ihewwaediya, 'igwaeya, "Bale'uwa kinyao 'idi tomotao 'oidiya siloiloina, ta topai-howaowedi 'idi toloinao si'ahwa'ahwa bwebwe'enedi, ²⁶ ma 'omi sahena gide taudi, ma hesi taiya tauna 'oimiyega lohanena 'ida loduduna tauna gide tuwa 'imi hewali, ma wete 'imi tohanugetao sida hetopai-howa weyahimi.

²⁷ "Ma to'aha wanuwatuhuya, 'abehega taiya lohane-na, 'eguma 'aigeda 'imiyatoi 'i'ai'ai ta 'aigeda weyahina 'ihetapewa? Nuwana tauna to'ai 'awa? Ma taugu tuwa tohetapewaina, weyahina wa'ita taugu gamwagamwanimiya bewa tuwa yahetapewa, ta taugu gide 'imi hewali.

²⁸ "Ma 'omi 'igu tuta mwau 'oidiyega bo'i watoholo pa'ala, ta bewa tuwa 'omi ba'idagwao tamiyamiya.

²⁹ Coinega to'aha gide Tamagu 'igu 'ebeloina 'i'ebwae-gauwa 'omi wete gide ya'ebwae 'esegomi, ³⁰ ma 'oinega 'omi 'igu 'ebeloina 'oina ba'idagwao 'abwa ta'ai ma tanuma, ta wete *wagahata* wasawasa 'oidiya wamiya-toi ma meIsileli 'idi susuwao tuwelo waloinaedi."

Pita 'ina uhala Yesu 'ihewwaila nugeteya

(Madiu 26:31-35; Maki 14:27-31; Yoni 13:30-38)

³¹ Ma wete Yesu 'igwaeya, "Saimoni gwae bewa 'uhe-sagohe, weyahina Seitani tagwala 'i'ewa pwaiya ma mabwaiyami 'itohogomi, gide tuwa tobegula 'ina witiyao 'i'ahu hutuhutu tohodiya, ³² ma sahena 'ebetohoina 'oina 'uwe'awe'a, weyahina weyahiu ya'ahwanoi waiwaiya 'ino toholo pa'ala weyahina. Coinega 'eguma to tuta ma 'unuwahilama 'eda 'ausalana 'oina, tasimwao wete 'u'abihe waiwaiyedi."

³³ Coinega Pita 'igwaeya, "Bada, yapasima pwaiya weyahiu, ma 'eguma deliya silagaluluguhego, taugu

wete ba'idau, ma 'eguma wete silohe'amasigo, taugu wete gide silohe'amasigau."

³⁴ Ma Yesu 'ihewaeya, "Pita, yagwae moisa 'oiuwa, nata muliyetega ma 'am'am 'idou, ma nugeta 'owa 'uuhalegau matoi."

³⁵ Ta Yesu mabwaiyadi 'ihewaediya, 'igwaeya, "Mwalo yahesumanegomiya ma yahewaegomiya, 'oinega geya 'imi mane 'ana 'ebedo'o bo 'imi peha bo 'ami butu wa'ewa'ewadi, ma togidega mwau walobeya?"

Ta taudi sigwaeya, "Geya 'eta wete to'aha."

³⁶ Coinega Yesu wete 'ihewaediya, "Bewa tuwa 'imi mane ma'ana 'ebedo'o ma 'imi peha wete wa'ewadi. Ma 'eguma taiya 'oimiyega geya 'ina 'elepa 'alehamo, 'ana 'ale'o 'igimwane ma 'ana maisa 'oinega 'ina 'elepa 'ida gimwane.

³⁷ "Weyahina tuta 'ilatu pwaima, ma 'oinega Buki He'asisi 'oina mwalo 'aigeda gwae weyahigu sileleya, 'ida latu moisa, 'igwaeya, 'Siyatalaeyeya gide tuwa 'aigeda loina 'ana toligeha.' Ma wete gwae baibaiwana weyahigu sowasowana silatu."

³⁸ Ta taudi 'ina gwae sihemaiseya sigwaeya, "Bada, 'i-ma 'elepa 'alehao bewa 'eluwa." Ma Yesu 'igwaeya, "Beno sowasowahina."

Yesu 'i'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina

(Madiu 26:36-46; Maki 14:32-42)

³⁹ Ma Yesu 'asa madouna 'i'ebesineya, ta ma'ana tomuliyao sihilama 'oya Olibe 'oina, beno 'idi 'ebe'eno.

⁴⁰ Tupwaina 'oina sinaoma, ta Yesu 'ana tomuliyao 'ihewaediya, "Wa'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina ma 'oinega sahena Seitani 'itohotogemi." ⁴¹ Ta muliyetega 'ana tomuliyao 'oidiyega 'ihawasiya, ta taunamo nobwa 'ahena 'itulaseya, ta 'i'ahwa'ahwanoi Tamana 'oina, ⁴² 'igwaeya, "Tamagu yo, 'eguma nuwanuwau, muyamuya biyoina bewa 'oiguwega 'uda 'ewayahule. Ma sahena taugu 'igu nuwatu 'oinega, ma hesi 'owa 'ino nuwatu 'oinega 'upaihowa."

⁴³ Coinega anelose galewega 'ilatuwa ta Yesu 'i'abihe waiwaiyeya, ⁴⁴ ma nuwana 'imwau hedadeya, 'oinega 'i'ahwanoi waiwaiya, ta 'ana 'amweyahi 'ipesupesu bale'uwa, gide tuwa bweyaha 'idaudau.

⁴⁵ Yesu 'ina 'ahwanoi 'ilosalohiya, ma 'itoholowa ta 'ihila, 'ana tomuliyao 'i'itediya 'idi nuwamwau 'oinega si'eno sinediya, ⁴⁶ eeta 'ihewaediya, 'igwaeya, "Sahena wa'eno'eno! Watoholo ma wa'ahwa'ahwanoi, sahena Seitani 'itohotogemi."

Yesu si'abiyahiya

(Madiu 26:47-56; Maki 14:43-50; Yoni 18:3-11)

⁴⁷ Yesu 'abwa 'ilolohatoto ma boda silatuma, ta Yudas ba'idadiu, tauna Yesu 'ana tomuliyao 'aigeda, ta bodaedi 'ihanugetedima. Yudasaina 'inaowa Yesu deina ta 'abehega 'i'atusapwali. ⁴⁸ Coinega Yesu Yudas 'ihewaeya, 'igwaeya, "Yudas, geya 'umwadina ma 'unaoma, ta taugu Loheyaiguina 'atusapwalega 'utebatebaega!"

⁴⁹ Ma Yesu 'ana tomuliyao sisanapu pwaiya to'aha nata 'ilatu, 'oinega sigwaeya, "Bada, togidega, tahundi?" ⁵⁰ Eeta 'aigeda 'ana tomuliyao 'ina 'elepa 'aleha 'i'abilagasiya ma Topwaoli Madouna 'ina topaihowa tena 'ebeulega 'i'upwa yahuleya.

⁵¹ Ta Yesu 'igwaeya, "Walolagu! Sahena gide!" Ta muliyetega Yesu loheyaina tenana 'i'abitohoya, ma 'i'abihe bwebwe'aneya.

⁵² Yesu 'ana to'abiyahinaowedi, taudi Topwaoli Madoudi ma Hada He'asisi 'ana to'itayahinao ta babadao sinaoma, ta Yesu 'ihewaediya, 'igwaeya, "Hede taugu toyagaha, ta 'oinega ma'imi 'elepa 'aleha ta ma'imi wepasi wanaoma sabi 'abiyahigau! ⁵³ Ma to'aha huhuna ta 'oinega geya wa'abiyahigau sabwelowedi mabwaiyadi gamwagamwanimiya yamiyamiya Hada He'asisi 'alona yahehe'ita tomota 'oidiya? Ma bewa tuwa 'abehega watoho ma wa'abiyahigau weyahina loina guguyou 'ina tuta 'ilatu pwaiya."

Pita matoi Yesu 'iuhaleya

(Madiu 26:57-58, 59-67; Maki 14:53-54, 66-72; Yoni 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Coinega Yesu si'abiyahiya, ta sitoeya Topwaoli Madouna 'ina hada. Ma Pita bwagebwagega 'imuliyed-ima.

⁵⁵ Hadaina 'ana 'abwalu 'alona topaihowao 'aiwe siholeya ta mabwaiyadi simwaimwailu. Pita 'i'itediya ta 'oidiya wete 'iluhuwa. ⁵⁶ Coinega topaihowa 'aigeda mewahinena Pita 'i'e'ebubuya ta 'igwaeya, "Loheya bewa mwalo Yesu ba'idana ya'itediya." ⁵⁷ Ma Pita 'iuhala ta 'igwaeya, "Wahine, geya yasanapu taiya tauna weyahina 'ugwaegwae."

⁵⁸ Muliyetega 'aigeda wete loheya Pita 'i'e'ebubuya ta 'ihewaeya, 'igwae, "Cowa 'aigeda 'ana tomuliyaina."

Ta Pita 'igwaeya, "Ciya! Taugu geya!"

⁵⁹ Ma tupwana simiya 'amana, ma loheya 'aigeda wete 'enana waiwaina 'oinega 'iyanao 'ihewaediya, 'igwaeya, "Moisa, loheya bewa Yesu 'ana tomuliyao 'aigeda, weyahina tauna gwama Galili."

⁶⁰ Ma Pita 'igwaeya, "Ciyagu, loheyaina weyahina 'ugwaegwae geya yasanapu." Cabwa 'igwaegwae ma 'am'am meloheyana 'idouwa.

⁶¹ Coinega Yesu 'i'ita hila ta Pita 'i'iteya, ta nage 'oina Pita 'inuwatuhu yahiya Badaina 'ina gwae tutaina 'igwaeya, "Nata muliyetega ma 'am'am 'idoudou ma nugeta 'owa 'uuhalegau matoi." ⁶² Eema Pita nuwana 'igala madouna, ta 'ilatuwa 'atamana, ta 'idouwa.

Yesu 'ina yatala meYudiya 'idi babadao matadiya

(Madiu 26:54-68; Maki 14:55-65; Yoni 18:19-24)

⁶³ Ta Yesu 'ana to'itayahinao taudi Yesu silolotuyaneya ma sisapisapiya. ⁶⁴ Ma wete matana sipaiya ma sahena 'i'e'ebubuna, ta sisapisapi ma sihehesilala, sigwaeya, "Cuhegwaemai taiya 'isapigowa? Weyahina 'ugwae 'abehega 'owa palopita." ⁶⁵ Ta wete tupwana gwae galadi 'oidiyega siheheliye ta 'ana siga ⁶⁶ gona 'i'adaleya, ma 'oinega meYudiya 'idi babadao, beno

waboi weyahimi ma natumiyao weyahidi wadou, ²⁹ weyahina tuta 'inaonaoma 'oina mwau 'ilatu ma taiyawedi 'omi 'aga'agalimi, nuwana geya natumimo, nata bwebwe'ana waloba. ³⁰ Weyahina tutaedi 'oidiya 'abwa tomota 'oya 'oidiya sigwae, 'Coya, wabe'uma ma wasamumai! ³¹ Moisa, taugu nata yahesilae, ma 'omi 'abwa wahesilae geyogeyoi. Weyahina taugu gide 'aiwe 'idahigu, ma 'omi tuwa gide 'aiwe 'ama'amasidi."

³² Ma togala wete 'eluwa sitoediya ta Yesu ba'idanao silohe'amasidi. ³³ Coinega 'aigeda tupwa 'oina silatuwa, sanina Mwagu, ma tupwaina 'oina kelose bale'uwa silaguya ma Yesu situtu hepa'ineya ma sihetoholoya, ma togalaedi siteluwa wete 'adi kelose 'oidiya situtu hepa'iyediya, ta 'aigeda Yesu 'ebeulane-ga, ma heluwena Yesu 'adigeyageyanega sihetoholodiya.

³⁴ Coinega Yesu 'igwaeya, "Tamagu yo, 'idi pui bewa 'unuwasamudi, weyahina geya sisanapu to'aha sipaipaihowa." Ma tolo'alehaowedi Yesu 'ana 'wama si'eweya, ta 'oinega si'eheyaheya, tuwa gide siula-hesinua, ma 'oinega 'eguma taiyawedi sinugeta 'wamaedi si'ewadi.

³⁵ Nage 'oina tomota si'e'ebubuna, ta meYudiya 'adi tohanugetao Yesu silotuyaneya, sigwaegwae, "Hali tomota 'i'abihetediya, ma hana bewa tuwa tauna 'ida 'abihete, 'eguma tauna To'abihetena Keliso Yehoba 'oinega."

³⁶ Tolo'alehaowedi wete Yesu silotuyaneya, ta waini memaina si'eweyama ta si'abihaneheya, ³⁷ ma sigwaeya, "Ceguma 'owa meYudiya 'idi kini, 'u'etopelego 'uboi." ³⁸ Ma wete 'ana kelose pwatana 'ina 'amasa huhuna sileleya, 'igwaeya, "Loheya bewa meYudiya 'idi kini."

³⁹ Keloseyedi 'oidiyega 'aigeda togalaina Yesu 'iheliyeya, 'igwaeya, "To'aha weyahina 'owa To'abihetena, ma geya 'u'etopelegita?"

⁴⁰ Ma togalaina heluwena 'iyanaina 'iheliyeya, 'igwae, "Togidega Yehoba geya 'umataute? Ma 'uhesagohe tatetoi 'ada lolina 'aigeda tuwa si'ebwaegita, ⁴¹ ma lolinaina 'owa ma taugu 'ilobwainegita, weyahina tauda togala, ma loheya bewa geya 'eta 'ina puimo."

⁴² Coinega loheyaina Yesu 'ihewgwaeya, "Yesu, 'abwa 'ino hetoloina 'ana tuta, sowasowahina ma 'unuwatuhugau?" ⁴³ Ma Yesu 'igwaeya, "Yagwae moisa 'oiuwa, 'owa ma taugu tupwa 'ausalana 'oina nata tamiyamiya."

Yesu 'ina 'amasa

(Madiu 27:45-56; Maki 15:33-41; Yoni 19:28-30)

⁴⁴ Casudiladila ma sinala 'iguguyouwa, 'oinega tupwa mabwaiyana 'iguguyouwa ta 'ana siga lahilahiya 'asa 'i'asilala hila. ⁴⁵ Ma 'ale'oina 'oinega Hada He'asisi *sibil-iupeya*, tutaina 'oina 'ilotaigala luwa. ⁴⁶ Coinega Yesu 'enana madounega 'ibwauwa, 'igwaeya, "Tamagu yo, yaluyaluwagu nimauwa yalagulagu." Cina gwae bewa 'igwaeneya ma yawasina 'igumwala.

⁴⁷ Nage 'oina tolo'alehao 'adi tohanugeta 'i'iteya Yesu yawasina 'igumwala, 'oinega Yehoba 'ihep-

watuweya 'igwaeya, "Moisa, loheya bewa loheya bwebwe'ana."

⁴⁸ Ma wete to'ebubuna mabwaiyadi tupwaina 'oina si'eto'utama Yesuina 'ina 'amasa si'iteya, ta ma'idi nuwagala sihila 'idi 'asa. ⁴⁹ Ma Yesu 'iyanao ta wete wahiwhineyedi mwalo Galiliyega simuliyeyama, taudi bwaga sitotoholo ma Yesu 'ina 'amasa si'e'ebubu.

Yesu 'ana lagu taona

(Madiu 27:57-61; Maki 15:42-47; Yoni 19:38-42)

⁵⁰ Caigeda loheya sanina Yosepa, Yudiya loheyaina 'ina 'asa 'i'iuna Alimatiya, tauna loheya bwebwe'ana ta ma'ana hemisa. Loheyaina meYudiya 'idi tohanugeta 'aigeda, ta 'iyamwayamwa ma to tuta Yehoba 'i-hetoloina meYudiya 'oidiya. Mwalo tutaina tohanugetao nuwanuwadi ma Yesu silohe'amasi, ma Yosepaina geya nuwana. ⁵² Loheyaina Pailato 'oina 'itauya, ta Yesu wahina 'i'ahwanoyeyama ma 'abehega 'igalihe.

⁵³ Coinega Pailato 'itagwala, ta Yosepa ma'iyanao Yesu wahina kelose 'oinega si'ewa suluheyama, ta siwaduhiya 'ale'o wa'ewa'e'ena 'oinega, ma muliyetega sigaliheya. Gogoina siyalaiya gide tuwa duluha dimwa 'alona, ma geya 'aigeda tuta to'amasa wahina 'oina silagu.

⁵⁴ Sabwelo nage 'oina meYudiya 'idi tuta 'atububuna 'idi Sabati weyahina. ⁵⁵ Ma wahiwhineyedi mwalo Galiliyega Yesu simuliyeyama taudi sitauya Yesu 'ana galiha si'iteya, ma wete wahina 'ana 'ebelagu si'iteya.

⁵⁶ Coinega sihila 'asai ta holowa 'ausalana si'atububuya Yesu wahina 'ana holowa weyahina, ta sabweloina mulina si'aiyawasiya, weyahina Sabati gide 'ana lolina.

Yesu 'ina toholo hila

(Madiu 28:1-10; Maki 16:1-8; Yoni 20:1-10)

24 Coinega wete gona 'i'adaleya, beno wiki 'ana sabwelo nugenugeta gonagona, ma wahiwhineyedi holowa si'atububuya si'eweya, ma sitauyeyama gogowa. ² Sitauyama ma gogo si'iteya 'ana 'ahuboda dimwa sibui hile pwaiya. ³ Coinega gali-hina 'alona siluhuwa, ma Yesu wahina geya si'itatoho.

⁴ Coinega gogoina 'oina ma'idi henuwanaluwa simiyamiya ma si'e'ebubuna, ma tuta 'i'iuna 'oina loheya 'eluwa, ma 'adi 'wama wa'ewa'e'ena ta 'asi'asilalana silatuwa, ta deidiya sitoholowa.

⁵ Wahiwhine loheyaedi si'itediya ta simatauta, 'oinega sibe'u talutalubu'iya bale'uwa, ma loheloheyaedi wahiwhine 'oidiya sigwaeya, "To'aha weyahina to'amasa 'idi tupwa ma loheya mayawasina wa'ebe'ebese?"

⁶ Tauna geya 'ebwa, ta 'ina gwaeina 'oimiya wanuwatuhuyahi mwalo Galili 'oina ba'idamiu wamiyamiya, tutaina 'igwaeya, ⁷ 'Taugu Loheyaiguina nata sihe'ebwayaegau togala 'oidiya, kelose 'oina situ-tu hepa'iyegau, ma sabwelo hetoina 'oina 'amasega nata yatoholo hila.'" ⁸ Wahiwhineyedi gwae bewa sinuwatuhu yahiya, ⁹ 'oinega gali-hina si'ebesineya sitauya Yesu 'ina topaihowao site lebeni ma 'iyadiyao 'oidiya, ta sihepwaila to'aha gide gogowa 'oidiya 'ilatuwa.

¹⁰ Tohepwailaedi taudi Meli Magidala ta Yowana ta hali Meli, tauna Yemesa sinana, ma wete tupwadi wahiwahine ba'idadiyao, Yesu 'ina toholo hila weyahina 'ina topaihowaowedi sihegwaediya, ¹¹ ma tomotaedi wahiwahine 'idi gwae geya sihemisae, 'idi nuwatuhi 'abehega tuwa silolotuyena. ¹² Ma hesi Pita 'itoholowa, 'ipili gogoina 'oina, 'i'italuhuwa 'ale'omo, 'oinaga 'ihila ma'ina nuwapwanopwano to'aha 'ilatuwa.

Tomota siteluwa 'idi helobaloba Yesu ba'idadiu

(Maki 16:12-13)

¹³ Sabweloina 'oina Yesu 'ana tomuliyao 'eluwa sitautauya 'aigeda 'asa 'oina sanina Emeusa. Casaina 'ana dudula Yelusalema 'oinaga gide 'eguma gonegonega tatoholo ma gonagonaina 'ana gamwagamwana 'oina talatu. ¹⁴ Siteluwaedi sitautauya ma sihegwaegwae ginauledi Yesu 'oina silatuwa weyahidi, ¹⁵ Sitautauya sigwaegwae liya, 'oinaga Yesu 'oidiya 'ilatuwa ta ba'idadiu sitautauya. ¹⁶ Yesuina si'ita pwaiya, ma hesi gesowana si'inana.

¹⁷ Coinega 'ihgwaediya, 'igwaeya, "To nuwatuhi weyahina wahegwaegwae liya?"

Ma taudi ma'idi nuwagala sitoholo henonowa. ¹⁸ Ma 'iyana sanina Kaliopasa 'igwae hila, ta Yesu 'oina 'igwaeya, "Ciya, 'owa 'uboimo Yelusalema 'oina geya 'usanapu to'aha 'ilatuwa sabwelo 'etoi 'oidiya wa?"

¹⁹ Coinega Yesu 'igwaeya, "To'aha?" Ma taudi sigwaeya, "Nuwatuhiwedi Yesu gwama Nasaleta 'oina silatuwa. Loheyaina tauna palopita, ma wete Yehoba ma tomota matadiya 'ina gwaeyao ta 'ina paihowao waiwai. ²⁰ Ma 'ima Topwaoli Madoudi ma 'ima tohanugetao loheyaina siyatalaeya 'ina 'amasa weyahina, ta muliyetega tolo'alehao situtu hepa'iyeya kelose 'oina. ²¹ Ma 'ahemiseya 'abehega 'ida 'abihetema tau ma meIsileli. Silohe'amasiya ma sabwelo 'eluwa sigumwala, ma nige sabwelo hetoina. ²² Ma tupwana wahiwahine 'oimega nuwama si'abihe'waniya weyahina nige 'abwa kululu sitauya galiha, ²³ ta Yesuina wahina geya si'itatho, ma sihilama, ta to'aha gide anelose 'idi he'ita 'oidiya beno 'oima sihepwaila 'abehega 'itoholo hila pwaiya. ²⁴ Wete gide tupwadi 'oimega sitauya galihina 'oina, ta silobeya gide wahiwahineyedi 'idi hepwaila, ta Yesuina geya si'itatho."

²⁵ Coinega Yesu 'oidiya 'igwaeya, "Nuwapotapotaimi, weyahina geya palopitao nugenugetaidi 'idi gwaeyao wada hemisediya. ²⁶ To'abihetenaina 'ilobwaine bwaibwainiya ma muyamuyaedi 'ida lobadi ma 'oinaga muliyetega sanina 'ihemadou." ²⁷ Coinega 'ihgaina ma 'oidiya 'ilihasa to'aha gide Buki He'asisi 'ina hepwaila To'abihetenaina weyahina. Mosese ta palopitao 'idi bukiyao 'oidiyega 'ihgaina, ma Buki He'asisi mabwaiyana 'ilohegumwalidiya, ta 'oinaga sanapu sida loba.

²⁸ Ma tupwaina 'oina sitautauya deina silatu pwaiya, ta Yesu 'ihgwaediya, 'igwaeya, "Wamiyamiya ma yatautauya." ²⁹ Ma taudi sigwaeya, "Geya! Sahena 'utautauya, 'ebwa ta'eno, weyahina 'iboi pwaiya." Coinega 'itagwala, ma 'iluhuwa 'idi hada.

³⁰ Cidi tuta 'ai 'oina, Yesu beledi 'i'eweya, ta weyahina 'igwae helauwa, ma muliyetega 'i'abihisiya ta 'i'ebwaediya. ³¹ Nage 'oina nuwadi 'isabwalena ta Yesuina si'inaneya, ta 'oidiyega 'i'waiha.

³² Ta siteluwaedi taudi 'oidiya sigwaegwae, sigwaeya, "Moisa tutenina 'edai tanaonaoma, ma 'ilihalihasa Buki weyahina, 'ada lotohona hagana gide tuwa 'aiwe 'ateda 'isabesabelulu."

³³ Coinega sitoholo mwayamwayauwa ma sitauya Yelusalema, ta nobwa 'iyadiyao site lebeni silobediya, ma tupwadi wete ba'idadiyao simiya 'autama, ³⁴ ma bodaedi Yesu weyahina sigwaegwae, sigwaeya, "Saimoni 'ida Badaina 'i'ita pwaiya, 'amasega 'itoholo hila."

³⁵ Ta siteluwaedi wete sihe'ote'otetela to'aha gide 'edai 'ilatuwa, ma wete 'ina 'abihisi beledi 'oinaga si'inaneya, siteteliya.

Yesu 'ilatuwa 'ana tomuliyao 'oidiya

(Madiu 28:16-20; Maki 16:14-18; Yoni 20:19-24; Paihowa 1:6-8)

³⁶ Cabwa 'iyadiyao 'oidiya sihe'ote'otetela ma Yesuina 'ilatuwa ta gamwagamwanidiya 'itoholowa, 'igwaeya, "Helau 'oimiya," ³⁷ ta si'iteya ma simatauta, 'idi nuwatuhi 'aigeda yaluyaluwa galana. ³⁸ Coinega Yesu 'ihgwaediya, 'igwaeya, "Sahena wamatamatauta! Sahena wete wahehenuwanaluwa. Taugu tuwa.

³⁹ Ma hesi nimagu ta 'ahegu wa'itadi ma wa'abitohogau, weyahina yaluyaluwa galana geya 'wapinamo, ta wete geya lulunamo." ⁴⁰ Gide 'ihgwaeya, ma wete nimana ta 'ahena 'ihe'itaediya 'oidiya.

⁴¹ Nage 'oina siyaliyaya, ma hesi tupwana ma'idi henuwanaluwa weyahina geya sihemisa moisa. Ma 'ihgwaediya, "Ce'ahai hisa, wa'ebwaegau ma ya'ai?"

⁴² Ma silahana tupwana mwesomwesona si'ebwaeya, ⁴³ ma matadiya 'i'aiya.

⁴⁴ Ma 'ihgwaediya, 'igwaeya, "Gwaeyedi yatetela pwaidiya 'oimiya tutaina taugu ba'idamiu, mabwaiyana weyahigu sileleya Mosese 'ina Buki 'oina ta palopitao 'idi buki 'oidiya ma wete buki wali Same 'oidiya, ma 'oinaga 'igu hepwailaina 'ana sanapu moisa 'ida latu."

⁴⁵ Nage 'oina nuwadi 'i'abihe 'asilalediya ta Buki He'asisi sisanapuya.

⁴⁶ Ma 'oidiya 'igwaeya, "Bewa gide silele 'esediya 'igwae, 'To'abihetenaina muyamuya ta 'amasa 'ida loba, ma sabwelo hetoina 'oina 'amasega 'ida toholo hila, ⁴⁷ ma muliyetega saninega tetela bwebwe'ana, nuwabui ma galana 'ana nuwasam weyahidi siguguyae.' Cidi guguyaina 'ida hegaina Yelusalema 'oinaga, ma 'ida sakowasi bale'u mabwaiyana 'oina. ⁴⁸ Ginaula bewa 'omi tuwa 'adi tohepwailao. ⁴⁹ Ma hesi taugu nata Tamagu 'ina gwae hemisaina, beno Yaluyaluwana yahesumaneyama 'oimiya ma 'i'abihe waiwaiyegomi, 'oinaga Yelusalema 'oina wayamwayamwa weyahina."

Yesu 'ina hane galewa

(Madiu 16:19-20; Paihowa 1:9-11)

⁵⁰ Coinega 'ina gwae 'ilosalohiya, ma muliyetega 'i-toediya ma sitauya Bedani 'oina, ta nobwa nimana 'iyasidiya 'oidiya, ma 'igwae helauwediya. ⁵¹ Cina gwae

helauina 'oina, 'aena 'i'eweya ma 'ihaneya galewa. ⁵² Taudi 'ina 'ebehaneina 'oina ma'idi he'asisi si'etuluha, ma muliyetega ma'idi yaliyaya madouna sihila Yelusalema. ⁵³ Sihila ma Hada He'asisi 'alona tuta baibaiwana Yehoba sihehepwatuwe.

Yoni

Yoni Yesu 'ana tomuliya 'aigeda, ma Yesu Yoni 'ihelauweya madouna, 'oinega Yesu 'ina toholohila mulina 'i-hetohewpaila Yesu weyahina, ma tetelina 'ileleya 'abehega Yesuina tauna Yehoba, ta hesi meYudiya 'idi tohanugetao Yesu siguipaleya, ta taudi 'idi loina galana 'oinega meLoma Yesu silohe'amasiya kelose 'oina. Buki bewa 'alona Yesu 'ina hegwaegwaeyao baibaiwadi Yaluyaluwa Tabuna weyahina, ma tauna Yesu 'ina hane galewa mulina 'ihewaseyama bale'uwa, 'ana tohemisao 'i'abihe waiwai, ma 'i'abihehuwa sanapuweri Yehoba ma Yesu weyahidi.

Gwae Ciheloheya

1 Tuta 'ebe hegaina hauhau 'oina Gwae huhuna 'imiyamiya. Huhunaina tuwa Tauna Keliso. Tauna Yehoba ba'idana, eeta tauna tuwa Yehobaina.

² Weyahina 'ebe hegaina hauhau 'oina Gwae huhunaina Yehoba ba'idana simiyamiya. ³ Ma Gwae huhunaina tauna ginaula mabwaiyana 'ipaihowediya ma wete ginaula mabwaiyadi 'ihemasalahediya Yehoba ba'idana, ta geya 'eta wete tohemasalaha. ⁴ Gwae huhunaina mayawasina moisa, 'oinega 'asilala 'i'eweyama ta 'i'abi latuheyama tomiya bale'u mabwaiyada 'oida. ⁵ Ma 'oinega 'asilalaina guguyou 'oina 'isae haneya ma guguyouina geya 'ina waiwaimo. Casilalaina geya wete 'ina 'ebe lolagumo.

⁶ Eeta Yehoba loheya 'aigeda 'ihesumaneya, sanina Yoni, ⁷ Tauna tomota 'oidiya 'inaoma ma 'abehega 'asilalaina weyahina 'ida hepwaile ma 'oinega 'abehega tomota baibaiwadi sihesagohe ma 'idi hemisa silagu 'asilalaina 'oina. ⁸ Tauna Yoniina geya 'asilalaina, ma hesi 'asilalaina 'ana to'etala hepwahepwaila. ⁹ Ma 'asilalaina 'asilala moisa. Gogo gabulena mabwaiyada 'oida 'ihe'asilala.

¹⁰ Tauna 'itauya pwaima gogo gabulena 'oina, ma gogo gabulena 'imiyamiya, ma tauna tuwa gogo gabulena 'ana tohemasalaha, ma gogo gabulena 'ana tomiyaedi geya sisanapu to loheya. ¹¹ Ma saugaina wete 'iboi 'inaoma 'ina bodao 'oidiya, ma wete taudi silogwahateya. ¹² Ma hesi boda tupwadimo 'ina gwae sihesagoheya ta sihemisaeya 'abehega tauna tuwa To'abihetenaina. Coinega bodaedi 'oidiya 'itagwala 'abehega Yehoba natunao. ¹³ Bodaedi taudi tagwae silihuhila. Ma li'uhilaina geya 'abehega loheloheya bweyahidi nuwana 'idi nuwatuhu 'oinega. Ma hesi li'uhilaina Yehoba 'oinega.

¹⁴ Ma Gwae huhuna 'iheloheya, ma bewa tuwa mahetedai tamiyamiya. Ma 'ina wasawasa madou hedadena 'i'abi hemaedaneya 'oima ta 'a'iteya, 'oinega 'asanapuya 'abehega tauna tuwa Yehoba natuna moisa, ma wete tauna tohelau moisa, wete mumugana mabwaiyana bwebwe'ana.

¹⁵ Mwalo Yoni Yesu 'ihewpawileya 'enana madouna 'oinega 'igwae, "Loheyainaina bewa tauna weyahina yahehewasa, tutaina yagwaeya, 'Loheya 'aigeda muliguwega 'itautuyama, sanina madou hedadena 'abwa taugu. Weyahina taugu 'abwa geya yali'u ma tauna 'imiyamiya.'

¹⁶ "Tauna tohelau ma to'ebwaya moisa, weyahina 'ina helauina 'oinega mabwaiyada 'ilohemahegita. ¹⁷ Yehoba 'ina loina *Moses* 'oinega silatuwa. Ma hesi helau moisa ma mumuga bwebwe'adi Yesu Keliso 'oinega silatuma. ¹⁸ Yehoba 'ana 'ita geya 'eta taiya 'ida 'iteya, ma hesi natuna moisa 'iboi 'isanasanapu Tamana 'ana 'ita. Weyahina tauna Tamana deina 'imiyamiya, 'oinega tauna Tamana 'ana 'ita 'ihe'itegita."

Yoni tauna to loheya?

¹⁹ Tuta beno 'oidiya, meYudiya 'idi tohanugetao *topwaoli* tupwadi ma *Libai* tupwana 'ina bodao 'oidiyega sihesumanedima Yelusalema 'oinega Yoni sabi hesilalaina 'abehega tauna to loheya. ²⁰ Beno 'oina Yoni geya 'ilowahi'wata 'idi hesilalaina 'oina weyahina, ma hesi 'idi hesilalaina 'ana maisa bwebwe'ana ma maemaedanina 'i'ebwaediya 'igwae, "Taugu geya To'abihetenaina." ²¹ Coinega taudi wete sihesilala hileya sigwae, "Hede taiya 'owa? Bo 'abehega 'owa Ilaitiya?" Ma Yoni 'igwaeya, "Taugu geya *Ilaitiya*." Ma taudi wete sihesilala hileya sigwae, "Bo nuwana 'owa 'aigeda wete *palopita*, palopitainaina tauna 'ayamwayamwa?" Ma Yoni 'ihewpawileya 'igwae, "Geya."

²² Coinega tohesilalaedi wete sigwae hila, sigwae, "Cowa hede to loheya? Mane hana 'uda hegwaemai ma 'aneyage 'alohihila ma 'ima tohanugetao 'ahewgawae bwaibwainidi to'aha gide 'ino hegwaegwae weyahiu." ²³ Ma Yoni 'igwaeya, "Mwalona palopita Aiseya weyahigu 'ihewpawileya 'igwae, 'Cabwa nata tobwau 'aigeda yoho 'awawa 'ilatua ma 'ibwaubwau 'igwae, "Cinapwana 'ina 'eda wahunae ma wa'abi heduhedumwalu.""

²⁴ Coinega tohalewasaedi taudi Palisiyedi sihesilaleya sigwae, "Ceguma 'owa geya To'abihetenaina, bo 'owa geya Ilaitiya, bo 'owa geya palopitainaina tauna weyahina 'ayamwayamwana, hede

to'aha weyahina 'u'abi'abi hehabitaiso?"²⁶ Ma Yoni 'idi hesilalaina 'ihemaiseya 'igwae, "Taugu tuwa tomota we'ahega ya'abi'abi hehabitaisodi. Ma loheyaina geya wasanapu bewa tuwa gamwagamwanimiya 'itotoholo.²⁷ Tauna tuwa muliguwega 'itautauyama, sanina madou hedadena 'abwa taugu. Geya sawasawahigu ma 'ana *butu* 'ahenega yalihasi yahule, weyahina tauna loheya madou hedadena."

²⁸ Ginaula mabwaiyana bewa Bedani 'oina silatuwa, beno Yoni 'ina 'ebe hehabitaiso 'oina, Yolidani hali tupwega.

Yehoba 'ina *lami* weyahina

²⁹ Ci'adaleya, Yoni Yesu 'i'iteya 'itautauyama 'oina. Ma Yoni boda 'ihewgaediya 'igwae, "Loheya nage 'itautauyama Yehoba 'ina *lami*, tauna 'abwa mebale'u weyahida 'i'amasana, ma 'ida puiyao 'i'ewa yahuledi.

³⁰ Loheyainaina mwalona weyahina yahepwaila nuge-ta, tutaina yagwaeya 'abehega loheya 'aigeda muliguwega 'itautauyama, tauna sanina madou hedadena 'abwa taugu. Weyahina tauna tonugeta, 'abwa muliyetega yalatumu.³¹ Loheyainaina taugu geya yasanapu toho. Beno yasanapuya 'abehega taugu meIsileli 'oimiya yatauyama ma we'aha 'oinega ya'abi'abi hehabitaisogemi. Muliyetega 'abwa 'igu paihowa 'oinega loheyainaina 'omi wasanapu."

³² Yoni 'ihewpaila latuwa 'igwae, "Yehoba Yaluyaluwana ya'iteya 'ana 'ita gidemusa gabubu galewega 'isuluma Yesu 'oina 'itowa.³³ Mwalo loheyainaina geya yasanapu toho. Ma hesi Yehoba tauna 'ihesumanegauma babitaiso we'ahega yapaipaihowadi, 'ihewgaeguwa 'igwae, 'Cabwa nata Yaluyaluwagu 'u'ita 'isuluma ma loheyaina 'oina 'itowa, beno tauna 'abwa Yaluyaluwagu 'oinega boda 'i'abi hehabitaisodi."³⁴ Coinega Yoni boda 'ihewgaediya 'igwae, "Loheyainaina moisa mataguwega ya'iteya, ma bewa tuwa weyahina 'oimiya yahehewasa tauna moisa Yehoba natuna."

Yesu 'ana tomuliyao nugenugetaidi

³⁵ Ci'adaleya hali sabwelo 'oina, Yoni ma'ana tomuliyao siteluwa mahetenao sitotoholo,³⁶ ma Yesu si'iteya deidiyega 'itautauya. Coinega Yoni 'ana tomuliyaeidi 'ihewgaediya 'igwae, "Loheyaina nage Yehoba 'ina lami."

³⁷ Eema siteluwaedi Yoni 'ina gwae sihesagoheya, 'oinega Yesu simuliyeya.³⁸ Simulimuliyeya, sitautauya ma Yesuina 'i'ita lohihila, ta 'i'itediya mulinega sitautauyama. Coinega 'ihesilalediya 'igwae, "To'aha nuwanuwami?" Ma taudi sigwae, "Tohe'ita, ta'ehina 'umiyamiya?"³⁹ Coinega Yesu 'ihewgaediya, 'igwae, "Tanaowa ma 'igu 'ebe miya yahe'itegomi." Sitautauya ma Yesu 'ina 'ebe miyaina si'iteya, beno lahilahi, 'oinega nobwa mahetenao simiya heboiya.

⁴⁰ Tomuliyaeidi siteluwa 'oidiyega 'aigeda sanina Andulu, Saimoni Pita tasina.⁴¹ Anduluina tasinaina Saimoni 'inuwatuhuya, 'oinega 'itauya tasinaina 'ibesa

mwayamwayauweya, ma 'ilobeya, ma 'ihewgaeya 'igwae, "Mesaiyaina 'alobeya." (Mesaiya* 'ana bui Keliso, beno 'ena *Gilisi*. Ma 'ana sanapu To'abihetena.)⁴² Eeta Anduluina tasina Saimoni 'itoeya ma mahetena sitauya Yesu 'oina. Ma Yesu Saimoniina 'i'ebubuya, 'ihewgaeya, 'igwae, "Cowa saniu Saimoni, tamau Yoni. Bewa tuwa saniu hauhauna yabwauwe Pita." (Pita 'ana bui beno da'ule.)

Pilipi ma Nataniyela Yesu 'ibwauwediya

⁴³ Gona 'i'adaleya, Yesu nuwanuwana 'itauya Galili. Citauya ma Galili 'oina Pilipi 'ilobeya, 'ibwauweya 'igwae, "Pilipi, 'unaoma 'umuliyegau."⁴⁴ Pilipi 'ina 'asa sanina Bedeseida, beno Andulu ma Pita 'idi 'asa.

⁴⁵ Muliyetega Pilipi Nataniyela 'ilobeya, ma 'ihewgaeya 'igwae, "Nataniyela, loheyaina sigwaegwaeneya 'alobeya. Tauna mwalona Mosese 'ina buki 'oina weyahina 'ihewgaegwae. Palopitao 'idi lele 'oidiya wete weyahina sihegwaegwaeneya. Tauna tuwa Yesu, tamana Yosepa, Nasaleta loheyaina."⁴⁶ Ma Nataniyela Pilipi 'ihewgaeya 'igwae, "Geya 'eta to'aha bwebwe'ana Nasaleta 'oinega 'ida latuwa." Ma hesi Pilipi 'igwaeya, "Tuwa hana 'unaoma, tatauya ma loheyaina 'u'ita." Coinega siteluwaedi sitauya Yesu 'oina.

⁴⁷ Sitautauya, ma Yesu Nataniyela 'i'iteya, ma Nataniyelaina weyahina 'ihewgaegwaeya 'igwae, "Loheya nage gwama *Isileli* moisa, ma mumugana 'ausalana mabwaiyana."⁴⁸ Nataniyela Yesu 'ihesilaleya 'igwae, "Togidega ta 'usanapugauwa?" Ma Yesu 'igwae, "Nige heneyage ya'ita nugetegowa 'abwa muliyetega Pilipi 'ibwauwegowa, tutaina 'owa *damaya* huhuna 'umiyamiya."⁴⁹ Coinega Nataniyela Yesu 'ihewgaeya 'igwae, "Cinapwana, 'owa moisa Yehoba natuna. Ma wete 'owa meIsileli 'ima kini."

⁵⁰ Coinega Yesu 'ihewgaeya 'igwae, "Nataniyela, 'abwa hesi 'uhemisaeguwa weyahina yahegwaegowa 'abehega damaya 'oina 'umiyamiya ma ya'itegowa, 'awa? Ma hesi 'uda sanapu 'abehega bewa tuwa 'ebe'ita 'i'iuna 'oiuwa. Ma 'abwa nata tuta sinaonaoma 'oidiya 'abwa ginaula madoudi 'u'itadi."⁵¹ Ma Yesu wete 'ihewgaediya 'igwae, "Yagwae moisa 'oimiya, 'abwa nata galewa huwehuweina 'u'ita, ma wete Yehoba 'ina aneloseyao 'u'itadi sihanehane ma sisulusuluma taugu *Loheyaiguina* 'oiguwa."

Kena 'oina hehai 'aigeda sipaihoweya

2 Sabwelo 'eluwa sigumwala ma hehai sipaihowa 'asa sanina Kena 'oina, beno Galili 'ina tupwa 'oina. Hehaiina solana Yesu sinana 'imiyamiya.² Ta Yesu wete ma'ana tomuliyao hehaiina 'oina sibwauwediya ma siluhuwa 'e'ahaiina si'aiya.

³ Cidi 'aiina solana 'adi *waini* mabwaiyana 'igumwala, 'oinega Yesu sinana 'ihewgaeya 'igwae, "Natugu, waini mabwaiyana 'igumwala pwaiya."⁴ Coinega Yesu sinana 'enana 'ihemaiseya, 'igwae, "Cowa sahena 'u-loiloinegau, weyahina geya 'igu paihowa yahegaine."⁵ Ma 'iyamo Yesuina sinana topaihowao 'ihewgaediya

'igwae, "Yesu 'enana wahesagohe, 'eguma to'aha nuwanuwana tuwa wada paihowa."

⁶ Tupwaina 'oina we'aha 'adi we'aha patu 'adi baibai-wa sikisi sitotoholo, da'ule 'oidiyega sipaihowediya. Taudi sowaswahidi ma we'aha madouna 'oidiyega silohemahadi, meYudiya mumugadiyega 'idi 'ebe deudeula weyahidi. ⁷ Coinega Yesu topaihowaedi 'i-hegwaediya ma we'aha patuwedi gaugaulidimo we'ahaga silohemahediya ta mabwaiyadi simaha. ⁸ Ma wete 'ihewgaediya ma we'aha patuwedi 'oidiyega we'aha tupwadi sigoidiya ma sitauyediya haiina toni wagana 'oina.

⁹ Coinega hehaiina toni wagana we'ahedi 'inuma tohodiya, ta 'adi 'amna bwebwe'ana. Weyahina we'ahedi 'ihemala waini pwaiya, tuwa waini moisa. Beno 'oina hehaiina toni waganaina geya 'isanapu ta'ehega waini bewa si'eweya, benomo topaihowaedi sisanapuya. Eema hehaiina toni wagana tohai loheyana 'ihewgae gahuweya ¹⁰ 'igwae, "Togidega ta waini bewa bwebwe'ana ne'abwega tuwa 'abwa 'ulagu latuheyama? Ma hesi 'uda sanapu 'abehega tauda mumugada beno waini bwebwe'ana ta'ebwae nugetedi tomota 'oidiya 'abwa muliyetega waini galana."

¹¹ Beno Yesu 'ina 'ila'ilala waiwaina 'ihegaine nugeteya 'asa Kena 'oina, beno Galili tupwaina, ma 'i-he'itaeya tomota 'oidiya, ma wetenuge 'ina waiwai si'iteya, 'oinega 'ana tomuliyao sihemisaeya.

¹² Hehaiina 'igumwala, ma Yesu sinana ma tasinao ma wete 'ana tomuliyao mahetenao sisuluwa Kapaneumi 'oina. Beno 'oina simiyamiya tupwana sabwelo 'oidiya.

Yehoba 'ina hada 'oinega Yesu tohegimwane 'ipa'idiya

¹³ MeYudiya 'idi Hataona *Guyaina* 'ana tuta 'i'ehohoya, ma Yesu 'ihaneya Yelusalema, ¹⁴ Yehoba 'ina Hada He'asisi* 'oina 'iluhuwa ma tohegimwane 'i'itidiya sihehegimwane. Tohegimwaneyedi beno bulumakau ma *sipi* ma wete gabubu sihehegimwaneyedi hadainaina 'oina. *Mane* 'adi tohe'ebwaya hila wete 'i'itidiya 'idi 'ebelagu hatahatala deina simiyamiya.

¹⁵ Coinega Yesu balae 'i'eweya ma 'oinega tohegimwaneyedi ma 'idi hebahebaiyao Yehoba 'ina hada 'oinega 'ipa'idiya. *Mane* 'adi tohe'ebwaya hilao 'idi 'ebe lagu hatahatala wete 'i'ahu peinediya ma 'idi mane 'ihabiya biyaunediya. ¹⁶ Ma wete gabubu 'adi tohegimwane 'ihewgaediya 'igwae, "Cimi kwasumowao wa'ahalidi ma hada bewa 'oinega walatu, sahena Tamagu 'ina hada wahemohomoho ma 'abehega 'imi 'ebe gimwane." ¹⁷ Cana tomuliyao si'e'ebubu ma Yehoba 'ina buki 'ina hepwailla sinuwatuhu yahiya beno 'igwaeya, "Yehoba yo, 'ino hada tobwebwe'ana 'iya, ma nuwaga 'i'eweya."

¹⁸ Muliyetega meYudiya 'idi tohanugetao sitauya Yesu sihesilaleya sigwae, "To 'ila'ilala nata 'oinega 'uhe'itemai ma 'oinega 'asanapu to lina 'oinega gin-aula bewa 'upaipaihowadi?" ¹⁹ Coinega Yesu 'enadi 'ihemaiseya 'igwae, "Hada bewa 'eguma waligehi, nata sawasawahigu sabwelo 'etoi 'oidiya yahetoholo hila."

²⁰ Ma 'iyamo taudi sigwaeya, sigwae, "Hada bewa sabwelo 'etoi 'oidiya 'uhetoholo hila? Ma hesi 'uda sanapu 'abehega hada bewa bolime poti sikisi 'oidiya si'abi'abi." ²¹ Ma hesi Yesu geya hada moisa weyahina 'ihegwaegwae, ma 'iboi tuwa wahina weyahina 'ihewgaegwaeya.

²² Muliyetega Yesu 'amasa 'oinega 'itoholo hila ee 'abwa 'ana tomuliyaeidi 'ina gwaeina 'oidiya sinuwatuhuya, 'oinega Yehoba 'ina hepwailla bukiina 'oina ma wete Yesuina 'ina gwaeyedi 'abwa hesi sihemisa bwaibwainidiya.

Yesu boda mabwaiyadi 'idi nuwatuhu 'isanasanapudi

²³ Tutaina 'oina Yesu Hataona *Guyaina* 'oina 'imiyamiya. Ma boda mabwaiyadi 'ina paihowa waiwaina si'iteya, 'oinega sihemisaeya 'abehega tauna tuwa To'abihetenaina. ²⁴ Ma hesiyage bodaedi Yesu geya 'ihemisaedi. Weyahina 'idi nuwatuhu mabwaiyana 'isanapu nugetediya. ²⁵ Coinega geya 'eta taiya sawasawahina ma boda weyahidi 'ihewgaegwae Yesu 'oina, weyahina Yesu boda mabwaiyadi 'idi nuwatuhu 'atediya simiyamiya 'isanasanapudi.

Nikodimo ma Yesu 'idi hegwaegwae

3 Loheya 'aigeda sanina Nikodimo, tauna *Palisi* 'idi boda 'aigeda. Ma wete tauna meYudiya 'adi tohanugeta. ² Loheyainaina nihuwanega 'itauya Yesu 'oina ma 'ihewgaeya 'igwae, "Cinapwana, 'asanapuya 'owa tohe'itaina Yehoba 'oinega 'utauyama. Weyahina geya 'eta taiya 'ina paihowa waiwaina 'owa gidemusa 'eguma Yehoba geya mahetena."

³ Coinega Yesu Nikodimo 'ihewgaeya 'igwae, "Yagwae moisa 'oiuwa, 'eguma geya'abwa 'uli'u hila, geya'abwa wete Yehoba 'ina 'ebeloina 'u'ita'ita."

⁴ Ma Nikodimo Yesu 'ihesilaleya 'igwae, "Togidega ma taugu loheya madougu ma 'abehega sinagu gamwanega yali'u hila? Ma moisa tuwa, geya sawasawahigu ma sinagu gamwana yaluhu ma 'ihenatune hilegau." ⁵ Coinega Yesu Nikodimo 'ihewgaeya 'igwae, "Yagwae moisa 'oiuwa, 'eguma geya'abwa we'aha ma Yehoba Yaluyaluwana 'oidiyega 'uli'uli'u hila, nata geya'abwa wete Yehoba 'ina 'ebe lina 'oina 'uluhulu. ⁶ Tomota natudiyao sili'u tomota moisa. Ma Yehoba Yaluyaluwana 'oinega yaluyaluwamo 'ihenatune.

⁷ "Coinega sahena nuwau 'ihenenainaida weyahina yahegwaegowa 'abehega 'ihenatune hilago. ⁸ Yaumai 'ina towa wete gidemusa, 'eguma ta'ehega nuwanuwana ma 'oinega 'itowa, nata tuwa wete 'oinega 'itowama. Ta yaumai nata moisa 'enadi tahesago-hedi, ma hesi geya tasanapu ta'ehega yaumai 'ihaha'esama, nuwana to'eha 'itautauya. Ceda 'aigedanaina wete gidemusa 'eguma taiyawedi Yehoba Yaluyaluwana 'ihenatunedi."

⁹ Coinega Nikodimo Yesu 'ihesilala hileya 'igwae, "To'aha 'ino gwaeina 'ana sanapu?"

¹⁰ Ma Yesu Nikodimo 'enana 'ihemaiseya 'igwae, "Cowa 'aigeda meIsileli 'idi tohanugeta madouna. Ma to'aha weyahina 'igu gwae bewa 'oiuwa geya 'usana-pu? ¹¹ Ma yagwae moisa 'oiuwa 'abehega bewa tuwa 'ahehegwae bwaibwainigomi to'aha gidemusa 'asana-pudiya ma 'a'itediya. Ma hesi 'ima gwaeyedi geya wada hesagohediya ma nuwana wada hemisaediya.

¹² Ceguma bale'u weyahina 'ahehepwaila ma geya wada hemisaediya, togidega nata galewa 'ina 'ebe lolina wasanapu 'ese tutaina 'eguma galewa weyahina 'ahegwae gwae 'oimiya? ¹³ Coimiyega geya 'eta taiya wete galewa 'oina 'ihane tohona, yaboi *Loheyaiguina* sowasowagu, weyahina galewega yasulu nugetama.

¹⁴ "Mwalona gidemusa tubudao 'oidiya yoho 'awawa sitautauya ma Mosese mwata pwawati 'oinega 'ipai-howeya ma 'aiwe 'oinega 'i'abi haneheya ma 'oinega tubudaowedi lema silobeya. Coinega taugu 'abwa nata wete 'aiwe 'oina si'abi hanehegau, ¹⁵ ma taiyawedi 'omi 'eguma wahemisaegauwa, nata yawasi miyamiya hatayana waloba. ¹⁶ Comi tomiya bale'u Yehoba 'ihelauwegomiya sinabwana, 'oinega taugu natunaina 'aigeda tuwa 'itagwalegauwa 'oimiya, ma 'oinega taiyawedi 'omi 'eguma wahemisaegau, geya'abwa wahesilae, ma hesi yawasimi miyamiya hatayana waloba. ¹⁷ Ta Yehobaina natunaina taugu 'ihesumanegau-ma bale'uwa geya 'abehega yaloinaegomi, ma hesi yatauyama 'imi pui 'oidiyega sabi lemegomi.

¹⁸ "Coinega taiyawedi 'omi 'eguma Yehoba natunaina taugu wahemisegau, nata geya'abwa lolina mwaudi walobalobadi. Ma hesi taiyawedi 'omi geya wahemisegau, 'omi lolina mwauna 'oina waluhu pwaiya, weyahina taugu Yehobaina natunaina moisa geya wahemisaegau. ¹⁹ Loinaedi mwauidiyedi huhuna bewa gidemusa: Maedanaina 'isulu pwaima bale'uwa, ma hesi tomiya bale'u nuwanuwadi guguyou. Coinega maedanaina silogwahateya, weyahina mumugadiyedi galadi. ²⁰ Coinega taiyawedi mumugadi galadi maedanaina geya nuwadi. Ma wete geya nuwadi ma maedanaina 'oina silatu, nata gidemusa mumugadiyedi galadi maedanaina 'i'abi latuhedi. ²¹ Ma hesi taiyawedi mumugadi bwebwe'adi, nata taudi ma'idi yaliyaya maedanaina 'oina silatu ma maedanaina 'idi mumuga bwebwe'adiyedi 'i'abi latuhedi 'abehega Yehoba 'oinega simumuga 'esa."

Yoni Yesu weyahina 'ihewpaila latuwa

²² Muliyetega Yesu ma'ana tomuliyao sitauya Yudiya 'ina tupwa 'oina. Tupwainaina 'oina sabwelo tupwadi 'oidiya simiyamiya ma Yesu tomota 'i'abi'abi hehabitaisodi. ²³ Yoni wete 'asa 'aigeda sanina Ainoni 'oina, beno 'asa Selimi deina, 'i'abi'abi hehabitaiso. Weyahina tupwainaina 'oina we'aha madouna 'imiyamiya, eeta we'ahinaina 'oina boda sitautauya-ma, ma Yoni 'i'abi'abi hehabitaisodi. ²⁴ Tutainaina 'oina Yoni 'abwa geya deliya silagu luhuwe.

²⁵ Ta Yoni 'ana tomuliyao Yudiya loheyaina 'aigeda mahetedi sihe'ohe'ohena babitaiso weyahina. Weyahina geya sisanapu taiya 'ina babitaiso bweb-

we'ana hedadena tauna sawasawahina ma tomota 'i'abi he'ehaudi. ²⁶ Coinega tohe'ohe'oheyedi sitauya Yoni 'oina sigwae, "Cinapwana, mwalona loheyaina 'oima 'ugwaegwaeneya tutaina 'owa ma tauma Yolidani we'ahina hali tupwanega tamiyamiya. Tauna bewa tuwa loheyaina 'i'abi'abi hehabitaiso, ma boda mabwaiyadi 'ina babitaiso nuwadi 'i'eweya, 'oinega si'au'auta 'oina."

²⁷ Ma Yoni 'ana tomuliyaeidi 'enadi 'ihemaiseya 'igwae, "Geya 'eta taiya sowasowahina ma 'iheloheya madou 'eguma Yehoba geya 'oina 'itagwala. ²⁸ Coimiya wete yagwae pwaiya ta wasanapuya 'abehega taugu geya To'abihetenaina. Taugu tuwa Yehoba 'ihesumanegauma yanuetama ta loheyainaina 'ana muliya. ²⁹ Loheyainaina tauna gidemusa haihai meloheyana ma taugu tuwa 'ana tohayahina. Tuwa gidemusa 'eguma haihai loheyana mwanena 'iloba ma 'oinega 'iyana 'aigeda haihai loheyainaina 'enana 'ihesagohe ma weyahina 'iyaliyaya. Coinega taugu wete gide Yesu wasana yahesagoheya ma weyahina yayaliyaya sinabwana. ³⁰ Tauna 'ilobwaineya ma 'iheloheya madou, ma hesi taugu tuwa yamuliyeyamo.

Loheyaina tauna galewega 'isuluma

³¹ "Loheyainaina tauna galewega 'isuluma, tomota mabwaiyadi 'imadou sinediya. Weyahina taiya 'eguma bale'uwega 'itauyama, tauna tuwa bale'u loheyaina, ma bale'u ginaulinao 'oidiyega 'ihehegwae gwae. Ma hesi loheyainaina tauna galewega 'isuluma, tauna moisa tomota mabwaiyadi 'imadou sinediya. ³² To'aha gide 'inonodiya ta 'i'itediya weyahidi 'ihehegwae gwae. Ma hesi 'ina gwaeyedi geya 'eta taiya 'ida 'abi yahidiya. ³³ Ma hesi taiyawedi 'eguma 'ina gwaeyedi si'abi'abi yahidi, beno taudi sihepwaileya 'abehega Yehoba 'ina gwae moisa.

³⁴ "Loheyainaina Yehoba 'ihesumaneyama tauna 'ina gwae 'ihehepwailedi, weyahina Yehoba Yaluyaluwana 'oinega 'ilohemaheya. ³⁵ Eeta Yehoba natunaina 'ihelauweya, 'oinega 'ina 'ebeloina mabwaiyana natuna ni-mana 'ilaguya. ³⁶ Coinega taiyawedi 'omi 'eguma Yehoba natunaina wahemisa, nata yawasi hataya waloba. Ma hesi taiyawedi 'omi 'eguma Yehoba natunaina geya wahemisa, nata geya'abwa yawasi hataya walobaloba, ma hesi 'omi nata Yehoba 'ina gamwasowala 'oimiya geya'abwa 'igumwagumwala."

Yesu ma Sameliya wahineina 'idi hegwae gwae

4 Yesu 'ina 'abi hehabitaiso 'oinega 'ana tomuliyao baibaiwadi 'ilobediya. Ma hesi Yoni 'ana tomuliyao geya baibaiwadi. ² Yesu moisa geya babitaiso 'ida paihowediya, 'ana tomuliyaeidi sibo babitaiso sipaipaihowadi. ³ Ma Palisiyao 'enadi Yesu 'ihesagoheya 'abehega 'ina paihowa wasana sisanapuya, 'oinega Yudiya 'i'ebe sineya ma 'ilohihila Galili.

⁴ Cina tauyaina 'oina nuwanuwana ma 'abehega *Sameliya* 'oinega 'itauya. ⁵ Coinega 'itauya Sameliya 'ana gamwagamwana 'oina 'ilatuwa ma 'itautauya ta

'asa 'aigeda 'oina 'ilatuwa, 'asainaina sanina Saika, 'oinega geya 'eda saliyana mwalona Yakobo bale'uina natuna Yosepa 'i'ebwaeya.

⁶ Casainaina 'oina we'aha 'eli 'aigeda 'imiyamiya, Yakobo mwalo 'ana paipaihowa. Yesu tupwainaina 'oina 'ilatuwa 'asudiladila gamwana. Wahina 'ibeluwa, ma we'ahina papalina 'imiyatoiya sabi 'aiyawasi. ⁷ Tuta 'i'iuna 'oina ma Sameliya wahineina 'aigeda 'ilatuwa we'ahinaina 'oina 'ana we'aha sabi goi. Beno 'oina Yesu wahineina 'i'iteya ma 'oina 'i'ahwanoiya 'igwae. "Wahine, we'aha 'u'ebwaegau yanuma."

⁸ Tuta beno 'oina Yesu 'iboinamo 'imiyamiya, weyahina 'ana tomuliyaedi sitauya 'asa madouna 'oina 'adi sigimwagimwane.

⁹ Coinega Sameliya wahineina Yesu 'ihewgaeya, "Cu'ita, 'owa Yudiya loheyaina ma taugu Sameliya wahineina. Ma to'aha weyahina we'aha weyahina 'oiguwa 'u'ahwanoiyea?" Weyahina meYudiya ma meSameliya geya si'ahwa 'iya'iyagu.

¹⁰ Coinega Yesu Sameliya wahineina 'ihewgaehileya, "Yehoba 'eguma 'ina helau 'oiuwa 'usanasanapu, ma wete 'eguma 'usanapugauwa taiya taugu 'oiuwa we'aha weyahina ya'ahwa'awanoi, 'owa hesi 'ilobwainegowa 'oiguwa 'uda 'ahwanoi ma we'aha yawasiu weyahina ya'ebwaego." ¹¹ Ma wahineina 'igwaeya "Cinapwana, 'owa geya 'ino 'ebe goimo. Weyahina we'aha gaula bewa 'isulu hedadeya ma 'ugwaeya 'abehega we'aha 'u'ebwaegau yawasigu weyahina. ¹² Cowa nuwana 'utohotoho ma 'abehega tubudai Yakobo 'ulagu suluhe? Ma hesiyage 'uda sanapu 'abehega 'ama we'aha 'eli bewa, Yakobo mwalona heneyage 'ipaihoweya ma we'ahinaina bewa, manatunao ma wete 'idi hebahebaiyao 'idi 'ebe numa."

¹³ Ma Yesu wahineina 'ihewgae hileya, "Taiya 'eguma we'aha bewa 'oinega 'inuma, nata wete tani'ona 'iyahala hila. ¹⁴ Ma hesi taiya 'eguma we'ahina 'oiguwega ya'ebwae ma 'inuma, nata geya'abwa wete tani'ona 'iyahayahala hila. Weyahina we'ahina 'oiguwega ya'ebwae, nata 'atena 'ihebidala yawasina miyamiya hatayana weyahina."

¹⁵ Coinega wahineina 'igwaeya "Cinapwana, we'ahinaina bewa tuwa 'uda 'ebwaegau, ma 'aneyage geya'abwa tani'ogu 'iyahayahala hila bo nuwana geya'abwa wete yahilahilama we'aha 'eli bewa 'oina ma yagoigoi hila."

¹⁶ Coinega Yesu wahineina 'ihewgae hileya, "Cutauya mwanu 'u'auiyama." ¹⁷ Ma wahineina Yesu 'ihewgaeya 'igwae, "Ciya, taugu geya mwanegumo." Coinega Yesu wahineina 'enana 'ihemaiseya 'igwae, "Moisa beno 'ugwaeya 'abehega geya mwanemo. ¹⁸ Ma hesi mwanemwao 'adi baibaiwa nima 'ai'aigeda taudi bewa tuwa geya mahetemwao. Ma hesi loheyaina tauna bewa tuwa maheteu wamiyamiya geya mwanu moisan, 'awa?"

¹⁹ Coinega wahineina 'igwaeya, "Cinapwana, 'abwa hesi yasanapugowa 'owa 'abe 'aigeda palopita. ²⁰ Bewa tuwa 'uhewgaegau to tupwa 'oina 'ilobwaineya ma Yehoba 'oina tatapwalolo? Weyahina tauma mwalona

tubumayao 'oidiyega ma bewa tuwa 'itautauya 'ima 'oya bewa Sameliya 'oina 'atapwatapwalolo. Ma hesi 'omi meYudiya wagwaeya 'abehega Yelusalema 'ebe tapwalolo moisa." ²¹ Ma Yesu wahineina 'ihewgae hileya, "Wahine, bewa tuwa 'uhemisaegau. Weyahina 'abwa tuta sinaonaoma 'oidiya, tomota geya'abwa 'oya bewa Sameliya 'oina bo Yelusalema 'oina sitapwatapwalolo. ²² Comi meSameliya geya wasanapu taiya 'oina watapwatapwalolo. Ma hesiyage tauma meYudiya 'asanapuya taiya 'oina 'atapwatapwalolo, weyahina tauma 'omega Yehoba 'ina lemaina 'ilatuwa. ²³ Ma sauga deina ma wete bewa 'ilatu pwaima, ma taiyawedi taudi Tamada 'ana totapwalolowao moisa, Tamadai 'oina sitapwalolo yaluyaluwadi mabwaiyana 'oidiyega ma wete nuwadi moisa 'oidiyega. Weyahina totapwalolowedi taudi bewa gide Yehoba nuwanuwana ma 'oina sitapwalolo. ²⁴ Weyahina Yehoba tauna tuwa yaluyaluwa, 'oinega taiyawedi 'eguma 'oina sitapwatapwalolo, 'ilobwainediya ma yaluyaluwadi mabwaiyana 'oinega ma wete nuwadi moisa 'oidiyega 'oina sitapwalolo."

²⁵ Coinega wahineina Yesu 'ihewgaehileya, "Yasanapuya 'abehega 'abwa nata To'abihetenaina 'itauyama, tauna sibwauweya Keliso. Tauna nata 'itauyama 'abwa ginaula mabwaiyana 'oida 'ilihasidi." ²⁶ Ma Yesu 'ihewgaeya, 'igwae, "Taugu bewa To'abihetenaina 'oiuwa yahehewgaegwae."

²⁷ Tutaina 'oina Yesu 'ana tomuliyaedi silohihilama, ta 'idi Cinapwana si'iteya wahine mahetena sihehewgaegwae. Coinega taudi nuwadi 'ihenainaida, ma hesiyage geya 'eta taiya Yesuina 'ihesilala ma 'igwae, "To'aha nuwanuwau?" Bo 'igwae, "To'aha weyahina wahine maheteu wahehewgaegwae?"

²⁸ Ma hesi wahineina 'ina 'ebe goi 'i'ebesineya ma 'itauya 'asai, tomota 'ihewgaediya 'igwae, ²⁹ "Ciyagwao, wanaoma tatauya wa'ita loheyaina tauna mumugagu mabwaiyana 'oiguwa 'ihewgaediya nuwana tauna To'abihetenaina?" ³⁰ Coinega tomotaedi 'asa madounaina 'oinega silatuwa ma sitauya Yesu 'oina.

³¹ Beno 'oina tomuliyaedi Yesu sihewgaeya sigwae, "Cinapwana, mane musa 'eta to'aha 'uda 'aputoho?"

³² Ma hesi 'ihewgae hilediya, 'igwae, "Cagu 'e'ahai 'imiyamiya, 'omi geya wasanapu." ³³ Ta tomuliyaedi nuwadi 'ihenainaida, ma siboi 'oidiya sigwae, "Nuwana 'eta taiya 'ana 'e'ahai 'itauyeyama." ³⁴ Muliyetega Yesu 'ana tomuliyaedi 'ihewgae hilediya, "Bewa tauna 'aguina: Tauna 'ihesumanegauma 'ina nuwatuha yapaihowadi ma 'ina paihowa mabwaiyana yalosalohidi."

³⁵ Coinega wete 'ihewgae hilediya 'igwae, "Tomadega 'imi nuwatuha 'abehega wai'ena 'ehata sigumwala 'abwa mamasalai. Ma hesi yagwae moisa 'oimiya 'abehega mamasalai bewa tuwa 'ilatu pwaiya. Nata hina wa'ita lohihila ma tanoha 'adi 'ita wa'itadi. ³⁶ Ma hesi taiyawedi 'eguma 'e'etahiina 'oina si'etahi, nata 'adi maisa siloba. Tanohinaina 'e'etahinaina yawasi miyamiya hatayana weyahina. Tanohinaina 'ana to-dauna hagadi ma wete 'ana to'etahi hagadi, ma hesi mabwaiyadi nata 'idi yaliyaya mahemahetena. ³⁷ Ta

moisa tuwa Yehoba 'ina buki 'oina 'ihewwaila bwaib-waina 'igwaeya 'Loheya 'aigeda todauna ma 'aigeda to'etahi.' ³⁸ Coinega bewa tuwa taugu yahehesumane-gomi ma tanohinaina 'oina geya wadauna 'oinega wa'etahi. Hali tomota mwalo sidauna, ma 'idi paihowe-ga 'omi 'etahi nata wapaihowa."

³⁹ Casa nage 'oina meSameliya baibaiwadi Yesu sihemisaeya, weyahina wahineina 'oidiya 'ihewwaila 'ig-wae, "Cigu 'eda'eda mabwaiyana 'oiguwa 'ihewwailediya." ⁴⁰ Saugaina 'oina meSameliya sitauya Yesu 'oina ma sigwae, "Ceguma sowasowahina 'owa ma-hetema tada miyamiya." Coinega 'itagwala ma 'imiya hila gide sabwelo 'eluwa 'oidiya.

⁴¹ Coinega boda baibaiwadi wete sihemisaeya 'ina gwae weyahina. ⁴² Eeta wahineina sihegwae sigwae, "Moisa tuwa 'ino gwaeina geya 'u'abo. Ta geya 'abehe-ga 'ino gwaemo 'oidiyega ma 'ahemiseya, weyahina tauma 'aboi wete 'ina gwae 'ahesagohediya ma 'asanapuya 'abehega moisa tauna tuwa Tolemaina gogo gabulena mabwaiyada weyahida."

Yesu toloina 'aigeda natuna 'i'abi hebwebwe'aniya

⁴³ Sabwelo 'eluwa sigumwala ma Yesu tupwaina 'i'ebesineya ta Galili 'oina 'itauya. ⁴⁴ Yesuina 'iboinamo 'igwaeya, "Moisa, palopita geya 'adi he'asisimo 'eguma sibo 'idi 'asa 'oina siguguguya." ⁴⁵ Ma hesi tutaina Yesu Galili 'oina 'ilatuwa, meGalili siyaliyaya, weyahina bodaedi Yesu 'ina paihowa waiwaina si'iteya tutaina mwalo sitauya Yelusalema Hataona *Guyaina* 'oina.

⁴⁶ Muliyetega Yesu 'ilohihila Kena 'oina, beno Galili 'ina tupwa 'oina. Casainaina 'oina mwalona Yesu we'aha 'i'abi buiya ma 'ihemala wainiya. Beno 'oina toloina 'aigeda madouna natuna 'ilohala ma 'asa Kapaneumi 'oina 'i'eno'eno. ⁴⁷ Toloinaina Yesu wasana 'ihesagoheya 'abehega Yudiya 'oinega 'itautauyama Galili. Coinega loheyainaina Yesu 'oina 'itauya ma 'i'ah-wanoiya 'igwae, "Ceguma sawasawahina 'owa ma-hetegu tatauya Kapaneumi ma natugu 'u'abi hebwebwe'ane. Weyahina gwamainaina 'i'iunamo ma yawasina 'igumwala."

⁴⁸ Coinega Yesu toloinaina 'ihewwae hileya, "Geya 'eta taiya 'ida hemisaegauwa, beno tuwa 'eguma 'igu paihowa waiwai 'ya'abi latuhedi wa'itadi ee 'abwa wahemisaegau."

⁴⁹ Ma hesi toloinaina Yesu 'ihewwae, "Cinapwana, 'ulomwayamwayau 'unaoma tatauya, nata gide natugu yawasina 'igumwala." ⁵⁰ Coinega Yesu 'igwae, "Natuina 'i'iuna ma 'ibwebwe'ana, nata 'ulohihila natuina 'u'ita bwebwe'ana 'imiyamiya." Eeta loheyaina Yesu 'ina gwae 'ihemisaeya ma 'ilohihila natunaina 'oina.

⁵¹ Citautauya ta 'edai 'ina topaihowao 'eluwa 'ilobediya, ma wasa si'ebwaeya sigwae, "Cinapwana, natuina 'ibwebwe'ana pwaiya." ⁵² Coinega 'ihesilalediya 'igwae, "To sauga gide 'oina natugu 'iyawesaiya?" Ma taudi sigwae, "Boi 'asudiladila 'ana gamwagamwana 'oina ma wahina mabwaiyana 'iyawesaiya." ⁵³ Nage 'oina gwamaina tamana Yesu 'ina gwae 'inuwatuhuya tutaina 'oina 'igwae, "Natuina 'i'iunamo ma 'ibweb-

we'ana." Beno 'oina loheyainaina ma'ina susuwao Yesu sihemisaeya.

⁵⁴ Bewa Yesu 'ina paihowa waiwaina heluwena 'i'abi latuheya, tutaina Yudiya 'oinega 'itauyama ma Galili 'oina 'ipaihowa.

We'aha 'aigeda ni'una 'oina Yesu tolohala 'aigeda 'i'abi hebwebwe'aneya

5 Muliyetega Yesu 'ihaneya Yelusalema meYudiya 'idi guyai weyahina. ² Yelusalema 'oina sipi 'idi 'ah-wa'eda deina, we'aha 'aigeda ni'una 'imiyamiya. We'ahinaina meYudiya 'enadiyega beno Bedeseida. Ma we'ahinaina papalina hada 'ebe 'aiyawasi ma'ana 'ahwa'eda 'adi baibaiwa nima 'ai'aigeda simiyamiya. ³ Hadaedi 'oidiya tolohala baibaiwadi si'eno'eno, taudi mata gibugibuidi ma peupeudi ma wete hemwalomwalo howaidi. ⁴ ⁵ Tolohalaedi 'oidiyega loheya 'aigeda 'ana lohala 'oina 'imiyamiya gide bolime teti 'eiti (38) sigumwala.

⁶ Tutainaina Yesu 'itauyama loheyainaina 'i'iteya ta wete 'isanapuya 'abehega 'ana lohalaina 'oina 'imiyamiya tuta saliya hedadena 'oidiya. Coinega Yesu loheyaina 'ihewwae 'igwae, "Nuwanuwau ma 'ubwebwe'ana?" ⁷ Coinega loheyaina Yesu 'enana 'ihemaiseya 'igwae, "Cinapwana, geya 'eta taiya weyahigu ma 'i'ahala dobihegau we'aha bewa 'ina tuta nihi 'oina. Tuta baibaiwana 'oidiya yatohotohona ma 'abehega yaboigumo yadobi we'ahaina bewa 'oina, ma hesi geya sawasawahigu. Weyahina taugu 'abwa yaheheboi ma 'iyagwaowedu silomwayamwayau sidobinugeta ma 'adi lohalaedi 'oidiyega sigumwagumwala, ma taugu 'agu 'itaina."

⁸ Ma Yesu loheyaina 'ihewwae hileya, "Cutoholo 'ino sita 'u'ewadi ma 'utauya." ⁹ Saugaina 'oina loheya 'ibwebwe'ana ma 'ina sita 'i'ewediya ma 'itauya.

Sabweloainaina 'oina *Sabati*, ¹⁰ 'oinega meYudiya 'idi tohanugetao loheyaina si'iteya ma sihegwae sigwae, "Geya 'ana 'ita bwebwe'ana Sabati 'oina 'ino sita 'u'a'hala dadanedi."

¹¹ Loheyaina 'idi gwae 'ihemaiseya 'igwae, "Loheyaina tauna 'i'abi hebwebwe'anegauwa 'ihewwae-gauwa 'igwae, 'Cino sita 'u'ewadi ma 'utauya."

¹² Coinega sihesilala hileya sigwae, "To loheya beno gidemusa 'ihewwae 'esegowa?" ¹³ Ma hesi loheyaina 'ana lohala 'igumwagumwala 'ana to'abi hebwebwe'anaina geya 'isanapu. Weyahina 'asainaina 'oina boda madouna simiyamiya ma Yesu soladiyega 'itauya pwaiya.

¹⁴ Muliyetega Yesu loheyaina 'ilobeya Yehoba 'ina hada solana, ma 'ihewwae 'igwae, "Bewa tuwa 'ubwebwe'ana pwaiya, 'oinega sahena wete 'upuipui hila, nata gide ginaula gala hedadedi 'oiuwa silatu." ¹⁵ Beno 'oina loheyaina 'itauya meYudiya 'idi tohanugetao 'oidiya ma 'ana to'abi hebwebwe'anaina 'ihewwae 'abehega Yesu tauna 'ana to'abi hebwebwe'anaina.

¹⁶ Beno huhuna 'oinega meYudiyaedi Yesu sihe'aleheya, weyahina ginaula bewa Sabati 'oina 'ipaihoweya. ¹⁷ Ma hesi Yesu meYudiyaedi 'ihewwae 'igwae,

“Sabwelo mabwaiyana 'oidiya Tamagu 'ipaipaihowa, 'oinega taugu wete gide yapaihowa 'esa.”

¹⁸ MeYudiyaedi Yesu 'ina gwae sihesagoheya, 'oinega sitohotoho waiwai ma 'abehega togidega ma silohe'amasu. Weyahina Sabati 'ana lolina 'iligehiya, ma wete 'igwaeya 'abehega Yehoba Tamana moisa ta 'abehega Yehoba mahetena sihemahemahetena.

Yehoba natuna 'ina lolina

¹⁹ Coinega Yesu tomtaedi 'ihewgaediya 'igwae, “Yagwae moisa 'oimiya, taugu geya sowasowahigu ma yaboi 'igu nuwatuhi 'oinega yapaihowa. Ma hesiyage to'aha gide Tamagu ya'iteya 'ipaipaihowadi, taugu wete gide yapaihowa 'esa. ²⁰ Ma Tamagu 'ihelauwegauwa, 'oinega 'ina paihowa mabwaiyana to'aha gide 'ipaipaihowadi 'ihe'itegauwa. Ma wete paihowa madoudi nata 'abwa 'ihe'itegau ma yapaihowadi, 'oinega mabwaiyami nuwami sihenainaida. ²¹ Gide Tamagu to'amasu 'i'abi'abi hetoholo hiledi ma yawasidi 'i'ebwa'ebwaedi. Coinega taugu wete gide yawasi hauhauna tomta ya'ebwa'ebwaedi taiyawedi taudi yahesinuwedi.

²² “Ma wada sanapu 'abehega Tamagu geya 'eta wete 'ina lolina mwauna 'imiyamiya tomta 'adi heyatala weyahina, weyahina heyatala 'ana lolina mabwaiyana 'i'ebwae pwaigauwa ma yaboi yapaihowadi, ²³ ma 'oinega mabwaiyami wahe'asisyanegau gide Tamagu wahe'asisiyana 'ese. Ma 'eguma taiyawedi geya wahe'asisyanegau, beno wete Tamagu tauna 'ihesumanegauma geya wahe'asisiyane.

²⁴ “Coinega yahegwae bwaibwainigomi 'eguma taiyawedi 'omi 'igu gwae wahesagohedi ma wete 'agu Tohesumaneina wahemisa, nata yawasi miyamiya hatayana waloba. Ma 'oinega heyatala 'ana tuta 'oina 'omi geya'abwa lolina walobaloba. Weyahina 'omi 'amasu 'ina tupwa wa'ebesineya ma wahabala yawasi hauhauna 'ina tupwa.

²⁵ “Ma wete yahegwae bwaibwainigomi 'abehega tuta bewa tuwa 'ilatulatuma, bo tagwae tuta 'ilatu pwaima ma to'amasu Yehoba natuna 'enana sihesagohe, beno taugu tuwa 'enagu. Ma 'eguma taiyawedi 'omi 'enagu wahesagohe, nata yawasi hauhauna waloba.

²⁶ “Tamagu tauna yawasi moisa huhuna, 'oinega 'oiguwa 'itagwala ma taugu wete yawasi huhuna, ²⁷ ma wete heyatalaina 'ana lolina 'i'ebwae gauwa ma taugu heyatala yapaihowadi, taugu tuwa *Loheyaiguina* moisa. ²⁸ Coinega sahena nuwami sihehenainaida gwae bewa weyahina. Ma wete tuta 'inaonaoma 'oina to'amasu mabwaiyadi nata 'enagu sihesagohe ²⁹ ma galihega silatuma. Ma 'eguma taiyawedi taudi mumugadi bwebwe'adi, nata yawasi bwebwe'ana siloba. Ma taiyawedi taudi mumugadi geya bwebwe'adi, lolina mwauna siloba.

Yesu 'ana tohepwailao

³⁰ “Taugu wete geya sowasowahigu ma yaboigumo paihowaedi yapaihowadi, weyahina 'igu lolina heyatala weyahina Yehoba tauna 'ihe'itegauwa, 'oinega 'igu lolina bwebwe'ana. Weyahina taugu geya yatohotoho ma 'abehega yaboi 'igu nuwatuhi yapaihowadi, ma hesi to'aha gide 'agu Tohesumaneina 'ina nuwatuhi gide yapaihowa 'esedi.

³¹ “Eeta 'eguma yaboi weyahigu yahehpwaila, nata geya'abwa wa'ahwa'ahwa moisaegau. ³² Ma hesiyage wada sanapu 'abehega hali loheya weyahigu 'ihewwaila pwaiya, ma yasanapuya to'aha gide 'ina hewwaila weyahigu mabwaiyana gwae moisa. ³³ Loheyainaina mwalona tohalewasa tupwadi 'oina wahesumaneidiya, sanina Yoni. Ta gwae moisa 'i'ebwaeidiya ta 'oimiya wete sihepwaila bwaibwaina.”

³⁴ Coinega Yesu wete 'ihewgaediya 'igwae, “Taugu tomta 'idi hewwaila geya weyahina yada nuwatuhiwa. Ma hesi gwae bewa Yoni weyahina yahehpwaila ma 'oinega nuwami 'i'asilala ma 'abihetena waloba. ³⁵ Yoni tauna gide mayale waiwaina, 'oinega 'omi nuwanuwami ma 'ina 'asilalaina 'oina wayaliyaya tuta 'i'iunamo.

³⁶ Ma Yoni weyahigu 'ihewwaila, beno geya ginaula madouna. Ma hesi ginaula 'aigeda madou hedadena 'imiyamiya, beno 'ebe'itaedi Tamagu 'oinega bewa tuwa yapaihowadi. Coinega paihowaedi weyahidi wanuwatuhi bwaibwaina, ma 'oinega wasanapugau 'abehega Tamagu tauna 'ihesumanegauma.

³⁷ “Tamagu tauna weyahigu 'ihewwaila pwaiya ma hesi 'omi geya 'eta tuta 'enana wahesagohe toho, bo nuwana manina wa'ita tohoya, ³⁸ ma wete 'ina gwae 'oimiya geya 'atemiya walagudi, huhunaina geya wahemisaegau 'abehega taugu Yehoba 'oinega yatauyama. ³⁹ Yehoba 'ina buki wahasihasilu. Ma wanuwatuhi 'abehega bukiina 'oinega yawasimi miyamiya hatayana wada loba. Ma hesi geya wasanapu 'abehega bukiina taugu tuwa weyahigu 'ihewgaewgae.

⁴⁰ Beno 'oinega geya nuwami ma wanaoma 'oiguwa yawasimi miyamiya hatayana weyahina.

⁴¹ “Ma hesi wada sanapu 'abehega taugu geya tomta 'idi hewwatu weyahidi yada nuwatuhiwa. ⁴² Comi weteyage yasanapu pwaigomiya, geya 'eta wete Yehoba 'ana helau 'atemiya walagu tohodi. ⁴³ Taugu Tamagu saninega yatauyama ma geya wahemisaegau. Ma hesi 'omi 'eguma hali loheya tauna saninega 'itauyawa 'oimiya, nata loheyainaina wahemisa. ⁴⁴ Ta moisa tuwa, 'omi nuwanuwami ma 'ami hewwatu waboi 'oimiyega wahesagohedi. Ma hesi geya watohona ma 'ane Yehoba 'iboimo 'oinega 'ami hewwatu walobadi. Beno 'oinega geya sowasowahimi ma wahemisaegau.

⁴⁵ “Sahena wanuwatuhi 'abehega taugu nata Tamagu 'oina yahe'ewegami, loheya 'aigeda hesi tauna nata 'ihe'ewegami, tauna wanuwatuhiya 'abehega 'abwa nata 'ilemegomi, sanina Mosese. ⁴⁶ Ma 'eguma moisa Mosese wahemisaeya, taugu wete gide wahemisaegau. Weyahina Mosese tauna mwalona Yehoba 'ina buki 'oina weyahigu 'ihewwaila pwaiya. ⁴⁷ Ma

hesi 'ina hepwillina geya wahemisa, 'oinea geya sowasowahimi ma 'igu gwae wahemisaedi."

Yesu boda madouna 'ihe'aidiya

6 Coinea Yesu 'ilohihilama Galili 'ina tupwa ma 'igeluwa 'ihabala Galili holaina hali tupwanega. Holainaina sanina heluwena Taibiliya. ² Eeta boda madouna mulinea sitauya, weyahina 'ina paihowa waiwaina tolohala 'oidiya si'ita pwaiya. ³ Coinea Yesu ma'ana tomuliyao sihaneya 'oyai simiyatoiya. ⁴ Tutaina 'oina meYudiya 'idi Hataona *Guyaina* 'ana tuta 'i'ehohoya. ⁵ Yesu 'i'ita lohihila ma boda madouna 'i'itediya mulinea sitautayama, 'oinea Yesu Pilipi 'ihewgaeya 'igwae, "Ta'ehoga nata 'e'ahai tagimwanedi ma boda bewa tahe'aidi?" ⁶ Hesilala bewa 'oinea Pilipi 'itohoya, ma hesi Yesu 'isanapu nugeteya to'aha nata 'ipaihowa.

⁷ Ma Pilipi Yesu 'ihewgaeya 'igwae, "Boda bewa madou hedadena, ma 'eguma tu handeledi kina 'oinea beledi tagimwanedi weyahidi, bwagana nata 'i'iuna 'i'iuna si'ai, ma hesi nata geya'abwa mabwaiyadi sowasowahidi." ⁸ Coinea Yesu 'ana tomuliyao 'aigeda wete Yesu 'ihewgaeya 'igwae, ⁹ "Gwama 'aigeda yalobeya 'ana beledi nima 'ai'aigeda, ma wete 'ana silahana 'eluwa. Ma boda mabwaiyadi geya sowasowahidi." Tomuliyaina sanina Andulu, Saimoni Pita tasina.

¹⁰ Muliyetega Yesu 'ana tomuliyao 'ihewgaediya 'igwae, "Tomota mabwaiyadi wahewgaedi ma modumoduwa simiya 'alatutu." Weyahina 'asainaina 'oina modumodu 'ana 'asa, 'oinea mabwaiyadi modumodu 'oina simiya toiya, loheloheyaedimo 'adi baibaiwa gide paibi tausani.

¹¹ Muliyetega Yesu beledi 'i'ewediya ma weyahidi 'igwae helauwa Yehoba 'oina, 'abwa muliyetega tomotaedi simiyatoiya 'ihewgaediya ma silahani wete gide 'oidiya 'ipaihowa 'esediya. Coinea mabwaiyadi si'aiya ta sowasowahidi, simwauwu. ¹² Simwauwu, ta Yesu 'ana tomuliyao 'ihewgaediya 'igwae, "Beledi 'ana tupwa mabwaiyana wasiwa he'atedi, sahena 'eta to'ehina wete wamudamudali." ¹³ Coinea belediye-di mugumugudi sisiwa he'atediya ma boha tuwelo 'adi baibaiwa silohemahediya.

¹⁴ Cigumwala ma bodaedi Yesu 'ina paihowa waiwaina 'ana 'ila'ilala si'iteya ma sigwae, "Tauna tuwa bewa palopitainaina tauna 'abehega gogo gabulena 'oina 'itayama."

¹⁵ Eeta Yesu tomotaedi 'isanapudiya 'abehega nata si'abiyahi ma 'oidiya 'ihkini. Ma hesi Yesuina geya nuwana, 'oinea 'iboinamo 'ilohihila 'oyai.

Yesu 'ina tauya hola tabwanega

¹⁶ Coinea lahilahiyega 'ana tomuliyao sidobiya Galili holaina gadowaina 'oina, ¹⁷ ma 'idi waga 'oina sigeluwa ma sihabala Kapaneumi, ma ni'u 'awawa 'iguguyouwa. Eeta Yesu geya 'itauya 'oidiya. ¹⁸ Coinea sihabala ma ni'uwa yaumai ma bagodu madouna silobeya. ¹⁹ Tutaina 'oina sihadobiya ni'u gamwagamwana, 'abwa muliyetega Yesu si'iteya hola

tabwanega 'itautayama 'idi waga deina. Beno 'oina simatauta. ²⁰ Ma 'iyamo Yesu 'ihewgaediya 'igwae. "Sahena wamatamatauta, taugu tuwa." ²¹ Coinea tomuliyao Yesu sido'oya wagai, ma tutaina 'oina siso-hota 'asaina silagalaga 'oina gadowaina.

Yesu tauna 'e'ahai moisa tomota yawasida weyahina

²² Gona 'i'adaleya ma bodaedi taudi Galili holaina hali tupwanega simiyamiya, sisanapuya 'abehega boi Yesu ma'ana tomuliyao 'idi waga 'aigeda tuwa 'oinea sigeluwa. Ma hesi 'idi lohihila 'oina tomuliyao si-boidimo sigeluwa wagai ta sitauya, ma Yesu geya mahetedi sigelu. ²³ Ma 'iyamo waga tupwadi Taibiliya 'oinea sitauyama gadowaina 'oina boi Yesu boda beledi 'oinea 'ihe'aidiya, tutaina belediyedi 'i'ahwa bwebwe'enediya Yehoba 'oina. ²⁴ Ma bodaedi Yesu ma'ana tomuliyao sibesa 'asaediya, 'oinea wagaedi 'oidiya sigeluwa, ma sihabala Kapaneumi 'oina Yesu sibesebese.

²⁵ Muliyetega Galili holaina hali tupwega silobeya, ma sihewgaeya, sigwae, "Cinapwana, tolahisa 'uhabalama?" ²⁶ Coinea Yesu tomotaedi 'ihewgaediya 'igwae, "Yagwae moisa 'oimiya, belediyedi 'oidiyega yah'e'aigomiya ma wamwauwu 'oinea bewa wabesebesegau, geya 'igu paihowa waiwai 'adi 'ila'ilalaina weyahina. ²⁷ Coinea bewa tuwa yahewgaedomi, sahena 'e'ahai gumwagumwalidi weyahidi wapaipaihowa, ma hesi 'e'ahai yawasimi miyamiya hatayana weyahidi wapaipaihowa. Ce'ahainaina bewa weyahina yahewgaewgae. *Loheyaiquina* taugu nata ya'ebwaedomi. Weyahina Tamagu 'ina paihowa bewa weyahina 'ihesumanegauma ma yapaihowadi."

²⁸ Coinea tomotaedi Yesu sihewgae hileya, "To'aha nata 'oidiyega Yehoba 'ina paihowa 'apaihowadi?"

²⁹ Ma Yesu 'ihewgae hilediya, "Yehoba 'ina paihowaina bewa gide taugu wahemisaegauwa, weyahina tauna 'ihesumanegauma."

³⁰ Ma wete sihewgae hileya, "To 'ila'ilala nata 'oima 'upaihowa ma 'oinea 'ahemisaego?" ³¹ Mwalona gide tubumayao yoho 'awawa 'e'ahainaina si'aiya sanina *mana*. Yehoba 'ina buki 'oina wete gide 'ihewgaila 'esa 'igwae, 'Ce'ahainaina galewega 'i'ebwaediya ma si'aiya.' Coinea 'owa mane wete 'ino 'ila'ilala 'upaihowa ma 'a'ita."

³² Ma Yesu tomotaedi 'ihewgaediya 'igwae, "Yagwae moisa 'oimiya, Mosese 'e'ahainaina beno geya galewega 'i'ebwaedomi, ma hesi Tamagu tauna hene 'e'ahai moisaina galewega 'i'ebwa'ebwaedomi. ³³ Ma 'e'ahainaina Yehoba 'oinea tauna 'ilatatu pwaima bale'uwa ma tomota yawasidi 'i'ebwa'ebwaedi."

³⁴ Coinea taudi wete Yesu sihewgaeya, sigwae, "Cinapwana, 'e'ahainaina beno sauga mabwaiyana 'u'ebwa'ebwaemai."

³⁵ Ma Yesu wete 'ihewgaediya, "Taugu yawasimi 'ana 'e'ahai, 'oinea taiyawedi 'omi 'eguma watauyama 'oiguwa, geya'abwa wagomagomale. Taiyawedi wete 'eguma 'omi wahemisaegau, nata geya'abwa tani'omi siyahayahala.

³⁶ “Ma yahegwae pwaigomiya 'abehega wa'ita pwaigauwa, ma hesi geya wahemisaegau. ³⁷ Tomotae-di taudi Tamagu 'i'ebwaegauwa hesi nata 'oiguwa sitauyama, ma 'eguma sitauyama 'oiguwa, nata geya'abwa yalolohesohesoyedi. ³⁸ Weyahina taugu galewega yasuluma geya 'igu nuwatuhi sabi pai-howaina, ma hesi tauna 'ihesumanegauma 'ina nuwatuhi sabi paihowaina. ³⁹ Cihesumanegauma ma 'igu tomotaedi 'i'ebwaegauwa 'ina nuwatuhi bewa gide ma 'abehega geya'abwa 'eta taiya 'oidiyega ya-he'wadalele. Ma hesi mabwaiyadi 'amasa 'oinega yada 'abi hetoholo hiladi tuta 'ana 'ebe losaloha 'oina. ⁴⁰ Tamagu bewa gide wete 'ina nuwatuhi ma 'abehega taiyawedi 'eguma taugu natunaina si'itegauwa ma sihemisaegauwa, nata yawasidi miyamiya hatayana siloba. Ma wete tuta 'ana 'ebe losaloha 'oina 'amasa 'oinega ya'abi hetoholo hiladi.”

⁴¹ Beno 'oina meYudiya Yesu 'ina gwae sihesagoheya ma silomugiyeya 'ina gwaeina weyahina 'igwae, “Taugu bewa 'e'ahainaina galewega yasuluma.” ⁴² Ma siboidimo 'oidiya sigwae, “Loheya bewa Yosepa natuna, sanina Yesu, 'awa? Tamana ma sinana wete tasanapu pwaidiya, ma togidega ta 'igwaeya 'abehega tauna galewega 'isuluma?”

⁴³ Coinega Yesu 'ihewgae hilediya, “Sahena waboi 'oimiya weyahigu walolomugi. ⁴⁴ Weyahina Tamagu 'ihesumanegauma ma 'oinega taiyawedi 'omi 'ilisigomi ma wanaoma 'oiguwa, 'omi nata tuta 'ana 'ebe losaloha 'oina 'amasa 'oinega ya'abihetoho hilegomi. Ma taiyawedi 'eguma geya 'ilisidima taudi nata geya'abwa 'oiguwa sinaonaoma.

⁴⁵ “Gwae bewa mwalo heneyage Yehoba 'ina buki 'oina palopitao sileleya sigwae, 'Tomota mabwaiyadi nata 'adi he'ita Yehoba 'oinega siloba.' Ma 'oinega taiyawedi 'omi Tamadai 'ina he'ita wahesagoheya ma wasanapudiya, 'omi nata 'oiguwa watauyama. ⁴⁶ Ma geya 'eta taiya Tamadai 'i'ita toho, beno tuwa yaboi, weyahina taugu 'oinega yasuluma. ⁴⁷ Coinega bewa yagwae moisa 'oimiya 'eguma taiyawedi 'omi wahemisaegau, nata yawasi miyamiya hatayana waloba. ⁴⁸ Taugu tuwa yawasimi 'ana 'e'ahai. ⁴⁹ Tubumiyaowedi mwalona yoho 'awawa 'oina 'e'ahai sanina mana si'aiya, ma 'iyamo geya manaina 'oinega yawasidi miyamiya hatayana siloba, ma hesi 'oinega simiyamiya 'ana siga si'amasaeya.

⁵⁰ “Ma hesi 'e'ahai hauhaunaina galewega 'isuluma taiyawedi 'omi 'eguma wa'ewa ma wa'ai, nata geya'abwa wa'ama'amasa. ⁵¹ Weyahina taugu yawasimi 'ana 'e'ahai galewega yasuluma, ma taiyawedi 'omi 'eguma 'e'ahainaina 'oiguwega wa'ai, nata yawasimi miyamiya hatayana waloba. Ce'ahainaina beno taugu hesiyogu ya'ebwaegomi ma wa'ai, weyahina wahigu yatagwaleya mebale'u mabwaiyami yawasimi weyahina.”

⁵² Beno 'oina meYudiya siboidimo sihe'ohe'ohena sigwae, “Togidega ma loheya bewa 'abehega hesiyona 'i'ebwaegita ma ta'ai?” ⁵³ Coinega Yesu 'ihewgae hilediya, “Yagwae moisa 'oimiya, taugu loheyaiguina

moisa, ma 'eguma hesiyogu geya'abwa wa'ai'ai ma wete 'eguma geya'abwa bweyahigu wanumanuma, nata geya'abwa yawasimi miyamiya hatayana walobaloba. ⁵⁴ Ma hesi taiyawedi 'omi 'eguma hesiyogu wa'ai ma bweyahigu wanuma, nata moisa yawasimi miyamiya hatayana waloba, ma wete taugu 'abwa nata 'amasa 'oinega ya'abi hetoholo hilegomi tuta 'ana 'ebe losaloha 'oina. ⁵⁵ Weyahina wahigu bewa tauna 'e'ahai moisa, ma wete bweyahigu 'ebe numa moisa. ⁵⁶ Taiyawedi 'omi 'eguma wahigu wa'ewa wa'ai ma bweyahigu wanuma, 'omi 'oiguwa wamiyamiya ma taugu wete 'oimiya yamiyamiya. ⁵⁷ Tamagu tauna moisa miyamiya hatayana 'ihesumanegauma, tauna 'oinega yawasigu ya'ewa'ewa. Coinega taugu wete gide, 'eguma taiyawedi 'omi hesiyogu wa'ai, 'omi nata wete yawasimi 'oiguwega wa'ewa'ewadi.

⁵⁸ “Ce'ahainaina bewa galewega 'isuluma geya gide tubumiyaowedi 'e'ahainaina mwalona yoho 'awawa si'aiya. Weyahina 'e'ahainaina mwalona si'aiya ma geya 'oinega yawasidi miyamiya hatayana siloba, ma hesi 'oinega simiyamiya 'ana siga si'amasaeya. Ma hesi 'e'ahaiina bewa 'oiguwega taiyawedi 'omi 'eguma wa'ai, nata yawasimi miyamiya hatayana waloba.”

⁵⁹ Gwae bewa mabwaiyana 'ihepwaila latuhediya Kapaneumi 'oina tutaina hada *tapwalolo* 'oina 'ihehe'ita.

Yawasi miyamiya hatayaina hegwae gwaeina

⁶⁰ Cihehe'ita, ma 'ana tomuliyao Yesu 'ina gwaeina sihesagoheya, 'oinega tupwana baibaiwadi siboidimo 'oidiya sigwae, “Gwae bewa 'ana hesagoha mwauna, 'oinega tauda geya nuwada.” ⁶¹ Ma hesi Yesu nige heneyage 'isanapu pwaiya 'abehega 'ana tomuliyao wedi gwae bewa weyahina silolomugi. Coinega 'ihewgaediya 'igwae, “Gwae bewa weyahina ma 'abehega waguipaila? ⁶² Taugu loheyaiguina moisa ma togidega 'eguma wa'itegau yahane 'asainaina mwalona 'oinega yasuluma? ⁶³ Yehoba Yaluyaluwana 'iboinamo yawasimi 'ana to'ebwaya, ma hesiyage wahimi geya 'eta wete 'ina lema 'oimiya. Cigu gwaeeyedi ya'ebwaya pwaigomiya ma 'oidiyega yawasimi Yehoba Yaluyaluwana 'oinega wa'ewa'ewadi. ⁶⁴ Ma hesiyage tupwami geya wahemisegauwa.” Gwae bewa Yesu 'i'inatediya weyahina 'isanapu nugeteya taiyawedi geya sihemisae, ma wete 'isanapuya taiya tauna 'abwa nata 'itebae 'ana 'alehaowedi 'oidiya. ⁶⁵ Coinega wete 'igwae, “Nuwatuhi bewa weyahina mwalona yahewgaegomiya 'abehega geya 'eta taiya sowasowahina ma 'itauyama 'oiguwa, 'eguma Tamagu geya 'oina 'itagwala.”

⁶⁶ Bewa weyahina tomuliyae di taudi Yesu silogwahateya ma si'ebesineya. ⁶⁷ Ma site tuwelowedi siboidimo simiya hila, 'oinega Yesu 'ihewgaediya 'igwae, “Comi togidega, nuwanuwami wete watauya?”

⁶⁸ Coinega Saimoni Pita Yesu 'enana 'ihemaiseya 'igwae, “Cinapwana, taiya nata 'oina 'atauya? Weyahina 'owa 'uboi yawasi miyamiya hatayana 'ana gwae 'oiuwa 'imiyamiya. ⁶⁹ Ma wete tauma 'ahemisaegowa

'abehega 'owa To'abihetenaina Yehoba 'oinega 'u-tauyama."

⁷⁰ Coinega Yesu 'ihewgae hilediya, 'igwae, "Moisa tuwa, 'omi wate tuwelo yahesinuwa pwaigomiya, ma hesiyage 'oimiyega nata 'aigeda *Seitani* 'ina boda."

⁷¹ Gwae bewa Yesu 'igwaeneya Yudasaya weyahina, tauna Saimoni Isakaliyota natuna. Yudasaina tauna tuwa 'aigeda Yesu 'ana tomuliya, ma hesi nata Yesu 'itebae 'ana 'alehaowedi 'oidiya.

Yesu tasinao geya sihemisae

7 Muliyetega Yesu Galili 'ina 'ebe loina mabwaiyana 'oidiya 'itauya, ma hesiyage geya nuwana Yudiya 'ina 'ebe loina 'oidiya 'itauya. Weyahina meYudiya 'idi 'inapwanaedi nuwanuwadi Yesu silohe'amasu. ² Sauga beno 'oina meYudiya 'idi Yoheyohe *Guyaina* 'i'ehohoya. ³ Coinega Yesu tasinao sihegwae 'oina sigwae, "Casa bewa 'u'ebesine ma 'utauya Yudiya, ma 'a tomuliyao nobwa 'ino paihowa si'ita." ⁴ Ma wete sigwae, "Geya 'eta taiya paihowa dahwana 'oinega sanina 'ida hemadouwa. Ceguma nuwanuwau ma tomota mabwaiyadi sisanapugo 'owa tuwa 'uboi 'uhe'itaego 'oidiya." ⁵ Tasinaowedi gwae bewa si'inaneya 'oina weyahina geya sihemisae.

⁶ Coinega Yesu 'ihewgae hilediya, "Casainaina 'oina 'igu sauga tauya geya 'ana tuta 'iloba. Ma hesi 'omi 'ami lobwaina to tuta 'oina 'eguma nuwanuwami, watauya. ⁷ Weyahina 'omi nata geya'abwa me bale'u silolo'alehegomi, ma taugu hesi silo'alehegauwa, weyahina mumugadi galanaina yahewailediya 'oidiya. ⁸ Comi nata watauya guyaiina 'oina, taugu nata geya'abwa yatautauyawa, weyahina 'igu sauga 'abwa geya 'ilatu." ⁹ Gwae bewa 'i'ebwaediya 'oinega sitauya, ma tauna tuwa Galili 'oina 'imiyahila.

Yesu 'ina loguguya Yoheyohe *Guyaina* 'oina

¹⁰ Coinega Yesu tasinaowedi si'ebesineya ma sitauya guyaiina 'oina. Muliyetega Yesu wete 'itauya dahwana ma 'asainaina 'oina 'ilatuwa, ma geya 'eta taiya 'isanapu toho. ¹¹ Tutaina 'oina meYudiya 'idi 'inapwanao Yesu sibesebeseya ma sigwaegwae, "Ta'eha tauna loheyainaina?" ¹² Tomota baibaiwadi siboidimo 'oidiya sihehe'ahwa henahena Yesu weyahina. Tupwadi tomota sigwae, "Tauna loheya bwebwe'ana." Ma tupwadi tomota sigwae, "Tauna wete to'e'abo'abo 'aigeda, tomota 'i'waya'wayamidi." ¹³ Ma hesi geya 'eta taiya Yesu 'ihewpaila latuwe, weyahina meYudiya 'idi 'inapwanao simatautediya.

¹⁴ Ma guyai 'ana gamwagamwana 'oina Yesu Hada He'asisi 'oina 'iluhuwa ma 'ihehe'ita. ¹⁵ Beno 'oina meYudiya nuwadi 'ihenainaida madouna, sigwae, "To'ehaga loheya bewa 'ina sanapu 'iloba 'eseya? Weyahina tauna geya 'eta 'ebe se'ulu madouna 'oina 'iluhu tohona."

¹⁶ Coinega Yesu 'ihewgaediya 'igwae, "Taugu geya yaboi 'igu nuwatuwegaya yahehe'ita, ma hesi tauna 'ihesumanegauma 'ina nuwatuhi 'oinega yahehe'ita.

¹⁷ Taiyawedi 'omi 'eguma Yehoba 'ina nuwatuhi wapaipaihowa, 'omi nata wasanapugau 'abehega 'igu he'itaina Yehoba 'oinega, ma geya yaboi 'igu nuwatuhiwega. ¹⁸ Ma hesi wanuwatuhiyahi 'eguma taiya 'iboimo 'ina nuwatuhi 'ihehe'ita, 'iboimo sanina weyahina 'ipaipaihowa. Ma hesi taugu nuwanuwagu ma tauna 'ihesumanegauma sanina ya'abi hemadou. Weyahina taugu 'igu gwaeyao moisa, ma wete geya 'igu puimo. ¹⁹ Ma togidega? Mosese loinaina 'i'ebwaegomiya wanuwa naideya? Ma geya 'eta taiya 'oimiyega loinaedi 'imuliya bwaibwainidi. Ma bewa watohotogou ma 'abehega walohe'amasigau."

²⁰ Coinega bodaedi Yesu sihegwae hileya, "Yaluyaluwa bi'i debau 'i'abi heyauyauleya 'oinega beno gide 'ugwaegwae 'esa? Taiya hede nuwanuwana ma 'abehega 'ilohe'amasigo?"

²¹ Coinega Yesu bodaedi wete 'ihewgaediya 'igwae, "Wagamasowalegauwa weyahina loheya ya'abi hebwebwe'aneya Sabati 'ana sabwelo 'oina? Ma 'omi togidega 'imi paihowa Sabati 'ina sabwelo 'oina?"

²² Weyahina Mosese 'ina loina 'abehega natumiyao loheloheyadi 'idi 'ebe selolo 'wapina wa'upwa yahuledi. (Loinaina bewa geya Mosese 'oinega, ma hesi tubumiyao nugugetadi 'oidiyega loina bewa 'itauyama.)

²³ Coinega 'eda'eda bewa 'eguma gide wapaihowa 'esedi ma gwagwama loheloheyadi 'oidiya gide wapaihowa 'esedi Sabati 'ana sabwelo 'oina, beno moisa Mosese 'ina loina wamulimuliye. Ma to'aha hede weyahina ta walo'alehegauwa tutaina loheya Sabati 'ana sabwelo 'oina ya'abi hebwebwe'aniya? ²⁴ Coinega sahena 'iyamiyao 'adi 'ita 'oinega weyahidi wagwaegwae hesihesinuwa. Ma hesi soladiya loina dumwalunega wagwae hesihesinuwa bwaibwaina."

Yesu tauna 'abehega To'abihetenaina

²⁵ Saugaina 'oina meYelusalema tupwadi sigwaeya sigwae, "Loheya bewa nuwana tauna nuwanuwadi ma 'abehega silohe'amasu, 'awa? ²⁶ Ma hesi wa'ita, boda gamwagamwanidiya 'itoholowa ma 'oidiya 'ihehegwae ma geya 'eta taiya 'enana 'ida hehileya. Togidega ma 'ida tohanugetao si'ahwa moisaeya 'abehega tauna tuwa To'abihetenaina, 'awa? ²⁷ Ma nuwana geya, weyahina mabwaiyada loheya bewa tasanapuya to 'asa 'oinega 'itauyama. Ma hesi To'abihetenaina 'eguma 'itauyama, geya 'eta taiya 'ina 'ebe tauyama 'isanapu."

²⁸ Tutaina Yesu 'abwa Yehoba 'ina hada 'oina 'ihehe'ita, 'enana madouna 'oinega 'ihewgaegwaeya 'igwae, "Moisa tuwa, wasanapu pwaigauwa to 'asa 'oinega yatauyama, ma hesi wanuwatuhiyahi 'abehega tauna 'ihesumanegauma 'ina loina 'oinega yatauyama 'asa bewa 'oina. Geya yaboi 'igu loina 'oinega ma 'asa bewa 'oina yatauyama. Cagu tohesumaneina tauna mumugana bwebwe'ana, ma 'omi geya wasanapu tauna. ²⁹ Yaboi hesi yasanapanu weyahina tauna 'ihesumanegauma ma wete tauna 'oinega yatauyama."

³⁰ Beno 'oina loheloheyaedi sitohoya ma 'abehega si'abiyahi, ma togidega ta geya 'eta taiya 'wapina 'i'abi

toho. Weyahina 'ina 'amasa 'ana sauga geya 'iloba.
³¹ Ma hesi tomota tupwana baibaiwadi sihemisaeya, 'oinega sigwae, "Loheya bewa moisa To'abihetena, weyahina geya sowasowahina ma 'eta taiya 'itauyama ma loheya bewa 'ina paihowa waiwaina 'inugete."

MeYudiya 'idi 'inapwanao nuwanuwadi ma Yesu si'abiyahi

³² Eeta tomota 'idi gwae dahwana meYudiya 'idi 'inapwanao sisanapuya, 'oinega taudi ma topwaoli madoudi 'idi tuilalao sihesumanediya sitauya Yesu 'abehega si'abiyahi. ³³ Sitauyama ma Yesu 'ihewaediya 'igwae, "Taugu tuwa sauga 'i'iunamo 'oina 'oimiya yamiyamiya ma wete yalohihila tauna 'ihesumanegauma 'oina. ³⁴ Cabwa nata wabesegau ma gesowana walobegau. Casainaina 'oina yamiyamiya 'omi geya sowasowahimi 'oina watauyawa."

³⁵ Coinega meYudiyaedi siboidimo 'oidiya sigwae, "To'ehaga 'abehega 'iha'esa ma geya'abwa talobaloba? Bo nuwana 'abehega taudi meYudiya siboi 'idi 'asa 'oinega silatuwa ma sitauya tupwa ganamuliyedi 'oidiya simiyamiya, ma nobwa tomiya ganamuliyedi 'ihe'itadi, 'awa? ³⁶ Cina gwaeina togidega 'ana sanapu? Weyahina 'igwaeya 'igwae, 'Nata wabesegau, ma hesi gesowana walobegau'. Ma wete 'igwaeya 'igwae, 'Casainaina 'oina yamiyamiya 'omi geya sowasowahimi ma 'oina watauyawa."

We'aha 'idaudau loheloheya yawasidi weyahina

³⁷ Ma guyainaina 'ana 'ebe losaloha, beno 'ana sabwelo madouna 'oina, Yesu boda gamwagamwanidiya 'itoholowa ma 'enana madounega 'ihewaediya 'igwae, "Taiyawedi 'omi 'eguma tani'omi siyahala, wanaoma 'oiguwa ma we'aha wanuma. ³⁸ Weyahina Buki He'asisi 'oina 'ihewaila 'igwae, 'Taiyawedi 'agu tohemisaowedi, 'atediyega we'aha 'idaudau tomota yawasidi weyahina." ³⁹ Yesu 'ihewegwaegwae Yaluyaluwa Tabuna weyahina, ma muliyetega 'abwa 'ana tohemisaowedi Yaluyaluwa Tabuna 'oidiya 'iluhu. Tutaina beno 'oina, Yaluyaluwa Tabuna 'abwa geya tomota 'oidiya 'iluhu, weyahina Yesu 'abwa geya 'ihane 'ina 'ebeloina 'oina.

Tomota 'oidiya miya wasiwasi 'ilatuwa

⁴⁰ Yesu 'ina hegwaegwae tomota sihesagoheya 'oinega tupwana baibaiwadi siboidimo 'oidiya sigwae, "Moisa tuwa, loheya bewa palopitaina sigwaegwaeneya." ⁴¹ Ma tupwadi sigwae, "Tauna tuwa To'abihetenaina." Ma tupwadi wete sigwae, "Moisa wanuwatuhuya 'abehega To'abihetenaina Galili 'oinega 'itauyama? Cana 'ita geya sowasowahina. ⁴² Weyahina Buki He'asisi 'oina 'ihewaila pwaiya 'abehega To'abihetenaina nata tubudai *Debida* 'ina susu 'oinega 'itauyama. Ma wete Debidaina 'ina 'asa Bedeliyema 'oina, nata To'abihetenaina 'oina 'ili'u." ⁴³ Bewa 'oinega, tomota 'oidiya miya wasiwasi 'ilatuwa. ⁴⁴ Tomotae-

di tupwadi nuwanuwadi ma Yesu si'abiyahi, ma hesi geya 'eta taiya 'oidiyega Yesu 'wapina 'i'abitoho.

MeYudiya 'idi 'inapwanao Yesu geya sihemisa

⁴⁵ Coinega tuilalaedi silohihila topwaoli madoudi ma wete Palisiyao 'oidiya, 'oinega 'inapwanaowedi 'idi tuilalaedi sihesilalediya sigwae, "To'aha weyahina geya wa'abiyahi ma watauyeyama?" ⁴⁶ Coinega tuilalaedi sigwae, "Loheya nage 'ina gwae mabwaiyana bwebwe'adi. Geya 'eta taiya gidemusa." ⁴⁷ Coinega Palisiyedi sigwae, "Nuwana 'ihenuwa 'ewegomiya, 'awa? ⁴⁸ Ma hesi wada sanapu 'abehega geya 'eta taiya 'inapwanao 'oidiyega bo wete tauma Palisiyao 'oimega Yesu 'ihemisae. ⁴⁹ Boda baibaiwadi hesi sihemisaeya, weyahina taudi Mosese 'ina loinao geya sisanapudi, 'oinega taudi Yehoba 'ina loina mwau hedadena nata siloba."

⁵⁰ Toloinaedi 'oidiyega 'aigeda sanina Nikodimo, tauna mwalona nihuwanega Yesu 'oina 'itauya ma mahetena sihegwaegwaeya. Nikodimoina tolinaowedi 'ihewaediya 'igwae, ⁵¹ "Tauda 'ida loina 'abehega geya'abwa taloiloina bwagabwaga, ma hesi loheya tahesilalae ma 'ina pui tabesa nugete, 'abwa muliyetega to'aha 'ana loina ta'ebwae."

⁵² Coinega 'inapwanaowedi Nikodimo sihegwae hileya, "Nuwana 'owa Galili loheyaina, 'awa? Ma hesi 'eguma Buki He'asisi 'uhasili, nata 'usanapu 'abehega geya 'eta wete palopita Galili 'oinega 'itauyama."

⁵³ Muliyetega mabwaiyadi silohihila 'idi hada 'oidiya.

8 Ma Yesu 'ilatuwa, 'itauya *Olibe* 'oyana 'oina.

Wahine 'aigeda silobeya 'ipuiya

² Gona 'i'adaleya ma Yesu wete 'ilohihila Hada He'asisi 'alona, ma tomota mabwaiyadi wete simiya 'wabu'wabuya ma tauna wete 'imiyatoiya ma 'ihe'itediya.

³ Muliyetega loina 'adi tohe'itao* ma wete *Palisiyao* wahine 'aigeda sitoeyama Yesu 'oina. Weyahina wahineina si'italobeya pui 'ipaihoweya, 'oinega sihetoholoya tomota gamwagamwanidiya, ma Yesu sihegwaeya sigwae, ⁴ "Tohe'ita, wahine bewa 'alobeya pui 'ipaihoweya. ⁵ Tauda 'ida loina Mosese 'i'ebwaegita 'abehega 'eguma taiyawedi tolopui talobadi wahine bewa gidemusa, 'abehega 'ilobwainediya ma da'ule 'oidiyega ta'ahu yamatedi ma si'amasa. Ma hesi 'owa togidega 'ino nuwatuhu wahine bewa weyahina?"

⁶ Gwae bewa si'inaneya ma 'abehega 'oinega Yesu 'ina 'abo siloba ma wete siheyatalae. Ma hesi 'idi gwaeina Yesu geya 'ihemaise, tuwa 'imiya kwasibwasi'a'a ma negwanegwala 'oina nimanega 'ilelelele. ⁷ Taudi 'abwa tuwa sihehesilala dada, 'oinega Yesu 'itoholowa ma 'ihewaediya 'igwae, "Ceguma 'omi 'oimiyega taiya geya 'ina puimo, bewa tuwa da'ule 'i'ewa ma wahineina 'oina 'iula nugeta." ⁸ Coinega 'imiya kwasibwasi'a'a hila ma wete negwanegwala 'oina 'ilelelele.

⁹ Beno 'oina Yesu 'ina gwae sihesagoheya ma 'aigeda 'aigeda 'idi pui sinuwatuhudiya ma 'oinega silatulu. Cinapwanaowedi sihapwesa nugeta, ta baibaiwadi simuliya, eeta siteluwaeidi Yesu ma wahineina 'itotoholo ba'idana si'ebesinediya. ¹⁰ Muliyetega Yesu 'isapaila hila ta wahineina 'ihesilaleya 'igwae, "Lohelohyaedi ta'ehega siha'esa? Ta geya 'eta taiya 'imiya hila ma tauna 'ihe'ewago?"

¹¹ Ma wahineina 'igwaeya, "Cinapwana, geya 'eta taiya." Coinega Yesu wete 'igwaeya, "Bwebwe'ana, taugu nata geya'abwa wete yahehe'ewago. Coinega bewa tuwa 'utauya ma hesi sahena wete 'upuipui hila."

Yesu tauna gogo gabulena 'ana 'asilala

¹² Coinega Yesu wete 'ihewgae hilediya 'igwae, "Taugu gogo gabulena 'ana 'asilala. Ma taiyawedi 'omi 'eguma wamuliyegau, nata taugu 'asilalaina yawasimi 'oidiya yasae hane, ma 'oinega geya'abwa guguyou 'oina watautauya." ¹³ Ma hesi Palisiyedi Yesu sihegwae sigwae, "Cowa hene 'uboi weyahiu 'uhehegwae, 'oinega geya wete 'ahemisamo."

¹⁴ Yesu wete 'ihewgaeidiya 'igwae, "Yaboi moisa weyahigu yahehegwae, ma hesi to'aha gide 'igu hepwailla, mabwaiyadi hepwailla moisa. Weyahina yasanapuya ta'ehega yatauyama ma wete yasanapuya ta'eha yatautauya. Ma hesi 'omi geya wasanapu ta'ehega yatauyama ma wete geya wasanapu ta'eha yaha'esa. ¹⁵ Comi, 'imi hesinuwa mebale'u 'idi hesinuwa gidemusa. Ma hesiyage taugu geya 'eta taiya weyahina yada hesinuwa, bo nuwana yada loina. ¹⁶ Ma 'eguma tomota weyahidi yahesinuwa, nata 'igu loina mabwaiyana bwebwe'ana. Weyahina loina geya yaboi 'igu loina, ma hesi Tamagu tauna 'ihesumanegauma mahetegu 'ima loinega yaloiloina. ¹⁷ Mosese 'ina loinaedi wasanapudiya 'abehega 'eguma tohepwailla siteluwaeidi 'oidiyega 'idi hepwailla mahemahetena, beno hepwailla moisa. ¹⁸ Taugu yaboi weyahigu yahehepwailla, ma Tamagu wete weyahigu 'ihehepwailla, tauna 'ihesumanegauma."

¹⁹ Coinega sihesilaleya sigwae, "Tamauina ta'eha 'imiyamiya?" Ma Yesu 'enadi 'ihemaiseya, 'igwae, "Geya wasanapugau, 'oinega Tamagu wete geya wasanapu. Ma 'eguma moisa wada sanapugauwa, Tamagu wete wada sanapuya." ²⁰ Yesu 'ina he'itaedi bewa, Hada He'asisi 'oina 'ihe'itaediya, helau 'adi 'ebe do'ona deidiya. Ma hesi geya 'eta taiya Yesu 'i'abiyahi, weyahina 'ina tuta 'abwa geya 'iloba.

"Casainaina 'oina yatautauya 'omi geya sowasowahimi ma 'oina watauyawa"

²¹ Yesu wete 'ihewgaeidiya, "Cabwa nata ya'ebe sinegomi, ma hesi 'asainaina 'oina yatautauya geya sowasowahimi ma 'oina watauyawa. Weyahina nata moisa wa'ebesegau, ma hesi nata 'imi pui 'oidiyega wa'amasa."

²² Coinega meYudiyaedi siboidimo 'oidiya sigwae, "To'aha 'ina gwaeina 'ana sanapu, weyahina 'igwaeya

'abehega 'asainaina 'oina 'itautauya, geya sowasowahida ma 'oina tatauya? Bo nuwana 'iboimo 'abehega 'ilohe'amasa hile?"

²³ Ma Yesu wete 'ihewgaeidiya, 'igwae, "Comi gogo gabulena 'oinega walatuma, ma taugu hesiyage tabwanega yasuluma. Coinega 'omi moisa 'imi gogo bewa, taugu geya. ²⁴ Beno huhuna 'oinega yahegwae-gomiya 'abehega 'imi pui nata 'oidiyega wa'amasa, 'eguma geya wahemisaegau taugu."

²⁵ Coinega taudi wete Yesu sihegwae sigwae, "To loheya hede 'owa?" Ta tauna wete 'enadi 'ihemaiseya 'igwae, "Mwalona yahegwae pwaigomiya taugu taiya."

²⁶ Ma wete 'ihewgae hilediya 'igwae, "Sowasowahigu ma ginaula baibaiwadi weyahidi yahegwae ma wete weyahidi yaloina, ma hesiyage tauna 'ihesumanegauma mumugana mabwaiyana bwebwe'ana. To'aha gidemusa 'oinega yahesagohediya, beno tuwa taudi weyahidi yahehegwae mebale'u 'oimiya."

²⁷ Ma hesi taudi tuwa Yesuina 'ina gwaeina 'oidiya Tamana weyahina geya nuwadi 'i'asilala tohona.

²⁸ Ma Yesu wete 'igwaeya, "Taugu Loheyaiguina moisa 'abwa nata wa'abi hanehegau ma beno 'oina nata wasanapugau taugu taiya, ma wete wasanapu 'abehega taugu geya yaboi 'igu nuwatuhu 'oinega yada paihowa, ma hesi to'aha gide Tamagu 'ihe'itegauwa 'oidiyega yahehegwae. ²⁹ Tauna 'ihesumanegauma geya 'i'ebesinegau, deiguwa 'imiyamiya. Weyahina tuta mabwaiyana 'oidiya 'igu paihowa 'oidiyega ya'abi'abi heyaliyaya."

³⁰ Yesu 'ina gwaeina bewa tomota tupwana baibaiwadi sihesagoheya, 'abwa hesi sihemisae bwaibwainiya.

Taiyawedi 'ililhasidi ma sihapwesa

³¹ Coinega meYudiyaedi taudi Yesu sihemisaeya, 'ihewgaeidiya 'igwae, "Cigu he'ita 'eguma wamuliyedi, 'omi moisa 'agu tomuliyao. ³² Ma 'oinega sanapu moisa waloba, ma sanapuina 'oinega lihasa waloba."

³³ Ma taudi Yesu sihegwae sigwae, "Ciya, tauma hene *Ebalahamo* 'ina bodao, geya 'eta taiya wete 'ina loina 'oinega 'ipaimai. Ma to'aha weyahina 'ugwaeya 'abehega lihasa 'oiuwega 'aloba?"

³⁴ Coinega Yesu wete 'ihewgae hilediya 'igwae, "Yagwae moisa 'oimiya, taiyawedi 'eguma 'idi paihowa galadi, taudi beno bodaedi geya lihasa 'oina simiyamiya. Weyahina ginaula galadi 'ina waiwai 'oinega 'ipaidiya.

³⁵ Weyahina topaihowa taudi geya lihalihasidi, tuta mabwaiyana geya susu 'ina boda 'oina sida miya hataya. Ma hesi toni hada natuna tauna susu 'ina boda 'ona miyamiya hatayana. ³⁶ Comi wete gidemusa, 'eguma toni hada natunaina 'ililhasigomi 'omi nata bewa tuwa lihalihasimi.

³⁷ "Yasanapu pwaigomiya 'omi Ebalahamo 'ina bodao, ma hesiyage watohotoho ma 'abehega walohe'amasi-gau. Weyahina 'igu he'itao geya 'atemiya wada lagudiya. ³⁸ Ma hesiyage taugu to'aha gide Tamagu 'ihe'itegauwa, wete gide 'oimiya yahehegwae-gaenedi.

Comi hesi to'aha gidemusa tamamiu 'oinega wahe-sagoheya, wete gide wapaipaihowa 'esedi."

Tomotaedi taudi Yesu geya sihemisae taudi Seitani tamadiu

³⁹ Coinega Yesu 'enana sihemaiseya sigwae, "Ciya, tauma heneyage Ebalahamo tamamai." Ma Yesu wete 'ihewgaediya 'igwae, "Ceguma 'omi moisa Ebalahamo natunao, 'ina paihowega wada paihowa. ⁴⁰ Ma hesi 'omi 'imi paihowa hagana, weyahina watohotoho ma 'abehega taugu gwaeina moisa 'ana tohepwailina Yehoba 'oinega walohe'amasigau. Ma wete paihowae-di bewa gide wapaipaihowa 'esedi, geya gidemusa Ebalahamo 'ina paihowa. ⁴¹ Comi hene waboi tamamiu 'ina paihowa 'oinega watautauya." Coinega Yesu 'enana sihemaiseya sigwae, "Tauma geya tama budabu-daima, tauma hene tamamaina 'aigeda tuwa Yehoba."

⁴² Yesu wete 'ihewgaediya 'igwae, "Comi 'eguma moisa Yehoba tamamiu, wada helauwegauwa. Weyahina taugu Yehoba 'ihesumanegauma, ma 'asa bewa 'oina yatauyama. Ma geya 'abehega yaboi 'igu nuwatuhowega yatauyama 'asa bewa 'oina, ma hesi tauna 'ihesumanegauma 'ina nuwatuho 'oinega yatauyama. ⁴³ Coinega to'aha weyahina 'igu gwae geya wada sanapudiya? Nuwana 'igu hepwaileadi geya wada hesagoha bwaibwainidiya. ⁴⁴ Comi hesiyage Seitani tamamiu, 'oinega nuwanuwami ma tamamiuina 'ina nuwatuhowedi wapaihowadi. Weyahina sauga 'ebe hegaina hauhau 'oinega 'itauyama, tauna tolohe'amaso moisa. Geya 'eta wete 'eda dumwad-umwaluna 'oinega 'ida tauya. Weyahina geya 'eta wete gwae moisa 'oina 'ida miyana. Tuta mabwaiyana 'oidiya 'e'abo'abo 'oidiyega 'ihehewgaegwae, weyahina tauna tuwa beno gidemusa mumugana, ma wete tauna to'e'abo'abowao mabwaiyadi tamadiu. ⁴⁵ Ma hesiyage taugu gwae moisa 'oimiya yahehewailedi, ma geya wada hemisaegauwa.

⁴⁶ "Ma togidega? Sowasowahimi ma 'eta taiya 'oimiyega 'igu 'eda galadi 'ihewailedi? Nuwana geya sowasowahimi, 'awa? Coinega 'eguma gwae moisa 'oidiyega yahehewgaegwae, to'aha weyahina geya wada hemisaegauwa? ⁴⁷ Weyahina taiya 'eguma moisa Yehoba 'oinega 'itauyama, tauna moisa Yehoba 'ina gwae 'ana tohesagoha bwaibwaina. Ma 'omi hesi nuwana geya Yehoba 'oinega watauyama, 'oinega Yehoba 'ina gwae geya wada hesagohediya."

Yesu 'imiyamiya 'abwa muliyetega Ebalahamo 'ili'uwa

⁴⁸ MeYudiyaedi 'idi 'inapwanao Yesu 'ina gwaeina sihemisaeya, sigwae, "Mwalona 'ima gwae weyahiu, 'ana moisa 'ilatu pwaima. Weyahina 'agwaeya 'abehega 'owa Sameliya loheyaina, ma wete hi'ahi'a* 'oiuwa 'imiyamiya."

⁴⁹ Ma Yesu 'ihewgaediya 'igwae, "Taugu geya hi'ahi'a 'oiguwa, weyahina Tamagu yahe'asisyaneya, ma hesi geya wahe'asisyanegau. ⁵⁰ Taugu moisa yaboi geya sanigu yada 'abi haneheya. Toloina 'aigeda tauna hesi

sanigu 'i'abi'abi hanehe. ⁵¹ Coinega yagwae moisa 'oimiya taiyawedi 'omi 'eguma 'igu gwae wagwahu bigadi, 'omi nata geya'abwa wa'ama'amaso."

⁵² Coinega meYudiyaedi wete sihewgaeya sigwae, "Cabwa hesi 'asanapu bwaibwainigowa, tomada 'abe hi'ahi'a 'oiuwa 'imiyamiya. Weyahina Ebalahamo 'asanapuya 'i'amaso pwaiya ma wete palopitao 'asana-pudiya si'amaso pwaiya. Ma 'ugwaeya 'abehega taiyawedi 'eguma 'ino gwae sihewgahu bigadi, geya'abwa si'ama'amaso. ⁵³ Tamamaina Ebalahamo 'i'amaso pwaiya, 'oinega sahena 'utohotoho ma 'abehega tamamaina 'ulagu suluhe ma 'uboi 'ulagu hanehego. Palopitao wete si'amaso pwaiya, 'oinega sahena wete 'utohotoho ma 'abehega 'ulagu suluhed, 'awa?"

⁵⁴ Eema Yesu 'ihewgaediya 'igwae, "Taugu 'eguma yaboi moisa yahehewatu hilegau, 'agu hepwauiina ginaula bwagabwaga. Ma hesi Tamagu tauna moisa 'agu tohepwatuina, tauna tuwa wagwaeneya 'abehega 'imi Yehoba. ⁵⁵ Ma hesi tauna geya wasanapu toho, yaboi tuwa yasanapuya. Ma 'eguma yagwae, 'Geya yasanapu,' nata ya'abowegomi gidemusa 'omi wa'e'abo'abo. Ma hesiyage tauna yasanapu bwaibwainiya 'oinega 'enanaina yagwahugwahu bigadi. ⁵⁶ Tamamiuina Ebalahamo ma'ina yaliyaya ma 'abehega 'igu sabwelo 'i'ita, 'oinega 'igu sabweloina 'i'iteya ma 'iyaliyaya madouna."

⁵⁷ Coinega meYudiyaedi Yesu sihewgaeya sigwae, "Cowa 'abwa geya 'ino bolime pipiti 'uloba ma 'ugwaeya 'abehega Ebalahamo 'u'iteya." ⁵⁸ Ma Yesu 'ihewgaediya, 'igwae, "Yagwae moisa 'oimiya, taugu nugeta yamiyamiya, 'abwa muliyetega Ebalahamo 'ili'uwa."

⁵⁹ Coinega meYudiyaedi da'ule si'ewediya ma 'abehega si'ahu yamate, ma Yesu 'oidiyega 'iha'waiha ma Hada He'asisi 'oinega 'ilatuwa ma 'itauya.

Yesu tomata gibugibu 'aigeda 'i'abi hebwebwe'aniya

9 Hali sabwelo 'oina Yesu 'itautauya ta 'edai loheya 'aigeda mata gibugibuina 'ilobeya, loheyaina 'ina mata gibugibuina 'ina sauga li'u 'oinega. ² Ma Yesu 'ana tomuliyao sihewgae sigwae, "Tohe'ita, taiya 'ina pui 'oinega loheya nage 'ili'uwa mata gibugibuina? Ciboimo tuwa 'ina pui bo sinana ma tamana 'idi pui?"

³ Coinega 'enadi Yesu 'ihemaiseya 'igwae, "Geya tauna 'ina pui 'oinega, bo nuwana sinana ma tamana 'idi pui 'oinega. Ma hesi tuwa nage gidemusa matana 'i-gibuwa ma 'oinega tomota mabwaiyadi Yehoba 'ina paihowa waiwaina si'ita, loheyaina 'oinega. ⁴ Tauna 'ihesumanegauma 'ina paihowa sowasowana tapaihowadi sabwelo 'oina, weyahina niuwana 'eguma 'ilatu, geya sowasowahina tapaihowa. ⁵ Coinega tutaina taugu bale'uwa yamiyamiya, taugu tuwa bale'uina 'ana 'asilalaina."

⁶ Gwae bewa 'i'inatediya 'igumwala, ma bale'uwa 'i'esoha ma 'esohanaina 'oinega bale'u mahetena 'i-hinisiya ta dobadoba'a 'ipaihoweya, ma 'oinega loheyaina mata gibugibuina matana 'oina 'i'e'abi'abiyeya. Cigumwala ⁷ ma 'ihewgaeya 'igwae,

"Cutauya Sailome we'ahina 'oina matauina 'ubuyo." (Sailome 'ana bui beno hesumane.) Coinega loheyaina 'itauya Sailome we'ahina 'oina, matanaina 'ibuyoya ma 'ibwebwe'ana ma wete 'ihilama.

⁸ Muliyetega loheyaina 'iyanaowedi ma wete tomo-taedi taudi loheyaina sisanapuya 'abehega tauna tolo'ahwa'ahwanoi ta sigwae, "Tauna bewa tolo'ahwa'ahwanoi hedahedada sauga mabwaiyana 'imiyamiya ma 'ilolo'ahwa'ahwanoi, 'awa?"

⁹ Coinega tupwadi sigwae, "Cehe, tauna tuwa beno loheyainaina." Ma wete tupwadi sigwae, "Ciya, hagana, ma hesi loheya 'aigeda 'ana 'ita tauna gidemusa." Ma 'iyamo loheyaina 'iboimo 'ihepwaila hileya 'igwae, "Geya, taugu tuwa tolo'ahwa 'ahwanoiina."

¹⁰ Coinega sihesilaleya sigwae, "Togidega matau 'ibwebwe'ana 'esa?" ¹¹ Ma loheyainaina 'enadi 'ihemaiseya 'igwae, "Loheya 'aigeda sanina Yesu dobadoba'a 'ipaihoweya ma matagu 'oina 'i'e'abi'abiyeya, ma 'ihewgaeguwa 'igwae, 'Cutauya Sailome we'ahina 'oina matauina 'ubuyo.' Coinega yatauya we'ahina 'oina mataguina yabuyoya, 'oinega nige bewa mataguina 'ibwebwe'ana."

¹² Ta wete sihesilala hileya sigwae, "Ta'eha tauna loheyainaina?" Ma 'ihewgaediya 'igwae, "Cinamuge, geya yasanapu."

Palisiyao nuwanuwadi ma ginaulaedi bewa sisanapudi

¹³ Yesu loheyaina matana 'i'abi'abi hebwebwe'aneya Sabati 'ana sabwelo 'oina. Coinega tomata gibugibuina sitoeya ma sitauyeya Palisiyao 'oidiya.

¹⁵ Ma Palisiyedi tomata gibugibuina wete sihesilala hileya sigwae, "Togidega matauina 'ibwebwe'ana 'esa?" Coinega 'ihewgaediya 'igwae, "Dobadoba'a 'ipaihoweya ma mataguwa 'i'e'abi'abiyeya ma we'aha 'oina yabuyoya ma mataguina 'ibwebwe'ana."

¹⁶ Coinega Palisiyedi tupwadi sigwae, "Matauina 'ana topaihowaina, tauna geya Yehoba 'oinega 'itauyama. Weyahina Sabati 'ana lolina geya 'ida muliyediya." Ma tupwadi wete sigwae, "Togidega, togala 'eta sowa-sawahina ma 'ila'ilala bewa gidemusa 'ipaihowa 'ese? Bo geya 'eta taiya sowasawahina, 'awa?" Bewa 'oinega wataha 'oidiya 'ilatuwa. Weyahina boda tupwadi 'idi gwae hagadi ma hali boda wete 'idi gwae hagadi.

¹⁷ Muliyetega Palisiyedi wete tomata gibugibuina sihesilala hileya sigwae, "Cowa togidega 'ino nuwatuha matau 'ana to'abi hebwebwe'anaina weyahina?" Coinega tauna 'igwaeya, "Tauna palopita 'aigeda."

¹⁸ Ma hesi meYudiyaedi loheyaina geya sihemisae 'abehega tauna moisa mata gibugibuina ma 'abehega bewa tuwa matana 'ibwebwe'ana hila. Coinega sinana ma tamana sibwauwediya ¹⁹ ma sihesilalediya sigwae, "Tauna bewa moisa natumi? Ma wete wasanapuya 'abehega mamata gibugibuina 'ili'uwa? Ma wete togidega ta matana 'ibwebwe'ana hila?"

²⁰ Coinega loheyaina sinana ma tamana Palisiyao 'enadi sihemaiseya sigwae, "Tauma bewa moisa natumi, ma wete 'asanapuya 'abehega mata gibugibuina 'ili'uwa. ²¹ Ma hesi geya 'asanapu togidega matana 'ib-

webwe'ana 'esa. Ma wete geya 'asanapu taiya matana 'i'abi hebwebwe'aniya. Ma mane hana tauna wahesilala. Tauna bo'iyage 'ihemadou pwaiya, sowasawahina ma 'iboi weyahina 'ihewgaeguwa."

²² Sinanaina ma tamanaina gwae bewa si'inanediya weyahina meYudiya 'idi tohanugetao simatautediya. Weyahina meYudiya 'idi lolina silaguya 'abehega taiyawedi 'eguma Yesu si'ahwa To'abihetena, taudi nata hada tapwalolo 'oinega sipa'idi. ²³ Bewa huhuna 'oinega loheyaina tamana ma sinana sigwaeya sigwae, "Mane hana tauna wahesilala ma 'iboi weyahina 'ihewgaeguwa, weyahina 'ihemadou pwaiya."

²⁴ Coinega wete tomata gibugibuina sibwau hileya ma sihewgaeya sigwae, "Cuhepwaila bwaibwaina 'oima, weyahina loheyaina 'asanapu bwaibwainiya tauna togala." ²⁵ Ma 'igwaeya, "Geya yasanapu nuwana tauna togala, bo nuwana geya. Ma tuwa beno yasanapuya matagu 'igibuwa ma 'i'abihe bwebwe'anigauwa."

²⁶ Coinega 'oina sihesilala, sigwae, "To'aha matauina 'oina 'ipaihoweya ma 'ubwebwe'ana?" ²⁷ Ma tauna wete 'ihewgaediya, "Nige heneyage yahegwae pwaigomiya ma 'enagu geya wahesagohe. To'aha weyahina 'abehega wahesagoha hila? Nuwana nuwanuwami ma 'abehega wamuliye, 'awa?"

²⁸ Ma hesi taudi siheliyeya sigwae, "Cowa tuwa 'ana tomuliyaina, taiya hedeyage. Ma tauma Mosese 'ana tomuliyao, ²⁹ weyahina 'asanapuya 'abehega Yehoba 'ina hepweilao 'i'ebwaeya Mosese 'oina. Ma hesi loheyaina beno geya 'asanapu ta'ehaga 'itauyama."

³⁰ Loheyaina 'enadi 'ihemaiseya 'igwae, "Cebe nuwa henainaida, weyahina loheyaina matagu 'i'abi hebwebwe'aneya, ma hesi geya wasanapu ta'ehaga 'itauyama. ³¹ Ta wete mabwaiyada tasanasanapu 'abehega Yehoba geya sowasawahina ma togala 'enadi 'ihesagohedi, beno tuwa 'eguma taiya Yehoba 'i'he'asisiyane ma 'ina nuwatuha 'ipaihowadi, nata tauna 'enana Yehoba 'ihesagohedi. ³² Ma wete tasanasanapu 'abehega bale'u 'ana hemasalaha hauhau 'oinega ta nige bewa, geya 'eta taiya wasana tahesagohe 'abehega tomata gibugibu 'i'abi'abi hebwebwe'enedi. ³³ Loheyaina beno 'eguma geya Yehoba 'oinega, geya sawasawahina ma 'ila'ilala bewa gide 'ipaihowa 'ese."

³⁴ Ta Palisiyedi loheyaina sihewgaeya sigwae, "Cino li'u hauhau 'oinega 'itauyama 'owa 'aigeda topui. Ma bewa 'abehega 'utohotoho ma 'uhe'itemai, 'awa? Taiya 'owa nigeage?" Coinega loheyaina hada tapwalolo 'oinega sipa'iyaya ma 'ilatuwa.

³⁵ Loheyaina wasana Yesu 'ihesagoheya 'abehega hada tapwalolo 'oinega sipa'iyaya, 'oinega 'itauya loheyainaina 'ibeseya, ta 'ilobeya, ma 'ihewgaeya 'igwae, "Loheyaina moisa 'uhemisaeya?" ³⁶ Ma loheyaina 'igwae, "Cinapwana, taiya 'abehega yahemisaeya?"

³⁷ Coinega Yesu wete 'ihewgae hileya 'igwae, "Loheyainaina 'u'ita pwaiya ta tauna bewa tuwa maheteu wahehewgaeguwa." ³⁸ Coinega loheyaina 'igwae, "Cinapwana, 'abwa hesi yahemisaegowa," eeta 'i'etuluha Yesu 'oina.

³⁹ Muliyetega Yesu 'igwae, "Taugu yatauya pwaima bale'uwa ma yaloinaegomi ma 'oinega taiyawedi 'omi mata gibugibuimi, matami sibwebwe'ana hila. Ma hesi taudi sigwaeya 'abehega matadi bwebwe'ana, nata matadi sigibu." ⁴⁰ Ta Palisiyedi Yesu deina sitotoholo 'ina gwaaina sihesagoheya ma sigwae, "Togidega ma tauma 'abehega wete mata gibugibuima, 'awa?" ⁴¹ Ma Yesu 'ihewgaediya 'igwae, "Comi 'eguma mata gibugibuimi, geya'abwa 'imi mumuga galadi. Ma hesi wagwaeya 'abehega matami bwebwe'adi, 'oinega 'imi mumuga galadiyedi 'abwa tuwa simiyamiya."

Sipi 'adi gwae hegehegediina

10 Yesu wete 'ihewgaediya 'igwae, "Yagwae moisa 'oimiya, taiyawedi 'eguma sipi 'adi 'ali 'ana 'ahwa'eda geya 'oinega siluhu, ma sinao hali tupwega siluhu, taudi sanidi toyagaha. ² Ma hesi taiya 'eguma sipi 'idi 'ahwa'eda moisa 'oinega 'iluhu, tauna sipi 'adi to'itayahina. ³ Weyahina 'idi 'ahwa'edaina 'ana to'itayahina 'ahwa'edaina 'iso'e. Ciso'eya ma sipi 'adi to'itayahinaina 'iluhu ma 'ina sipiyedi 'aigeda 'aigeda sanidi 'oidiyega 'ibwauwauwedi. Cibwauwedi ma 'enana sihesagohe, ma 'inugetedi, silatulatu 'atamana. ⁴ Silatu mabwaiyadi ma 'adi to'itayahinaina 'inugenugeta ma taudi simulimuliyaya. Weyahina 'adi toniina 'enana sisanasanapu ma wete simanasameya. ⁵ Sipiyyedi geya sowasowahina ma 'eta taiya hagahagana sihemuli tabubu, ma hesi nata hali loheya 'oidiyega sidena. Weyahina hali loheya 'enadi geya sisanapu ma wete geya simanasamediyedi." ⁶ Yesu gwae hegehegedi bewa 'oidiya 'i'inaneya, ma hesi taudi tuwa geya 'oidiya 'imaedana tohona to'aha weyahina 'ihehewgaegwae.

Yesu tauna sipi 'adi to'itayahina

⁷ Coinega Yesu wete 'ihewgae hilediya 'igwae, "Yagwae moisa 'oimiya, taugu sipi 'idi 'ahwa'eda moisa. ⁸ To'itayahinedi mwalona sinugetama taudi toyagaha, 'oinega 'enadi sipiyedi geya sihesagohedi." ⁹ Coinega wete 'ihewgae hilediya 'igwae, "Taugu tuwa bewa sipiyedi 'idi 'ahwa'edaina. Coinega taiyawedi 'omi 'eguma 'oiguwega waluhu, nata bwebwe'ana waloba. Weyahina sauga 'aigeda 'aigeda nata 'oidiya 'oiguwega waluhulu ma wete 'oiguwega walatulatu ma modumodu bwebwe'ana 'oidiya wa'ai'ai. ¹⁰ Ma hesi toyagaha 'idi paihowa beno nata sitauyama siyagaha ma silohe'amasana, ma wete sipi si'abi hegaladi. Taugu hesiyage yatauyama ma 'oinega 'oiguwega tomota yawasidi bwebwe'ana ma mahamahana siloba." ¹¹ Coinega wete 'ihewgae hilediya 'igwae, "Taugu moisa sipi 'adi to'itayahina bwebwe'agu, weyahina yawasigu yatagwaleya ma 'abehega 'igu sipi weyahidi ya'amasana. ¹² Ma hesiyage taiya 'eguma geya sipi 'adi to'itayahina moisa ma maisamo weyahina 'ipaipaihowa, tutaina 'eguma 'edewa sasasaina 'i'ita 'itautauyama, nata sipiyedi 'i'ebesinedi ma 'idena. Cabwa hesi 'edewaina sasasaina 'inaoma ma sipi tupwadi

'ilohe'amasidi ma mabwaiyadi 'ipa'i lelewanedi. ¹³ Loheya bewa gidemusa nata 'idena weyahina tauna tuwa maisamo weyahina 'ipaipaihowa, tauna geya sipiyedi weyahidi 'inuwatuhu." ¹⁴ Coinega wete 'ihewgaediya 'igwae, "Ma taugu hesi sipi 'adi to'itayahina bwebwe'agu, weyahina 'igu sipiyao mabwaiyadi yasanasanapudi ma wete taudi sisanasanapugau. ¹⁵ Gidemusa tuwa, Tamagu 'isanasanapugau ma wete taugu Tamagu yasanasanapu. Eema yawasigu yatagwaleya ma 'igu sipi weyahidi ya'amasana. ¹⁶ Cigu sipi tupwadi wete simiyamiya taudi tuta bewa 'oina geya 'igu 'ali 'alona simiyamiya. Ma hesi yatohotoho ma sipiyedi yatoedima, ma 'oinega 'enagu sihesagohe ma 'oiguwaga sinaoma ma'iyadiyao siheboda 'aigeda, ma wete 'aneyage 'adi to'itayahina 'aigeda tuwa. ¹⁷ Tamaguina tauna 'ihelauwegauwa madouna, weyahina yawasigu yatagwaleya ma ya'amasana 'abwa muliyetega yawasigu ya'ewahila. ¹⁸ Cigu 'amasaina geya 'eta taiya 'iloinaegau ma ya'amasana, yaboi tuwa yatagwalegauwa ma ya'amasana. Sowasowahigu yatagwalegau ya'amasana, ma weteyage sowasowahigu yawasigu ya'ewa hila, weyahina Tamagu bewa gide 'ina nuwatuhu ta wete 'ina lona 'oiguwaga."

¹⁹ Yesu 'ina gwaeyedi weyahidi meYudiya siboidimo sihe'ohe'ohena madouna, 'oinega 'oidiya wataha 'ilatuwa. ²⁰ Nage 'oina tomota baibaiwa hedade sigwae, "Loheya beno hi'ahi'a 'oina 'imiyamiya, 'oinega 'i'abi'abi heyauyaule. Sahena 'ina gwae wahehesagohedi." ²¹ Ma hesiyage tomota tupwadi sigwae, "Ciya, bewa geya gidemusa hi'ahi'a 'ina gwae. Weyahina yaluyaluwa bi'i geya sowasowahina tomata gibugibu bewa gidemusa 'i'abi hebwebwe'ana 'ese."

MeYudiya Yesu silogwahateya

²² Gogagogai 'ana tuta 'oina guyai 'aigeda Yelusalema 'oina sipaihoweya, beno meYudiya 'idi 'ebe nuwatuhuyahina weyahina beno Hada He'asisi si'abi hemaedana hileya ma sibwa'a he'asisiyane Yehoba 'oina. ²³ Guyainaina 'oina Yesu Hada He'asisi 'oina 'iyawala dadana 'aigeda biliupa 'oina. Biliupainaina sibwauweya Kini Solomoni 'ina biliupa. ²⁴ Nage 'oina meYudiya Yesu siha'wabu'wabuya ma sihewgaeya sigwae, "Tuta mabwaiyana 'oidiya 'owa 'ima nuwatuhu 'uhehe lahalahadi. Ma to tuta 'oina 'abwa 'oima 'uhewwaila bwaibwaina, 'owa moisa To'abihetenaina bo geya?"

²⁵ Ma Yesu 'ihewgaediya 'igwae, "Coimiya yahepwaila pwaiya ma geya wahemisaegau. Ma wete paihowaedi Tamagu saninega yapaipaihowadi ta 'oidiyega wete sihepwaila pwaigauwa, ²⁶ ma hesiyage geya wahemisa tohogau, weyahina 'omi geya 'igu sipiyao moisa. ²⁷ Weyahina taugu 'igu sipiyao 'enagu sisanasanapu, ma wete taugu yasanasanapudi eema simulimuliyegau. ²⁸ Ma wete 'igu sipiyedi yawasidi miyamiya hatayana ya'ebwaediya ma 'oinega geya'abwa sigalagala. Ma wete taudi nata geya'abwa 'eta taiya nimaguwega 'i'waye'wayegau. ²⁹ Sipiyyedi Tamagu tauna 'i'ebwaegauwa, 'oinega geya 'eta taiya sowa-

sowahina ma Tamagu nimanega 'i'waya. Weyahina tauna ginaula mabwaiyana 'ihemadou sinediya. ³⁰ Tau-gu ma Tamagu 'aigeda tuwa."

³¹ Coinega meYudiyaedi da'ule wete si'ewediya ma 'abehega Yesu si'ahu he'amasi, ³² ma Yesuina 'i'itediya ma 'ihegwaediya 'igwae, "Paihowa bwebwe'adi ma wete baibaiwadi Tamagu 'oinega yapaihowediya 'oimiya ma wa'itediya, ma to paihowa hede weyahina nuwanuwami ma 'abehega da'uleyega walohe'amasi-gau?"

³³ Coinega meYudiyaedi Yesu 'enana sihemaiseya sigwae, "Geya 'abehega 'ino paihowa bwebwe'adi weyahidi 'ahunugo, ma hesiyage 'ino gwae hohopa'ala weyahidi 'ahunugo. Weyahina 'owa tuwa loheya masiha ma 'ugwaeya 'abehega 'owa tuwa Yehobaina."

³⁴ Coinega Yesu wete 'ihegwae hilediya 'igwae, "Cima loina 'oidiya Buki He'asisi 'oina silele pwaiya Yehoba 'ina gwae 'abehega, 'Comi tuwa yehobaedi.' ³⁵ Ma moisa tuwa Yehoba 'ina hepwalkaina 'ina Buki He'asisi 'oidiya mabwaiyana geya 'ida 'abowa. Ma bukinaina 'oina 'i-hepwaila 'abehega tomotaedi taudi Yehoba 'ina gwae 'i'ebwaediya, ma 'i'ahwa yehobaediya. ³⁶ Coinega to'aha weyahina 'igu gwae wanuwatuhuya 'abehega gwae hohopa'ala tutaina yagwaeya 'abehega taugu Yehoba natuna? Ma hesi wa'ita, taugu 'ihesuwanegauwa ma 'ihesuwanegauma ma yatauyama bale'uwa ma 'ina paihowa yapaipaihowadi. ³⁷ Coinega 'eguma taugu geya Tamagu 'ina paihowa yada paihowediya, sahena wete wahehemisaegau. ³⁸ Ma 'eguma taugu moisa Tamagu 'ina paihowa yapaipaihowadi, ma geya wahemisaegau, tuwa hede paihowaedi wahemisaedi, 'abwa hesi 'igu paihowaedi 'oidiyega wasanapu bwaibwainigau 'abehega taugu moisa Tamagu 'oiguwa 'imiyamiya ma wete taugu Tamagu 'oina yamiyamiya."

³⁹ Nage 'oina meYudiyaedi wete sitohoya ma 'abehega si'abiyahi, ma hesi nimadiyega 'ilatuwa ma 'itauya. ⁴⁰ Ci'ebesinediya ma 'ihabala hila Yolidani we'ahina 'oina, beno Yoni 'ina 'ebe hehabitaiso nugenugeta deina, ma 'oina nobwa 'ilo'asa. ⁴¹ Nage 'oina boda si'autama 'oina ma siboidimo 'oidiya sihegwaegwaeya sigwae, "Yoni moisa geya 'eta paihowa waiwaina 'ipaihowadi, ma hesiyage 'ina hepwalka loheya bewa weyahina 'ana moisa 'ilatu pwaima, ta wete ta'ahwa moisaeya." ⁴² Casainaina 'oina tomota baibaiwadi Yesu sihemisaeya.

Lasalo 'ina 'amasa weyahina

11 Loheya 'aigeda lolohalaina sanina Lasalo, Bedani loheyaina. Loheyainaina nuhuno siteluwa mahetenao simiyamiya, 'aigeda sanina Meli ma 'aigeda sanina Malida. ² Meliina tauna 'abwa nata Yesu 'ahena 'ihelohoi ma wete debanega Yesuina 'ahena 'ilogogosi. ³ Coinega tutaina nuhudiina Lasalo 'ilohala taudi tuwa nuhunaowedi wasa sitauyeya Yesu 'oina sigwae, "Cinapwana, 'iyauina Lasalo 'ilohala." ⁴ Nage 'oina Yesu Lasalo wasana 'ihesagoheya 'oinega tomota 'ihegwaediya 'igwae, "Lohalaina beno 'ana sanapu

nata geya'abwa yawasina 'igumwagumwala. Ma hesi lohala nage 'oina 'ilatuwa ma 'oinega tomota mabwaiyadi Yehoba sihepwatuwe ma wete natunaina sihepwatuwe." ⁵ Yesu Malida matasina ma wete nuhudiina Lasalo 'ihelauwediya madouna. ⁶ Eeta tutaina Lasalo wasana 'ihesagoheya 'asainaina 'oina 'imiyamiya, 'oina sabwelo 'eluwa 'imiya hila.

⁷ Sabwelowedi 'eluwa sigumwala ma 'ana tomuliyae-di 'ihegwaediya 'igwae, "Bewa tuwa talohihila Yudiya." ⁸ Coinega 'ana tomuliyae-di sihegwaeya sigwae, "Cinapwana, sahena tatautauya 'asainaina 'oina. Weyahina 'eguma tatauya, nata meYudiya da'uleyega si'ahu he'amasi." ⁹ Coinega Yesu 'ana tomuliyae-di 'ihegwaediya 'igwae, "Sabwelo 'ana mabwaiyana beno gonagona 'oinega ma 'itauya 'ana siga lahilahi. Sabweloina 'oina 'eguma 'eta taiya loheya 'itauya, nata geya'abwa 'ihetupatupa. Weyahina gogo gabulena 'ana maedana 'imiyamiya. ¹⁰ Ma hesi 'eguma 'eta loheya nihuwanega 'itauya, nata 'ihetupa deyadeya. Weyahina nihuwana 'oina geya 'eta wete he'ala hemaedana 'imiyamiya."

¹¹ Gwaeyedi 'i'inediya ma wete 'oidiya 'igwaeya, "Ciyadaina Lasalo 'i'eno sineya, 'oinega yatauya ma yahano." ¹² Coinega 'ana tomuliyae-di sigwae, "Cinapwana, 'eguma moisa 'i'eno sineya, nata moisa 'ana lohalaina 'oinega 'ibwebwe'ana hila." ¹³ Weyahina tomuliyae-di 'idi nuwatuhu 'abehega Lasalo moisa 'i'eno sineya Yesu weyahina 'ihhegwaegwae. Ma hesi Yesu 'ina gwae 'ana sanapu 'abehega Lasalo moisa yawasina 'igumwala pwaiya. ¹⁴ Coinega Yesu 'igwae latu bwaibwainaina 'oidiya 'igwae, "Lasalo yawasina 'igumwala pwaiya. ¹⁵ Ma hesiyage ma'igu yaliyaya, weyahina 'ina 'amasaina geya 'oina yamiyamiya ma 'oinega 'igu paihowa waiwaina wa'ita ma wahemisaegau. Ma tuwa wete bwebwe'ana, ma hana tuwa tatauya ma ta'ita."

¹⁶ Coinega Tomasi tauna sibwauweya Didiluwaluwa 'iyanaowedi 'ihegwaediya 'igwae, "Cida tohe'ita tuwa mahetedai tatauya, 'eguma 'i'amasa, tauda wete ta'amasa."

Yesu tauna toholo hila huhuna

¹⁷ Coinega tutaina Yesu Bedani deina 'ilatuwa ma wasa 'ihesagoheya 'abehega sabwelo 'ehata sigumwala 'oidiya Lasalo sigaliheya. ¹⁸ Bedani beno geya bwaga Yelusalema 'oinega, ¹⁹ eeta meYudiya baibaiwadi ma'idi 'ate muyamuya sitauyama Malida ma Meli 'abehega nuwadi si'abi hebwebwe'anidi. ²⁰ Sauga nage 'oina Malida Yesu wasana 'ihesagoheya 'abehega 'itauyama, 'oinega 'iboinamo 'ilatuwa 'edai Yesu sabi helatuina. Ma Meli beno hadai 'imiyamiya.

²¹ Malidaina Yesu 'ilobeya ma 'ihegwaeya 'igwae, "Cinapwana, 'owa 'eguma 'ebwa 'uda miyamiyana, nuhugu geya'abwa yawasina 'ida gumwagumwala. ²² Ma hesiyage yasanapuya 'abehega 'eguma to'aha weyahina Yehoba 'oina 'u'ahwanoi nata tuwa 'ino 'ahwanoiina maisana 'i'ebwaego."

²³ Coinega Yesu Malida 'ihewgaeya 'igwae, "Nuhuina nata 'itoholo hila."

²⁴ Coinega wahineina 'igwae, "Cehe, yasanapuya nata moisa tuta 'ana 'ebe losaloha 'oina galihega 'itoholo hila." ²⁵ Coinega Yesu wahineina wete 'ihewgae hileya 'igwae, "Taugu moisa toholo hila huhuna ma wete yawasi moisa. Ma taiyawedi 'eguma sihemisaegau, tuta 'ina 'eguma yawasidi 'igumwala, yawasi miyamiya hatayana siloba. ²⁶ Ma taiyawedi 'eguma mayawasidi ma sihemisaegau, nata geya'abwa yawasidi 'igumwagumwala. Coinega togidega 'igu gwae bewa 'oiuwa, 'uhemisaegauwa bo geya?"

²⁷ Ta Malida 'igwae, "Cinapwana, yahemisaegowa 'abehega 'owa To'abihetenaina, Yehoba natuna, gogo gabulena bewa 'oina 'utauyama."

Yesu Lasalo weyahina 'idouwa

²⁸ Malida 'ina gwae mulina 'ilohihila hadai ma tasina Meli 'ihewgae gahuya 'igwae, "Ciyagu, Tohe'itaina 'ilatuma ma 'ihesilalegowa." ²⁹ Nage 'oina Meli tasina 'enana 'ihesagoheya 'oinaga 'isiwa toholo mwayamwayauwa ma 'itauya Yesu 'oina.

³⁰ Ma hesiyage Yesu 'abwa geya 'asainaina 'oina 'iluhuma, 'abwa tuwa tupwaina Malida 'oina 'ilobeya 'oina 'itotoholo. ³¹ Sauga nage 'oina meYudiyaedi taudi Meli mahetedi sihedoudouwa Meliina 'ina tauya 'oina si'iteya, ma 'idi nuwatuhe 'abehega 'itautauya galiha 'idou, 'oinaga sihemuli tabubuya mahetedi sitauya. ³² Coinega tutaina Meli Yesu 'oina 'ilatuma 'ahena 'ituluha ma 'ihe'asisianeya, ma 'igwae, 'igwae, "Cinapwana, 'owa 'eguma 'ebwalai 'ebwa 'uda miyamiya geya'abwa wete nuhuguina yawasina 'ida gumwagumwala."

³³ Yesu nage 'oina 'i'iteya Meli ma meYudiyaedi mahetena sitauyama sidoudou. Cidi douwega Yesu wete 'atena 'imuyamuya ma nuwana 'igala madouna. ³⁴ Ma 'ihewgaediya 'igwae, "Mane 'oina 'ana galihina?" Ma taudi sigwae, "Cinapwana, 'unaoma tatauya ma 'ahetago."

³⁵ Ta Yesu wete 'idouwa. ³⁶ Coinega meYudiyaedi Yesu si'iteya ma sigwae, "Ciyana moisa 'ihelauweya madouna." ³⁷ Ta 'oidiyega tupwadi sigwae, "Tauna tuwa Yesuina mwalona tomata gibugibu 'i'abihe bwebwe'aniya. Ma to'aha weyahina geya 'itauyama ma 'iyana bewa 'ilemema geya'abwa yawasina 'igumwagumwala?"

Yesu Lasalo galihega 'i'abi hetoholo hileya

³⁸ Beno 'oina Yesu tuwa ma'ina nuwagala madouna ma galihina 'oina 'ilatuma. Galihina duluha, 'oinaga 'ahwanaina da'ule tabatabana 'oinaga silagu 'ausiya. ³⁹ Ta Yesu boda 'ihewgaediya 'igwae, "Da'uleina nage galihina 'oinaga wa'ewa yahule." Coinega Malida tauna tuwa loheyaina yawasina 'igumwagumwala nuhuna Yesu 'enana 'ihemaiseya 'igwae, "Cinapwana, tuta bewa 'oina 'imwahulu pwaiya. Weyahina 'ebwalai heneyage 'ahemiya taona pwaiya ta nige bewa sabwe-

lo hehatana 'ilobeya." ⁴⁰ Ma Yesu Malida 'ihewgaeya 'igwae, "Mwalona yahegwae pwaigowa, 'eguma moisa 'uhemisaegauwa, nata Yehoba 'ina waiwai 'u'ita."

⁴¹ Coinega da'uleina sibui wasiyeya, ma Yesu 'i'ita haneya galewa, ma 'i'ahwanoiya 'igwae, "Tamagu yawedo, weyahina 'owa 'enagu 'ana tohesagoha. ⁴² Yasanapuya 'owa moisa 'enagu 'ana tohesagoha bwaibwaina, 'oinaga 'igu 'ahwanoi bewa 'oiuwa 'uda hesagohe ma 'oinaga 'ino waiwai tomotaedi bewa si'ita ma sihemisa 'abehega 'owa moisa 'uhesumanegauwa." ⁴³ Yesu 'ina 'ahwanoi mulina 'enana madouna 'oinaga 'ibwauwa 'igwae, "Lasalo, 'ulatuma!" ⁴⁴ Nage 'oina Lasalo galihega ma'ana wadu 'ilatuma. Weyahina nimana ma 'ahena ma wete manina 'ale'o 'oidiyega siwaduhidiya. Ta Yesu boda 'ihewgaediya 'igwae, "Cana waduhedi walihasi ma 'itauya."

MeYudiya nuwanuwadi ma Yesu silohe'amasi

⁴⁵ Nage 'oina meYudiyaedi taudi Meli 'ana tohab'enedi Yesu 'ina paihowa si'iteya ma 'oinaga sihemisaeya. ⁴⁶ Ma hesiyage tupwadi geya sihemisae, 'oinaga Palisiyao 'oidiya silohihila sihepwaila to'aha gide 'idi 'ita Yesu 'ina paihowa weyahina. ⁴⁷ Coinega Palisiyaowedi ma wete topwaoli 'idi 'inapwanao simiya 'auta, ma sihegwae'igwae, "To'aha loheyaina 'oina tapaihowa? Weyahina bewa tuwa ginaula waiwai 'idi 'ipaipaihowadi. ⁴⁸ Ma 'eguma geya'abwa to'aha 'oina tapaipaihowa, nata tomota mabwaiyadi 'ilisi, 'abwa hesi meLoma 'idi loma mwauna 'oida 'ilatuma, ma 'ida Yehoba 'ina hada ma wete 'ida boda mabwaiyadi si'abi hegaladi."

⁴⁹ Coidiyega loheya 'aigeda sanina Kaiyapa, tauna bolime nage 'oina topwaoli 'idi 'inapwana madouna. Ciyanaowedi 'ihewgaediya 'igwae, "Comi hede nuwa potapotaimi? ⁵⁰ Ma hesi wa'ita! Ceguma loheya 'aigeda tuwa 'i'amasana mabwaiyadi weyahida, beno bwebwe'ana. Ma hesi geya 'ana 'ita bwebwe'ana 'eguma meLoma sitauyama ma 'ida boda mabwaiyana Yudiya 'oina si'abi hegaladi." ⁵¹ Kaiyapaina gwae bewa 'i'inaneya geya tauna 'ina nuwatuhegawa, ma hesi bolimeina beno 'oina tauna topwaoliyadi mabwaiyadi 'idi 'inapwana madouna. Coinega tuta beno 'oina 'i'palopisai'abehega tuta muliya 'oina, nata Yesu 'i'amasana meYudiya mabwaiyadi weyahida. ⁵² Ma geya 'abehega meYudiya siboidimo weyahida, ma hesi Yehoba 'ina tomotaiyao mabwaiyadi gogo gabulena 'oina simiyamiya, 'ihemiya 'autedi boda 'aigeda tuwa 'oina. ⁵³ Sauga nage 'oina tolinaedi 'idi loma silaguya ma 'abehega Yesu silohe'amasi.

⁵⁴ Nage 'oina Yesu meYudiyaedi geya matadiya 'ida ha'ata'atamana, 'oinaga 'i'ebesinediya ma 'itauya 'asa 'aigeda madouna 'oina sanina Epileimi, yoho 'awawa deina, ma nobwa ma'ana tomuliyaeidi 'oina simiyamiya.

⁵⁵ Sauga nage 'oina meYudiyaedi 'idi Hataona *Guyaina* 'ana sauga 'ilobeya, 'oinaga tomota baibaiwai 'idi 'asa 'oidiyega sihanema Yelusalema 'oina sabi 'abi'ehau hiladi 'abwa muliyetega 'idi Guyaiina sipai-

howa. ⁵⁶ Nage 'oina Yesu si'ebeseya, 'idi 'ebesaina 'oina Hada He'asisi deina sitotoholo ma sihehegwaegwae sigwae, "Togidega, loheyaina nata gesowana 'i-tauyama guyai bewa 'oina, 'awa?" ⁵⁷ Tomota 'idi gwae bewa gide, weyahina 'idi babadao 'idi loina pa'alina silaguya, beno topwaoliyedi 'idi 'inapwanao ma wete Palisiyedi siloinaediya 'abehega 'eguma to tupwa 'oina Yesu siloba, mwayamwayau babadaowedi 'oidiya sihepwaila ma si'abiyahi.

Yesu 'ana heholowa weyahina

12 Sabwelo sikisi simiyamiya ma Hataona Guyaina sipaihowa, ma Yesu 'itauya Bedani, beno Lasalo 'ina 'asa 'oina. Lasalo tauna mwalona Yesu 'amasa 'oinega 'i'abi hetoholo hileya. ² Yesu 'itauya 'asainaina 'oina ma nobwa 'ana sipaihowa. Malida tauna 'adi 'i-paipaihowa, ma Yesuina ma'ina bodao ma Lasalo si'ai'ai. ³ Muliyetega Meli holowa 'aigeda bwebwe'ana sanina nadi ma wete 'ana maisa madouna, 'i'eweyama Yesu 'ahena 'iheloiya ma wete Meliina debanega Yesuina 'ahena 'isaudiya. Holowainaina mahaina madou hedadena 'oinega mahainega hada 'alona mabwaiyana 'imiya hegagaleya. ⁴ Ta 'oinega Yudasa Isakaliyota, tauna tuwa Yesu 'ana tomuliya 'aigeda ma wete tauna tuwa loheyainaina 'abwa nata Yesu 'ihe'ebwayae, 'ilomugiya 'igwae, ⁵ "To'aha weyahina holowa nage geya 'ihegimwaneya ma 'ana maisa gide teli handeledi kina 'i'ewa ma wewelohe 'oidiya 'iheguyai?" ⁶ Yudasa 'ina gwae geya 'abehega moisa wewelohe weyahidi 'ihehegwaegwae, ma hesi tauna tuwa weyahina 'ihehegwaegwae. Tauna tuwa toyagaha 'aigeda ma Yesu 'ana tomuliyao 'idi mane 'ana to'ita yahina tauna. Coinega 'idi maneina 'i'ita'ita yahi ma maneinaina 'oinega 'iyagayagaha.

⁷ Ma Yesu Yudasa 'ihewae, "Tuwa 'ulolagu, sahena wete to'aha 'oina 'ugwaegwaene. To'aha gide 'oiguwa 'ipaihoweya, beno tuwa 'agu hemiya taona weyahina. ⁸ Ta 'owa nige wewelohe weyahidi 'uhehegwaegwae, taudi tuta mabwaiyana 'oidiya ma-hetemiya wamiyamiya. Ma hesi taugu nata geya'abwa tuta saliyana 'oimiya yamiyamiya."

Lasalo wete 'abehega silohe'amasi

⁹ Ma meYudiya boda madouna Yesu wasana sihesagoheya 'abehega Bedani 'oina 'imiyamiya, 'oinega 'asainaina 'oina sitauya. Nuwanuwadi Yesu ma Lasalo si'itadi, Lasaloina tauna mwalona 'amasega Yesu 'i'abi hetoholo hileya. ¹⁰ Coinega topwaoliyao 'idi 'inapwanao Lasalo weyahina sihetala gwaeya ma 'abehega silohe'amasi. ¹¹ Weyahina meYudiya baibaiwadi Lasalo si'iteya ma 'adi tohanugetaowedi 'oidiyega sihawahawasi ma Yesu simulimulye.

Yesu 'ina luhu Yelusalema 'oina

¹² Hali sabwelowa boda madouna taudi sitauyama Yelusalema Hataona Guyaina weyahina Yesu wasana sihesagoheya 'abehega 'abwa nata Yesu Yelusalema

'oina 'iluhuma. ¹³ Coinega tomotaedi sadasada lah-waina si'ewediya ma silatuwa 'edai Yesu sabi lobaina. Cedaina 'oina sitotoholo ma 'enadi madouna 'oidiyega sibwaubwau sigwae, "Yauwedo Cinapwana, Yehoba saninega 'utauyama, ma 'uhetoloina madouna 'ima 'asa Isileli 'oina." ¹⁴ Yesuina hebai 'aigeda sanina 'ase 'oina 'igeluwa ma 'iluhulu Yelusalema. Tuwa gide to'aha Buki He'asisi 'oina 'ihewaila, gide wete 'ilatu 'esa, tuta 'igwae,

¹⁵ "MeSaiyoni, sahena wamatamatauta, bewa tuwa 'imi kini 'oimiya 'iluhulu. Tauna 'ase hauhauna 'oina 'igeluwa."

¹⁶ Sauga nage 'oina tomuliyae gwa bewa sihesagoheya ma hesi geya 'oidiya 'imaedana. Yesu 'ina 'amasa 'oinega ma 'ina toholo hila 'oina 'abwa hesi Yehobaina 'ina gwaaina Buki He'asisi 'oina sinuwatuhu yahiya ma sisanapuya to'aha gide tomota 'idi paihowa Yesu 'oina, gwaaina 'ana moisa 'ilatuwa.

¹⁷ Ma bodaedi taudi matadiya Yesu Lasalo galihega 'ibwauweya ma 'amasega 'i'abi hetoholo hileya, taudi sitauya 'iyadiyao 'oidiya ma Lasalo 'ina toholo hila wasana sihepwaila dadaneya. ¹⁸ Nage 'oina meYudiya baibaiwadi Yesu 'ina paihowa waiwaina wasana sihesagoheya, 'oinega sitauya Yesu 'ina tauyama 'ana sauga 'oina ma 'abehega 'ina luhu Yelusalema 'oina sihelatu. ¹⁹ Beno 'oina Palisiyao siboidimo 'oidiya sigwae, "Moisa tuwa, 'ida waiwai 'igumwala. Weyahina tomota mabwaiyadi Yesu 'ina boda 'oina sitautauya."

MeGilisi tupwadi nuwanuwadi ma Yesu si'ita

²⁰ Tuta nage 'oina meGilisi tupwadi bodaedi soladiya simiyamiya. Taudi tuwa totapwalolo 'idi 'asega siliya hanema Yelusalema 'oina sabi tapwalolo, Hataona Guyaina 'ana tuta 'oina. ²¹ MeGilisiyedi sitauyama Pilipi 'oina, ma sihesilala, sigwaeya, "Cinapwana, nuwanuwama Yesu 'a'ita." Pilipiina tauna Bedeseida loheyaina, beno Galili 'ina tupwa 'oina. ²² Coinega Pilipi 'itoholowa ma 'itauya Andulu 'ihewae, ma siteluwaedi sitauya Yesu 'oina, ma meGilisiyedi 'idi nuwatuhuina sihepwaila 'oina. ²³ Coinega meGilisiyedi 'enadi Yesu 'ihemaiseya, 'igwae, "Bewa tuwa tuta 'ilatu pwaima ma taugu Loheyaiguina 'agu hepwtu yaloba. ²⁴ Coinega bewa tuwa yahegwae bwaibwainigomi, 'eguma hewana bale'u 'oina wadouni, 'italasawala ma solanega nata 'isiwa 'e'enina madouna ma bwebwe'ana taloba. Weyahina hewana 'eguma geya'abwa bale'u 'oina tadaudauni, ma 'italasawala, nata geya'abwa wete 'e'enina bwebwe'ana talobaloba. ²⁵ Coinega 'eda 'aigedanaina wete gide, 'eguma taiya bale'u 'oina yawasina 'ihelauwe bale'u 'ana miya weyahina, nata yawasina bwebwe'ana geya'abwa 'ilobaloba. Ma hesi taiya 'eguma bale'u 'oina yawasina 'itagwale, nata tauna moisa tuta 'inaonaoma 'oidiya yawasi hataya 'iloba. ²⁶ Coinega taiyawedi 'omi 'eguma nuwanuwami ma 'oiguwa waihetopaihowa, 'omi wamuliyegau. Ma to 'asa 'oina yamiyamiya, 'omi wete 'asainaina 'oina wamiyamiya.

Ma taiya 'eguma wete weyahigu wahetopaihowa, nata 'omi Tamagu 'i'ahwa bwebwe'anegomi."

Yesu 'ina 'amasa weyahina 'ihewgwaegwaeya

²⁷ Yesu wete 'igwaeya, "Tuta nage 'oina nuwagu 'i-gala hedadeya 'oinega togidega nata Tamagu 'oina ya'ahwanoi 'esa? Nuwana bewa gidemusa 'oina ya'ahwanoi 'esa ma 'abehega mwau bewa 'oinega 'ile-megau. Ma geya'abwa bewa gide ya'ahwa'ahwanoi 'esa. Weyahina mwau bewa tauna weyahina yatauyama. ²⁸ Ma hesiyage bewa gidemusa ya'ahwanoi 'esa, yag-wae, 'Tamagu, saniu 'u'abi hanehe.'" Nage 'oina 'enana 'aigeda galewega 'igwae, "Sanigu ya'abi hanehe pwaiya, ma 'abwa nata wete ya'abi hanehe hila."

²⁹ Tuta nage 'oina bodaedi sitotoholowa 'enana nage sihesagoheya, 'oinega siboidimo 'oidiya sigwae, "Tutu 'itutututu." Ma hesi tupwadi sigwae, "Geya, Yehoba 'ina *anelose* 'aigeda 'ihehewgwaegwae."

³⁰ Ma Yesu bodaedi 'ihewgwaediya 'igwae, "Cenainaina nige wahesagoheya geya taugu weyahigu, ma hesi 'omi weyahimi. ³¹ Eeta tuta 'ilatu pwaima ma Yehoba gogo gabulena 'ana tomiyao 'iloinaedi, ma wete togala 'adi toloina gogo gabulena bewa 'oinega 'ipa'i. ³² Ma hesi taugu 'eguma bale'uwega si'abi hanehegau 'aiwe 'oina, nata tomota mabwaiyadi yalisidima ma sinaoma 'oiguwa." ³³ Yesu 'ina 'amasa weyahina bewa gidemusa 'ihe'ita 'esediya.

³⁴ Bodaedi Yesu 'ina gwae sihesagoheya 'igumwala ma 'enana sihemaiseya sigwae, "Cima Buki He'asisi 'oina 'ihewwaila 'abehega To'abihetena miyamiya hatayana. Ma hesi 'owa 'ugwaeya 'abehega Loheyainaina si'abi hanehe. Taiya tauna Loheyainaina?" ³⁵ Cidi gwaeina Yesu 'ihemaiseya 'igwae, "Sauga 'i'iuna 'oina maedana 'oimiya 'imiyamiya, 'oinega bewa tuwa maedanaina 'oina watauya. Weyahina guguyou 'eguma 'ilatuma, nata geya sowasowahimi ma 'eda wa'ita. Weyahina taiya 'eguma guguyou 'oina 'itauya, geya sawasawahina ma 'isanapu to'eha 'itautauya. ³⁶ Coinega tuta bewa 'oina watoho ma maedanaina 'ina miyana 'oimiya wahemisea ma 'oinega 'omi maedanaina natunao ma maemaedaniami."

MeYudiya 'abwa geya sihemisa

Yesu 'ina gwae bewa 'oidiya 'igumwala, ma 'itauya, eeta 'oidiyega 'i'waiha. ³⁷ Yesu 'ila'ilala moisa baibaiwadi 'ihe'itediya, ma hesiyage geya sihemisea toho.

³⁸ Coinega to'aha gidemusa mwalona palopita Aiseya 'ina hepwailla Buki He'asisi 'oina, 'abwa hesi 'ana moisa 'ilatu bwaibwainama 'igwae,

"Cinapwana, wasaedi 'ahewwailediya, taiya hede 'ihemiseadiya? Ma wete Cinapwanaina 'ina waiwai taiyawedi 'oidiya 'ihe'itaediya?"

³⁹ MeYudiyaedi geya sihemisa, weyahina Aiseyaina Buki He'asisi 'oina wete 'ihewwaila, 'igwaeya,

⁴⁰ "Yehoba matadi 'i'abi heguguyou pwaiya, ma wete 'idi nuwatuhu 'i'ausiya. Coinega geya sawasawahidi ma matadi 'oidiyega si'ebubuna ma wete geya sawa-

sawahidi ma 'idi nuwatuhu 'i'asilala. Coinega geya sawasawahidi ma sitauyama 'oiguwa ma ya'abi hebwebwe'anidi."

⁴¹ Aiseya gwae bewa 'i'inaneya weyahina Yesu 'ina hewaiwai 'isanapu nugeteya 'oinega weyahina 'ihewwaila nugeta.

⁴² Nage 'oina meYudiyaedi 'idi tohanugetao tupwana baibaiwadi Yesu sihemiseaeya, ma hesiyage geya sihewwaila hapwesa. Weyahina Palisiyao simatautediya, nata gide hada tapwalolo 'oinega silohesoheoiyedi.

⁴³ Ma wete tomotaedi taudi nuwanuwadi ma 'adi 'ahwa bwebwe'ana tomota 'oidiyega siloba, ma hesi geya nuwadi ma Yehoba 'oinega 'adi 'ahwa bwebwe'ana siloba.

Yesu 'ina gwae hesihesinuwa weyahina

⁴⁴ Eeta Yesu 'enana madouna 'oinega 'ihewgwaediya 'igwae, "Taiyawedi 'omi 'eguma wahemiseaega, 'omi wete tauna 'ihesumanegauga wahemiseaeya. ⁴⁵ Ma wete taiyawedi 'omi 'eguma wa'itegauga, 'omi wete 'agu tohesumaneina wa'ita pwaiya. ⁴⁶ Taugu bewa maedanaina yatauyama bale'uwa ma 'oinega taiyawedi 'omi 'eguma wahemiseaega, nata geya'abwa guguyou 'oina watautauya. ⁴⁷ Ma wete taiyawedi 'omi 'eguma 'enagu wahesagohedi, ma geya wapaihowadi, nata geya'abwa 'imi pui weyahidi yaloiloinaegomi. Weyahina taugu yatauyama geya 'abehega tomota 'idi pui sabi heyatalaina, ma hesi yatauyama tomota 'idi pui 'oidiyega ya'abihetedi. ⁴⁸ Weyahina taiyawedi 'omi 'eguma walogwahategau ma 'igu gwae wete walogwahatediya, nata tuta 'ana 'ebe losaloha 'oina loina waloba. Loinaina beno 'igu gwaeyedi 'oidiyega nata waloba. ⁴⁹ Weyahina gwaeyedi taugu geya 'igu nuwatuhu 'oidiyega, ma hesi to'aha gide tauna 'ihesumanegauma 'ina nuwatuhu 'oidiyega 'ilohatotogauwa, wete gide 'oimiya yahehewwailediwa. ⁵⁰ Cina lohatotowedi mabwaiyadi yasanapudiya yawasi miyamiya hatayana 'oidiya simiyamiya. Coinega to'aha gidemusa Tamagu 'ina lohatoto 'oiguwa, wete gide bewa 'oimiya yahehewwailediwa."

Yesu 'ana tomuliyao 'ahedi 'ibuyodiya

13 Hataona guyaina 'ana sauga 'i'e'ehoho, ma Yesu 'isanapuya 'abehega 'ina sauga 'iloba pwaiya ma bale'u bewa 'i'ebesine ma 'ilohihila Tamana 'oina. Yesu 'ina bodaowedi 'ihelauwediya madouna, 'ina tuta 'ebe hegaina hauhau 'oinega ma 'ana 'ebe losaloha 'oina 'ihelauwediya.

² Sauga nage 'oina Yesu ma 'ana tomuliyao nima bwaubwau ma 'eluwa mahetenao si'ai'ai. Ma Yudasasakaliyota, tauna Saimoni natuna, Seitani 'oina 'iluhu pwaiya 'ihenuwa laguweya ma 'abehega Yesu 'itebae.

³ Ma hesi Yesu 'isanapu pwaiya 'abehega ginaula mabwaiyana Tamana 'i'ebwaya pwaiya ma 'iboimo 'iloina. Ma wete Yesu 'isanapuya 'abehega Yehoba 'oinega 'itauyama ma 'isanapuya 'abehega Yehoba 'oina nata wete 'ilohihila. ⁴ Eeta 'idi 'ebe 'aiina 'oinega Yesu 'ito-

holowa, 'ana 'ale'o 'i'ewa yahuleya, ma *tawelo* 'i'oteya. ⁵ Muliyetega gaeba 'oina we'aha 'isiweya, ma 'ana to-muliyaedi 'ahedi 'ibuyodiya, 'abwa muliyetega taweloina 'oinega 'ahediyedi 'isaudiya.

⁶ Coinega Yesu Saimoni Pita 'oina 'ilatuwa ma Saimoniina Yesu 'ihewgaeya 'igwae, "Cinapwana, sahena 'aheguvedi 'ubuyobuyodi." ⁷ Ma Yesu Saimoni 'enana 'ihehileya 'igwae, "Geya 'usanapu to'aha bewa tuwa 'oiuwa yapaipaihowa, ma hesi tuta muliya 'oina 'abwa hesi 'usanapu." ⁸ Coinega Saimoni Pita 'ihewgae hileya 'igwae, "Sahena 'eta wete tuta 'oina 'ahegu 'ubuyobuyodi." Coinega Yesu wete 'igwae, "Ceguma geya'abwa 'aheu yabuyobuyodi, 'owa geya 'iyagu."

⁹ Saimoni Pita Yesu 'oina 'itagwala 'igwae, "Cinapwana, bwebwe'ana. Ta geya 'abehega 'ahegumo, ma hesi nuwanuwagu nimagu wete debagu mabwaiyana 'ubuyodi." ¹⁰ Coinega Yesu 'ihewgaeya 'igwae, "Taiyawedi 'omi 'eguma wahatui pwaiya, 'ilobwainegomiya ma 'ahemimo yabuyodi ma 'oinega wahimi mabwaiyadi si'ehau. Yasanapugomiya 'omi bwebwe'ami, ma hesi geya mabwaiyami bwebwe'ami." ¹¹ Yesu gwae bewa 'i'inaneya weyahina 'isanapu nugeteya taiya nata 'oidiyega Yesu 'itebae, tutaina 'igwae, "Geya mabwaiyami bwebwe'ami."

¹² Cahediyedi 'ibuyodiya 'igumwala ma 'ana 'ale'oina 'isipwa hileya ma 'imiya toiya. Cabwa hesi 'ihewgaediya 'igwae, "Nuwamiya 'imaedana to'aha yapaihoweya 'oimiya, bo geya? ¹³ Comi wabwauwegauwa 'abehega taugu Tohe'ita ma wete 'imi Cinapwana. Ta beno moisa, geya wa'abo. ¹⁴ Taugu moisa 'imi Tohe'ita ma wete 'imi Cinapwana ma 'ahemi yabuyodiya. Coinega 'omi wete 'ilobwainegomiya ma 'iyamiyao 'ahedi wabuyodi. ¹⁵ Wahetotowanegau ma to'aha gide 'oimiya yapaihoweya, 'omi wete gidemusa 'iyamiyao 'oidiya wapaihowa 'esedi. ¹⁶ Bewa yahegwae bwaibwainigomi 'abehega geya 'eta taiya topaihowa 'ina 'inapwana 'ida hanesineya. Tohewasa wete gidemusa, geya sowasowahina ma 'ana tohesumaneina 'ihanesine. ¹⁷ He'itaedi mabwaiyadi wasanapudiya, ma 'eguma wapaihowadi, nata 'omi 'ebe yaliyaya bwebwe'ana waloba.

¹⁸ "Cigu gwae bewa geya 'abehega mabwaiyami weyahimi, ma hesiyage taiyawedi taudi yahesinuwana pwaidiya weyahidi yahegwae. Ma hesi Buki He'asisi 'oina hali loheya weyahina 'ihewpaila, 'ana moisa 'ilatu bwaibwaina tutaina 'igwae, 'Loheyainaina tauna 'ana ya'ebwa'ebwaeya, tauna tuwa loheyainaina nata 'imiya lohila ma 'ilo'alehegau.'

¹⁹ "Ginauledi bewa yahepwaila pwaidiya 'oimiya, ma 'oinega 'abwa tuta muliya 'oina silatuma, 'abwa wa'itadi ma wahemisaegau 'abehega taugu tuwa Loheyaiguina bewa yahegwae. ²⁰ Moisa tuwa, 'abwa yahewasaegomi tomota 'oidiya, ma 'eguma taiya 'itagwala 'oimiya, beno tauna 'itagwala pwaiya 'oiguwa, ma wete 'itagwala 'agu tohewasaina 'oina."

Yesu 'ana he'ebwaya weyahina

²¹ Gwae bewa 'igwaenediya 'igumwala, ma nuwana 'igala madouna, 'oinega 'ana tomuliyaedi 'oidiya 'ihewpaila latuwa 'igwae, "Yagwae moisa 'oimiya, nata 'oimiyega loheya 'aigeda 'itebaegau." ²² Nage 'oina tomuliyaedi mabwaiyadi nuwadi 'ihenainaida 'oinega mabwaiyadi sihe'ebu'ebubuna hilediya, weyahina geya sisanapu taiya weyahina 'idi Cinapwanaina 'oidiya 'ihewgwae.

²³ Tuwa 'ana tomuliyaina 'aigeda, tauna moisa 'iyana, Yesuina deina 'imiyana. ²⁴ Eeta Saimoni Pita nimanega tomuliyainaina 'ihewgaeya 'igwae, "Cuhesilala taiya weyahina 'ihewgwae?"

²⁵ Ma tomuliyaina tauna Yesu deina 'i'eno hilahila, Yesu 'ihewgaeya 'igwae, "Cinapwana, taiya weyahina 'uhegwae?" ²⁶ Coinega loheyaina 'enana Yesu 'ihemaisiya 'igwae, "Cu'ita'ita nata 'eguma beledi yahisi ma 'wayahi 'oina yahepwasa ma ya'ebwae, tauna beno loheyainaina." Coinega Yesu beledi 'i'iuna 'i'eweya 'wayahi 'oina 'ihewwaseya ma Yudasa 'i'ebwaeya, tauna tuwa Saimoni Isakaliyota natuna.

²⁷ Sauga nage 'oina Yudasa beledi 'i'eweya ma Seitani 'oina 'iluhua. Coinega Yesu Yudasaina 'ihewgaeya 'igwae, "Culomwayamwayau ma 'ino paihowaina 'upaihowa."

²⁸ Ma 'iyamo bodaedi, taudi mahetediyao simiyamiya, Yesuina 'ina gwaeina Yudasa 'oina geya sisanapu to'aha weyahina 'ihewgwae. ²⁹ Yudasaina tauna 'idi mane 'ana to'itayahina, 'oinega 'idi nuwatuha 'abehega Yesu Yudasa 'ihewgaeya ma 'i'tauya guyaina weyahina ginaula 'igimwane, bo nuwana 'itautauya wewelohe 'oidiya ma 'idi mane 'i'ebwaedi. ³⁰ Eeta Yudasa belediina 'i'aiya, ma 'ilomwayamwayauwa 'ilatuwa 'atamana. Beno ni-huwana.

Yesu 'ina loinao hauhaudi

³¹ Yudasaina 'i'ebesinediya, ma Yesu 'ana tomuliyae-di 'ihewgaediya 'igwae, "Taugu Loheyaiguina 'igu sauga 'ilatu pwaima, ma 'igu wasawasa 'ilatu, ma wete taugu Yehoba 'ina wasawasa ya'abilatuhe. ³² Cabwa nata 'oiguwega Yehoba sanina 'i'abi hanehe, ma wete Yehoba 'iboi 'oinega taugu sanigu 'i'abi hanehe mwayamwayauwe. ³³ Natugwao, tuta 'i'iunamo taugu mahetemiya tamiyamiya. Ma 'abwa nata ya'ebesinegomi ma wabesegau. Ma hesi bewa tuwa yahegwae gide mwalona meYudiya yahegwae 'esediya yagwae, 'Casainaina 'oina yatautauya, 'omi geya sowasowahimi ma 'oina watauyawa.'

³⁴ "Coinega wete 'omi loina hauhauna bewa ya'ebwaegomi ma 'aigeda 'aigeda 'atemiyega wahelau hilegami. Ma wahelau hilegami gidemusa taugu yahehelaugomi. ³⁵ Ma 'oinega 'imi helauina tomota baibaiwadi si'ita, ma sisanapugomi 'abehega 'omi moisa 'agu tomuliyao."

Pita 'ina mwehihi Yesu 'ilagu latuheya

³⁶ Ma Saimoni Pita Yesu 'ihesilaleya 'igwae, "Cinapwana, ta'eha 'uhaha'esa?" Coinega Yesu Saimoni 'enana 'ihemaiseya 'igwae, "Sauga bewa 'oina geya sowasowahiu ma 'umuliyegau, ma hesi sauga 'inaonaoma 'oina 'abwa hesi 'umuliyegau 'asainaina 'oina yatautauya."

³⁷ Ma Pita Yesu wete 'enana 'ihemaiseya, 'igwae, "Cinapwana, to'aha weyahina sauga bewa 'oina geya'abwa yamulimuliyego? Hesi 'uda sanapu yatagwalegauwa ma weyahiu ya'amasa."

³⁸ Coinega Yesu 'igwae, "Cino gwaeyedi geya yahemisaedi, ma hesi 'oiuwa yahepwaila dumwalu nata nihuwanega 'umwehihiyegau matoi, 'abwa muliyetega 'am'am 'idou."

Yesu tauna 'eda Tamadai 'oina

14 Yesu wete 'ihewaediya, 'igwae, "Sahena nuwami sihehelalalaha, ma hesi Yehoba wahemisaedi ma wete taugu wahemisaegau. ² Casainaina Tamagu 'oina 'imiyamiya hada baibaiwadi sitotoholo, 'oinega 'asainaina 'oina yatautauya ma 'imi 'ebemiya ya'atububudi. Gwae bewa 'eguma geya moisa, geya'abwa wete 'oimiya yahehepwai. ³ Ma 'eguma yatautauya ma 'imi 'ebe miya ya'atububudi 'igumwala, nata yahilama ya-toegomi ma tatauya gogoinaina 'oina yamiyamiya, ma 'omi wete 'oina wamiyamiya. ⁴ Cedainaina 'oinega yatautauya 'omi wasanapu pwaiya."

⁵ Ma Tomasi Yesu 'ihesilaleya 'igwae, "Cinapwana, to 'eda 'oinega 'utautauya? Togidega ma 'edainaina 'ada sanapu?" ⁶ Coinega Yesu Tomasi 'ihewaediya 'igwae, "Taugu 'eda, ma gwae moisa, ma wete yawasimi huhudi. Weyahina geya 'eta taiya sowasowahina ma Tamagu 'oina 'itauya 'eguma loheyainaina geya 'oiguwega 'itauya. ⁷ Taugu moisa wasanapu pwaigauwa ma Tamagu wete wasanapuya, 'oinega bewa tuwa Tamagu wasanasanapu ma wete 'ana 'ita wa'ita'ita."

⁸ Nage 'oina Pilipi Yesu 'ihesilaleya 'igwae, "Cinapwana, Tamauina hede 'uhe'itemai." ⁹ Ma Yesu 'enana 'ihemaiseya 'igwae, "Pilipi, sauga saliya hadadana 'oimiya yamiyamiya ma hesi geya 'usanapu tohogau. Taiyawedi 'omi wa'ita pwaigauwa, 'omi Tamagu wete wa'ita pwaiya. Coinega to'aha weyahina 'ugwaeya, 'Tamauina hede 'uhe'itemai?" ¹⁰ Bo nuwana geya wahemisaegau 'abehega taugu Tamagu 'oiguwa 'imiyamiya, ma taugu wete 'oina yamiyamiya."

Coinega wete 'ihewaediya 'igwae, "Gwaeyedi yagwaenediya 'oimiya, taugu geya 'enagu. Ma hesi Tamagu tauna 'enana yagwaenediwa, weyahina tauna 'oiguwa 'imiyamiya ma 'oiguwega 'ipaipaihowa.

¹¹ Coinega bewa tuwa wahemisaegau 'abehega taugu Tamagu 'oina yamiyamiya ma wete Tamagu tauna 'oiguwa 'imiyamiya. Ma 'eguma 'igu gwaeyedi geya wahemisaedi, hede 'igu paihowaedi waiwai wanuwatuhudi ma 'oidiyega wahemisaegau. ¹² Bewa tuwa 'oimiya yahepwaila dumwalu, 'eguma taiyawedi

'omi wahemisaegau nata paihowaedi waiwai yapaihowediya, 'omi wete gidemusa wapaihowa 'esedi. Ma wete tuta muliya 'oina 'imi paihowa waiwai hadadana wa'abi latuhedi, weyahina taugu yatautauya Tamagu 'oina. ¹³ Ma 'eguma to'aha nuwanuwami ma saniguwega wa'ahwanoi, nata ya'ebwaegomi, ma 'oinega Tamagu 'ana hep watu 'iloba 'igu paihowega. ¹⁴ Ceguma to'aha nuwanuwami ma saniguwega wa'ahwanoi, nata taugu yapaihowa."

Yesu 'ina gwae hemisa Yaluyaluwa Tabuna weyahina

¹⁵ Coinega Yesu 'ana tomuliyaeedi wete 'ihewaediya 'igwae, "Ceguma moisa wahelauwegauwa, 'igu loinao mabwaiyadi wahematamatedi. ¹⁶ Ma wete Tamagu 'oina ya'ahwanoi ma 'ami tolema 'aigeda 'ihesumaneyama, ¹⁷ tauna tuwa Yaluyaluwa moisa ma dumwadumwaluna. Ma 'oinega tauna 'oimiya 'imiya hataya. Mebale'u geya sowasowahidi ma Yaluyaluwanaina 'oina sitagwaledi, weyahina 'ana 'ita geya si'ita ma geya wete sisanapu. Ma hesiyage 'omi Tolomainaina wasanasanapu, weyahina sauga 'aigeda 'aigeda 'oidiya 'atemiyamiya. ¹⁸ Ma hesiyage 'eguma ya'ebesinegomi, sahena 'imi nuwatuhu 'abehega wahesina sinageheya, weyahina nata yatautauya 'abwa wete yalohihilama 'oimiya.

¹⁹ "Ci'iunamo ma ya'ebesinegomi. Ma hesi mebale'u taudi geya sihemisaegau nata geya'abwa si'ita'ita hilegau. Ma hesiyage 'omi nata moisa wa'ita hilegau mayawasigu yamiyamiya. Beno 'oinega 'omi nata wete yawasi miyamiya hatayana 'oiguwega waloba.

²⁰ "Sabwelo nage nata 'oina 'abwa hesi wasanapugau 'abehega taugu Tamagu 'oina yamiyamiya, ma 'omi wete 'oiguwa wamiyamiya, ma taugu wete 'oimiya yamiyamiya. ²¹ Ma taiyawedi 'omi 'eguma 'igu loina wasanapudiya ma wahematamatedi, 'omi moisa wahelauwegauwa. Coinega Tamagu 'omi nata wete 'ihelauwegomi, ma wete taugu nata yahelauwegomi, ma yaboi yahe'itaegau 'oimiya."

²² Sauga beno 'oina hali Yudasa, geya Isakaliyota natuna, Yesu 'ihewaediya 'igwae, "Cinapwana, to'aha weyahina 'abehega tauna 'oima 'uhe'itaego ma 'abehega mebale'u 'oidiya geya'abwa?"

²³ Coinega Yesu loheyaina 'enana 'ihemaiseya 'igwae, "Taiyawedi 'omi 'eguma wahelauwegau ma 'igu gwae wamuliyedi, nata Tamagu wete 'ihelauwegomi. Ma 'oinega tauna ba'idagu 'atauyawa 'oimiya ma 'omi ma tauna tamiya hehogona. ²⁴ Ma taiyawedi 'omi 'eguma geya wahelauwegau 'omi geya 'igu gwae 'ana topaihowao. Ma hesi gwaeyedi wahesagohediya, taugu geya 'oiguwega, ma hesi Tamagu 'oinega, tauna 'ihesumanegauma. ²⁵ Sauga bewa 'oina taugu ba'idamiu tamiyamiya 'oinega 'igu gwae bewa ya'ebwa'ebwaegomi. ²⁶ Ma hesi sauga muliya 'oina 'abwa hesi tolemaina saniguwega Yehoba 'ihesumaneyama 'oimiya, tauna tuwa Yaluyaluwa Tabuna, nuwatuhu mabwaiyana 'ihe'itegomi ma wete 'igu gwaeyedi mabwaiyadi 'oimiya 'i'abi henuwatuhu yahigomi.

²⁷ “Ma hesi taugu sauga 'i'iunamo ma ya'ebesinegomi, 'oinega taugu tuwa 'igu nuwadaumwala 'oinega nuwadaumwala ya'ebwaegomi. Nuwadaumwala bewa geya gidemusa mebale'u 'oidiyega, 'oinega sahena nuwami sihehelalaha bo 'atemi siyohoyoho.

²⁸ “Cigu gwae bewa wahesagoha pwaidiya, beno 'Nata yatauya, 'abwa wete yahilama 'oimiya.' Ma hesi 'omi 'eguma wahelauwegau, 'igu tauyaina Tamadaina 'oina weyahina wayaliyaya. Weyahina Tamadainaina tauna 'ihane sinegauwa.

²⁹ “Sauga bewa 'oidiya ginaulaedi yahepwaila pwaidiya 'oimiya, ma 'eguma sauga sinaonaoma 'oidiya ginaulaedi silatu, nata wa'ahwa moisaegau.

³⁰ Nata geya'abwa wete sauga saliyana 'oimiya yahehegwagwae, weyahina bewa tuwa mebale'u 'idi tolina galana 'itautauyama. Tauna geya sawasawahina ma 'ihewaiwai sinegau. ³¹ Ma hesi 'agu lohatoto Tamagu 'oinega sauga baibaiwana yapaipahowadi, bewa 'oinega ma mebale'u sisanapugau 'abehega Tamagu yahelauweya. Tuwa tauna beno. Watoholo ma tatauya.”

Yesu tauna 'aiwe huwahuwa moisa

15 Coinega Yesu wete 'ihewagwaidiya 'igwae, “Taugu 'aiwe huwahuwa moisa waini weyahina, ma Tamagu tauna topaihowa. ² Lahagwao 'eguma geya sida huwa bwaibwaina nata tauna lahagwaowedi 'i'up-wa yahuledi. Ma hesi lahagwaowedi 'eguma huwaidi bwebwe'adi nata moisa 'i'abi bwaibwainidi ma sihuwa bwaibwaina. ³ Comi wete gidemusa 'igu gwae 'oidiyega ya'abihe bwebwe'anegomiya. ⁴ Comi 'oiguwa wamiyamiya ma taugu wete 'oimiya wamiyamiya. Comi 'eguma geya'abwa 'oiguwa wamiyamiya nata geya'abwa huwaimi bwebwe'adi silagulagu. Ceda 'aigedanaina wete gide, 'eguma 'aiwe madouna laganao 'oinega simiyawasi nata laganaowedi geya huwaidi bwebwe'adi silagulagu.

⁵ “Taugu gide 'aiwe 'aigeda madouna ma 'omi gide lahagwao. Coinega taiyawedi 'omi 'eguma 'oiguwa wamiyamiya nata huwaimi bwebwe'adi silagulagu. Weyahina taugu 'eguma geya, nata geya sowasowahimi ma paihowa bwebwe'adi wapaihowadi. ⁶ Coinega taiyawedi 'omi 'eguma geya'abwa 'oiguwa wamiyamiya, nata Tamagu 'oiguwega 'i'ewa yahulegomi ma wawelai. Gidemusa 'aiwe lagalaganao siwelawelai ma 'aiwe 'ala'alasidi 'oidiya sigabugabudi. ⁷ Ma hesi 'oiguwa 'eguma wamiyamiya, ma wete 'igu gwae 'oimiya simiyamiya, ma to'aha 'eguma nuwanuwami ma saniguwega wa'ahwanoi, nata tuwa wete walobadi. ⁸ Ma 'eguma moisa wamuliya bwaibwainigau, nata huwaimi bwebwe'adi silatu ma 'oidiyega tomota si'ita ma Yehoba sihepwatuwe. ⁹ Tamagu 'ihelauwegauwa madouna, 'oinega taugu wete yahehelaugomiya madouna, ma 'oinega 'igu helauina 'oina wada miyamiya. ¹⁰ Ma 'igu loinao 'eguma wete wamuliya bwaibwainidi nata 'omi wete 'igu helau 'oina wamiyamiya. Gide taugu Tamagu 'ina loinao yamuliya bwaibwainidiya, 'oinega 'ina helau 'oina wamiyamiya.

¹¹ “Beno tuwa tauna gidemusa yahegwagwagomiya, ma 'oinega 'igu yaliyayega wayaliyaya ma nuwami mabwaiyana sibwebwe'ana. ¹² Ma bewa 'igu loinao 'oimiya ma 'aigeda 'aigeda wahelau hilegomi gidemusa yahehelaugomi. ¹³ Ma taiya 'eguma 'iyanao weyahidi 'i'amasana, beno moisa helau madou hedadena. ¹⁴ Comi 'eguma 'igu loinao wagwahu bigadi 'omi moisa 'iyagwao. ¹⁵ Sauga bewa 'oinega ma 'ilagalaga geya'abwa wete ya'ahwa'ahwa topaihowaegomi. Weyahina topaihowa geya 'ilobwainidi ma 'idi 'inapwanao 'idi nuwatuhu sisanapudi. Ma hesi 'ilobwainegomiya bewa tuwa ya'ahwa 'iyaguwegomi, Weyahina to'aha gidemusa Tamagu 'oinega yahesagohediya, bo'iyage yahepwaila pwaidiya 'oimiya.

¹⁶ “Comi geya wahesinuwegau ma 'oimiya yahe'inapwana. Taugu hesiyage yahesinuwanegomiya ma 'abehega yahesumanegomi, wapaihowa, ma 'imi paihowaedi 'oidiyega huwaimi bwebwe'adi silatu, ma wete 'oimiya simiya hataya. Ma 'oinega to'aha nuwanuwami, ma saniguwega wa'ahwanoi, nata wete Tamagu 'i'ebwaegomi. ¹⁷ Ma yalohatotogomi 'abehega wahelau hilegomi.”

Yesu 'ina bodao mebale'u silogwahatediya

¹⁸ Coinega Yesu wete 'ihewagwaidiya 'igwae, “Mebale'u 'eguma silogwahategomi, wanuwatuhuyahi 'abehega taugu mwalona wete gide si'esegauwa. ¹⁹ Ma 'eguma mumugami tomiya bale'u gidemusa tomiya bale'u sihelauwegomi, weyahina sisanapuya 'abehega 'omi 'iyadiyao. Ma 'iyamo sauga bewa 'oina, 'omi yahesinuwane pwaigomiya, 'oinega mebale'u 'oidiyega ya'ewa yahulegomiya. Eeta 'omi geya wete mebale'u 'idi boda 'oidiya wamiyamiya. Beno huhuna 'oinega mebale'u silogwahategomiya.

²⁰ “Gwaeyedi ya'ebwaegomiya wanuwatuhuyahi pa'alidi, tutaina yagwaeya 'abehega geya 'eta topaihowa sowasowahina ma 'ina 'inapwana 'ihanesine. Weyahina taugu mwalona gide silo'alehegauwa, 'oinega 'omi nata wete gide silo'alehegemi. Ma 'eguma mwalona 'igu gwae sida muliyaediya, 'omi wete gide 'imi gwae nata simuliya. ²¹ Ginaulaedi galadi bewa nata 'oimiya sipaihowadi weyahina 'omi 'igu bodao, ma wete tauna 'ihesumanegauma geya sisanapu. ²² Ma 'eguma mwalona geya'abwa 'oidiya yatautauya ma 'oidiya yahehepwaila, geya'abwa wete 'idi pui 'oidiya sida miyamiya. Ma hesi yatauya pwaiya 'oidiya ta wete yagwae pwaiya 'oidiya. Coinega geya sowasowahidi ma 'idi puiyedi weyahidi sigwae hila. ²³ Ma taiyawedi 'eguma silogwahategau, bodaedi beno taudi wete Tamagu silogwahateya.

²⁴ “Ma wete 'eguma mwalona geya'abwa 'igu paihowa waiwaidi matadiya yada paipaihowadi, beno geya 'idi puimo. Ma hesi paihowaedi yapaihowa pwaidiya 'oidiya, paihowaedi geya 'eta taiya gide 'ida paihowa 'esediya. Ma paihowaedi si'ita pwaidiya, ma hesi Tamagu ma taugu tuwa silogwahatemaiya. ²⁵ Ma 'idi paihowa galadiyedi silatu bwaibwaina weyahina Buki

He'asisi 'oina 'ihewpaila 'igwae, 'Silogwahategauwa geya huhunamo.'

²⁶ "Comi nata 'ami tolema Tamagu 'oinega yahe-sumaneyama. Tauna Yaluyaluwaina, gwae moisa huhuna. Tauna nata 'ihetohewpaila weyahigu. ²⁷ Ma wete 'omi weyahigu wahetohewpaila. Weyahina 'omi 'igu paihowa hauhau 'ebe hegaina eema 'ana siga be-wa, 'omi mahetegwao."

16 Yesu 'ana tomuliyaedi wete 'ihewgwaediya 'igwae, "Ginaulaedi yagwaenediya 'oimiya ma 'oinega geya'abwa 'oiguwega wabe'ube'u. ² Weyahina 'abwa nata hada tapwalolo 'oidiyega sipa'igomi, ma wete tuta sinaonaoma 'oidiya taiyawedi silohe'a-masigomi nata taudi 'idi nuwatuhu 'abehega ginaula bwebwe'ana sipaipaihowa Yehoba 'ina 'ebe yaliyaya. ³ Cidi paihowaedi galadi nata 'oimiya sipaihowadi weyahina Tamagu ma taugu geya sisanapumai. ⁴ Ginaula bewa yahepwalediwa, ma 'eguma sauganaina silatu, nata wanuwatuhu hila 'abehega ginaulaedi 'oimiya hepwalediya."

Yaluyaluwa Tabuna 'ina paihowa

Coinega wete 'ihewgwaediya 'igwae, "Ginaulaedi bewa mwalon geya yahepwaila nugetedi 'oimiya, weyahina sauga baibaiwana 'oidiya taugu ba'idamiu. ⁵ Ma hesi 'i'iunamo ma ya'ebesinegomi ma yatauya tauna 'ihesumanegauma 'oina, 'oinega ginaulaedi yahepwaledi 'oimiya. Bewa tuwa nata ya'ebesinegomi ma hesi geya 'eta taiya 'ida hesilalegau nuwana 'ida gwae, 'Cinapwana, ta'eha 'utautauya?"

⁶ "Ma ginaulaedi yagwaenediya 'oimiya weyahidi wanuwagala madouna. ⁷ Ma hesiyage bewa yagwae moisa 'oimiya 'abehega bwebwe'ana 'oimiya 'eguma ya'ebesinegomi. Weyahina 'eguma geya'abwa ya'e-be'ebe sinegomi, nata geya'abwa wete Tolemaina 'i-tautauyama 'oimiya. Ma hesi 'eguma ya'ebesinegomi ma yatauya, nata 'ami Tolemaina yahesumaneyama 'oimiya. ⁸ Ma tutaina 'eguma 'itauyama 'oimiya, nata ginaula 'etoi mebale'u 'ihe'itadi ma sisanapudi. Ginaulaedi beno taudi, paihowa galadi, ma paihowa bwebwe'adi, ma wete heyatala weyahidi.

⁹ "Ma tutaina 'eguma 'ihe'itadi ma geya sihemisae-gau, tomotaiyedi taudi ginaula galadi 'adi topaihowao moisa. ¹⁰ Ma wete tauna nata mumuga bwebwe'ana 'ihe'itegami, weyahina taugu yatautauya Tamagu 'oina ma geya'abwa wete wa'ita'ita hilegau. ¹¹ Tolemaina tauna nata wete mebale'u bwa'omatana 'ihe'itadi ma 'oinega mebale'u sisanapu 'abehega bwa'omatana 'i-tauya pwaima bale'uwa. Weyahina bale'uina 'ana toloinaina 'ina paihowa galadi 'oidiyega 'ana heyatala 'iloba pwaiya.

¹² "He'ita baibaiwa hedadedi simiyamiya, ma hesi na-ta geya'abwa yahepwalediwa sauga bewa 'oina, weyahina geya sowasowahimi ma wasanapudi. ¹³ Ma hesiyage 'abwa nata Yaluyaluwa Tabuna 'itauyama 'abwa hesi tauna 'ihanugetegomi ginaula mabwaiyana 'ausaladi 'oidiya. Tauna nata geya'abwa 'ina lolina 'oinega 'iloloina, ma hesiyage to'aha gidemusa Tam-

agu 'oinega 'ihesagoheya nata 'oidiyega 'iloina. Ma wete nata 'ihewgwaegomi to'aha 'abwa sauga sinaonaoma 'oidiya silatu. ¹⁴ Tauna nata wete 'igu sonogega 'ihe'itegomi ma 'oinega sanigu wa'abi hane-he. ¹⁵ Ma to'aha gidemusa Tamagu 'ina 'ebe linao, mabwaiyana taugu 'igu 'ebe linao. Beno 'oinega yag-waeya 'abehega 'igu sonogega 'ihe'itegomi."

Nuwagala 'ibui yaliyaya 'oina

¹⁶ Coinega Yesu wete 'ihewgwaediya 'igwae, "Sauga 'i'iunamo ma geya'abwa wa'ite'itegau. Ma sauga 'i'iunamo 'oina 'abwa wete wa'ita hilegau."

¹⁷ Coinega tomuliyaedi tupwadi sihegwae hilediya sigwae. "Togidega 'ina gwaeina 'ana sanapu, weyahina 'igwaeya 'abehega sauga 'i'iunamo 'oina ma 'i'ebe sinegita ma wete sauga 'i'iunamo 'oina 'abwa wete ta'ita hila? Ma wete 'igwaeya 'abehega 'itautauya Tamana 'oina. ¹⁸ Coinega to'aha sauga 'i'iuna 'ana sanapu?" Ma tomuliyaedi sigwae, "Cinamuge, geya tasanapu to'aha weyahina 'ihewgwaegwae."

¹⁹ Eeta Yesu 'ana tomuliyaedi 'idi nuwatuhu 'isana-puya, 'oinega 'ihewgwaediya 'igwae, "To'aha weyahina wahehegwae? Bo nuwana yahegwae-gomiya 'abehega sauga 'i'iunamo ma ya'ebesinegomi 'abwa wete sauga 'i'iunamo 'oina wa'ita hilegau weyahina wahehegwae, 'awa? ²⁰ Ma hesiyage bewa yahegwae bwaibwainigomi 'abehega 'abwa nata ma'imi nuwagala weyahigu wadou. Ma tomiya bale'u nata 'igu tauya weyahina siyaliyaya. Ma hesiyage 'imi nuwa galaedi nata sauga sinaonaoma 'oidiya 'i'abibui ma wayaliyaya. ²¹ Tuwa gide 'eguma wahine 'ina tuta hen-atuna 'oina, nata ma'ina nuwagala weyahina muya 'iloba. Ma tutaina 'eguma 'ihenatuna, muya mab-waiyana 'inuwenaide, ta 'iyaliyaya tuwa, weyahina gwama 'i'ahala pwaiya. ²² Coinega 'omi wete gide, sauga bewa 'oina ma'imi nuwagala. Ma tutaina 'eguma yahilama 'oimiya ma wa'itegau, nata weyahigu wayaliyaya madouna. Yaliyayaina nata geya'abwa 'eta taiya 'i'ewa'ewa yahuledi 'oimiyega. ²³ Ma tuta nage 'oina geya'abwa 'eta to'aha weyahidi wahehesilalegau, ma moisa hesi saniguwega Tamagu 'oina ginaulinaina weyahina wa'ahwanoi, nata tuwa 'i'ebwaegomi. ²⁴ Comi mwalo ta bewa 'oina saniguwega geya 'eta to'aha weyahina wada 'ahwanoiya. Coinega bewa tuwa 'eguma 'eta to'aha nuwanuwami, wa'ahwanoi ma 'i'eb-waegomi, ma 'oinega wayaliyaya moisa."

Yesu bale'u 'ana lolina 'ihewaiwai sineya

²⁵ Coinega Yesu wete 'ihewgwaediya 'igwae, "Ginaulaedi gwae hegehegedi 'oidiyega yahepwalei pwaidiwa 'oimiya. Ma hesi sauga sinaonaoma 'oidiya nata geya'abwa wete gwae hegehegedi 'oidiyega yahegwae-gomi, ma hesiyage nata Tamagu weyahina 'abwa hesi yagwae hapwesa bwaibwaina 'oimiya. ²⁶ Ma sauga nage 'oina nata 'omi saniguwega Tamagu 'oina wa'ahwanoi, taugu nata geya'abwa weyahimi ya'ah-wa'ahwanoi, ²⁷ weyahina Tamagu 'ihelauwe

pwaigomiya. Cina helauina huhuna weyahina 'omi wahelauwegauwa, ma wete wahemisaegauwa 'abehega taugu Yehoba 'oinega yatauyama. ²⁸ Ta moisa tuwa beno, taugu Tamagu 'oinega yatauyama ma bale'u be-wa 'oina yamiyamiya. Coinega bewa tuwa bale'u ya'e-be'ebesine ma yalolohihila Tamagu 'oina."

²⁹ Coinega 'ana tomuliyae di sihegwaeya sigwae, "Cinapwana, bewa tuwa 'oima 'ugwaelatu bwaibwaina, weyahina geya gwae hegehegedi 'oidiyega 'ugwae.

³⁰ Coinega bewa tuwa 'asanapu bwaibwainigowa 'abehega 'owa moisa ginaula mabwaiyana 'usana-pudiya. Coinega bewa tuwa geya 'abwa wete 'ahehesi-lala hilago, weyahina 'ima nuwatuhi mabwaiyadi 'u-sanapu pwaidiya. Beno 'oinega 'ahemisaegowa 'abehega 'owa moisa Yehoba 'oinega 'utauyama."

³¹ Coinega Yesu wete 'ihewgae hilediya 'igwae, "Be-wa tuwa 'abwa hesi wahemisaegauwa, 'awa? ³² Ma hesiyage wada sanapu 'abehega tuta 'inaonaoma 'oina, bo nuwana tagwae tuta bewa 'ilatu pwaima, ma mabwaiyami waliya sawala 'imi 'asa 'oidiya ma yaboigumo 'ebwa yamiyamiya. Ta geya 'abehega moisa yaboigumo, weyahina Tamagu ba'idagu 'amiyamiya. ³³ Gwae bewa ya'inatediwa 'oimiya ma 'oiguwega wanuwa daumwala. Ma hesiyage 'imi miya gogo gabulena 'oina nata 'igala. Ma hesiyage wa'atepatu, weyahina taugu gogo gabulena 'ana lolina mabwaiyana yahewaiwai sinediya."

Yesu 'ana tomuliyao weyahidi 'i'ahwanoiya

17 Gwae bewa Yesu 'igwaenediya 'igumwala, ma 'i'ita haneya galewa ma 'i'ahwanoiya, 'igwae, "Tamagu, bewa tuwa 'igu tuta 'ilatu pwaima ma taugu tuwa natuina sanigu 'u'abi hanehe ma 'oinega taugu wete sanigu ya'abi hanehe. ² Weyahina lolina mab-waiyana tomota weyahidi 'u'ebwaya pwaigauwa ma taugu yawasidi miyamiya hatayana baibaiwadi ya'eb-waedi, tomotaedi 'u'ebwaegauwa 'oidiya. ³ Yawasiina miyamiya hatayana bewa gidemusa 'ina 'eda: Ceguma tomota sisanapugo 'abehega 'owa moisa Yehoba, ma wete 'eguma sisanapugau 'abehega taugu To'abi-heteguina 'owa 'uhesumanegauma. ⁴ Gogo gabulena bewa 'oina sanigu ya'abi hanehe pwaiya, weyahina pai-howaedi 'u'ebwaegauwa yapaihowa pwaidiya. ⁵ Coine-ga Tamagu, bewa tuwa matauwa sanigu 'u'abi hane-he, gidemusa mwalona tuwa 'owa ma taugu 'ida wa-sawasaina, muliyetega 'abwa gogo gabulena 'ilatuma.

⁶ "Tamagu, mumugau mabwaiyana yahe'ita pwaidiya taudi tomotaedi gogo gabulena 'oina 'u'ebwaegauwa 'oidiya. Ma wete 'enau mabwaiyana si'obigaiya, weyahina tomotaedi 'owa 'u'ebwaegauwa. ⁷ Ginaulae-di mabwaiyadi 'u'ebwaegauwa sisanapu pwaidiya 'abehega mabwaiyadi 'owa 'oiuwega sitauyama. ⁸ Weyahina gwaeyedi 'u'ebwaegauwa yahe'ita pwaidiya ma wete sihemiseya. Coinega sisanapu bwaibwainigauwa 'abehega 'owa moisa 'oiuwega yatauyama ma wete sihemisaegauwa 'abehega 'owa 'uhesumanegauma. ⁹ Coinega bewa tuwa weyahidi ya'ahwa 'ahwanoiya 'oiuwa. Ta geya 'abehega

mebale'u weyahidi, ma hesi tomotaedi taudi 'u'ebwae-gauwa weyahidi, weyahina taudi 'ino tomotaiyao.

¹⁰ Weyahina to'aha gidemusa 'oiguwa simiyamiya, 'owa mabwaiyana 'ino 'ebeloinao. Ma wete 'owa to'a-ha gidemusa 'oiuwa simiyamiya, mabwaiyana taugu 'igu 'ebeloinao, ma 'oidiyega sanigu 'ihemadou pwaiya. ¹¹ Sauga 'i'iunamo ma yalohihilawa 'oiuwa, na-ta geya 'abwa bale'u bewa wete 'oina yamiyamiya. Ma hesiyage tomotaedi taudi 'u'ebwaegauwa nata tuwa bale'u bewa 'oina simiyamiya. Tamagu, 'owa moisa sa-niu hehe'asisyanaina, 'oinega bewa tuwa ya'ahwa'ah-wanoi 'oiuwa ma tomotaedi 'owa 'ino waiwai 'oinega 'u'itayahidi ma 'oinega siheboda 'aigeda, tuwa gide 'owa ma taugu huhunida 'aigeda.

¹² "Weyahina tutaina taugu mahetediu, 'owa 'ino wai-wai 'oinega ya'ita'ita yahidi. Waiwaiina 'owa 'u'ebwae-gauwa 'oinega ya'ita'ita yahidi. Ma Tamagu, bo'iyage 'usanapu pwaiya beno tomotaedi 'u'ebwaegauwa, geya 'eta taiya 'oidiyega yahe'waihi. Beno tuwa lo-heyaina 'ino buki 'oina lele 'imiyamiya 'abehega tauna 'i'waiha, loheyainaina 'iboinamo 'ihesilae.

¹³ "Ma hesiyage taugu 'i'iunamo ma yahilawa 'oiuwa, ma 'igu gwaeyedi yagwaenediya 'igu tomotaiyao gogo gabulena 'oidiya, ma 'oinega 'igu yaliyayega sida yaliyaya madouna. ¹⁴ Cino gwaeyedi ya'ebwaya pwaidiya, ma hesiyage mebale'u 'ino tomotaedi silog-wahatediya. Weyahina taudi mebale'u 'idi boda geya 'oina simiyamiya. Taugu tuwa wete gidemusa mebale'u geya 'idi boda 'oina yamiyamiya. ¹⁵ Ma geya 'abehega ya'ahwa'ahwanoi ma bale'uwega 'u'ewa yahuledi, ma hesi nuwanuwagu ma 'abehega to-galaina 'oinega 'u'ahu su'wasu'wanidi. ¹⁶ Taudi geya mebale'u 'idi boda 'oina simiyamiya, gide wete taugu. ¹⁷ Taudi weyahidi ya'ahwa'ahwanoi 'oiuwa ma 'ino gwae moisanega 'u'abihe bwebwe'anidi ma 'oinega 'i-no bodao 'ehaudi taudi. ¹⁸ Tuwa gidemusa 'owa 'uhe-summergauma bale'u bewa 'oina 'oinega taugu wete gidemusa tomotaedi yahesumanedi tomiya bale'u 'oidiya. ¹⁹ Tomotaedi weyahidi yatagwalegauwa 'oiuwa ma 'oinega sauga 'inaonaoma 'oina taudi wete sitag-waledi moisa 'oiuwa.

²⁰ "Tamagu, geya 'abehega taudi siboi weyahidi ya'ahwa 'ahwanoiya, ma hesiyage taudi 'abwa nata 'i-di gwae 'oidiyega sihemisaegau, taudi wete weyahidi ya'ahwa 'ahwanoiya. ²¹ Ya'ahwa'ahwanoi 'oiuwa ma 'abehega mabwaiyadi sida heboda 'aigeda 'oida, gide 'owa ma taugu 'aigeda tuwa. Ma 'oinega mebale'u si-hemisaegau 'abehega 'owa moisa 'uhesumanegauma. ²² Mwalona 'ino wasawasaina bwebwe'anaina 'u'eb-waegauwa, taudi wete gide ya'ebwae pwaidiya, ma 'oinega mabwaiyadi sida heboda 'aigeda. Gidemusa 'owa ma taugu 'aigeda. ²³ Taugu moisa 'oidiya yamiyamiya ma 'owa wete gide 'oiguwa 'umiyamiya, ma 'oinega sida heboda 'aigeda bwaibwaina. Ma 'oinega mebale'u si'itadi ma sida sanapugau 'abehega 'owa moisa 'uhesumanegauma. Ma wete sisanapugo 'abehega moisa 'uhelauwediya gidemusa 'uhelauwe-gauwa.

²⁴ “Tamagu, tomotaedi 'u'ebwaegauwa, nuwanuwagu ma 'asainaina 'oina yatautauya taudi wete 'asainaina 'oina mahetegwao 'ada miyamiya ma 'oinega 'igu wasawasaina 'u'ebwaegauwa nage 'oina si'ita. Weyahina muliyetega ma bale'u bewa 'upai-howeya, taugu 'uhelauwe nugetegauwa.

²⁵ “Tamagu, 'owa moisa bwebwe'au. Ma hesiyage mebale'u geya sisanapugo, yaboi hesi yasanapanapugo. Ma wete tomotaedi sisanapugauwa 'abehega 'owa 'uhesumanegauma. ²⁶ Coinega mumugau yahe'ita pwaiyeya 'oidiya, ma 'abwa nata wete yahe'ite hiladi, ma 'oinega 'ino helauina 'ateguwa 'imiyamiya taudi 'atediya wete gidemusa 'ida miyamiya, ma taugu wete 'oidiya yada miyamiya.”

Yesu 'ana 'abiyahina weyahina

18 Yesu 'ina 'ahwanoi mulina, ma'ana tomuliyao sitauya papali 'aigeda sanina Kidiloni we'ahina sihableya, ma *Olibe* tanohina 'oina siluhuwa. ² Ma Yudasaina totebaina tupwaina 'isanapu bwaibwainiya. Weyahina sauga baibaiwana Yesu ma'ana tomuliyao 'oina sitautau. ³ Coinega Yudas tolola'alehaowedi ba'idanao sinao tupwaina 'oina, ma'idi wodam ma mayale, ma wete ma'idi gwegwe 'aleha. Ma tolo'alehaowedi 'adi tohewasao taudi topwaoli ma Palisiyao.

⁴ Ma hesi Yesu ginaula mabwaiyadi 'isanapu nugetediya to'aha nata 'oina 'ilatu. Coinega Yesu 'inaowa tolo'alehaedi 'oidiya ma 'ihesilalediya 'igwae, “Taiya wa'ebe'ebese?”

⁵ Ma taudi sigwae, “Caigeda Nasaleta loheyaina, sanina Yesu.” Coinega Yesu 'ihewgae hilediya, “Taugu!” Ma totebaina tolo'alehaowedi ba'idadiu sitohotoholo.

⁶ Sauga nage 'oina tutaina Yesu 'igwae, “Taugu,” beno 'oina tolo'alehaedi tupwana sihutu hila ma sibe'uwa bale'uwa.

⁷ Muliyetega tolo'alehaedi bale'uwegu sitoholo hila, ma Yesuina wete 'ihewgae hilediya 'igwae, “Taiya wa'ebe'ebese?” Coinega taudi sigwae, “Nasaleta loheyaina 'aigeda, sanina Yesu.” ⁸ Coinega wete 'ihewgae hilediya 'igwae, “Nige yahegwae pwaigomiya, taugu. Ma 'eguma taugu moisa wabesebesegau, hede 'agu tomuliyaoowedi bewa watagwaledi ma sitauya 'idi 'asa.” ⁹ Yesu gwae bewa 'i'inaneya ma 'oinega 'ina 'ahwanoina Tamana 'oina 'ana moisa 'ilatu bwaibwainia, tutaina 'igwae, “Tamagu, loheloheyaowedi 'u'ebwaegauwa geya 'eta taiya 'oidiyega yahe'waihi.”

¹⁰ Ma Saimoni Pita Yesu deina 'itotoholo 'ina 'elepa 'aleha tolobwanega 'ilisi 'eweya, ma Topwaoli Madouna 'ina topaihowa tenana 'ebeulega 'i'upwa yahuleya. Topaihowaina sanina Maleko. ¹¹ Coinega Yesu Saimoni Pita 'ihewgae 'igwae, “Cino 'elepa 'aleha 'ana 'ebe laguwa 'ulagu hila, sahena 'agu muya biy-oina 'usu'wasu'wani. Weyahina biyo bewa Tamagu 'i'ebwaegauwa ma 'abehega yanuma.”

Yesu Anasa matana sihetoholoya

¹² Nage 'oina tolo'alehaowedi ma'idi tohanugetao ma wete meYudiya 'idi hewahewaliyao Yesu si'abi yahiya ma nimana sipaiya. ¹³ Nugeta sitauyeya Anasa 'ina hada. Anasa tauna Kaiyapa bwahiyana. Bolime nage 'oina Kaiyapaina tauna topwaoliyao 'idi taubada madouna. ¹⁴ Tauna tuwa Kaiyapaina mwalona meYudiya 'ihewgae 'abehega 'ilobwaineya ma loheya 'aigeda tuwa 'i'amasa tomota mabwaiyadi weyahidi.

Pita Yesu 'imwehihiyeya

¹⁵ Coinega Yesu sitoeya ma 'ana tomuliyao 'eluwa boda simuliyedi. Taudi Saimoni Pita ma wete 'aigeda tomuliyao tauna Topwaoli Madouna 'iyana. Coinega boda ba'idadiyao siluhuwa Topwaoli Madouna 'ina hada.

¹⁶ Pita hesiyage geya 'iluhu hadai, 'atamana 'itotoholo. Muliyetega tomuliyaini tauna tuwa Topwaoli Madouna 'iyaini 'ilatuwa, ma wahine 'aigeda tauna 'ahwa'eda 'ana to'itayahina 'ihewgae ma 'abehega Pita 'oina 'itagwala ma 'iluhu hadai. Coinega wahineina Pita 'itagwaleya ma 'iluhu hadai. ¹⁷ Nage 'oina wahineina Pita 'ihewgae 'igwae, “Cowa nuwana Yesu 'ana tomuliyao 'aigeda, 'awa?” Ta Pitaina 'imwehihiya 'igwae, “Ciya, taugu hene geya!”

¹⁸ Ma sauga nage 'oina gogagogai 'ana tuta, 'oinega topaihowa ma tolo'alehaedi 'aiwe sihataliya ma 'oina simwaimwailu. Coinega Pitaina 'i'itediya simwaimwailu, ta wete tauna 'iluhuwa 'oidiya, ma mahetenao simwaimwailu.

Topwaoli Madouna Yesu 'ibwa'a hesilaleya

¹⁹ Nage 'oina Topwaoli Madouna Yesu 'ihesilaleya 'igwae, “Taiyawedi taudi 'a tomuliyaoowedi? Ma wete togidega 'uhehe'ita 'esedi?” ²⁰ Coinega Yesu Topwaoli Madouna 'enana 'ihemaiseya 'igwae, “Sauga mabwaiyana 'oidiya 'atamana ta hada *tapwalolo* 'oidiya ta Yehoba 'ina Hada He'asisi solana yahehe'ita. Coinega meYudiya mabwaiyadi 'igu he'ita sihesagohediya ta sisanapudiya. Weyahina 'igu he'ita geya yada dahweya. Tuta mabwaiyana tomota matadiya yahehe'ita. ²¹ Coinega to'aha weyahina taudi geya 'oidiya wahesilala? Weyahina 'igu gwae mabwaiyadi taudi sihesagoha pwaidiya to'aha 'igu hegwae 'oidiya mabwaiyana sisanapanapudi.”

²² Yesu 'ina hemaisao 'ihewgae 'igumwala, 'oinega 'aigeda tolo'aleha deina 'itotoholo ma nimana 'oinega Yesu 'i'ahu nahenaheya, ma 'ihewgae 'igwae, “Taiya 'owa nige Topwaoli Madouna 'oina bewa gidemusa 'ugwae 'esa?”

²³ Coinega Yesu loheyaina 'enana 'ihemaiseya 'igwae, “Ceguma moisa 'usanapuya 'abehega yagwae puiya, bewa tuwa 'igu gwae puiina 'ugwae latuhe. Ma 'eguma 'igu gwae bwebwe'adi, to'aha weyahina 'u'ahu nahenahegawa?”

²⁴ Coinega Anasa Yesu ma'ana pai 'ihesumane hileya ma 'ilohihila Topwaoli Madouna 'oina, sanina Kaiyapa.

Pita Yesu 'imwehihi hileya

²⁵ Ma Pitaina 'abwa 'aiweina 'oina 'imwaimwailu bodaedi mahetediu ma sihesilaleya sigwae, "Cowa nuwana 'aigeda bewa loheyaina 'ana tomuliya, 'awa?" Ma Pitaina wete 'imwehihi hila 'igwae, "Ciya, taugu hene geya." ²⁶ Coinega Topwaoli Madouna 'ina topaihowa 'aigeda, tauna mwalo Pita loheyaina 'aneyage tenana 'i'upwe'upweya 'ina susu 'aigeda, 'ihegwaeya Pitaina 'igwae, "Cowa nuwana mahetena Olibe tanohina 'oina ya'itegomiya mwalo, 'awa?" ²⁷ Ta Pitaina wete 'imwehihi hila 'igwae, "Ciya, geya." Tuwa beno ma 'am'am loheyana 'idouwa.

Yesu 'ina lauhetala Pailato 'oina

²⁸ Coinega Yesu Kaiyapa 'ina hadega sitoehileya ma sitauyeya toloina madouna tauna Loma loheyaina sanina Pailato 'ina hada 'oina. Silatuwa ma gona 'i'adaleya. Coinega meYudiyaedi geya sawasawahidi ma toloina 'ina hada 'oina siluhu. Weyahina mumugadi 'eguma nuwanuwadi ma Hataona Guyaina si'ai, geya'abwa meLoma 'idi hada 'oina siluhulu, beno taudi 'idi he'asisi. ²⁹ Beno 'oinega Pailato 'ilatuwa 'atamana ma 'ihesilalediya 'igwae, "Togidega 'imi nuwatuho loheya bewa 'ana he'ewa weyahina, hana wagwae ma yahesagohe."

³⁰ Coinega meYudiyaedi sihemaiseya sigwae, "Loheya bewa 'eguma moisa geya 'ina puimo, geya'abwa wete 'atoetoeyama 'oiuwa."

³¹ Ma Pailatoina wete 'ihegwae hilediya 'igwae, "Hede 'omi wanaoma watoe ma watauye nobwa waboi 'imi loina 'oidiyega waheyatalae." Coinega meYudiyaedi sigwae, "Geya 'eta wete 'ama tagwala ma 'eta taiya 'ina 'amasa weyahina 'aloina ma 'alohe'amasi."

³² Gwae bewa 'ilatuwa ma 'oinega Yesuina 'ina gwaeina 'ina 'amasa weyahina 'ana moisa 'ilatu bwaibwaina, beno mwalonga 'igwaeya togidega nata 'i'amasa 'esa.

³³ Coinega Pailato 'iluhu hila 'ina 'ebe miyaina 'oina ma Yesu 'ibwauweya 'iluhuwa ma 'ihesilaleya 'igwae, "Cowa moisa meYudiya 'idi kini?" ³⁴ Coinega Yesuina Pailato 'enana 'ihemaiseya 'igwae, "Cino hesilalaina 'owa tuwa 'uboi 'oiuwega bo 'eta taiyawedi weyahigu sihegwaegwaeya 'oiuwa?" ³⁵ Ma Pailato 'igwaeya, "Cino nuwatuho 'abehega taugu Yudiya loheyaina? Cowa hene 'uboi 'ino bodao ma'idi topwaoli 'idi babadao sitoegoma, 'oinega 'uhepwaila bwaibwaina to'aha 'ino pui?"

³⁶ Ma Yesu 'igwaeya, "Bale'u bewa taugu geya 'igu 'ebeloina. Weyahina taugu 'eguma moisa bale'u bewa 'igu 'ebeloina, 'agu tomuliyaedi sawasawahidi ma weyahigu silosabilau ma meYudiya geya'abwa si'abi'abi yahigau. Ta moisa tuwa, bale'u bewa taugu geya 'igu 'ebeloina."

³⁷ Coinega Pailatoina Yesu wete 'ihesilala hileya 'igwae, "Cabehega 'owa 'aigeda kini?" Ma Yesu 'igwae, "Beno tuwa 'ugwae pwaiya, weyahina yali'uma ta bale'u bewa 'oina yatauyama ginaula bewa weyahina, ma 'oinega sanapu moisa weyahina yahetohewwaila, ma taiyawedi 'eguma sanapu moisa sihemisae ma si'abiyahi, taudi beno 'enagu 'ana tohesagohao moisa." ³⁸ Coinega Pailatoina wete Yesu 'oina 'ihesilala, 'igwae, "To'aha sanina sanapu moisa?"

Pailato 'abwa hesi 'itagwala ma Yesu 'i'amasa

Pailato 'ihesilala 'igumwala, ma 'ilatuwa 'atamana, ta meYudiyaedi 'ihegwaediya 'igwae, "Loheya bewa geya 'eta wete pui 'oinega yaloba. ³⁹ Ma hesiyage 'omi tuta mabwaiyana 'oidiya mumugami ma 'abehega Hataona Guyaina 'aigeda 'aigeda 'adi tuta 'oidiya, deli 'adi tomiya 'oidiyega 'aigeda loheya yalihasi weyahimi. Coinega togidega 'imi nuwatuho, meYudiya 'imi kini bewa 'oimiya yalihasi?" ⁴⁰ Coinega bodaedi mabwaiyandi si'apu lagata ma 'enadi madounega sigwaeya, "Geya, tauna sahena 'ulihalihasi, nuwanuwama Balabasa hesi 'ulihasi weyahima." (Balabasaina tauna toyagaha.)

19 Coinega Pailato Yesu 'itoeya 'inaowa 'ina tolo'alehaedi 'i'ebwaediya ma gulahega sisapiya. ² Muliyetega tolo'alehaedi talitali si'eweya, Yesu 'ana talatala sipaihoweya, ma Yesu debana silaguya. Cabwa wete 'aigeda 'ale'o wasawasa bwehabwehalina si'eweya ma sihe'oteya. ³ Coinega sinaowa deina ma sigwae lotuyaneya, sigwae, "MeYudiya 'idi kini yo, yawwedo." Ma wete nimadiyega sisapiya.

⁴ Ma Pailato 'ilatu hila ma bodaedi 'ihegwaediya, 'igwae, "Loheya bewa yatoeyama 'oimiya, ma waboi matamiyega wa'ita ma wasanasanapu 'abehega geya 'eta wete pui 'oinega yaloba toho." ⁵ Coinega Yesu ma'ana talatala, ma wete ma'ana 'ale'o wasawasa bwehabwehalina 'ilatuwa 'atamana, ma Pailatoina wete bodaedi 'ihegwaediya 'igwae, "Bewa tauna loheyainaina wa'ita!"

⁶ Nage 'oina topwaoliyao 'idi 'inapwanao ma wete 'idi topaihowao Yesu si'iteya, 'oinega 'enadi madounega sibwauwa, sigwae, "Kelose 'oina watutu hepa'ine!" Coinega Pailatoina 'ihegwaediya, 'igwae, "Hede 'omi wanaoma watoe watauye ma watutu hepa'ine, weyahina taugu geya 'eta 'ina pui yaloba toho."

⁷ Coinega meYudiyaedi sigwae, "Tauma 'ima loina 'abehega bewa tuwa 'ida 'amasa. Weyahina 'i'abowa 'abehega tauna Yehoba natuna."

⁸ Cidi gwaeina Pailato 'ihesagoheya eeta 'imatauta madouna. ⁹ Coinega Yesu 'itoehileya ma siluhuwa 'ina hada 'oina, ma 'ihesilaleya 'igwae, "Cowa ta'ehaga 'u-tauyama?" Ma hesiyage Yesuina geya 'eta to'aha 'igwaene. ¹⁰ Coinega Pailatoina wete 'ihesilala hileya 'igwae, "To'aha weyahina 'igu hesilala geya 'uhemaisa? Geya 'usanapu 'abehega taugu sawasawahigu ma yaloinaego? Ceguma yagwae silihasigo, nata wete lihasa 'uloba, ma 'eguma yagwae silohe'amasigo, nata wete tuwa silohe'amasigo." ¹¹ Ta Yesu Pailato 'iheg-

waeya 'igwae, "Geya 'eta wete 'ino lolina 'oiguwa 'imiyamiya, 'eguma Yehoba geya 'oiuwa 'itagwala. Ma hesiyage 'uda sanapu 'abehega loheyaina tauna 'i-he'ebwayaegauma 'ino lolina 'oina, 'ina pui gala hedadena, 'abwa 'owa 'ino pui."

¹² Pailatoina Yesu 'ina gwae gidemusa 'ihesagoha 'eseya, 'oinega nuwanuwana madouna Yesu 'ilihasi. Ma hesiyage meYudiyaedi geya nuwadi, 'oinega mabwaiyadi 'enadi madounega sigwaeya, "Yesu 'eguma 'ulihasi, 'owa geya *Sisa* 'iyana. Weyahina loheya beno 'i'abowa 'abehega tauna kini 'aigeda, ma hesiyage Sisa 'iboinamo kini. Coinega tasanapuya 'abehega tauna Sisa 'ana 'aleha."

¹³ Pailato gwae bewa gidemusa 'ihesagoha 'eseya, 'oinega Yesu 'ilatuheya 'atamana, ma Pailato 'ebeloina bwasa 'oina 'imiyatoiya. Bwasaina 'ane da'ule 'oinega sipaihoweya ma sibwauweya Gabata, beno meYudiya 'enadi. ¹⁴ Tuta nage 'oina 'asu diladila gamwana 'oina. Cabwa 'i'adale hali sabwelo 'oina Hataona Guyaina si'ai. Tutaina 'oina Pailato meYudiya 'ihewgaediya 'igwae, "Wa'ita, loheya bewa tauna 'imi kini." ¹⁵ Ma taudi sigwae, "Geya, watauya kelose 'oina watutu hepa'ine." Coinega Pailatoina wete 'ihesilala hilediya 'igwae, "Togidega ta 'imi kini ma 'abehega 'alohe'amasi?" Coinega topwaoliyao 'idi babadao sigwae, "Tauma hene Sisa 'iboinamo 'ima kini, geya 'eta wete taiya." ¹⁶ Eeta Pailatoina 'itagwala 'oidiya ma Yesu Kolose 'oina situtu hepa'ine.

Yesu 'ana tutu hepa'ina kelose 'oina

Coinega tolo'alehaedi Yesu si'abi yahiya ma sitauyeya. ¹⁷ Sitauyeya ma Yesu 'iboinamo 'ana kelose 'i'ahaliya, ma tolo'alehaedi mahetenao sitauya 'asa 'aigeda sanina Bulubulu 'oina, ma hesiyage sanina meYudiya 'enadiyega sigwae Goligota. ¹⁸ Casainaina 'oina Yesu situtu hepa'ineya 'ana kelose 'oina. Ma 'ana keloseina deina loheloheya siteluwa wete situtu hepa'inediya 'adi kelose 'oidiya, loheya 'aigeda 'ina 'e-beulega ma 'aigeda 'ina 'adigeyegeyega, ma Yesu gamwagamwana.

¹⁹ Yesuina 'ana kelose debana Pailato gwae 'ileleya ma 'i'ahu hepa'ineya 'igwae, "Yesu gwama Nasaleta tauna meYudiya 'idi kini." ²⁰ Casainaina 'oina Yesu si'abi hekeloseyeya geya bwaga Yelusalema 'oinega. Coinega meYudiya baibaiwadi gwaena sihasiliya, weyahina gwaena sileleya 'ena 'etoi 'oidiyega. MeYudiya 'enadiyega ma meLoma 'enadiyega ma wete meGilisi 'enadiyega. ²¹ Coinega topwaoliyao 'idi babadao sitauya Pailato sihegwaeya sigwae, "Cinapwana, to'aha weyahina 'MeYudiya 'idi kini' 'uleleya? Ma hesiyage 'uda lele 'ugwae, 'Loheya bewa 'igwaeya 'abehega tauna meYudiya 'idi kini." ²² Coinega Pailato babadaedi 'ihewgaediya 'igwae, "Nata geya wete yalagulagu lohilihili, tuwa nage gidemusa 'imiyamiya."

²³ Muliyetega tolo'alehaedi taudi Yesu si'abi hekeloseyeya sitehataedi Yesuina 'ana 'ale'o si'ewediya ma siboidimo 'oidiya siheguyaiyeya. Cana hewanu wete si'eweya ma sigwae, "Cale'o bewa

tabataba hedadena ma wete saliyana, geya 'ana tubwemo. Coinega nata geya'abwa tahahaigaigali, ma hesiyage 'e'opi'opi 'aigeda tapaihowa gidemusa kati. Ma 'oinega 'eguma taiya 'inugeta hewanu bewa 'i'ewa." ²⁴ Nuwatuhu bewa gidemusa sipaihowa 'eseya, ma 'oinega Yehoba 'ina Buki He'asisi 'oina gwaena 'ana moisa 'ilatu bwaibwaina, tutaina 'igwae, "Cagu 'ale'o siheguyaiyediya, ma hesi 'agu hewanu si'e'opi'opiyediya."

Ma 'ina gwaena bewa gidemusa moisa tuwa tolo'alehaedi sipaihowa 'eseya.

²⁵ Ma Yesuina 'ana kelose deina wahiwahine sitehata sitotoholo, taudi beno Yesu sinana matasina, ma wete hali Meli tauna Kilopa mwanena, ma wete Meli Magidala. ²⁶ Ta Yesu 'i'ita suluwa sinana ma wete 'ana to-muliya tauna 'ihelauweya madouna sitotoholo, 'oinega sinanaina 'ihewgaeya 'igwae, "Sinagu, loheya beno natuu." ²⁷ Yesu loheyaina wete gidemusa 'ihewgae 'eseya 'igwae, "Ciyagu, sinau beno." Coinega Yesuina 'ina 'amasa mulina, loheyaina Yesu sinana 'itoeya 'ina hada ma 'i'itayahiya.

Yesu yawasina 'ina gumwala

²⁸ Tuta nage 'oina Yesu 'isanapuya 'abehega ginaula mabwaiyana 'ilohegumwalidiya, 'oinega 'igwaeya, "Tani'ogu 'iyahala." Ma 'oinega Yehoba 'ina buki 'ina gwaena 'ana moisa 'ilatu bwaibwaina. ²⁹ Tupwaina 'oina we'aha payupayuyuna, sanina *waini*, mabiyona silaguya 'imiyamiya. Coinega balou si'eweya, we'ahina 'oina sihebuteya, ma 'aiwe 'aigeda sanina *hisopa* 'oina si'atubadiyeya, ma si'eyoyowe haneheya Yesu sopana ma 'abehega 'imala'u'u. ³⁰ Cimala'u'u 'igumwala ma 'igwae, "Cigumwala pwaiya."

Tuwa beno ma mwaguna 'ilotasouwa, 'isuluwa 'ahalana, ma yawasina 'igumwala.

Yesu lisulisuna sibadiya

³¹ Ma meYudiyaedi 'idi tohanugetao Pailato 'oina si'ahwanoiya, ma 'eguma sawasawahina 'itagwala 'oidiya ma loheloheyaedi kelose 'oidiya sisanasanana 'ahedi silasadi, ma 'oinega si'amasa mwayamwayau, eeta 'adi kelose 'oidiyega si'ahala suluhedi. Weyahina sisanapuya 'idi sabwelo madouna 'ihohoya, 'oinega geya nuwadi ma 'abehega loheloheyaedi 'adi kelose 'oidiya sisanasanana 'idi Sabatinaina 'oina.

³² Coinega tolo'alehaedi Pailato 'oidiya 'itagwala ma sitauya keloseyedi 'oidiyega loheloheyaedi siteluwa 'ahedi si'ahu lasediya. Loheya 'aigeda 'ahena silasediya 'igumwala, ma wete hali loheya 'ahena silasediya.

³³ Muliyetega Yesu 'oina sitauyama, ma si'iteya yawasina 'igumwala pwaiya, 'oinega 'ahena geya silasadi.

³⁴ Beno namo tolo'aleha 'aigeda 'aliliya 'i'eweya ma Yesu lisulisuna 'ibadiya, ma lisulisunega bweyaha ma we'aha sidauwa. ³⁵ Taugu tuwa mataguwega ya'iteya, 'oinega weyahidi 'oimiya yahehewasa, ma 'oinega gwaeyedi bewa moisadi wahesagohedi ma wahemisaedi.

³⁶ Ginaulaedi bewa silatuma ma 'oinega Yehobaina 'i-ina gwaaina 'ina Buki He'asisi 'oina 'ihewwaileya, 'ana moisa 'ilatu bwaibwaina, tutaina 'igwae, "Geya'abwa wete hilihiliyana silasalasadi."
³⁷ Yehoba 'ina buki 'oina wete 'ihewwaila 'igwaeya, "Cana tobadiyedi nata 'oina si'ebubuna."

Yesu 'ana hemiya taona

³⁸ Muliyetega loheya 'aigeda sanina Yosepa 'itauya-ma Pailato 'oina ma Yesu wahina 'ihetalamuya. Loheyainaina tauna Alimatiya loheyaina, tauna tuwa 'aigeda wete Yesu 'ana tomuliya dahwadahwaina, weyahina meYudiya 'imatautediya. Coinega Pailato Yosepa 'oina 'itagwala, ma Yesu wahina kelose 'oinega 'i'ahala suluheya ma 'itauyeya. ³⁹ Loheya 'aigeda wete 'itauyama, Yosepaina 'ilemeya ma Yesu wahina si'ahaliya. Loheyaina sanina Nikodimo, tauna tuwa mwadona nihuwanega 'itauya Yesu 'oina ma mahetena sihegwaegwaeya. Loheyainaina holowa 'aigeda mahaina bwebwe'ana ma wete madouna ma mwaua 'i'ahaliyama, 'ana mwauina gide loheya 'ana mwau. Holowainaina solana, *mulo* ma *alovesi* mahetena sihebweiliya. ⁴⁰ Eeta loheloheyaedi siteluwae di Yesu wahina si'ahaliya, ma holoina 'oinega wahinaina siheholoia, 'abwa muliyetega 'ale'o wa'ewa'e'ena ma dudulena si'eweya ma 'oinega wahina siwaduhiya holoina 'ana tupwa mahetena siwaduha hegogoya. MeYudiya 'idi to'amasao 'adi hemiya taona gidemusa sipaihowa 'eseya. ⁴¹ Yesu 'ina 'ebe 'amasaina deina gogo 'aigeda 'imiyamiya. Gogoina 'oina galiha 'aigeda hauhauna 'imiyamiya, geya 'eta taiya to'amaso 'oina silagu toho. ⁴² Coinega galihinaina 'oina Yesu wahina silaguya. Weyahina galihaina deidiya, ma wete sisana-puya 'abehega meYudiya 'idi Sabati madouna deina silatu pwaiya.

Yesu 'ina toholo hila

20 Wiki 'ana sabwelo nugenugetaina gona 'ada'adale 'oina Meli Magidala 'itauya galiha 'i'iteya, 'ana 'ahusu'wana sibui wasiyeya. ² Coinega 'ipili lohihila Yesu 'ana tomuliyaowedi 'ihewwaediya 'igwae, "Cinapwana galihega si'eweya ma ta'eha nana silaguya, geya tosanapunamo." Tomuliyaedi beno Saimoni Pita ma loheyaina tauna Yesu 'iyana moisa.

³ Coinega siteluwae di sigogona sitauya galihina 'oina. ⁴ Cidi tauyaina 'oina sipiliyamowa, ma loheyaina tauna Yesu 'iyanaina moisa galihina 'oina 'ilatu nugeta ⁵ ma galihina 'oina 'i'etuluha 'i'ita luhuwa galihinamo, beno 'ale'odimo si'eno'eno. Loheyainaina galihina 'oina geya 'iluhu.

⁶ Muliyetega Saimoni Pita 'ipili latuwa, ta dumwaluna galihina 'oina 'iluhuwa, ma wete 'i'iteya galihinamo, ma hesiyage 'ale'owedi 'i'itediya si'eno'eno.

⁷ Cale'owedi 'eluwa 'i'itediya, 'aigeda mwaguna 'ana samu, ma 'aigeda wahina mabwaiyana 'ana samu. Mwagunaina 'ana samuina 'i'iteya tuwa losilosipwana,

ma wete 'i'iteya wahinaina 'ana samu 'oinega 'i'eno wasiya.

⁸ Loheyaina tauna 'ilatu nugeta galihina 'oina, 'iyanaina Pita mulinega wete 'iluhuwa galihina 'oina, ma 'ale'odimo wete 'i'itediya, ma 'i'ahwa moisa. ⁹ Ma hesiyage ma'iyanaina geya Yehoba 'ina gwaaina 'ina buki 'oina sinuwatuhuyahi, tutaina 'igwaeya 'abehega 'abwa nata galihega 'itoholo hila. ¹⁰ Coinega siteluwae di silohihila 'idi hada.

Yesu Meli Magidala 'oina 'ilatuwa

¹¹ Ma hesiyage Meli 'abwa tuwa galihina 'oina 'itotoholo ma 'idoudou. Cidoudou ma 'i'etuluha galihina 'oina ¹² 'i'ita luhuwa Yehoba 'ina anelose 'eluwa simiyamiya Yesu 'ina 'ebe'eno 'oina, ma'adi 'ale'o wa'ewa'e'edi. Caigeda 'aba 'ununega ma 'aigeda 'aba 'ahenega. ¹³ Siteluwae di Meli sihegwaeya sigwae, "To'aha weyahina 'udoudou?". Ma Meli 'igwaeya, "Cigu Cinapwana galiha bewa 'oinega si'eweya ma ta'eha nana silaguya, ma weyahina yadoudou."

¹⁴ Muliyetega Meli 'i'ita lohihila Yesu deina 'itotoholo, ma 'iyamo geya 'isanapu toho 'abehega tauna Yesu. ¹⁵ Ta Yesu Meli 'ihesilaleya 'igwae, "Taiya weyahina 'ubesabesa ma 'udoudou?" Ma Meliina 'ina nuwatuhu 'abehega tanoha 'ana topaihowa 'aigeda, 'oinega 'ihewwaeya 'igwae, "Cinapwana, 'eguma 'owa moisa 'u'eweya, bewa tuwa 'uhewwaile ta'eha 'ulaguya, ma ya'ewa hila." ¹⁶ Muliyetega Yesu Meli sanina 'i'inaneya 'igwae, "Meli." Meliina 'ihutu lohihila, ma Yesu 'oina 'igwaeya, 'igwae, "Labonai." (Labonai 'ana sanapu 'Tohe'ita.)

¹⁷ Ma Yesu 'ihewwae hileya 'igwae, "Sahena 'u'abi'abi tohogau, weyahina 'abwa geya Tamagu 'oina yahane. Ma hesiyage 'utauya tasigwao 'oidiya, ma 'uhewwaedi 'abehega bewa tuwa taugu yahanehane Tamagu 'oina, tauna 'omi wete Tamamiu. Tauna taugu 'igu Yehoba ma 'omi wete 'imi Yehoba." ¹⁸ Coinega Meli Magidala 'itauya tomuliyaedi 'oidiya ma 'oidiya 'ihewwaila 'igwae, "Cinapwana ya'iteya 'itoholo hila pwaiya." Meli Yesuina 'enanaedi 'ihewwaila latuhediya tomuliyaedi 'oidiya.

Yesu 'ilatuwa 'ana tomuliyaowedi 'oidiya

¹⁹ Ma wete wiki 'ana sabwelo nugenugetaina lahi-lahiyege Yesu 'ana tomuliyaowedi 'oidiya 'ilatuwa. Tutaina 'oina, 'ana tomuliyaedi hada 'aigeda 'oina siluhuwa ma si'eda gudu su'wasu'wana ma solana simiyamiya, weyahina meYudiya simatautediya. Coinega Yesu 'oidiya 'ilatuwa ma gamwagamwanidiya 'itoholowa ma 'ihewwaediya 'igwae, "Sahena wa'ate'ate yoho." ²⁰ Muliyetega nimana ma lisulisuna 'ana tomuliyaedi 'i'ehediya. Beno 'oina 'ana tomuliyaedi si'iteya ma siyaliyaya madouna, weyahina 'idi Cinapwanaina si'iteya. ²¹ Coinega Yesu wete 'ana tomuliyae di 'ihewwae hilediya 'igwae, "Wa'ate patu, sahena 'ateyoho. Weyahina Tamagu tauna 'ihesumanegauma, 'oinega taugu wete gidemusa 'omi yahesumanegemi."

²² Cina gwaaina mulina, yawasina 'imu'a baleya 'oidiya, ma wete 'ihewgaediya 'igwae, "Yaluyaluwa He'asisi wa'ewa." ²³ Ma 'oinega 'eguma tomota 'idi puiyao wanuwamudi, nata Yehoba wete 'inuwasamudi. Ma 'eguma taiyawedi 'idi puiyao geya wanuwamudi, nata 'oidiya simiya hataya."

Yesu ma Tomasi 'idi hegwaegwae

²⁴ Tutaina beno 'oina Tomasi geya mahetediu ma Yesu 'ilatuwa. Tomasiina tauna tuwa Yesu 'ana tomuliya 'aigeda sitetuwelo 'oidiyega, sanina heluwena Didiluwaluwa. ²⁵ Coinega tutaina Tomasi 'ilohihilama 'iyanaowedi sihegwaeya sigwae, "Ciyamai, tauma 'ida Cinapwanaina 'a'iteya." Ma hesi Tomasi 'i'ahwa 'abo'abowediya, 'igwae, "Taugu 'eguma yaboi mataguwega 'ana 'ila'ilalaedi nimanaina 'oidiya situ-tudiya ya'itadi ma wete nimaguwega ya'abi tohodi, ya'ahwa moisa. Ma wete 'eguma lisulisunaina sibadiya 'oina nimagu yalagu luhuwe, 'abwa hesi ya'ahwa moisa."

²⁶ Coinega wiki 'aigeda 'igumwala ma tomuliyaedi wete simiya 'autahila, hada 'aigeda solana si'edagudu hila simiyamiya, ma Yesuina 'oidiya 'ilatu hila. Tuta bewa 'oina Tomasi mahetediu. Coinega Yesu 'oidiya 'ilatuwa ma gamwagamwanidiya 'itoholowa ma 'ihewgaediya 'igwae, "Sahena 'ateyoho." ²⁷ Eeta Yesu Tomasi 'ihewgaeya 'igwae, "Nimagu bewa 'u'itadi, ma nima 'uyamosiu 'ebwa 'ulagu ma 'agu 'ila'ilala bewa 'u'abi tohodi. Ma wete nimau 'uyasi 'ebwa 'agu badi lisulisuguina 'oina 'ulagu luhuwe, ma 'uhemisaegau. Ma sahena 'ahwa 'abo'abo." ²⁸ Coinega Tomasi 'igwae hila, ma 'igwaeya, "Cowa moisa 'igu Badaina ma wete 'igu Yehobaina."

²⁹ Ma Yesu 'igwaeya, "Tomasi, 'abwa hesi 'u'itegauwa ma 'uhemisaegauwa, 'awa? Ma hesiyage taiyawedi taudi 'eguma geya si'itegau ma sihemisaegau, nata moisa siyaliyaya."

Buki bewa hegwaegwaeina

³⁰ Yesu 'ina 'ila'ilala waiwai 'ana tomuliyao matadiya 'ipaihowediya, baibaiwa hedada simiyamiya, geya mabwaiyana buki bewa 'oina yaleledi. ³¹ Ma hesiyage hisadimo tuwa bewa yalelediya ma 'oinega wahasilidi ma Yesu wasanapu ma wahemisaegau 'abehega tauna moisa To'abihetena Yehoba natuna. Ma 'oinega Yesu saninega yawasimi miyamiya hatayana waloba.

Yesu Hola Taibiliya 'oina 'ilatuwa

21 Yesu wete 'iboinamo 'ihe'itae hileya 'ana tomuliyao 'oidiya, tutaina Hola Taibiliya 'oina sigomagomana. ¹⁴ Cina latuina bewa hetoina 'ana tomuliyaedi 'oidiya tutaina 'amasega 'itoholo hila. Bewa gidemusa 'ilatu 'esa 'oidiya: ² Tutaina 'oina Saimoni Pita, Tomasi tauna sanina Didiluwaluwa, Nataniyela tauna Kena loheyaina Galili tupwanega, ma Sebedi natu-nao, ma tomuliyao 'eluwa wete mahetediyao

simiyamiya. ³ Ma Saimoni Pita 'iyanaowedi 'ihewgaediya 'igwae, "Ciyagwao, yatautauya taugu yagomana." Ma 'iyanaowedi sigwae, "Bwebwe'ana, tauma wete 'anaonaowa." Coinega mabwaiyadi 'ewou 'aigeda sigeluya ma siwoseya sitauya. Nihuwainaina beno 'oina, sigomana masaliya, ma 'iyamo geya 'eta silahana si'onatoho.

⁴ Gona 'i'adaleya, ma tomuliyaedi Yesu si'iteya 'oya'oya 'itotoholo, ma 'iyamo geya si'inana toho 'abehega tauna Yesu. ⁵ Coinega 'ihewgaediya 'igwae, "Ciyagwao, hisa silahana wa'onediya?" Ta taudi sigwae, "Geya 'eta silahana 'a'onatoho."

⁶ Ma wete 'ihewgaediya 'igwae, "Cimi gomanina wa'abi ma 'ateyaniyega wayahuwe ma silahana wa'onadi." Coinega 'idi gomanaina si'abiya ma 'ateyaniyega siyahuweya, ma silahana baibaiwadi si'onediya, ma gomana 'abina sigagadeya.

⁷ Coinega loheyaina tauna Yesu 'iyana moisa Saimoni Pita 'ihewgaeya 'igwae, "Ciyagu, nage tauna tuwa 'ida Cinapwanaina." Saimoni Pita gwae bewa 'ihesagoheya, ma 'ilomwayamwayauwa, 'ana 'ale'o 'i'ote hileya, weyahina tutaina 'oina 'i'elolowa ma 'igomagomana. Ee 'ana 'ale'oina 'i'ote hileya, ma 'i'eno hatuiya ni'uwa, ma 'ilaga 'oya'oya. ⁸ Muliyetega 'iyanaowedi mabwaiyadi wagega gomana masalahaina silisi lagaheya 'oya'oya. Weyahina 'idi 'ebe gomanaina 'oya'oya deina.

⁹ Silaga 'oya'oya, si'iteya 'aiwe 'i'ala ganiyala 'i'ala'alata ma wete ganiyalainaina 'oina si'iteya beledi ma silahana 'ibwasabwasadi.

¹⁰ Ma Yesu 'ihewgaediya 'igwae, "Ceta wete silahana wa'ewedima ma talagu baledi."

¹¹ Coinega Saimoni Pita wagai 'igelu hila, ma gomana 'i'abi lagaheya 'oya'oya. Gomanaina 'oina silahana 'imaha geyogeyoia, silahantedi 'adi baibaiwa gide wani handeledi pipti teli (153) ma wete mado-madoudimo. Ma 'iyamo gomanaina geya si'enosabu toho.

¹² Ma Yesu 'ihewgaediya 'igwae, "Wanaoma wa'ai." Beno 'oina 'abwa hesi sisanapu bwaibwainiya 'abehega tauna tuwa 'idi Cinapwanaina. Coinega geya 'eta to'aha wete 'oina sigwaene, bo nuwana 'ihesilala ma 'igwae, "Taiya 'owa?"

¹³ Coinega Yesu beledi ma silahana 'i'ewediya ma 'ana tomuliyaedi 'i'ebwaediya.

¹⁴ Tuta bewa 'oina Yesu 'iboinamo 'ihe'itae ya hetoina 'ana tomuliyaedi 'oidiya tutaina 'ina 'amasa 'oinega 'i'toholo hila.

Yesu ma Pita 'idi hegwaegwae

¹⁵ Silohepa'ala 'igumwala, ma Yesu Saimoni Pita 'ihewgaeya 'igwae, "Saimoni, Yoni natuna, 'owa moisa 'uhelauwegauwa 'abwa bewa taudi?" Coinega Saimoni 'igwae, "Cinapwana, 'usanapu pwaigauwa 'abehega moisa tuwa yahelauwegowa." Ma Yesu Saimoni 'ihewgaeya 'igwae, "Cigu lamiyao 'u'ita yahidi." ¹⁶ Muliyetega Yesu Saimoni wete 'ihesilala hileya 'igwae, "Saimoni, Yoni natuna, moisa 'uhelauwegauwa?" Coinega

Saimoni wete 'igwae, "Cinapwana, 'usanapu pwaigauwa 'abehega yahelauwegowa." Ma Yesu Saimoni 'ihegwaeya 'igwae, "Cigu sipi 'u'ita yahidi."

¹⁷ Coinega Yesu Saimoni Pita 'ihesilaleya hetoina 'igwae, "Saimoni, Yoni natuna, 'uhelauwegauwa?" Ta Saimoni Pita nuwana 'igala weyahina Yesu 'ina hesilala 'oina matoi, 'oinega Yesu 'enana 'ihemaiseya 'igwae, "Cinapwana, 'owa ginaula mabwaiyana 'usanasanapudi, ma 'usanapu pwaigauwa 'abehega yahelauwegowa." Coinega Yesu wete Saimoni Pita 'ihegwaeya 'igwae, "Cigu sipi 'u'ita yahidi. ¹⁸ Ma wete yagwae moisa 'oiuwa 'abehega 'ino tuta gwama 'oina, 'uboi 'a 'ale'o 'u'ote'ote, ma wete to 'asa 'oina 'eguma nuwanuwau, ma 'oina 'utau. Ma hesiyage tutaina 'eguma 'uhe'ina'ina'napwana, nata nimau 'uyasidi ma tomota hagadi 'a 'ale'o sihe'otego, ma wete to 'asa 'oina geya nuwau ma 'oina 'utauya, 'asainaina nata 'oina sitauyego."

¹⁹ Gwae bewa 'oinega Pita 'ina 'amasa weyahina Yesu 'ilihasa, ma 'ina 'amasaina 'oinega nata Yehoba sanina 'i'abi hanehe. Muliyetega Yesu Pita 'ihegwae hileya 'igwae, "Cumuliyegau."

Yesu ma'ana tomuliyao Yoni weyahina sihegwaegwaeya

²⁰ Ma Pita 'i'ita lohihila loheyaina tauna Yesu 'iyana moisa 'i'iteya. Loheyaina tauna mwalona 'idi 'ai solana

Yesu deina 'imiya toiya ma 'aneyage 'ihegwaeya 'igwae, "Cinapwana, taiya tauna nata 'itebaego?" ²¹ Loheyainaina tauna Pita 'i'iteya mulinega 'itautauya, 'oinega Pitaina loheyaina weyahina Yesu 'oina 'ihegwaegwaeya 'igwae, "Cinapwana, loheya bewa togidega 'ana loina?"

²² Coinega Yesu Pita 'enana 'ihemaiseya 'igwae, "Beno geya 'eta to'aha 'oiuwa, ma 'eguma nuwanuwagu ma loheyainaina tuwa 'imiyamiya 'ana siga yahilama, nata wete gidemusa 'ilatu 'esa. Ma hesiyage 'owa bewa tuwa 'umuliyegau." ²³ Yesu 'ina gwaeina bewa 'ana tomuliyaeidi sihesagoheya 'oinega siboidimo 'oidiya sihegwaegwaeya weyahina 'idi nuwatuhu 'abehega tomuliyaina geya'abwa 'i'ama'amasana. Ma hesiyage Yesu bewa geya gidemusa 'igwae 'esa. Ma hesi 'ina gwaeina 'igwae, "Loheyainaina 'eguma nuwanuwagu ma 'imiyamiya 'ana siga yahilama, beno geya 'eta to'aha 'oiuwa."

²⁴ Tomuliyainaina beno taugu tuwa ginaula bewa weyahidi yahehepwaila ma yalelediya he'ote'otetela bewa 'oina. Coinega tasanapuya 'abehega 'igu hep-waila mabwaiyana gwae moisadi.

²⁵ Yesu 'ina paihowao baibaiwa hedadedi simiyamiya, ma 'eguma 'ina paihowaedi mabwaiyadi taleledi, yanuwatuhuya nata bale'u bewa buki 'imaha geyogeyoi.

Paihowa

Luke 'ina buki heluwena bewa ma 'ihe'ote'oteteleya Yesu 'ina toholohila ta 'ina hane galewa weyahidi, ta muliyetega Yaluyaluwa Tabuna 'isuluma ma 'ana tomuliyao 'i'abihe waiwaiyiya, ma siguguya ta wete paihowa waiwaiyi Yesu saninega sipaihowediya. Tupwana tapwalolo 'ana tohanugetao silo'alehediya, ma tuwa sihewaiwaiyi ta tomota baibaiwadi Yesu tetelina sihemiseya ta sibabitaaisowa.

Muliyetega 'adi 'aleha madouna, sanina Saulo, 'inuwabuiya ma 'ihetohepwaila Yesu weyahina, ta 'isakowasi tupwa mabwaiyana 'oidiya, 'iguguya Yesu tetelina, eema 'ana siga meYudiya 'idi tohanugetao Pauloina si'wayamiya ta nuwanuwadi silohe'amasi. Ma hesi meLoma Paulo si'abiheteya, ta sitoeya Loma 'oina yatala weyahina 'idi tololina madouna matana.

Saugaina Paulo deliya 'imiyamiya, tohekalesiyao 'idi letao 'ilelediya, beno meEpeso ma mePilipai ma meKolose 'idi letao, ma Pilimoni 'ina leta, ta wete Timoti 'ina leta heluwena.

Yesu 'ana tohepwailao 'idi paihowa

1 Cae Tiypilo, mwalo bukiina yalele nugeteya 'alona Yesu 'ina paihowao ma 'ina he'itao, ² tuta 'ina miya gogo gabulena 'ana siga Yehoba 'itoe haneheya galewa, Yesuina 'ina 'amasa mulina, mayawasina 'ilatua 'ana tohepwailao hesihesinuwadi 'oidiya, ta Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega 'adi loina 'i'ebwaediya. ³ Sabwelo poti 'alodiya 'ilatulatu 'oidiya, ta 'ebe'ita baibaiwadi 'ihe'itediya, 'oinega 'ina toholohila si'ahwa moiseya, ma Yehoba 'ina loina weyahina 'ihe'itediya.

⁴ Cabwa ba'idadiu simiyamiya ta 'adi loina 'i'ebwaediya, 'igwae, "Sahena Yelusalema wa'ebe'ebesine, ma hesi Tamadai 'ina gwae hemisaina mwalo yahegwaegomiya weyahina wayamwayamwa.

⁵ Wanuwatuhuyahi 'abehega Yoni we'ahaga 'i'abi'abihe babitaaisowegomi ma sabwelo geya baibaiwana simiyamiya ma 'omi 'imi babitaaiso Yaluyaluwa Tabuna 'oinega waloba."

Yesu 'ina hane galewa

⁶ Caigeda sauga Yesu ma 'ana tomuliyao simiya'auta, ma sihesilala 'oina, sigwae, "Bada, sowasowahina ma sauga bewa tauda meIsileli 'uhanugetegita ma taboidamo taloina hilegita?"

⁷ Ma Yesu 'igwae, "Tamagu tauna 'iloiloina, ma geya sowasowahina ma 'omi wasanapu to sauga 'ina loinaedi 'ipaihowadi. ⁸ Ma 'omi hesi 'abwa Yaluyaluwa Tabuna 'inaowa 'oimiya ma 'i'abihe waiwaiyegomi, ma taugu weyahigu wahetohepwaila Yelusalema 'oina, ma Yudiya ma *Sameliya* gogonao mabwaiyadi 'oidiya, ta wete gogo gabulena mabwaiyana 'oidiya." ⁹ Cina gwaeyaowedi bewa 'ilosalahidiya, ta matadiyega Yesu si'iteya 'ihane galewa, ma yaloha 'alona 'i'waiha.

¹⁰ Ci'ebesine pwaidiya, ta 'abwa hene si'e'ebubuna galewa, ma loheya 'eluwa ma'adi 'ale'o wa'ewa'e'edi deidiya sitoholo, ¹¹ ta sigwae, "MeGalili he, to'aha

weyahina wa'e'ebubuna galewa? Yehoba Yesuina 'itoe pwaiya galewa, ma 'abwa 'isulu hilama, ma 'ina suluma 'ana 'ita 'abwa gide 'ina haneina nige wa'iteya."

Yudasa miyalaena

¹² Coyaina sanina *Olibe* 'oinega sihila ta sitauya Yelusalema, beno geya bwaga, gide loheloheya siyawayawala sabwelo Sabati 'oina. ¹³ Ta siluhuwa 'idi hada ta sihaneya 'aigeda tupwa 'aliupa 'oina, taudi Pita ma Yoni ma Yemesa ma Andulu ma Pilipi ma Tomasi ma Batolomiu ma Madiu ta hali Yemesa (tauna Alipiyo natuna), ma Saimoni (tauna mwalo to'ohe *Isileli* 'ina miyawasi Loma weyahina), ma Yudasa (tauna Yemesa natuna). ¹⁴ Mabwaiyadi bewa sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oina 'idi 'atetagwala 'oinega si'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina, wahiwahine mahetediyao, ma Meli tauna Yesu sinana, ma Yesu tasinao wete mahetediyao.

¹⁵ Bodaedi 'adi baibaiwa gidemusa wani handeledi ma tuweniti, ma 'aigeda sabwelo 'oina Pita gamwagamwanidiya 'itoholowa ma 'ihewgwaediya, 'igwae:

¹⁶ "Tasigwao, mwalo Yaluyaluwa Tabuna *Debida* 'ina gwae 'i'ebwaeya Yudasa weyahina, ma Buki He'asisi 'oina 'imiyamiya. Yudasaina mwalo mahetedai tahetohepwaila Yesu weyahina, ma hesi 'ida Bada 'itebaeya ta 'i'ebwayaeya Yesu 'ana 'alehao nimadiya. Ta 'aigeda wali Buki He'asisi 'alona Debida 'ina gwae Yudasa weyahina, bewa gide 'igwaeya,

'Cina gogo 'ibisula ma gesowana 'eta taiya loheya 'oina 'imiya.'

Ma wete 'igwaeya,

'Miyalaena tauna 'ina paihowa 'i'ewa.'

Coinega 'ilobwaineya 'ilatu gide gwae bewa 'igwae 'ese."

Pita 'ina gwae bewa gide, weyahina Yudasa 'i'amasa pwaiya. Tauna mwalo 'ina paihowa galana 'ana maisa 'i'eweya ma 'aigeda bale'u 'igimwaneya, ta bale'uina 'alona 'ibe'u talutalubu'iya, ta gamwana 'ilosabuweya,

ma sinaena mabwaiyana 'ilatuwa ta tetelina meYelusalema mabwaiyadi sihesagoheya, ta 'enadiyega bale'uina sibwauweya "Akeladama," ma 'ana sanapu "Bale'u Bweyaha."

²¹ Ma Pita wete 'igwaeya, "Coinega Yudasa miyalaena tabese, ma 'ilobwaineya ma loheyaina mwalo mahetedai tamiyamiya sauga mabwaiyana, ²² Yesu 'ina babitaiso Yoni 'oinega 'ana siga 'ina hane galewa, 'ina sakowasi mabwaiyana 'oidiya, ma 'ane loheyaina mahetedai tahehepwaila Yesu 'ina toholohila weyahina."

²³ Coinega loheya 'eluwa sanidiyao si'abi lagasidiya, 'aigeda Yosepa, tauna sibwauweya Basaba, tauna wete sibwauweya Yusito, ma heluwena loheya sanina Mataya. ²⁴ Coinega si'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina, sigwaeya, "Bada yo, 'owa tomota mabwaiyama 'ima nuwatuhu 'usanasanapudi, 'oinega 'ino hesinuwahohloheya 'eluwa bewa 'oidiyega 'uhe'itae 'oima, ²⁵ ma Yudasa miyalaena, ma tauna 'ihetopaihowa ma 'ihetohewpaila Yesu weyahina, weyahina Yudasa paihowaina 'i'ebesineya ta 'itauya tauna 'ina tupwa."

²⁶ Coinega dimwa 'eluwa 'oidiya sanidi silelediya ma siula hanehedim ma sibe'uwa, ta Mataya sanina 'inuge-ta, 'oinega tauna 'iluhu Yesu 'ana tohepwailao site lebeniyedi ba'idanao, ta mahetediyao sipaihowa.

Yaluyaluwa Tabuna 'ina tauyama

2 Ma muliyetega paihowa sanina *Penitikosi* 'ana sabwelo 'oina Yesu 'ana tohemisao mabwaiyadi si'eto'autama, ² ma hadai simiyamiya, ma galewega 'aigeda dagugu gide wediliya madouna sihesagoheya, ta 'idi hada 'alona gesowana ma to'aha wete sihesagohe, ³ ta ginaula 'aigeda si'iteya 'ana 'ita gide 'aiwe ninininimina, ma 'alataedi sitowa 'aigeda 'aigeda debadiya. ⁴ Coinega mabwaiyadi Yaluyaluwa Tabuna 'ilohemahediya, ta sihegaina ma hali 'enana ma hali 'enana 'oidiyega sigwaegwae, beno Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega.

⁵ Sauga nage 'oina totapwalolo meYudiya hali tupwega ma hali tupwega sitauya pwaima, ma Yelusalema 'oina simiyamiya, ⁶ ma daguguina sihesagoheya ta si'eto'autama, ma mabwaiyadi taudi 'enadiyega 'aigeda 'aigeda gwae sihesagoheya 'oinega nuwadi 'ihewanopwanowa madouna, ⁷ ta sigwae, "Togidega, taudi togwaeyedi mabwaiyadi meGalili 'awa? ⁸ Ma togidega ta 'oinega mabwaiyada tauda 'enadega sigwaegwae, ⁹ 'enanaedi beno Palitiya, ma Midiya, ma Elama, ma Mesopotemiya 'ana tomiya, ma Yudiya ma Kapadosiya, ma Ponito, ma Esiya, ma ¹⁰ Piligiya, ma Pamipiliya, ma Itipita, ta Libiya tupwainawedi Sailini 'alona simiyamiya, ta taudi Lomega sitauyama, tupwadi meYudiya, ma tupwadi geya meYudiya ma hesi 'ida tapwalolo 'oina sitagwalediya mahetediyao, ¹¹ ma wete meKiliti, ma meAlebiya, ta mabwaiyada tauda 'enada hagana ma hagana 'oidiyega sigwaegwae Yehoba 'ina paihowa waiwai weyahina."

¹² Coinega mabwaiyadi ma'idi henuwanainaida siboidimo sigwaegwae, "To'aha lamuna ta 'idi paihowa bewa gidemusa?"

¹³ Ma hesi 'iyadiyao tupwadi sigwae, "Nuwana we'aha waiwai 'oinega sihebuwa."

Pita 'ina hepwaila

¹⁴ Ma Pita 'iyanao site lebeni mahetenao sitoholo, ma Pita 'ihegaina ma 'oidiya 'iloguguya, 'igwaeya, "Comi meYudiya ma Yelusalema 'ana tomiyao mabwaiyami 'igu gwae wahesagohe, ma wanuwa sabwalena, ¹⁵ 'abehega 'ima paihowa bewa geya we'aha waiwai 'oinega, weyahina 'abwa gonagona, geya numa yauyaule 'ana tuta. ¹⁶ Ma hesi mwalo palopita Yoeli 'ihewpaila nugeteya, 'igwae, ¹⁷ 'Yehoba 'ina hepwaila bewa gidemusa 'igwae:

Cabwa sauga 'ana 'ebelosaloha 'oina, Yaluyaluwagu yalosiwa tomota mabwaiyadi 'oidiya, ma natumiyao loheyadi nuwana natumiyao wahinedi siloguguya, ta 'imi hewahewaliyao si'eno mata'ita'ita, ta 'imi babadao sinihi. ¹⁸ Moisa, tuta nage 'oina Yaluyaluwagu yalosiwa 'igu topaihowa, loheloheya ma waiwahine 'oidiya, ma 'igu nuwatuhu sihepwaila nugete. ¹⁹ Ma 'ebe'ita henainaida yapaihowadi galewa, ta wete bale'uwa, gidemusa bweyaha ma 'aiwe ganinisa ma 'asu, ²⁰ ta sinala 'iguguyou, ta wai'ena 'ana 'ita 'ihewweyaha, ma muliyetega Bada 'ina sabwelo 'ebe matauta 'ilatu. ²¹ Ta 'eguma taiyawedi Bada saninega sibwauwau nata 'i'abihetedi."

²² Pita wete 'ihewgwaediya, 'igwae, "MeIsileli 'omi gwae bewa wahesagohe, Yesu tauna gwama Nasaleta matamiya Yehoba 'ihe'itaeya 'abehega tauna 'ina topaihowaina, weyahina Yesu 'ina paihowa waiwai ma 'ebe henainaida Yehoba 'ina waiwaiyega 'ipaihowediya, ma wasanasanapudi weyahina gamwagamwanimiya 'ipaihowediya. ²³ Yehoba mwalo hene Yesuina weyahina 'iloina, ma to'aha bale'uwa Yesu nata 'iloba Yehoba 'isanapu nugeteya, beno 'omi watebaeya, ta 'imi loina 'oinega tomota galadi kelose 'oina silohe'amasiya. ²⁴ Ma Yehoba 'amasa 'ina tupwa mwauna 'oinega 'i'abiheteya ta 'i'abihetoholo hileya, weyahina geya sowasowahina ma 'amasa 'ina tupwa 'imiyamiya hataya. ²⁵ Bewa weyahina mwalo Debida Yesu 'ina gwae 'ihewpaila nugeteya 'igwae,

'Bada ya'iteya mataguwega 'imiya hataya, ma 'igu 'ebeulega 'imiyamiya, ta 'i'abihe waiwaiyegauwa ma sahena yawe'awe'a.

²⁶ Coinega yayaliyaya madouna ma yahehepwatuwe, ma yahemisaeya 'ane gesowana 'wapigu 'igalagala.

²⁷ Taugu 'ino loheya hesihesinuwaiyu, eema sahena yaluyaluwagu 'ulagulagu hataya to'amasao 'idi gogowa, ma gesowana wete 'wapigu 'imwahulu.

²⁸ Ta hesi yawasi bwebwe'ana 'ina 'eda 'uhe'itaeya 'oiguwa, 'oinega matauwa 'u'abihe yaliyaya hataegau."

²⁹ Ma Pita wete 'igwaeya, "Tasigwao, gwae bewa geya tubuda Debida weyahina, weyahina Debidaina tasanapuya 'abehega mwalohehene 'i'amasao ta sigaliheya, ma bewa tuwa 'ana galihina 'ebwa 'imiyamiya.

³⁰ Ma Debidaina palopita 'aigeda, ma Yehoba 'ina gwae hemisa waiwaina 'oina 'inuwatuhu yahiya

'abehega 'abwa Debida tubuna 'aigeda Debidaina 'ina 'ebeloina 'i'ewa Yehoba 'oinega. ³¹ Coinega To'abihete-naina 'ina toholohila 'isanapu nugeteya, ta 'ihewgaeya 'abehega sahena to'amasao yaluyaluwadi 'idi gogo 'oina 'imiyamiya hataya, ma wete 'wapina gesowana 'imwahumwahulu. ³² Bewa Yesu 'ina 'amasega Yehoba 'i'abihetoholo hila pwaiya, ma tauna mabwaiyama 'a'iteya. ³³ Coinega Yehoba 'i'abihaneheya ta tauna 'ina 'ebeulega 'imiyamiya, ma tauna Yaluyaluwa Tabunaina Yehoba mwalo 'igwae hemisaeya, ma bewa tuwa 'i'eb-waya pwaimaiya, 'oinega paihowa bewa wa'ita'itadi ma wahesagohedi, tauna 'oinega sitauiyama.

³⁴ Weyahina Debida geya tauna 'ina hane galewa weyahina 'igwae, ma Yesu hesi weyahina 'igwaeya, 'ig-wae,

'Yehoba 'igwae pwaiya 'igu Bada 'oina, "Cigu 'ebeule-ga 'umiyatoi,

³⁵ ma 'ana siga tutaina 'a sahiyao yalagu suluhedi 'a-heu 'adi 'ebelagu 'oina." 'i

³⁶ "Bewa weyahina meIsileli mabwaiyami wasanapu bwaibwaini 'abehega Yehoba Yesu 'i'ahwa bada pwaiyeya ma tauna To'abihetena, tauna Yesuina wa'abihekelose pwaiya."

³⁷ Loheloheyaedi Pita 'ina gwae bewa sihesagoheya ta weyahina sinuwagala moisa, ma Pita ma'iyanao 'oidiya sihesilala, sigwae, "Tasimao 'alopuiya. Togidega nata 'apaihowa 'esa?"

³⁸ Coinega Pita 'igwaeya, "Cimi paihowa galana 'oidiyega wanuwabui, ma mabwaiyami To'abihetena Yesu saninega 'ada 'abihe babitaisogomi, ma wete 'imi-puiyao 'inuwasamudi, ta wete Yaluyaluwa Tabuna 'i'ebwaegomi. ³⁹ Weyahina Yehoba 'ina gwae hemi-saina 'abehega 'omi weyahimi, ma natumiyao wete weyahidi, ma taudi bwaga 'ana tomiyao weyahidi, tau-di mabwaiyadi 'ida Badaina Yehoba 'ibwauwedi 'oina."

⁴⁰ Ma Pita 'ina gwae ta 'ina loguguya baibaiwana wete 'oidiyega 'ihewpaila, ta 'igwaeya, "Ciyagwao, mehau galadi wa'ebesinedi ma 'abihetena wa'ebese."

⁴¹ Coinega sabweloina 'oina Pita 'ina gwae sihesago-heya, ta sibabitaio, ta 'adi baibaiwa gidemusa 'etoi tausani, ⁴² ta sitagwala moisa tohepwaledi 'idi he'itao 'oidiya ma sihe'iyayagu moisa, ma si'ai mahemahete-na, ta wete si'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina.

Tohekalesiyao mumugadi

⁴³ Ta mabwaiyadi Yehoba sihe'asisiyeya, ma tohep-wailao 'idi paihowao 'ebehenainaida ma hedehe-dede baibaiwadi sipaihowediya. ⁴⁴ Ma tohemisaowedi taudi-mo sihegogonedima, ta 'idi tobwatobwao sitag-walediya ma 'abehega tomota mabwaiyadi 'idi tobwa-tobwa. ⁴⁵ Ta 'eguma 'idi 'ebeloina 'asai simiyamiya si-hegimwaneyedi ta ginaulaedi 'adi maisega si-heguyaiyedi taudi geya 'idi tobwatobwaomo 'oidiya.

⁴⁶ Coinega sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya ma'idi 'atetagwala sitapwatapwalolo Hada He'asisi 'oina, ma taudi 'idi hada ma'idi yaliyaya si'ai hegogona, ⁴⁷ ma Yehoba sihehepwatuwe. Ta hesi tomota mabwaiyana tohemisaowedi si'ahwa bwebwe'anediya. Ma sabwelo

'aigeda 'aigeda 'oidiya Yehoba tupwana tomota wete 'i'abi'abihetedi, ta tohekalesiyao 'adi baibaiwa 'imado-madou.

Topeu si'abihe bwebwe'aneya

³ Caigeda tuta lahilahiya, Pita Yoni ba'idana sila-galaga Hada He'asisi 'oina sabi 'ahwanoi, weyahina beno 'ahwanoi 'ana tuta. ² Ma Hada He'asisiina 'ana 'ahwa'eda sihesaniyeya Causalana deina topeu 'aigeda 'imiyamiya, tauna 'ina tuta li'u 'oinega ma'ina peu, 'oinega 'iyanao sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya si'ewe'eweyama 'ahwa'edaina 'oina ma 'ilo'ahwa'ahwanoi 'ina mane bo 'ina tobwatobwa weyahidi, Hada He'asisi 'ana toluhuwao 'oidiya. ³ Ta topeuina Pita ma Yoni 'i'itediya 'i'iuna ma siluhu, 'oinega lema weyahina 'i'ahwanoiya 'oidiya.

⁴ Eeta Pita ma Yoni si'ebubuya, ta Pita 'igwaeya, "Cu'ebubumai." ⁵ Coinega topeuina 'i'ebubudiya ma'ina hemisa 'abehega to'aha nata si'ebwae. ⁶ Ta Pita 'ig-waeya, "Geya 'igu manemo, ma hesi helauina 'oiguwa 'imiyamiya ya'ebwaego, To'abihetena Yesu, tauna gwama Nasaleta, saninega yaloinego ma 'utoholo ma 'utauya."

⁷ Ma nima 'ebeulega 'i'abihe toholoya, ma 'aetubwe-nao sipa'ala, ⁸ ma 'iulataheya ma 'itoholowa, ma 'oine-ga 'itauya ta ba'idanao siluhuwa Hada He'asisi 'alona, ma loheyaina 'iulaula taheya ma 'ihehepwatu Yehoba 'oina.

⁹ Coinega boda si'iteya topeuina 'itautauya ma'ina hepwatu Yehoba 'oina, ¹⁰ ta si'inaneya 'abehega topeuina mwalo Hada He'asisi 'ana 'ahwa'eda 'ausalana deina 'imiyamiya ma 'ilolo'ahwa'ahwanoi 'ana lema weyahina, 'oinega sisalutuwa ma si-henainaida madouna 'ina bwebwe'ana hila weyahina.

Pita 'ina guguya

¹¹ Tutaina loheyaina Pita ma Yoni 'i'abi'abi yahidi Ha-da He'asisi papena, tauna sihesaniyeya Solomon 'ina biliupa, ta bodaedi ma'idi henainaida sipili hegogona 'oidiya. ¹² Ma Pita 'i'itediya, 'oinega boda 'ihewgaediya, 'igwae, "Comi meIsileli, to'aha weyahina nuwami 'i-henainaida ma wa'e'ebubumai? Geya 'abehega tauma 'ima waiwaiyega bo nuwana 'ima mumuga bweb-we'ana 'oinega, loheya bewa 'a'abihe bwebwe'aneya ta 'itautau, ¹³ ma hesi Yehoba 'ina waiwaiyega, tauna Ebalahamo ma Aisake ma Yakobo 'idi Yehoba, ta tubu-dao 'idi Yehoba. Yehobaina 'ina hewali Yesu sanina 'i'abihaneheya, tauna mwalo Pailato nuwanuwana ma 'ilihasi, ma 'omi wamwehiiyeya, ta wa'ahwa gala-galaeya Pailato matana.

¹⁴ "Moisa tuwa, Yesu tauna loheya dumwaluna ma bwebwe'ana, ma hesi walogwahateya, ta tomota 'adi tolohe'amasa 'aigeda nuwanuwami, ta weyahina Pailato 'oina wa'ahwanoiyeya. ¹⁵ Coinega yawasi bweb-we'ana 'ana to'ebwaya waloh'e'amasiya, ma Yehoba tauna 'amasega 'i'abihetoholo hileya, ta mabwaiyama 'a'iteya. ¹⁶ Coinega Yesu saninega loheya bewa 'ibweb-

w'e'ana pwaiya. Loheya bewa wa'iteya ma wasana-puya, ma Yesu sanina 'ihemiseya, 'oinega matamiya 'ibwebwe'ana moisa ma 'ihewaiwaiya.

¹⁷ "Tasigwao, yasanapugomiya 'abehega 'imi henuwa potepotega Yesuina walohe'amasiya, gidemusa 'imi babadao. ¹⁸ Ma hesi wada nuwahila 'abehega Yehoba 'ina palopitao 'oidiyega 'ihepwaila nugeta beno To'abihetena 'ina muyao 'ilobadi, 'oinega gwaeina 'ana moisa 'ilatu pwaiya. ¹⁹ Coinega 'ilobwainegomiya wanuwabui ma 'imi puiyao 'i'ewayahuledi, ma lotohona bwebwe'ana waloba Bada tauna 'oinega, ²⁰ ta wete To'abihetenaina tauna 'ihesinuwa nugeteya, 'ihewasae 'oimiya, beno Yesu. ²¹ Tauna 'itauya pwaiya galewa, ma 'imiyamiya 'ana siga ginaula mabwaiyadi 'i'abihe dimwaludi, gidemusa Yehoba 'ina palopitao mwalona sihepwaila. ²² Mwalo Mosesese wete 'igwae hemisa, 'igwaeya,

'Cabwa 'ida Bada Yehoba 'oimiyega 'aigeda loheya 'i'abilagasi ma 'ihopalopita weyahimi, gidemusa taugu 'i'abi lagasigauwa, ma 'ina hepweila mabwaiyami nata wahesagohedi. ²³ Ma 'eguma taiyawedi palopitaina 'ina gwae silogwahate Yehoba 'i'abihegaladi, ma 'i'ewa yahuledi 'ina tomotaedi 'oidiyega.'

²⁴ Ma palopita mabwaiyadi Samuwela 'oinega ma taudi simuliyeya 'oidiya, 'idi gwae hemisa 'oidiyega sihepwaila nugeta paihowaedi bewa tuwa weyahidi. ²⁵ Ma 'omi palopitaowedi tubumiyao. Ma wete gwae hemisaina Yehoba tubudai Ebalahamo 'i'ebwaeya, 'igwae, 'Cowa 'ino susuwega 'abwa 'ebeloinao mabwaiyadi bale'uwa 'idi 'ebeyaliyaya.'

Coinega gwae hemisaina bewa 'omi wete weyahimi.

²⁶ Ma Yehoba 'ina hewali Yesu 'i'abihe toholoya, ta 'omi meYudiya 'oimiya 'ihetune nugeteyama, ma 'ina helau 'oimiya beno 'abehega 'imi puiyao 'oidiyega wanuwabui, ma hali bodao muliyetega."

Pita ma Yoni 'idi yatala

4 Ma 'abwa tuwa sigwaegwae boda 'oidiya, ma topwaoliyao ma Hada He'asisi 'ana tuilala madoudi, ma wete *Sadusiya* sinaoma, ² ma 'idi gamwasowala weyahina Pita ma Yoni bodao sihe'itediya 'abehega Yesu 'amasega 'itoholo hila. ³ Coinega si'abiyahidiya ma deliya silagu luguhediya ma 'abehega gona 'i'adale ma 'idi yatala sida paihowa, weyahina 'iboi pwaiya. ⁴ Ta hesi 'idi loguguya bodaedi sihesagoha pwaidiya, ma tupwana baibaiwadi sihemisaediya, 'oinega tohemisaowedi mabwaiyadi loheloheya 'adi hasihasila gidemusa paibi tausani.

⁵ Gona 'i'adaleya, ta 'idi tolinao ta 'idi babadao ma lina 'ana tohe'itao, ⁶ ma wete Anasa, tauna Topwaoli Madouna ma'ina susuwao ta ma'ina bodao, beno Kaiyapa ma Yoni ma Aleksiana, taudi Yelusalema 'oina sideli 'autama.

⁷ Coinega Pita ma Yoni gamwagamwanidiya sihetoholodiya, ma sihesilalediya, sigwae, "Cimi paihowa bewa taiya 'ina waiwaiyega, nuwana taiya saninega wapaihoweya?"

⁸ Ma Pita Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega 'ihewaeidiya, 'igwae, "Cima tolinao ma babadao he, ⁹ nuwana 'ima yatala bewa lamuna weyahina tolopegoi 'a'abiheteya, ma 'abehega togidega 'a'abihe bwebwe'ana 'eseya? ¹⁰ Coinega nuwanuwama 'omi ma meIsileli mabwaiyami wada sanapu 'abehega loheya bewa matamiya 'itohotoholo 'ina bwebwe'ana Yesu Keliso 'oinega, tauna gwama Nasaleta, kelose 'oina walohe'amasiya, ma Yehoba 'i'abihetoholo hileya. ¹¹ Yesuina gide logidi, ma to'abi hada 'omi logidiina walogwahateya, ma hesi tuta bewa 'ihelogidi nugeta ma logidi mabwaiyadi 'iloinaedi. ¹² Ta geya 'eta taiya wete sowasowahina ma 'ilemegita. Beno tuwa Yesu. Ma geya 'aigeda wete sani bale'uwa 'imiyamiya ma 'oinega lemaina taloba."

¹³ Ma tolinaowedi si'iteya Pita ma Yoni 'idi 'atepatu, ma sisanapuya 'abehega taudi tuwa tomiya 'asa, ma 'ebe se'ulu madouna 'oidiya geya siluhulu, 'oinega nuwadi sihepwanopwanowa ma sinuwatuhuya 'abehega mwalo Yesu ba'idadiu simiyamiya. ¹⁴ Ta wete topeuina 'ibwebwe'ana pwaiya si'iteya deidiya 'itohotoholo, 'oinega geya wete 'idi 'ebe gwaemo. ¹⁵ Ta sihe-wasaediya ma silatuwa ma 'abehega siboidimo hadai sida lina, 'oinega Pita ma Yoni sihapwesa, ta tolinaowedi siloina, ¹⁶ ma sigwaeya, "Togidega tada lina 'esa loheloheya 'eluwaedi weyahidi, weyahina Yelusalema 'ana tomiyanao mabwaiyadi sisanapudiya 'abehega 'ila'ilala madouna sipaihowa pwaiya, ma geya sowasowahida tauhale. ¹⁷ Benomo tada toho ma tetela bewa tada 'ausi, ma sahena 'ilelelewana boda mabwaiyadi 'oidiya, 'oinega tada lina pa'ala 'oidiya ma sahena wete Yesu sanina tomota 'oidiya sihehewasae."

¹⁸ Coinega sibwauwedima ma siluhu hila 'oidiya, ma siloinedi ma sahena wete Yesu sanina sigwaegwaene, bo sihehe'itae tomota 'oidiya.

¹⁹ Ta Pita ma Yoni 'idi lina sihemaiseya, sigwae, "Togidega 'ilobwaineya ma Yehoba matana tauna 'ina gwae 'amuliya, bo nuwana 'omi tuwa 'imi gwae 'ada muliya? Bewa weyahina wanuwauwa. ²⁰ Ma tauna hesi geya sowasowahima ma 'ima gwae 'alolagu ginahuledi 'a'itediya ma 'ahesagohediya weyahidi."

²¹ Coinega siheliyediya ma muliyetega silihasidiya. Geya 'idi pui 'eta silobaloba ma weyahina maisa mwauna sida 'ebwaedi, ma hesi boda mabwaiyadi Yehoba sihepwatuweya. ²² Weyahina topeuina 'ana bolime poti ma tupwana, ma si'abihe bwebwe'ana pwaiya. Coinega tolinao boda simatautediya, ta geya 'eta to'aha sipaihowa Pita ma Yoni 'oidiya.

²³ Coinega Pita ma Yoni sihapwesa ma 'iyadiyao 'oidiya sitauya ma topwaoli madoudi ma babadao 'idi gwae sihepwalediya. ²⁴ Ta 'iyadiyao sihesagoheya mabwaiyana, 'oinega Yehoba 'oina sigwae mahemahetena sigwaeya, "Cima Bada yo, 'owa galewa ta bale'u ta hola ta ginaula mabwaiyadi 'alodiya simiyamiya 'uhemasalahediya, ²⁵ 'oinega 'ino hewali, tauna tubuma Debida, Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwai 'oinega 'ino gwae 'ihewwaila latuwa, 'igwaeya,

'To'aha lamuna 'ebeloina baibaiwadi silolo'alehe, ta wete sinuwanuwatuhu bwagabwaga?

²⁶ Coinega mebale'u 'idi kiniyao ma toloinao sideli 'autama ma si'atu'atububuwa sabi lo'aleha Yehoba ta 'ina Keliso 'oidiya.'

²⁷ "Moisa gogo bewa 'alona si'eto'autama ma Yesu si'aleha, tauna 'ino hewali dumwaluna ma hesihesinu-waina, taudi to'alehaowedi beno *Helodi*, ma Ponitio Pailato, ma meYudiya ma wete taudi geya meYudiya, ²⁸ ma sipaihoweya to'aha gide 'owa 'ino nuwatuhu mwalo 'uloinaeya. ²⁹ Bada yo, 'u'ita 'idi heliya tauma 'i-no topaihowao 'oima, ma hesi 'uda 'abi hewaiwaiye-mai ma ma'ima 'atepatu 'ino gwae 'ada hepwaile latuhe. ³⁰ Ta wete 'ino waiwaiyega tolohalao 'uda 'abi-he bwebwe'enedi, ma 'ila'ilalao ma hedehedede 'uda gihelatuhe, 'ino hewali hesihesinu-waina, sanina Yesu 'oinega."

³¹ Cidi 'ahwanoi bewa silosalohiya, ma hadaina 'oima simiyamiya 'ilonihuwa, ma mabwaiyadi Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwai 'oinega si'atepatu, ma Yehoba 'ina gwae sigwae latuheya.

Cidi tobwatobwa siheguyaiyediya 'aigeda 'aigeda 'oidiya

³² Bodaedi Yesu sihemisaeya, ta 'idi nuwatuhu mabwaiyana mahemahetena, ma geya sida 'enuwaha, ma hesi 'idi tobwatobwa mabwaiyadi sitagwalediya boda mabwaiyadi 'idi paihowa weyahidi. ³³ Ta wete Bada Yesu 'ana tohepwailaowedi sihewaiwai hedada 'ina toholo hila 'ana hepwaile weyahina, ma mabwaiyadi sihehelau hiledi mahemahetena. ³⁴ Ma wete mabwaiyadi ma'adi, ma ma'adi 'wama, weyahina taudi towasawasao 'idi bale'u ma 'idi hadao sihegimwane pwaidiya, ³⁵ ta 'adi maisao mabwaiyana si'ewedima ma si'ebwaediya Yesu 'ana tohepwailao 'oidiya, ma taudi siheguyaiya taiyewedi simiya mwau 'oidiya.

³⁶ Towasawasa 'aigeda 'oidiyega, sanina Yosepa, ma sanina hauhauna tohepwailaowedi si'ebwaeya Bana-ba, beno 'ana sanapu "To'abihe 'atepatu," tauna gwama Saipilosi, ma *Libai* 'ina susu 'aigeda, ³⁷ ma tauna 'ina tanoha 'ihegimwaneyeya, ta maneina 'i'eweyama ta 'i'ebwaeya Yesu 'ana tohepwailao 'oidiya.

Ananaiyasi ma Sapaila

⁵ Loheya 'aigeda wete mamwanena 'idi tanoha sihegimwaneyeya, maneina si'eweyama. Loheyaina sanina Ananaiyasi ma mwanena Sapaila. ² Sitaluwaedi sitalamwa ma tupwana mane sidahweya, ta 'ana tupwamo Ananaiyasi 'i'eweyama tohepwailaowedi 'oidiya. ³ Pita 'ihegwaeya, 'igwae, "Ananaiyasi to'aha weyahina Seitani nuwau 'i'eweya ma tanoha 'ana maisa tupwana 'udahweya? Beno 'ino 'abo Yaluyaluwa Tabuna 'oima. ⁴ Mwalo geya 'uhegimwaneyeya, tanohaina 'owa 'ino 'ebeloina, ma wete tutaina 'uhegimwaneyeya, maneina 'owa 'ino 'ebeloina. Ma to'aha weyahina 'ateuwa 'unuwanuwatuhu ma maneina weyahina 'u'abowa?

Cino 'abo bewa geya tomota 'oima, ma hesi Yehoba 'oima."

⁵ Pita 'ina gwae bewa Ananaiyasi 'ihesagoheya ma 'ibe'uwa ta 'i'amasana, 'oinega tomota mabwaiyadi tetelina sihesagoheya ma si'ateyohowa madouna. ⁶ Ta tupwadi hewahewali sinaoma ma to'amasana 'ale'owega siwaduya ma si'ahala latuheya ma sigaliheya.

⁷ Ma mwanena geya 'isanapu. Eema mulina 'iluhuwa hadai, ⁸ ma Pita 'ihesilaleya, 'igwae, "Sapaila, 'imi tanohaina wagimwaneyeya, hisa 'ana maisaina wa'eweya? Gide mwaneu 'ihegwaemaiya 'awa?" Ma Sapailaina 'igwae, "Cehe, gidemusa."

⁹ Coinega Pita 'igwae, "Togidega ma wateluwa watagwala ma watoho ta 'abehega Bada Yaluyaluwana wa'abowe? Cuhesagohe, mwaneu 'ana togalihago siluhuluhuma ma 'i'iuunamo si'ahala latuheya wete."

¹⁰ Ma Sapailaina 'ibe'uwa mwayamwayauwa Pita 'aena, ma 'i'amasana wete. Ta hewahewaliyedi siluhuma, ma si'iteya 'i'amasana pwaiya, ta si'ahala latuheya ma sigaliheya, mwanena deina.

¹¹ Ta tohekalesiyao mabwaiyadi simatauta madouna, ma taiyawedi wasaina sihesagoheya wete si'ateyohowa.

Hedehedede baibaiwana sipaihowediya

¹² Ma wete boda gamwagamwanidiya Yesu 'ana tohepwailaowedi hedehedede ma ginaula 'ebehenainaida baibaiwadi sipaihowediya. Ma mabwaiyadi 'idi 'ebe deli'auta Hada He'asisi papena, tauna sibwauweya Solomoni 'ina biliupa.

¹³ Ma boda baibaiwadi 'idi matautega geya siluhulu tohemisaowedi 'oidiya, ma tomota mabwaiyadi tohekalesiyao sihe'asisiyediya madouna, ¹⁴ ma baibaiwa hedada sihemisa, ma 'oinega silugu Bada 'ina boda 'oidiya, meloheyadi ma wete mewahinedi. ¹⁵ Ma wete tolohalao sitoedima ma'ebe'enoidi ma silagudiya Pita 'ina 'ebetauyao 'oidiya, ma 'abehega Pita loguloguna 'ida 'abihe bwebwe'enedi. ¹⁶ Wete gogowedi Yelusalema deina 'adi tomiyao sideli 'autama, ma 'idi tolohalao ma taiyewedi welabana yaluyaluwadi nuwana hali yaluyaluwa galadi si'abihe lohaleidiya si'ewedima ta mabwaiyadi si'abihe bwebwe'enediya.

Yesu 'ana tohepwailao deliya silagudiya

¹⁷ Ma topwaoliyao 'idi bada madouna ma *Sadusi* 'idi boda ba'idanao sigamwasowala ma sihe'ipi'ipiyediya, ¹⁸ 'oinega sitoholo ma Yesu 'ana tohepwailaowedi si'abiyahidi, ma deliya silagudiya.

¹⁹ Ma nihuwanega Bada 'ina anelose 'aigeda deli 'ana gudu 'iso'eya, ma 'itoe hapwesediya, ²⁰ ma 'ihegwaediya, 'igwae, "Watauya Hada He'asisi 'oima, ma nobwa watoholo ma tomota 'oidiya gwaeyedi yawasi bwebwe'ana weyahina waguguya."

²¹ Coinega aneloseina 'ina gwae sihesagoheya ma gona 'i'adaleya, ta Hada He'asisi 'oima siluhuwa, ma boda sihe'itediya. Coinega wete Topwaoli Madouna

ma 'ina bodao si'eto 'autama, ma meIsileli 'idi babadao ma 'adi toloinao mabwaiyadi sibwauwedima ta 'idi hewaliyao tupwadi deliya sihewasaedi ma 'abehega Yesu 'ana tohepwailao si'ewedima ma sida yatala matadiya. ²² Ta sitauya ma deli hagalinao si'iteya, ma sihilama, ²³ ma sigwae, "Deli guduguduina ma pa'alina 'a'iteya, ta 'ana toloimatayahinao 'ahwa'eda 'oidiya sitotoholo wete, ma tutaina 'ahwa'eda 'aso'eya 'alona gaugaulinamo."

²⁴ Ma Hada He'asisi 'ana to'itayahi madouna, ma topwaoliyao madoudi wasa bewa sihesagoheya ma si'ateyohowa madouna, to'aha 'i'iunamo ma 'ilatu weyahina.

²⁵ Ma 'aigeda loheya 'oidiya 'inaoma ma 'ihewgaediya, 'igwae, "Loheloheyaedi deliya walagulagudiya, Hada He'asisi 'alona sitotoholo, ma sihehe'ita tomota 'oidiya."

²⁶ Ta Hada He'asisi 'ana to'itayahi ma 'ina topaihowao sihapwesa, ma tohepwailaowedi si'abiyahidiya ma hohobigega si'ewedima, weyahina simatauta boda 'oidiya, ta geya nuwadi ma boda sigamwasowala 'oidiya, tabu ta da'uleyega si'etutuweddi.

²⁷ Coinega ma wahi bigega si'ewedima ma toloinaedi matadiya sihetoholodiya. Ma Topwaoli Madouna 'ihesilalediya, ²⁸ 'igwae, "Mwalo 'oimiya 'aloina pa'ala 'abehega gesowana Yesu saninega wahehe'ita tomota 'oidiya, ma togidega ta 'oinega Yelusalema mabwaiyana 'alona Tomota wahehe'ita Yesu weyahina, 'abehega tauma 'ima loinega silohe'amasiya?"

²⁹ Ta Pita ma tohepwailaowedi sigwaeya, "Cilobwaineya ma Yehoba 'ina gwae 'ahematamatane, ma geya'abwa tomota 'idi gwae. ³⁰ Moisa, 'omi Yesu 'aiwe 'oina watutu hepa'ineya ta 'ana siga 'i'amasa, ma tubudao 'idi Yehoba Yesu 'i'abihetoholo hileya, ³¹ ma 'i'abilagasiya tauna 'ina 'ebeulega 'abehega tauna To'abihetena ma Tohanugeta, ma wete tauna To'abihenuwabui meIsileli tauda weyahida, ma 'oinega 'ida puiyao 'inuwasamudi. ³² Coinega tauma ginaulaedi bewa weyahidi 'ahehpwaila, ma Yaluyaluwa Tabuna tohepwaila wete, tauna Yehoba 'i'ebwaeya 'ana tohematamatanao 'oidiya."

Gameliyela 'ina gwae

³³ Ta toloinao Yesu 'ana tohepwailao 'idi gwae bewa gidemusa sihesagoheya, ma sigamwasowala moisa, ma nuwanuwadi ma silohe'amasidi. ³⁴ Ta 'aigeda 'oidiyega, sanina Gameliyela, tauna *Palisi*, ma loina 'ana tohe'ita, ta ma'ana he'asisi tomota baibaiwadi 'oidiya, 'itoholo ma 'iloina ma 'abehega Yesu 'ana tohepwailaowedi sitoe hapwesedi tuta to'uto'upanamo weyahina. ³⁵ Ta muliyetega toloinaowedi 'ihewgaediya, 'igwae, "MeIsileli he, wa'itayahigomi ma sahena waloiloina pa'ala loheloheya nage weyahidi.

³⁶ Wanuwatuhuyahi tuta mwalo Tudasi 'ihapwesa 'abehega tauna hali tohanugeta 'aigeda, ma loheloheya 'adi baibaiwa gide powa handeledi siluhu 'ina boda 'oina, ma hesi gabemani Tudasiina silohe'amasiya, ma 'ana tomuliyao sisawaleya, ta 'idi boda 'isawala.

³⁷ "Ma Tudasi muliyetega, tutaina tomota mabwaiyadi sihasilidiya 'oina, 'aigeda gwama Galili 'ihapwesa, sanina Yudasa, ta tupwadi loheloheya 'ilisidima ma simuliyeya, ta 'aleha 'oina 'i'amasa, ta 'ana tomuliyao sisawaleya.

³⁸ "Tuta bewa yahegwaegomi 'abehega sahena to'aha waloiloinae loheloheya nage weyahidi. Ceguma 'adi loina nuwana 'idi paihowa bewa tomota 'oidiyega 'ihapwesama, 'abwa siwe'a, ³⁹ ma hesi 'eguma 'adi loina Yehoba 'oinega 'ilatuma, geya sowasowahina ma wa'abihe lolagudi, weyahina 'eguma gidemusa, Yehoba walolo'alehe."

⁴⁰ Coinega Gameliyela 'ina loina simuliyeya, ma tohepwailao wete sibwau hiledima 'oidiya, ma sisapidiya, ta sigwae, "Geya sowana wete Yesu sanina wagwaegwaene tomota 'oidiya."

⁴¹ Ma silihasidiya ma sihapwesa, ma sitauya taudi 'idi boda 'oidiya ma'idi yaliyaya, weyahina sowasowahidi ma muyaedi silobadi Yesu sanina weyahina. ⁴² Ma sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya sihehe'ita ma siguguya Hada He'asisi 'alona, ta wete tomota 'idi hadao 'oidiya, 'abehega Yesu tauna To'abihetenaina.

To'itayahinao site sebeni sihesinuweddi

6 Tuta nage 'oina Yesu 'ana tohemisao 'idi boda 'ihemamadou, ma 'oidiyega to'ena *Gilisi* 'idi boda to'ena Yudiya silolomugiyedi, weyahina sabwelo 'aigeda 'aigeda, 'eguma tutaina 'e'ahai siheheguyaiyedi hiwahiwape 'oidiya, taudi to'ena *Gilisi* 'idi hiwapeyao 'adi 'e'ahai geya sowasowahidi, 'oinega sigomagomale.

² Coinega Yesu 'ana tohepwailao site tuwelo 'idi boda tohemisao mabwaiyadi sibwau he'atedima, ma 'oidiya sigwaeya, "Geya sowasowahina Yehoba 'ina gwae 'ana guguya 'alolagu ma 'abehega 'e'ahai 'aheguyai. ³ Ma 'omi 'oimiyega loheloheya sebeni wahesinuweddi, taiyewedi ma'adi he'asisi, ma sanasanapudi, ma wete 'eguma Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwai 'oidiya, ma paihowa bewa 'e'ahai 'ana heguyai weyahina, 'ada 'ebwaedi. ⁴ Ma tauma 'ada hetapewa 'ahwanoi weyahina ta wete Yehoba 'ina gwae 'ana he'ita weyahina."

⁵ Ma boda siyaliyaya 'idi loina bewa weyahina, 'oinega site sebeni sihesinuweddiya, beno Sitibeni, tauna 'ina hemisa madouna Yesu 'oina, ma Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwai 'oina, ma Pilipi ma Pilokolo ma Nikano ma Timoti ma Pamena ma wete Nikola, tauna gwama Anitioki ma meYudiya 'idi tapwalolo 'oina 'iluhu pwaiya. ⁶ Coinega loheloheyaedi si'abi lagasidiya Yesu 'ana tohepwailao matadiya, ma si'abi debediya ma weyahidi si'ahwa 'ahwanoiya Yehoba 'oina, ma paihowaina sihegaineya.

⁷ Coinega Yehoba 'ina gwae 'ihewaiwai tomota 'oidiya, ma tomuliyao 'adi boda madou hedada tupwa Yelusalema 'oina, ma topwaoliyao tupwana baibaiwana wete gwaeina sihesagoheya, ta Yesu sihemisaeya.

Sitibeni si'abiyahiya

⁸ Sitibeniina ma'ina waiwai, ta ma'ina helau madouna, ma paihowa 'ebe henainaida ma 'ila'ilalao 'ipaihowediya tomota gamwagamwanidiya.

⁹ Ta tupwana tomota sinaoma ma Sitibeni ba'idadiu sihe'ohe'ohe, taudi tupwadi meYudiya 'idi tapwalolo sihesaniyeya "Lihalihasina," ma tupwadi Yudiyaedi 'asa Sailini 'oinega, ma tupwadi 'asa Alekisanidela 'oinega, ma tupwadi 'asa Silisiya ma Esiya 'oidiyega, ¹⁰ ma geya sowasowahina sihewaiwai, weyahina Sitibeni 'ina gwae 'ana sanapu Yaluyaluwa Tabuna 'oinega.

¹¹ Coinega taudi Sitibeni sitebaeya ma tupwana loheloheya sihegwaediya ma Sitibeni sida he'ewa, sigwae, "Sitibeniina 'ina gwae galana 'ahesagoheya, beno Mosese ma Yehoba 'i'ahwa galagalaediya." ¹² Ma wete loheloheya sihenuwa laguwediyaya ma Sitibeniina silo'aleheya, 'oinega boda baibaiwadi ma babadao ma wete lolina 'ana tohe'itao sinaoma ma si'abiyahiya, ta sitoeya toloinao 'idi delihegogona 'oina, ¹³ ta tohe'ewa 'abo'abowedi sibwauwedima, ma taudi sigwae, "Lohheya bewa tuta baibaiwana 'oidiya Mosese 'ina lolinao ma Hada He'asisi bewa wete 'isinasinilidi, ¹⁴ ta wete 'ina gwae 'ahesagoheya 'igwae, 'Yesu tauna gwama Nasaleta 'abwa Hada He'asisi bewa 'ida ligehi yahule ma mumugada Mosese 'ie'ebwaegita 'ida buidi, ma haggadi 'ilagudi.'" ¹⁵ Ma todeli hegogonaedi mabwaiyadi Sitibeni manina si'e'ebubuya, 'ana 'ita *anelose* manina gide.

⁷ Ma Topwaoli Madouna Sitibeni 'ihesilaleya, 'igwae, "Togidega 'idi he'ewa weyahiu, gwae moisa 'awa?"

² Ma Sitibeni 'igwae, "Tasigwao ma tamagwao, 'igu gwae bewa wahesagohe. Yehoba tomiya hane hedada mwalohene tubudai Ebalahamo 'oina 'ilatuwa, tutaina Mesopotemi 'oina 'imiyamiya, ma 'abwa geya 'i'asa'asaliya Helana 'oina, ³ ma Yehobaina 'igwae, 'Ebalahamo, 'ino gogo ma 'ino susu bewa 'u'ebesinedi ma 'utauya hali tupwa, tupwaina yahe'itago 'oina.'

⁴ "Ta tupwa Kalidiya 'ihasinneya ma 'ilo'asa Helana 'oina. Ma Ebalahamo tamana 'ina 'amasa mulina Yehoba 'ihanugeteya ma 'ebwa 'i'asa, 'ida gogo bewa 'oina, ⁵ ma geya 'eta wete bale'u 'ie'ebwae Ebalahamo 'ina 'e-beloina, ma hesi Yehoba 'igwae hemisa tuwa ma 'abehega tupwaina bewa tauna Ebalahamo ma'ina susuwao 'idi bale'u si'ewa, ma tuta nage 'oina Ebalahamo geya natunamo.

⁶ "Ma wete Yehoba 'ihewaila nugeteya 'abehega Ebalahamo tubunao sihetauwana hali boda 'idi tupwa 'oina, ma toni'asaedi paihowa mwauna nata si'ebwae Ebalahamo tubunao 'oidiya, ta 'idi miya 'igala bolime powa handeledi 'oidiya. ⁷ Ma hesi Yehoba 'igwaeya, 'Cabwa toni'asaowedi lolina mwaudi ya'ebwaedi, ma muliyetega tupwa nage 'oinega 'igu bodao silatu ma si'etuluha 'oiguwa tupwa bewa 'oina.'

⁸ "Ma Yehoba 'ina gwaeina 'ana 'ila'ilala 'ie'ebwaeya Ebalahamo 'wapina 'ana 'upwa. Coinega Ebalahamo Aisake 'ihenatuneya, ta 'ina sabwelo nima ma hetoina

'oina 'wapina matana 'i'upweya, ma muliyetega Aisake Yakobo 'ihenatuneya, ma muliyetega Yakobo natunao loheloheyadi tuwelo 'ihenatunediya, ma site tuwelowedi tauda tubudao.

⁹ "Ta 'aigeda 'oidiyega sanina *Yosepa*, ma tasinao site lebeni sihe'ipi'ipiyeya ma sihegimwaneeyeya tomota tupwadi 'oidiya, ma taudi Yosepaina sitauyeya 'asa Itipita 'oina, ¹⁰ ma Yehoba ba'idana ta 'ilemeya 'ana mwauiyao 'oidiyega, ta wete sonoga bwebwe'ana 'ie'ebwaeya, ma meItipita 'idi kini *Pelo* sonogaina 'i'ita lobeya, 'oinega *Pelo* Yosepa 'ihemiya haneheya, ma lolina 'ie'ebwaeya tupwa Itipita mabwaiyana weyahina, ta wete kiniina tauna 'ina hada weyahina.

¹¹ "Ma muliyetega gomale madouna 'ilatuwa Itipita mabwaiyana ma 'asa *Kenani* 'oidiya, ma miya mwauna moisa 'ihapwesa, ma tubudaowedi geya 'adimo. ¹² Ta Yakobo tetela 'ihesagoheya 'abehega 'e'ahai Itipita 'oina 'imiyamiya, ma natunao loheloheyadi 'ihesumanediya Itipita 'oina, 'e'ahai weyahina. ¹³ Ma muliyetega wete sihila Itipita 'oina, ma Yosepa tasinao 'oidiya 'igwae latuwa, 'igwae, 'Taugu tasimiu Yosepa,' ma *Pelo* wete 'oina 'ihewailediya, 'igwae, 'Tasigwao bewa.'

¹⁴ "Ma *Yosepa* tamana Yakobo ma 'ina susuwao 'ie'ebwauwedima, 'adi baibaiwa sebeniti paibi, ma Itipita 'oina sinaoma. ¹⁵ Ma nobwa Yakoboina 'i'amasana, ma wete tubudaowedi si'amasana, ¹⁶ ta wawanidi si'ewa hiledima gogo Sekemi 'oina, ma sigalihediya, galihaina mwalo Ebalahamo 'ihemaiseya meSekemi, taudi Hemoli natunao, 'oidiyega, beno galihaina 'ana maisa siliba 'ie'ebwaediya.

¹⁷ "Ma Yosepa 'ina 'amasa mulina Yehoba 'ina gwae hemisa Ebalahamo 'oina 'ihahoho pwaiya, ma meIsileli Itipita 'alona siyada hedada pwaiya, ¹⁸ eema kini hauhauna 'ihagaina ma 'iloina pa'aledi, kiniina Yosepa geya 'isanapu, ¹⁹ ma 'ie'abowediya, weyahina tubudaowedi 'iloinaedi ma natudiyao 'i'iudi siuledi 'atamana ma si'amasana. ²⁰ Ta gwama Mosese 'ili'uwa tuta nage 'alona, tauna 'ana 'ita bwebwe'ana, ma tamana ma sinana 'idi hada si'itayahi dahweya wai'ena 'etoi.

²¹ Ma muliyetega 'idi hadega silagu latuheya, ta *Pelo* natuna mewahinena 'ilobeya, ta 'itoeya 'ina hada ma 'abehega tauna natuna, ma 'i'itayahiya.

²² "Ta Mosese meItipita 'idi sanapu mabwaiyana sihe'iteya, ma 'isanapudiya, ta 'ina gwaeyao ta 'ina paihowao 'oidiya 'ihewaiwai hedada.

²³ "Ma tutaina 'ana bolime poti 'ilobeya, Moseseina nuwanuwana ma tasinao meIsileli 'ihabo'enedi.

²⁴ Coinega 'ina habo'enaina 'alona gwama Itipita 'aigeda 'ilobeya gwama Isileli 'ihunu bwagebwageya, 'oinega Mosese tasinao 'ilemeya ma gwama Itipitaina 'iloh'e'amasaya. ²⁵ Ta Mosese 'inuwatuhuya 'abehega tasinaowedi sida sanapu 'abehega tauna nimanega Yehoba 'ida 'abihetedi, ma hesi geya sisanapu.

²⁶ "Ma hali sabwelo ta Mosese tasinao 'eluwa 'ilobediya sihehe'upwa, ma nuwanuwana ma 'i'eto'ausidi ma silolagu ma 'igwae, 'Ciyagwao, 'omi susu 'aigeda, ma togidega ma 'imi miya wagihegala?"

²⁷ “Ma tohe'upwaowed i'aigeda 'oidiyega Mosese 'ina gwae 'ihemaiseya, ma 'igwae, 'Taiya 'owa 'utoho ma 'uhetoloina 'oima? ²⁸ Togidega? Nuwanuwau ma 'ulohe'amasigau gidemusa boi gwama Itipitaina 'ulohe'amasiya?”

²⁹ “Gwae bewa Mosese 'ihesagoheya ma 'iatey-ohowa ta 'idena, ma 'ihetaumana tupwa Midiyani 'oina, ma nobwa 'ihaiya ma natunao loheloheyadi 'eluwa 'ihenatunediya. ³⁰ Bolime poti mulina Mosese yoho 'awawa, 'oya Sainai deina, 'iyawayawala, ma anelose 'ilatuwa 'aiwe 'ala'alata ma ninininiminega, 'aiwe manabaina 'alonga. ³¹ Ta Mosese 'i'iteya, 'oinega nuwana 'ihepwanopwanowa, ma 'inaonao deina sabi 'ita, ma Yehoba 'igwaeya, ³² 'Taugu tubumwao, taudi Ebalahamo ma Aisake ma Yakobo, 'idi Yehoba.’

“Ma Mosese 'ina matautega 'idededela, ma genuwana 'i'ebubuna.

³³ “Ta Badaina 'igwaeya, 'Caheu 'ana *butu* 'uhalolo, weyahina tupwa beno 'oina 'utotoholo beno bale'u hehe'asisina, ta 'igu gwae 'uhesagohe. ³⁴ Cigu tomo-taiyao Itipita 'alona 'idi miya galana yasanapuya, ta 'idi 'ahwanoi 'atemuyamuya yahesagoha pwaiya, 'abehega yasuluma sabi lemedi. Ta 'owa 'utoholo ma yahe-wasego Itipita 'oina, paihowa bewa weyahina.’

³⁵ “Moisa, Moseseina mwalo silogwahateya, sigwaeya, 'Cowa hene taiya ma 'utoho ma 'uhetoloina 'oima?” Ma hesi tauna Yehoba 'ihesinuweya ma 'abehega 'iloinedi, ma wete 'ilemedi, anelose 'ina lemega, tutaina 'aiwe 'ala'alata 'oina 'ilatuwa 'oina.

³⁶ “Coinega Mosese 'ila'ilala waiwaiidi ma paihowa 'ebe henainaida 'ipaihowediya, Itipita 'oina ma wete hola bwehabwehalina ma tupwaina yoho 'awawa 'oidiya, tutaina Itipitega 'i'ewa latuhedima ma 'i-henugetediya tupwaina yoho 'awawa bolime poti 'oidiya.

³⁷ “Bewa Moseseina meIsileli 'ihewgaediya 'igwae, 'Yehoba 'abwa tasimiyao 'oidiyega 'aigeda palopita 'ih-esinuwe weyahimi, gide mwalo 'ihesinuwegauwa.’

³⁸ “Ma wete Moseseina yoho 'awawa tubudao mabwaiyadi ba'idanao 'oya Sainai 'oina simiyamiya, ma anelose Mosese loina bwebwe'ana yawasida weyahina 'i'ebwaeya.

³⁹ “Ma tubudaowed Mosese sihe'idi'idiyeya ta 'ina loina silogwahateya, ma nuwanuwadi ma sihila Itipita 'oina, ⁴⁰ ma tasina *Eloni* sihegwae, sigwae, 'Cida 'ebe 'etuluha 'upaihowadi ma sihanugetegita, weyahina Mosese tauna mwalo Itipitega 'ihanugetegitama, geya tasanapu ta'eha nana 'itauya?” ⁴¹ Coinega 'idi 'ebe 'etuluha tala bulumakau si'abiya, ma 'oina sipwaop-waoli, ma weyahina siyaliyaya madouna.

⁴² “Coinega Yehoba 'ilogwahatediya ta 'abehega siboi 'idi nuwatuhu sida paihowa, beno 'wadima 'oidiya sida 'etuluha, gidemusa palopitao 'idi buki 'alona Yehoba 'ina gwae 'imiyamiya, 'igwaeya,

'Comi meIsileli bolime poti tupwaina yoho 'awawa wamiyamiya, hebahebaiyao wahunudi ma geya 'oiguwa wada pwaolidiya. ⁴³ Ma hesi hali 'ebe 'etulahaina sanina Moloke 'oina wapwaopwaoliyedi ma

Molokeina 'ina hada wa'aha'ahali ba'idamiu, ma wete Lipani 'ina 'wadimaina 'oina watulutuluha, ma wete ginaulaedi wa'abidiya matadiya wa'ahwa'ahwanoi, 'oinega yada pa'igomi ma watauya hali 'asa Babiloni papalina.”

⁴⁴ Sitibeni wete 'igwaeya, “Tubudaowed Yehoba 'ina hada si'abiya 'ana 'ita gidemusa Yehoba Mosese 'ihewgaeya ma 'ida 'abi'ese. Coinega si'abiya, ma mwalo tutaina yoho 'awawa sitautauya, Yehoba 'ina hadaina wete si'aha'ahala dadane.

⁴⁵ “Loheloheyaedi si'amasa ma mehau hadaina si'eweyama, taudi tubudao Yosuwa ba'idanao. Mwalo hali bodao tupwa bewa 'ebwa simiyamiya, ma hesi Yehoba *Yosuwa* ba'idanao 'ilemedi ma sihewaiwaiya bodaedi sipa'idiya, sidena, ta Yosuwa ba'idanao bale'u bewa si'eweya, ta 'ebwa hadaina 'imiyamiya ma 'ana siga Debida 'ihetoloina. ⁴⁶ Ma Debidaina weyahina Yehoba 'iyaliyaya, tauna tubudai Yakobo 'ina Yehoba, ma Debida Yehoba 'oina 'i'ahwa'ahwanoi ma 'eguma sowasowahina 'abehega Yehoba 'ina hada hauhauna 'ida 'abi. ⁴⁷ Ma hesi Debida natuna Solomoni hadaina 'i'abiya. ⁴⁸ Ma hesi wanuwatuhu 'abehega Yehoba tau-na tomiya tabwana hedada geya 'abwa hada tomota nimadiyega si'abi'abi 'oina 'imiyamiya, weyahina palopita 'aigeda Yehoba 'ina gwae mwalo 'ihewpaila pwaiyeya, 'igwae,

⁴⁹ 'Galewa 'igu wagahata wasawasa, ma bale'u 'a-hegu 'adi

'ebelagu. Coinega to hada sowasowahimi ma weyahigu

wada 'abi, ma hadaina 'oina ya'aiyawasi? ⁵⁰ Weyahina ginaulaedi

bewa mabwaiyadi taugu yapaihowediya.”

⁵¹ Ma Sitibeni 'ihewgaediya wete 'igwae, “Moisa, 'omi tonuwa potapota, 'oinega Yehoba 'ina 'ila'ilala 'upwa 'wapimimo 'oina, ma geya 'atemiyega ma wete geya tenamiya, 'oinega tuta baibaiwana Yaluyaluwa Tabuna 'ina loina walologwahate, gidemusa tubumiyao silogwahateya. ⁵² Ma wete, tubumiyao palopita mabwaiyadi simumuga galagalaediya ma silohe'amasidiya, palopitaowed taudi Todumwalu 'ina latuma sihepwaila nugeteya, 'oinega 'omi wete Todumwaluina watebaeya ma walohe'amasiya. ⁵³ Ta 'omi mwalo aneloseyao Yehoba 'ina loina si'ebwaegomiya, ma hesi geya wada muliyeya.”

Sitibeni silohe'amasiya

⁵⁴ Sitibeni 'ina gwae bewa toloinao sihesagoheya ta sigamwasowala madouna, ma sihesala'i'ita 'idi gamwasowala weyahina. ⁵⁵ Ma hesi Yaluyaluwa Tabuna Sitibeni 'ilohemaheya, ma galewa 'i'e'ebubuya ta 'i'iteya Yehoba ma'ina wasawasa maemaedanina, ma Yesu 'ina 'ebeulega 'itotoholo, ⁵⁶ ma 'igwaeya, “Wa'ita, galewa 'i'eso'eya, ta ya'iteya Loheyaina Yehoba 'ina 'ebeulega 'itotoholo.”

⁵⁷ Ma Sitibeni 'ana 'alehao siwuiwui 'enadi madounga, ma tenadi si'ausidiya ta 'abehega Sitibeni 'ina gwae sahena sihehesagohe, ma mabwaiyadi sipiliya,

ta si'abiyahiya, ⁵⁸ ma 'asega siula latuheya, ma da'uleyega si'ahuhe 'amasiya. Ma Sitibeni 'ana tohe'e-wa 'abo'abowao 'adi 'ale'owao silolodiya ta 'abehega da'uleyega Sitibeni sida hunu. Ma 'adi 'ale'owedi hewali sanina Saulo 'i'itayahidiya. ⁵⁹ Eema Sitibeni siloloda'uleyeya, ma hesi 'ibwau haneya 'igwae, "Bada Yesu, yaluyaluwagu 'u'eweyawa." ⁶⁰ Ta 'i'ahetulasa, 'ibwau 'enana madounega, 'igwaeya, "Bada yo, 'idi mu-muga galana bewa geya'abwa 'uhehemaise 'oidiya."

Cina gwaeina 'igumwala, ta yawasina 'igumwala.

8 Ma Saulo bodaedi 'i'ahwa bwebwe'enediya, Sitibeni 'ana lohe'amasa weyahina.

Saulo tohekalesiyao 'ilo'alehediya

Sabwelo nage 'oina tohekalesiyao tupwa Yelusalema 'oina 'adi 'alehaowedi sihegaina ma silo'alehedi, 'oinega sisawala Yudiya ma Sameliya tupwaedi 'oidiya, ma Yesu 'ana tohepwailao site tuwelomo Yelusalema 'oina simiyamiya.

² Ma tupwana tomota, taudi Yehoba 'ana tohe'a-sisiyao, Sitibeniina sigaliheya ma'idi dou madouna.

³ Ma Saulo hesi tohekalesiyao 'imutumutudi ta weyahidi 'iluhuluha hada 'aigeda 'aigeda 'oidiya, ma 'eguma tohekalesiyao loheloheya ma wete wahiwahine 'ilobalobadi, tuwa 'i'abiyahidi, ma deliya 'ilagu luhuwedi.

Pilipi 'ina guguya tupwa Sameliya 'oina

⁴ Ma tohekalesiyao sisawala, ma 'eguma to tupwa 'oina sitautauya, tetela bwebwe'ana siloguguyaeya tomota 'oidiya. ⁵ Coinega Pilipi 'isulu 'aigeda Sameliya 'a-saina 'oina, ma nobwa To'abihetenaina tetelina 'iguguyaeya 'oidiya, ⁶ ta mabwaiyadi Pilipi 'ina gwae sihesagoheya, ma 'ina paihowa waiwai si'iteya. ⁷ Ceguma taiyawedi silohala hi'ahi'a* 'oidiyega 'iula latuhedi, ma hi'ahi'aedi siwuiwui ma sihapwesa, ma wete topeuyao ma tohasagesageula 'i'abihe bwebwe'enediya. Coinega bodaedi sitagwatagwala mahemahetena Pilipi 'ina loguguya 'oina, ⁸ ma 'oinega 'ebe yaliyaya madouna gogoina 'oina.

⁹ Ma toni'asa 'aigeda, sanina Saimoni, tauna Pilipi 'ina gwae 'ihemiseya. Saimoniina tauna mwalo 'i'oba'oba madouna gogoina 'oina, ¹⁰ ma meSameliya mabwaiyadi sihenainaida Saimoni 'ina paihowa waiwai weyahidi, eema tauna sanina madouna. Coinega tomota mabwaiyadi, nuwana babadao, nuwana bubutuma, Saimoniina sihemisaeya ma sigwaegwae, "Tauna Saimoniina 'ina waiwai Yehoba 'oinega madou hedadena."

¹¹ Coinega Saimoni 'ina gwaeyao sihesagohediya, weyahina 'ina 'obega 'i'abihenuwa pwanopwanowediya tuta mabwaiyana.

¹² Ma muliyetega Pilipi 'ihapwesama ma tetela bwebwe'ana, To'abihetena Yesu sanina ma Yehoba 'ina loina weyahidi 'iloguguya, ma sihemisaeya, ma sibabitaosowa, loheloheya ma wete wahiwahine. ¹³ Ma Saimoni wete Yehoba 'ihemiseya, ta 'ina babitaoso mulina Saimoni Pilipi 'i'wayabuya ma Saimoniina

'iteya Pilipi 'ina 'ila'ilalao ma 'ina paihowa waiwai, ta 'oinega 'ihenainaida moisa.

¹⁴ Eeta Yesu 'ana tohepwailao taudi Yelusalema 'oina simiyamiya, tetela sihesagoheya 'abehega meSameliya sitagwala pwaiya Yehoba 'ina gwae 'oina, 'oinega Pita ma Yoni sihewasedima, ¹⁵ ta siteluwaedi sisuluwa Sameliya 'oina, ma tohemisao hauhaudi weyahidi si'ahwa'ahwanoi ma 'abehega Yaluyaluwa Tabuna 'iluhu 'oidiya. ¹⁶ Weyahina 'abwa geya 'iluhu 'oidiya. Beno tuwa Bada Yesu saninega sibabitaosowa, ¹⁷ 'oinega Pita ma Yoni nimadi silagudiya 'oidiya ta Yaluyaluwa Tabuna 'oidiya 'iluhuwa. ¹⁸ Ta Saimoni paihowa bewa 'i'iteya 'abehega Yesu 'ana tohepwailao nimadi silagudiya tomota 'oidiya, ma Yaluyaluwa Tabuna 'oidiya 'iluhuwa, 'oinega mane 'i'eweya ma 'abehega Pita ma Yoni 'i'ebwaedi, ¹⁹ ta 'igwaeya, "Cimi waiwai beno nuwanuwagu wa'ebwaegau, ma 'oinega 'eguma nimagu yalagu taiyawedi 'oidiya, Yaluyaluwa Tabuna 'iluhu 'oidiya."

²⁰ Ma Pita Saimoni 'iheliyeya 'igwae, "Cino mane ba'ida wahesilae hataya, weyahina 'abehega Yehoba 'ina 'ehele 'ino maneyega 'ugimwane. ²¹ Cowa geya 'ima boda, ma hesi 'ateu 'imumuga galagala Yehoba matana. ²² Coinega 'ilobwainegowa ma 'ino pui bewa 'oinega 'unuwabui, ma 'u'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina, ma nuwana 'ino nuwatuha galadi bewa 'inuwasamudi. ²³ Weyahina yasanapugowa 'ateu bi'ibi'ina, he'ipi'ipi ma mumugau galadi 'oidiyega."

²⁴ Ma Saimoni 'igwaeya, "Wa'ahwanoi Bada 'oina ma ginaulaedi galadi wahepwailediya, sahena 'oiguwa sinaonaoma."

²⁵ Coinega Pita ma Yoni 'idi Bada weyahina sihepwaila latuwa, ma 'ina gwae siguguyaeya, ma muliyetega sihila Yelusalema 'oina, ta 'idi tauya 'alona tetela bwebwe'ana sihepwaiyaya Sameliya 'asanao 'aigeda 'aigeda 'oidiya.

Pilipi gwama Idiopiya 'aigeda 'i'abi hebabitaosoya

²⁶ Ma Yehoba 'ina anelose Pilipi 'ihewgaeya, "Cutoholo ma 'asudibwalala 'edaina Yelusalema ma 'asa Gasa 'oina 'utauya." Cedaina tupwa yoho 'awawa 'alona 'itautau. ²⁷ Coinega Pilipi 'itoholowa ma 'itauya, ma gwama Idiopiya 'ina waga *lisilisi* 'oinega 'itautauya 'ilobeya, tauna 'wawana bo'i si'ewa yahuleya, ma sanina madouna, ta 'idi kuini Kanidesi weyahina 'i'paipaihowa, beno 'ina wasawasa mabwaiyana 'i'ita'itayahidi, ma tauna 'itauya pwaima Yelusalema sabi tapwalolo, ²⁸ ta 'ina waga lisilisi 'ihilahila 'ina 'asai, waga lisilisiina 'oina 'igeluwa ma Buki He'asisi 'ihasisisila, palopita Aiseya 'ina lele 'ihasisisili.

²⁹ Ma Yaluyaluwa Tabuna Pilipi 'ihewgaeya, "Culomwayamwayau ma 'utauya waga lisilisi 'oina."

³⁰ Coinega Pilipi 'ipiliya, ma loheyaina 'enana 'ihesagoheya palopita Aiseya 'ina lele 'ihasisisili. Ta Pilipi 'igwaeya, "Togidega, gwaeyedi 'uhasisilisi 'usana-pudiya?"

³¹ Ta loheyaina 'igwaeya, "Geya. Weyahina geya wete 'igu tohe'itamo." Coinega loheyaina Pilipi 'ibwauweya-

ma wagai, ma Pilipi 'igeluwa ta deina 'imiyatoiya, ta Buki He'asisiina 'ihasiliya, ³² ta hasiliina 'ihasila pwaiya bewa gide 'ina gwae,

“Tauna gide sipi nata sihunu, nuwana gidemusa *lami*, hunuhunuwana 'ana to'upwa matana 'itotoholo, geya 'aigeda wete 'enana 'igwae latu. ³³ Ma wete 'ina yatala 'oina si'aboweya, ma 'idebamwadina. Coinega natu-nao tetelidi geya 'aigeda taiya 'ihewpaila latu weyahina yawasina bale'uwa 'igumwagumwala.”

³⁴ Ta gwama Idiopiyaina Pilipi 'ihewgwaeya, “Taiya weyahina palopita bewa 'igwaegwaeya? Tauna weyahina bo hali loheya weyahina?”

³⁵ Coinega Pilipi 'igwaeya, “Yesu weyahina,” ma 'ihewgaina hasilaina 'ana lihasa weyahina ta Yesu tetelina 'ihew'itaeya.

³⁶ Ta 'edaina sitautau ta we'aha si'ita lobeya, ma loheyaina 'igwaeya, “Nage we'aha! Togidega, sowa-sowahina ma 'u'abihe babitaisogau, 'awa?” ³⁷

³⁸ Coinega 'ina topaihowao 'iloinaediya ma waga *lisisi* si'abi henonoya, ma siteluwa Pilipi mahetena sisuluwa ta sigayo suluwa we'aha, ma Pilipi loheyaina 'i'abihe babitaisoya. ³⁹ Ma we'ahaga sigayohanema ta Yehoba Yaluyaluwana Pilipi 'itoeya, ma loheyaina geya Pilipi 'i'ita'ita hila, ta ma'ina yaliyaya 'itauya 'ina 'asa.

⁴⁰ Ma Pilipi hesi silobeya tupwa Asota 'oina, ma 'oinega 'itautau, ma tetela bwebwe'ana 'iloguguyaeya 'asa 'aigeda 'aigeda 'oidiya, ma 'ana siga 'ilatu Sisaliya.

Saulo 'inuwabui

9 Ma Saulo 'abwa tuwa Bada Yesu 'ana tomuliyao 'oidiya 'ilolo'alehedu, nuwanuwana 'ilohe'amasidi.

Coinega 'itauya Topwaoli Madouna 'oina, ² nuwanuwana 'ina letao 'ileledi ma 'itauyedi meYudiya 'idi 'eto'autaina Damasiko 'oina, ma letaedi 'oidiyega 'abehega 'eguma Yesu 'ina 'eda 'ana tomuliyao 'ilobadi loheloheya ma wahiwahine, 'i'abiyahidi ma 'i'ewedima Yelusalema, sabi heyatalaedi. Eema letaedi 'i'ewediya ma 'itauya. ³ Citautauya ta Damasiko 'oina 'i'iunamo 'ilatu, ma maedana galewega 'i'asilalama, ⁴ ta 'ibe'uwa bale'uwa, ma 'aigeda 'enana 'ihewagoheya 'igwaegwae, “Saulo, Saulo, to'aha weyahina 'ulolo'alehegau?”

⁵ Ma Saulo 'igwaeya, “Bada taiya hede 'owa?” Ma 'enanaina 'igwaeya, “Taugu Yesu 'ulolo'alehegau. ⁶ Ma hesi 'utoholo ma 'uluhu 'asai ma nobwa 'a hemataluwa 'uhewagohe ma 'abehega 'upaihowa.”

⁷ Ma tomotaiyedi Saulo ba'idanao sitautauya nuwadi 'ihewpanopwanowa ta sitoholo henonowa, ma 'enanamo sihesagoheya, ma geya 'aigeda wete taiya si'ita.

⁸ Coinega Saulo bale'uwegu 'itoholo hilama ta nuwanuwana ma matana 'iyahali, ma hesiyage geya sowasowahina to'aha 'i'ita, weyahina matana sihogahoga, ma hesi Saulo si'abinimeya ma siluhuwega Damasiko 'oina. ⁹ Ta nobwa sabwelo 'etoi geya to'aha 'ida 'iteya, ma geya 'ida 'aiya ma wete geya 'ida numa.

¹⁰ Ma Damasiko 'oina, Yesu 'ana tomuliyao 'aigeda 'imiyamiya, sanina Ananaiyasi, ta 'ina 'enomata'ite'ite-

ga Yehoba 'ihewgwaeya, 'igwae, “Ananaiyasi.” Ma Ananaiyasiina 'igwaeya, “Taugu Bada.”

¹¹ Coinega Yehoba 'igwaeya, “Cutoholo, ma 'asa gamwagamwanega 'utauya 'eda sanina Dumwaluna 'oinega, ma Yudasa 'ina hada loheya 'aigeda 'uhesilala, tauna gwama Tasisi sanina Saulo, ma sauga bewa 'i'ahwa'ahwanoi, ¹² ma 'aigeda loheya sanina Ananaiyasi 'i'iteya 'itautauyama sabi 'abitohoina ma 'oinega matana si'asilala hila.”

¹³ Ma Ananaiyasiina 'igwaeya, “Bada, loheyaina tetelina tomota baibaiwadi sihegwagauwa 'abehega loheya galana, ta 'ino tohemisao Yelusalema 'oina 'ilolo'aleha hedadadi, ¹⁴ ma wete topwaoli madoudi sitagwaleya ma sauga bewa 'itauyama ma 'a bodao mabwaiyama sabi paimai, 'eguma saniuwega 'a'ahwa'ahwanoiwa.”

¹⁵ Ma Badaina 'ihewgwaeya, “Tuwa, ma 'utauya 'oina. Weyahina Saulo ina yahesinuwa pwaiya ma teteligu 'ihewpawile tomiya ganamuli 'oidiya, ma toloinao madoudi matadiya ma me'isileli wete 'oidiya. ¹⁶ Ma 'abwa taugu yahe'itae muyao madoudi nata 'ilobadi 'agu hepwaila weyahina.”

¹⁷ Coinega Ananaiyasi 'itoholowa ma 'itauya Yudasa 'ina hada, 'iluhuwa ta Saulo 'i'abidebeya, ma 'igwaeya, “Tasigu Saulo, Badaina Yesu 'edai 'ilatuwa 'oiuwa, tauna bewa 'ihewasegauwa matau 'ana 'abihe'asilala weyahina, ma wete 'abehega Yaluyaluwa Tabuna 'oinega 'ilohemahego.” ¹⁸ Coinega Saulo matanega gide 'wenahi sibe'uwa mwayamwayauwa ta 'i'ebubuna hila. Ma 'itoholoma, 'ibabitaisowa, ¹⁹ ma wete 'e'ahai 'i'eweya ta 'ilohepa'ala.

Saulo 'iguguya Damasiko 'oina

Ma tupwana sabwelo 'oidiya Saulo Yesu 'ana tomuliyao ba'idanao simiyamiya Damasiko 'oina. ²⁰ Ma meYudiya 'idi hada *tapwalolo* 'oidiya Saulo ina 'ihewgaina 'iloguguya 'abehega Yesu tauna Yehoba natuna moisa. ²¹ Ma 'ana tohesagohao nuwadi 'ihenainaida madouna ma sigwaeya, “Ciya, 'ina guguya bewa wada hesagohe? Tauna mwalo Yesu 'ana tomuliyao Yelusalema 'oina 'ilolo'alehedu, ta wete bewa 'ina tauyama huhuna 'abehega Yesu 'ana tomuliyaeidi 'ebwa simiyamiya 'i'abiyahidi ma 'ipaidi ma 'ihiledi Yelusalema, topwaoli madoudi 'oidiya, ma togidega 'ina nuwabui 'iloba 'eseya?”

²² Ma Saulo 'ina guguya nage 'oina 'ihewaiwai hedadeya, ma meYudiyaedi Damasiko 'oina simiyamiya 'ihew'itediya 'abehega Yesu tauna To'abihetenaina, ma geya wete 'idi 'ebe gwaemo.

Saulo meYudiya 'idena sinediya

²³ Saulo Damasiko 'oina 'imiyamiya, ma meYudiya siloiloina ma sida lohe'amasu, ²⁴ ma Saulo hesi 'idi loina dahwana 'ihewagoheya 'abehega 'asa 'ana 'ahwa'edao silomatayahidi ma 'ane to tuta Saulo 'ilatu sida lohe'amasu. ²⁵ Coinega hinuwana Saulo 'ana tomuliyao kodo

madouna 'oina sido'oya, ma 'asa 'ana 'abwalu tabwanega sihedawedaweya gwahunega, ma 'itauya.

Saulo 'ina tauyama Yelusalema

²⁶ Ta Sauloina 'ihila Yelusalema ma 'itoho ma 'iluhu Yesu 'ana tomuliyao 'oidiya, ma simatauteya, weyahina geya sihemise 'abehega 'inuwabui pwaiya. ²⁷ Ma Banaba 'iboimo 'ilemeya Saulo, ma 'itoeya Yesu 'ana tohemisao 'oidiya, ma 'ihe'ote'otetela 'abehega Saulo 'edai 'idi Badaina 'ilobeya ma 'enana 'ihesagoheya, 'oinega Damasiko 'oina ma'ina 'atepatu Yesuina weyahina 'iguguya.

²⁸ Coinega sitagwala Saulo 'oina ta 'iluhuwa 'adi boda 'oina. Ma 'idi paihowa mabwaiyana Yelusalema 'oina tauna ba'idanao simiyamiya. Ma Sauloina ma'ina 'atepatu 'ihewaiwai Bada Yesu 'ana loguguya weyahina.

²⁹ Ma meYudiya taudi to'ena *Gilisi* Saulo ba'idadiu sihegwae ma sihe'ohe'ohena, 'oinega taudimo siloiloina ma togidega ma silohe'amasi 'ese. ³⁰ Ta 'idi loinaina tohekalesiyao sihesagoheya ta Saulo sitauyeya Sisaliya, ma nage 'oinega sihwasaeya, 'itauya Tasisi.

³¹ Nage 'oina tohekalesiyao meYudiya ma meGalili ma meSameliya 'asaedi 'oidiya simiya daumwala, ma sipa'ala, ma'idi he'asisi 'idi Badaina 'oina, ma Yaluyaluwa Tabuna 'ina 'itayahina 'oinega 'adi boda 'imadouwa.

Pita 'ina sakowasi Lida ma Yopa 'oidiya

³² Ma Pita 'isakosakowasi tohekalesiyao 'oidiya ma 'idobi 'aigeda 'asa sanina Lida 'oina, ³³ ta 'aigeda loheya topeu 'ilobeya, sanina Iniya, tauna bolime 'eit 'ina 'ebe'eno 'oina 'i'eno'eno ma geya sowasowahina ma 'iyawala. ³⁴ Ma Pita 'ihewae, 'igwae, "Iniya, Yesu Keliso 'igihe bwebwe'anego, 'oinega 'utoholo ma 'ino sita 'u'atububudi." Ta 'itoholo mwayamwayauwa. ³⁵ Ma tomotaedi Lida ma Seloni 'adi tomiyanao si'iteya, ta sinuwabuiya, ma 'oinega Bada Yesu sihemiseya.

³⁶ Ma 'asa Yopa 'oina, Yesu 'ana tomuliyao 'aigeda wahine 'imiyamiya, sanina Tabita, ta 'ana bui Dokasa, 'ana bui hebai sanina diya, ma wahineina 'abihetena ta helau huhuna. ³⁷ Ma 'ilohala ma 'i'amasana. Coinega wawaninamo si'eweya ma sihehatuuya, ma hada tabwana 'alona silaguya.

³⁸ Ta 'asaina Yopa, Lida 'oinega geya bwaga, ma tohekalesiyao sihesagoheya 'abehega Pita 'asa Lida 'oina 'imiyamiya, 'oinega tomota 'eluwa sihwasaediya Lida 'oina Pita sabi toina, ma Lida 'oina silatuwa, ma Pita si'ahwanoiyeya, sigwae, "Bada, 'unaoma talomwayamwayau 'ima 'asa."

³⁹ Ma Pita 'igogona ma ba'idanao sitauyama Yopa 'oina, ta tohekalesiyao Pita sitoeya hadaina 'alona. Ma hiwapeyao baibaiwadi Pita sitoholo 'wabu'wabuya ma sidoudou ta 'adi 'ale'o sihe'itaeya, weyahina mwalo Dokasa tutaina mayawasina 'adi 'ale'owedi 'ipaihowediya, ma 'iebwae, ma sigwae, "Cale'owedi

bewa tauna Dokasa 'ana sahisahilao mwalo mayawasi-na ba'idamai 'amiyamiya."

⁴⁰ Ma Pita 'iloinaediya ta hadega sihapwesa, ma tau-namo 'imiyamiya ma 'i'ahetulasa ma 'i'ahwanoi Yehoba 'oina, 'oinega 'i'ita hila ma wawanina 'ihewae, 'igwae, "Tabita 'utoholo." Ta Tabita matana 'iyahaliya ma Pita 'i'iteya, 'oinega 'eno'enowega 'imiyatoiya. ⁴¹ Ta Pita nimana 'i'abiyahiya ma 'i'abihe toholoya. Ci'abihe toholoya ma hiwahiwape ta tohekalesiyaowedi 'ibwauwedima, ma Tabita mayawasina 'ihe'itaeya 'oidiya. ⁴² Ma wasaina 'ielewana tupwa Yopa mabwaiyana 'oidiya, ta tomota mabwaiyadi Bada Yesu 'oina sihemisa. ⁴³ Ma Pita Yopa 'oina 'imiyamiya 'amana, loheya sanina Saimoni 'ina hada, tauna 'ina paihowa hebai 'wapidi 'oidiyega tobwatobwa 'ipaipaihowadi.

Pita 'ina bo'ena Konilio 'oina

10 Ma 'asa Sisaliya 'oina 'aigeda loheya sanina Konilio 'imiyamiya, tauna meLoma tolo'alehao 'adi baibaiwa handeledi 'adi tohanugeta, boda Itali 'oinega, ² ma tauna loheya bwebwe'ana, ta ma'ina susuwao Yehoba sihe'asisiyeya, ma tuta baibaiwana wewelohedi 'ilemelemedi, ma 'i'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina. ³ Ma sabwelo 'aigeda 'oina 'ilahilahiya, Konilio 'ina 'enomata'ite'itega Yehoba 'ina anelose 'aigeda 'itautauyama 'oina, ma 'i'ita bwaiwbainiya, ma aneloseina 'igwae, "Konilio!"

⁴ Ma Konilio aneloseina 'ie'ebubuya, ta ma'ina matauta, ma 'igwae, "Bada to'aha?"

Ma anelose 'igwae, "Yehoba 'ino 'ahwanoiyao ma 'ino 'abihetena taudi wewelohedi 'oidiya 'isana-pudiya, ma weyahidi 'inuwatuhugowa. ⁵ Coinega 'ino topaihowao tupwadi 'uhetunedi ma sitauya Yopa, ma Saimoni tauna sibwauweya Pita sitoeyama. ⁶ Ma Pitaina 'aigeda wete Saimoni 'ina hada holai 'oina 'imiyamiya ma Saimoniina 'ina paihowa hebai 'wapidiyega tobwatobwa 'ipaipaihowa."

⁷ Aneloseina 'ina gwae 'igumwala ma 'itauya, ta Konilio 'ina topaihowao 'eluwa 'ibwauwedima ta 'ina tolo'aleha 'aigeda, tauna wete Yehoba 'ana tohe'asisi madouna. Taudi sitetoyedi 'ana tolemao bwebwe'adi.

⁸ Sitetoyedi sitauyama ma anelose 'ina hepwaaila Konilio 'ihe'ote'oteteliya 'oidiya, ma 'ihetunedi Yopa 'oina, ma sitauya.

⁹ Mali sabwelo 'asudibwalala 'abwama sitautauya ma 'asa Yopa sihahohoya, ta Pita hadai 'imiyamiya ta 'ihane tabwana sabi 'ahwanoi. ¹⁰ Ci'ahwa'ahwanoi ta ma'ina gomale madouna. Cabwama hadai 'e'ahai sigibugibubu ma Pita 'i'eno mata'ita'ita, ¹¹ ma galewa 'i'iteya 'iegegeya, ma 'aigeda ginawala 'i'iteya 'isuluma, 'ana 'ita gidemusa 'ale'o madouna papalina matadiyao powa 'oidiyega sihedawedawe suluheyama bale'uwa, ¹² ma 'alona hali hebai ma hali hebai ta hebai 'awa'awalidi ma hali kwasumo ma hali kwasumo. ¹³ Ta 'aigeda 'enana Pita 'oina 'igwae, 'igwae, "Pita 'utoholo ma 'a hebai 'uhunudi ma 'u'ai."

¹⁴ Ma Pita 'ilogwahata, 'igwae, "Bada tuwa, weyahina geya 'aigeda wete hebai 'eto'etobodana bewama gide-musa yada 'aidi."

¹⁵ Ma 'enanaina 'igwae hila, 'igwae, "Yehoba hebai beno 'igihe bwebwe'ana pwaiya, ma gesowana 'u'ah-wa'ahwa galagalaedi."

¹⁶ Ginaula bewa matoi Pita 'oina 'ihapwesa ma 'e-nanaina matoi gidemusa 'ihewgaeya, ma muliyetega ginaulaina 'ihila galewa. ¹⁷ Ma Pita 'inuwanuwa 'eda'edadama 'abehega to'aha 'enomata'ita'ita bewa 'i'ita pwaiya, ta tomota sitetoyedi Konilio 'ihetunedi-ma sihapwesa hadai, weyahina 'asai silatu pwaima, ma Saimoni 'ina hada tomota 'oidiya sihesilaleya. ¹⁸ Coinega silobeya ma hada mata 'ahwaina sitoholo ma sib-wau, "Ciyamayao, Saimoniina sihesaniyeya Pita, beno hadai 'imiyamiya, bo geya?"

¹⁹ Ma hadaina tabwanina Pita ma'ina nuwa 'eda'edadama 'imiyamiya ma Yaluyaluwa Tabuna 'oina 'igwaeya, "Pita, loheloheya 'etoi si'ebe'ebesego, ma sitauya pwaima gabula. ²⁰ Coinega 'utoholo ma 'usulu 'oidiya, ma ba'idamwao watauya, ma geya sowana 'u'ate'ateyoho, weyahina taugu tomotaiyedi ya-hetunedima."

²¹ Coinega Pitaina 'isuluwa 'oidiya ma 'igwaeya, "Taugu Pita! To'aha weyahina watauyama?"

²² Ma sigwaeya, "Konilio 'ihetunemaiya, tauna tolo'alehao 'adi tohanugeta, ma loheya dumwad-umwaluna ma Yehoba 'ana tohe'asisi, ma wete Yudiya mabwaiyadi si'ahwa loheya bwebwe'aneya, ta 'ana hemataluwa 'ihesagoheya Yehoba 'ina anelose 'oinega ma 'abehega 'owa 'ibwauwego tauna 'ina hada ma 'i-no gwae 'ida hesagohe."

²³ Coinega Pita loheloheyaedi 'ibwauwediya, ma hadaina 'oina sihetaumana.

Gona 'i'adaleya ma sitoholowa, ta Pita ba'idanao sitauya, ma tupwadi 'iyadiyao Yopa 'oinega ba'i-dadiyao wete sitauya. ²⁴ Sitautauya ma hali sabwelo sihapwesa Sisaliya. Ma nage 'oina Konilio 'ina susuwao ma 'iyanao 'ibwau hegogonedima, ta 'ina hada siyamwayamwa.

²⁵ Coinega Pita 'ilatuma hadai, ma Konilio 'ihapwesa Pita matana 'ibe'u suluwa ma 'i'etuluha.

²⁶ Ma Pita Konilio 'igihetoholoya ma 'igwaeya, "Cutoholo. Taugu loheya tuwa gide 'owa."

²⁷ Coinega Pita ma Konilio ba'idana sihehewgaegwae ta siluhuwa hadai, ma Pita boda hada 'alona 'i'itediya, ²⁸ ma 'ihewgaediya, "Comi geya Yudiya, tauma meYudiya 'ama loina wasanasanapu 'abehega geya 'a-da bo'enegomi, wete geya ba'idamao tada he'iyaiyagu. Ma hesi Yehoba 'enomata'ite'itega 'i'ite-gauwa ma gesowana 'aigeda tomota ya'ahwa gala-galae. ²⁹ Coinega tutaina Konilio 'ibwauwegauma geya yalogwahata, ma hesi yatagwalegau ma yatauya pwaima. Ma to'aha weyahina 'ubwauwegauma?"

³⁰ Ta Konilio 'igwaeya, "Bewa weyahina, sabwelo 'etoi sigumwala 'oina lahilahiya, gidemusa bewa 'ana tuta 'ahwanoi Yehoba 'oina, ma 'aigeda loheya ya'iteya mataguwa 'itotoholo, ma'ana 'ale'o 'asilalaina. ³¹ Ma 'i-

hewgaegau, 'igwaeya, 'Konilio, Yehoba 'ino 'ahwanoi 'ihesagohe pwaiya ma wete 'ino lema wewelohe 'oidiya 'inuwatuhu yahiya. ³² Coinega 'ino hewaliyao 'uhetunedi Yopa 'oina ma Saimoni sibwauweyama, tauna sihesaniyeya Pita, ma hali Saimoni 'ina hada, Yopa 'oina gadowa, 'imiyamiya, ma hali Saimoniina 'i-na paihowa hebai 'wapidiyega tobwatobwa 'ipaipai-howadi.' ³³ Ma yalomwayamwayau ta 'igu hewahe-waliyedi yahetunediwa ta sibwauwegoma, ma 'utag-walegowa 'utauyama, ta yawwedo. Coinega bewa tuwa mabwaiyama Yehoba matana 'adeli 'autama ma to'a-ha Badaina 'iloinegowa 'uhegwaemai ma 'ahesagohe."

Pita 'ina gwae Konilio ma'ina bodao 'oidiya

³⁴ Ta Pita 'ihewgaediya 'igwae, "Moisa! Bewa nuwagu 'isabwalena 'abehega tomota mabwaiyadi Yehoba matana mahemahetena, ma geya meYudiya 'ihelauwedi, ³⁵ ma hesi hali tupwa ma hali tupwa tomoten-inao 'eguma sihe'asisiye ma simumuga dumwalu, 'iyaliyaya weyahidi. ³⁶ Ma To'abihetena Yesu tauna mabwaiyada 'ida Bada, ta Yehoba 'ina wasa bweb-we'ana 'i'ebwaeya Yesuina 'oina, tauma meIsileli 'ima 'ebe yaliyaya weyahina. Ma 'omi wasaina wasanasana-pu, ³⁷ weyahina Yoni wasaina 'ihewgaediya Galili 'oina tutaina 'iloguguya, ma tomota 'igihe babaitsowediya, ma muliyega Yesu wasaina 'i'elelewaneya Yudiya tup-wanao mabwaiyana 'oidiya. ³⁸ Wasaina 'abehega Yehoba Yesu gwama Nasaleta 'igihe waiwaiyeya Yaluyaluwa Tabuna 'oinega, ma 'isakowasi ma tomota 'ilemeleme-di, ta 'eguma taiyawedi *Tomudulele* 'igihe lohaleidiya Yesu 'i'abihe bwebwe'aneidi, weyahina Yehoba 'ina waiwai 'oina 'imiyamiya. ³⁹ Ma tauma Yesu 'ana tohep-wailao, weyahina 'ina paihowa 'a'itediya Yudiya tup-wanao mabwaiyadi 'oidiya, ma wete Yelusalema 'oina, ta 'ana 'ebelolagu 'aiwe 'oina situtu hepa'ineya ma 'i'a-masa, ⁴⁰ ma sabwelo hetoina 'oina Yehoba 'i'abihetoholo hileya ma 'igihelatuheya, ⁴¹ ma geya tomota mab-waiyadi 'oidiya, beno tuwa tauma Yehoba 'ihesinuwe-maiya 'ana tohep-wailao tauma matamega 'a'iteya, 'a'ai'ai ta 'anumanuma Yesuina ba'idama.

⁴² Ma 'iloinemaiya ma tomota 'oidiya 'aloguguya 'abehega Yehoba Yesu 'ihesinuweya ta 'abehega tuta 'ana 'ebelolagu 'oina tauna loina 'ida paihowa tomota taudi si'amasa weyahidi ma wete tauda mayawasida weyahida."

⁴³ "Palopitao wete mwalona sihepwaila nugeteya 'abehega 'eguma taiyawedi Yesu 'oina sihemisa, nata 'idi puiyao Yehoba 'inuwasamudi Yesu tauna sanine-ga."

Yaluyaluwa Tabuna 'isuluma taudi geya meYudiya 'oidiya

⁴⁴ Pita 'abwa 'igwaegwae ma Yaluyaluwa Tabuna 'isu-luma taudi sihenono 'oidiya, ⁴⁵ ta taudi hali 'enana ma hali 'enana 'oidiyega sigwaegwae ta Yehoba sihehep-watuwe. Ma hesi meYudiya taudi Yesu 'ana tohemisae-di Pita ba'idanao Yopa 'oinega sitauyama, sinuwa

pwanopwanowa weyahina si'iteya Yehoba tauna Yaluyaluwa Tabuna 'i'ebwaeya tomiya *ganamuli*, taudi geya meYudiya 'oidiya.

Ma Pita 'ihewaediya, 'igwae, ⁴⁷ "Ciyagwao, wa'ita Yaluyaluwa Tabuna si'ewa pwaiya, gidemusa mwalo tauda. Coinega geya sowasowahina 'idi babitaiso we'ahega ta'etobode 'awa?" ⁴⁸ Ta Pitaina 'iloina ma To'abihetena Yesu saninega sibabitaiso. Muliyege to-motaedi Pita si'ahwanoiyeya ma sabwelo hisa wete ba'idadiu simiyamiya, ta 'itagwala.

Paihowa bewa weyahina Pita 'ihehpwaila

11 Ma Yesu 'ana tohepwailao ma wete tohekalesiyao, taudi Yudiya 'ana tomiyanao, wasa sihesagohega pwaiya 'abehega tupwadi tomiya ganamuli Yehoba 'ina gwae sihemisaeya. ² Coinega tutaina Pita 'ihane hila Yelusalema 'oina, tohekalesiyao taudi Mosese 'ina loinao 'ana tomuliyao Pitaina silo-mugiyeya, ³ sigwae, "Togidega ma 'owa 'ululuwa taudi geya meYudiya 'idi hadai ma ba'idamwao wa'ai?"

⁴ Ta Pita 'ihewaina ma paihowaina mabwaiyana 'ihewasa bwaibwainiya, 'igwaeya, ⁵ "Mwalo taugu Yopa 'oina yamiyamiya ta ya'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina, ma 'enomata'ite'itega 'aigeda ginaula ya'iteya gide 'ale'o madouna ma papalina matadiyao powa 'oidiyega galewega sihedawedawe suluheyama 'oiguwa.

⁶ Ginaulaina 'alona ya'e'ebubuya, ma ya'iteya hebaiyao, ma hebai bosasa ma mwata ma wete bwasumowao 'ale'oina 'alona simiyamiya. ⁷ Ma 'aigeda gwae yahesagoheya 'ihewaega, 'igwae, 'Pita, 'utoholo ma 'a hebai 'uhunudi ma 'u'ai.'

⁸ "Ma taugu yagwaeya, 'Bada tuwa! Weyahina geya 'aigeda wete ginaula hehe'asisina yada 'aidiya.'

⁹ "Ta 'enanaina galewega 'igwae hila, 'igwaeya, 'Yehoba hebai beno 'i'abihe bwebwe'enediya, 'oinega gesowana 'u'ahwa'ahwa galagalae.'

¹⁰ "Ginaulaina matoi 'oiguwa 'ilatuma, ma 'enanaina wete matoi 'ihewaega, ta muliyega mabwaiyana 'ihaneya ta 'i'waiha galewa. ¹¹ Ma nage tutaina 'oina loheloheya 'etoi silatuma hadaina 'oina yamiyamiya, Sisaliya 'oinega sitauyama weyahigu.

¹² "Ma Yaluyaluwa Tabuna 'ihewaega, 'igwae, 'Cutoholo ma sahena 'uhenuwanaluwa, ma tuwa hesi taudi ba'idamwao watauya.' Ma 'iyadao site sikisi bewa si'wayabugauwa, ma 'atauya Konilio 'ina hada 'aluluwa.

¹³ "Ma loheyaina 'oima 'ihe'ote'otetela, 'igwaeya, 'Mwalo 'aigeda anelose ya'iteya 'igu hada 'alona 'itotoholo ma 'igwaeya, "Konilio, 'ino 'ali'eyao 'uhetunedi Yopa 'oina ma Saimoni tauna sihesaniyeya Pita, sitoeyama, ¹⁴ ma tauna wasaina 'abwa 'ihewaegaomi ma 'oinega 'omi ma'imi susuwao helau waloba."'

¹⁵ "Coinega yahegaina ma yahehewaega, ta Yaluyaluwa Tabuna 'oidiya 'isuluwa gidemusa mwalo tauda 'oida 'isuluma.

¹⁶ "Ma Bada mwalo 'ina gwae yanuwatuhu yahiya 'igwaeya, 'Yoni tomota we'ahega 'i'abihe babitaisowediya ma 'omi 'abwa Yaluyaluwa Tabuna

'oinega wababitaiso.' ¹⁷ Yehoba 'ina 'ebwayaina 'oidiya gidemusa tauda 'oida tutaina tagimi hemisa Bada Yesu Keliso 'oina. Ma taugu geya sosowagu Yehoba 'ina paihowa bewa ya'etobode."

¹⁸ Pita 'ina gwae bewa sihesagoheya ma geya 'idi 'ebe gwaemo, ta Yehoba sihepwatuwe, sigwaeya, "Moisa tuwa, Yehoba tauna 'itagwatagwala taudi tomiya ganamuli 'oidiya 'abehega sinuwabui, ta taudi wete yawasi hataya siloba."

Tohekalesiyao 'asa Anitioki 'oina

¹⁹ Mwalo tohekalesiyao 'adi 'alehao Sitibeni silohe'a-masiya, ma wete sitohe ma tohekalesiyao mabwaiyadi sida mutudi, 'oinega tohekalesiyaowedi siden hali 'asa ma hali 'asa 'oidiya, ma tupwadi silatuwa Pinisiya ma Saipilosi ma Anitioki 'oidiya, ma wasa bwebwe'ana sihehpwaila meYudiya 'oidiya, ma hesi geya sihepwaila taudi tomiya ganamuli 'oidiya. ²⁰ Ma muliyega tupwadi tohekalesiyao taudi meSaipilosi ma meSailini silatuwa 'asa Anitioki 'oina ma Bada Yesu wasana siloguguyaeya taudi meYudiya ma taudi geya meYudiya wete 'oidiya, ²¹ ma Badaina 'i'abihe waiwaiyediya ma tomota tupwana baibaiwana 'idi gwae sihemisaeya ma sitehinowa Badaina 'oina.

²² Tupwadi taudi tomiya ganamuli sihemisa Badaina 'oina, 'oinega wasadi 'i'elewana, ta tohekalesiyao Yelusalema 'oina sihesagoheya, 'oinega Banaba sihesawaeya ma 'ihabo'enedi. ²³ Ta tutaina Banaba 'itauyama Anitioki 'oina, Yehoba 'ina helau tohekalesiyaowedi 'oidiya 'i'iteya ma 'iyaliyaya madouna, ta 'ilohatodiya ma gesowana sihehenuwanaluwa, ma hesi sida toholo pa'ala ma'idi hemisa 'idi Bada 'oina. ²⁴ Weyahina Banaba loheya bwebwe'ana, ma Yaluyaluwa Tabuna 'ilohemaheya, ma ma'ina hemisa madouna. Ta 'ina loguguya 'oinega tomota tupwana baibaiwana sihemisaeya, ma tohekalesiyao 'idi boda 'ihemadou.

²⁵ Muliyetega Banaba 'itauya Tasisi ma Saulo 'i'ebeseya, ²⁶ ma 'ilobeya, ta ba'idana sihila Anitioki 'oina. Eeta bolime 'aigeda 'alona siloguguya tohekalesiyaedi 'idi 'eto'auta 'oidiya, ma tomota mabwaiyadi sihehe'itadi. Casaina Anitioki 'oina Yesu 'ana tomuliyao tutaina 'oina sihesani nugetediya Kelisitiyanao.

²⁷ Tuta nage 'oina tupwadi palopitao Yelusalema 'oinega sisuluma Anitioki 'oina, ²⁸ ma 'aigeda 'oidiyega, sanina Agabu, 'idi 'eto'auta 'oina 'itoholo, ma Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega 'ihewaila nugeta 'abehega 'abwa gomale madouna 'ihapwesa gogo mabwaiyadi 'oidiya, eeta muliyetega Sisa Kalodiu 'ina tuta hetoloina 'oina gomale madouna 'ihapwesa.

²⁹ Ta tutaina Yesu 'ana tomuliyao Agabu 'ina hepwailaina sihesagoheya taudimo siloina ma 'abehega 'aigeda 'aigeda sitohe ma si'ehele ma lema mane sihewasae 'iyadiyaowedi tupwa Yudiya 'oina simiyamiya.

³⁰ Coinega si'ehele nugeta ta mane silobeya, ma tutaina gomale 'ilatuwa 'oina si'ebwaediya Banaba ma Saulo taudi sitauyeya Yelusalema 'oina, tohekalesiyao 'idi babadao 'oidiya.

Yemesa silohe'amasiya ma Pita deliya silagu luhuweya

12 Tuta nage 'oina kini *Helodi* 'ina loina pa'alina 'ilatuwa, ma 'ina tolo'alehao tupwadi tohekalesiya si'abiyahidiya sabi 'abihegaladi. ² Coinega Yemesa, tauna Yoni tasina, Helodi 'ina loinega sihunuya 'elepega, ma 'i'amasas.

³ Ma meYudiya siyaliyaya Yemesa 'ina 'amasas weyahina. Ta Helodi 'iloina hila ma Pita si'abiyahiya. Ta wiki beno meYudiya 'idi he'asisi 'ana tuta ma beledi daisina, geya 'ana 'ebe gihesehemo si'aiya.

⁴ Pitaina si'abiyahiya ma deliya silaguya, ma Helodi 'ina tolo'alehao sikisitini 'iloinaedi silomatayahi bwaibwaini, ma Helodi 'inuwanuwatuhu 'abehega Hataona Guyaina mulina Pitaina 'ida lagulatuhe meYudiya 'oidiya ta 'ina yatala sida paihowa. ⁵ Coinega deliya si'itayahiya ta tohekalesiyao si'ahwa'ahwanoi waiwai Yehoba 'oina Pita weyahina.

Anelose Pita 'ilemeya

⁶ Ta Pita tupwana sabwelo 'oina deliya 'imiyamiya, ma hali sabwelo 'oina Helodi Pita 'ida lagulatuhe yatala weyahina, ma hinuwana Pita tolo'alehao 'eluwa gamwagamwanidiya 'i'eno'eno, ma 'ana 'ebepai seni 'eluwa 'oidiyega sipaiya, ma wete deli mata'ahwana tolo'alehao si'ita'itayahi.

⁷ Ta Yehoba 'ina anelose 'aigeda mwayamwayau 'ilatuma ma deliina 'alona 'i'asilala, ma aneloseina Pita lesulesuna 'isapiya ta 'ilohanohanoya ta 'igwaeya, "Cutoholo mwayamwayau." Ta 'ana 'ebepai nimanega sibe'uwa. ⁸ Ma aneloseina 'ihewgaeya, 'igwae, "Ca 'ale'o 'u'ote ma 'a butu 'u'otedi." Ta gwaaina Pitaina 'ihematamataneya. Ta aneloseina wete 'igwaeya, "Ca hewanuwegas 'u'abobo ma 'umuliyegau." ⁹ Ta 'ilatuwa ma Pita 'imuliyeya ma 'inuwatuhuya 'abehega 'inihinihi, ta geya 'isanapu 'abehega aneloseina 'ina paihowa moisa.

¹⁰ Coinega to'itayahina 'aigeda si'ebesineya, ma heluwena wete si'ebesineya. Cahwa'eda madouna pwawatiyega sipaihoweya 'oina sitauyama, ma 'ahwaina 'iboimo 'i'eso'eya, ma sihapwesa 'asai ma 'eda 'oinega sitauya ta mwayamwayau aneloseina Pita 'i'ebesineya.

¹¹ Ma Pita 'inuwasabwalena ta 'igwae, "Yasanapu pwaiya 'abehega 'ida Bada 'ina anelose 'ihewasaeyama ma 'ilemegauwa Helodi 'ina loina 'oinega, ta gesowana meYudiya 'idi nuwatuhuwao sida paihowadi." ¹² Pitaina nuwana 'isabwalena ma 'itauya Meli 'ina hada, tauna Yoni sinana, ta Yoni sanina heluwena Maki, ma hadaina 'alona tomota baibaiwadi bo'i si'autama ta si'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina.

¹³ Eeta Pita hada 'ana 'ahwa'eda 'oina 'i'etunatuna'e'eya ma topaihowa mewahinena sanina Loda 'itauyama, ¹⁴ ma Pita 'ina gwae 'isanapuya ma 'iyaliyaya madouna, ta geya 'ahwa'eda 'ida so'eya, ma 'ihila mwayamwayau hada 'alona ta 'igwaeya, "Pita 'ahwa'eda 'itotoholo."

¹⁵ Ma sigwae, "Yauyauleiu!"

Ta wahine 'ahwana 'ipa'ala 'abehega tauna Pitaina. Coinega sigwae, "Nuwana Pita 'alu'aluwana."

¹⁶ Ma Pita 'abwama 'atamana, ma 'i'etunatuna'e'eya. Eeta 'ahwa'eda siso'eya, ma si'iteya tauna, ma nuwadi 'ihenainaida moisa. ¹⁷ Ma Pita nimanega 'i'etobodediya ma sihenono, ta 'ihe'ote'otetela 'idi Bada deliyega 'itoeyama. Ta 'igwae, "Wasa bewa wahepwaila Yemesa ma'iyanao wete 'oidiya." Ma 'i'ebesinediya ta 'itauya hali tupwa.

¹⁸ Gona 'i'adaleya ma tolo'alehao nuwadi 'ihenainaida ma si'ateyohowa madouna Pita weyahina, togidega 'ilatu 'esa. ¹⁹ Ma Helodi 'iloinaediya ma Pitaina si'ebese. Si'ebe'ebeseya ta geya siloba. Coinega tolo-matayahinao 'idi yatala 'ipaihoweya, ma 'adi lohe'amasas 'iloinaediya. Eeta silohe'amasidiya ma Helodiina Yudiya 'oinega 'isuluwa Sisaliya, ma nobwa 'imiyamiya.

Helodi 'ina 'amasas

²⁰ Helodiina meTaiya ma meSaidoni mwalo 'igamwasowalediya, ta sitocho ma Helodi 'ina to'itayahinaina sanina Bilasito si'abihe yaliyaya. Eeta si'abihe yaliyayeya, ma muliyetega mabodaidi sitauyama Helodi 'oina, ta nuwanuwadi ma ba'idanao sida he'iyaiyagu hila, weyahina taudi 'adi 'e'ahai kiniina 'ina tupwega silobaloba.

²¹ Ta Helodi 'aigeda sabwelo 'iupaeya ma ba'idanao sida gwaegwae. Ma sabweloina 'oina 'ana 'ale'o wasawasa 'i'oteya ta 'ina *wagahata* wasawasa 'oina 'imiyatoiya ma bodaedi 'oidiya 'igwaeya.

²² Cigwaegwae 'igumwala, ma bodaedi sibwaubwau, sigwae, "Nage 'aigeda Yehoba 'enana, ma geya tomota 'enana."

²³ Tuta nage 'oina Yehoba 'ina anelose Helodi 'ihunuya, weyahina Yehoba 'ana hep watu 'ilagu balaheya tauna 'ibo'i 'oina, ta yapwayapwa 'alona si'aiya, ma 'i'amasas.

²⁴ Ta 'oinega Yehoba 'ina gwae 'ihewaiwai tomota baibaiwadi ma tupwa mabwaiyana 'oidiya. ²⁵ Ta Banaba ma Saulo 'idi paihowa Yelusalema 'oina silohegumwaliya, ma sisulu hilama Anitioki 'oina, ta Yoni sitoeyama ba'idadiu. Yoniina sanina heluwena Maki.

Banaba ma Saulo 'idi paihowa

13 Casa Anitioki 'oina, tohekalesiyao 'idi palopitao ma tohe'itao bewa: Banaba ma Saimoni (tauna sibwauweya Dubaduba) ma Lusiyasi (tauna gwama Sailini) ma Manaeni (tauna kini Helodi 'ana *yaso* 'aigeda) ta wete Saulo. ² Taudi sitapwatapwalolo ma'idi *hudi* Yehoba 'oina, ta Yaluyaluwa Tabuna 'ihewgaediya, 'igwae, "Nuwanuwagu Banaba ma Saulo 'igu paihowa 'aigeda weyahina, 'oinega 'omi watagwaledi paihowaina 'oina." ³ Ta Yehoba 'oina si'ahwa'ahwanoi hila magomaledi, ma si'abidebediya, ta Banaba ma Saulo sihwesediya 'idi paihowaina weyahina.

Cidi paihowa tupwa Saipilosi 'oina

⁴ Yaluyaluwa Tabuna 'ihetune pwaidiya ta sidobiya Salusiya, ma wagai sigeluwa ma si'u'e, sihabala bwanabwana Saipilosi 'oina, ⁵ ma nobwa 'asa sanina Salami 'oina silaga, ta meYudiya 'idi hada *tapwalolo* 'oina Yehoba 'ina gwae sihepwaileya. Caigeda 'idi hewali ba'idadiu sisakosakowasi, sanina Yoni.

⁶ Eeta bwanabwanaina mabwaiyana 'oidiya sisakowasi hegumwaliya, ma 'asa Pepose 'oina silatuwa. Ma nobwa 'aigeda to'oba, sanina Bayesu, gwama Yudiya, tauna palopita 'abo'abo 'aigeda.

⁷ Ma Bayesuina 'iyana 'asa 'ana tohanugeta, sanina Sagi Paulosi, loheya sanasanapuina. Eeta Sagi Paulosiina Banaba ma Saulo 'ibwauwedima, ta nuwanuwana ma Yehoba 'ina gwae 'ihesagohe, ⁸ ma hesi to'oba 'i'ausidiya, weyahina geya nuwana ma toloinaina 'ihemisa Yesu 'oina. To'obaina sanina 'ana bui Elaimasi, beno tobalahu.

⁹ Ma hesi Saulo, tauna sanina heluwena sibwauweya Paulo, Yaluyaluwa Tabuna 'ilohemaheya ma to'obaina 'i'e'ebubu, ¹⁰ ma 'igwaeya, "Cowa Seitani 'ina boda ma to'abo madouna, 'oinega paihowa dumwaluna 'uhe'aleheya, ma Bada 'ina 'eda dumwaluna tuta mabwaiyana 'utohotoho ma 'abehega 'u'abihepwayo'e.

¹¹ Coinega bewa tuwa Bada 'ina waiwai 'oinega matau 'ihoga tuta to'uto'upanamo weyahina, ma sahena hala 'ina 'asilala 'u'ita'ita."

Tuta nage 'oina hogahoga gide 'oinega to'obaina matana 'iguguyouwa, ma 'ibesabesa taiya 'ileme ma 'ihanugete. ¹² Ta toloinaina Sagi Paulosi 'i'iteya Paulo 'ina paihowaina, ma Bada tetelina weyahina nuwana 'ihenainaida, 'oinega 'ihemiseya.

Sitauya Anitioki tupwaina Pisidiya 'alona

¹³ Ta Paulo ma'ina bodao Pepose 'oinega sigeluwa ma si'u'e hila, ma Peliga 'oina siluhuwa, tupwa Pamipiliya 'alona. Ta Yoni 'i'ebesinediya ma 'ihila Yelusalema. ¹⁴ Ma hesi Paulo ma'ina bodao Peliga si'ebesineya ma hali Anitioki 'oina silatuwa, beno tupwa Pisidiya 'alona. Eema sabwelo Sabati 'oina siluhuwa meYudiya 'idi hada tapwalolo 'oina, simiyatoiya. ¹⁵ Ma tohanugetao Mosese 'ina lona 'ana hasila, ma palopitao 'idi gwae 'ana hasila sihasilidiya, ta tohanugetaowedi 'aigeda loheya sihewasaeya Paulo ma Banaba 'oidiya ma 'abehega 'ihemataluwedi, 'igwaeya, "Ceguma guguya bo he'ita 'oimiya beno wahepwaila tomota 'oidiya."

¹⁶ Coinega Paulo 'itoholowa ma nimana 'i'abihaneheya, ta 'igwae, "Tasigwao, meIsileli, ma 'omi hali tupwega Yehoba 'ana tohe'asisiyao, 'igu gwae bewa wahesagohe. ¹⁷ Yehoba mwalona meIsileli tauda tubudao 'ihesinuwediy, ta 'idi boda 'i'abihe madouya 'idi miya taumana Itipita 'alona, ta 'ina waiwai madouna 'oinega 'ihanugetediya ta Itipita si'ebesineya. ¹⁸ Ma bolime poti 'oidiya 'idi we'ao 'ihe'alama'i'itanediya tupwa yoho 'awawa pwatula.

¹⁹ "Ta muliyetega kini site sebeni ma'idi bodao 'imu-tudiya tupwa *Kenani* 'alona, ma tupwaina meIsileli 'i'ebwaediya 'idi bale'u, ma simiyamiya gide bolime powa handeledi ma pipiti 'oidiya. ²⁰ Ma muliyetega 'idi toloinao 'i'ebwaediya ma siloinediya 'ana siga palopita Samuwela 'ilatuwa.

²¹ "Samuwela 'ilatuwa ta si'ahwa'ahwanoi ma Yehoba 'idi kini 'i'ebwaedi, 'oinega Saulo 'i'ebwaediya, tauna Kisi natuna, ta 'ina susu Beniyamina 'oinega, ma bolime poti 'oidiya 'iloiloinaedi. ²² Muliyetega Yehoba Saulo 'ilososomaneya ta 'idi kini hauhauna Debida 'i-laguya. Tauna Debida weyahina Yehoba 'igwaeya, 'Desi natuna Debida yalobeya, ma yahemisaeya, weyahina 'igu nuwatuhuwao baibaiwadi 'ipaipaihowadi.' ²³ Ta Debida 'ina susuwega, Yehoba tauda meIsileli 'ida To'abihetena Yesu 'i'abilatuheya, gidemusa mwalona 'ihepwaila nugeteya.

²⁴ "Ta mwalo tutaina Yesu geya 'ilatulatuma, Yoni 'i-loguguya meIsileli 'oidiya ma 'idi puiyao 'oidiyega sinuwabui ma 'i'abihe babisaisowedi, ²⁵ ma Yoni 'ina paihowa 'ana 'ebe lolagu 'oina 'igwaeya, 'Comi wanuwatuhuya 'abehega taugu taiya? Taugu geya To'abihetenaina. Ta tauna muliguwega 'inaonaoma Tabwana hedada. Ta taugu geya 'ilobwainegau ma 'ahena 'ana butu yalihatidi.'

²⁶ "Tasigwao, 'omi Ebalahamo 'ina susuwao, ma wete 'omi hali tupwega Yehoba 'ana tohe'asisiyao wahesagohe 'abehega 'abihetena tetelina bewa 'oida 'ilatu pwaima. ²⁷ Ta Yelusalema 'ana tomiyao, ma 'idi babadao, To'abihetenaina geya sisanapu, ma wete palopitao 'idi hepwailao Sabati 'aigeda 'aigeda sihasihasili totapwalolo 'oidiya, ma hesiyage geya sisanasanapudi, ta hesi To'abihetenaina sitebaeya, 'oinega palopitao 'idi hepwaila nugetao mwalona hene 'adi moisa tuta bewa si'abilatuheya. ²⁸ Ta geya 'eta 'ina puimo sida lobeya, ma 'oinega silohe'amasi, ma tuwa hesi Pailato si'ahwanoiyea ma 'ilohe'amasi.

²⁹ "Ta gwaeyedi Buki He'asisi 'oina sihepwaila nugeteya To'abihetena weyahina, mabwaiyana nage meYudiya sipaihowa pwaidiya, ta 'ina 'amasa mulina 'ana kelose 'oinega silagu suluheya ma sigaliheya. ³⁰ Ma Yehoba 'amasa 'oinega 'i'abihe toholoya, ³¹ ta sabwelo tupwana baibaiwana 'ilatulatu 'ana to'wayabuwao 'oidiya, taudi mwalo mahetenao Galiliyega ma Yelusalema 'oina sinaoma. Taudi bewa tuwa To'abihetenaina weyahina sihehepwaila tomota 'oidiya. ³² Ma tauma wete tetela bwebwe'ana bewa 'a'ebwaegomi, mwalo Yehoba 'igwae hemisa tubudao 'oidiya, ³³ ta sauga bewa 'i'abihe latuya yaso hauhauda 'oida, tutaina Yesu 'amasega 'i'abihe toholoya. Bewa weyahina wali Same heluwena 'oina Yehoba 'ina gwae sihepwaila nugeteya, 'igwae,

'Cowa natugu nige ya'ahwa natunegowa.'

³⁴ "Ma wete 'i'abihe toholo hileya ma sahena 'i'ama'amasa hila, nuwana 'imwahumwahulu, ma bewa weyahina 'ihepwaila nugeteya, 'igwae,

'Ginulaedi bwebwe'adi yagwae hemisediya Debida 'oina, 'abwa ya'ebwaego.'

³⁵ “Ma wete 'aigeda wali Same 'oina bo'i 'ihewwaila nugeta, 'igwaeya, 'Sahena watagwatagwala ma tauna 'uhesinuwaeya 'imwahumwahulu.’

³⁶ “Gwae bewa geya Debida tauna weyahina. Debidaina 'ina tuta Yehoba 'ina nuwatuhu 'ipaihowediya, ma 'i'amasata sigaliheya tubunao mahetediu ma 'imwahumwahulu,³⁷ ma hesi loheyaina 'amasega Yehoba 'i'abihe toholoya geya 'imwahulu.³⁸ Coinega tasigwao, wasanapu bwaibwaini 'abehega loheyaina 'oinega 'imi puiyao 'adi nuwasam waloba. Ma 'eguma taiya tauna 'oina 'ihemisa, 'ina puiyao 'oidiyega 'ililhasi. Ta hesi Mosese 'ina loina geya sowasowahina 'ilihasigomi.

⁴⁰ “Coinega wa'ita yahigomi ma gwaeina palopitao mwalo weyahina sigwaegwae hemisa, sahena 'oimiya 'ilatulatu. Gwaeina 'igwaeya,

⁴¹ ‘Comi tolotuyenao, 'igu paihowa bewa wa'ita ma weyahina nuwami 'ihenainaida, ma muliyetega wahe-silae, weyahina 'imi tuta 'oina 'igu paihowaina nata sihepwaila 'oimiya, ma hesi geya wahemisa.’”

⁴² Ta Paulo ma Banaba sihapwesa, ta bodaedi si'ahwanoiyediya ma hali Sabati wete he'ita bewa 'oidiya sihepwaila hila.

⁴³ Ta boda hada tapwalolowega sihapwesama, ma tupwadi meYudiya, ma tupwadi Yehoba 'ana tohemisao hali tupwa ma hali tupwa 'oidiyega, Paulo ma Banaba sihemuli tabubudiya, 'oinega Paulo ma Banaba 'oidiya siloguguya ta 'abehega Yehoba 'ina helau si'abiyahi.

Paulo ma Banaba siguguya taudi tomiya ganamuli 'oidiya

⁴⁴ Ma hali Sabati 'oina, 'asaina 'ana tomiyao baibaiwadi si'eto'utama Yehoba 'ina gwae sabi hesagoheina.⁴⁵ Ma hesi meYudiya, boda madouna si'iteya, 'oinega sihe'ipi'ipiyeya, ma Paulo 'ina guguya si'ahwa 'abo'aboweya, ma si'ahwa galagalaeya.⁴⁶ Ta Paulo ma Banaba ma'idi 'atepatu sigwae latuwa meYudiyaedi 'oidiya sigwaeya, “Cilobwaineya ma Yehoba 'ina gwae 'ahewwaila nugete 'oimiya, ma bewa tuwa walogwahateya, nuwana 'omi waboi waloinaegomi 'abehega geya sowasowahimi ma yawasimi hataya waloba, 'oinega 'alogwahategomiya, ma tomiya ganamuli 'oidiya 'aloguguya, taudi geya meYudiya 'oidiya.

⁴⁷ “Weyahina Bada 'iloinemaiya, 'igwae, 'Cimi paihowa ya'ebwaya pwaigomiya ma 'abehega 'omi taudi tomiya ganamuli 'idi mayale, ma tupwa mabwaiyadi 'oidiya 'adi 'abihetena watauye.’”

⁴⁸ Eeta taudi tomiya ganamuli Paulo ma Banaba 'idi gwae bewa sihesagoheya, ma siyaliyaya madouna, ta Yehoba tetelina si'ahwa bwebwe'aneya, ta taudi taiyewedi Yehoba 'ihesinuwanediya ma yawasi miyamiya hatayana siloba, taudi gwaeina sihemisaeya.

⁴⁹ Ma Yehoba tetelina silelewaneya tupwaina mabwaiyana 'oidiya.

⁵⁰ Ta hesi meYudiya Paulo ma Banaba silo'alehedi, ma silolomugiyedi waiwahine 'alawatao taudi totap-

walolo 'oidiya, ma wete 'asa 'ana babadao 'oidiya, ta taudi wete silolo'aleha Paulo ma Banaba 'oidiya, ta sipa'idiya, ma tupwaina si'ebesineya.⁵¹ Ma 'i'iuna ma 'asaina si'ebesine, 'ahedi nenegwalina silohutuhutu yahuleya 'idi tupwa, beno 'ebe'ita toni 'asaedi 'oidiya, ta muliyetega sitauya Ikoniyaami.⁵² Ma hesi Yehoba 'ana tohemisao siyaliyaya madouna, ta Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwai 'ilohemahediya.

Paulo ma Banaba 'idi loguguya Ikoniyaami 'oina

14 Paulo ma Banaba silatuwa Ikoniyaami 'oina, ta 'idi paihowa Anitioki 'oina wete gidemusa Ikoniyaami 'oina sipaipaihowa 'esa, beno meYudiya 'idi hada tapwalolo 'oina siluhuwa, sihe'ita, ta 'idi he'ita waiwai 'oinega boda sinabwana sihemisaediya, bodae-di tupwadi meYudiya ma tupwadi tomiya ganamuli 'oidiyega.² Ta tupwadi meYudiya he'itaina geya sihemisae, ta sisinaliya, ma si'ahwa galagalaeya, ta silomugi taudi tomiya ganamuli 'oidiya ma taudi wete Yesu 'ana tohemisao silolo'alehedi.

³ Ma 'iyamo tuta dudulena Paulo ma Banaba simiyamiya tupwaina 'oina ta ma'idi 'atepatu silo-loguguya Bada weyahina. Ma Badaina 'ina waiwaiyega paihowa 'ebe henainaida ta hedehehede sipaihowediya, ma 'oidiyega Badaina 'ina helau wasana 'ana moisa tauna 'ihe'itediya tomota 'oidiya.

⁴ Ma meIkoniyaamiyedi siwataha, ma tupwadi meYudiya si'ahwa moisaediya, ma tupwadi Yesu 'ana tohepwailao si'ahwa moisaediya.⁵ Coinega taudi ganamuli, geya meYudiya, ta meYudiya wete ma'idi babadao siloina hegogona ma Paulo ma Banaba sida gihemuyadi, ta da'uleyega sida lohe'amasidi.⁶ Ma hesiyage wasana sihesagoheya, ma sidena sitauya Lakeoni gogonao 'oidiya, beno Lisitila ma Dabi 'oidiya.⁷ Ma tetela bwebwe'ana sihepwaila latuheya, ta 'asanao deidiya wete.

Paulo ma Banaba 'idi paihowa Lisitila 'oina

⁸ Lisitila 'oina 'aigeda tolopegoi silobeya, 'ina tuta li'u 'oinega ma 'iheloheya madouna, ma 'imiyamiyamo tuwa, ta geya 'ida toholowa ma 'ida yawala, weyahina ma'aena lopelopegoina 'itoleya.⁹ Eeta tolopegoiina 'imiyamiyatoiya, ma Paulo 'ina loguguya 'ihesagoheya, 'oinega Paulo tolopegoiina 'ie'ebubuya, ma 'isanapuya 'abehega ma'ina hemisa Yesu 'oina ta sowasowahina 'ida 'abihe bwebwe'ane.¹⁰ Coinega Paulo 'enana madouna 'oinega 'ibwau naowa 'oina 'igwaeya, “Cutoholo.” Ma tolopegoiina 'itoholo mwayamwayauwa ma 'iyawala.

¹¹ Ma tomota mabwaiyadi Paulo 'ina paihowa bewa si'iteya, ma Lakeoni 'enadiyega sibwauwau, sigwaeya, “Yehobao sisuluma, 'adi 'ita gide tomota.”¹² Ma bodaedi Banaba sibwauweya Yupita ma Paulo sibwauweya Mekiuli, weyahina tauna 'idi togwae. Saniyedi bewa 'idi yehobao sanidiyao, beno Yupita ma Mekiuli.

¹³ Ta 'idi yehoba Yupita 'ina topwaoli 'asaina 'oina 'imiyamiya, ta 'ina hada 'ebe *pwaoli* 'asa 'atamanina. Ta topwaoliina 'abehega bulumakau ma 'aiwe didina sulasulana 'i'ewedima 'asa 'ana 'ahwa'eda 'oina, ma nuwanuwana 'abehega boda ba'idanao sida pwaoli Paulo ma Banaba 'oidiya.

¹⁴ Ta siteluwaedi topwaoliina 'ina nuwatuhi sisana-puya ma geya nuwadi. Coinega 'adi 'ale'o sibi sigis-abuya ma sipili latuma, boda 'oidiya sigwaegwae, ¹⁵ "Ciyamayao gesowana tauma 'oima wapwaopwaoli. Tauma tomota tuwa gidemusa 'omi, ma wasa bwebwe'ana 'a'eweyama 'oimiya, ta 'abehega 'omi 'ebe hemisa besobeso wada logwahatedi ma wada 'itahila Yehoba mayawasina 'oina, tauna galewa ma bale'u ma ni'u ta wete ginaula mabwaiyadi 'alodiya 'adi tohe-masaleha. ¹⁶ Yehobaina mwalo tupwa mabwaiyana to-motainao 'itagwalediya ma tudimo 'idi nuwatuhi ta 'idi mumuga sida muliyedi, ¹⁷ ma 'ebe he'itao 'oidiya simiyamiya, ta 'abehega 'oidiyega Yehobaina sida sanasanapu. Ma 'ebe he'itaowedi 'ina helauwedi 'oidiya ta 'omi 'oimiya, beno 'wesu galewega ma wete siwaloha bwebwe'ana ma 'oidiyega 'eli'eli bwebwe'ana walobaloba, ta 'oinega wa'ai'ai ma weyahina way-alialiyaya."

¹⁸ Ta Paulo ma Banaba tomotaedi si'etoboda 'asaediya, eema 'ebelosaloha 'oina sihewaiwai, ma geya 'oidiya sipwaoli.

¹⁹ Ta meYudiya 'asa Anitioki ma Ikoniya 'oidiyega sitauyama, ma siluhu bodaedi Paulo ma Banaba 'adi tohesagohao 'oidiya, ta silohetu hetunediya ma Paulo da'uleyega sihunuya. Cigumwala, ta 'asa 'alongega silisi latuheya, ta 'idi nuwatuhi 'i'amasu pwaiya.

²⁰ Ta muliyetega Yesu 'ana tomuliyao sitauyama, ma Paulo sitoholo sakowasiyeya, ma Pauloina 'itoholo ta 'iluhuhila 'asai. Ta gona 'i'adaleya, ma Banaba ba'idana sitauya Dabi.

Sihila Anitioki, beno Sisaliya 'alona

²¹ Dabi 'oina wasa bwebwe'ana siloguguyaeya ma to-mota tupwana baibaiwana sihemisaeya, ta simuliyeya, 'oinega Paulo ma Banaba sihilahila Lisitila ma Ikoniya-mi ma Anitioki 'oidiya.

²² Ta 'idi lohilihilaina 'oina Yesu 'ana tohemisao sigihe pa'alidiya 'asa 'aigeda 'aigeda 'oidiya, ta siguguyediya ma gesowana 'idi hemisa 'ida we'awe'a, ma sigwaeya, "Moisa 'abwa 'ida muya baibaiwadi 'oidiyega taluhu Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina." ²³ Ma wete 'asa 'aigeda 'aigeda Paulo ma Banaba tohekalesiyao 'idi tohanugetao sihe'asediya, ta 'adi 'abilagata bewa gidemusa, sihudihudi ta 'idi Badaina sihemisaeya 'oina si'ahwa'ahwanoi, ma 'ane 'ida gihewaiwaiyedi 'idi paihowaina weyahina.

²⁴ Ta Pisidiya 'alongega sitauyama ma Pamipiliya 'oina silatuwa, ²⁵ ta 'asa Peliya 'oina siloguguya, 'oinega sidobiya Atalaya, ²⁶ ma wagega sigeluwa, ta sihila Anitioki tupwaina, mwalo 'oinega 'idi paihowaina sihe'aleneya, ma 'oina wete mwalo Yehoba 'ina helau silobeya paihowaina silosalohiya weyahina.

²⁷ Eeta tutaina Anitioki 'oina siluhuwa, tohekalesiyao sibwau 'autedima, ma ginaula baibaiwadi Yehoba 'i-paihowediya 'idi sakowasiina 'alona si-he'ote'otetelediya, beno hemisa 'ana 'ahwa'eda 'iso'eya 'asa ganamuli taudi geya meYudiya weyahidi, ma siluhuluhi.

²⁸ Coinega Paulo ma Banaba Yesu 'ana tohemisao tupwaina Anitioki 'oina ba'idadiyao simiyamiya tuta dudulena.

Yelusalema 'oina siloiloina

15 Ma tupwadi loheloheya Yudiya 'oinega sisuluma, ta sihehe'ita tohekalesiyao meAnitioki 'oidiya, sigwaegwae, "Mosese mwalo 'iloinaemaiya 'wapima 'ana 'upwa weyahina. Ma 'eguma 'omi 'wapi 'upwaina geya wa'ewa, nata geya 'abihetena walobaloba." ² Ma hesi Paulo ma Banaba geya si'ahwa moisaedi, 'oinega mahetediyao sihe'ohe'oheya madouna. Ta tohekalesiyao Anitioki 'oina Paulo ma Banaba, ma tupwadi wete tomuliyao 'oidiyega sihesinuwediya ma 'abehega sihane Yelusalema, ma nuwatuhi bewa weyahina sigwaegwae, nuwana siloina, Yesu 'ana tohepwailao site tuwelo ma wete tohanugetao ba'idadiyao.

³ Ta tohekalesiyao siloyauwedowediya ma sitauya. Sitautauya tupwa Pinisiya ma Sameliya sibui di'waediya, ta sihepwaiya 'idi sakowasi mwalo weyahina, beno 'asa ganamuli, taudi geya meYudiya 'idi nuwabui Yehoba 'oina sihepwaiya, ta Yesu 'ana tohemisao 'asa 'aigeda 'aigeda 'oidiya hepwailaina sihesagoheya, ma siyaliyaya madouna.

⁴ Eeta silatuwa Yelusalema, ma tohekalesiyao ma Yesu 'ana tohepwailao ma tohanugetao sitoediya 'idi hada, ta Paulo ma Banaba sihe'ote'otetela 'oidiya to'aha 'idi paihowaedi Yehoba 'ina waiwaiyega sipaihowediya.

⁵ Ma tupwadi Yesu 'ana tohemisao Palisi bodaedi 'oidiyega sitoholowa, ma sigwaeya, "Ceguma 'asa ganamuli 'adi tomiyao sihemihemisa, 'ilobwainediya ma 'wapi 'upwa si'ewa, ma wete taloinedi ma Mosese 'ina loinao simuliyao nugetedi, ta 'oinega sowasowana sihekalesiya moisa."

⁶ Coinega Yesu 'ana tohemisao site tuwelowedi ma tohanugetao 'eto'auta sipaihoweya, ma nuwatuhi bewa weyahina sigwaegwae. ⁷ Ta tupwana sihe'ohe'oheya dudulena. Cigumwala ma Pita 'itoholowa ma 'igwaeya, "Tasigwao, wasanasanapu 'abehega tuta mwalo Yehoba 'oidega taugu 'ihesinuwegauwa, ma 'ahwaguwega tomiya ganamuli tetela bwebwe'ana sihesagoheya, ma sihemisaeya. ⁸ Ta Yehoba to'aha 'ateda simiyamiya 'isanasanapudi, ma taudi tomiya ganamuli 'oidiya 'itagwala pwaiya, ma Yalualuwa Tabuna 'i'ebwaediya gidemusa tauda meYudiya 'i'ebwaya 'esegita, ⁹ ma geya 'aigeda wete wataha 'i'abi'abi latuhe, ta 'abehega taudi hagahagadi ma tauda hagahagada, ma hesi taudi sihemiseya gide tauda tahemiseya, ma 'oinega mabwaiyada 'ateda 'i'abihe 'ehaudi.

¹⁰ "Sahena Yesu 'ana tohemisao hauhaudi tupwa ganamuliya 'oidiyega 'adi 'aha'ahala mwauna wa'eb-wa'ebwaedi, tabu ma Yehoba wa'abihe gamwasowali, weyahina 'aha'ahalaina tubudao meYudiya geya sowa-sowahidi ma si'ahali, ta tauda wete geya sowasowahida. ¹¹ Ma hesi 'ida hemisa 'abehega 'ida Bada Yesu 'ina helauwega 'i'abihetegita, ma taudi wete Yesu 'ihe-lauwediya, ta 'oinega wete 'i'abihetediya."

¹² Ta mabwaiyadi simiya henonowa, ma Banaba ma Paulo sihe'ote'otetela hedehededeyao ma 'ebe henainaidao Yehoba 'ipaihowediya tupwa ganamuli 'oidiya siteluwaedi 'idi paihowega, beno taudi geya meYudiya 'oidiya.

¹³ Cidi gwae 'igumwala ma muliyetega Yemesa 'ito-holowa, 'igwaeya, "Tasigwao, 'igu gwae bewa wahe-sagohe. ¹⁴ Saimoni 'oida bo'i 'ihepwaila 'abehega Yehoba 'ihagaina pwaiya, ma taudi geya meYudiya 'oidiyega tupwana 'ina tomotaiyao 'ihesinuwediya.

¹⁵ Ginaula bewa weyahina mwalo palopitao Yehoba 'i-na gwae sihepwaila nugeteya, 'igwae,

¹⁶ 'Muliyetega yahilama ma Debida 'ina hada 'ilotal-igehe ya'abihila. Bewa tuwa 'imiya gala ma hesi ya'abi-he bwebwe'ane hila. ¹⁷ Ta 'oinega hali bodao Bada si'ebese, ma 'agu hesihesinuwa tomiya ganamuli 'oidiyega, taudi wete si'ebesegau.

¹⁸ Bewa Bada 'ina gwae, tauna mwalo hene nuwatuhu bewa "i'abilatuheya."

¹⁹ Ta Yemesa wete 'igwaeya, "Cigu loina bewa, taudi tomiya ganamuli Yehoba 'oina si'ita'itahila, 'abehega sahena 'adi mwau talagulagu, ²⁰ ma hesi 'idi leta talele ma 'etoboda 'ehatamo talagudi beno, 'e'ahaiina hali 'ebe tuluha 'oidiya tomota si'ebwaediya geya'abwa si'ai'aidi, ta sahena ganawala, ma hebai 'ani'o didididi hesiyodi ma wete bweyaha geya'abwa si'ai'aidi.

²¹ Weyahina mwalo hene 'ana siga nige Mosese 'ina loina 'ana tologuguyao 'asa 'aigeda 'aigeda 'oidiya simiyamiya, ta wete meYudiya 'idi hada tapwalolo 'oidiya 'etobodaedi bewa sihasihilidi, ta tomota sihesagohedi Sabati 'aigeda 'aigeda 'oidiya."

Tohemisa taudi geya meYudiya 'adi loina

²² Coinega Yesu 'ana tohepwailao site tuwelo ma tohanugetao ma tohekalesiyao mabwaiyadi sinuwanuwatuhu mahemahetena, ta tupwadi 'oidiyega sihesinuwanediya ma sihewasediya, ta 'abehega Paulo ma Banaba mahetediyaoyao sitauya Anitioki. Ma 'eluwa tohekalesiyao 'adi tohanugetao 'oidiyega sihesinuwediya, beno Yudasa, tauna sihesaniyeya Basaba, ma wete Sailasa, ²³ ta tohemisaowedi tupwa ganamuli 'oidiya 'idi leta si'eweya, ma 'ana lele 'igwae, "Yauwedo tasimao 'omi tohekalesiyao tupwa ganamuliya Anitioki ma Siliya ma Silisiya 'oidiya wamiyamiya. Tauma Yesu 'ana tohepwailao ma tohanugetao 'imi leta 'aleleyawa. ²⁴ Mwalo tetelimi 'ahesagoheya 'abehega tupwadi loheloheya tauma 'oimega sinaowa ma hali tetela 'oinega si'abihe 'wanigomiya, beno siboi 'idi nuwatuhwega, ta geya tauma 'ima hemataluwa. ²⁵ Ma tauma bewa 'a'eto'auta pwaima, ta 'ima nuwatuhu 'aigeda 'oinega

tupwana 'ima loheloheyaoyao 'ahesinuwediya, ta 'iyadao Banaba ma Paulo mahetediyaoyao 'ahewasaediya 'oimiya. ²⁶ Taudi Banaba ma Paulo siboi mo sitag-walediya ma tuta baibaiwana sitautauya 'ebe hesilae 'alodiya, 'ida Bada Yesu Keliso 'ina paihowa weyahina.

²⁷ "Ta 'ima loheloheyaedi 'ahesinuwa pwaidiya, sanidiyaoyao Yudasa ma Sailasa, ma 'omi loina si'ebwaegomi 'imi leta 'oinega, ma wete taudi 'idi gwae 'oinega.

²⁸ Cami loina Yaluyaluwa Tabuna ba'idamai 'anuwatuhuya 'abehega bewa loina bwebwe'ana ma 'etobodaedi 'ehata bewa madoudimo wamuliyedi, ta geya 'eta to'aha wete weyahina wanuwatuhu.

²⁹ Cetobodao beno, to'aha tomota sipwaopwauli hali 'ebe tuluha 'oidiya, sahena wa'ai'ai, wete hebai mabweyahidi, ma hebai dididimagaidi hesiyodi sahena wa'ai'aidi, ta wete sahena waganaganawala. Ceguma 'etobodaedi bewa 'oidiyega wa'itayahigomi, mumugami bwebwe'ana. Yauwedo."

³⁰ Coinega site 'ehataedi sitoholowa, sisuluwa Anitioki, ma tohekalesiyao nobwa siwau 'autedima, ta 'idi letaina si'ebwaediya. ³¹ Eeta letaina sihasiliya, ta 'ina hepwaila weyahina siyaliyaya madouna. ³² Ta Yudasa ma Sailasa taudi wete palopitao, ta 'idi guguya baibaiwana 'oidiyega tohekalesiyao si'abihe waiwaiyediya.

³³ Ma siteluwaedi nobwa simiyamiya, 'ana siga 'idi tuta 'ilatua ma sitau, ta tohekalesiyaedi siloyauwewediya, ma silokaiyoniyedi, ta sihila taudi 'adi tohewasaowedi 'oidiya. ³⁴ ³⁵ Ma hesi Paulo ma Banaba Anitioki 'oina simiya hila, ma Badaina 'ina gwae sihehe'ita ta siguguguguya, ma tupwana baibaiwadi wete mahetediyaoyao sipaipaihowa.

Paulo ma Banaba sitauya wasiwasiya

³⁶ Ta sabwelo hisa sigumwala ma Paulo Banaba 'ihewgaeya, 'igwae, "Ciyagu, tahila ma gogowedi mwalo 'ida Bada tetelina 'aguguyaeya 'oidiya tahabo'enedi wete, ma tasidaowedi ta'itadi, togidega 'idi miyamiya."

³⁷ Ta Banaba 'igwaeya, "Bwebwe'ana, ma Yoni tauna sihesaniyeya Maki tatee ma mahetedei tatauya."

³⁸ Ma Paulo 'igwae, "Nuwana sahena tauna 'i'waya'wayabugita, weyahina mwalo Pamipiliya 'oina 'i'ebesinegita, ma 'ihila 'asai, ta geya nuwana ma 'i'wayabugita 'ida sakowasi 'oina."

³⁹ Coinega Paulo ma Banaba sihe'ohe'oheya madouna Maki weyahina, ta Banaba Maki 'itoeya ta sigelua wagai ma sidobi bwanabwana Saipilosi 'oina.

⁴⁰ Ma Paulo Sailasa 'ihesinuweya ma 'i'wayabu 'ina sakowasiina 'oina. Coinega tohekalesiyao Yehoba 'oina si'ahwa'ahwanoi, nuwanuwadi ma 'ina helauwega siteluwaedi 'ida 'abihewaiwaiyedi. Ta sitauya, ⁴¹ ma silohihila Siliya ma Silisiya 'asaidiyaoyao 'oidiya, ta Paulo tohekalesiyao 'i'abihetedi, ma 'i'abihe waiwaiyedi.

Timoti Paulo ma Sailasa 'i'wayabudiya

16 Paulo ma Sailasa 'idi sakowasi 'oina sitauya Debi ma Lisitila, ma Lisitila 'oina Yesu 'ana tomuliya 'aigeda silobeya, sanina Timoti, tauna sinana wahine

Yudiya. Sinanaina Yesu 'ana tohemisa, ma tamana hesi gwama Gilisi. ² Ma tohekalesiyao 'asa Lisitila ma Ikoniya 'oidiya, Timotiina si'ahwa bwebwe'aneya ³ ma Paulo nuwanuwana ma Timoti mahetedi sisakowasi, 'oinega 'ibwauweya ma 'wapina 'i'upweya Mosese 'ina lina gidemusa, ma 'abehega meYudiya Timotiina sihe'asisiyane, weyahina meYudiya tupwaina Lisitila 'oina sisanapuya 'abehega Timoti tamana gwama Gilisi.

⁴ Ta sisakosakowasi 'asa 'aigeda 'aigeda 'oidiya, ma lina Yesu 'ana tohepwailao ma tohanugetao mwalu Yelusalema 'oina siloinaeya sihepwailao 'asa mabwaiyadi 'oidiya, ma 'abehega lina simulumuliye.

⁵ Coinega tohekalesiyao 'idi hemisa 'ihewaiwaiya, ma sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya 'adi boda 'imadomadou.

Paulo 'ina nihiyega gwama Masidoniya 'i'iteya

⁶ Coinega Paulo ma 'iyanao tupwa Piligiya ma Galetiya 'alodiyega sitautau, ma Yaluyaluwa Tabuna 'i'ausidiya ma sahena Yehoba tetelina tupwa Esiya 'oina siloguloguguyae. ⁷ Ma sinaoma Misiya ma sito-hoya ma 'abehega Bitiniya 'oina siluhu, ta Yesu yaluyaluwana geya 'itagwaledi. ⁸ Coinega Misiya si'ebesineya ma sidobiya Tilowasi.

⁹ Eeta hinuwana si'eno'eno ma Paulo 'inihiya, ta 'ina nihiina beno loheya 'aigeda gwama Masidoniya 'i'iteya, 'itoholowa ma 'i'ahwa'ahwanoi Paulo 'oina, 'igwaegwae, "Cuhabalama Masidoniya 'oina ma 'u'abihetema."

¹⁰ Paulo 'ina nihiina 'oinega 'asanapuya 'abehega Yehoba 'ibwauwemaia ma tetela bwebwe'ana 'aguguyae meMasidoniya 'oidiya, 'oinega 'eda 'abesa sabi habala Masidoniya.

Wahine sanina Lidiya 'ihemisa Yesu 'oina

¹¹ Coinega waga 'alobeya ma Tilowasi 'oinega 'a'u'e, ma dumwaluna Samotilesi, ma nobwa 'a'enowa. Gona 'i'adaleya 'a'u'e hila ma Niyapoli 'oina 'asuluwa, ¹² ma Niyapoli 'oinega 'atauya Pilipai, tauna 'asa madouna tupwa Masidoniya 'alona, ma gogoina 'alona meLoma taumana baibaiwadi simiyamiya, nage 'oina 'amiya hila sabwelo tupwana 'oidiya.

¹³ Ma Sabatiya 'asega 'alatuwa 'atauya 'aigeda we'aha papalina, tupwaina 'anuwatuhuya 'ebe lotapwalolo, ma 'oina 'amiyatoiya, ta wahiwahine si'eto'autama wete ba'idamayao 'ahehegwaegwaeya.

¹⁴ Ma 'aigeda wahine 'oidiyega sanina Lidiya, 'asa Tayatila wahineina, ma Yehoba 'ana tohemisa, ta 'ina paihowa beno 'aigeda 'ale'o wasawasa 'ana tohegimwane. Ma wahiwahineyedi 'ima gwae sihehesagohedi, ma Yehoba hemisa Lidiya 'atena 'ilaguya, ma Paulo 'ina guguya 'ihemiseya, ¹⁵ ma tauna ma'ina susuwao 'i'abihe babitaisowediya. Ta muliyetega 'i'ahwanoyemaiya, 'igwae, "Babadao, wasanapugauwa 'abehega Yesu yahemisaeya moisa, 'oinega sowa-

sawahina wanaoma ma wahetaumana 'igu hada?" Ta 'i'ohenemaiya, ma 'oinega 'atauya 'ina hada.

Paulo ma Sailasa 'adi lagu deli

¹⁶ Hali sabwelo 'oina 'atautau tupwaina lotapwaloloina 'oina, ma babadao tupwadi 'idi hewali gumalaulau 'alobeya, tauna hi'ahi'a 'iluhua solana ma 'oinega sowasawahina 'ihewaila nugeta to'aha 'abwa 'ilatu, ta 'ina paihowa bewa 'oinega gumalaulauina 'ina babadao mane madouna si'ewa'ewa tomota 'oidiyega. ¹⁷ Ta wahineina 'imulumuliyemai, ma 'iwuiwui, 'igwaeya, "Bewa tomotaedi Yehoba Tomiya tabwana hedada 'ina topaihowao, ma 'abihetena 'ana 'eda 'ana tohepwailao."

¹⁸ Gumalaulauina bewa gidemusa 'iwuiwui sabwelo baibaiwana 'oidiya, 'oinega Paulo wahina 'ilo'wata'wata, ma 'i'itehinowa, ma yaluyaluwaina 'ihewae, "Yesu Keliso saninega yaloinago ma gumalaulau beno 'oinega 'ulatu." Ma nage 'oina 'ihapwesa.

¹⁹ Ma gumalaulauina 'ina babadao sigamwasowalemaia, weyahina 'idi mane madouna 'ana 'ebeloba tauna gumalaulauina, ta Paulo 'i'abihe bwebwe'aneya. Coinega Paulo ma Sailasa si'abiyahidiya ma silisi dadanediya, ta sitauyediya 'ebehegimwane 'oina, ma sitoediya toloinao 'oidiya sabi yatalaedi, ²⁰ ta sihegwaediya, sigwae, "Bewa loheloheyaedi taudi meYudiya, ma sitauyama 'ida 'asa ta 'ada wahi'wata'wata silagulagu, ²¹ weyahina hali mumuga sihehe'ita, beno tauda meLoma 'ida 'etoboda, ma sahena mumugaina tapaipaihowa."

²² Ta bodaedi wete bewa gidemusa sihe'ewediya, 'oinega toloinao siloinaediya, ma Paulo ma Sailasa 'adi 'ale'o 'oidiyega silolodiya, ta 'aiwe 'oidiyega sisapi dadanediya. ²³ Sihunu geyogeyoidiya 'igumwala, ma deliya silagu luhuwediya, ma deli 'ana to'itayahina siloinaeya ma 'ilomatayahi bwaibwaini. ²⁴ Coinega to'itayahinaina 'ana lina 'ihesagoheya, ta 'ilagu lughediya deli 'alona moisa, ma wete 'ahedi 'i'ahuyahidiya 'aiwe madoudi 'oidiyega.

Paulo ma Sailasa sihapwesa ma deli 'ana to'itayahi 'inuwabuiya

²⁵ Ma hinuwana Paulo ma Sailasa si'ahwa'ahwanoi ta siwaliwali Yehoba 'oina, ta 'oinega toluhu deliyao mabwaiyadi sihehesagohedi, ²⁶ ma mwani'ini'i madouna 'ipiliya ta sisalutuwa, ma hada deli 'ana wahuwahu 'inihuwa, ta deliina 'ana 'ahwa'edao si'eso'ediya, ma 'oinega toluhuwedi 'ahedi 'adi paiyao si'eliasidiya siboidimo.

²⁷ Ta deli 'ana to'itayahina 'eno'enowega 'isalutuwa, ta 'ahwa'eda so'eso'edi 'i'itediya, ta 'ina nuwatu toluhuwedi sidena pwaiya, 'oinega 'ina 'elepa 'aleha 'i'eweya ta 'abehega 'iboi 'ida lohe'amasihile.

²⁸ Ta Paulo 'i'iteyama, ma 'iwuiya, 'igwae, "Ciyagu, sahena 'uboi 'ulohelohe 'amasigo. Mabwaiyama bewa 'amiyamiya."

²⁹ Coinega to'itayahinaina 'ina topaihowao 'oidiya 'ib-wauwa ma mayale si'eweyama, ta mayale 'i'eweya, ma 'ipili ta 'iluhuwa ma'ina dedela, weyahina 'imatauta, ta 'ibe'u talatalubu'iya Paulo ma Sailasa matadiya. ³⁰ Ma muliyetega 'itoholo ta 'itoe latuhedima, ta 'igwae, "Babadao, wahegwaegau to'aha yapaihowa ma 'oinega Yehoba 'i'abihetega?"

³¹ Ma Paulo ma Sailasa sigwaeya, "Ceguma Bada Yesu 'oina 'uhemisa, nata 'owa ma'ino susuwa wete 'abihetena waloba." ³² Ta Badaina tetelina si-he'ote'oteteliya tauna ma'ina susuwa 'oidiya.

³³ Hinuwana nage 'oina 'itoe latuhediya ma 'adi gane ma bweyaha sapiyega silobeya 'ibuyodiya, ta tauna ma'ina susuwa sibabitaeso. ³⁴ Sibabitaeso ta 'itoediya tauna 'ina hada, ma 'oinega 'adiwa 'i'atububuya, ma si'aiya. Ta deli 'ana to'itayahinaina ma'ina susuwa siyaliyaya madouna, weyahina 'ina hemisa hauhauna Yehoba 'oina 'ilobeya.

³⁵ Gona 'i'adaleya ma toloinao 'idi topaihowao, gide polisi, sihewasediya deli 'ana to'itayahi 'oina ma siloineya 'abehega, "Loheya 'eluwaedi deliya 'alagu luhuwediya 'ulihasi ma sitauya." ³⁶ Coinega to'itayahiina deli 'alonega 'iluhuwa ma wasaina 'ihewai-leya Paulo 'oina, 'igwae, "Toloinao wasa sihewaseyama 'abehega yalihatigomi, 'oinega wahapwesama ma ma'imi yaliyaya watau."

³⁷ Ma Paulo 'ilogwahata, 'igwaeya, "Sahena 'atautau. Weyahina geya 'aigeda 'ima puimo yatala 'oina siloba, ma boda matadiya sihunu dadanemaiya, ta deliya silagu luhuwemaiya, ma tauma hesi mwalo 'ahe Loma. To'aha weyahina 'abehega silihasimai ma sitoe latu-heimai dahwanega? Ma 'ilobwainediya hesi taudi tuwa sinaoma ma sitoe hapwesemai."

³⁸ Coinega polisyedi sihila toloinao 'oidiya ma Paulo 'ina gwae sihepwaileya 'oidiya. Ta toloinaowedi sideba mwadina madouna, weyahina hepwaila bewa 'oinega sisanapuya 'abehega Paulo ma Sailasa sihe Loma.

³⁹ Coinega sinaoma deliya, ma 'atemuyemuyega sigwae helauwa Paulo ma Sailasa 'oidiya, ma deliyega sitoe hapwesediya, ta si'ahwanoiya 'oidiya, nuwanuwadi ma si'ebesinedi, sitauya hali 'asa.

⁴⁰ Ta Paulo ma Sailasa deliyega sitauya Lidiya 'ina hada, ma tohekalesiyao mahetediyao sihe'iyayagu ma siguguya 'oidiya, ma muliyetega sitauya.

Paulo ma Sailasa galana silobeya 'asa Tesalonaika 'oina

17 Eeta sitauya Amipipoli ma Apoloniya 'oidiya, ma Tesalonaika 'oina silatuwa, ta Tesalonaika 'oina meYudiya 'idi hada tapwalolo 'imiyamiya. ² Ta Paulo 'idi lotapwalolo 'oina 'iluhuwa, gidemusa tupwa mab-waiyana 'oidiya 'ipaipaihowa 'esa, ma nobwa Sabati 'e-toi 'oidiya Buki He'asisi 'oinega 'ihe'ihe'ita ma ba'idanao sihehe'oh'e'oh'e, ³ ta Pauloina sanapu 'i'eb-waediya, 'igwae, "To'abihetenaina 'ilobwaineya ma muya 'iloba ma 'i'amasa ta wete 'amasega 'itoholo hila." Ma wete 'igwaeya, "Yesuina yahehpwaile 'oimiya tauna tuwa To'abihetenaina."

⁴ Coinega tupwadi si'ahwa moisaeya, ma Paulo ma Sailasa 'idi boda 'oina siluhuwa, ta wete Yehoba 'ana tohe'asisiyao taudi tupwa ganamuli 'oidiyega ma wahiwahine sanidi madoudi 'oidiyega tupwana baibai-wadi wete sihemisa.

⁵ Ta meYudiya Paulo ma Sailasa sihe'ipi'ipiyediya ma si'ahwa galagalaediya, ma tupwana toyawala besobe-so galadi siloinedi ma boda madouna sihegogonediya ta nuwanuwadi silo'alehedi. Coinega Yesoni 'ina hada sihaneiya, 'idi nuwatuhi 'abehega Paulo ma Sailasa hadai simiyamiya, ma 'abehega sida 'abiyahidi, si'ewa latuwedi boda 'oidiya. ⁶ Ma si'ebesa 'asaediya, ta Yesoni ma tupwana tohekalesiyao ba'idanao si'abiyahidiya, ma 'oinega sitoedima 'asa 'ana toloinao 'oidiya sabi heyatalaedi, ta sibwaubwau sigwae, "Loh-eloheyaedi taudi tupwa mabwaiyadi 'adi to'abihegalao sitauya pwaima 'ebwa, ⁷ ma Yesoni 'ina hadai sihetau-mana, ta 'idi he'ita 'oinega Sisa 'ina lina siligehiya, weyahina sigwaegwae 'abehega kini hauhauna 'ilatu-ma, sanina Yesu."

⁸ Casa 'ana toloinao ma bodao he'ewa bewa sihe-sagoheya ta si'ateyohowa, ⁹ 'oinega siloina Yesoni ma'iyanao 'oidiya ma 'abehega 'idi mane 'oinega sida hemaisa, ta wete sida miya daumwala. Ma sihe-maiseya ma silihasidiya, ta sitauya.

Paulo ma Sailasa 'idi paihowa tupwa Beliya 'oina

¹⁰ Ma hinuwana tohekalesiyao Paulo ma Sailasa sihe-wasaedi ma sida tauya Beliya, 'oinega sitauya, ma tu-taina silatuwa Beliya siluhuwa meYudiya 'idi hada tap-walolo 'oina, ta Yesu wasana sihe'ita. ¹¹ Mwalo Tesa-lonaika 'oina meYudiya genuwadi wasaina, ma hesi meYudiya Beliya 'oina 'idi tagwala bwebwe'ana, ma wasaina nuwadi 'i'eweya, 'oinega sabwelo 'aigeda 'aigeda Buki He'asisi sihasihisili ta 'abehega wasa be-wa 'ana moisa sida sanapu. ¹² Coinega meYudiya tup-wana baibaiwadi sihemisaeya, ma wete taudi geya meYudiya 'oidiyega wahiwahine, taudi sanidi madouna, ta wete loheloheya tupwana baibaiwadi.

¹³ Ta meYudiya Tesalonaika 'ana tomiyanao sihesago-heya 'abehega Paulo Yehoba wasana 'iloguguya 'asa Beliya 'oina, ma silomwayamwayau ma bodao si-henuwa lagudiya ta 'abehega Paulo ma Sailasa sida lo'alehedi.

¹⁴ Coinega tohekalesiyao siloina mwamwayau, ma Paulo sihetuneya ma 'isuluwa gogo holai 'oina, ta Sailasa ma Timoti 'ebwa ba'idadiyao simiyamiya. ¹⁵ Ta tupwana tohekalesiyao Paulo si'wayabuya ta sitauya Ateni, ma 'oinega Paulo lina 'i'ebwaedi ta 'abehega Sailasa ma Timoti silomwamwayauma Ateni 'oina, ta to'wayabuvedi sihila Beliya.

Paulo 'ina miyamiya Ateni 'oina

¹⁶ Ma Paulo Ateni 'oina Sailasa ma Timoti weyahidi 'abwa 'iyamwayamwana, ta 'inuwa gala madouna weyahina 'i'iteya meAteni geya Yehoba 'oina sihemihemisa ta hesi 'idi 'ebe hemisa hagana ma hagana,

ma baibaiwa hedada. ¹⁷ Coinega ba'idanao sihe'ohe'o-he nuwatuhi bewa weyahina, meYudiya ma tupwadi Yehoba 'ana tohemisao wete ba'idadiyao sigwaegwae, meYudiya 'idi hada tapwalolo 'oina, ma wete toni'asa, 'eguma 'ihalobadi 'ebe gimwane 'oina, ba'idadiyao sigwaegwae sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya.

¹⁸ Ta tupwadi tosinasinapuwa wete, taudi sihe-saniyediya *Epikulo*, ma tupwadi *Sitoike* wete, Paulo ba'idadiu sihehegwaegwae ta tupwadi taudimo 'oidiya sihe'ote'otetela, sigwaeya, "Ciya! Toheyauyaule to'aha 'igwaeneya?" Ma tupwadi sigwae, "Nuwana hali Yehoba weyahina 'iloguloguguya," weyahina sihesagoheya Yesu 'ina toholohila 'amasega weyahina 'iloguloguguya. ¹⁹ Coinega Pauloina sitoeya hada 'eto'auta sanina *Aliyopago* 'oina ma sihegwaeya, "Cino he'ita bewa hauhauna, ²⁰ ta 'oima 'ana hesagoha 'abehega 'ebe henainaida, 'oina 'ana sanapu 'uda lihasi ma 'ada sanapu." ²¹ Ta meAteni ma'adi taumanao mabwaiyadi 'idi 'ebe nuwa'ewa beno sanapu hauhaudi 'adi he'ita ma 'adi hesagohamo.

²² Coinega Paulo hada 'eto'auta 'alona 'itoholowa ma 'iloguguya 'oidiya, 'igwaeya, "MeAteni, 'omi yasanapugomi 'abehega wahehetapewa 'imi tapwalolowa 'oidiya, ²³ weyahina 'igu yawalao 'oidiya 'omi 'ebe tuluha baibaiwadi ya'itediya ma 'oidiyega 'aigeda 'ebe pwaoli ma'ana lele ya'ita lobeya, ta 'ana lele bewa gidemusa 'igwaegwae, 'Yehoba tauna geya tada sana-puya 'ina 'ebe pwaoli bewa.' Ma Yehoba 'ina 'ebe pwaoli beno 'oina watulutuluha ta geya wada sana-puya, tauna 'iboi yahehepwaila 'oimiya.

²⁴ "Tauna bale'u mabwaiyana ma ginaula mabwaiyana 'oina simiyamiya 'adi tohemasaleha, ta galewa ma bale'u 'adi Bada. Coinega geya hadao tomota nimadiyega si'abi'abidi 'alodiya Yehobaina 'ida miya. ²⁵ Ma tomota tauda geya sowasowahida ma 'aigeda to'aha nimadega tauna Yehobaina ta'ebwae, 'eguma tanuwatuhi 'abehega nuwanuwana, ta tauna hesi yawasida ma yaluyaluwada ma 'ida tobwatobwa mabwaiyana 'i'ebwaegita. ²⁶ Ta 'aigeda loheya sanina Adama 'oina hali tupwa ma hali tupwa tomotenidi Yehobaina 'ibubugita, ma 'abehega tomota si'elelewana bale'u mabwaiyana 'oidiya, ma boda 'aigeda 'aigeda 'idi sauga ta 'idi tupwa Yehoba 'iloina pwaidiya. ²⁷ Cina nuwatuhi 'abehega tauna si'ebese, ma nuwana 'abwama silotoho, bo nuwana siloba. Ta hesi Tohemasalahaina mabwaiyada deida 'imiyamiya. ²⁸ Weyahina 'Tauna 'oina yawasida ta'ewa'ewa ma ba'idada tatautauya ma wete tamiyamiya.' Ma 'omi wete 'imi wali tobui tupwadi Yehobaina weyahina sigwaeya, 'Tauda moisa tauna natunao.'

²⁹ "Coinega gesowana tanuwatuhi 'abehega Tamadaina gidemusa ma'ama'ayau, beno tomota 'idi nuwatuhiwega ma *goula* bo *siliba* bo da'ule 'oidiyega sibubuya.

³⁰ "Tutaina mwalo tomota Yehoba sihemwage mwageyeya, 'oina geya 'ida gamwasowalediya, ma hesi bewa tuwa tauda tomota tupwa mabwaiyana 'oidiya 'iloinaegita ma 'ida pui 'oidiyega tanuwabui.

³¹ Weyahina 'ida sabwelo bwa'omatana 'abwama 'iu-paeya ma mebale'u mabwaiyada 'ada loina dumwadumwaluna 'ida 'ebwaegita loheyaina 'ihesuweya 'oina, ma loheyaina 'amasega 'i'abihetoholo hileya ma 'oina tomota mabwaiyada wasa bewa tada 'ah-wa moisa.

³² Ma bodaedi to'amasa 'idi toholo hila wasana sihesagoheya, ma tupwana sihenameya, ta tupwadi sigwaeya, "Nuwanuwama ma 'abwama nuwatuhi bewa weyahina 'uhe'ote'otetela hila ma 'ada hesagoha."

³³ Eeta Paulo bodaedi 'oidiyega 'ilatuwa. ³⁴ Ma tupwadi tomota Paulo 'ina gwae sihemiseya ta 'ina boda 'oina siluhuwa, 'aigeda loheya sanina Dionisiyo, tauna toloina 'aigeda boda *Aliyopago* 'oidiyega, ma 'aigeda wahine sanina Damali, ma tupwadi wete.

Paulo 'ina paihowa 'asa Kolinita 'oina

18 Muliyetega Paulo Ateni 'i'ebesineya ta 'inaowa Kolinita 'oina, ² ma gwama Yudiya 'ilobeya, sanina Akuila, ta 'ina 'asa Ponitio, ma mamwanena Pilisila nige tuwa Italiyega sinaoma, weyahina kini Kolodiya meYudiya mabwaiyadi 'iloinaediya ma Lomega sihapwesa. Ma Paulo Akuila mamwanena 'ihabo'enediya, ³ ma taudi 'idi paihowa hebai 'wapidi 'oidiyega sisahisahila yoheyohe, gidemusa Paulo 'ina paihowa. Ta 'ihetaumana 'idi hada, ma mabwaiyadi yoheyohe sipaihowediya. ⁴ Ma Sabati 'aigeda 'aigeda 'oidiya meYudiya 'idi hada tapwalolo 'oina 'igwaegwae toluhuwao ba'idanao, 'itotoho nuwanuwana ma sida hemisa, ma tupwadi meYudiya ma tupwadi wete ganamuli, taudi geya meYudiya, sihemisaeya.

⁵ Ta tutaina Sailasa ma Timoti Masidoniyege sihapwesama, Paulo 'ina loguguya 'oina 'ihetapewa waiwai, ma meYudiya 'oidiya 'ihehepwaila 'abehega To'abihetenaina tauna Yesu. ⁶ Taudi hesi sihe'ohe'oheya, ta si'ahwa 'abo'aboweya, ta 'oina Paulo 'ana 'ale'o 'ilohutuhutuiya matadiya, beno 'idi logwahata 'ana 'ebe'ita 'ipaihoweya, ma 'ihewaediya, "Comi 'abwa wahesilae 'imi logwahata bewa weyahina, ta beno waboi 'imi loinega, ta geya taugu 'igu loinega. Coinega ya'ebesinegomi ma tetela yatauye tomiya ganamuli 'oidiya."

⁷ Ma 'idi hada tapwalolo 'oina 'ihapwesa, ta 'iluhu Taito Yusito 'ina hada, tauna Yehoba 'ana tohe'asisi 'aigeda, ta 'ina hadaina meYudiya 'idi hada tapwalolo deina. ⁸ Ma hada tapwalolo 'ana tohanugeta, sanina Kalisipo, ma'ina susuwa, Bada Yesu 'oina sihemisa, ma meKolinita tupwana baibaiwadi wete Paulo 'ina guguya sihesagoheya, ta Yesu 'oina sihemisa, ma sibabaisowa.

⁹ Ta hinuwanega Paulo 'ina 'enomata'ite'itega Bada Yesu 'i'iteya, ta Yesu 'igwaeya, "Paulo, sahena 'u'ate'ateyoho, ma tuwa hesi tetela 'uhepwaila latuwe, ma sahena 'ulololagu. ¹⁰ Ma taugu hesi ba'idau tamiyamiya, weyahina 'asa bewa 'oina tomota baibaiwadi 'abwa sihemisegau ma 'igu bodao taudi, ma sahena 'aigeda taiya sowasowahina 'ilo'alehego, nuwana 'i'abi hegalago. Geya!" ¹¹ Ta bolime 'aigeda ma

tupwana 'oidiya Kolinita 'oina Paulo 'imiyamiya, ta Yehoba 'ina gwae 'ihehe'itae.

¹² Eeta muliyetega Galiyo 'ihetoloina madouna tupwaina Akaya 'oina, 'oinega meYudiyaedi siloina ta Paulo si'abiyahiya sitauyeya sabi yatala Galiyoina matana, ¹³ ma sigwae, "Loheyaina bewa tomota 'itebataedi ta 'abehega hali tapwalolo Yehoba 'oina sipaihowa, ma bewa 'ida loina 'iligeligehi."

¹⁴ Ma Paulo 'i'iuna ma 'igwae hila, ta Galiyo hesi 'igwae nugeta meYudiya 'oidiya, 'igwaeya, "MeYudiya, 'omi 'igu gwae wahesagohe: Ceguma loheya bewa 'imuga galagala, nuwana pui 'ipaipaihowadi, 'ilobwaineya ma 'imi he'ewa yahesagohe, ¹⁵ ma hesi nuwatuha bewa, waboi tuwa 'imi gwaegwae ma saniyao ma loinao 'imi 'asega, 'oinega waboi tuwa waloina. Taugu yalogwahata." ¹⁶ Ta 'ebe yatala 'oinega 'ipai'idiya.

¹⁷ Ma bodaedi Sositeni si'abiyahiya, tauna meYudiya 'idi hada tapwalolo 'ana to'itayahina, ma sihunu dadaneya Galiyo 'ina 'ebe yatala matana, ma Galiyoina geya wete weyahidi 'ida nuwatuha.

Paulo 'ihila Anitioki

¹⁸ Lo'aleha bewa mulina Paulo nobwa 'imiyamiya sabwelo hisa 'oidiya, 'oinega muliyetega tohekalesiyaedi 'iloyauwedowediya ta wagai 'igeluwa sabi 'adau Siliya weyahina. Ma Akuila ta Pilisila wete mahetenao sigeluwa. Ta 'aigeda ginaula, beno 'abwa ma sigelu, 'abwa 'asa Kenikiliya 'oina simiyamiya, Paulo 'ina gwae hemisa 'ipaihoweya Yehoba matana, ta gwae hemisaina 'ana 'ila'ilala beno Paulo debana si'oliya.

¹⁹ Cidi 'adauina 'oina nugeta siluhuwa Epeso, ma Akuila mamwanena sisuluwa simiyamiya, ta Paulo wete 'isuluwa, 'iluhuwa meYudiya 'idi hada tapwalolo 'oina, ma 'itohotoho ma 'abehega 'ilididima ma Keliso 'oina sihemisa, ta mahetenao sihegwaegwae. ²⁰ Coinega si'ahwanoyeyaya ma tuta dudulena mahetediu simiyamiya, ta 'ilogwahata. ²¹ Cigwaeya, "Cabwa yahilama, 'eguma Yehoba 'itagwalegau." Coinega Epesowedi 'iloyauwedowediya, ta 'igelu hila, ²² ma 'itauya Sisaliya 'oina 'isuluwa, ta 'ilaga Yelusalema ma tohekalesiyao mahetenao sihe'iyayaguwa, ta muliyetega 'itauya Anitioki.

²³ Anitioki 'oina 'imiya 'amana, ta muliyetega 'itoholo ma Galetiya ma Piligiya 'asanao 'aigeda 'aigeda 'oidiya 'isakosakowasi, ma Yesu 'ana tohemisao 'i'abihe pa'alidi.

Apolosa 'iguguya Epeso ma Kolinita 'oidiya

²⁴ Tutaina 'oina, 'aigeda gwama Yudiya sanina Apolosa 'inaoma Epeso. Tauna 'asa Aleksanidela loheyaina, ta tauna guguya 'ana, ma Buki He'asisi 'isanapu bwaibwainiya. ²⁵ Ta wete he'itao Yehoba 'ina 'eda weyahina 'isanapudiya, ma 'ihetahetapewa Yesu tetelina 'ihehe'ita. Cina he'itaina moisa, ta hesi tupwanamo, weyahina to'aha Yoni 'iguguyaeya 'ina

babitaeso weyahina Apolosaina 'isanasanapu, ta Yesu tetelina 'ana 'ebe losaloha geya 'isanapu.

²⁶ Ta tutaina Epeso 'oina 'ilatuma, 'iluhuwa meYudiya 'idi hada tapwalolo 'oina, ta ma'ina waiwai 'iloguguya. Ma Akuila ma Pilisila 'ina guguya sihesagoheya 'abehega 'ina sanapu tupwanamo tuwa, 'oinega sitoeya, ta Yehoba 'ina 'eda mabwaiyana sihe'itaeya.

²⁷ Muliyetega Apolosa nuwanuwana ma 'ihabala Akaya, ta tohekalesiyao silemeya, ta Yesu 'ana tohemisao Akaya 'oina 'idi leta sileleya, ma Apolosa si'ebwaeya ta 'eguma to tuta Akaya 'oina 'ilatu 'idi leta 'i'ebwaedi ma sitoe 'idi hada.

Coinega Apolosa 'ihabala ta 'iluhuwa Akaya 'oina, ma taudi meAkaya, mwalo Yehoba 'ina helauwega Yesu sihemisaeya, ma 'iyamo Apolosaina 'ina guguyega 'ilemedi madouna, ²⁸ ta 'ina he'ita meYudiya 'idi he'ita 'ihewaiwai sineya, weyahina Buki Tabu 'oinega 'ihe'itadi 'abehega To'abihetenaina tauna tuwa Yesu.

Paulo 'ina paihowa Epeso 'oina

19 Apolosa 'abwama Kolinita 'oina 'imiyamiya, ma Paulo 'isakowasiya tupwa pwatula 'oidiya, ma Epeso gadowa 'oina 'ilatuma. Epeso nage 'oina, Yesu 'ana tomuliyao tupwadi 'ilobediya, ² ma 'ihesilalediya 'igwae, "Ciyagwao, tutaina Yesu wahemisaeya Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwai walotohoya bo geya?" Ma sihegwaeya sigwae, "Geya. Geya 'asanapu 'abehega Yaluyaluwa Tabuna 'imiyamiya."

³ Ma Paulo 'igwaeya, "To babitaeso hede 'oinega wababitaeso?" Ta sigwae, "Yoni 'ina babitaesowega."

⁴ Ta Paulo 'ihewaiwai, "Yoni 'ina babitaeso beno nuwabui mumuga galana weyahina, ma 'ihemataluwegomiya ta 'abehega Yesu wahemisaeya, tauna 'abwa 'imulimuliyama."

⁵ Gwae bewa meEpesowedi sihesagoheya ma sinuwa sabwalena moisa, 'oinega Bada Yesu saninega sibabitaeso. ⁶ Ma Paulo 'i'abi debediya, ma Yaluyaluwa Tabuna 'iluhuwa 'oidiya, ta 'ina waiwaiyega hali 'enana ma hali 'enana 'oinega sigwae latuwa, ma Yehoba 'ina gwae sipalopisai latuwaya. ⁷ Ta mabwaiyadi 'adi baibaiwa gide tuwelo.

⁸ Ma wai'ena 'etoi 'oidiya meYudiya 'idi hada tapwalolo 'alona Paulo 'iluhuluha, ma Yehoba 'ina hetoloina weyahina ma'ina 'atepatu 'igwaegwae, ta 'i'ohhe'ohhe 'i'i'i'imidi.

⁹ Ma tupwadi deba pa'apa'alidi ma geya sihemihemisa, ta Yesu 'ina 'edaina si'ahwa galagalaeya tohegogonaowedi matadiya. Coinega Paulo 'itoholowa ta 'ana tomuliyao ba'idanao silatuwa, ma siluhuwa Tilano 'ina hada 'ebe se'ulu 'oina, ma nobwa sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya Paulo 'ilologuguya.

¹⁰ Cina paihowaina bewa gidemusa tuwa 'ipaipaihowa bolime 'eluwa 'oidiya, ma tupwa Esiya 'ana tomianao mabwaiyadi, meYudiya ma taudi geya meYudiya, Bada Yesu wasana sihesagoheya.

Sikiba natunao

¹¹ Ta Yehoba hedehedede hagadi 'i'abi latuhediya Paulo 'ina paihowega, ¹² ta 'ana 'amweyahi 'ana 'ebe sauwao ta 'ana 'ale'owao si'ewediya ma tolohalao 'oidiya si'abihe pa'idiya, ta 'adi lohala sigumwagumwala, ma wete hi'ahi'a siula latuhediya. ¹³ Ma tupwadi meYudiya 'adi to'obao nobwa simiyamiya, ma taudi sisakosakowasi, ma 'oba 'oinega hi'ahi'a siulaula latuhedi. Ta tupwadi Yudiyaedi Paulo 'ina paihowa wasana sihesagoheya, taudi Topwaoli Madouna, sanina Sikiba, natunao site sebeni. Ma site sebeniyedi sitoho 'abehega Bada Yesu saninega hi'ahi'a tolohalao 'oidiyega sida ulalatuhe, ta 'aigeda buwa sihegwaeya sigwae, "Yesuina Paulo 'i-loguguyaeya, tauna saninega 'aloinego ma loheya 'u'ebesine ma 'utauya."

¹⁵ Ma hi'ahi'aina 'ihewgaediya, "Yesu ma Paulo yasanasanapudi, ma taiyawedi 'omi?" ¹⁶ Coinega loheyaina 'igihebuweya, 'isopila ma to'obaedi 'ilo'alehediya, ta 'adi 'ale'o 'isabu yahulediya, ma 'ihunudiya, ta 'wahi daisidi hadega sidena.

¹⁷ Ma wasa bewa Epeso 'ana tomiyanao mabwaiyadi sihesagoheya ta simatauta, taudi meYudiya, ma taudi geya meYudiya, ta Bada Yesu sanina si'ahwa waiwaiyeya.

¹⁸ Ma tohemisa hauhaudi baibaiwadi sitauyama ta boda matadiya 'idi mumuga guguyou sihepwalediya, 'abehega taudi wete si'oba'oba. ¹⁹ Ta 'idi 'obao bukidi sihegogonedima, ma boda matadiya sigabu yahulediya, ma bukiyedi 'adi maisa sisahwa hegogonediya, ma pipiti tausani kina gidemusa.

²⁰ Nage 'oinega Yehoba 'ina gwae 'idabalala ta 'ihe-waiwai tomota baibaiwadi 'oidiya.

MeEpeso silo'aleha

²¹ Muliyetega Yaluyaluwa Tabuna Paulo 'ihenuwa laguweya 'abehega Masidoniya ma Akaya 'oidiyega 'ida tauya ma Yelusalema 'oina 'ida latu, ma 'igwaeya, "Yanugenugeta Yelusalema, ma 'abwa muliyetega yatauya Loma. Gide 'igu nuwatu." "

²² Ta hesi Pauloina 'imiyamiya Esiya tuta to'uto'u-pana 'oina, ta 'ana tolemaowedi Timoti ma Elasito 'ihewasa nugetediya, ma sitauya Masidoniya. ²³ Ma tuta nage 'oina he'ohe'ohe madouna 'ilatuwa Yesu 'ina 'eda weyahina, ta bewa gidemusa 'ilatu 'esa.

²⁴ Loheya 'aigeda sanina Dimitilo, tauna dayagi 'ana topaihowa siliba 'oinega, ma meEpeso 'idi yehoba wahinena sanina Dayana 'ina hada tapwalolo 'alu'aluwana 'i'iudi 'ipaihowediya, ma 'ih-hegimwaneyedi tomota 'oidiya. Ma'ina topaihowao 'idi wasawasa madouna dayagiyedi 'oidiyega silobaloba.

²⁵ Ma Dimitilo 'ina topaihowao 'ibwau 'autediya, ma tupwadi wete 'idi paihowa tauna gidemusa, ta 'ihewgaediya 'igwae, "Ciyagwao wanuwatuhuyahi 'abehega paihowa bewa 'oinega 'ida wasawasa talobaloba. ²⁶ Ma Paulo 'ina he'ita 'oinega tomota baibaiwadi 'ihe'itediya

'igihe nuwabuidiya, ma 'ina gwaegwae 'abehega Yehoba tomota nimadiyega si'abidi geya Yehoba moisa. Ta bewa gidemusa geya Epesomo 'oina ma hesi tupwa baibaiwadi Esiya 'alona. Ta 'omi wasanapu pwaiya, ma wa'iteya Pauloina 'ina paihowa, 'awa?

²⁷ "Bewa 'oinega yamatauta, 'abwama nuwana tomota gesowana 'ida tobwatobwao sigimwanedi, ma 'ab-wa wete 'ida Yehoba madouna Dayana 'ana he'asisi ta 'ina hada tapwalolo siheginaula besobesowe. Weyahina meEsiya ma mebale'u mabwaiyada Dayana 'ana to'etuluhao."

²⁸ Ma bodaowedi Dimitilo 'ina gwae sihesagoheya, ta Paulo 'ina paihowa weyahina sigamwasowala madouna, ta sibwaubwau, "Tauda meEpeso 'ida yehoba Dayana tabwana moisa."

²⁹ Coinega tomota baibaiwadi sipili 'autama ma si-wuiwui, ma hedagadaga besobeso sipaipaihowa, ta meMasidoniya 'eluwa si'abiyahidiya, taudi Paulo 'ina sakowasi 'oidiya 'ana to'wayabuwo, sanidi Geyo ma Alisitako, ta sipilihediya hada 'ebe 'eto'auta 'oina.

³⁰ Ma Paulo nuwanuwana ma tohedagadagaowedi 'oidiya 'itautauya ma tohekalesiyao si'etobodeya, ³¹ ta tupwadi wete Paulo 'iyanao, taudi meEsiya babadao, gwae sihewasaeya ta Paulo si'ahwanoiyeya ma 'abehega gesowana 'ida luhu hada 'ebe 'eto'autaina 'oina.

³² Ma bodaedi gide sibuwu ma sibwaubwau, ta mab-waiyadi 'idi wui hagana, ma hedagadaga huhuna baibaiwadi geya sisanapu.

³³ Ta meYudiya 'aigeda loheya sanina Alekisana silo-hetu hetuneya, ma 'ida laga 'oidiya ma 'ida gwae. Coinega 'itoholowa matadiya ma tupwadi tomota 'idi nuwatuwedidi sibwau latuhediya 'oina, 'oinega ni-manega 'ihewgaediya 'abehega hedagadaga sida lo-lagu, ma meYudiya 'idi gwae 'ida hepwaita latuhe.

³⁴ Ma bodao si'inaneya 'abehega tauna gwama Yudiya, 'oinega sibwauwa madouna, ma 'idi hedagadaga tuta dudulena geya silolagu, ma sibwaubwau mahema-hetena, sigwaegwae, "Tauda meEpeso 'ida yehoba Dayana tabwana moisa."

³⁵ Coinega 'asaina 'ana tohanugeta 'itauyama, ta hedagadaga 'igihelolaguya, ta 'ihewgaediya, 'igwae, "MeEpeso yo, mabwaiyada tasanapuya 'abehega Dayana tabwana hedada 'ina hada tapwalolo 'ana to'i-tayahina tauda, ma wete 'ina da'ule tabu galewega 'ibe'uma. ³⁶ Ta gesowana wete taiya 'isinasinaligita 'ida tapwalolo bewa weyahina. Coinega 'ilobwainegomiya ma wahrenonomo ta sahena wahehedagadaga besobeso, nige gidemusa.

³⁷ "Ma wa'ita loheloheyaowedi watoedima, taudi geya 'ida hada he'asisi 'oinega sida yagaha, bo nuwana 'ida Yehoba mewahinena sida 'ahwa gala-galae, 'awa?

³⁸ "Ta 'eguma Dimitilo ma'iyanao nuwanuwadi ma taiya siheyatalae, beno bwebwe'ana. Cebe yatala ma toloinao simiyamiya, ma sosowahidi 'imi yatala sihesagohe ma sinuwatuhuyahi weyahimi. ³⁹ Ma 'eguma wete hali nuwatuweyahina 'abehega wada yatala,

delihegogona madouna 'oina nuwatuhiina 'abwa weyahina taloina.

⁴⁰ "Ta nige 'imi hedagadaga besobeso weyahina 'ana 'ita nata loina taloba, weyahina geya 'ida huhumo."

⁴¹ Cina gwae 'ilosalohiya, ta bodao 'ihewasaediya, ma siliya sawala 'idi hada.

Paulo 'ina sakowasi Masidoniya ma Gilisi 'oidiya

20 Ma dagadaga 'igumwala pwaiya, ta Paulo tohekalesiyao 'ibwauwedima ta 'iguguyediya, 'oinega 'iloyauwedowediya, ta 'itauya Masidoniya.

² Ma Masidoniya tupwainao 'oidiya 'isakowasiya, 'iloguguya tohekalesiyao 'oidiya, 'i'abihe pa'alidiya, ta muliyetega tupwa Gilisi 'oina 'ihapwesa, ³ ta nobwa wai'ena 'etoi 'imiyamiya, ta 'i'iunamo wagega si'adau, Siliya weyahina, ta tupwana gwaegwae 'ihesagohediya meYudiya siloiloina tauna weyahina sabi 'abiyahina, ma 'oinega 'ina 'eda 'ibuiya ta 'abehega Masidoniya 'alonga 'ihila.

⁴ Ma loheloheya tupwana ba'idanao sitauya, 'aigeda gwama Beliya, tauna Pilo natuna sanina Sopeta, ma meTesalonaika siteluwa, taudi Alisitako ma Sikanido, ta gwama Dabi sanina Gayo, ta Timoti wete, ta meEsiya siteluwa, sanidiyao Tikiko ma Tilopimo.

⁵ Taudi bewa sitauya nugeta wagega ma Tilowasi 'oina siyamwayamwa. ⁶ Ta tauma Pilipai 'oina 'amiyamiya 'ana siga pwalawa daisinamo 'ana guyai 'apaihowa. Cigumwala ta tauma wete 'ageluwa, ma sabwelo nima 'ai'aigeda 'a'ada'adau, ma 'asohota Tilowasi, ma 'iyamayaowedi 'alobediya, ta sabwelo sebeni wete 'amiyamiya.

Paulo 'ina paihowa Tiloasi 'oina

⁷ Wiki 'ana sabwelo nugenugetaina 'oina mabwaiya-ma 'a'eto'utama beledi 'ehisihisi 'ana 'ebe nuwatuhiyahina sabi paihowaina, ma Paulo 'iguguya, weyahina hali sabwelo 'ina tuta tauya. Ta 'ina gwae guguyaina 'iloheduduleya ta 'ana siga hinuwana gamwana, ma tuwa 'abwa 'iguguguguya. ⁸ Ta hada 'ana hane gidemusa hada 'etoi, ma hetoina 'oina 'ahaneya, ta mayale baibaiwadi 'agabudiya.

⁹ Ma hewali 'aigeda, sanina Yutiko, 'imiya haneya hada papalina 'oina 'imiyatoiya, ta mata'eno'enowega 'ilolosaduduna. Ta Paulo 'abwa 'igwaegwae, ta Yutikoina 'i'enosineya, ma papalinaina 'oinega 'ibe'uwa bale'uwa, ma sisuluwa ta si'abilagasiya, ta si'iteya 'i'amasapwaiya.

¹⁰ Ta Paulo 'isuluwa, ma 'oina 'ituluha ma 'i'atusapwaliya, ta 'igwae, "Sahena wa'ate'ateyoho. Yawasina 'imiyamiya." ¹¹ Ta hewaliina sitoe haneheya mayawasi-na, ma weyahina siyaliyaya madouna. Coinega Paulo 'ihane hila ma beledi 'i'ehisihisiya ta si'aiya, ma 'oinega mahetenaosihegwaegwae ta 'ana siga gona 'i'adaleya, ta 'itoholowa ma 'i'ebesinediya.

Tilowasi 'oinega 'a'adau Milito weyahina

¹³ Ma tauma wagega 'ageluwa ma 'a'u'eya Asosi, ta 'abehega nage 'oina Paulo 'ado'o, weyahina 'ihepwaila 'oima, 'igwaeya, "Wagega watauya, ma taugu 'a-heguwega yatau Asosi, ma nage 'oina wado'ogau."

¹⁴ Ta Asosi 'ilatu pwaiya ma 'ahellobaloba, 'oinega 'ado'oya ta 'a'u'e hila, ma Mitiline 'oina 'asohota. ¹⁵ Eeta Mitiline 'a'ebesineya, ta gona 'i'adaleya Kiyo matana 'apilipili. Eeta gona 'i'adaleya ma Samo 'oina 'asohota. Ci'adaleya wete, Milito 'oina 'asohota.

¹⁶ Paulo 'ihewgae pwaimaiya ta 'abehega Epeso 'a'ebesine, ma 'abehega sahena wete tuta 'iuleule Esiya tupwainao 'oidiya, weyahina nuwanuwana ma 'ilomwayamwayau, 'eguma sowasawahina Yelusalema 'iloba *Penitikosi* Guyaina 'ana sabwelo 'oina.

Paulo 'ina gwae loyauwedo meEpeso 'oidiya

¹⁷ Ta Mitilo 'oinega 'ihewasa Epeso hekalesiya 'ana tohanugetao 'oidiya ma sinaoma. ¹⁸ Ta sitauya pwaima 'oina ma Paulo 'ihewgae, 'igwae, "Comi wasanasanapu mumugagu tutaina tamiyamiya ba'idagwao Esiya 'oina, 'igu latu hohau 'oinega 'ana siga nige, ¹⁹ beno 'ida Bada weyahina yapaipaihowa, hohobigega, ta ma'igu dou, ma muyao wete yalobediya meYudiya 'idi loinega, ²⁰ ta hesi geya 'aigeda to'aha 'ida Bada tetelina bwebwe'ana 'ana hepwaila yanuwahi, ma hesi mabwaiyami yahe'itegomiya 'imi tapwalolo 'oidiya, ta wete 'imi hada 'aigeda 'aigeda 'oidiya, ²¹ ta 'igu he'ita 'oimiya tuwa mahemahetena, 'omi meYudiya, ma 'omi hali tupwa tomotaiyao, mabwaiyami yaguguya 'oimiya ta 'abehega mumugami galadi 'oidiyega wanuwabui Yehoba 'oina ma Bada Yesu wahemise.

²² "Ma bewa tuwa Yaluyaluwa Tabuna 'ina loinega yatautau Yelusalema, ta geya tasanapu to'aha nata nobwa 'oiguwa 'ilatu. ²³ Beno tuwa 'asa 'aigeda 'aigeda 'oidiya, Yaluyaluwa Tabuna 'ihehepwaila 'oiguwa 'abehega 'abwa Yelusalema 'oina pai ma muya yalobadi.

²⁴ "Ta geya hene yawasigu weyahina yanuwanuwatuhu ma yanuwahi. Beno tuwa 'igu 'eda nuwana 'igu paihowaina Bada Yesu 'i'ebwaegauwa weyahina yanuwanuwatuhu ta 'abehega yalosalohi, beno 'ada helau Yehoba 'oinega 'ana hepwaila.

²⁵ "Wanuwatuhuyahi mwalo tuta baibaiwana 'oidiya 'asakosakowasi 'oimiya, ta Yehoba 'ina hetoloina tetelina weyahina yalologuguya. Ma bewa wahesagohe, 'abwa nata geya wete wa'ite'ite hilegau.

²⁶ "Coinega bewa tuwa yahepwaila 'oimiya 'abehega Yehoba 'ina loinao mabwaiyadi ya'ebwaya pwaigomiya, ta geya 'aigeda yadahwa. Ta 'eguma tupwami 'oimiyega wahesilae hataya, beno taugu geya 'igu puiyega, ta hesi waboi 'imi pui.

²⁸ "Coinega tohanugetao 'omi waboi wa'itayahigomi, ta 'imi sipiyao wete wa'itayahidi, weyahina Yaluyaluwa Tabuna 'imi paihowaina 'i'ebwaegomiya ma tohekale-

siyao walomata yahidi, weyahina 'ida Bada Yesu tomo-taiyedi taudi bweyahinega 'igimwanediya.

²⁹ "Yasanasanapu wete nata 'igu tauya mulina tohe'itao galadi, gide 'edewa sasasasaidi, sinaoma ma 'imi sipiyao si'abihe galadi. ³⁰ Ta wete 'omi nata 'oimiyega tupwadi sihegaina ma sihe'ita 'abo'abo 'oimiya, ta tupwana tomota silisidi taudi 'idi bodao 'oidiya. ³¹ Coinega walomatayahi ta wete 'igu guguya wanuwatuhuyahi, 'abehega bolime 'etoi geya ya'aiyawasi, sabwelo ma hinuwana 'oidiya, ma hesi mamataneugu yaguguguguya 'aigeda 'aigeda 'oina.

³² "Wete yahenuwa lagugomi tuta sinaonaoma weyahidi, 'abehega Yehoba tauna 'i'ita yahigomi, ma wete tauna 'ina helau tetelina 'i'abihe pa'aligomi, ma 'oinega 'ina bodao, taudi 'i'abihe 'ehaudiya 'oidiya, 'omi wete waluhu.

³³ "Mwalo taugu ba'idamiu tamiyamiya, geya nuwanuwagu 'imi wasawasao, nuwana mane, nuwana 'ale'o 'ausaladi, ³⁴ ma hesi wasanapu pwaigauwa 'abehega taugu 'igu paihowega 'aguwa ta 'igu tobwa-tobwa yalobedi, ta 'igu 'ali'eyao wete ya'abi'abihetedi. ³⁵ Mumugagu bewa 'oidiyega yahe'ita pwaigomiya 'abehega 'ilobwainegita ma tauda 'ida paihowega towe'a ta'abihetedi. Gidemusa Bada Yesu 'ina gwae wanuwatuhuyahi, beno 'igwaeya, 'Cewamo geya yaliyayenamo, ma 'ebwaya hesi mayaliyayaina madouna."

³⁶ Paulo 'ina gwae bewa 'igumwala ta 'ahena 'itulaseya, ma mahetenao si'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina. ³⁷ Ta mabwaiyadi sidouwa, ma Paulo si'atusapwaliya, ³⁸ ta sinuwagala madouna weyahina 'ihewgaediya, 'igwae, "Cabwa gesowana wa'ita'ita hilegau." Coinega sidobiheya wagai, ta sihegeluya.

Paulo 'ina tauya Yelusalema

21 Ma Paulo mahetema, 'iyamayaowedi 'aloyauwedowediya ma 'a'u'e dumwaluna ta Kesa 'oina 'asohota. Gona 'i'adaleya 'a'u'e hila ta Lodi 'oina 'asohota, ta hali sabwelowa 'asohota Patala. ² Ta Patala 'oina waga 'alobeya sabi habala Pinisia, ma wagaina 'oina 'agelubala ta 'apilipili ni'uwa. ³ Ta Saipilosi 'alatuwa, ma 'oinega 'ima 'ebeulega 'apili hataya, ta Siliya weyahina 'apilipili, ma Taiya 'oina 'asohota ma 'abehega waga 'ana do'odo'ona tupwana sihegubalidi. ⁴ Ta tupwana Yesu 'ana tohemisao 'alobediya ta mahetema 'amiyamiya sabwelo sebeni, ma Yaluyaluwa Tabuna sanapu 'iyamayaowedi 'i'ebwaediya, 'oinega Paulo sihegwaeya, sigwae, "Sahena 'ulagalaga Yelusalema."

⁵ Ta 'oinega 'ima sabwelo nobwa sigumwala, ma 'agogona 'adobiya wagai, ma taudi mamwanediya ma manatudiyao sidobihemaiya 'asa papalina, ta holai 'ahema 'atulaseya ma Yehoba 'oina 'ahwa'ahwanoi. Coinega 'aloyauwedowediya, ⁶ ma 'ageluwa wagai, ta taudi sihila 'asai.

⁷ Ma Taiya 'a'ebesineya ta 'a'u'e hila, ta Tolimei 'oina 'asohota, ma 'asuluwa, ta 'oinega tohekalesiyao 'alobediya ma 'aloyauwedowediya, ta sabwelo 'aigeda

mahetema 'amiyamiya. ⁸ Ta gona 'i'adaleya 'atauya Sisaliya, ma 'aluhuwa Pilipi 'ina hada, tauna mwalo tologuguya site sebeni 'aigeda 'oidiyega, ta mahetema 'amiyamiya. ⁹ Ma Pilipi natunao site hata mewahinedi, ta geya sihai, ma 'idi paihowa gide palopita ma Yehoba 'ina nuwatuhi sihepwaila nugeta tomota 'oidiya.

¹⁰ Ta sabwelo tupwana 'oidiya 'amiyamiya, ta 'aigeda palopita, sanina Agabu, Yudiyege 'isuluma, ¹¹ ta 'oima 'inaoma, ta Paulo 'ana gadiwana 'i'eweya, ta 'ahena ma nimana 'iboi 'ipaidiya, ta 'igwae, "Yaluyaluwa Tabuna 'igwae gide: Toni gadiwana bewa meYudiya Yelusalema 'oina nata sipai, ma si'ebwae taudi ganamuli 'oidiya." ¹² Tauma ma 'asaina 'ana tomiyao gwae bewa 'ahesagoheya ma Paulo 'a'ahwanoiyea, 'agwae, "Sahena 'uhanehane Yelusalema."

¹³ Ta Paulo 'ihewgaemaiya, "Sahena wadoudou ma wahehe 'ateyohogau. Yatagwala pwaigauwa ma silagugau deliya, nuwana silohe 'amasigau Yelusalema 'oina, Bada Yesu weyahina."

¹⁴ Ta 'a'etobode 'asaeya ta 'alolaguwa, ma 'agwae, "Causala beno, to'aha 'ida Bada 'ina nuwatuhi gide-musa 'ida paihowa."

¹⁵ Sabwelowedi sigumwala, ta 'ima tobwatobwa 'a'atububuwa, ma 'ahane Yelusalema. ¹⁶ Ta tupwadi Yesu 'ana tohemisao Sisaliya 'oinega mahetediya 'atauya, ma sitauyemaiya Nesoni gwama Saipilosi 'ina hada, tauna Yesu 'ana tohemisa nugenugeta 'aigeda, ta 'abehega 'oina 'amiyamiya.

Paulo ma Yemesa sihelobaloba

¹⁷ Ma Yelusalema 'oina 'alatu pwaima, ta totapwalolowao siloyauwedomaiya ma'idi yaliyaya. ¹⁸ Ta gona 'i'adaleya ta Paulo ba'idamai 'atauya Yemesa 'ina hada, ta nobwa tohekalesiyao 'idi tohanugetao 'alobediya. ¹⁹ Ma Paulo 'igwae helauwediya, ta 'ina guguya ma Yehoba 'ina paihowa tomiya ganamuli 'alodiya weyahina 'ihe'ote'otetela bwaibwaina 'oidiya. ²⁰ Ta mabwaiyadi sihesagoheya ma Yehoba sihepwatuweya, ta sihegwaeya, sigwae, "Tasimai, 'u'ita tausani baibaiwana Yesu 'oina sihemisa pwaiya, ta baibaiwadi tohemisaedi meYudiya, ma Mosese 'ina loina simulimuliya. ²¹ Ta wasau sihesagoheya 'abehega 'owa 'ino he'ita meYudiya 'oidiya, taudi 'asa ganamuli 'adi tomiyao ba'idadiyao simiyamiya 'abehega 'uhehe'itadi meYudiyaedi ma Mosese 'ina loina silogwahate, ma sahena natudiyao meloheyadi 'wapidi si'upwa'upwa, ma tubudao mumugadi sahena simulimuliye. ²² Nata sihesagohe 'abehega 'utauya pwaima, ta sigamwasowalego. Coinega to'aha tapaihowa 'ese?"

²³ "Cima nuwatuhi bewa gide: Loheloheya site hata 'ima boda 'oinega Yehoba 'oina sigwae hemisa pwaiya. ²⁴ Coinega 'owa mahetedi wa'abihe 'ehaugomi ma watauya Hada He'asisi 'oina, 'abehega debadi si'oli ma sipwaoli Yehoba 'oina, ta 'imi paihowaina 'ana maisa mabwaiyana 'owa 'ulagu, ma bewa 'oinega tomota mabwaiyadi sisanapugo 'abehega 'owa Mosese 'ina loina 'umulimuliya, ta hesi 'ahwa galagalaedi

weyahi sihesagohediya, mabwaiyana gwae bwagabwaga.

²⁵ "Ta Yesu 'ana tohemisao tupwa ganamuli 'oidiya, taudi geya meYudiya, 'idi leta 'ahetune pwaiya ta 'abehega to'aha gide tomota sipwaopwaoliyedi hali 'ebe hemisao 'oidiya sahena si'ai'ai, ta wete hebai mabweyahidi ma hebai 'ani'o didididi sahena si'ai'aidi, ta wete sahena siganaganawala."

²⁶ Coinega Paulo 'idi gwae 'ihesoheya, ta hali sabwelowo site hataedi mahetena sitauya ma si'abihe 'ehaudiya. Cigumwala ma Hada He'asisi 'oina 'iluhuwa, ma Pauloina topwaoli 'ihewae, 'igwae, "Tauma 'agwae hemisa pwaiya Yehoba 'oina ta sabwelo sebeni 'i-ma 'abihe'ehau 'igumwala, ta 'oinega 'ahilama ma yapwaoli tauma weyahima."

Paulo si'abiyahiya

²⁷ Ta 'idi sabwelo sebeni 'i'iuna ma sigumwala, 'oinega meYudiya taudi mwalo tupwa Esiya 'oinega sinaoma, Paulo si'iteya Hada He'asisi 'alona, ma boda sihenuwa laguwediyana, ta si'abiyahiya, ²⁸ ta siwuiwui, sigwaegwae, "MeIsileli he, wanaoma ma loheya bewa wa'ita, tauna tomota tupwa mabwaiyana 'oidiya 'ihe'ita puidiya, 'abehega 'ida boda sisinasinaligita, ta 'ida loinao ma 'ida Hada He'asisi sisinalidi, ma wete Hada He'asisi bewa 'i'abihe ginaula bwagebwageya, weyahina tupwa ganamuliyega, taudi geya meYudiya, 'i'ewedima 'alona."

²⁹ Cidi gwae bewa weyahina mwalo gwama Epeso, sanina Tilopimo, Paulo mahetena 'asai si'iteya, ta sinuwatuhuya 'abehega Paulo Tilopimoina 'i'eweyama Hada He'asisi 'alona.

³⁰ Bewa weyahina meYelusalema mabwaiyadi sigamwasowala, ma sihedagadaga, sipili hegogonama, ta Paulo si'abiyahiya, ma Hada He'asisiyega silisi latuweya, ta 'ana 'ahwa'eda siguduya, ³¹ ta sitohotoho sabi lohe'amasina. Coinega boda 'aleha 'ana tohanugeta wasa 'ihesoheya 'abehega meYelusalema mabwaiyadi sihedagadaga besobeso. ³² Ta 'ilomwayamwayauwa, ma tolo'alehaowedi ma 'adi tohanugetao 'i'ewediya, ma boda 'oidiya sipili suluwa. Tutaina boda si'itediya tolo'alehao ma 'adi tohanugetao sinaonaoma, ta Paulo 'ana hunuwa silolaguwa.

³³ Coinega boda 'aleha 'ana toloinaina 'idobima ma Paulo 'i'abiyahiya, ta 'iloina ma balae seni 'eluwa 'oidiyega sipaiya, ma 'ihesilala boda 'oidiya, 'igwaeya, "Taiya tauna? Ma to'aha 'ipaihoweya?" ³⁴ Ta boda siwui, 'idi gwaeyao hagadi ma hagadi, ma geya sowasowahina ma 'ihesagoha bwaibwaini, wui sinabwana weyahina, ta 'iloina 'abehega tolo'alehao 'idi hada sitauye.

³⁵ Sitauyeya, ta boda sigamwasowala hedada ta simulimuliyedi, ma siwuiwui, "Walohe'amasiyamo." Coinega tolo'alehao Paulo si'ahaliya tete 'oinega ta hada 'alona, tomota 'idi 'ohe weyahina.

Paulo 'ina gwae boda 'oidiya

³⁷ Ci'iunamo ma sito'e hada 'alona, ta Paulo boda 'aleha 'ana toloina 'i'ahwanoiyeya, 'igwae, "Sowa-sawahina gwae 'aigeda 'oiuwa yagwaene?" Ta toloinaina 'isalutuwa, ta 'igwae, "Ca! Tomada! Cena Gilisi 'usanapuya?" ³⁸ Cigu nuwatuhu 'owa gwama Itipitaina, tauna mwalo 'inaoma ta tolohe'amasa powa tausani 'ihogogonediya 'aleha weyahina, ta 'i-hanugetediya yoho 'awawa."

³⁹ Ta Paulo 'igwaeya, "Geya. Taugu gwama Yudiyaigu, ta 'igu 'asa Tasisi, tupwa Silisiya 'alona, 'asaina 'asa madouna. Ma sowasowahina 'utagwalegau ma tomo-ta 'oidiya yagwae?"

⁴⁰ Citagwaleya, ta Paulo teteya 'itoholo, ma nimana 'i'abilagasiya ma silolagu, ta 'oinega mabwaiyadi silolaguwa, ta Paulo 'ena *Ibeliuwega* 'ihewae, 'igwae.

22 "Tasigwao ma tamagwao, wahehenono ma matamiya yada mwehihi he'ewa bewa weyahina."

² Ma sihesagoha 'ena *Ibeliuwega* 'igwaegwae, 'oinega si'alohenono bwaibwaini ma 'ihewae: ³ "Taugu gwama Yudiya. Tasisi, Silisiya 'asana 'oina yatoleya, ma 'ebwa Yelusalema 'oina yase'uluwa. Cigu tohe'ita sanina Gameliyela, 'ihe'itegauwa tubudao 'idi loinao ma yasanapu bwaibwainidiya, ma Yehoba 'ina paihowa 'oina yatagwalegauwa moisa, gidemusa bewa tuwa 'omi 'imi tagwala.

⁴ "Ma hemisa hauhauna bewa 'ana tomuliyao yalo'alehediya. Ma loheheya ma wahiwahine deliya yalagu luhuwediya, ta tupwadi yalohe'amasidiya. ⁵ Topwaoli Madouna ma 'imi babadao mabwaiyadi 'igu paihowa bewa sisanasanapu, weyahina taudi leta si'ebwaegauwa tasidiyao Damasiko 'oina weyahidi, ma 'abehega yada tauya, ma 'oidiyega tagwala yada 'ewa nugete, ma 'oinega tohemisao yada 'abiyahidi, ma yada tauyedima Yelusalema, ma sida gihemuyedi.

⁶ "Ta 'asudibwalala 'abwa yatautauya ma Damasiko 'i'iunamo 'oina yalatu, ma 'asilala madouna galewega 'ilatu mwayamwayauwa, ta 'isae sakowasiyega. ⁷ "Ta bale'uwa yabe'uwa, ma 'ena 'aigeda yahesagoheya 'ihewae, 'Saulo, Saulo, to'aha weyahina 'ulolo'alehegau?."

⁸ "Ma yahesilala, 'Bada taiya hede 'owa?.' Ma 'ihewae, 'Taugu Yesu, gwama Nasaleta, 'ulolo'alehegau."

⁹ "Ta taudi tuta nage 'oina ba'idagwao 'asilalaina si'iteya, ma hesi tauna 'ihewae, 'Taugu Yesu, gwama Nasaleta, 'ulolo'alehegau."

¹⁰ "Ta yagwae, 'Bada, to'aha nata yapaihowa?.' Ma 'ihewae, 'Taugu Yesu, gwama Nasaleta, 'ulolo'alehegau."

¹¹ "Ta 'asilala 'ina waiwaiyega matagu 'igihewae, 'Taugu Yesu, gwama Nasaleta, 'ulolo'alehegau."

¹² "Ma Damasiko 'oina 'aigeda loheya sanina Ananaiyasi 'imiyamiya. Tauna Yehoba 'ana tohemisa

moisa, ma Mosese 'ina loina 'ana tomuliya, ta meYudiya tupwaina 'ana tomiyao si'ahwa bwebwe'aneya. ¹³ Ta Ananaiyasiina 'itauyama ta deiguwa 'i-toholowa ma 'ihewgaeguwa, 'Tasigu Saulo, matau 'i'asilala.' Ta nage 'oina matagu sibwebwe'ana hila ma loheyaina ya'iteya.

¹⁴ "Ta 'ihewgaeguwa, 'Tubudao 'idi Yehoba 'ihesinuwegowa, 'abehega 'ina nuwatuhu 'usanapu ma Tobwebwe'anaina 'u'ita, ta 'ina gwae 'uhesagohe, ¹⁵ ma tauna weyahina 'uda hetohepwaila ta wete to'aha 'u'iteya ma 'uhesagoheya weyahina tomota baibaiwadi 'uda hegwaedi. ¹⁶ Ta to'aha hede 'uyamwayamwa, 'utoholo ma saninega 'ubwauwe ma 'ubabitaiso ma 'abehega 'ino puiyao 'ibuyodi.'

¹⁷ "Ta muliyega yahila Yelusalema ma Hada He'asisi 'oina ya'ahwa'ahwanoi, ta gidemusa yanhiya, ¹⁸ ta Badaina ya'iteya 'igwaegwae 'oiguwa, 'igwaeya, 'Culomwayamwayau ma Yelusalema 'u'ebesine, weyahina nata 'ino hepwayau weyahigu gesowana sihehesagohe.'

¹⁹ "Ta yahegwae, 'Bada taudi sisananapu 'abehega 'idi hada tapwalolo 'aigeda 'aigeda 'oidiya 'a tohemisa yahunu dadanediya ma deliya yalagudiya.

²⁰ Ta tutaina 'a tohepwaila Sitibeni silohe'amasiya, tau-gu wete deina yatotoholo, ta 'ana hunu 'oina yatagwala, ma wete tohunuwaedi 'adi 'ale'o ya'itayahidiya.'

²¹ "Ta Badaina 'ihewgaeguwa, 'Bewa 'oinega 'ulatu, ma nata yahewasaego ma 'utauya gogo bwaga 'asa ganamuli, taudi geya meYudiya 'oidiya.'"

Paulo 'igwae boda 'aleha 'ana toloina 'oina

²² Paulo 'ina gwae mabwaiyana bewa sihesagoha bwaibwainiya ta 'ana laba taudi 'asa ganamuli weyahidi 'igwae, ma 'oinega silolagata ma gwae madounega sibwauwau, "Loheya bewa 'ilobwaineya bale'uwega tada 'ewayahule, ma gesowana 'ida miyamiya.'" ²³ Ma gidemusa sibwauwau ma 'idi gamwasowala, ta 'adi 'ale'o siulaula hanehed, ma nenegwala wete siulaula hanehed.

²⁴ Ta boda 'aleha 'ana toloina 'ina tolo'alehao 'iloinediya, 'igwae, "Loheya beno watauye hadai, ma sapi baibaiwana wa'ebwae ma 'ana laba 'ihewpaila latu to'aha tomota 'idi gamwasowala 'oina huhuna."

²⁵ Coinega sitauyeya hadai ta sipaiya sabi sapina, ma tolo'aleha 'idi tohanugeta deina 'itoholowa, 'oinega Paulo tohanugetaina 'ihewgaeya, "Taugu yaheLoma pwaiya ma geya 'aigeda loina 'imiyamiya ma wada sapigau weyahina geya 'aigeda to'aha 'igu pui walobaloba yatala 'oina.'"

²⁶ Ta tohanugetaina Paulo 'ina gwae 'ihesagoheya, 'oinega 'ilomwayamwayau ta 'itauya 'idi boda 'aleha 'ana toloina 'oina, ma 'ihewgaeya, "To'aha 'abehega 'uda paihowa? Loheya bewa tauna gwama Lomaina!"

²⁷ Ta toloinaina 'itauyama ta Paulo 'ihewgaeya, "Cugwae moisa, 'owa 'uheLoma?" Ta Paulo 'igwaeya, "Cehe, gidemusa."

²⁸ Ta toloinaina 'igwaeya, "Taugu mane madouna 'oinega 'igu heLoma yahegimwaneya." Ta Paulo 'ig-

waeya, "Tamagu 'iheLoma, ma 'oinega tau-gu yatoleya gwama Lomaigu."

²⁹ Ma taudi 'abehega sisapi silolaguwa, ta toloinaina 'isanapu pwaiya 'abehega Paulo gwama Lomaina, ta 'i-matauta weyahina tauna Paulo nige 'ipaiya.

Paulo 'ina yatala meLoma 'idi toloinao matadiya

³⁰ Gona 'i'adaleya ma boda 'aleha 'ana toloinaina 'inuwatuhu ma 'abehega wasa moisa si'ebese, to'aha weyahina meYudiya Paulo sihe'eweya, 'oinega Paulo 'itoelatueya ma 'iloina 'abehega topwaoliyao madoudi ma meYudiya 'idi babadao mabwaiyadi sitauyama, ma 'oinega toloinaina Paulo 'itoeyama ma matadiya 'ihetoholoya.

23 Ta Paulo meYudiya 'idi babadaowed 'i'e-bubudiya, ta 'ihewgaediya, "Babadao ma tasigwao, mwalona ma nige to'aha yanuwatuhuya 'abehega Yehoba 'ina loinao beno yamuliya bwaibwainidiya."

² Ma Ananaiyasi, tauna Topwaoli Madouna, 'ihewgaediya taudi Paulo deina sitotoholo 'abehega Paulo 'ahwana sisapi.

³ Ta Paulo 'ihewgae hileya, 'igwae, "Yehoba wete 'isapigo, weyahina 'owa tuwa 'a 'ita bwebwe'ana, ma solauwa gala madouna! Cabehega beno 'oina 'umiyatoi ma 'uloinegau Mosese 'ina loinega, ta 'owa hesi loinaina 'uligehiya, weyahina 'ugwae 'abehega sisapigau?"

⁴ Ta taudi sitotoholo Paulo deina sigwaeya, "Togidega ta Yehoba 'ina Topwaoli Madouna 'oina 'u'ahwa'ahwa pa'ala, 'awa?"

⁵ Ta Paulo 'igwaeya, "Yauwedo tasigwao! Geya yasanapu 'abehega tauna Topwaoli Madouna. Moisa tuwa Buki He'asisi 'ina hepwayau gidemusa 'igwae, 'Sahena 'imi toloina 'oina 'u'ahwa'ahwa pa'ala.'"

⁶ Bewa tuwa Paulo 'i'iteya 'abehega to'eto'autaedi boda 'eluwa 'oidiyega, 'aigeda Sadusiyao, ma 'aigeda Palisiyao, ma 'oidiya 'ibwau latuwa, 'igwae, "Tasigwao, tau-gu 'aigeda Palisi 'idi boda, weyahina tamagu wete Palisi 'idi boda, ta 'igu yatala bewa lamuna yahemisa 'abehega to'amasa sitoholo hila." ⁷ Ta Paulo 'ina gwae bewa weyahina Palisiyao ma Sadusiyao sihe'ohe'o-hena, ta hegogonaina siwatahiya. ⁸ Weyahina Sadusiyao sigwae to'amasa geya sowasowahina ma sitoholo hila, ta wete sigwae, 'abehega aneloseyao nuwana yaluyaluwao geya 'aigeda wete 'imiyamiya, ma hesi Palisiyao sihemisa 'abehega nata moisa to'amasa sitoholo hilama, ma wete sisanapuya 'abehega moisa Yehoba 'ina aneloseyao ma yaluyaluwao simiyamiya.

⁹ Nage 'oina yatala bahobaho 'ilatua, 'oinega Palisiyao 'idi loinao 'adi tohe'itao tupwadi sitoholowa ma sigwaeya, "Loheya bewa, geya 'eta wete 'ina pui 'oinega 'aloba. Ma hesi 'ina nuwatuhu bewa, nuwana Yehoba 'ina anelose bo yaluyaluwa 'oinega 'i'eweya."

¹⁰ Nage 'oina si'ohe'ohe madouna, ta 'aleha 'ana toloina 'imatauta. Cina nuwatuhu 'abehega nata Paulo si'abiyahi ma 'abwa hesi si'abi hegala bwaibwaini.

Coinega tolo'alehaedi 'iloinaediya ma Paulo bodaedi 'oidiyega sitoeya, sitauyeya hadai.

¹¹ Eeta hadai 'imiya heboiya, ma nihuwanega 'ina Bada 'ilatuma Paulo deina, 'itoholowa ma 'ihewgaeya, 'igwae, "Paulo, sahena 'u'ate'ateyoho, weyahina Yelusalema 'oina 'uhepwaila pwaigauwa. Ma Loma 'oina wete gidemusa 'abwa 'uhepwaila 'esegau."

Cidi Ioina dahwana Paulo 'ana lohe'amasa weyahina

¹² Hali sabwelowega meYudiya si'eto'autama, 'idi nuwatuhi si'atububudiya, ma wete sigwae hemisa ma geya'abwa si'ai'ai bo sinumanuma 'ana siga Paulo silohe'amasi. ¹³ Bodaedi bewa si'eto'auta ma nuwatuhi bewa gidemusa silaguya, 'adi baibaiwa gide poti 'i'ebesineya.

¹⁴ Muliyetega, sitauya topwaoliyao ma babadao 'oidiya, sigwae, "Tauma bewa 'agwae hemisa pwaiya ma 'abehega geya'abwa 'eta to'aha 'a'apu'aputoho 'ana siga Paulo 'alohe'amasi. ¹⁵ Coinega 'omi ma babadao mahetemiyao watauya boda 'aleha 'ana toloina wa'abowe, ma Paulo 'itoeyama, ta 'ina pui ta'ebese bwaibwaini. Ma 'oinega tauma 'a'atububuwa, ma saugaina 'eguma 'eda 'oina sitautauyama 'alohe'amasi."

¹⁶ Ta Paulo 'ina hewali, tauna wahana, tolohe'amasaedi 'idi teba tetelina 'ihesagoheya, ta 'iluhuwa hadai, ta Paulo 'oina 'ihepwaila. ¹⁷ Ta Paulo tolo'alehao 'idi tohanugeta 'aigeda 'ibwauweyama, ta 'ihewgaeya. "Hewali bewa 'utauye boda 'aleha 'ana toloina 'oina ma to'aha 'ina nuwatuhi 'ihepwaila 'oina." ¹⁸ Ta 'itoeya toloinaina 'oina, ta 'ihewgaeya, "Paulo deliya 'imiyamiya 'ibwauwegauwa ma 'ihewgaegauwa 'abehega hewaliina bewa yatoeyama, ma to'aha 'ina nuwatuhi 'ihepwaila 'oiuwa."

¹⁹ Ta toloinaina hewaliina 'i'abi nimeya ma sihanaowa tupwana, ma siboidimo ma 'ihesilaleya, 'igwae, "To'aha 'abehega 'oiuwa 'uhepwaila?" ²⁰ Ta hewaliina 'igwae, "MeYudiya siloina ma 'abehega si'ahwanoyego 'abehega gona Paulo 'usuluheyawa 'idi 'eto'auta 'oina, ma 'abehega 'ina puiyao sibese bwaibwaini. ²¹ Ta 'idi 'ahwanoi sahena 'uhehesagohe, weyahina gide site poti si'edahwana 'edai Paulo weyahina, ta sigwae-hemisa pwaiya 'abehega nata geya si'ai'ai bo sinumanuma 'ana siga Paulo silohe'amasa nugete. Ta siyamwayamwamo tagwala 'oiuwega siloba Paulo weyahina."

²² Ta toloinaina 'igwae, "Yauwedo 'owa, 'utauya ma sahena 'aigeda taiya 'oina 'uhehpwaila 'abehega 'idi nuwatuhi dahwanaina 'uhepwaila pwaiya 'oiuwa."

Paulo sihwasaeya Sisaliya 'oina gabana Pilikesa 'ona

²³ Ta boda 'aleha 'ana toloina 'ibwauwediya 'ina tolo'alehao 'adi tohanugeta 'eluwa ma 'iloinaediya, "Nata nihuwanega tolo'aleha tu handeledi, ma togelu hosi sebeniti ma to'ahala gita tu handeledi wete wah'e'utedima, ma sitauyegomi Sisaliya 'oina. ²⁴ Ma hesi tupwana hosi wete wa'ewadi ma 'oinega Paulo 'igelu,

ta ma'ina bwebwe'ana watauye gabana Pilikesa 'oina."

²⁵ Ta wete leta 'ileleya bewa gide, 'igwae, ²⁶ "Yauwedo 'owa gabana 'uhane hedada Pilikesa 'oiuwa, taugu Kolodiu Lisiyasi 'oiuwega. ²⁷ Loheya bewa meYudiya si'abiyahiya ma 'i'iuna silohe'amasi, ta wasana yahesagoheya 'abehega tauna gwama Lomaina, ta tolo'alehao ba'idagwao 'atauya 'oidiya, ma nimadiyega 'alemeya. ²⁸ Nuwanuwagu 'idi he'ewaina huhuna yada sanapu, ta 'idi hehogona 'oina ya'eweyama, ²⁹ ma yalobeya 'idi he'ewa huhuna beno sigwaegwae taudi tuwa 'idi tapwalolo 'ana loina weyahina, ta 'idi he'ewa geya lohe'amasa bo lagu deli 'ilobwaine.

³⁰ "Wasa wete yahesagoha pwaiya 'idi loina dahwana Paulo 'ana lohe'amasa weyahina, 'oinega yalomwayamwayau ma yahewasaeyawa 'oiuwa, ma 'ana tohe'ewao wete yahewgaediya ma sitauyawa 'oiuwa, ma nobwa sihpwaila to'aha 'idi he'ewa huhuna loheya bewa weyahina."

³¹ Tolo'aleha 'adi loina gide simulumiyeya, ma Paulo hinuwanaina 'oina sitoeya Anitipatili 'oina. ³² Gona 'i'adaleya, ma tupwadi tolo'alehaoedi sihila 'idi tupwa, ta togelu hosimo Paulo sitauyeya Sisaliya, ³³ ta gabana 'ina leta si'ebwae, ta wete Paulo sitoeyama gabana matana.

³⁴ Ta gabana 'ina leta 'ihesilaleya, "To'aha 'ino 'asa?"

Ta Paulo 'igwae, "Cigu 'asa Silisiya 'alona."

³⁵ Ta gabana 'igwae, "Ca tohe'ewao hesi sinaoma ma 'oinega 'imi yatala yapaihowa."

Ma tolo'alehao 'iloinaediya ma Pauloina silomatayahi hada wasawasaina, mwalo Helodi 'ina hada, 'oina.

Paulo 'ina yatala Pilikesa matana

24 Ma sabwelo nima sigumwala ta Ananaiyasi, tauna Topwaoli Madouna, ma tupwadi meYudiya 'idi babadao, ma 'aigeda wete loheya, tauna togwaegwae, sanina Telitulo, ta tauna mahetediu sidobima, ta gabana Pilikesa 'oina 'idi he'ewa Paulo weyahina si'eweyama.

² Ta Paulo sitoe latuweyama, ma Telitulo 'itoholo, ma he'ewa Paulo weyahina 'ihepwalediya, 'igwaegwae, "Yauwedo 'owa tohane hedada Pilikesa, 'oiuwa 'ayaliyaya weyahina 'owa 'ino loina bwebwe'ana 'oinega mumuga galana 'u'abihe bwebwe'aniya 'ebeloina bewa 'alona, ma bewa tuwa 'amiya daumwala, ³ ta weyahina 'ayaliyaya madouna tuta baibaiwana, ma tupwa mabwaiyadi 'oidiya. ⁴ Ma genuwagu wete 'igu gwae 'oiuwa ya'abi'abi hedudule, ma hesi ya'ahwanoyego ma'ino helau 'uda hesagohegau, ta 'ima gwae to'uto'upana tuwa yahepwaledi, loheya bewa weyahina.

⁵ "Moisa, loheya bewa 'a'italobeya 'ilasi geyogeyoina, ma meYudiya 'ihe'ita puidiya tupwa mabwaiyana 'oidiya, 'oinega si'ale'aleha, ma tauna boda Nasaleta 'idi to'ahala bihali. ⁶ Tauna wete 'itohoya 'abehega 'ima Hada He'asisi 'i'abihebi'iyee, ta 'a'abiyahiya ma 'abehega 'aloine tauma 'ima loinega. ⁷ Ma Lisiyasi, tau-

na boda 'aleha 'ana toloina 'inaoma, ta nimamega 'i'wayemaiya, ⁸ ta 'iloina 'abehega 'ana tohe'ewao tau-ma 'anaoma 'oiuwa ma 'ayatala. Ma 'eguma 'uboi 'uh-esilala, 'ina pui 'uda 'italoba, gide nige yahepwaileya."

⁹ Ta meYudiya wete he'ewaina si'ahwa moisaeya.

¹⁰ Ta gabana nimanega Paulo 'ihewaeya ma 'ida gwae. Ta Paulo 'i'apulagata, 'igwaeya, "Yasanapuya 'owa 'ebeloina bewa 'oina bolime baibaiwana 'u-loiloina, ma'igu yaliyaya matauwa yada gwae hila 'agu he'ewa bewa weyahina.

¹¹ "Ceguma tomota 'uhesilaladi, sihepwaila 'oiuwa 'abehega sabwelo tuwelomo sigumwala 'oidiya, tutaina yahane Yelusalema 'oina sabi tapwalolo, ¹² ta geya wete si'ite'itegau tomota ba'idagwao 'ahe'ohe'o-he, nuwana boda yaloinaediya ma simuliyegau, Hada He'asisi 'oina, bo hada tapwalolo 'oidiya, bo Yelusalema 'asaina 'alona. ¹³ Ma paihowaedi nige 'oidiyega si-he'ewegauwa geya sowasowahidi ma 'oiuwa si'ahwa moisaedi.

¹⁴ "Ta 'idi gwae 'aigeda tuwa ya'ahwa moisaeya, beno 'edaina sihesaniyeya Wataha 'oinega yalotapwalolo tubumao 'idi Yehoba 'oina. Ma wete Mosese 'ina loinao ma palopitao 'idi lele mabwaiyadi ya-hemisaediya. ¹⁵ Ta wete yahemisa 'abehega Yehoba to'amasao 'i'abi'abi hetoholo hiladi, tobwebwe'adi ma togala, gide taudi wete 'idi hemisa.

¹⁶ "Ta tuta mabwaiyana 'oidiya yatohotoho waiwai 'abehega yamumuga bwebwe'ana, Yehoba matana, ma wete tomota 'oidiya.

¹⁷ "Ta bolime baibaiwana sigumwala pwaiya 'oinega yahila Yelusalema, ma helau ya'eweyama 'igu boda 'oidiya, ma wete sabi pwaoli Yehoba weyahina. ¹⁸ Ma ya'abihe'ehau pwaigauwa, ma pwaoliina yapaipai-howa Hada He'asisi 'alona, ma geya boda ma-hetegwao, ta geya hedagadaga, ¹⁹ ma hesi tupwana loheloheya si'itegauwa, taudi Esiya 'ana tomiyao, ta 'ilobwaineya taudi matauwa bewa sinaoma, 'eguma nuwanuwadi ma sihe'ewegau, ta geya sitauyama.

²⁰ "Ma taudi bewa sitauya pwaima matauwa 'ilob-wainediya ma to'aha 'igu puiyao si'ita lobeya, tutaina 'idi toloinao siyatalegauwa, sihepwai 'oiuwa. ²¹ Ta 'aigeda tuwa gwae yabwau latuheya, tutaina gamwagamwanidiya yatotoholo, ta weyahina si-he'ewegauwa, beno moisa. Ta 'igu gwaeina 'abehega 'Bewa tuwa matamiya yayatala, weyahina yahemisa 'abehega to'amasao sitoholo hila."

²² Ta 'edaina weyahina Paulo 'igwaegwae Pilikesa wete 'isanapu bwaibwainiya, ta 'iupahila, 'igwaeya, "Tuta 'eguma boda 'aleha 'ana toloina Lisiyasi 'isuluma, 'oinega 'imi yatala weyahina yahesinuwa, nuwana Paulo 'ina gwae dumwaluna bo geya."

²³ Ta Pilikesa tolo'alehao 'adi tohanugeta 'ihewaeya, "Loheya bewa wahile deliya, ma sahena waloiloina pa'ale, ma 'eguma 'iyanao nuwanuwadi ma sinaoma 'ana lema si'ebwae, sahena wa'au'ausidi."

Paulo deliya

²⁴ Ta sabwelo tupwana sigumwala, ta Pilikesa mwanena Dalusila mahetena sinaoma, ta mwanenaina wahine Yudiya, ma Pilikesaina Paulo 'ibwauweyama, ta 'ina guguya sihesagoheya Yesu Keliso 'ana hemisa weyahina. ²⁵ Ta Pilikesa 'atena 'iyohowa, tutaina Paulo 'ina guguya 'ihesaheya, mumuga dumwaluna, ma toholopa'ala, ma bwa'omatana 'inaonaoma weyahidi, ta Pilikesa 'igwaeya, "Tuwa! Ma 'uhila, ma to tuta mala-malaina 'oiguwa ee wete yabwau hilego." ²⁶ Ta Pilikesaina nuwanuwana mane 'iloba Paulo 'oinega 'ana lihasa weyahina, ta nage huhuna 'ibwauwau hileyama ma mahetena sihegwaegwae, ²⁷ ta 'ana siga bolime 'eluwa sigumwala, ta Posiu Pesito Pilikesaina 'i-hemiyalaeneya. Ta Pilikesa nuwanuwana meYudiya tauna si'ahwa bwebwe'ane, 'oinega 'iloina ma Paulo deliya tuwa 'imiyamiya.

Paulo 'i'ahwanoi ma Sisa 'oina 'iyatala

25 Pesitoina 'inaoma Sisaliya, ma 'ihegaineya 'ina loina, ma sabwelo 'etoi sigumwala ta 'ihaneya Yelusalema. ² Ta topwaoli madoudi ma meYudiya 'idi babadao sinaoma, ta 'idi he'ewa Paulo weyahina si-hepwaileya, ³ ta Pesito 'oina si'ahwa'ahwanoi waiwai sigwae, "Sowasowahina ma Paulo 'uhewasaeyama Yelusalema, ma 'ebwa 'iyatala?" Ta 'idi nuwatuhu moisa beno 'abehega Paulo silohe'amasi 'edai, tutaina 'eguma 'itautauyama.

⁴ Ta Pesito 'igwae hilediya, 'igwae, "Geya, ma hesi Paulo Sisaliya deliya tuwa 'imiyamiya, ma 'i'iunamo taugu yahila Sisaliya, ⁵ ta 'eguma nuwanuwami, 'imi toloinao mahetegwao 'asulu, ma to'aha 'imi he'ewa Paulo weyahina nobwa wayatala."

⁶ Ta wiki 'aigeda ma tupwana 'oidiya 'imiyamiya, ta 'oinega 'isuluwa Sisaliya, ta gona 'i'adaleya, ta yatala 'ana wagahata 'oina 'imiyatoiya, ta 'iloina ma Paulo si'eweyama. ⁷ Ma Paulo 'inaoma ta meYudiyaedi taudi Yelusalemega sisuluma, sitoholo sakowasiyeya, ta 'idi he'ewa Paulo weyahina sihepwailedi, ma'idi gamwasowala, ma hesi mabwaiyadi 'idi hepwailedi geya 'adi moisamo.

⁸ Ta Paulo 'idi gwae 'i'elagu bodediya, 'igwae, "Taugu geya meYudiya 'idi loina, nuwana Hada He'asisi 'ana loina, bo nuwana Sisa 'ina loina yaligeligehi."

⁹ Ta Pesito hesi nuwanuwana ma meYudiya 'i'abihe yaliyayadi, 'oinega Paulo 'ihewaeya hileya, 'igwae, "Togidega, nuwanuwau ma Yelusalema 'oina 'uhane ma 'a tohe'ewao bewa weyahidi wayatala mataguwa?"

¹⁰ Ta Paulo 'igwaeya, "Genuwagu 'igu yatala weyahina meYudiya siloingau. Geya 'aigeda to'aha 'oidiya ya'abi pui, ma bewa 'usanapu pwaiya. Ma hesi meLoma 'imi 'ebe yatala 'oina yatotoholo, ma bewa 'ilobwainegau. ¹¹ Ceguma gide taugu 'abehega toloina ligeha ma 'oinega pui bewa weyahina 'ilobwaineya ya'amasa, bwebwe'ana. Camasa geya yamataute. Ta 'eguma geya 'aigeda 'igu pui waloba 'idi he'ewa

'oidiyega, geya 'ilobwaine ma 'u'ebwayaegau 'oidiya, ma hesi kini madouna, tauna Sisa, 'ina yatala nuwanuwagu."

¹² Ta Pesitoina 'iluhuwa ta 'ina tosanapuwa mahetena sihegwaegwae. Sihegwaegwae 'igumwala, ta 'ihilama, ma 'igwae, "Bwebwe'ana, nuwanuwau kini 'ina yatala, 'oinega kini Sisa 'ina yatala 'oina yahetunego."

Kini Agalipa mamwanena sihapwesama

¹³ Sabwelo hisa sigumwala, ta kini Agalipa mamwanena Belinisi ba'idana Sisaliya 'oina silatuwa, sabi gwae loyauwedo Pesito 'oina. ¹⁴ Cidi miya sabwelo tupwana baibaiwana 'oina, Pesitoina kini Agalipa 'oina Paulo 'ana he'ewao 'ihewpawailediya, 'igwaegwae, "Loheya 'aigeda nage deliya Pilikesa 'i'ebesineya. ¹⁵ Mwalo Yelusalema 'oina yamiyamiya, tauna loheyaina weyahina meYudiya 'idi topwaoli madoudi ma babadao 'oiguwa sihepwaileya, ma si'ahwa noiye-gauwa 'abehega yaloina 'ina pui weyahina. ¹⁶ Ta yahegwaediya yagwae, 'Geya meLoma mumugama gide 'abehega tomota 'oimiya 'atagwala 'imi loinao weyahidi, ma hesi 'ilobwaineya nugeta yatala tapaihowa ma 'imi he'ewao ma tauna 'ina uhala wahepwaila latuheadi.'

¹⁷ "Ta si'eto'utama bewa 'oina, ta geya yaheboi, ma gona 'i'adaleya ta yatala 'ana wagahata 'oina yamiyatoiya, ma yagwae ta loheyaina sitoeyama. ¹⁸ Ta 'ana tohe'ewaowedi sitoholo, ma yanuwatuhuwa nata to'aha 'aigeda 'ina pui weyahina sihepwaila. Ta geya hene, ¹⁹ ma taboidimo 'idi tapwalolo weyahina sigwaegwae, ta 'aigeda loheya 'i'amasa pwaiya, sanina Yesu, ta Paulo 'ihehpwaila 'abehega Yesuina mayawasina 'imiyamiya. ²⁰ Ta taugu yahenuwanaluwa, togidega ma ginaula bewa weyahidi yaloina 'esa, ma Pauloina yahe-silaleya 'eguma sowasowahina 'ihane Yelusalema ma nobwa siheyatalae.

²¹ "Ta Pauloina 'ilogwahata, ma Sisa 'ina yatala weyahina 'i'ahwanoiyeya. Ta yatagwaleya ma hesi deliya 'imiyamiya, 'ana siga 'eda yaloba ma yahewasae Sisa 'oina."

²² Ta Agalipa Pesito 'ihewgaeya, "Taugu wete nuwanuwagu ma loheyaina 'ina gwae yahesagohe."

Ta Pesito 'igwaeya, "Bwebwe'ana, gona yabwauweyama ma 'igwae."

²³ Ta gona 'i'adaleya, ta Agalipa ma Belinisi sinaoma, ma'adi 'ale'o wasawasa, ta hada 'ebe delihegogona 'oina siluhuwa ma boda 'aleha 'ana toloinao ma gogoina 'ana babadao sihelatudiya ma'idi he'asisi. Ta Pesito 'iloina ma Paulo siluhuweya.

²⁴ Ta Pesitoina 'igwaeya, "Cowa kini Agalipa, ma 'omi wa'eto'utama mabwaiyami, loheya bewa wa'ita. Tauna weyahina meYudiya mabwaiyami Yelusalema 'oinega, ta wete tupwa bewa 'oinega, si'ahwanoiyega ma sigwae waiwai 'oiguwa sigwaeya, 'Loheya beno tuwa 'amasa 'ilobwaineya.' ²⁵ Ta geya 'eta wete 'ina pui yalobaloba ma weyahina 'ida 'amasa, ma tauna nuwanuwana ma 'ida kini madouna Sisa 'oina 'ida

yatala, 'oinega yaloina pwaiya ma yahewasae Sisaina 'oina.

²⁶ "Ta geya 'aigeda 'ina pui weyahina, 'abehega 'ida bada Sisa 'oina yalele. Bewa 'oinega yatoeyama matauwa kini Agalipa, ma 'omi wete mabwaiyami, ta 'oinega 'abehega yatala bewa mulina 'ina pui 'aigeda taloba, ma weyahina yalele Sisa 'oina. ²⁷ Weyahina geya 'ana 'ita bwebwe'ana 'eguma paipaina 'aigeda tahewasae, ma geya 'aigeda to'aha he'ewa weyahina tagwae."

Paulo 'ina hepwailla kini Agalipa matana

26 Ma Agalipa Paulo 'ihewgaeya, 'igwae, "Bwebwe'ana Paulo, 'uboi weyahiu 'ugwae."

Ma Paulo nimana 'i'ahala lagasiya, ma 'ihewgaeya bewa gide, 'igwae, ² "Kini Agalipa yo, nige yayaliyaya madouna weyahina 'owa matauwa yatoholowa, ma 'igu uhala meYudiya 'idi he'ewao 'oiguwa weyahidi yagwae, ³ weyahina tauma meYudiya mumugama ta 'ima he'ohe'oheyao 'usanasanapudi. Ta ya'ahwanoiyego, ma 'u'alama'i'ita ma 'igu gwae 'uhesagohe.

⁴ "MeYudiya mabwaiyadi sisanasanapugau, mumugagu, 'igu tuta sedaseda 'oina yahegaineya taugu 'igu 'asa, ta muliyetega Yelusalema 'oina, ⁵ ma tuta dudule-na 'oina sisanasanapugau 'abehega tauma boda Palisi, ma Palisiyao 'ima loina waiwaina yamuliyeya moisa, ta 'eguma 'uhesilaladi, ma nuwanuwadi ma sihemaisa, nata si'ahwa moisa.

⁶ "Ta bewa 'igu yatala huhuna matauwa, beno Yehoba 'ina gwae hemisa tubumao 'oidiya yahemiseya.

⁷ Gwae hemisaina 'ima susu site tuwelowedi sinuwatuhu yahiya ma 'abehega sida loba, ta ma'idi hemisa Yehoba 'oina sitapwatapwalolo, sabwelo ma hinuwana 'oidiya. Ta nuwatuhuyahina bewa weyahina meYudiya sihe'ewegauwa. ⁸ Ta togidega 'imi nuwatuhu 'abehega geya sowasowahina ma Yehoba to'amasa 'i'abihe toholo hiladi, 'awa?

⁹ "Moisa, taugu mwalo 'igu nuwatuhu 'abehega 'eda mabwaiyadi 'oidiyega, Yesu gwama Nasaleta sanina ya'ausi. ¹⁰ Bewa weyahina Yelusalema 'ana tohekalesiyao tupwana baibaiwadi deliya yalagudiya, gidemusa topwaoli madoudi siloinaegauwa, ma 'eguma silohe'amasidi, taugu wete yatagwatagwala. ¹¹ Ta wete hada tapwalolo 'oidiya ya'abi'abi hemuyamuyadi ma yahe'ohe'ohenedi ma Yesu silogwahate, ma yagamwasowala moisa 'oidiya, ma yamutumutudi hali 'asao 'oidiya.

¹² "Ta topwaoli madoudi siloinaegauwa ma Damasiko 'oina yatauya. ¹³ Ta kini 'u'ita, sabweloina yatautau Damasiko, 'asudibwalala ta galewega 'asilala madou hedada 'isaema, ta geya gidemusa hala maedanina, ta ya'iteya ba'idagwao 'isae sakowasiyemaiya.

¹⁴ "Ta mabwaiyama 'abe'u talutalubu'iya bale'uwa, ma 'enana 'aigeda yahesagoheya 'ena *Ibeliuwega* 'ihewgaegauwa, 'igwae, 'Saulo, Saulo, to'aha weyahina 'ulolo'alehegaw? Cana 'ita gide si'wa 'usi'wa ta 'utoho-

toho ma 'u'etopele ma 'uboi 'ulilhasigo, ma hesi 'aheu 'imomomosi ma 'i'abi'abi hemuyemuyego hedada.'

¹⁵ "Ma yagwaeya, 'Bada taiya hede 'owa?" Badaina 'igwaeya, 'Taugu Yesu 'ulolo'alehegau. ¹⁶ Ma hesi 'utoholoma. Coiwa yalatu pwaima ma 'abehega yaloinaego, ta 'igu latu bewa weyahina ma wete 'igu latuwedi 'abwa weyahidi, 'uhepwailegau. ¹⁷ Ma 'eguma meYudiya bo nuwana taudi tomiya ganamuli sitoho ma si'abi hemuyemuyego, nata ya'abihetego ni-madiyega. ¹⁸ Weyahina taudi tomiya ganamuli 'oidiya 'abwa yahewasaego, ma matadi 'u'abi he'asilaladi, ma guguyou 'oinega si'ita hila 'asilala 'oina, ta wete *To-mudulele* 'ina 'ebeloina waiwaina 'oinega sihapwesama, ma Yehoba 'idi puiyao 'inuwasamudi, ma siluhu taudi 'agu tohemisao 'oidiya, beno taudi 'oiguwega si'ehauwa.'

¹⁹ "Kini Agalipa, bewa weyahina he'itaina galewega geya yalogwahate, ²⁰ ma hesi Damasiko 'oina yahepwaila nugeta, ma muliyetega Yelusalema wete 'oina, ma Yudiya 'asanao mabwaiyana 'oidiya, ma taudi geya meYudiya 'asa ganamuli wete 'oidiya yahepwaila, ta 'abehega mumugadi galana 'oidiyega sinuwabui Yehoba 'oina, ta mumuga bwebwe'ana 'oidiyega 'idi nuwabui sihe'itae.

²¹ "Cigu paihowa bewa weyahina meYudiya si'abi yahigauwa Hada He'asisi 'oina, ma 'abehega silohe 'a-masigau. ²² Ma tuta nage 'oina ma 'ana siga nige Yehoba 'ilemelemegau, ma 'ane yatoholo ma yahehepwaila, 'omi tolinao ma tomota mabwaiyami 'oimiya, geya hali nuwatuhi weyahina, ma tuwa tauna 'iboi palopitao ma Mosese sihepwaila nugeteya, ²³ beno 'abehega To'abihetenaina muya 'iloba ma 'a-masa 'oinega 'itoholo nugeta, ta 'asilala 'ilelewane meYudiya ta taudi geya meYudiya wete 'oidiya."

Pesito Paulo 'i'ahwa buwaeya

²⁴ Ma Paulo bewa gide 'ihehe'ote'otetela ta Pesito 'i-tala'asona, 'igwaeya, "Ciya, yauyauleiu! nuwana se'ulu hedada 'i'abihe yauyaulegowa."

²⁵ Ta Paulo 'igwaeya, "Bada Pesito, geya yabuwa, ma hesi to'aha yahehepwaila, beno gwae moisa ma dumwaluna, ²⁶ ma nuwatuhiwedi bewa kini Agalipa 'isanasanapudi, ta matana bewa yagwaegwae geya ma'igu debamwadina, ma yasanasanapu ginaula bewa geya 'eta wete 'i'wai'waiha, weyahina bewa geya paihowa dahwana. ²⁷ Togidega 'owa kini Agalipa, palopitao 'idi gwaeyao 'uhemisaedi, 'awa? Yasanapuya 'uhemisaeya."

²⁸ Ta Agalipa Paulo 'ihewgaeya, "Cunuwatuhuya 'abehega tuta to'uto'upana 'oina 'u'abi hekalesiyegau!"

²⁹ Ma Paulo 'igwae hila, "Nuwana tuta to'uto'upana, bo nuwana tuta dudulena 'oina, 'owa ma taudi wete bewa 'oiguwa sihehesagoha, 'eguma mahetemwao wahe'wau'wau naowegau, beno 'ebe yaliyaya. Beno tuwa genuwagu ma balae bewa nimaguwa simiyamiya walobalobadi."

³⁰ Ta kini mamwanena Belinisi ma gabana ma tomiyatoi mabwaiyadi sitoholowa ta silatuwa, ³¹ ta sihehegwae siboidimo, sigwaeya, "Loheya bewa geya 'eta to'aha 'ina pui ma weyahina 'amasa bo lagudeli 'ilobwaine."

³² Ta kini Agalipa Pesito 'ihewgaeya, 'igwae, "Loheya bewa 'eguma geya Sisa 'ina yatala weyahina 'ida 'ah-wanoiya, sowasowahina ma talihasi."

Paulo 'ina 'adau Loma weyahina

27 Ta siloina pwaiya 'abehega Itali 'oina 'atauya, 'oinega Paulo ma tupwadi paipaidi wete ba'idanano sitagwalediya Sisa 'ina tolo'alehao 'adi tohanugeta 'oina, sanina Yuliyasi, ma 'ane 'ima 'adau 'oina 'i'itayahidi.

² Eeta Adilamitio 'oina wagega 'agelu, tauna wagaina 'i'iuna 'ipili Esiya 'asaidi gadowaidi 'oidiya, ma 'a'u'e, Alisitako ba'idamai, tauna gwama Masidoniya, tupwa Tesalonaika 'oinega. ³ Gona 'i'adaleya ta Saidoni 'oina 'asohota, ta Yuliyasi Paulo 'i'atemuyamuyaeya ta 'itagwaleya ma 'itauya 'iyanao 'oidiya, ma si'itayahi.

⁴ Ta Saidoniyega 'a'u'e hila ta Saipilosi gwahunega 'apili sakowasiya, weyahina Saipilosi matanega yaumai 'itowa bodemaiya. ⁵ Ta Silisiya ma Pamipiliya 'idi bwagabwaga 'a'ebesinediya ta Maila 'asohota, tupwa Lisiya 'oina.

⁶ Nage 'oina tolo'alehao 'adi tohanugetaina 'ilobeya 'aigeda Aleksanidela wagana, 'i'iuna ma 'i'u'e Itali weyahina, ta 'oina 'agelubala. ⁷ Ta sabwelo baibaiwana 'ima 'adau mwauna, ta Nidasi deina 'alatuwa, ta geya sowasowahina ma Nidasi matanega 'adumwalu, weyahina yaumai madouna matamega, 'oinega 'asuluwa Kiliti ma Salimoni gamwagamwanidiyega 'asola, ta Kiliti guinega 'asakowasiya. ⁸ Ta 'oye'oyega 'a'u'eya, ma yaumaiina tuwa 'i'ewe'ewemai ta tuwa 'atauyama 'alo 'aigeda sanina Calo Daumwala 'oina, gogo Lasiya holaina deina.

⁹ Ma tuta dudulena 'auleya, ta *hudi* 'ana tuta 'igumwala, ma yaumai 'ana tuta galana 'ihewgaeya pwaiya, 'oinega Paulo 'ihenuwa laguwediyaga, ¹⁰ 'igwae, "Babadao 'ilobwaineya ma ta'aiyawasi 'alo bewa 'oina. Sahena tatohotoho ma ta'ada'adau hila, tabu ta tahe-silae, ma tobwatobwa ma waga tamudalidi, ma wete tauda ta'amasa."

¹¹ Ma tolo'alehao 'adi tohanugeta 'ihewgahediya toniwaga ma waga 'ana to'eyaisa 'enadi, ta geya Paulo 'ina gwae weyahina 'ida nuwatuhiwa. ¹² Ma 'aloinaina 'oina simiyamiya geya 'ilobwaine bolibolime 'ana tuta, ta baibaiwadi sigwae, "Tuwa tatoho, ma 'eguma sowasowahina Pinikisa 'oina taluhu, weyahina tauna 'alo bwebwe'ana, ma 'oina ta'aiyawasi." Ta Pinikisa 'oina 'alo 'aigeda, beno bwanabwana Kiliti 'oina, ma 'ebesola yalasi ma yalata 'ilobediya.

Wediliya silobeya

¹³ Ma yalasi 'i'iuna 'itowama, ta sinuwatuhuya 'abehega nata si'adau bwaibwaina ma Pinikisa siluhu,

ta 'idi loho sitabeiya ta Kiliti deinea sipiliya 'oye'oyega. ¹⁴ Ta tuta 'i'iuna ma yaumai madou hedadena sanina Bomatu 'itowadobima, ¹⁵ ta waga geya sowa-sowahina ma 'ipili, weyahina yaumai matamega 'i-towatowama, ta tuwa 'ibibini hilemai, ¹⁶ ta bwanabwana sanina Kiloda gwahunega 'a'ada'adau, ta 'ahewaiwaiya ta waga 'ebe talalaga 'alisi lagasiya, ¹⁷ ta balae si'eweya ma waga madouna simomosiya, ma simatauta, nuwana nenegwala sanina Silitisa 'oina siduna, ta 'ole'ole siulisiya ma tuwa 'a'aha'ahai.

¹⁸ Ta wediliya madouna waga 'i'ahu'ahu buibui hedadeya, ta gona 'i'adaleya ta waga 'ana do'odo'ona si'eula suluhediya. ¹⁹ Ma sabwelo hetoina 'oina waga 'ana tobwatobwao si'ewediya ta siula suluhediya.

²⁰ Ma sabwelo baibaiwana 'oidiya geya hala bo 'ip-wala 'ada 'itediya, ta wediliya madouna 'imutumaiya, 'oinega 'asanapuya 'abehega nata 'a'ama.

²¹ Ma sabwelo baibaiwana 'oidiya waga 'ana togeluwao geya si'ai, ta Paulo gamwagamwanidiya 'itolowala, ma 'igwaeya, "Tasigwao, 'eguma 'igu gwae wada hesagoheya, ma sahena Kilitiyega tada gelugelu, gesowana mwau ma hesilae bewa talobaloba. ²² Ta bewa yaguguyegomi wa'atepatu, sahena 'aigeda 'oimiyega 'i'ama'ama, ma wagamo hesi 'abwa 'i-damana, ²³ weyahina hinuwana 'igu Yehobaina, tauna yahemiseya, 'ina anelose 'inaoma ma deiguwa 'itolowala, ²⁴ ta 'ihewagawau, 'Paulo, sahena 'u'ate'ateyoho; 'abwama Sisa matana 'utoholo, weyahina 'ino 'ahwanoi 'oinega waga 'ana togeluwao mabwaiyadi mahetemwao Yehoba 'i'abihetegomi.' ²⁵ Ma tasigwao, sahena wa'ate'ateyoho, weyahina Yehoba yahemiseya, ma nata 'ipaihowa gide tuwa 'ihe'itegauwa. ²⁶ Eema bwanabwana 'aigeda 'oina taduna."

Waga 'iduna

²⁷ Wiki 'eluwa sigumwala, 'abwa hene Ediliya ni'una 'idoedoe dadanemai, ma nihuwana gamwana waga 'ana topaihowao sinuwatuhuya 'abehega 'oya'oya deina 'alatulatu. ²⁸ Ma ni'u siloho tohotohoya ta silobeya 'ana saliyana gide tuweniti lihe 'ana saliyana. Ta tupwana 'ahedoe naowa ta wete siliheya ta silobeya ni'u saliyana gide pipitini lihe. ²⁹ Ta simatauta tabu ma da'ule 'oina 'aduna, ta waga yiuwega loho 'ehata siulediya, ma si'ahwa'ahwanoi gona 'ada'adale weyahina.

³⁰ Ta tupwadi wagaina 'ana topaihowao nuwanuwadi ma wagega sidena, ta waga 'ebe talalaga siulasuluheya holai, ta si'abowa 'abehega loho wete siule waga matanega. ³¹ Ta Paulo tolo'alehao ma 'adi tohanugetao 'ihewagawau, "Ceguma loheloheya nage wagega sidena, nata geya'abwa tabwebwebwe'ana." ³² Ta tolo'alehaowedi waga 'ebe talalaga 'ana balae si'upwa yahuleya ta 'idoeya.

³³ Ta 'i'iuna ma gona 'i'adale, ta Paulo 'ihewagawau ma si'ai, 'igwae, "Sabwelo potini 'ateyoho weyahina ta geya wete 'e'ahai wada lotohoya. ³⁴ Coinega 'ilob-

wainegita ma talohepa'ala, weyahina sahena hesi 'aigeda 'ihehesilae."

³⁵ Ma gwae bewa 'igwaeneya ta beledi 'i'eweya ta weyahina 'iloyauwedo Yehoba 'oina, mabwaiyama matama, ma 'ihisiya, ma tauna 'i'ai nugeta. ³⁶ Ta 'oinega mabwaiyama nuwama 'ibwebwe'ana, ta wete 'a'aiya. ³⁷ Ta 'ama baibaiwa wagaina 'oina 'ageluwabeno tu handeledi ma sebeniti sikisi. ³⁸ Eema 'amwauwau, ta pwalawa waga 'alonega siuleya holai, ma 'abehega waga 'imalamalai.

³⁹ Ta gona 'i'adale pwaiya ta 'oya'oya si'iteya, ta geya si'inana to 'asa, ma 'alo namonamoina si'ita lobeya, 'oinega sinuwanuwatuhu 'eguma sowasowahina wagaina silagahe 'aloina 'oina. ⁴⁰ Ta loho si'upwa yahuleya ma ni'uwa si'abi sinediya, ma wete 'eyaisi 'ana balaeyao silihasidiya ma si'eyaisa, ma 'ole'ole 'ai matana si'u'eya ma si'u'e 'oya'oya weyahina.

⁴¹ Ma 'alusa 'idoemaiya ta waga 'aheduneya namonamo 'oina, ta waga 'abusuna 'iduna ma geya sowa-sowahina 'ilonihu, ma gwahuna bagodu 'idi lasa hilehilega ta 'ipisaliya. ⁴² Ta tolo'alehao sinuwanuwatuhu 'abehega paipaidi silohe'amasidi tabu ma tupwadi situbehane 'oya'oya ma sidena. ⁴³ Ta 'adi tohanugetaina nuwanuwana ma Paulo 'i'abihete, 'oinega 'i'ausidiya, 'abehega sahena silolohe 'amasidi. Ma hesi 'iloinaedi taudi sowasowahidi ma sitube nugeta ma 'oya'oya weyahina sitube, ⁴⁴ ma tupwama wagaina tupwatupwana 'oidiyega 'atube laga, ta mabwaiyama ma'ima bwebwe'ana 'atube haneya 'oya'oya.

Cima miya Melita 'oina

28 Ta 'agayo haneya 'oya'oya, ma bwanabwanaina 'ana tomiyao sihepwaila 'oima 'abehega bwanabwana sanina Melita. ² Ma bwanabwanaedi sihelauwemaiya madouna, ta 'aiwe siholeya, ma mabwaiyama sibwauwemaiya ta 'amwaimwailu, weyahina 'i'wesu'wesu ma gogai wete.

³ Ma Paulo 'aiwe 'idomweyama, ta 'aiwe 'oina 'ilagu balediya, ma yahiyahi weyahina ta mwata newanewalaina 'ilatuma, ta Paulo nimana 'inaliya.

⁴ Ta bwanabwanaedi si'iteya Paulo nimana mwata 'isanasanana, ta sihehegwaegwae siboidimo, sigwaeya, "Moisa tuwa, loheya nage tolohe'ama, ma geya sowasowahina loinega 'iboi 'i'abihete. Bwagana damanega 'idenama 'oya'oya, ma wa'ita mwata 'inaliya."

⁵ Ta Paulo mwatana 'ilosepaleya 'aiwe ninininimina 'alona, ma geya muya 'ilolotoho. ⁶ Ta bwanabwanaedi Paulo si'e'ebubuya ta 'idi nuwatuhu nata nimana 'iseheha, nuwana 'itai ma 'i'ama, ma siyamwayamwa, ta Paulo geya wete 'aigeda to'aha 'i'ewa'ewa, 'oinega 'idi nuwatuhu sibuiya, ta sigwae, "Loheyaina 'aigeda yehoba."

⁷ Bwanabwanaina 'ana bada sanina Pubiliyasi, ta 'ina 'asa tupwaina deina 'aluhuwa, ta Pubiliyasiina sabwelo 'etoi 'oidiya 'i'itayahi bwaibwainimaiya.

⁸ Ma tutaina 'oina Pabiliyasi tamana hadai 'i'eno'eno ma'ina lohala, ta 'ina lohala yahiyahi ma gamwa pilip-

ili. Ta Paulo 'iluhuwa 'oina, ma weyahina 'i'ahwanoiya Yehoba 'oina, ta wahina 'i'abi tohoya ta 'i'abihe bwebwe'aneya.

⁹ Ta bwanabwanaedi mabwaiyadi taudi ma'adi lohala sinaoma Paulo 'oina, ma taudi wete 'i'abihe bwebwe'aneidiya. ¹⁰ Coinega helau baibaiwana si'ebwae-maiya, ta 'ima tuta gelu 'oina, 'ama 'alai sawasowahi-ma sido'oya.

Melitega ta Loma

¹¹ Ta wai'ena 'etoi sigumwala ma Melitega 'agelu Loma weyahina, ta 'ima waga Alekisanidela wagana, matana 'ana tosamala didiluwaluwa loheyadi. Ma waga, mwalo wai'ena gogaiyedi 'oidiya bwanabwanaina 'oina 'iyamwayamwana 'ana siga yaumai madouna 'ilolaguwa.

¹² Ta 'a'u'e ma Sailakiusa 'oina 'asohota, ta sabwelo 'etoi 'amiyamiya. ¹³ Nage 'oina 'asakowasiya Legiyami ta 'asohota. Ci'adaleya, ta yalasi 'itowama, 'oinega 'a'u'e hila, ta 'apilipili, ta sabwelo 'eluwa tuwa ma 'aluhuwa Putioli.

¹⁴ Putioli 'oina tupwana tohekalesiyao 'alobediya, ta sitoemaiya 'idi hada, ta 'oidiya 'amiyamiya sabwelo sebeni 'oidiya. Ta nage 'oinega 'atauya Loma weyahina.

¹⁵ Ma tohekalesiyao Loma 'oina tetelima sihesagoheya, ta sitauyama 'edai sihesohotemaiya tupwa Cebe-gimwane, sanina Apio ma Hada Taumana 'etoi 'oidiya. Ta tutaina Paulo 'iyanaowedi 'ilobediya, Yehoba 'oina 'iloyauwedowa, ma 'i'atepatu. ¹⁶ Nage 'oinega 'atauya ta Loma 'oina 'alatuwa, ta tolo'alehao Paulo sitagwaleya ma 'imiya wasi, ma 'ana to'itayahina tolo'aleha 'aigeda tuwa.

Paulo 'ina paihowa Loma 'oina

¹⁷ Ma sabwelo 'etoi sigumwala, ta Paulo meYudiya 'idi tohanugetao 'ibwau 'autedima. Sihapwesama ta 'ihewgwaediya, 'igwae, "Tasigwao, taugu geya 'eta to'aha galana 'ida boda 'oidiya yapaihowa, nuwana mumugada tubudao 'oidiyega yaligeligehi, ma hesi Yelusalema 'oina si'ebwayaegauwa meLoma 'oidiya, ta deliya silagugauwa. ¹⁸ Ta 'igu yatala mulina meLomaedi nuwanuwadi ma silihasigau, weyahina geya 'aigeda 'igu pui siloba, ma 'abehega sida lohe'amasigau. ¹⁹ Ta

meYudiya si'oheya gabana 'oina 'abehega sahena sili-halihaligau. Bewa huhuna ya'ahwanoiya Sisa 'ina yatala weyahina, ta geya 'abehega 'ida bodao yahe'e-wadi. ²⁰ Ma hesi taudi 'idi he'ewa 'oiguwa weyahina yabwauwegomiya ma 'ane tahegwaegwae. Moisa tuwa tauda meIsileli tahehemisa 'abehega 'ada lema Yehoba 'oinega 'ilatuma, ta hemisaina bewa weyahina deliya silagugauwa."

²¹ Ta meYudiyaedi sigwaeya, "Tauma geya 'aigeda Yudiyege leta weyahiu 'alobaloba, ma wete 'iyadao 'ebwa sinaonaoma geya sihepwailigo 'abehega 'owa galau. ²² Ta hesi nuwanuwama 'ahesagohamo 'oiuwegato'aha 'ino nuwatuhuwedi, weyahina tupwa baibaiwadi tomota 'ino boda hekalesiya si'ahwa galegaleya."

²³ Ma sabwelo siupaeya, ma boda madouna si'eto'autama Paulo 'ina hada, ma gonegonega 'ana siga 'iboi 'oidiya 'iguguya, Yehoba 'ina hetoloina weyahina, ta Mosese 'ina loina 'oinega, ma palopitao 'idi gwaeyao 'oidiyega, 'ihe'itediya Yesu weyahina, ta 'itohoya ma 'abehega 'i'abihe 'asilaladi. ²⁴ Ta tupwadi sihemiseya ma tupwadi sipa'ala. ²⁵ Weyahina 'idi nuwatuhuwao hagana ma hagana, 'oinega sisawala.

Ta Paulo 'ina gwae 'ana 'ebelosaloha 'oidiya 'igwaeya, "Yaluyaluwa Tabuna 'ina gwae tubumiyao weyahidi gwae moisa, beno palopita Aiseya 'ahwane-ga 'igwaenediya:

²⁶ 'Cutauya ma tomotaedi 'uhegwaedi: Cabwa wahehesagoha, ma sahena nuwami 'isabwasabwalena. Ta wete tuwa wa'e'ebubuna, ma nata geya wa'ita'ita.

²⁷ Weyahina tomota bewa sinuwapota, ma tenadi si'elotuiya, ta matadi si'elogibuwa, tabu ta matadiyega si'ita ma tenadiyega sihesagohe, ma sinuwa sabwale-na, ma 'oiguwa si'ita hila, ma ya'abihe bwebwe'aneidi."

²⁸ Ta Paulo 'ina gwaeina wete 'iloheposeyaneya, 'igwae, "Wasanapu Yehoba 'ina hepwaile 'ada 'abihetena weyahina 'abehega 'ihewaseya taudi 'asa ganamuli geya meYudiya 'oidiya, ma taudi hesi sihesagohe." ²⁹

³⁰ Ta Paulo 'ina hada nage 'ihehemaisa eeta 'oina 'imiyamiya bolime 'eluwa 'oidiya, ta tomota baibaiwadi 'ina hadaina siluhulu ma mahetena sihe'iyayagu, ³¹ ta Yehoba 'ina loina weyahina 'iguguguyae ma 'ihehe'itae Bada Yesu Keliso weyahina, ta geya 'aigeda taiya 'itoho ma 'ina guguyaina 'i'ausi.

Loma

Paulo meLoma 'idi leta 'ileleya ta 'abehega tapwalolo 'ana wahuwahu sisanapu, beno tauda tomota mabwaiyada mumugada galana, 'oinega 'ilobwaineya ma loina galana Yehoba 'oinega taloba, ta hesi Yesu 'ina 'amasa 'oinega 'i'abihe bwebwe'anegita ta sowasowahina taluhu 'ina 'ebeloina bwebwe'ana 'oina, taudi meYudiya ma wete tauda . Geya 'ana watahama. Ceda 'aigeda tuwa, beno hemisa Yesu 'oina. Gidemusa mwalonga hene Yehoba 'ihemisaeya, 'oinega Yehoba Ebalahamoina 'i'ahwa bwebwe'aneya. Loina miyamiyana Mosese 'oinega ma 'abehega 'ida puiyao tasanapudi, ta 'eguma Yesu tahemisa, Yehoba 'ina Yaluyaluwa Tabuna ta'ewa, ma 'i'abihe bwebwe'anegita.

Labu 9 'oinega ma labu 11 'oina, Yehoba 'ina loina meYudiya weyahidi, to'aha 'abwa siloba, eema leta 'ana 'ebelolagu 'oina, tauda Yesu 'ana tohemisao mumugada bale'uwa wete weyahina.

Loyauwedo

¹ Taugu Paulo, Yesu Keliso weyahina yahetopaihowa. Yehoba 'ihesinuwegauwa 'abehega tetelina bwebwe'ana weyahina yahetohewaila. ² Tetela bwebwe'ana Yehoba mwalo 'igwae hemisaeya 'ina palopitao 'oidiya, ma sileleya Yehoba 'ina Buki 'oina. ³ Tetelaina beno Yehoba natuna Yesu Keliso he'ote'otetelina. Tauna 'iheloheya masiha Debida 'ina susu 'aloneya, ⁴ ma muliyetega Yehoba yaluyaluwana 'ina waiwaiyega 'amasega 'i'abi hetoholo hileya 'ida Badaina, ta 'i'abi hemasaleheya 'abehega Yesuina Yehoba natuna.

⁵ Yesu Kelisoina tauna 'ihelauwegauwa ma 'ihesinuwegauwa 'abehega yahepwaila weyahina 'asa ganamuli mabwaiyadi 'oidiya, eema 'abehega sitagwala 'oina ma saninega sihemisa. ⁶ Ma 'omi meLoma Yehoba 'ihelau pwaigomiya ta 'ihesinuwegomiya 'abehega weteyage Yesu Keliso 'ina bodaina 'oina wamiyamiya. ⁷ Tamadai Yehoba ma 'ida Bada Yesu Keliso 'idi helauwega tuwa wamiya daumwala.

Paulo nuwanuwana meLoma 'ibo'enedi

⁸ Nugeta, yaloyauwedo Yehoba 'oina Yesu Keliso saninega, weyahina baibaiwami 'omi 'imi hemisa tetelina 'i'edadana 'asa mabwaiyana 'oidiya.

⁹ Yehoba 'isanapugauwa, tuta mabwaiyana yanuwauwa tuhugomi 'igu 'ahwanoi 'oidiya. Yehobaina 'ina paihowa 'oina yaguibiga hedada, Natuna tetelina 'ana hepwaila weyahina. ¹⁰ Cigu 'ahwanoi Yehoba 'oina tuta mabwaiyana 'eguma togidega 'ida malamalai, ma yatauyawa yahabo'enegomi, 'eguma bewa gide 'ina nuwatu. ¹¹ Weyahina nuwanuwagu ya'itegomi ma ya'abihetegomi eema Yaluyaluwa Tabuna 'ina 'ebwaya 'oinega wahewaiwai. ¹² Bewa 'oinega 'omi ma taugu tahe'abi 'abihetena, 'aneyage 'omi 'imi hemisega wa'abihetegau, ma taugu wete 'igu hemisega ya'abihetegomi.

¹³ Tasigwao, wanuwatuhuyahi tuta baibaiwadi 'oidiya yanuwauwatu madouna togidega ma yahabo'ene-

gomi, ma geya 'ida malamalaiya 'oiguwa, weyahina nuwanuwagu ma 'igu habo'ena 'e'enina 'ida hapwesa. Gide 'ane 'igu habo'enaedi taudi hali tupwa ganamuli 'oidiya bewa sauga 'e'enidi silagulagu. ¹⁴ Weyahina 'ilobwainegauwa gide ma boda mabwaiyadi 'oidiya yapaihowa, taudi 'asa baibaiwadi 'adi tomiyao, taudi wete pwatula 'adi tomiya, ma tonuwa sonosonogao ma tohemwagemwageyao. ¹⁵ Eeta 'igu nuwatu madouna ma meLoma 'omi wete 'oimiya tetela bwebwe'ana yaloguguyae.

¹⁶ Tetelaina 'ana loguguya weyahina geya yada debamwadina, weyahina Yehoba 'ina waiwai 'oina 'imiyamiya, eeta 'eguma taiyawedi sihemisa 'i'abihetedi, beno tauma meYudiya 'oima ma muliyetega 'omi tomiya ganamuli 'oimiya. ¹⁷ Ta moisa tuwa tetela bewa 'ihe'itegita 'abehega 'ida hemisamo tuwa 'oinega Yehoba 'i'ahwa bwebwe'anegita. Weyahina Yehoba 'ina buki 'ihewaila, 'igwaeya, "Todumwalu 'idi hemisega yawasidi siloba."

Tomota mumugadi galana

¹⁸ Yehoba wetenuge 'ina gamwasowala 'ihe'itaeyama galewega taudi mumugadi galadi mabwaiyadi 'oidiya, weyahina 'idi mumuga galana 'oinega mumuga dumwaluna sihegagaleya. ¹⁹ Ma Yehoba 'ana nuwatu 'i'abi hemasaleheya 'oidiya ta sisanapu pwaiya. ²⁰ Yehoba geya tada 'iteya, mwalo hene bale'u 'ipaihoweya ma 'ana siga nige 'ina waiwai miyamiya hatayana tasanasanapu, beno ginaulaedi 'ipaihowediya 'oidiyega, 'abehega tauna Yehoba. Coinega tutaina me bale'u 'ihe'ewadi geya wete 'idi 'ebe gwae-hilamo.

²¹ Ma sisanapuya tauna tuwa Yehoba, ma geya sida he'asisineya bo sida loyauwedowa 'oina, ma nuwatu besobeso 'oina sihewaiwai, 'oinega 'eda'eda guguyou 'atedi 'ilohemaheya. ²² Cabehega sibo si'ahwa'ahwa sonosonogaedi, ta sibua. ²³ Weyahina Yehoba miyamiya hatayana si'ita guipaileya, ma tauna miyalaena beno 'idi 'ebe hemisao ginaula hagadi

silagudiya, leleleidi sitagidiya 'adi 'ita gide tomota bo bwasumo bo hebahebai bo hebai 'awa'awalidi. Gin-aulaedi sihemisaediya eeta sitapwatapwalolo 'oidiya.

²⁴ Coinega Yehoba 'oidiya 'itagwala ma 'idi nuwatuha dahwadahwanidi 'atediya simiyamiya sipaihowadi, eema nage 'oinega mahetediyao wahidiyega si'etala biyabiyaunedi 'eda'eda galana 'oidiyega. ²⁵ Weyahina Yehoba 'ana he'ita moisa siguipaileya, ma 'e'abo'abo 'oinega sihemiyalaeneya, ta Yehoba ginaulaedi 'ipai-howediya 'oidiya si'etala he'asisi, ma hesi topai-howaina silogwahateya, tauna 'ana hep watu miyamiya hatayana. Emeni.

²⁶ Bewa 'oinega Yehoba 'itagwalediya ma 'idi nuwatuha dahwanedi sipaihowadi. Cidi wahi-wahineyao sipaihowa galagala, geya pui 'ana moisege, beno ma'idi 'ehewahiwahineyao silogwali hilediya.

²⁷ Loheloheyaedi wete geya wahiwahine mahetediyao sida puiya, ma loheloheya daisidimo nuwanuwadi madouna, 'oinega mahetediyao pui 'ebe debamwadi-na sipaihoweya. Coinega 'eda galanaina 'ana maisa galana siboimo wahidiya silobaloba.

²⁸ Bewa 'oinega Yehoba 'ana nuwatuha geya nuwadi, eeta Yehoba 'itagwalediya ma nuwatuha galadi 'ilo-hemahadi, ma ginaulaedi geya 'adi lobwaina tuwa sipaihowadi.

²⁹ Ta gala mabwaiyana 'ilohemahediya, gide tobwa-tobwa 'ana henuhenuwa, ma mumuga galagala ma he'ipi'ipi ma lohe'amasa ma he'alagwaegwae ma 'e'abo'abo ma sosomane ma hetalapili, ³⁰ ma taudi 'iyadiyao sigwaegwae galagalaedi, ma taudi Yehoba silolo'alehe, ma todebapa'ala ma tonuwa hanehane ma togagasa ma taudi mumuga galana 'ana to'abi hemadouwao, ta weteyage taudi sinadiyao ta tamadiyao geya sida he'asisiyanediya. ³¹ Ta moisa geya 'i'iuna mumugadi 'ida bwebwe'ana, 'oinega geya wete 'adi hemisamo, ta geya 'eta wete helau nuwana 'ate-muyamuya 'oidiya.

³² Ma hesi tomotaedi Yehoba 'ina loina sisanasana-pu, 'abehega 'eguma taiyawedi bewa gide simumuga 'esa, 'amasamo tuwa 'ilobwainediya. Ma tuwa mumuga galaedi sipaipaihowedi, ta 'eguma 'iyadiyao wete sihe'au'aunedi beno si'ahwa bwebwe'aned.

Yehoba 'ina bwa'omatana

2 Tasigwao, sahena 'iyamiyao mumugadi weyahina wahehetalapili, weyahina 'eguma 'iyamiyao wahehetala piliyedi ma 'omi wete mumuga 'aigedaina wapaipaihowa, beno waboi tuwa wahehetala piliyegomi.

² Ma tasanapuya 'abehega Yehoba tauna 'ana lobwaina ma topaihowa galagalaedi 'iloinaedi. ³ Ma 'iyagwao, 'omi hali tomota wahehetala piliyedi, 'imi nuwatuha 'abehega nata geya Yehoba 'ina bwa'omatana walobaloba, ma hesiyage nata wete 'iloinaegomi, weyahina mumugaedi 'omi gide wete wapaipaihowadi.

⁴ Ma geya sowana Yehoba 'ina helau wasinasinali, weyahina 'i'atemuya muyaegomiya ta 'i'alama'i'itana ma 'abehega 'imi pui 'oidiyega 'i'abi lohilihilegomi. ⁵ Ma

tuwa debami sipa'ala hedada, 'oinega 'eguma tutaina Yehoba 'ina loina dumwaluna 'i'abi hemasalaha, 'igamwasowalegomi tuwa, ⁶ weyahina mabwaiyada 'aigeda 'aigeda 'ihemaisegita to'aha gidemusa 'ida paihowa.

⁷ Ma 'eguma tuta mabwaiyana tapaihowa bwebwe'ana ma'ida he'alama'i'ita, ma gide tuwa tapaipaihowa 'esa, ma 'abehega 'ahwa bwebwe'ana ma nata yawasi miyamiya hatayana ta'ewa Yehoba 'oinega, beno moisa tuwa 'abwa yawasida miyamiya hatayana 'i'ebwaegita, ⁸ ma tupwadi tomota sihe'ahwa pa'ipa'i'i hedada, ta mumuga bwebwe'ana silogwahateya, ta mumuga galana sipaipaihowadi, ee 'oinega Yehoba 'abwa 'igamwasowaledi ma 'iloinaedi.

⁹ Coinega taiyawedi sipaipaihowa galagala, loina mwauna ta muya madouna silobadi, meYudiya nata 'i-henugetedi ee 'abwa 'asa ganamuli. ¹⁰ Ma taiyawedi mumugadi ta 'idi paihowao bwebwe'adi, Yehoba nata hep watu ma he'asisi ma miya daumwala 'i'ebwaedi, nugeta meYudiya 'oidiya 'i'ebwaya, ee 'abwa 'asa ganamuli 'oidiya.

¹¹ Yehoba nata mabwaiyada 'iloinaegita mahemahetena. ¹² Ma taiyawedi Mosese 'ina loina geya sisana-pu ma sipaipaihowa galagala, 'iloinaedi 'idi puiyedi weyahidi. Wete gide taudi meYudiyaedi Mosese 'ina loina sisanapuya, 'eguma sipuiya, 'abwa loina 'oinega 'iloinaedi.

¹³ Geya 'abehega loina 'ana hesagohamo 'oinega Yehoba 'i'ahwa dumwaluwegita, ma hesiyage 'ina loina 'ana paihowa 'oinega. ¹⁴ Ma taudi ganamuli Mosese 'ina loina geya 'oidiya, ma tuwa siboi 'idi nuwatuhowega sipaipaihowa to'aha bwebwe'ana, beno tuwa siboimo 'idi loina. ¹⁵ Coinega 'idi paihowega tasanapu 'abehega 'atediya loina bwebwe'ana 'imiyamiya. Ma 'oinega siboidimo mumugadi sisanapuya, 'eta tuta galana, nuwana 'eta tuta bwebwe'ana.

¹⁶ Gide tuwa tetelaina bwebwe'ana yaloguguyaeya 'oimiya, 'abehega bwa'omatana 'ana tuta 'oina Yehobaina Yesu Keliso nata 'ihe'abeie ma tauna 'ida nuwatuha dahwadahwaidi weyahidi 'iloinaegita.

MeYudiya weyahidi

¹⁷ Ma 'omi togidega? Waboi wa'abi'abi lagasihilegomi ma wagwaeya, "Tauma meYudiya, Yehoba 'ina loina 'i'ebwaemaiya Mosese 'oinega." ¹⁸ Coinega Yehoba 'ina nuwatuha wasanapu pwaiya, weyahina loina 'i'abi-he sanapuwegomiya mumuga bwebwe'ana hedada weyahina.

¹⁹ Ma waboi wa'ahwa tosanapuwegomiya 'abehega tomatu gibugibu 'adi tohanugetao, ma taudi tomiya guguyou wa'atuhe 'asilalediya, ²⁰ ma toheyaauale ta gwagwama 'oidiya wahetohe'ita, 'abehega 'omi Mosese 'ina loina 'oinega sanapu moisa wa'eweya.

²¹ Taiya 'owa hali tomota 'oidiya 'uhehe'ita, ma togidega 'owa? Ceguma 'oidiya 'ugwae, "Sahena yagaha", ma 'owa toyagaha 'aigeda. ²² Bo nuwana 'uhegwaedi, "Sahena lowahine dadana," ma 'owa 'abwa tolowahineina 'aigeda. Ta 'owa 'ugwaeya, "Taugu 'ebe-

hemisa 'abo'abowedi yaguipalediya", ma hesiyage 'e-behemisaedi 'idi hadega 'uyagayagaha.

²³ Comi moisa wagagasa hedadeya ta wagwaeya, "Mosese 'ina loina 'oima", ma hesi loina geya wada muliyeya, 'oinega tupwadi tomota Yehoba si'ahwa 'abo'aboweya. ²⁴ Gide Yehoba 'ina Bukiina 'igwaeya, "Comi meYudiya mumugamiyega tomiya ganamuli Yehoba si'ahwa galegaleya."

²⁵ Ta moisa tuwa 'omi meYudiya Ebalahamo 'ina 'ila'ila 'lala 'wapi'upwa* wahimiya, ma 'eguma Mosese 'ina loinaedi wamulimuliyedi, 'ila'ilalaina ginoula 'ausalana 'oimiya, ta 'eguma loinaedi geya wada muliya bwaibwainidiya, 'ila'ilalaina 'wapimiya beno 'iheginoula besobeso. ²⁶ Ma taudi tomiya ganamuli Ebalahamo 'ina 'ila'ilalaina geya wahidiya, ma 'eguma loinaedi sihe'asisiyedi, taudi 'adi 'ita gide 'abwa 'ila'ilalaina 'oidiya.

²⁷ Coinega 'omi meYudiya 'abwa tomiya ganamuli sibwa'omategomi, weyahina Mosese 'ina loina ta Ebalahamo 'ina 'ila'ilalaina 'wapimiya simiyamiya, ma geya loinaedi wada muliyediya, ma hesi taudi geya meYudiya bwagana Ebalahamo 'ina 'ila'ilala 'wapidiya geya 'ida miya, ma tuwa hesi loinaedi simulimuliyedi.

²⁸ Ma gwama Yudiya moisa 'ana 'ila'ilala geya 'abehega ginoula hapwehapwesana wahidiya, ma hesi ginoula dahwadahanina 'atediya Yehoba Yaluyaluwana 'oinega ma geya tomota 'oidiyega, ta wete 'adi 'ahwabwebwe'ana geya wete tomota 'oidiyega, ma hesi Yehoba 'oinega.

3 Ceguma gide, to'aha hede 'ana bwebwe'ana tauda sigwaegwaenegita sigwaeya meYudiya? Ma wetenuge to'aha Ebalahamo 'ina 'ila'ilalaina 'ana bwebwe'ana wahida si'upwa'upwa?

² Ta ginoula bwebwe'adi baibaiwadi 'oida simiyamiya. Ma ginoula nugenugeta beno Yehoba 'ina gwae 'oida 'ilaguyama.

³ Ma togidega, 'eguma tupwadi Yehoba siguipaleya, wanuwatuhuya 'abehega Yehoba wete nata 'iguipalegita, bo geya? ⁴ Nata geya! Weyahina bwagana tauda mabwaiyada to'e'abo'abo, ma Yehoba tuwa 'iboimo dumwadumwaluna. Yehoba tauna weyahina 'ina Buki gide 'ihewaila 'esa, 'igwaeya

Cabehega 'ina gwaeyega si'ahwamoisae, ma 'ina yatala 'oina 'ihewaiwai.

⁵ Ma 'eguma 'ida mumuga galana 'oinega Yehoba mumugana bwebwe'ana 'imasaleha bwaibwaina, to'aha nata tagwaene? Bo nata tagwae, "Yehoba yo, 'ima mumuga galana weyahina sahena 'uloiloinaemai." Moisa bewa yahegwagwae besobeso tuwa gide tupwadi tomota sigwaegwae 'esa.

⁶ Ma wanuwatuhuyahi 'abehega Yehoba tauna toloina dumwadumwaluna, 'oinega bwa'omatana 'ana tuta 'oina nata 'ina loina dumwadumwalunega mabwaiyada 'iloinaegita.

⁷ Coinega tupwadi to'e'abo'abo sigwaegwaenegau, sigwaeya, "Cino loguguya 'oina 'ugwaeya 'abehega 'igu 'abo 'oinega Yehoba mumugana dumwadumwaluna 'i'abihelatuya tomota 'oidiya ta Yehoba sihepwatuweya, ta nata Yehoba geya sowana 'i'ah-

wa'ahwa galagalaegau. Coinega 'ilobwainemaiya tau-ma wete 'apaihowa galagala, ma 'ane ginoula bwebwe'adi silatu." Taudi tomotaedi gwaenigu sigwaegwaene 'ilobwainediya Yehoba 'iloinaedi.

Geya 'eta taiya mumugana bwebwe'ana

⁹ Ma togidega tauda meYudiya 'ida miya 'ibwebwe'ana hedadeya, ta taudi tomiya ganamuli 'idi miya geya bwebwe'ana? Geya! Weyahina yahe'ita pwaigita 'abehega mabwaiyada topui. ¹⁰ Gide Yehoba 'ina Buki 'ihewaila, 'igwaeya,

"Geya 'eta taiya mumugana dumwadumwaluna.

¹¹ Ma geya 'eta wete taiya Yehoba 'isanapu, bo nuwanuwana ma 'ida sanapu. Tuwa geya uleulena!

¹² Moisa tuwa, tomota mabwaiyadi sitauya puiya, ta pui 'ana 'eda 'oina silatuwa. Geya 'eta wete taiya 'ina paihowa bwebwe'ana.

¹³ Cahwadi gide galiha so'eso'ena, ma 'oinega 'e'abo'abowedi galadiyedi silatulutuma, Ma wete 'idi gwaeyao galadi gide mwata, nuwanuwadi 'oidiyega tomota silohe 'amasidi.

¹⁴ Ma tuta mabwaiyana heliya galadi 'ahwadiyega silatulatu.

¹⁵ Ma he'upwa ta lohe'amasa nuwadi 'i'eweya.

¹⁶ Ma to tupwa 'oina siha'esa 'idi 'abihegala leleyana 'imiyamiya.

¹⁷ Geya 'eta nuwadaumwala bo he'ahwa'iyaiyagu sisanapu.

¹⁸ Ma wete geya Yehoba 'ana matauta 'oidiya 'imiyamiya."

¹⁹ Ma tasanapu pwaiya 'abehega Mosese 'ina loina beno meYudiya 'ada loina 'oinega geya sowana 'eta taiya 'igwaegwae hila tutaina Yehoba 'ina bwa'omatana 'ana tuta 'oina, weyahina tomiya bale'u mabwaiyada togala. ²⁰ Yehoba 'ina 'ahwamoisa geya Mosese 'ina loina 'ana guibiga 'oinega tada lobeya, weyahina loina 'ina paihowa beno 'ida pui 'ihewailedi.

Ceguma Yesu tahemise Yehoba 'i'ahwa bwebwe'anegita

²¹ Coinega bewa tuta Yehoba 'ada 'ahwabwebwe'ana 'i'abihelatuya, 'abehega geya loina 'oinega, ma hali 'eda'eda 'oinega hesiyage. Ma 'eda'edainaina Mosese 'ina loina ta palopitao sihepwaila pwaiya, ²² 'abehega Yehoba mabwaiyada 'i'ahwa dumwaluwegita Yesu Keliso 'ana hemisa 'oinega, ma geya sowana 'eta taiya wete wataha 'i'abi'abihelatu tauda meYudiya ma tomiya ganamuli gamwagamwanida. ²³ Weyahina mabwaiyada togala, ma tamiya bwagabwaga Yehoba 'ina 'asilala 'oinega. ²⁴ Ma hesi Yehoba 'ina 'atemuyamuya ma 'ihelauwa 'oida, ta Yesu Keliso 'ina paihowega 'ilihasingita 'ida pui 'oidiyega, ma 'oinega Yehoba 'i'ahwa dumwaluwegita.

²⁵ Moisa tuwa, Yehoba natuna 'itagwaleya ma 'abehega 'ina 'amasega 'itoehilegita Yehoba 'oina, ma mahetedai tahe'iyaiyagu, beno 'eguma Yesu

tahemisae. Bewa 'oinega Yehoba mumugana bwebwe'ana 'ihe'itegita, weyahina mwalo heneyage mumugada galana geya 'ida hemaisediya, ma tuwa 'i'alama'i'itana 'ana siga Yesu Keliso 'ihewasaeyama, 'isuluma 'oida.

²⁶ Eeta tuta bewa 'ina mumuga bwebwe'ana 'ihe'itegita 'abehega tauna todumwalu, weyahina Yesu 'ana tohemisao tauda 'i'ahwa bwebwe'aneigita. ²⁷ Ma togidega, sowasowahida bewa ginaulina weyahina tagwae hanehane? Geya! Weyahina 'ida hemisa tuwa 'oinega 'i'ahwa'ahwa dumwaluwegita, ma geya loina 'ana hematamatana 'oinega. ²⁸ Eeta nuwatuha bewama 'ana lohegogona 'abehega tauda tomota 'ida hemisege Yehoba nata 'i'ahwa bwebwe'aneigita, ma geya loina 'ana hematamatana 'oinega.

²⁹ Bo hedeyage Yehoba tauda meYudiyamo 'ida Yehoba, ma hali 'asa geya? Geya taboi damo! Casa mabwaiyadi mahetedao 'ida Yehoba 'aigeda tuwa. Yehoba nata tauda meYudiyama tomiya ganamuli wete 'i'ahwa dumwaluwegita 'ida hemisege.

³¹ Coinega togidega bewama 'ana sanapu, loinaina 'abehega tabuiyahule ta hemisa tada 'abiyahi, 'awa? Sahena! Ma hesi sawasawahina loina tahe'asisiye ma 'oida 'ihemadou.

Ebalahamo 'ida 'ebe'ita

4 Coinega to'aha nata tagwaene Ebalahamo weyahina, 'iboi tuwa tubudaina mabwaiyada 'oinega tamasalehama? ² Ebalahamo ginaula bwebwe'adi 'ipaihowediya ta debanega sowasowahina 'igwae hanehane, ma geya 'ida gwae haneya Yehoba matana, ma 'ina hemisamo weyahina Yehoba 'i'ahwa bwebwe'aneya ma geya 'ina paihowa bwebwe'adi weyahina. ³ Ma Yehoba 'ina Buki gide 'igwaeya, 'igwae, "Ebalahamo Yehoba 'ihemisae, bewa weyahina Yehoba 'ahwa bwebwe'ana Ebalahamo 'i'ebwaeya."

⁴ Gide tuwa 'eguma loheya 'ipaihowa ma 'ana maisa 'iloba, beno geya helau, ma hesi 'ina paihowaina huwaina. ⁵ Ma 'eguma taiya 'ina pui 'adi nuwasam weyahina geya 'ida paihowa, ma 'ihemisamo tuwa Yehoba 'oina, tauna tohemisaina 'ana hemisege nata 'ahwa bwebwe'ana Yehoba 'oinega 'iloba.

⁶ Ma Debida wete gide 'igwaeya mwalo, 'abehega taiyewedi Yehoba 'i'ahwa bwebwe'aneidiya beno geya 'idi paihowa 'oinega, ma hesiyage 'idi hemisege 'i'ahwa bwebwe'aneidiya. Ta wete 'idi yaliyaya weyahidi 'ihewpwaileya, ⁷ 'igwaeya,

"Toyaliyaya moisa taudi 'eguma 'idi puiyao Yehoba 'inuwasamudi ma 'ideulidi. ⁸ Ma nata geya wete 'i'ahwa'ahwa galagalaedi."

⁹ Ta yaliyayaina weyahina Debida 'igwae nugeteya, togidega tauda meYudiyama 'wapida si'upweya taudamo weyahida. Geya taudamo. Taudi geya meYudiyama mahetedao ta'ewa. Yehoba 'ina Buki 'ihewpwaileya pwaiya beno,

"Ebalahamo 'ina hemisege 'ahwa bwebwe'ana 'ilobeya."

¹⁰ Ma Yehoba Ebalahamo 'i'ahwa dumwaluweya tuta 'abwa Ebalahamoina geya 'wapina si'upwa. Bewa sanina 'ila'ilala tuwa, ma 'ihe'itegita 'abehega Ebalahamo 'ina hemisege 'ahwadumwalu 'i'ewa nugeteya Yehoba 'oinega, muliyetega 'ila'ilalaina si'upweya 'wapina. Eeta taiyawedi geya 'ila'ilalaina wahidiya ma tuwa sihemisa, beno 'idi hemisaina weyahina nata Yehoba 'i'ahwa dumwaluwedi, ma 'oinega taudi Ebalahamo natunao moisa.

¹² Ma tauda wete Ebalahamo tamadai 'eguma 'ila'ilalaina ta'ewe'ewa 'wapida, ta geya 'abehega 'ila'ilala tuwa weyahina. Ma 'ida hemisa gide tuwa mwalo Ebalahamo 'ina hemisa, tuta geya 'ila'ilala si'upwa wahina.

Ebalahamo 'ina hemisege gwae hemisa bwebwe'ana 'ilobeya

¹³ Ma Yehoba Ebalahamo 'igwae hemisae'abehega tauna ma'ina susuwao bale'u mabwaiyana 'abwa siloinae. Ta 'ina gwae hemisa bewa geya 'abehega Ebalahamo 'ina guibiga loina weyahina, ma hesi 'ina hemisa weyahina, 'oinega Yehoba 'i'ahwa bwebwe'aneya.

¹⁴ Moisa tuwa Yehoba 'ina helau 'oida geya 'abehega loina 'ana guibiga 'oinega, ma hesi 'ina gwahemisa 'oida 'ana hemisa weyahina. Ceguma tagwae 'abehega Yehoba 'ihelauwegita loina 'ana guibiga weyahina, beno 'ana 'ita gide hemisa ta'ita sinaliya, ma wete Yehoba 'ina gwahemisa 'oida taheginaula besobesoweya.

¹⁵ Ma loina 'oinega Yehoba 'ina gamwasowala 'oida 'ilatutuwa, weyahina loinaina taligehiya. Ma hesiyage 'eguma Mosese 'ina loinaedi geya 'ilagudi, geya sowana taligehidi.

¹⁶ Bewa 'oinega tasanapu 'abehega hemisa tuwa 'oinega gwae hemisaina 'ana bwebwe'ana 'abwa taloba. Ma bewa Yehobaina 'ina helau tuwa ma geya 'abehega 'ida paihowa 'ana maisa. Ta gwahemisaina Ebalahamo tubunao mabwaiyada talobeya, geya 'abehega loina 'ana toguibigao siboidimo, ma wete'age taiyewedi 'idi hemisa gide Ebalahamo 'ina hemisa ee taloba. Ebalahamoina tauna gide mabwaiyada tamadai.

¹⁷ Gidemusa Yehoba 'ina Buki 'oina 'igwaeya, "Cowa yahesani pwaigowa 'abehega 'asa mabwaiyadi tamadiu."

Ta Ebalahamo 'ina hemisa 'ilaguya Yehoba 'ina gwae hemisaina 'oina, tauna Yehobaina sowasowahina to'amasala 'i'abihe toholohiladi, ma wete'age to'aha geya sida 'elomasaleha sowasowahina 'igwae ma si'elomasaleha. ¹⁸ Ma Ebalahamo 'inuwatuha yahiya madouna gwae hemisaina 'abehega tauna 'asa mabwaiyadi tamadiu, ma 'abehega tuta 'inaonaoma 'abwa 'ilatutuwa 'i'alama'i'itana, weyahina bewa gide Yehoba 'ihewpwaileya, "Cabwa muliyetega tubumwao baibaiwadi silatu."

¹⁹ Ebalahamo 'i'iunamo ma 'ana bolime handeledi 'iloba, ta wahina mabwaiyana si'elowe'a, ta 'ihetau-taubada seheya, ma mwanenaina Sela wetenuge wahine 'aga'agalina, ma Ebalahamo bewa geya weyahidi 'ida nuwatuwuwa, ma 'ina hemisa beno 'ina 'ebetuhila madouna. ²⁰ Cina hemisaina geya 'iguipaile, ma hesiyage Yehoba 'ina gwae hemisa 'i'abiyahi momosiya, ta 'ina hemisaina 'ihewaiwaiya ma 'ihepwatu Yehoba 'oina. ²¹ Weyahina 'isanapuya moisa Yehoba sowasowahina 'ina gwae hemisaedi 'ipaihowadi. ²² Bewa 'oinega Ebalahamo 'ina hemisa weyahina Yehoba 'i'ahwa dumwaluweya.

²³ Ma 'ahwa dumwaluina Yehoba 'ina Bukiya geya 'abehega Ebalahamo 'iboimo weyahina, ²⁴ ma tauda weteyage weyahida sileleya, 'ida hemisa Yehoba 'oina talaguya, tauna Bada Yesu Keliso 'amasega 'i'abihetoholo hileya.

²⁵ Tauda tuwa 'ida pui weyahina Yesu 'i'amasa, ma Yehoba 'i'abihetoholo hileya, ta beno 'oinega 'ideuligita ma 'i'ahwa dumwaluwegita.

Miya daumwala Yehoba 'oinega

5 Coinega bewa tuta 'ida hemisega Yehoba 'i'ahwa bwebwe'anegita ta Yehobaina mahetedai ta'ahwa 'iya'iyagu, beno 'ida Bada Yesu Keliso 'oinega.

² Weyahina Yesu 'i'abihetegita ta Yehoba 'ina helau 'i'latuwa 'oida, ma 'oina tamiya bwebwe'ana. Coinega tanuwatuhuyahi ma'ida yaliyaya Yehoba 'ina wasawasa weyahina, tuta 'inaonaoma 'i'ebwaegita.

³ Ma wete tayaliyaya tuta mwau 'oidiya, ma 'eguma ta'alama'i'itana bewa mwauwedi 'oidiyega, ⁴ nata 'oidiyega yaluyaluwada sihewaiwai. Nage 'oinega tanuwatuhuyahi 'abehega 'abwa Yehoba 'ihelauwegita. ⁵ Nuwatuhyahina bewa geya 'ida 'abihenuwa galegita, weyahina Yehoba Yaluyaluwana 'itagwaleya 'oida. Yaluyaluwanaina 'ina helau madou hedadena 'oinega 'ateda 'ilohemahediya. ⁶ Weyahina Keliso 'ina tuta 'ilobeya ma 'i'amasa, ma tauda 'abwaulena tawe'awe'a dadana, ee 'oinega Keliso 'i'amasa 'ida pui weyahidi.

⁷ Tauda tomota geya tuta mabwaiyana tatagwalegita ma ta'amasa 'iyadao todumwalu weyahidi, ma tupwadi 'abwa sihewaiwai ma 'ane si'amasa tobwebwe'adi weyahidi. ⁸ Ma Yehoba 'ina helau 'ihe'itegita tutaina tauda togala, beno Keliso 'i'amasa weyahida, ⁹ ta bweyahinega 'ideuligita, ma 'i'ahwa dumwaluwegita, ta sowasowahina 'i'etolemegita Yehoba 'ina gamwasowala 'oinega.

¹⁰ Ta moisa mwalo Yehoba talo'aleheya, ma bewa tuta Natuna 'ina 'amasa 'oinega mahetedai ta'ahwa 'iya'iyagu, ma 'abwa Natunaina yawasinega 'i'etolemegita moisa. ¹¹ Ma ginaula 'aigeda bwebwe'ana wetenuge beno Yehoba mahetedai tayaliyaliyaya, weyahina 'ida Bada Yesu Keliso tauna 'itoegitama ta Yehoba mahetedai tahe'iyay'iyagu hila.

Keliso ma Adama 'idi paihowa geya sihemahemahetena

¹² Mwalo heneyage pui bale'uwa 'ilatuma loheya 'aigeda 'oinega, ta mumuga galana 'amasa 'itoeyama ee 'oinega 'amasa 'iyada tomota mabwaiyada 'oida, weyahina tomota mabwaiyada togala. ¹³ Ma mwalo Mosese 'ina loinao geya bale'uwa simiyamiya, ma pui 'imiyamiya, ma hesi Yehoba geya tomota 'i'ahwa gala-galaedi, weyahina geya 'eta wete loina 'oidiya. ¹⁴ Ta moisa Adama 'ina tutega ma Mosese 'ina tuta 'oina 'amasa 'ihewaiwai hedada tomota mabwaiyadi 'oidiya. Adama 'ipuiya beno Yehoba 'ina loina 'iligehiya, ma hesi tupwadi 'idi pui hagadi, geya gide Adama, ma tuwa si'elo'amasa. Ta Adamaina tauna tuwa 'ebe'ita loheyaina mulinega 'itautauyama weyahina, loheyainaina sanina Yesu Keliso.

¹⁵ Weyahina mwalo Adama 'ina puiyao 'oinega 'amasa 'i'abi latuheya tomota mabwaiyadi 'oidiya, ma muliyetega Yehoba 'ina 'atemuyamuya 'oinega 'ina helau 'i'abi latuheya tomota mabwaiyadi 'oidiya, beno loheya heluwena 'oinega, tauna Yesu Keliso. Ma gin-aula 'eluwaeadi geya sihemahemahetena, weyahina galana 'amasa 'i'abi latuheya tomota mabwaiyadi 'oidiya, ma hesi helau 'ihewaiwai sineya.

¹⁶ Weyahina loheya 'aigeda tuwa 'ina pui 'oinega tomota mabwaiyadi sihetogala ma Yehoba 'i'ahwa gala-galaediya, ma hesi 'ina helau bwebwe'ana hedada 'oinega tomota mabwaiyadi 'idi pui 'inuwasamudiya ma 'i'ahwa bwebwe'enediya.

¹⁷ Ta loheya 'aigeda tuwamo 'ina pui 'oinega 'amasa 'ilatuma, ta tomota mabwaiyadi 'i'abi hegalediya. Ma loheya heluwena hesi 'ina paihowa waiwai hedadena, tauna Yesu Keliso, Yehoba 'ina helau 'i'ebwaya dai-sidiya tomota mabwaiyadi weyahidi, eema 'ane taiyewedi sitagwala si'ewa helauina ma 'i'ahwa bwebwe'enedi, ma yawasidi bwebwe'ana 'i'ebwaedi.

¹⁸ Ma tasanasanapu 'abehega loheya 'aigeda 'ina puiyega tomota mabwaiyada 'ahwagala talobeya. Ta gide weteyage, loheya 'aigeda tuwa 'ina paihowa dumwalunega sowasowana 'i'etolihasigita, ta Yehoba 'i'ahwa bwebwe'anegita ma yawasida 'i'ebwaegita.

¹⁹ Ma wete 'aigeda loheya loinaligeha 'oinega galanaina 'ilatuma ta tomota mabwaiyadi sigala, ma wete 'aigeda loheya bwebwe'ana 'ina tagwalega tomota mabwaiyadi 'ideulidiya, ma Yehoba 'i'ahwa dumwaluwediya. ²⁰ Ta tutaina Mosese 'ina loina 'ilatuma pui tuwa 'ihewaiwai, ma 'iyamo Yehoba 'ina helau 'ihewaiwai hedadeya.

²¹ Coinega tasanapuya 'abehega pui huwaina beno 'amasa, 'ihewaiwaiya tomota 'oidiya, ma Yehoba 'ina helau huwaina 'ihewaiwai hedadeya, beno 'etolihasa ma yawasi miyamiya hatayana 'ida Bada Yesu Keliso 'ina paihowa bwebwe'ana 'oinega.

Tauda ma Keliso tahemahemahetena

6 Bo to'aha hede nata tagwaene? Cabehega 'ilobwainegita 'ida mumuga galadiyedi 'oidiya tuwa tamiya hataya, ma 'ane Yehoba 'ina lemaina 'oida 'ihemadou? ² Caa nata geya! Weyahina mumuga galana 'oidega 'igumwala pwaiya, ta geya nata wete 'oida 'imiyamiya.

³ Wanuwatuhuyahi mwalo tutaina tababitaishowa Yesu Keliso saninega, beno Yesu 'ina 'amasa 'oina tauna mahetedai tahemahemahetena pwaiya, ⁴ weyahina 'ina babitaishoina 'oina gide tauda ma Yesu Keliso ba'idadai ta'amasa, ma sigalihigita, ma wete tatoholohila ba'idadai. Kelisoina Tamana 'ina waiwaiyega 'itoholo hilama, ma tauda wete gidemusa 'igihetoholo hilegita, 'oinega yawasida 'ehauna talobeya. ⁵ Weyahina 'eguma 'ina 'amasaina tauda gidemusa ta'amasa, eema 'ane tatoholo hila gidemusa tauna 'amasega 'itoholo hila.

⁶ Ta wanuwatuhuyahi beno mumugada miyamiyaidi 'ana kelose 'oina 'ilohe'amasa pwaiya, ma 'ane tauda 'ida loina 'igumwala, ma 'oinega geya'abwa wete mumuga galana 'ina loina 'alona tamiyamiya, ⁷ weyahina tutaina 'oina ta'amasa, geya sowana wete puiina 'ina loina 'oida 'imiyamiya. ⁸ Ma 'eguma tasanapuya 'abehega ta'amasa pwaiya Keliso mahetedai, ee tahemisae ma 'ane mayawasida mahetedai tamiya hataya.

⁹ Weyahina tasanapuya Keliso 'amasega 'itoholo pwaiya, ma geya sowana wete 'i'ama'amasa hila, weyahina tauna 'amasa 'ihewaiwai sineya. ¹⁰ Kelisoina ma'aigeda 'i'amasa 'ida pui weyahina, ta bewa tuta mayawasina Yehoba 'oina 'imiyamiya.

¹¹ Eeta 'omi wete gide wasanapu 'abehega Yesu Keliso mahetedai ta'amasa pwaiya, 'oinega mumuga galana 'oidega 'ilolaguwa, ma mayawasida Yesu Keliso mahetedai Yehoba 'oina tamiyamiya.

¹² Coinega bewa tuta pui geya sowana yahumi 'iloiloinaedi, ma geya'abwa 'imi nuwatuhi dahwana wamulimuliyedi. ¹³ Geya sowana 'eta wete to'wehimi, nimami nuwana matami, watagwatagwaledi paihowa galadi weyahidi, ma hesiyage watagwalegomi Yehoba 'oina, weyahina 'i'abihetoholo hilegomiya, ta bewa tuta mayawasimi, ee 'oinega wahimi mabwaiyana watagwale Yehoba 'ina paihowa dumwaluna 'oina.

¹⁴ Coinega bewa tutaina pui nata geya wete 'iloiloinaegomi, weyahina Yehoba 'ina 'atemuyamuya 'alona wamiyamiya, ma geya Mosese 'ina loina 'alona.

Mumuga bwebwe'ana 'ana topaihowao

¹⁵ Coinega togidega tamumuga 'esa? Mwalo loinaina taligehiya ma muliyetega Yehoba 'ida puiyedi 'inuwasmudiya, togidega, sowasowahina pui tuwa tapaipaihowa? Caa nata geya! ¹⁶ Ma hesiyage wanuwatuhuyahi 'eguma taiya 'eta 'ina loina 'oina watagwalegomi, tauna tuwa 'enana wahematamatane. Ceguma pui wahematamatane nata 'amasa

waloba, ma 'eguma Yehoba 'ana hemisa wahematamatane, beno mumuga bwebwe'ana waloba.

¹⁷ Ma 'amo'isamo tuwa, 'omi mwalo mumuga galana 'ana topaihowao, ma tetela bwebwe'ana wahesagoheya, ta 'atemi watagwalediya 'oina, ta 'imi puiyedi 'i'ewa yahulediya. Ma Yesu 'ilihasiyagomiya ma 'abehega mumuga bwebwe'ana weyahina wahetopaihowa. Coinega 'ilobwainegita taloyauwedo madouna Yehoba 'oina, yaliyaya bewa weyahina.

¹⁹ Bewa, bale'u nuwatuhiidi 'oidiyega yahe'itegomiya, weyahina nuwami 'abwa potapotadi. Ta mwalo to'wehimi watagwalediya ma 'abehega simumuga galagala, ma weteyage 'abehega 'imi paihowa galadi sihemadou bwaibwaina. Coinega tuta bewa sowasowana to'wehimi watagwaledi ma sipaihowa dumwalu, ma 'imi paihowa wete 'ibwebwe'ana bwaibwaina.

²⁰ Weyahina mwalo 'omi galana 'ana topaihowao, ma geya mumuga dumwaluna wada paihoweya, ²¹ ee 'oinega bewa tutaina 'imi puiyedi weyahidi wadeba mwadina. Weyahina geya 'eta to'aha bwebwe'ana 'oidiyega wada lobeya, ma hesiyage 'ana maisa 'amasamo.

²² Eeta bewa tutaina pui 'ina loina 'oimiyega 'igumwala, ta 'omi bewa tutaina Yehoba 'ina topaihowao. Coinega maisa bwebwe'ana walobeya, beno mumuga bwebwe'ana ma muliyetega yawasimi miyamiya hatayana. ²³ Weyahina pui 'ana maisa 'amasama, ma hesi Yehoba 'ina helau beno yawasida miyamiya hatayana, 'ida Bada Yesu Keliso 'oinega.

Hai 'oinega 'igwae hegehegediya

7 Ciyagwao, Mosese 'ina loina wasanapuya loheya yawasina 'ina tautauya weyahina. Tutaina loheyaina 'i'amasa loina geya'abwa wete 'oina 'imiyamiya.

² Cebe'ita bewa 'aigeda ta'ita hai weyahina. Mosese 'ina loina 'igwaeya gide, 'abehega 'eguma wahine 'ihai mamwanena simiyamiya ee 'ana siga 'amasa, ma 'eguma mwanenaina 'i'amasa nata geya 'eta wete loina 'oinega 'ilobaloba. ³ Ma 'eguma wahineina mwanena 'imiyamiya ma 'ihaibala hali loheya 'oina, beno pui 'ipaihoweya. Ma 'eguma mwanenaina 'i'amasa ma hali loheya 'oina 'ihaibala, beno geya pui, weyahina mwanena nugenugetanaina 'ina loina 'oinega 'igumwala.

⁴ Ciyagwao, he'ita bewa 'ilobwainegomiya, weyahina Keliso 'ilihasiyagomiya Mosese 'ina loina 'oinega. Weyahina Kelisoina wahina mahetemi wa'amasa, ta mahetemi wete watoholo hila 'amasega. Ma tauna totoholo hila maina beno 'ida Bada 'ehauna, ma 'ane mahetedai Yehoba 'ina paihowa 'oina taguibiga bwaibwaina.

⁵ Weyahina mwalo tauda mumugada gide gogo gabulena mumugana, bwagana Mosese 'ina loina tasanapuya, ma nuwatuhi galadiyedi 'oida sihewaiwaiya ma yahuda mabwaiyadi simumuga galagala, ta 'ana maisa 'amasama 'abwa nata taloba. ⁶ Ma bewa tuta loinaina 'oi-

da 'igumwala, weyahina mwalo loina 'oinega gide 'ipaigita ma ta'amasa Keliso mahetedai, 'oinega Keliso 'ada paina 'oidega 'ilihasiya, ma bewa tutaina sowasowahida tapaihowa bwaibwaina. Weyahina Yehoba Yaluyaluwana 'ina waiwai 'oida 'imiyamiya, ma hesi Mosese 'ina loina leleleinaina geya 'ina waiwaimo, geya sowasowahina 'i'abi hedumwalugita.

Cida pui weyahidi

⁷To'aha nata tagwaene Mosese 'ina loina weyahina? Cabehega 'ina loinaedi galadi bo geya? Geya galadi. Ma hesi 'eguma geya loinaedi sida latulatu, geya sowana wete pui 'ilatulatu. Ta nuwana 'eguma geya 'eta loina 'igwae gide, "Sahena matalolo", beno geya sowasowahina wete tasanapu to'aha matalolo. ⁸Ta loina 'oinega 'igu pui 'i'abi hemadouya, ee 'abwa hesi yamatalolo ginoula baibaiwadi weyahidi. Ta 'eguma loina geya, 'igu pui wete geya.

⁹Taugu wete gide, mwalo mayawasigu yamiyamiya, geya 'eta wete loina 'oiguwa, ma tuta loina 'oiguwa 'ilatuluwa, ee pui 'oiguwa 'ihewaiwaiya, ¹⁰eeta loina 'ilohe'amasigauwa. Loinaina bwebwe'ana ma wete yawasi lamuna, ma hesi yaboi tuwa loina geya yaguibiga bwaibwaini. ¹¹Weyahina pui 'i'abowegauwa, eeta loinega 'ilohe'amasigauwa.

¹²Loinaina tasanapuya 'abehega 'ausalana, ma 'ana lohatotowedi mabwaiyadi wete 'ausaladi, ma dumwaludi, ta mabwaiyadi bwebwe'adi, geya 'eta galana. ¹³Ma togidega hede ta loina 'ausalanaina 'ilohe'amasigauwa? Ma hesi geya! Geya sowasowahina ginoula bwebwe'ana 'ilohe'amasidaisigita, ma hesi to'aha galana 'ateguwa loina 'ausalana 'ihe'abeyeya, ma 'oinega 'ilohe'amasigauwa. Coinega tasanapuya 'abehega mumuga galadi 'ateda simiyamiya, ma loina 'oinega tasanapanu 'abehega gala hedadena.

Yaluyaluwada ma wahida 'idi paihowa

¹⁴Tasanapuya 'abehega Mosese 'ina loina Yehoba 'oinega 'i'eweya, ma taugu mumuga bale'u 'iloinegauwa eeta yagala. ¹⁵Ma hesi geya yada sanapuya to'aha weyahina ginoula galadi yapaipaihowadi, weyahina to'aha gide 'abehega yaguipailedi beno yapaipaihowadi, ma weteyage ginoulaedi nuwanuwagu yapaipaihowadi ma geya yada paihowediya.

¹⁶Ta moisa, Mosese 'ina loinaedi ya'ahwa moisaediya, weyahina galanaina yapaihoweya geya bwebwe'ana 'oiguwa, ¹⁷ta geya taugu tuwa 'igupaihowa, ma hesiyage lotohona galana 'ateguwa 'ina paihowa.

¹⁸Yasanapuya 'abehega geya 'eta mumuga 'ausalana wahiguwa, weyahina mumuga bwebwe'ana nuwanuwagu, ma hesi geya sowasowahigu yapaihowa. ¹⁹Nuwanuwagu madouna ma mumugagu 'ibwebwe'ana, ma 'iyamo geya gide yada 'esa, weyahina galanaina yalolowahi'wate ma tuwa yapaipaihowa.

²⁰Bewa 'oinega tasanapuya 'abehega puiina yapaihoweya geya yaboi tuwa 'oiguwega, ta hesi lotohona

galanaina 'ateguwa 'ina paihowa. ²¹Ginoula bewa 'oidiyega sihe'ita bwaibwainigauwa 'abehega 'eguma to'aha bwebwe'ana nuwanuwagu ma yapaihowa, nata galanaina mane gide tuwa ma yapaihowa.

²²Ta yasanapuya 'abehega yaluyaluwagu nuwanuwana ma Yehoba 'ina nuwatuhi yapaihowa, ²³ma hesi hali loinao taudi wahiguwedi 'oidiya siloinaegauwa. Tuta mabwaiyana lotohona galana 'ateguwa 'ihewaiwai hedade ma 'igu nuwatuhi bwebwe'ana 'i'abi'abihewe'a, ma wahigu 'ina paihowa galana 'oinega pai ma 'amasa yalobediya.

²⁴Ta moisa, nuwalagalalaigu! Weyahina geya 'eta taiya sowasowahina ma wahigu 'ina paihowa galana 'oinega 'i'abihetega. ²⁵Ma hesiyage yaloyauwedo Yehoba 'oina, weyahina 'ida Bada Yesu Keliso 'ilemegauwa. Ta bwagana 'ateguwa yatagwala moisa Yehoba 'ina loina 'oina, ma 'iyamo wahigu nuwanuwana loina galana.

Yehoba Yaluyaluwana yawasida lamuna

8 Coinega 'eguma Yesu Keliso mahetedai, nata geya 'eta taiya 'ina gwae mwauna 'oida 'ilagulagu.

²Yesu Keliso mahetedai, 'oinega Yehoba Yaluyaluwanaina 'ilihasiyita pui ma 'amasa 'idi loina 'oidiyega, ma yawasida 'ehauna talobeya. ³Ta lihasaina Mosese 'ina loina geya sowasowahina, weyahina tauda tomota mumugada we'awe'ana, ma hesi Yehoba lihasaina 'ipaihoweya, beno Natuna moisa 'itagwaleya, 'idobima bale'uwa tauda togala wahida 'isoheya, ta 'ida pui weyahina 'ipwaoliyeya 'iboi, ta 'ida puiyedi 'ihewaiwai sinediya. ⁴Ma bewa tutaina sowasowahida loina bwebwe'ana tamuliye, beno Yehoba Yaluyaluwana 'ina 'abihetenega, ma geya tomota mumugadiyega.

⁵Weyahina 'eguma taiyewedi mumuga bale'u simulimuliye, beno siboi weyahidi sinuwanuwatuhi, nata mumugainaina 'oinega 'amasa siloba, eeta taiyewedi Yehoba Yaluyaluwana sihematamatane, taudi Yehoba 'ina nuwatuhi sipaipaihowa, ma 'ane yawasi bwebwe'ana ta miya daumwala siloba.

⁷Ta 'eguma bale'u mumugana tahematamatane beno Yehoba talolo'aleha, eema geya wete sowasowahida ma Yehoba 'ina loina tamuliye, ⁸ma geya sowasowahina Yehoba ta'abihe yaliyaya.

⁹Ma 'omi Yehoba Yaluyaluwana 'iloiloinegomi, ta 'oimiya wete 'imiyamiya, eeta waboi 'imi nuwatuhi geya 'ida loinegomiya. Weyahina 'eguma taiya Keliso Yaluyaluwana geya 'oina, tauna geya Keliso 'ina boda.

¹⁰Ta moisa wahidaedi 'ama'amasidi mumuga galana 'ina loinega, ma 'eguma Keliso 'oida beno yaluyaluwada geya sowana si'amasa, ma hesi mayawasidi simiya bwebwe'ana, weyahina 'i'abi hedumwalu pwaigita.

¹¹Ma Yehoba Yaluyaluwanega Yesu 'amasega 'i'abi hetoholo hileya, ma 'eguma 'oimiya 'imiyamiya, nata 'omi Yehoba Yaluyaluwanaina 'oinega yawasi 'ehauna 'i'ebwaya wahimi 'ama'amasidi 'oidiya.

¹² Coinega 'iyagwao, geya 'ilobwainegita ma mumuga tomotai tamuliye, nata gide ta'amasa. Ma hesiyage 'eguma mumuga bale'uwa talogwahate ma Yehoba Yaluyaluwana tamuliye, beno nata Yaluyaluwanaina 'oinega wahida mumugana talohe'amasi, ma yawasida bwebwe'ana taloba. ¹⁴ Ma 'eguma Yehoba Yaluyaluwana tamuliye, beno nata 'i'ahwa natunegita. ¹⁵ Eeta Yehoba sahena tamatamataute weyahina 'i'ahwa natunegita, ta tauda geya gide 'ina topaihowao, ma hesi gide natunao ma ma'ida 'atepatu tagwaegwae 'oina, "Tamagu!" ¹⁶ Ma weteyage Yaluyaluwanaina 'oinega sanapu 'i'ebwaya yaluyaluwada 'oida, ma 'abehega tasanapu tauda Yehoba natunao.

¹⁷ Eema helauwedi 'i'atububuya natunaina Yesu Keliso weyahina, nata Yesu mahetedai helauwedi talobadi Yehoba 'oinega. Weyahina 'eguma Keliso mahetedai muya ta'ahali, nata wete mahetedai wasawasa taloba. ¹⁸ Ma muyaedi bewa tuta talobalobadi yasanapuya geya ginaula madouna, weyahina 'abwa muliyetega miya bwebwe'ana hedada taloba, ¹⁹ weyahina ginaula mabwaiyana Yehoba 'ipaihowediya siyamwayamwana, ma nuwanuwadi madouna 'abehega tauda natunaowedi 'i'abihe latuhegita ma si'itegita.

²⁰ Ma Yehoba 'ina paihowao geya galadi, ma hesiyage 'igwaeya ta bewa tuta siheginaula besobesowa, ma hesi ma'idi hemisa wete, ²¹ weyahina 'abwa weteyage Yehoba 'i'abi'ehau hiladi, ma geya sowasawahina simwahulu, ma hesiyage 'idi miya bwebwe'ana 'i'ebwaedi, gide tauda natunaowedi.

²² Ta moisa, Yehoba 'ina paihowaedi siwelawelaha tuta mabwaiyana muya 'oidiyega, gide wahine 'ana muya henatuna 'oina. ²³ Ma tauda Yehoba Yaluyaluwana lotohona bwebwe'ana 'i'iuna 'i'ebwaegita ee 'abwa muliyetega miya bwebwe'anaina taloba moisa. Coinega bewa tuta ma'ada muya tawelawelaha, ma tayamwayamwa tolaha 'abwa wahida 'i'abi'ehau hila, ma 'i'ahwa natunegita moisa.

²⁴ Ma 'abihetenaina hemisega talobaloba, weyahina bewa tuta wahida 'idi 'ehau geya tada lobeya, eeta ma'ida hemisa tayamwayamwa 'ana siga 'ida hemisaina huwaina taloba, ma 'ane 'ida hemisaina 'ilolagu. ²⁵ Ma 'eguma 'ida hemisaina 'e'enina geya tada lobeya, tuwa 'alama 'i'itanega tayamwayamwana ee 'ana siga taloba.

²⁶ Ta Yehoba Yaluyaluwana 'ida we'a 'oidiyega, tauna 'i'abi 'abihetegita, weyahina 'ida 'ahwanoi 'oidiya geya tasanapu togidega ta'ahwanoi 'esa, ma Yehoba Yaluyaluwana hesiyage weyahida 'ihetahetapewa ta ma'enana ma'ina welaha 'i'ahwa'ahwanoi waiwai Yehoba 'oina.

²⁷ Yehoba tauna 'ida nuwatuhi 'isanapudiya, ma weteyage 'iboi Yaluyaluwana 'ina nuwatuhi 'isanasanapudi, weyahina Yaluyaluwanaina Yehoba 'ina tomotai weyahida 'i'ahwa'ahwanoi, weyahina Yehoba Yaluyaluwanaina mahetena 'idi nuwatuhi 'aigeda.

²⁸ Eeta tasanapuya 'eguma Yehoba tahelauwe nata ginaula mabwaiyadi 'i'abihe dumwaludi weyahida, beno tauna 'ina nuwatuhi gide ta 'ibwauwegita. ²⁹ Ee-

ta taiyawedi tauda 'ibwauwe pwaigita, beno 'igwae hemisegita ta tauda natunao, gide tuwa natunaina, eeta tauna 'ada tautuwa ma tauda 'ana 'alomauwao. ³⁰ Ta Yehobaina 'ihesinuwegita, ta 'ibwauwegita, ta 'i'ahwa bwebwe'anegita, ma weteyage 'ida 'ebemiya wasawasa 'i'ebwaegita.

Yehoba 'ina helau

³¹ Ma moisa Yehoba 'ina helau 'imadou hedadeya. Ta 'eguma Yehoba mahetedai, nata 'i'abihetegita, eeta geya sowana 'eta taiya 'ilolo'alehegita. ³² Weyahina Yehoba natuna moisa geya 'ida nuwahiya, ma hesiyage 'itagwaleya weyahida, 'abwa ginaula mabwaiyadi wete 'i'ebwaegita.

³³ Coinega nata geya wete taiya 'ihehe'ewegita, weyahina tauda Yehoba 'ihesinuwegita ta 'i'ahwa dumwaluwegita. ³⁴ Geya wete nata 'eta taiya 'ina gwae pa'alina 'oida 'ilagulagu, weyahina Yesu Keliso tauna weyahida 'i'amasa pwaiya ta wete 'itoholohila, 'oinega bewa tuta Yehoba 'ina 'ebeulega 'imiyamiya ma weyahida 'i'ahwa'ahwanoi.

³⁵ Coinega geya 'eta ginaula sowasawahina ma Keliso 'ina helauina 'oidega 'i'ewa yahule, mwauwedi gidemusa muya bo woya bo gomale bo hewewelohe bo hesilae ma wete 'amasa. ³⁶ Mwauwedi weyahina Yehoba 'ina Bukiya 'aigeda gwae gide 'igwaeya, "Sauga mabwaiyana 'ebe 'amasa 'oina 'amiyamiya, gide guyai bawedi sabi lohe'amasimai, beno 'ino paihowa weyahina."

³⁷ Ma hesi ginaula mabwaiyadi bewa 'oidiyega tahe-waiwaiya, weyahina Yesu 'ina helau ma 'ina 'abihetena 'oida 'imadou hedada.

³⁸ Moisa yasanapu bwaibwainiya 'abehega geya 'eta ginaula wete sowasawahina ma Yehoba 'ina helau 'i'ewayahule 'oidega, nuwana mayawasida, nuwana ta'amasa, nuwana 'eta anelose bo 'eta Tomodulele 'ina boda 'idi paihowega, bewa tutaina nuwana tuta 'inaonaoma 'oina, bo toloinao galewa nuwana bale'uwa 'idi waiwaiyega. Weyahina Yehoba 'ina helauina, 'ida Bada Yesu Keliso 'oinega, geya 'eta taiya sowasawahina ma 'i'ewayahule 'oidega.

Yehoba 'ina bodao meIsileliyadi

9 Ciyagwao, geya ya'abo, nuwagu 'igala moisa 'igu susuwao meIsileli weyahidi, ma tuta mabwaiyana 'ategu 'imuyamuya weyahidi, weyahina Keliso geya si-da hemisaeya. Cigu gwae bewa Keliso ma Yaluyaluwana Tabuna sisanasanapu 'abehega yagwaegwae moisa. ³ Ma weyahidi yanuwauwatuhi madouna 'eguma togidega ma Yehoba 'ina helauina 'i'ebwaegauwa, beno Yesu Keliso, 'oiguwega 'i'ewa ma 'i'ebwaedi 'igu bodaedi, ma taugu 'ana mwau yaloba, taudi weyahidi. ⁴ Ta moisa 'igu bodaedi beno mwalo Yehoba 'ihesinuwa pwaidiya ta 'i'ahwa natunediya. Cina wasawasa ma 'ina gwae hemisao eema 'ina loinao bwebwe'adi 'i'ebwaediya. Ma wete tapwalolo ta ginaula 'ausaladi 'igwae hemisaeya babada nu-

genugetadi 'oidiya. Taudi gide Ebalahamo ma Aisake ma Yakobo, eeta muliyetega Ebalahamo 'ina susuina 'oinega Keliso 'ilatuma. Tauna Yehobaina tahepwatuwe tuta mabwaiyana 'oidiya, 'iboi 'ihane hedadeya. Emeni.

⁶ Yehoba 'ina gwaeyedi bewa geya 'ehetete, ma hesiyage huwaina 'i'abihelatuya susu Isileli moisa 'oidiya, ta geya wete susu Isileli mabwaiyadi 'oidiya, ma tuwa hesihesinuwadimo. ⁷ Ta 'ana moisa beno Ebalahamo 'ina susuwao mabwaiyadi Yehoba geya 'ida 'ahwa natunedi, weyahina Yehoba Ebalahamo 'ihewgae pwaiya, 'igwaeya,

“Cino susuwao beno natuina Aisake natunao,” ma geya wete taiyawedi tasina natunao 'oidiyega. ⁸ Gwae bewa 'ana sanapu 'ihe'ita pwaigita moisa, beno Yehoba natunao geya Ebalahamo 'ina susu 'oinega, ma hesiyage taiyawedi taudi Yehoba 'igwae hemisaediya. ⁹ Weyahina mwalo Yehoba Ebalahamo 'oina 'igwae hemisa, 'igwaeya,

“Cabwa tuta yahesinuwaneya matada 'oina yahilama ma natuu loheyana ya'ebwaego mwanu Sela 'oinega.”

¹⁰ Ta gide wete tubumai Aisake 'iheloheya ma Libeka 'ihaiya, ta natudiyao didiluwaluwa 'i'elagatediya, ta 'abwa 'ina tuta 'ahalaina ma Yehoba Libekaina 'ihewgae, 'igwaeya,

“Ceguma natumwaowedu 'uhenatunedi, 'alomau 'abwa tolugetainaina 'iloinae.”

Eeta bewa Yakobo ma *Iso* 'oidiyega tasanapu bwaibwainiya 'abehega gwagwamaidiyedi geya 'idi paihowa bwebwe'ana nuwana galana 'oidiyega 'ihesinuwedu, ma hesi 'iboi 'ina gwae hemisa 'oinega. Weyahina Yehoba 'ihesihesinuwa geya tomota 'idi paihowega ma hesi 'iboinamo 'ina nuwatuwega. ¹³ Yehoba gide wete 'ihewwaila 'ina Bukiya 'igwaeya,

“Yakobo yahelauweya madouna, geya *Iso*.”

¹⁴ Cabwa to'aha hede nata tagwaene Yehoba 'ina paihowa bewa gidemusa, galana bo geya? Geya galana! ¹⁵ Weyahina Mosese 'ina loina 'oina Yehoba 'igwaeya,

“Ceguma taiya nuwanuwagu yahelauwe nata yahelauwe, ma 'eguma taiya wete ya'atemuyamuyae, nata wete ya'abihete.”

¹⁶ Ma bewa 'ihe'itegita 'abehega Yehoba 'ina helau geya 'ida latu daitama tauda 'ida nuwatuwao nuwana paihowao 'oidiyega, ma hesiyage tauna tuwa 'ina 'atemuyemuyega.

¹⁷ Ma bewa wete 'aigeda 'ebe'ita *Pelo* 'oinega, weyahina mwalo Yehoba 'ina gwae Peloina weyahina, 'igwaeya,

“Cebe loina ya'ebwae pwaigowa 'abehega 'ulo'alehegau, eema 'ane taugu 'igu waiwai 'u'ita, eema 'ane sanigu 'i'edadana bale'u mabwaiyana 'oina.”

¹⁸ Eeta, 'eguma Yehoba nuwanuwana taiya 'ihelauwe, nata 'ihelauwe tuwa, ma 'eguma nuwanuwana wete taiya 'i'abihedeba pa'ali, nata tuwa 'ideba pa'ala sehe.

Yehoba 'ina gamwasowala ma 'ina 'atemuyamuya

¹⁹ Nuwana tupwami nuwatuwu bewa weyahina wanuwatuwu 'abehega 'eguma mabwaiyada mu-mugadaina Yehoba 'ina hesinuwega, to'aha hede weyahina 'ihe'ewegita? ²⁰ Ciyagwao, tauda geya 'ilobwainegita ma Yehoba 'oina tagwae hila, eema 'ebe'ita gide towalata'abi, 'aigeda tuta loheyainaina walata 'i'abidiya, ma 'aigeda walatana 'ihewgae to'abiina, 'igwaeya, “To'aha weyahina geya 'u'abigau gide 'iyaguina?”

²¹ Ta 'ana dumwalu hesi beno to'abiina 'iboi 'ina 'abi 'iloinae, 'eguma nuwanuwana bale'u 'aigedaina 'oinega walata 'eluwa 'i'abidi, ma 'aigeda 'ana 'ita 'ausalana, ta 'aigedaina geya. Bewa bwebwe'ana!

²² Ta Yehoba wete gidemusa 'ina paihowa 'iboi 'iloinae, weyahina tuta mabwaiyana togala 'oidiya 'ihe'alama'i'ita madouna 'abehega 'idi pui weyahina sahena 'ida hemahemasedi, ma tuwa geya sida hematamataneya, ma 'inuwatuhuwa 'abehega sowasowana tuwa 'iloinaedi, 'ina gamwasowala ta 'ina waiwai matadiyega si'ita. ²³ Ma nuwanuwana wete 'ina wasawasaedi mwalo 'i'atububudiya tauda 'ihelauwegita weyahida, 'ihe'itae. ²⁴ Coinega boda 'eluwa 'oidiyega 'ibwauwegita, tauma boda Yudiya ma 'omi tomiya ganamuli. ²⁵ Gidemusa palopita Hoseya 'ina bukiya 'ihewwaila, 'igwaeya,

“Tomotaiyedi taudi geya 'igu bodao taudi nata yabwauwedima 'igu boda 'oina siluhuma, weyahina mwalo taudi geya 'igu helau 'alona sida miya, ma bewa tuta yahelauwediyega. ²⁶ Mwalo Yehoba 'ihewgae, 'igwaeya, ‘Comi geya 'igu bodao’, nata bewa sibuihila ta sibwauwedu, sigwae, ‘Taudi Yehoba miyamiya hatayana natunao.’”

²⁷ Aiseya gidemusa wete meIsileli weyahidi 'igwaeya, “Cabwa, susu Isileli sihenatuna yadayada gide namonamowedu hola lasalasa, ma 'iyamo 'oidiyega nata tupwatupwadimo Yehoba 'i'etolemedi. ²⁸ Weyahina Yehoba nuwanuwana gogo gabulena mabwaiyana 'iloina mwamwayauwe.”

²⁹ Ma Aiseya wete gide 'ina hepwaila 'igwaeya, “Yehoba 'iboimo Tohewaiwai, 'oinega 'eguma geya 'eta 'ina boda tupwatupwadi 'i'atemuyamuyae, nata mabwaiyada 'ilamanigita, gide 'aneyage *Sodoma* ma *Gomola*, mabwaiyadi 'imutudiya.”

MeIsileli geya sihemisa

³⁰ Bewa 'oinega tasanapu 'abehega taudi tomiya ganamuli geya sitohotoho ma Yehoba 'i'ahwa dumwaluwedi, ma hesi 'idi hemisa tuwa 'oinega 'i'ahwa dumwaluwediya. ³¹ Ma Isileliyedi hesiyage si'ai'apate ma 'abehega loina 'ana muliya 'oinega Yehoba 'i'ahwa dumwaluwedi, ta si'ai'apate 'asaya.

³² Taudi 'idi nuwatuwu 'abehega 'idi paihowa weyahina Yehoba 'i'ahwa dumwaluwedi, ma geya sihemisa 'oina, eeta beno 'idi pui gidemusa da'ule 'oina sihetu-

pediya. ³³ Ma Yehoba 'ina Buki 'oina da'ule 'ebe tu-paina weyahina 'ihewwaila, 'igwaeya,

“Wa'itayahi bwaibwainigomi, weyahina da'uleina nata Saiyoni 'oina yalagu, ma tomota nata 'oina situpa ma sibe'u, ma 'eguma taiyawedi tauna tuwa da'uleinaina sihemisaeya nata geya'abwa siwe'awe'a.”

10 Ma 'iyagwao, moisa 'igu bodaowedi yanuwanuwa tuhuyahidi madouna togidega ma 'etolema siloba, ee 'oinega tuta mabwaiyana weyahidi ya'ahwa'ahwanoi waiwai Yehoba 'oina. ² Ta yasanapu bwaibwainidiya Yehoba weyahina sihematamatana madouna, ma hesiyage geya 'ana 'eda moisa 'oinega sida tauya. ³ Cedaina sihemata hwadiyeya, 'oinega siboidimo 'idi nuwatuhi simuliyediya ma 'abehega 'oidiyega Yehoba 'i'ahwa dumwaluwedi, ta si'aipate 'asaya, weyahina Yehoba 'ina nuwatuhiina 'adi 'ahwadumwalu weyahina geya sihemise. ⁴ Ma Keliso 'ina paihowega Mosese 'ina lolina 'oidega 'igumwala, eeta bewa tutaina tauna 'ina lolina 'ihegaineya ma 'eguma taiya Keliso 'ihemisa, nata Yehoba 'i'ahwa dumwaluwe.

Yehoba 'ina 'etolema mabwaiyada weyahida.

⁵ Bewa gide Mosese 'igwae 'esa 'ada 'ahwadumwalu weyahina ma 'ilelediya, 'igwaeya,

“Ceguma taiya lolina mabwaiyana 'imuliyedi, nata yawasi bwebwe'ana 'iloba, bewa tutaina ma wete tuta 'inaonaoma 'oidiya.”

⁶ Ma bewa tutaina tauda 'ida hemisa 'abehega Yehoba tauna 'i'abi 'ehaugita, ma tauna weyahina Yehoba 'ina Buki 'oina 'ihewwaila, 'igwaeya, “Geya sowana 'eta taiya 'oimiyega 'inuwatuhu ma 'igwae, 'Taiya nata 'ihane Galewa?” Bewa gwaeina 'ana sanapu 'abehega, “Taiya nata Keliso 'itoeyama.”

⁷ “Ta wete geya sowana 'eta 'oimiyega 'igwae, 'Taiya nata 'idobi bale'u dudunina?” Gwae bewa 'ana sanapu 'abehega “Taiya nata Keliso 'amasega 'i'abihetoholo hileyama?”

⁸ Ma he'ita moisa Yehoba 'ina Buki 'oina bewa gide, “Gwaeina deimiya tuwa 'imiyamiya beno 'ahwamiya ma wete 'atemiya.”

Gwaeinaina beno hemisa weyahina 'alologuguyae 'oimiya, ⁹ ma 'abehega Yehoba 'i'etolemegita 'eguma 'ahwadega tatagwatagwala ma tagwae, “Yesu 'owa 'igu Bada”, ma 'atedega tahemisa 'abehega Yehoba Yesu 'i'abihe toholohileya 'amasega. ¹⁰ Weyahina 'atedega tahemiseya eeta Yehoba 'i'ahwa dumwaluwegita. Ta wete tahetohewwaila weyahina, ma 'i'etolemegita. ¹¹ Gide Yehoba 'ina Bukiya 'ihewwaila, 'igwaeya, “Ceguma taiyawedi sihemisa, nata geya'abwa siwe'awe'a.”

¹² Ta geya 'eta wataha 'omi tomiya ganamuli ma tau-ma meYudiya gamwagamwanida, weyahina mabwaiyada tauna 'ida Bada, 'oinega 'eguma ta'ahwanoi 'oina, nata 'ihelau bwaibwainigita. ¹³ Weyahina 'eguma taiya Badaina 'oina 'i'ahwanoi, nata 'etolihasa 'iloba.

¹⁴ Moisa, tomota geya sowasowahina ma 'etolihasa weyahina si'ahwanoi 'oina, 'eguma geya sihemisa.

Geya sihemisa weyahina geya Badaina sanina sihesagohe. Ma geya sihesagohe weyahina geya 'idi tologuguyamo. ¹⁵ Ta 'eguma Bada tologuguya 'ihewwasaedi sitauya 'oidiya, nata Yesu wasana sihesagohe ma sihemisa, eema 'eguma saninega si'ahwanoi nata 'i'abihetedi, weyahina Yehoba 'ina Buki 'oina gide wete 'ihewwaila pwaiya, 'igwaeya,

“Tologuguyaowedi taudi tetela bwebwe'ana si'eweyama weyahidi tayaliyaya.”

¹⁶ Ma tupwadi geya sihemisa, weyahina Aiseya 'ihewwaila pwaiya weyahidi, 'igwaeya,

“Bada yo, 'ino gwaeina weyahina geya si'ahwa moisaegau.”

¹⁷ Eeta 'eguma Keliso weyahina taloguguya, nata hisahisadimo sihesagohe ma sihemisa. ¹⁸ Ma togidega meYudiyaedi 'ina gwaeina sihesagoheya, bo geya? Cehe sihesagoheya, ta Yehoba 'ina Buki 'oina 'ihewwaila pwaiya, 'igwaeya,

“Cidi loguguyaina 'asa mabwaiyadi sihesagoheya, weyahina gogo gabulena mabwaiyana 'oidiya 'i'edadana.”

¹⁹ Ta gwae bewama togidega weyahina meIsileli sinuwa sabwalena, bo geya? Cehe, sinuwa sabwalena, weyahina Yehoba mwalo Mosese 'oina 'ihewwaila 'igwaeya,

“Comi meIsileli nata 'igu paihowega hali tomota matahwadi wahe'ipi'ipiyedi, ma nata wete wagamwasowaledi weyahina 'abehega taudi geya 'igu bodao moisa.”

²⁰ Ma Aiseya Yehoba 'ina gwaeina wete 'igwae waiwaiya, 'igwaeya,

“Tomotaiyedi taudi geya si'ebesegau, nuwana sihesilalegau, 'oidiya yalatuwa, ma ba'idagwao 'ah'e'iyaiyaguwa.”

²¹ Ma 'ina gwae wete pa'alina meIsileli weyahidi 'igwaeya,

“Tuta mabwaiyana yabwauwauwedi eema 'abehega sitauyama 'oiguwa, ma hesi si'ita'ita guipailegau, weyahina taudi tuwa mumugadi gide, toheguipaila.”

MeIsileli tupwadimo 'abwa simiya bwebwe'ana

11 Ta bewa 'igu hesilala, togidega Yehoba 'ina boda meIsileli 'iguipalediya, bo geya? Geya! Weyahina taugu 'aigeda gwama Isileli, susu Beniyamina 'oinega, ma 'ima susu madouna 'ima babadega, sanina Ebalahamo.

² Coinega yasanapuya 'abehega tauna Yehoba 'ina tomotaiyao, mwalo hene 'ihesuwanemaiya ma 'abehega 'ina bodao, ee 'oinega nata geya 'ilolosomanemai. Ma mwalo heneyage, Ilaitiya meIsileli 'ilomugiyediya Yehoba 'oina, ta 'ina Bukiya 'ileleya, 'igwaeya, ³ “Bada yo, 'ino palopitao mabwaiyadi silohe'amasidiya, ma 'ino pwaoli kwasaina si'abihegaleya, ma yaboigumo yatupwa, ma nuwanuwadi bewa tuta wete silohe'amasigau.”

⁴ Ma Yehoba Ilaitiya 'ihewwaila, “Geya 'abehega 'uboimo 'umiyamiya, beno wete 'igu bodao site sebeni

tausani simiyamiya, taudi Ba'ala* 'oinega yahahega-galedi, eeta geya 'oina sida tuluha."

⁵ Bewa sauga wete gide Yehoba 'ina bodao meYudiya, 'ai'aigedamamo 'ihesinuwemaiya 'ina helauwega, eeta tauma bewa 'atupwa 'amiyamiya. ⁶ Cetolihāsaina 'alobeya, geya 'abehega 'ima paihowa 'oidiyega ma hesi Yehoba 'ina helau 'oinega, weyahina 'eguma helau ma'ana maisa, beno geya helau moisa.

⁷ Bewa lamuna 'oinega meIsileli mabwaiyadi 'etolihāsaina si'ebesa 'asaeya, ma tauma tupwatupwamamo hesiyage Yehoba 'ina bodao hesihesinuwama 'etolihāsaina 'alobeya, weyahina meIsileliyedi mabwaiyadi deba pa'apa'alidi eeta geya siloba.

⁸ Ma Yehoba 'ina Buki wete gide 'ihepwaila 'esa, 'ig-waeya,

"Nugeta hene 'ana siga nige bewa Yehoba 'idi nuwatuhi 'i'e'abi buidiya, ta matadi 'igihagibudiya, ma tenadi 'igihetuidiya."

⁹ Ma Debida wete gide 'ina hepwaila 'igwaeya, "Sawasawahina 'idi guyai 'oidiyega 'adi loina siloba, ma gide si'wa 'oidiyega sisi'wediya, ma wete gide sa'e 'oidiya sibe'uwa.

¹⁰ Ta 'ilobwainediya tuwa simata gibugibu, ma 'ane geya sowana to'aha si'ita'ita, ma wete tuta mabwaiyana 'adi 'aha'ahala mwauna 'oidiyega tuluhadi silotayohu hataya."

Cetolema taudi geya meYudiya weyahidi

¹¹ Taudi Yudiyaedi situpa eeta togidega 'adi loina? Cabehega nage sibe'u hataya ma nata geya wete sitohotolo hila, bo? Nata geya! Cabwa sitoholo hila! Ma hesiyage wanuwatuhuyahi 'abehega taudi sipuiya, eeta 'omi tomiya ganamuli 'etolema walobeya, ma meIsileliyedi nata sihe'ipi'ipiyegomi. ¹² Ta moisa, 'omi geya meYudiya 'etolemanaina walobeya, weyahina meYudiyaedi si'elobe'uwa, ma 'eguma sitoholo hilama beno 'ebe yaliyaya madouna mabwaiyada 'oida.

¹³ Cigu hegwaegwae bewa 'omi tomiya ganamuli weyahimi. Taugu Yesu Keliso 'ana tohepwaila mabwaiyami 'oimiya, eeta 'igu paihowaina weyahina yagwae hane, ¹⁴ ma 'omi tomiya ganamuli nata taudi meYudiya sihe'ipi'ipiyegomi, ma 'ane 'idi he'ipi'ipiina weyahina nuwadi sibuidi ma 'etolema siloba Yehoba 'oinega. ¹⁵ Ma Yehoba meYudiya 'iguipalediya ma 'abehega 'omi tomiya ganamuli 'i'ahwa 'iya'iyaguwegomi, eeta tolahisa 'eguma meYudiyaedi si'auta hilama, beno 'ausala hedade, ma 'ana 'ita nata gide 'abwa taudi 'amasega sitoholo hila.

¹⁶ Ma tubudiuina Ebalahamo moisa Yehoba 'ina loheya, eeta taudi wetenuge Yehoba 'ina tomotaiyao. Eema 'ebe'ita 'aigeda bewa ya'ebwaegomi. Ceguma 'wateya ma'ehauna wa'ita ma 'ausalana, beno wasanapu pwaiya 'abehega 'e'etahi nata bwebwe'ana. Gide wete 'eguma 'aiwe 'eta lamuna wa'ita ma 'ausalana, beno wete wasanapu pwaiya 'abehega lahalahanaowedi bwebwe'adi.

¹⁷ Eeta taudi meYudiya gide tuwa Yehoba 'ina 'aiwe lahanao tupwadi silotalasa, ta 'omi 'oimiyega 'i-

hemiyalaenediya, weyahina 'omi hali 'aiwe lahanao ma 'ihesinuwegomiya, ta 'ina 'aiweina 'oina 'ilagu hepa'igomiya, ma 'ina 'aiweina 'oinega 'ana we'ahaga wanumanuma, beno Yehoba 'ina helau walobeya.

¹⁸ Ma hesiyage 'ina helauina sahena weyahina wagwaegwae hanehane, weyahina laha geya sowasowahina lamu 'iloinae, ma lamu hesiyage sawasawahina laha 'iloinaedi.

¹⁹ Weyahina 'eguma wanuwahane, ma wagwae, "Yehoba 'ina 'aiwe lahanao 'ilasa pwaidiya, eema tau-ma 'omega 'ihemiyalaediya." ²⁰ Beno moisa. Ma hesiyage wanuwatuhuyahi beno lagalagaedi 'ilasediya weyahina geya sida hemisa, ma 'omi 'imi hemisega yawasimi bwebwe'ana walobeya. Eeta 'ami lobwaina Yehoba wamataute ma sahena wanuwauwa hanehane. ²¹ Nata gide lahalahaedi 'ane Yehoba 'ina 'aiwe moisa 'oinega 'ilasalasa yahulediya, 'i'ewahiladi ma 'ihemiyalaenegomi, ma 'omi 'i'ewa yahulegomi.

²² He'ita bewama ta'iteya Yehoba 'ina helau ta 'ina loina pa'ala, weyahina tobe'u 'oidiya 'ina loina pa'alina 'ilagulagu, ma hesi 'omi 'ihelauwegomiya, ma 'eguma 'ina helauina walogwahate, 'omi wete 'ilasa yahulegomi. ²³ Ta 'eguma meYudiyaedi sinuwabui ma sihemisa hila, nata wete Yehoba 'oina 'ilaguhepa'i hiladi, weyahina Yehoba sowasawahina ma gide 'ipaihowa 'esa.

²⁴ Ma 'omi geya meYudiya wanuwatuhuyahi 'abehega mwalo 'omi hali 'aiwe lahanao, ta geya Yehoba 'ina 'aiwe 'oina wada miya, ma 'ina paihowa 'ebe henuwanainaida madouna 'oimiya 'ipaihoweya, weyahina 'ina 'aiwe 'oina 'itubwegomiya, ma meYudiyaedi taudi Yehoba 'ina 'aiwe lahanao moisa sawasawahina wete 'ilagu hepa'ihiladi 'ina 'aiweina 'oina.

MeIsileli 'adi 'abihetena

²⁵ Ciyagwao, nuwanuwagu ginaula 'aigeda dahwadahwaina meIsileli weyahidi yahepwaike 'oimiya ma 'ane sahena wanuwauwa hanehane, ma ginaula bewa wasanapu 'abehega nata meIsileliyedi sidebapa'ala 'ana siga 'omi tomiya ganamuli hesihesinuwami mabwaiyami 'abihetena wa'ewa.

²⁶ Ma 'ane meIsileli mabwaiyadi 'abihetena 'abwa siloba. Weyahina Yehoba 'ina buki 'oina 'ihepwaila, 'ig-waeya,

"To'abihetenaina, gwama Saiyoni, 'abwa 'ilatuma, ma susu Yakobo 'idi puiyedi 'i'ewayahuledi. ²⁷ Ma tutaina 'eguma 'idi puiyedi ya'ewayahuledi, nata gwae hemisa 'ausalana ya'ebwaedi."

²⁸ Ma bewa tutaina moisa meYudiyaedi Yehoba silola'alehe, weyahina tetela bwebwe'ana siguipaileya, 'oinega 'omi tomiya ganamuli 'abihetena wa'eweya, ma hesiyage wanuwatuhuyahi 'abehega meYudiyaedi Yehoba 'ihelauwediya, weyahina mwalona tubudiyawedi Yehoba 'ihesinuwediya 'ina bodao.

²⁹ Ma geya sawasawahina Yehobaina mumugana, ma 'ina hesinuwana, nuwana 'ina helau, 'oidiyega 'ibui.

³⁰ Ma 'omi geya meYudiya hesiyage mwalo geya Yehoba wada muliyeya, ma bewa tutaina Yehoba 'ina 'atemuyamuya walobeya, weyahina meYudiyaedi Yehoba siguipaileya.

³¹ Wete gide taudi 'abwa Yehoba 'ina 'atemuyamuya siloba, gide 'omi tuta bewa walobeya. ³² Eema tologuipaila mabwaiyada bewa gide Yehoba 'imumuga 'ese-gita ma 'abehega 'ina 'atemuyamuya 'ihe'itegita.

³³ Ma moisa, Yehoba 'ina lolina ta 'ina sanapuwao si-hemadou hedada, ta geya 'eta wete taiya 'oidega sawasawahina Yehoba 'i'epatei ma 'ina nuwatuwuwo ta 'ina paihowao 'isanapudi, nata tahiya'asae. ³⁴ Cina sanapuina 'imadou hedada, ta geya sawasawahida tahututao ma 'abehega 'eta to'aha nata 'oina tahe'ita, ³⁵ nuwana 'eta to'aha weyahina 'ana haga talagu ma 'i-hemaisa 'oida.

³⁶ Weyahina tauna ginaula mabwaiyana 'adi topai-howa, ma tauna wete 'ina waiwaiyega 'iboi weyahina 'ipaihowediya. Eeta Yehobaina tauna tahepwatu hatae. Emeni.

Wahida tatagwaledi Yehoba weyahina

12 Tasigwao, wanuwatuhuyahi 'abehega Yehoba 'ina 'atemuyamuya 'oida 'imadou hedada, ee 'oinega bewa 'igu loguguya 'oimiya, tuta bewa mayawasimi wamiyamiya wapwaoliyegomi Yehoba 'oina, weyahina Yehoba nuwanuwana wahimi mabwaiyadi watagwaledi 'ina paihowa 'oina. Bewa gide paihowa 'esaina beno tapwalolo moisa 'ina 'eda Yehoba matana.

² Sahena bale'u mumugana 'oina watagwa tagwalegomi, ma hesi wahimi mabwaiyana watagwaledi Yehoba 'oina. Coinega 'imi nuwatuwuwo Yehoba 'i'abi hehauhaudi, ma 'ina nuwatuwuwo bwebwe'adi ta yaliyaliyayadi ma dumwadumwaludi wasanapudi.

³ Camo'isamo tuwa Yehoba 'oinega 'atemuyamuya yalobeya, ma sawasawahigu wete yaloguguya 'oimiya eema sahena wanuwanuwa hane, ma hesi ma'imi sanapu wanuwatuwuwo bwaibwaina, weyahina Yehoba 'ina heguheguyai 'oida 'ida hemisa talobediya, ⁴ eeta wahidaina 'aigeda tuwa, ma yahudi 'idi paihowa havana ma hagana.

⁵ Tauda gidemusa Yesu Keliso yahunao, ma 'aigeda 'aigeda 'ida paihowao havana ma hagana, ma hesiyage mabwaiyada Keliso 'oina taheboda 'aigeda ma tahe'abi 'abihetena. ⁶ Tauda 'aigeda 'aigeda sanapu ma waiwai Yehoba 'ihегуаigita, eeta tupwadi 'adi heguheguyai havana 'iyadiyao 'oidiyega. Weyahina 'eguma taiya ma'ina hemisa, ma Yehoba 'ina nuwatuwuwo 'igwaehapwese, beno tuwa 'ana lobwaina ma gidemusa 'ipaihowa 'ese.

⁷ Ma 'eguma taiya 'abihetena 'isanapuya, nata 'iyanao 'i'abihetedi. Ma 'eguma taiya he'ita 'isanapuya, 'ihe'ita tuwa. ⁸ Eema 'eguma taiya tuta baibaiwana 'iyanao 'i'abi'abi hewaiwaiyedi, ee 'ipaihowa gide-musa. Ma taiya wete tuta baibaiwana 'i'ehe'ehele, beno ma'ina 'atetagwala 'i'ehele. Ma 'eguma taiya 'i-hetohanugeta, 'ida paihowa bwaibwaina. Ma 'eguma

taiya ma'ina 'atemuyamuya, ee 'iyanao 'i'abi'abihetedi ma'ina yaliyaya.

Helau 'eda moisa.

⁹ Wahelau moisa. Pui waguipaile, ma mumuga bwebwe'ana hesiyage wa'abiyahi. ¹⁰ Ciyamiyao wahelau bwaibwainidi, ma wete wahe'asisiyanedi, ¹¹ ma Yehoba 'ina paihowa 'oina sahena walologuipaila, ma hesi ma'imi 'atetagwala wapaihowa.

¹² Ma wanuwatuhuyahi 'abehega tuta 'inaonaoma Yehoba 'ina 'abihetena 'ilatuma, ma weyahina wayaliyaya, 'oinega 'imi miyamwau 'oidiyega wa'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina, ma'imi 'alama'i'ita. ¹³ Ma 'eguma tasimiya 'eta to'aha mwau 'ilatu 'oidiya, beno 'imi tobwatobwega wa'abihetedi, ma wete wabwauwedi 'imi hada.

¹⁴ Ma 'eguma taiyawedi siguipailegomi geya sowana waheheliyedi, ma hesi wagwae helau 'oidiya. ¹⁵ Ma 'eguma toyaliyaya wa'itadi, mahetemiyao wayaliyaya. Wete gide 'eguma tohedoudou wa'itadi, mahetemiyao wahedoudou, ¹⁶ eema 'ane waboi wahelau hilegomi. Ma sahena wanuwanuwa hanehane, nuwana watohotoho ma wahetoloina, ma hesi taudi geya sanidimo wa'ahwa 'iya'iyaguwedi.

¹⁷ Ma 'eguma taiyawedi silo'alehegomi, sahena mumuga galana 'oinega wahehemaisedi, ma hesi wahe-maisedi mumugaedi gide tomtai mabwaiyadi si'ahwa'ahwa bwebwe'ane 'oidiyega. ¹⁸ Eema wete watoho waiwai ma mumuga bwebwe'ana 'oinega tomta mabwaiyadi mahetemiyao wamiya daumwala. ¹⁹ Ma sahena wahehetoloina togala 'oidiya ma 'abehega 'idi pui wahemaisedi, weyahina bewa ginaulaedi Yehoba tauna 'ana toloina, ta Yehoba 'ina buki 'oina gide 'i-hepwaila 'esa, 'igwaeya,

“Tomotai 'idi pui weyahina yaboigumo 'abwa yaloinae.' Yehoba 'ina gwae gide.”

²⁰ Ma 'eguma 'ami 'alehao sigomale 'e'ahai wa'ebwaedi, bo 'eguma tani'odi 'iyahala we'aha wa'ebwaedi, eema 'ane 'idi puiyedi weyahidi sideba mwadina ma sinuwabui. ²¹ Eeta sahena pui watagwatagwale ma 'oimiya 'ihewaiwai, ma 'omi hesiyage wahewaiwai sine mumuga bwebwe'ana 'oinega.

Toloinao tahe'asisiyedi

13 Mabwaiyada 'ilobwainegita ma 'ada toloinao tahe'asisiyanedi, weyahina 'idi paihowaina Yehoba 'i'ebwaediya. Ma 'eguma 'idi paihowaina geya Yehoba 'oinega, geya sawasawahidi sihetoloina 'oida. ² Eeta 'eguma taiya toloinaedi 'isinalidiya beno Yehoba 'ina paihowa 'isinaliya, eeta 'abwa maisa galana 'iloba Yehoba 'oinega. ³ Ta toloinaedi 'idi paihowa geya 'abehega tobwebwe'adi si'ehematautedi, ma topui hesiyage si'ehematautedi 'idi puiyao weyahidi. Ta 'eguma geya nuwami toloinaedi wamatautedi, mumugami hedeyage sidumwalu, eema 'ane si'ahwa bwebwe'anegomi.

⁴Weyahina taudi Yehoba 'ina topaihowao ma 'ane si'abihetegomi. Ma 'eguma mumugami galana, nata wa'ateyoho, weyahina taudi toloinao 'abwa siloinogomi. Weyahina Yehoba lolina 'i'ebwaediya ma topui siloinaedi. ⁵Eeta 'ilobwaineya ma toloinao tahe'asisiyanedi, tabu ta lolina taloba, beno 'eguma mumuga bwebwe'ana nuwanuwada.

⁶Sawasawahina wete 'ida takesi ta'ebwaedi, weyahina taudi Yehoba 'ihésinuwediyá ta 'ina paihowa sipaipaihowa. ⁷Coinega takesi 'adi tuta 'ewa 'oina ma'ida tagwala tatakesi, ma weteyage toloinao ma babada tahe'asisiyanedi ma weyahidi tayaliyaya.

Helau

⁸Cami buki wahemaisa hegumwalidi, eema 'ane buki 'aigeda tuwa weyahina wanuwatuhutu beno helau, tauna geya sawasawahida tahemaisa hegumwali, weyahina 'eguma 'iyadao tahelauwedi beno lolina mabwaiyadi tapaihowediya, ⁹loinaedi 'ane gide sigwaeya, sahena logwali, sahena lohe'amasa, sahena yagaha, sahena matalolo, eema tupwadi wete. Ma loinaedi 'adi bwagila, bewa gide 'igwaeya, "Ciyamwao 'uhelauwedi gide 'uboi 'uhehelauwego."

¹⁰Ceguma lolina bewa 'upaihowa, 'ana gwae gide beno Mosese 'ina loinao mabwaiyadi 'upaipaihowadi, weyahina 'eguma taiya 'atena helau 'imiyamiya, nata geya sowana 'iyanao 'idi miya 'i'abihegala.

¹¹Ee 'oinega bewa tutaina sawasawahina tuwa 'eguma gide wapaihowa 'esa, weyahina 'ida tuta 'i'iunamo ma 'igumwala. Yesu bo'i wahemiseya, ee 'oinega sahena wa'eno'eno ma hesi wa'o'oyatola, weyahina 'ida tuta 'i'iunamo ma 'ada To'abiheteina 'ilatuma.

¹²Ta moisa tuwa 'i'iunamo gona 'i'adale, eema 'ane nihuwana 'ana paihowa ta'ebesine, ma ta'atububugita sabwelo 'ana paihowa weyahina. ¹³Coinega ta'ita yahigita ma sahena we'aha waiwaina tanumanuma ma taheyauyaule, sahena wete talologwali, ma sahena wete tahe'ahwa panapanawa, nuwana tahe'upwa besobeso.

¹⁴Sahena bale'u mumugana weyahina tanuwatuhutu, ma hesiyage 'ida Bada Yesu Keliso mumuganega tatauya.

Lomugi weyahina

14 Tupwadi tomota 'idi hemisa we'ana, sawasawahina tatagwala ma 'ida boda 'oina siluhuma ma tahe'iyai'yagu, ma hesi sahena mahetedao tahe'ohe'ohe. ²He'ohe'oheina gide 'eguma tupwami wagwae, "Ce'ahai mabwaiyadi sawasawahina ta'aidi." Ma tupwami 'imi hemisa we'awe'ana wagwae, "Cuibai ta'etala he'asisiye, sahena ta'ai'ai."

³Sahena taudi to'e'uibai sisinasinala to'etala he'asisiyedi 'oidiya, eema to'etala he'asisiyedi wete, sahena to'e'uibaiyadi si'ahwa'ahwa galagalaedi, weyahina Yehoba 'ihésinuwediyá 'abehega tauna natunao, ⁴ma wete tauna 'ina topaihowao, eeta tauna tuwa 'adi to'itayahina, ma 'owa geya. Coinega 'eguma 'i'ahwa

bwebwe'enedi bo 'i'ahwa galagalaedi 'iboi 'ina 'ebeloina, weyahina tauna sawasawahina 'i'abihe waiwaiyadi ma geya sowana siwe'awe'a.

⁵Tupwadi tomotai 'idi nuwatuhu wete gide 'abehega sabwelo tupwadi ma'adi he'asisi madouna, ma 'iyadiyao tupwadi 'idi nuwatuhu 'abehega sabwelowedi mabwaiyadi tuwa mahemahetena. Ceguma nuwatuhu bewa gide talobeya, 'ilobwaineya ma 'aigeda 'aigeda taunamo 'eguma to'aha 'eta 'isanapuya 'abehega bwebwe'ana, beno 'imuliye tuwa. ⁶Ma 'eguma 'eta taiya sabwelo tupwadi 'ihe'asisiyanedi, tauna 'ipaipaihowa gidemusa Yehoba weyahina. Wete gide 'eguma 'eta taiya 'e'ahai mabwaiyana 'i'ai'ai besobeso, tauna 'iboi 'ina nuwatuhu beno 'abehega 'ina 'aiyega Yehoba 'ihe'asisiye, eema 'e'ahaiyadi weyahidi 'iloloyauwedo Yehoba 'oina. Wete gide 'eguma 'eta taiya 'e'ahai tupwadi 'i'etala he'asisiyanedi, tauna 'iboi 'ina nuwatuhu ma 'abehega Yehoba 'ida he'asisiye, ma weyahina 'iloyauwedo 'oina.

⁷Ma geya 'eta taiya 'oidega sawasawahina ma 'iboi 'iloinae yawasina bo nuwana 'ina 'amasa weyahina.

⁸Ma 'ida Badaina hesiyage tauna yawasida mabwaiyana ma 'ida 'amasa 'iloloinaedi, weyahina tauda 'ina bodao. ⁹Bewa weyahina Keliso 'i'amasa ma 'itoloholohila, ta 'abehega to'amasaedi ma tauda mayawasida mabwaiyada 'oida 'ihetoloina.

¹⁰Coinega wanuwatuhuyahi ma sahena wagwaegwae hesinuwa bo tasimiyao walolomugiyedi, weyahina tuta 'inaonaoma 'abwa mabwaiyada Yehoba matana tatoholo ma 'iloinaegita, ¹¹gide Yehoba 'ina Bukiya 'i'hepwaila,

"Yehoba 'igwaeya: Taugu miyamiya hatayagu, eeta 'abwa tomota mabwaiyadi si'etuluha 'oiguwa, ma si'ahwa Badaegau."

¹²Eema 'aigeda 'aigeda nata taboi mumugada tahepwaledi Yehoba 'oina.

Sahena 'iyadao tagihegihe galadi

¹³Coinega sahena 'iyadao ta'ahwa'ahwa galagalaedi, ma hesiyage taboi mumugada ma 'ida paihowa ta'itayahi, ma 'ane gesowana 'iyadai 'aigeda ta'abi'abi hewe'a 'ina 'etala he'asisi weyahina. ¹⁴Cida Badaina Yesu nuwagu 'i'abi hemaedaneya moisa, ta yasana-puya 'abehega geya 'eta 'e'ahai 'eto'etobodana, ma 'eguma 'eta loheya 'ina nuwatuhu 'abehega 'e'ahai tupwadi 'eto'etobodadi, beno 'etobodaina tauna tuwa 'iboi weyahina.

¹⁵Bo nuwana 'eguma tupwadi 'iyadao sigwaeya 'abehega 'uibai tupwadi he'ah'e'asisidi, ma 'eguma 'u'ai nata tomotaedi sinuwagala. Beno geya helau 'ana 'eda. Ma 'unuwatuhuyahi hesiyage 'abehega tomotaedi weyahidi Keliso 'i'amasa, ee 'oinega sahena gin-aulaedi he'ah'e'asisinidi matadiya 'u'ai'ai, nata gide 'u'abi hewe'adi.

¹⁶Ta 'owa 'oiuwa 'e'ahainaina bwebwe'ana, ma hali tomota 'oidiya galana, eeta 'eguma si'itago 'u'ai'ai nata si'ahwa yaliyego. ¹⁷Ma hesi wanuwatuhuyahi beno Yehoba 'ina 'ebeloina geya 'e'ahai nuwana we'aha

weyahidi, ma hesi mumuga bwebwe'ana, ma nuwadaumwala ma yaliyaya, beno Yaluyaluwa Tabuna 'oinega.

¹⁸ Ta 'eguma mumugaedi 'oidiyega Keliso 'ina paihowa tapaipaihowa nata Yehoba weyahida 'iyaliyaya, ma tomota weteyage si'ahwa bwebwe'anegita. ¹⁹ Eeta tatoho ma tamiya daumwala eema 'ane tahe'abi 'abihetena mahetedao. ²⁰ Sahena 'e'ahai 'oinega Yehoba 'ina paihowa wa'abi'abi hegala, weyahina 'e'ahai mabwaiyana 'ausalana, ma 'eguma 'eta 'e'ahai 'oinega 'iyadaina tagihigala, 'e'ahainaina sahena ta'ai'ai hila.

²¹ Coinega bewa tutaina 'ilobwainegita ma ginaulaedi 'iyadaowedi sihehe'asisiyanediya, beno 'uibai bo nuwana bwasi waiwaina, sahena ta'abi'abi tohodi, 'a-muge 'iyadaowedi tagihigaladi. ²² Ta moisa 'imi paihowaedi wahemisediya 'abehega 'ausaladi Yehoba matana, ma 'aigeda tuwa, 'eguma sahena 'iyamiyao wagihegihe galadi beno 'ebe yaliyaya 'oimiya.

²³ Ma 'eguma ma'ida henuwanaluwa 'e'ahaiyedi ta'aidi, beno tapuiya Yehoba matana, weyahina geya tahemisa. Eeta tasanapu pwaiya 'abehega 'eguma to'aha 'eta tapaihowa ma geya tahemisa, beno pui.

Tohemisa we'awe'adi ta'abihetedi

15 Taiyawedi tauda 'ida hemisa waiwaina sawasawahina ma 'iyadao taudi 'idi hemisa we'awe'ana ta'abihetedi. Gesowana taboidamo weyahida tanuwanuwatuhu. ² Eeta 'aigeda 'aigeda sawasawahina 'iyadao ta'abihetedi ma 'ane 'idi hemisa 'ihewaiwai. ³ Weyahina Keliso wete gide geya 'iboinamo weyahina 'inuwatuhu, ma hesi 'ana mwauwedi Yehoba 'ina Buki 'oina 'ihepwailediya 'igwaeya,

"Tomotaiyedi si'ahwa'ahwa galegalegowa, beno tau-gu 'oiguwa gwaeina si'ina'inana."

⁴ Ma wete 'ebe'itao baibaiwadi Yehoba 'ina Buki 'oina 'ihepwailediya Yehoba 'ina 'abihetenaedi weyahidi, 'eguma 'ebe'itaedi tahemisaedi, ta'alama'i'itana ma'ida nuwatuhyahina 'ane 'etolema 'abwa ta'ewa.

⁵ Coinega tanuwatuhuyahi 'abehega Yehoba 'iboi to'alama'i'ita ma to'abihepa'ala, 'oinega tauna sawasawahina 'i'abihe pa'aligita, ma 'ida nuwatuho talo'aigede gide Yesu Keliso 'ina nuwatuho. ⁶ Eema 'ane mabwaiyada nuwatuho 'aigeda 'oinega Yehoba tahepwatuwe, tauna 'ida Yehoba ma wete 'ida Bada Yesu Keliso Tamana.

Bewa tetela bwebwe'ana 'omi geya meYudiya 'oimiya.

⁷ Coinega 'iyamiyao wabwauwedi 'imi he'iya'iyagu 'oidiya, gide Yesu Keliso tauda 'i'ahwa 'iya'iyaguwega, ma 'ane Yehoba 'ana hep watu 'ihemadou. ⁸ Ma wanuwatuhuyahi 'abehega Keliso wete meYudiya 'oidiya 'ihetopaihowa, 'abehega Yehoba 'ina gwae hemisaedi babada nugenugetadi 'oidiya 'igwaeneya, 'adi moisa 'ida latu, ⁹ ma wete 'abehega taudi geya meYudiya gogo mabwaiyana 'oidiya simiyamiya, Yehoba sihepwatuwe 'ina 'atemuyamuya 'oidiya weyahina.

Weyahina Yehoba 'ina Buki 'oina 'aigeda lele 'imiyamiya, 'igwaeya,

"Bewa lamuna 'oinega tomiya ganamuli mahetegwao nata 'ahepwatuwego, ma wete Sanui weyahina ma'ima hep watu 'awaliwali 'oiuwa."

¹⁰ Ma wete 'ina gwae 'aigeda 'igwaeneya,

"Comi tomiya ganamuli Yehoba 'ina tomotaiyao mahetemiya 'abwa wayaliyaya."

¹¹ Ma wete 'igwae hila, 'igwaeya,

"Comi geya meYudiya, Badaina wahepwatuwe, ma wete mabwaiyami wa'ahwa bwebwe'ane."

¹² Wete gide Aiseya 'ina Buki 'oina 'igwaeya,

"Ci'iunamo Desi 'ina bodao 'oinega loheya 'aigeda 'i-tauyama, ma gogo mabwaiyana 'iloinaedi, ma taudi tomiya ganamuliyedi nata sihemisa 'abehega tauna 'adi To'abihetena."

¹³ Ta Yehoba 'iboinamo ma'ana hemisa, weyahina 'i-boi tuwa 'oinega lema bwebwe'adi talobaloba, 'oinega nuwanuwagu ma ma'imi yaliyaya wahemisa eema 'ane 'imi miyamiya sibwebwe'ana, ma wete Yehoba Yaluyaluwanega 'i'abihe waiwaiyegomi, ma 'imi hemisaina 'ihemadou bwaibwaina.

Paulo 'ina loguguya weyahina

¹⁴ Ciyagwao, yasanapu bwaibwainigomiya 'omi tomota bwebwe'ami ma sanasanapumi, sawasawahimi wete 'iyamiyao 'oidiya 'eda'eda bwebwe'ana wahe'ita.

¹⁵ Ma 'imi leta bewa ma'igu 'atepatu ya'etoladiyawa ma 'ane tupwadi ginaula wanuwatuhu yahidi, weyahina 'igu paihowaina Yehoba 'i'ebwaegauwa, ¹⁶ ta 'abehega Yesu Keliso weyahina yahetohalewasa 'omi tomiya ganamuli 'oimiya. Cigu paihowa Yehoba 'oina gide pwaoli, ma 'oinega Yesu wasana wahesagohe, 'abwa muliyetega ya'ebwayaegomi Yehoba 'oina, weyahina Yaluyaluwa Tabuna 'ideuligomiya, ta weyahimi Yehoba 'iyaliyaya madouna.

¹⁷ Ta moisa ma'igu yaliyaya Yehoba 'ina paihowa yapaipaihowa weyahina Yesu Keliso mahetegu 'apaipaihowa. ¹⁸ Coinega tau-gu yaboigumo 'igu paihowa weyahidi tuta bewa yahepwailedi 'oimiya, ta geya hali tomota 'idi paihowa weyahidi. Ma yahepwaila dumwalu 'oimiya, beno 'igu loguguya tomiya ganamuli sihesagohediya eeta sihematamatanaediya, weyahina Yesu Keliso 'ina waiwai 'oiguwa 'imiyamiya. ¹⁹ Ma wete 'igu paihowaedi waiwaidi ma 'ebenuwa henainaida si'itediya, weyahina Yehoba Yaluyaluwana 'ina waiwaiyega Keliso wasana yaloguguya sakowasiyeya Yelusalemege ta 'ana siga Ililikomi.

²⁰ Nuwanuwagu tupwa 'ehaudimo 'oidiya yaloguguya nugeta, 'asaedi taudi geya Keliso wasana sihesagohe, weyahina geya nuwagu hali tologuguyao 'idi paihowa yaloheposeyane. ²¹ Yehoba gide 'ina Bukiya 'ihewpaila 'esa, 'igwaeya,

"Taiyawedi To'abihetena tetelina geya sihesagohe, ee 'abwa sihesagohe ma sisanapu."

Paulo nuwanuwana meLoma 'ibo'enedi

²² Bewa lamuna 'oinega geya yada habo'enegomiya. Ma moisa bolime baibaiwa hedade 'oidiya nuwanuwagu ma yahabo'enegomi, ma hesi geya sawasawahigu. Ma 'asa bewa 'oina 'igu paihowao yalosalohiya, ²⁴ ee 'oinega bewa tutaina nuwana yabo'ene nugetegomi ma tupwana tayaliyaya toyawa, ee 'abwa wahegelugau ma yatauya Sipeini.

²⁵ Hesi muliyetega 'abwa yatauyawa 'oimiya, nuwanuwagu ma yatauya nugeta Yelusalema, ma tohekalesiya 'adi lema ya'ebwaedi, beno meEsiya 'idi helau. ²⁶ Weyahina meMasidoniya ma meGilisi nuwanuwadi 'idi helauina yatauye tohekalesiyao wewelohedi Yelusalema 'oina. ²⁷ Weyahina bewa 'idi nuwatuhi madouna. Ta moisa tuwa lemainsa sawasawahina meYelusalema siloba meEsiya 'oidiyega, weyahina nugeta meYelusalema 'oidiyega Esiyaedi Keliso tetelina sihesagoheya, yaluyaluwadi 'ana lema weyahina, ee 'oinega taudi wete bale'u tobwatobwaidi 'oidiyega si'e'ehele meYelusalema 'oidiya.

²⁸ Ee 'eguma 'igu paihowaina yalosalohi, beno helauina mabwaiyana meYelusalema ya'ebwaedi, 'abwa yatauyawa 'oimiya, eema 'oimiyega yagelu hila yatauya Sipeini. ²⁹ Ma yasanapuya 'abwa 'igu habo'e-naina 'oimiya bwebwe'ana weyahina Keliso 'ina helau madouna 'oiguwa 'imiyamiya, eeta 'abwa tayaliyaya mahemahetena.

³⁰ Ciyagwao, 'ida Bada Yesu Keliso saninega ma Yehoba Yaluyaluwana 'ina helauwega ya'ahwanoi 'oimiya, ma 'omi mahetegwao Yehoba 'oina ta'ahwanoi waiwai, ³¹ ma 'ane taudi Yesu 'ana tologwahataedi Yudiya 'oina geya sowana si'abi'abi hegalegau, eema tohekalesiyao wewelohedi Yelusalema 'oina wete weyahidi, eema helauina yatauye 'oidiya 'ane siyaliyaya weyahina, ma sahena siguiguipaila.

³² Ta 'eguma Yehoba 'ina nuwatuhi gide, nata ma'igu yaliyaya yatauyawa 'oimiya, ma nobwa tupwana ya'aiyawasi.

³³ Yehoba mahetemiu, tauna nuwadaumwala moisa lamuna. Emeni.

Paulo 'ina gwaehelau

16 Nuwamiya yalagu nuhudai Pibe weyahina, tauna 'i'abi'abihetena 'asa Kenikiliya 'idi hekalesiya 'oina, ² ma 'eguma to tuta 'itayawa 'oimiya nuwanuwagu watoe 'imi hada 'ida Bada saninega, weyahina mumuga bewa gide Yehoba 'ina topaihowao 'ilobwainediya, ma wete Pibeina 'eguma to'aha 'oinega 'ito'uto'upa wa'abihete, weyahina tauna gide 'i-paipaihowa 'esedi tohekalesiyao baibaiwadi 'ihehelauwedi, taugu gide 'lemegauwa.

³ Cigu helau wete wahepwaile Pilisila ma Akuila 'oidiya, taudi mahetegwao mwalo Yesu Keliso weyahina 'ahetopaihowa, ⁴ ma wete yawasidi sitagwaleya weyahigu saugaina 'ebe hesilae 'oidiya. Ta weyahidi yaloyauwedo madouna, ma geya 'abehega taugumo

'igu loyauwedo, ma tohekalesiya 'asaidi 'atamanega wete mahetegwao 'ima loyauwedo siteluwaedi weyahidi. ⁵ Ta 'igu helau wete wahepwaile tohekalesiyaedi si'eto'eto'auta Akuila 'ina hada. Ma 'iyagu Epinito weteyage 'oina yahelauwa, tauna Yesu Keliso 'ana tohemisa nugenugetaina Esiya 'ina 'ebeloina 'oina.

⁶ Meli wete 'oina yahelauwa, tauna weyahimi 'i'ala'i'i-wasa madouna. ⁷ Ciyagwao Anidaloniko ma Diuniya wete 'oidiya yahelauwa, taudi meYudiya, mwalo mahetegwao deliya 'amiyamiya, siteluwaedi ma'adi 'amayaba Yesu 'ana tohepwaile 'oidiyega, weyahina taudi tohekalesiya nugenugetadi 'abwa muliyega taugu.

⁸ Ta wete 'iyagu moisa Amipiliya 'oina yahelauwa, tauna 'ida Bada 'ana tohemisa 'aigeda. ⁹ Ma wete 'igu helau Ulibano 'oina, tauna mahetedai Keliso weyahina tapaipaihowa. Ta wete 'iyagu Sitakisi 'oina yahelauwa. ¹⁰ Cigu helau wete Apeli 'oina, tauna Keliso 'ana tohemisa moisa. Ma Alisitobulo ma'ina susuwao 'oidiya wete yahelauwa, ¹¹ Ta Helodiyami weteyage, tauna 'igu susu gwama Yudiya 'aigeda, eema tohekalesiyaedi taudi Nakiso ma 'ina susuwao wete 'oidiya yahelauwa.

¹² Cigu helau wete Talipina ma Taliposa, taudi 'ida Bada 'ina topaihowao 'oidiya. Ta 'iyagu Pelisi wete 'oina yahelauwa, tauna Bada 'ina paihowa weyahina 'i'ala'i'i-wasa madouna.

¹³ Ta wete Lupuso 'oina yahelauwa, tauna topaihowa bwebwe'ana 'ida Bada weyahina, ma sinanaina weteyage 'oina yahelauwa, tauna 'agu tohelau, gide 'abwa taugu natuna moisa. ¹⁴ Cigu helau weteyage Asinikilito ma Pilegoni ma Helimi ma Pataloba ma Heli-masi, ta tohekalesiyaedi mahetediyao wete 'oidiya.

¹⁵ Weteyage yahelauwa Pilologo ma Diuliya 'oidiya, ta wete Neliusa manuhuna 'oidiya. Wete Olimipasi ma Yehoba 'ina tomtaiyedi mahetediyao 'oidiya yahe-lauwa.

¹⁶ Caigeda 'aigeda 'iyamiyaowedi mahetemiyao he'iyayagu 'ana moisega wa'atusapwalidi. Ta wete tohekalesiyao mabwaiyadi tupwa baibaiwana 'oidiyega, 'idi helau tohekalesiyao tupwa Loma 'oimiya.

Paulo 'ina henuwalagu 'ana 'ebe losaloha

¹⁷ Tasigwao bewa 'igu 'ahwanoi madouna 'oimiya, beno wa'itayahigomi towatahao 'oidiyega, weyahina he'itaedi wa'ewediya taudi 'adi wahi'wata, 'oinega ta si'ahwa'ahwa galegale ma weteyage tomota 'idi hemisa si'abi'abi hewe'adi. ¹⁸ Ceguma taiyawedi 'idi paihowa bewa gidemusa taudi geya 'ida Bada Yesu Keliso weyahina sida paihowa, ma beno siboi tuwa 'idi nuwatuhi si'e'epaihowadi, weyahina 'idi gwaeyao hoto hedada, ma tomota we'awe'adi si'e'e'abo'abowedi ma silisilisi hiledi. ¹⁹ Ma 'omi hesiyage tomota mabwaiyadi sisanapugomi 'abehega tetela bwebwe'ana 'ana tohematamatanao, ta weyahimi yayaliyaya madouna. Eema nuwanuwagu mumuga bwebwe'ana mabwaiyana wasanapu bwaibwainidi ta mumuga galadi walogwahatedi.

²⁰ Moisa Yehoba tauna daumwala huhuna, ta nata Seitani 'i'ahusepale mwayamwayauwe 'oimiyega.

Cida Bada Yesu Keliso 'ina helau 'oimiya.

²¹ Bewa Timoti ma taugu 'ima helau 'oimiya, Timoti tauna mahetegu 'apaipaihowa, ma tupwana wete 'iyamayao meYudiya taudi Lukiyo ta Yesoni, ta Sosipateli.

²² Leta bewa taugu Talitiyasi yalele, Paulo weyahina, ma yahelauwa 'oimiya 'ida Bada saninega. ²³ Ma loheyaina bewa 'ina hada 'amiyamiya, sanina Geyo, 'ihelauwa 'oimiya, hada bewama tohekalesiyao 'idi 'ebe 'e-to'auta. Ma Elasito wete, 'asa madouna bewa 'ana mane 'ana to'itayahina, ta tasidai Kwatasi sihelauwa 'oimiya. ²⁴

²⁵ Coinega tuta bewa Yehoba tahepwatuwe, weyahina tauna sawasawahina 'i'abihe waiwaiyegomi, 'igu loguguyaina 'oinega, Yesu Keliso tetelina weyahina.

Mwalona tetelaina dahwadahwaina, ²⁶ ta bewa tutaina 'i'abi latuheya 'oida, palopitao 'idi leleyao 'oidiyega, ma wete Yehoba miyamiya hatayana 'igwaeya 'abehega tetela bewa 'asa mabwaiyadi 'ana tomotaiyao sida sanapu, ma 'ane sihemisa ma simuliye. ²⁷ Yehoba tau-namo tosanapu moisa, 'oinega sawasawahina Yesu Keliso saninega tahepwatuwe tuta mabwaiyana 'oidiya. Emeni.

Taugu Paulo.

1 Kolinita

Paulo 'ina sakowasi nugenugeta Kolinita 'oina tomota baibaiwadi Yesu sihemiseya, ta 'i'ebesinediya, 'oinega mumuga galana silatuwa meKolinita 'idi hekalesiya 'alona. Muliyetega Paulo tetelidi 'ihesagoheya, ta 'idi leta bewa 'ileleya ma 'abehega 'i'abihe dumwaludi. Cidi galaowedi bewa: Siwatahidi hali boda ma hali boda 'oidiya, ma 'aigeda loheya ganawala galana 'ipaihoweya, ta siyatayatala siboidimo, toloinaina matana, tauna geya Yesu 'ana tohemisa, ma tupwana loheloheya 'idi yaubada nugenugetaidi 'adiwa si'ai'aidi, ma wete Yesu 'ana tohepwailao geya si'itayahi bwaibwainidi, ta 'idi Badaina 'ina Cai Tabu geya sihe'asisiyane. Paulo wete 'iliasiya Yaluyaluwa Tabuna 'ina heguyai tohekalesiyao 'oidiya, taudi 'oidiyega sigwaegwae hali 'enanega, ma tupwana wete ginaula sipaihowediya Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega. Leta 'ana 'ebelolagu 'oina Paulo 'iliasiya toholohila ta helau weyhidi.

Loyauwedo

1 Taugu Paulo, Yehoba 'ihesinuwegauwa 'abehega Yesu Keliso tetelina 'ana tohepwaila. Cimi leta bewa tasidai Sositeni 'ilemegauwa ma yaleyeyawa 'omi meKolinita tohekalesiyao 'oimiya. Weyahina 'omi Yesu Keliso 'i'abihe 'ehaugomiya, ta 'ina boda hesihesinuwadi 'oidiya waluhuma ma wamiyamiya, taudi wete Yesu Keliso saninega mahetemiya wa'ahwa'ahwanoi, taudi tupwa mabwaiyana 'oidiyega mahetedao 'ida Bada 'aigeda tuwa, tauna Keliso. ³ Cida Badaina Yesu Keliso ma Tamada Yehoba 'idi helauwega tuwa wamiya daumwala.

⁴ Moisa, Yehoba 'ihelauwegomiya ma ginaula mabwaiyana bwebwe'ana 'i'ebwaegomiya, gidemusa 'imi gwae bwebwe'adi ta 'imi sanapu bwebwe'adi Yesu Keliso 'oinega. Eeta tuta mabwaiyana weyahimi yaloyauwedo Yehoba 'oina. ⁶ Ta wete yaloyauwedoweya weyahina Kelisoina wa'ahwa moiseya ma tetelina wahemisaeya. ⁷ Ta wete Yehoba 'ina 'ebwaya bwebwe'adi mabwaiyadi 'oimiya simiyamiya, tuta bewa wayamwayamwana 'ida Bada Yesu Keliso 'ina latu hila ma weyahina. ⁸ Ma tauna 'i'abi'abi hepa'aligomi, ta geya 'eta 'imi puimo, ma 'ana siga sabweloina 'ilohihilama.

⁹ Yehobaina ma'ana hemisa madouna eeta 'ibwauwegomiya ma natunaina tauna 'ida Bada Yesu Keliso ba'idamiu wahe'iyayagu.

Sahena wataha silatulatu tohekalesiyao 'oidiya

¹⁰ Tasigwao, bewa 'igu lohatoto 'oimiya 'ida Bada Yesu Keliso saninega ma 'abehega wanuwatuhu hegogona ma wagwae hegogona, ma hesi sahena wahehe'ohe'ohe nuwana wawatawatahigomi. ¹¹ Weyahina tupwadi Kiloe 'ina bodao sihegwae pwaigauwa 'imi he'ohe'ohe weyhidi. ¹² Eeta tupwami wagwae, "Tauma Paulo 'ina boda." Ma tupwami wagwae, "Tauma Apolosa 'ina boda." Ma tupwami wagwae, "Tauma Pita

'ina boda." Ma tupwami wagwae, "Tauma Keliso 'ina boda."

¹³ Sahena Keliso wahina tahwatahwatahidi, weyahina 'iboinamo weyahimi si'abi hekeloseya, geya taugu weyahimi. Wete Keliso tauna saninega wababaitaisowa, ma geya saniguwega. ¹⁴ Cigu loyauwedo Yehoba 'oina bewa, weyahina geya mabwaiyami ya'abi'abihe babitaisogemi. Beno tuwa Kilisipo ma Geyo. ¹⁵ Sahena wanuwatuhu ma wagwae, "Tauma Paulo 'ina boda, weyahina Paulo 'i'abihe babitaisomaiya." ¹⁶ Geya! Kilisipo ma Gayo, eema wete Sitipana 'ina susu ya'abihe babitaisowediya, nuwana siboidimo. ¹⁷ Weyahina 'igu paihowa Keliso 'i'ebwaegauwa tetela bwebwe'ana 'ana lohatotomo weyahina, ta geya 'abihebabitaiso. Ma wete loguguyaina geya 'igu sinasinapuwega, tabu ma Keliso 'ina 'amasa kelose 'oina tetelina ya'abi-hewe'a.

Yesu 'ina 'amasa kelose 'oina

¹⁸ Kelose tetelinaina tomota tupwadi si'ahwa 'abo'aboweya, taudi yaluyaluwadi 'ama'amasidi, ma hesi tauda tahemisaeya 'abehega Yehoba 'ina waiwai tetelaina 'oina 'imiyamiya, ma 'oinega 'ilemegita.

¹⁹ Yehobaina Buki He'asisi 'oina 'ihewaiyaya 'igwae, "Taudi tosanapuwo ma tosonogao 'idi nuwatuhu yalogwahatediya ma ya'abihe galediya."

²⁰ Coinega togidega taudi tosanapuwo bo nuwana tohe'itao? bo nuwana taudi tologuguyao bewa tuwa bale'uwa simiyamiya? Moisa, Yehoba 'idi sanapuina 'i'ahwa ginaula bwagabwagaediya. ²¹ Weyahina sanapu bale'uwa gesowana 'oinega Yehoba tasanapu, ma hesi Yehoba 'ina nuwatuhu ta 'ina tetela 'ana lohatotomo 'oinega 'ana tohemisao tauda 'ilemegita. Tetelinaina mebale'u siheginaula bwagabwagaeya.

²² Weyahina meYudiya nuwanuwadi 'ila'ilalao sida 'itadi, ma taudi geya meYudiya, sanapu sibesebese. ²³ Ma tauda hesiyage tetelinaina talohatotoweya, Keliso 'ina 'amasa kelosemo 'oina weyahina, eema meYudiya silogwahateya ma wete tomiya ganamuli si'ahwa gin-

aula bwagabwagaeya. ²⁴ Ma hesi tauda Yehoba 'ana tohemisao 'ihésinuwanegita boda Yudiya ma hali bo-dao 'oidiyega, ma Keliso 'oinega Yehoba 'ina waiwai ta 'ina sanapu 'i'ebwaegita. ²⁵ Weyahina to'aha Yehoba 'ina paihowa we'awe'ana bo 'i'iuna, tomota tauda 'ida waiwai madouna 'ihewaiwai sineya.

²⁶ Ma tasigwao, wanuwatuhuyahi 'abehega taudi Yehoba 'ihésinuwanediya 'oimiyega, baibaiwadi geya bale'u 'ana tosanapuwa, nuwana tohewaiwaiyao, nuwana 'ana babadao. ²⁷ Ma hesiyage baibaiwadi yauyauleidi 'ihésinuwediyaga ma yauyauleidiyedi bale'u 'ana tosanapuwa si'abihedeba mwadinidiya, ma wete bale'u 'ana tobeluwao Yehoba 'ihésinuwediyaga ma taudi wete tohewaiwaiyao sihewaiwai sinediya. ²⁸ Ta wete gogo gabulena Yehoba 'ina paihowa si'ahwa ginaula bwagabwagaediya, ma hesi Yehoba 'ina paihowao 'oidiyega 'idi ginaula mabwaiyana 'i'ahu sepalediya. ²⁹ Coinega geya 'eta wete loheya sowasowahina ma 'igwae hane Yehoba matana. ³⁰ Weyahina Yehoba tauna 'ina paihowega Yesu Keliso mahetedai tahe'aigeda, 'oinega Yehoba 'ina sanapu Yesuina 'ilagu balaheya 'oida, weyahina Yesu tauna wahina 'ipwaoliyega weyahida, ta 'oinega 'i'abihe 'ehaugita ma 'i'abihe dumwalugita.

³¹ Buki He'asisi 'ina hepwaile ginaula bewa weyahina 'igwaeya,

“Ceguma taiya nuwanuwana ma 'ihewatu, 'ida Badamo 'ida hepwaatuwe.”

Paulo 'ina guguya

2 Tasigwao, wanuwatuhu tutaina mwalo Yehoba tetelina ya'eweyawa ma yahepwaileya 'oimiya, geya 'igu gwae waiwaiyega, gide 'abehega taugu tosanapu moisa. ² Ta hesi nuwanuwagu ma Yesu Keliso weyahina yada guguya 'oimiya tauna silohe'amasiya kelose 'oina. ³ Coinega 'igu latuma 'oimiya gide towe'a, ma'igu dedela ta ma'igu 'ateyoho. ⁴ Ma wete 'igu guguya 'oimiya geya gwae waiwaiidi nuwana sanapu 'oidiyega, ta hesi Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega. ⁵ Coinega 'igu guguyaina wahesagoheya ma wada hemisae 'abehega geya tomota 'idi sanapu 'oinega, ta hesi Yehoba 'ina waiwaiyega.

Sanapu moisa

⁶ Sanapu moisa Yehoba 'oinega yahepwaile tohemisa pa'alidi 'oidiya, ma hesi geya gogo gabulena bewa 'ana sanapu bo toloinao bewa tuwa 'idi sanapu, taudi simiyamiya tuta to'uto'upana tuwa. ⁷ Ma hesi sanapuina Yehoba 'oinega mwalo dahwadahwaina, ta bewa tuwa 'i'abilatuheya, weyahina muliyetega ma gogo gabulena 'ihemasaleheya, nugeta nuwanuwana ma 'ida 'ebeyaliyayaina 'ida 'ebwaegita. ⁸ Ta gogo gabulena bewa 'ana toloinao sanapuina geya sisananapu, ma 'eguma nuwana sida sanapu nugeteya, sahena 'ida Bada galewega silolohe'amasi kelose 'oina.

⁹ Ta hesi 'ida yaliyayaina weyahina Buki He'asisi 'ina hepwaile 'igwaeya,

“Sahena tagwaegwae Yehoba 'ana tohelauwao 'adi lema bwebwe'ana hedadana 'i'atububuya. Geya 'eta loheya 'ida 'iteya bo 'ihésagohe ma 'ida nuwasabwale-na lemaina, weyahina bwebwe'ana hedada.”

¹⁰ Ta hesi Yaluyaluwa Tabuna 'oinega Yehoba sanapuina 'i'abilatuheya 'oida, weyahina Yehoba Yaluyaluwana ginaula mabwaiyana 'isanapudiya. Coinega Yehoba 'ina nuwatuhu dahwadahwaidi wete 'isanapudiya. ¹¹ Tanuwatuhuyahi tauda tomota weyahida, 'eguma taiya loheya ma'ina nuwatuhu dahwadahwaina loheyaina tauna yaluyaluwana 'isananapu hile. Gidemusa wete Yehoba Yaluyaluwana 'iboinamo 'ina nuwatuhu 'isananapu hile. ¹² Yehoba Yaluyaluwana geya gogo gabulena yaluyaluwadi gide, ma hesi Yehoba 'i'ebwaegita Yaluyaluwanaina, 'oinega tanuwa sabwalena 'ina helauwedi taudi 'i'heguyaiyediya.

¹³ Coinega 'ida gwae, nuwana 'ida he'ita, geya gogo gabulena 'idi sanapu 'oinega, ta hesi Yehoba Yaluyaluwanega. Coinega taiyewedi taudi Yaluyaluwanaina 'oidiya 'imiyamiya sowasowahidi ma gwaeyedi sihesagohedi ma wete sisanapudi. ¹⁴ Ta hesi 'eguma geya, geya'abwa wete sisananapu, weyahina 'oidiya 'abehega ginaula yauyauleidi tuwa. Coinega geya sowasowahidi ma ginaulaedi sisanapudi, weyahina Yehoba Yaluyaluwana geya 'i'abihenuwa sabwalenidi. ¹⁵ Ta hesi tauda ginaula mabwaiyadi tasananapudi, to'aha bwebwe'ana ma to'aha galana, 'oinega geya 'eta taiya sowasowahina ma 'i'ahwa galagalaegita.

¹⁶ “Moisa, geya 'eta taiya Yehoba 'ina nuwatuhu 'isanapu ma 'abehega 'ida he'ita,” ma tauda hesi Keliso 'ina nuwatuhu 'oinega tanuwanuwa.

Yehoba 'ina topaihowao

3 Ma tasigwao, geya sowasowahina ma sanapu moisa yahepwaile 'oimiya, weyahina yaluyaluwami geya simatuha, ta 'imi nuwatuhu 'abwa tuwa gogo gabulena 'idi nuwatuhu gidemusa. Weyahina 'omi wahegaina tuwa Keliso 'ana hemisa 'oina, gide sedaseda 'i'iudi. ² Coinega geya sowasowahimi ma 'e'ahai ya'ebwaegomi ma hesi susumo 'oinega yahe'agomiya, weyahina mwalonga ma nige geya sowasowahina 'e'ahai wa'ai. ³ Moisa, mumugami 'abwa tuwa gogo gabulena gidemusa, weyahina 'abwa wahhe'ohhe'ohhe ma wahhe'ipi'ipi tuwa. ⁴ Ta tupwami waggwae, “Tauma Paulo 'ina boda.” Ta tupwami wete waggwae, “Tauma Apolosa 'ina boda.” Cimi gwaeyedi gidemusa gogo gabulena 'idi gwae.

⁵ Togidega taugu ma Apolosa weyahina wahhe'ohhe'ohhe? Tauma topaihowa tuwa, 'ida Bada weyahina. Cida Badaina 'ima paihowa 'i'ebwaemaiya hagadi ma hagadi 'apaipaihowadi, ma 'oinega 'omi Keliso wahemisae. ⁶ Taugu 'igu paihowa todauna tuwa, ma Apolosa to'itayahi. Ma Yehoba hesi 'iboimo 'ina waiwaiyega 'e'ahai 'iyada. ⁷ Coinega Yehoba 'iboimo tahepwatuwe, ma tauma sahena. Weyahina tauma todauna ma to'itayahina. ⁸ Ma hesi 'abwa tauma tanoha 'ana topaihowao 'ama maisa 'aigeda 'aigeda 'ada loba

gidemusa 'ima hetapewa 'ana madou. ⁹ Bewa tuwa Yehoba ba'idamai 'ina tanoha 'apaipaihowa, ta 'ina tanohina beno 'omi tomota tuwa. Ma wete 'omi Yehoba 'ina hada.

¹⁰ Weyahina Yehobaina 'ihelauwegauwa ma 'ihe-sumanegauwa ma 'abehega 'ina to'abi hada, 'oinega 'ohola yalagu bwaibwainidiya ma 'oinega tupwadi topaihowa 'oholaedi 'oidiya ma si'abi, 'ilobwainediya ma sida 'abi bwaibwaina.

¹¹ Cida 'oholaina 'imiyamiya, tauna Yesu Keliso, 'oinega geya sowasowahina ma hali 'ohola tahetoholo.

¹² Ma hesi 'oholaina tabwanina 'ida yowayowana tagladi. Tupwadi tomota 'idi yowayowana bwebwe'adi si'ewedima, gidemusa 'ulabwa nuwana sagumo nuwana kasikasi, ma tupwadi 'idi yowayowanedi we'adi si'ewe'ewedima, gidemusa keipoki bo 'aulaha bo mulumulu. ¹³ Coinega 'abwa bwa'omatana 'ana sabwelo 'oina 'ida Badaina hadaedi 'ihadadadi ma 'ida tohodi, nuwana bwebwe'adi bo galadi.

¹⁴ Taudi si'abi bwaibwaina 'adi maisa si'ewa. ¹⁵ Ma taudi 'idi 'abi galadi, 'idi hadaedi 'igabu yahuledi ma loheloheyamo 'i'abihetedi, ma gesowana 'eta wete 'idi tobwatobwa 'itupwatupwa. ¹⁶ Eema wanuwatuhuyahi 'abehega tauda Yehoba 'ina Hada He'asisi, weyahina Yehoba Yaluyaluwana 'oida 'imiyamiya. ¹⁷ Ceguma taiyawedi Yehoba 'ina hadaina si'abihegaleya, Yehoba wete 'ida 'abihegaladi. Weyahina 'ina hadaina 'asi'asialana ma taudi si'abi hegaleya. Cina hadaina tauda.

¹⁸ Gesowana taiya 'owa 'uboi 'u'abowego 'abehega 'owa 'aigeda tosanapu, weyahina 'eguma bale'u bewa 'ana sanapumo 'usanapuya, 'ilobwainegowa ma sanapuina 'ulogwahate ma 'oinega sanapu moisa Yehoba 'oinega 'uloba. ¹⁹ Weyahina sanapu bewa bale'uwa gide yauyaule Yehoba matana. Weyahina Buki He'asisi 'oina 'ihepwaila gidemusa 'igwaeya,

"Yehoba tosanapuwao 'i'onediya ma sida hesilae si'boi 'idi gomanega."

²⁰ Ma wete 'igwaeya,

"Badaina tosanapuwao 'isanasanapudi 'abehega sinuwatuhu besobeso."

²¹ Ma sahena wagwaegwae hanehane 'imi tohanugetaowedi bale'uwa weyahidi, weyahina Keliso ginaula mabwaiyadi 'i'ebwae pwaigomiya. ²² Gidemusa taugu ma Apolosa ma Pita wete 'ilagumaiya 'ami to'abihetena, ma bale'u wete mabwaiyana 'i'ebwaegomiya, ma wete yawasimi ta 'imi 'amasa, wete ginaula mabwaiyana tuta bewa 'oina ma tuta sinaonaoma 'oidiya 'i'ebwaegomiya. ²³ Weyahina 'omi Keliso 'ina tomotaiyao, ta Kelisoina Yehoba 'oinega.

Keliso 'ana tohepwailao 'idi miya mwau weyahina

4 Sowasowana ma wasanapumai 'abehega tauma Keliso 'ina topaihowao, weyahina tetelaina Yehoba 'oinega mwalo dahwadahwaina ma bewa tuwa 'ahehepwaiye 'oimiya. ² Cima paihowaina 'oina 'ilobwaineya ma 'apaihowa bwaibwaina. ³ Cigu paihowa bewa weyahina, 'eguma wa'ahwa bwebwe'anegauwa bo nuwana wa'ahwa galagalaegau, 'imi nuwatuhuwe-

di bo hali tomotaiyao 'idi nuwatuhu weyahigu, geya to'aha 'oiguwa. ⁴ Ta wete taugu 'igu nuwatuhu 'abehega 'igu paihowaina bwebwe'ana, ma hesi geya yasana-pu bwaibwaini, nuwana bwebwe'ana bo galana, Yehobamo 'isanasanapu.

⁵ Bewa tuwa sahena 'eta taiya 'iyanao 'oidiya 'ihesi-esinuwa 'abehega bwebwe'adi bo galadi, weyahina 'abwa 'ida Bada 'inaoma ma 'iboinamo 'iloinaegita. Ta 'ina loinaina dumwaluna weyahina 'ida nuwatuhu galadi 'ateda Yehoba 'i'abilatuhedi ma 'iloinaegita, eema 'ida nuwatuhu bwebwe'adi 'i'abilatuhedi, ma weyahidi 'i'ahwa bwebwe'anegita.

⁶ Cebe'ita bewa taugu ma Apolosa 'oimega wa'ita, ma 'oinega 'eda'eda bwebwe'ana sahena wa'ebe'ebesine, ma sahena wagwaegwae hanehane 'imi tohanugeta weyahidi, 'abehega 'aigeda 'imi tohanugeta 'ibwebwe'ana hedada. ⁷ Sahena wanuwatuhanehane ma 'abehega 'iyamiyao wabwebwe'ana sinediya, weyahina to'aha bwebwe'ana 'oimiya simiyamiya mabwaiyana Yehoba 'oinega walobeya, 'oinega sahena wagwaegwae hanehane.

⁸ Cana 'ita geya bwebwe'ana weyahina wagwaegwae 'abehega wahewaiwai pwaiya, ma ginaula mabwaiyadi sowasowahimi, 'oinega wala'wemaiya. Moisa, nuwanuwagu ma wada hewaiwai ma tapwalolo 'oinega wada hewasawasa, ma 'oinega 'omi ma tauma tada hemahemahetena.

⁹ Ta hesi bewa tuwa 'ana 'ita gide Yehoba 'ana tohepwailao tauma miya mwauna 'i'ebwaemaiya, gidemusa taudi paipaidi sabi lohe'amasidi, ma 'oinega aneloseyao ma loheloheyao ma ginaula mabwaiyana si'e'ebubumai. ¹⁰ Ta 'ama 'ita gidemusa yauyauleima Keliso weyahina, ma hesi 'ami 'ita gidemusa taudi Keliso 'ana tosanapuwao, weyahina tauma we'awe'aima ma 'omi waiwaimi, ta ma'ami he'asisi, ma tauma hesi ma'ima debamwadina. ¹¹ Tuta baibaiwana ma'ama goma ta ma'ama tani'o yahala, ta geya 'ama 'ale'omo, ma wete geya 'ima hadamo, 'oinega 'ama 'ita gide tomiya nanaewa.

¹² Tauma nimamega 'apaipaihowa, ma 'eguma taiyawedi si'ahwa galagalaemai gwae helauwega 'ahemaisadi, ma wete 'eguma si'abi hemuyamuyaemai tuwa 'a'alama'i'ita. ¹³ Ta wete 'eguma sigamwasowalemaiya, ma 'ima nuwa bwebwe'ana 'ahe'iyaiyaguwedi. Moisa, tauma gide mohomoho, 'oinega tomota silogwahatemaiya.

¹⁴ Gwae bewa yaleleyawa geya 'abehega ya'abihedeba mwadinegomi, ma hesiyage sabi hedumwalugomi gide natugwao moisa 'omi. ¹⁵ Moisa, 'imi tohe'itao boda hedada Keliso 'ina 'eda'edao weyahina, ma yaboigumo tuwa tamamiau, weyahina tetela bwebwe'ana 'ana guguya 'oinega ya'ewegomiya Yesu Keliso 'oina. ¹⁶ Coinega natugwao, ya'ahwanoi 'oimiya ma wahe'au'aunawegau.

¹⁷ Ma natugu Timoti yahewasaeyawa ma 'ane 'ihewaiye 'oimiya, 'igu hemisa Keliso 'oina weyahina, gidemusa tohekalesiyao yahe'itediya 'asa mabwaiyana 'oidiya, ta 'oinega sahena wanuwatuhanehane. Timo-

tiina yahelauweya ma yahemiseya, weyahina 'ida Bada 'ina paihowa 'oina 'ihetapewa hedada, ma bewa tuwa 'inaonaowa 'oimiya.

¹⁸ Ta hesi tupwadi 'oimiyega sinuwatuhuya 'abehega taugu sahena yanaonaowa. Coinega sinuwanuwahane ma sigagagagasa. ¹⁹ Geya! Ma hesi 'eguma 'ida Bada 'itagwala, 'abwa yalomwayamwayau ma yanaowa 'oimiya, ma taudi togagasaedi yatohodi geya 'abehega 'idi gwaemo 'oidiyega ma 'idi paihowao wete ya'itadi, waiwaiidi bo we'awe'adi. ²⁰ Weyahina Yehoba 'ina 'ebe-loina 'oina geya gwae namo, ma hesi waiwaiyega.

²¹ Togidega 'imi nuwatuhu? Ma'igu loina pa'alina yanaowa, bo ma'igu helau ma ma'igu nuwabiga yanaowa? Waboi wahesinuwa.

MeKolinita 'idi pui

5 Cimi pui yahesagoheya weyahina 'aigeda loheya 'oimiyega tamana mwanena mahetena sipuiya. Pui beno gala hedada. Taudi tomiya ganamuli gogo baibaiwana 'oidiya geya gidemusa sida mumuga 'esa. ² Sahena wanuwanuwahane, ma hesi mumuga bewa weyahina wadou, ma topuiina 'imi boda 'oinega wapa'i.

³ Bewa tuwa taugu yamiya bwagabwaga, ma hesi 'igu nuwatuhu 'oimiya 'imiyamiya, gidemusa taugu mahetemi, 'oinega topuiina 'ana loina 'oimiya yahep-waileyawa, beno 'ida Bada Yesu saninega.

⁴ Cana loina bewa gidemusa, miya hehogona wapa-howa 'ida Bada Yesu saninega, ta 'igu nuwatuhu wete mahetemi ma Badaina Yesu 'ina waiwaiyega.

⁵ Topuiina wa'ebwae Seitani 'oina ma 'abehega wahina 'i'abihegala ma 'oinega muliyetega 'ida Bada 'ina sab-weloina 'oina loheyaina yaluyaluwana 'ida 'abihe.

⁶ Ma sahena wanuwanuwahane, ma hesi wanuwatuhuyahi 'abehega 'eguma puiina muhe-muhena 'oimiya 'imiyamiya nata mabwaiyami 'i'abihe galegomi. ⁷ Coinega puiina 'oimiyega wapa'i ma wahe-boda bwebwe'ana, weyahina Keliso 'ina 'amasa 'oinega 'ideuligemi ma Kelisoina tauna gidemusa 'ida Hataona Guyaina bawaina, tuwa weyahida silohe'a-masiya. ⁸ Eeta 'ida guyai tapaihowa, geya ma'ida 'eda'eda miyamiyana galana 'oinega, ta hesi 'eda'eda bwebwe'ana ma dumwadumwaluna 'oidiyega.

⁹ Mwalona 'imi leta 'aigeda 'oina yahepwaila 'abehega geya'abwa topuiyedi mahetemiya wa'ahwa 'iya'iyagu, ¹⁰ ma hesi geya yaloiloina 'abehega tolog-waliyedi ma tobwatobwa 'ana tohamwao ma toyagahao ma tonabwasuwao walogwahatedi, weyahina bale'u bewa 'oina taudi gidemusa baibaiwa hedade, geya sawasawahida ta'ebesinedi.

¹¹ Ma bewa tuwa 'igu loina 'oimiya gide, 'eguma taiya 'ihekalesiya ma 'ilogwali, 'eguma tomata tobwa-tobwa, bo tonabwasuwa, bo toheliya, bo tonuma bwasi waiwai, bo toyagaha, geya'abwa wa'ahwa 'iya'iyaguwe bo nuwana mahetemi wa'ai.

¹² Ta 'igu 'ebeloina tohekalesiyaomo 'oidiya, ma geya'abwa hali boda 'oidiya. ¹³ Weyahina taudi muliyetega Yehoba 'iloinaedi, ma hesi tologwaliina

'aigeda 'omi 'imi boda, 'oinega 'ilobwaineya ma waloinae, ma 'oimiyega wapa'i.

Yatala weyahina

6 Caigeda wete ginaula 'ebedeba mwadina 'oimiya 'imiyamiya, beno 'imi yatala 'oidiya toloinaedi taudi geya totapwalolo 'oidiya watautauya, ma hesiyage 'ilobwainegomiya tohekalesiyaowedi 'oidiya watauya.

² Wanuwatuhuyahi 'abehega tauda Yesu 'ana to-hemisao muliyetega ginaula baibaiwadi tada loinaedi, 'oinega sawasawahimi ma ginaula 'i'iudi yatala 'oidiya waloinaedi. ³ Cabwa galewa aneloseyedi wete taloinaedi, 'oinega bewa tuwa sawasawahida ma paihowa bale'uwa taloinaedi.

⁴ Geya'abwa watautauya toloinao taudi geya si-hekalesiya 'oidiya. ⁵ Beno ginaula 'ebedeba mwadina. Ma hesi 'eguma taiya 'oimiyega nuwanuwana ma 'iyana mahetena siyatala, 'ilobwainediya ma 'aigeda tosanapu boda hekalesiya 'oinega si'ebesa ma tauna yatalaina 'iloina. ⁶ Comi 'imi paihowa geya bweb-we'ana, weyahina taudi geya Keliso 'ana tohemisao matadiya wayatayatala.

⁷ Comi tohekalesiyao 'eguma wayatala, 'ana 'ita geya bwebwe'ana, ma hesi 'eguma mwau 'oimiya sihapwe-hapwesa, 'ilobwainegomiya ma 'ami to'e'abo'abowedi wahe'alama'i'itanedi ma geya'abwa waheheyataladi.

⁸ Ma hesiyage 'omi tohekalesiyao tasimiyao wa'abo'abowedi ta 'oidiyega wayagayagaha. ⁹ Ceguma mumugami gidemusa geya'abwa Yehoba 'ina 'ebe-loina 'oina waluhulu, weyahina topuiyedi mab-waiyadi Yehoba 'i'etobodediya, gidemusa tonabwasuwaedi ma tologwaliyedi, toganawalaedi wahi-wahinedimo matasidiyao sipaipaihowa, loheloheyadi-mo wete mahetediya sipaipaihowa, ¹⁰ ma toyagahao ma tomata tobwatobwaedi, ma tonuma bwasi waiwai, ma tologumiyao ma to'e'abo'abowao.

¹¹ Weyahina tupwami mwalona mumugami gidemusa, ta hesi tuwa Yehoba 'ideuli pwaigomiya, ta wa'ehauwa, weyahina 'ida Bada Yesu Keliso saninega ma Yaluyaluwa Tabuna 'ina paihowa 'oinega 'i'abihe-dumwalu pwaigomiya.

Ganawala weyahina

¹² Gwae 'aigeda yahesagoheya tomota tupwadi sig-waeya 'abehega, "Mumuga mabwaiyana sawasawahina yapaihowadi." Moisa tuwa, sawasawahida ginaula mabwaiyana tapaihowadi, ma beno tuwa 'abehega mumugaedi geya sida lemegita, ta hesi ma'idi waiwai ma sawasawahina sipaigita.

¹³ Wanuwatuhuyahi 'e'ahai weyahina. Moisa, 'e'ahai gamwada weyahina, ma wete gamwada 'e'ahai weyahina, ma hesi muliyetega 'e'ahai ma gamwada Yehoba 'ilohegumwalidi. Ma wahida Yehoba 'i'ebwae-gita geya ganawala weyahina, ma tauna hesiyage weyahina, ma tauna tauda weyahida, ¹⁴ ta wete tauna 'ina waiwaiyega 'amasega 'i'abihe toholo hilegita,

gidemusa 'ida Bada Yesu 'amasega 'i'abihe toholo hileya.

¹⁵ Wahida beno Keliso yahuna, 'oinega geya'abwa taiya 'owa toganawala maheteu wamumuga galagala.

¹⁶ Weyahina 'eguma taiya loheya toganawala mahetena sipui, beno silo'aigeda pwaiya, gidemusa Buki He'asisi 'igwaeya,

"Siteluwa silo'aigeda, gidemusa tuwa wahidi 'aigeda."

¹⁷ Ta hesi 'eguma 'ida Bada maheteu walo'aigeda, yaluyaluwami wete silo'aigeda.

¹⁸ Sahena waganawala, weyahina ganawala geya gidemusa hali mumuga galadi. Moisa, hali mumuga galadi geya wahida si'abihe galadi, ma ganawala hesi wahida 'i'abihe galadi.

¹⁹ Coinega wanuwatuhuyahi 'abehega wahida Yaluyaluwa Tabuna 'ina hada, weyahina Yaluyaluwa Tabuina Yehoba 'oinega 'itauyama ma 'aloda 'imiyamiya, ma geya'abwa taudamo taloiloinegita, ma hesi Yehoba 'ida loinegita. ²⁰ Weyahina 'ihemaisa pwaigita, 'oinega 'ilobwainegita ma wahida 'oidiyega sanina ta'abihe madou.

Hai weyahina

7 Nuwatuina hai weyahina 'igu leta 'oina wahesilaleya. Cigu hemaisa bewa: Bwebwe'ana tuwa 'eguma meloheyadi geya'abwa sihaihai. ² Ma hesi geya sawasawahimi ma mabwaiyami gidemusa wamiyamiya, weyahina baibaiwa hedade taudi wewelohe sipaipaihowa besobeso. Nuwana 'ilobwainegomiya wa'elohai ma 'aigeda 'aigeda mamwanena, ma geya'abwa paihowa besobeso 'imadomadou 'oimiya.

³ Ma 'oinega loheloheyaemi mwanemiyao 'idi nuwatuhi wamuliyedi. Wete gide 'omi wahiwahine mwanemiyao 'idi nuwatuhi wamuliyedi. ⁴ Weyahina 'eguma wahine 'ihai, geya sawasawahina ma tauna wahina 'iloinae ma hesiyage loheya 'iloinae. Wete loheya, geya sawasawahina ma tauna wahina 'iloinae ma hesiyage wahine 'iloinae.

⁵ Ma wete geya'abwa wa'eno'eno wasiwasi mwanemiyao 'oidiyega. Beno tuwa 'eguma tohai siteluwaedi 'idi nuwatuhi mahemahetena ma sabwelo tupwadimo 'oidiya sida 'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina ma muliyetega wete si'enoluwa hila, ta geya'abwa wamiyamiya wasiwasi hedade tabu ta nuwatuhi dahwanaedi 'oimiya sihapwesa ma 'oidiyega Seitani 'itoho ma 'imi hai 'i'abihegaladi.

⁶ Ceguma nuwanuwami ma wahai, bwebwe'ana, ta geya'abwa yaloinaegomi 'abehega mabwaiyami wahai, ⁷ weyahina nuwanuwagu 'abehega geya'abwa wahaihai, gidemusa taugu geya yahai, ma hesi mabwaiyada 'ada lina havana ma havana Yehoba 'i'ebwae pwaigita, ma tupwama 'amiyamiya wewelohe ma'ima yaliyaya, ta tupwami wahaiya.

⁸ Coinega 'omi wewelohe ma hiwahiwape 'ami henuwalagu bewa, 'eguma geya wahai, nuwana bwebwe'ana tuwa gide wamiyamiya, taugu gidemusa. ⁹ Ma 'eguma geya sawasawahimi wa'alama'i'itanegomi, ta

nuwanuwami wahai, beno bwebwe'ana wete, wada hai tuwa, ma 'oinega geya'abwa nuwatuhi dahwana 'i'abi'abihe galegomi.

¹⁰ Ma 'omi tohai yahepwaila 'oimiya geya taugu 'igu lina, ma hesi Badaina 'ina lina 'abehega sahena wahine mwanena 'isa'isa'ile. ¹¹ Ma hesi 'eguma taiya wahine mwanena mwalona 'isa'ileya 'ana 'eda 'eluwa bwebwe'adi simiyamiya, beno 'abwa wahineina 'iboi 'imiyamiya ma sahena 'ihaihai, ta bwebwe'ana wete 'eguma 'ihila mwanenaina 'oina. Ma hesi loheloheya mwanediyao sahena sisa'isa'iledi.

¹² Bewa wete nuwatuhi tupwana taugu 'oiguwega, geya 'ida Badaina 'ina loinega, beno 'eguma taiya 'owa loheya mwanu geya 'ihemisa Yehoba 'oina, ta 'ina nuwatuhi gidemusa ma maheteu wamiyamiya tuwa, geya'abwa 'usa'isa'ile. ¹³ Wete gidemusa 'eguma 'aigeda wahine 'owa mwanu geya 'ihemisa Yehoba 'oina, ma nuwanuwana maheteu tuwa wamiyamiya geya'abwa 'usa'isa'ile.

¹⁴ Ceguma taiya loheya bo wahine mwanena geya 'ihemisa Yehoba 'oina, ma hesi mahetena tuwa simiyamiya, nata tohemisaina mwanena 'i'abihe bwebwe'ane, ma 'oinega natudiyao tupwa 'asi'asilalaina 'oina simiyamiya. Ta 'eguma sisa'ila beno natudiyao 'idi miya 'igala. ¹⁵ Ta 'eguma taiya 'owa mwanu geya Yehoba 'oina 'ihemisa ma nuwanuwana ma 'isa'ilego, 'u'abisine ta sahena 'unuwanuwahi. Weyahina Yehoba nuwanuwana wamiya daumwala, ta genuwana he'ohe'ohe. ¹⁶ Cowa loheya bo wahine 'abwa togidega mwanu 'u'abihe nuwabui 'ese, 'eguma 'u'abiyahi? Geya tasanapu, 'awa?

Cida 'ebemiya ma 'ida 'ebe paihowa Yehoba 'iloinae-di

¹⁷ Cida paihowa Yehoba 'iheguyai pwaiya 'aigeda 'aigeda 'oida, 'oinega 'ebe paihowaedi 'oidiya tada miyamiya. Bewa gidemusa 'igu lina tohekalesiyao tupwa mabwaiyana 'oidiya.

¹⁸ Ceguma taiya 'owa gwama Yudiya ma meYudiya 'ida 'ila'ilala mwalo si'upweya 'wapiu ma muliyetega Yesu Keliso 'oina 'uhemisa, sahena 'unuwanuwagala meYudiya 'ida 'ila'ilalaina weyahina. Ta wete 'eguma geya 'ila'ilalaina 'oiuwa, geya'abwa 'upwaina 'u'ewa, ¹⁹ weyahina 'upwaina geya ginula madouna, ta ginula madouna hesi Yehoba 'ina lina 'adi hematamatana. ²⁰ Sahena 'imi miya bo 'imi paihowa bale'uwa weyahidi wanuwauwagala ma 'abehega waluhu hali paihowa 'oina. ²¹ Ceguma taiya 'owa 'aigeda loheya madouna weyahina 'upaipaihowa tutaina 'uhekalesiya, sahena 'unuwanuwagala 'ino paihowaina weyahina, ma hesi 'eguma 'ino taubadaina 'abwa 'itagwalego ma 'uhila 'ino 'asa, bwebwe'ana tuwa 'uhila. ²² Moisa, topaihowa bale'uwa 'eguma Keliso 'oina sihemihemisa, Yehoba sawasawahina 'idi puiyao 'oidiyega 'il'ihasi, ta wete loheya madoudi 'eguma Keliso 'oina sihemisa, sihe'ali'e tauna weyahina. ²³ Weyahina Keliso 'ihemaisegita ma tauda 'ina bodao. Gesowana watagwalegomi hali taubadao 'oidiya.

²⁴ Ciyagwao, gesowana 'imi 'ebe miyaina walogwahatedi. Ceguma to'aha 'imi 'ebemiya tutaina Yehoba 'ibwauwegomiya ma wahekalesiya, 'ebemiyaedi tuwa 'oidiya wada miyamiya, Yehoba mahetemiu.

Taudi gumalaulau ma hiwahiwape 'adi loina

²⁵ Geya 'aigeda wete loina Yehoba 'i'ebwaegauwa gumalaulau taudi geya sihai weyahidi, ta hesiyage 'i'helauwegauwa ma nuwatuhi dumwalunega 'i'ebwaegauwa lounaina weyahina. ²⁶ Bewa tuwa tuta 'ebe hesilae 'ida miya 'oina, tuwa 'abwa 'oina tamiyamiya. ²⁷ Ma 'eguma taiya 'owa 'uhaiya, mamwaneu tuwa wamiyamiya. Ta 'eguma taiya 'owa geya 'uhai, gesowana wete wahine 'u'ebe'ebese. ²⁸ Ma hesi 'eguma loheya 'ihai beno geya pui, wete 'eguma gumalaulau 'ihai beno geya pui, ta hesi haihainidi 'idi paihowa madouna, 'oinega nuwanuwagu ma ya'abihe malamalaiyegomi.

²⁹ Weyahina tuta mwauna bale'u 'ihahoho pwaiya, ma 'omi mehaihai 'ilobwainegomiya mumugami gidemusa taudi geya sihai. ³⁰ Ta 'omi todou wamumuga gidemusa taudi geya sida douwa, ta wete 'omi toyaliyaya wamumuga gidemusa tonuwagala. Wete 'omi tohegimwane wamumuga gidemusa wewelohedi, ³¹ ma wete gesowana bale'u bewa ginaulaedi weyahidi wanuwatuhi hedade, weyahina tuta 'i'iuna sisawala ma bale'u bewa 'igumwala.

³² Nuwanuwagu ma gesowana ginaula bale'u weyahidi wanuwatuhi hedade, ma hesi mumugami gide taudi geya sihai. Weyahina taudi geya sihai Yehoba 'ina paihowamo weyahina sinuwanuwatuhi madouna, ma nuwanuwadi Badaina si'abihe yaliyaya.

³³ Ta taudi haihainidi bale'u ginaulaedi nuwanuwadi ma 'abehega 'oidiyega mwanediyao si'abihe yaliyayadi. ³⁴ Coinega geya sawasawahina ma 'eda 'eluwaedi 'oidiyega sitautauya. Ta wete gumalaulau ma wahiwahine taudi geya sihai sawasawahidi ma Yehoba weyahina sinuwatuhi madouna, ma 'oinega wahidi ma yaluyaluwadi si'abi he'ehaudi, ma hesi haihai nidi sinuwanuwatuhi ginaula bale'u weyahidi ma 'abehega 'oidiyega mwanediyao si'abihe yaliyayadi.

³⁵ Cigu hepwilla bewa 'oinega geya hai ya'ausi, ma hesi sabi 'abihetegomi, ma Yehoba 'ina paihowa 'oidiya wada paihowa bwaibwaina, ta gesowana hali ginaula ma hali ginaula weyahidi wanuwatuhi.

³⁶ Ceguma taiya loheya natuna gumalaulauina 'i'ausi ma sahena 'ihaihai, ma hesi 'eguma natunaina 'inuwa-gala, weyahina 'ihewahine pwaiya ma nuwanuwana ma 'aigeda loheya ba'idana sihai, tamana 'itagwala tuwa 'idi hai weyahina, weyahina hai geya ginaula galana.

³⁷ Ta hesi 'eguma loheya nuwana 'ipa'ala ma 'abehega natunaina sahena 'ihaihai ta 'eguma natunaina sawasawahina ma 'i'alama'i'itana ma geya 'ihai ta wete 'eguma geya taiya 'oidiyega 'inuwa-gala 'etobodaina weyahina, beno bwebwe'ana hedada, 'eguma gumalaulauina geya 'ihai. ³⁸ Ceguma taiya 'ina gu-

malaulau 'itagwale ma 'ihai, beno bwebwe'ana, ta 'eguma 'i'etobode beno wete bwebwe'ana hedada.

³⁹ Ma 'eguma taiya wahine haihainina mwanena ba'idana sihe'aigeda pwaiya ta 'eguma loheya 'i'amasa, wahineina sawasawahina ma 'ihai hila. Ta hesi 'ilobwaineyaya Yehoba 'ina loheya 'aigeda mahetena sihai.

⁴⁰ Ta yanuwatuhuya 'abehega 'eguma wahine 'iboio namo 'imiyamiya, ma sahena 'ihaihai hila, beno bwebwe'ana hedada. Nuwana Yehoba Yaluyaluwana 'ina nuwatuhi bewa gidemusa.

Ce'ahaiina tomota si'ebwa'ebwae 'ebe hemisa 'abo'abo 'oidiya

8 Caigeda wete hesilala 'igu leta 'oina wahepwaila pwaiya, beno pwaoliyedi nuwana 'e'ahaiyedi tomota si'ebwa'ebwaya 'idi 'ebe hemisa da'ule bo 'aiwe 'oidiya. Ginaulaedi 'idi 'abo wasanasanapu, ma hesi sahena wanuwauwahane 'imi sanapuina 'oina, ma 'ilobwainegomiya ma 'iyadao mabwaiyadi 'atemiyega wahelauwedi, weyahina helau ginaula madouna, ma sanapu hesi geya ginaula madouna.

² Ceguma tanuwatuhi 'abehega tauda tosanapu, beno geya tasanapu bwaibwaini, ³ ma hesiyage 'eguma Yehoba tahelauwe, tauda Yehoba 'isanapugita ma 'ihesuwanegita.

⁴ Ma 'e'ahaiina tomota si'ebwa'ebwae 'idi 'ebe hemisa 'abo'abowao 'oidiya, sowasowana ta'ai, bo geya? Cebe hemisa 'abo'abowedi geya 'ebe hemisa moisa, weyahina Yehoba 'iboimo 'imiyamiya, ma hali 'ebe hemisao ginaula besobeso.

⁵ Ta tomota baibaiwadi sinuwatuhuya 'abehega 'ebe hemisao bo nuwana yabowahine baibaiwadi galewa ma bale'uwa simiyamiya. ⁶ Ma tauda Yehoba tasanapuya 'abehega Tamadaina, ma 'iboiamo, ma ginaula mabwaiyadi 'ipaihowediya, ma wete tauda 'ipaihowegita, tauna weyahina. Ta wete 'ida Bada Yesu Keliso tasanapuya 'abehega tauna 'iboimo, ma Kelisoina Yehoba 'ilemeya ma 'ipaihowegita, ma wete ginaula mabwaiyadi 'ipaihowediya.

⁷ Tauda ma'ida sanapu, ma hesi tupwana tohekalesiyao 'idi sanapu we'awe'aidi, weyahina sihenuwanaluwa 'abehega hali 'ebe hemisao wete 'ebe hemisa moisa, 'oinega 'eguma tomotaedi 'ebe hemisa 'abo'abowao 'adi pwaoli si'ai nata simatauta 'oidiya.

⁸ Ma hesi wanuwatuhuyahi 'abehega geya 'e'ahai 'oinega Yehoba 'ida 'abihe bwebwe'anegita, weyahina geya 'eta 'e'ahai yaluyaluwada 'ida 'abihe bwebwe'aneya, bo 'ida 'abihegaleya. ⁹ Coinega 'e'ahai mabwaiyana sawasawahina ta'aidi, ma hesi wanuwatuhuyahi ma sahena 'ami he'ah'e'asisiina wa'ai'ai tohekalesiyao we'awe'aidi matadiya, ma 'oinega wa'abi'abi hebe'udi.

¹⁰ Weyahina 'eguma taiya 'owa 'usanasanapu 'abehega hali 'ebe hemisaowedi ginaula besobeso, ma geya 'aigeda 'idi waiwaimo, 'oinega 'eguma 'adiwa he'ah'e'asisiina 'u'ai, ma tasiu 'aigeda 'ina hemisa we'awe'ana 'i'itago, nata tauna wete 'i'ai, ma hesi ma'ina 'ateyoho. ¹¹ Moisa tuwa, 'owa ma'ino sanapu,

ma hesi 'ino sanapu 'oinega 'abwa tasiuina we'awe'ana 'u'abihegala. Coinega wanuwatuhuyahi 'abehega Keliso 'i'amasasimiu we'awe'ana sabi 'abi-heteina. ¹² Ta 'egumasimiu we'awe'ana wa'abihebe'u beno 'imi pui Keliso 'oina.

¹³ Ma taugu hesi genuwagu ma 'aigeda tasida ya'abihebe'u, 'oinega 'e'ahaiyedi yaguipalediya moisa, ma sahena yalolotohodi, tabu ta 'oidiyega tasidao ya'abihebe'udi.

Keliso 'ana tohepwailao mumugadi

9 Sahena tomota sitohotoho ma siloinaegau, nuwana silomugiyegau, ma hesi wanuwatuhu 'abehega taugu Bada Yesu 'ina topaihowa 'aigeda, ma Badaina ya'ita pwaiya, ta he'ote'otetelina wete 'oimiya yahepwaiya, ma wahemisaeya. ² Coinega wasanapugauwa taugu Yesu 'ana tohepwaila moisa. Ma tupwana tomota silomugiyegauwa 'abehega taugu geya Yesu 'ana tohepwaila. Ma geya! Comi wanuwatuhuyahi taugu 'igu lohatotowega 'ida Badaina 'oina 'imi hemisa walaguya.

³ Ta bewa gide yagwae 'esa 'agu tolomugiyedi 'oidiya, ⁴ 'abehega taugu gidemusa taudi Keliso 'ana tohepwaila moisa. Weyahina tohepwailaedi taudi 'adiwa ta 'adi we'aha wa'ebwa'ebwaedi, 'oinega 'ilobwaineya ma taugu wete gidemusa wada 'ebwaegau.

⁵ Ma wete taudi tohepwailaedi ta 'ida Bada Yesu tasi-nao ta Pita wete, 'idi sakowasi 'oidiya mwanediyao sitoetoedi ma wa'itayahidi. Coinega taugu wete 'eguma yahai ma mamwanegu 'ada sakowasi, 'ilobwaineya ma ba'idagu wa'itayahimai. ⁶ Taugu ma Banaba geya hesi 'oima gidemusa wada paihowa 'esa. Tauma 'aboi 'a'ita'ita yahimai, 'ima paihowa 'ana maisa 'oidiyega.

⁷ Caigeda hesilala yahesilalegomi ma wanuwatuhu weyahina. Hesilalaina bewa: Tolo'alehao ta'eha 'oinega 'adi maisa silobalobadi? Gabemani 'oidiyega, bo siboidimo tuwa 'oidiyega? Wete 'aigeda 'igu hesilala: Ceguma loheya 'e'ahai 'ibeguli, ma 'eli'eli 'ana tuta, togidega nata 'e'enina 'i'ai bo geya? Caigeda wete 'igu hesilala: Togidega 'eguma loheya ma'ina baweyao 'i'itayahinamo, ma geya 'aigeda 'ida hunuya 'ina guyai weyahina, to'aha 'ina 'itayahina 'ana bwebwe'ana?

⁸ Cebe'ita bewa 'ida gogowega, ⁹ ma Mosese 'ina lolina ba'idana sihemahemahetena, 'igwaeya, "Ceguma bulumakau witi 'alona 'ipaipaihowa 'ilobwaineya ma witiyedi 'oidiyega 'ida 'ai." Yehoba geya 'inuwanuwatuhu madouna bulumakau weyahidi, ¹⁰ ta hesi 'igwaegwae 'ina topaihowao tauda weyahida. Lolina bewa 'ilaguya ma tada hemisa ma 'abehega 'ima paihowa 'oidiyega 'ama 'e'ahai 'ada loba, gidemusa taudi todauna ta wete to'eli'eli sihemisa ma 'e'ahaiyedi 'idi tanohega sida 'ai.

¹¹ Tauma wete gide yaluyaluwami 'adiwa 'adauna pwaiya, 'oinega 'ilobwainegomiya ma 'wapima 'adiwa wa'ebwaemai. ¹² Hali tohepwailao wahe'aidi, 'oinega 'ilobwainegomiya ma wete wahe'aimai. Tuwa 'a'alamai'ita madouna, weyahina tabu ta 'ahohopa'ala 'oimiya ma Keliso tetelina walogwahate.

¹³ Ta wete Hada He'asisi 'ana topaihowao wanuwatuhuyahi tomota 'idi helauwao 'oidiyega 'adiwa silobaloba. Topwaoliyedi 'adiwa hebahebaiyedi 'e-bepwaoli 'oina sihunuhunudi 'oidiyega si'ewa'ewadi, ma si'ai'aidi. ¹⁴ Yehoba 'ina lolina bewa gide 'abehega Yesu Keliso tetelina 'ana tohepwailao 'adiwa sida loba-di 'idi paihowao 'oidiyega. ¹⁵ Ma hesi geya yahegwae-gomi ma wahe'aigau, ma wete sahena 'imi letaedi yaleledi ma 'abehega wahe'aigau. Sahena yagwaeg-wae 'e'ahai weyahina. Ceguma gomaleyega ya'amasas, beno bwebwe'ana, weyahina genuwagu ma 'ami ya'e-wadi. ¹⁶ Cigu paihowa bewa tetela bwebwe'ana 'ana hepwaila weyahina, ma geya 'abehega paihowaina 'oinega 'agu hepwtu yaloba, weyahina bewa tuwa 'igu paihowaina, ta 'ilobwainegauwa ma yapaihowa. Ma 'eguma yaguipaila nata mwau madouna 'oiguwa 'ilatu.

¹⁷ Yehoba 'agu lolinaina bewa 'ilaguya 'igu paihowa weyahina, ta geya taugu 'igu nuwatuhuwega, 'oinega sahena maisa yada 'ewa'ewa paihowaina weyahina.

¹⁸ Beno tuwa yayaliyayamo weyahina tetela bwebwe'ana helauwega ya'ebwaegomi, ma hesi sahena yanuwatuhuyahi maisa weyahina. ¹⁹ Ta sahena wete tomota 'agu lolina silagulagu ma hesi tomota mabwaiyadi weyahidi yapaihowa ma yada 'abihetedi. ²⁰ Yamumuga meYudiya 'idi mumugega ma 'oinega 'abehega meYudiya yada 'abihetedi, ma taudi Mosese 'ina lolina simulimuliye, 'eguma mahetegwao 'amiyamiya yamumuga 'esa taudi gidemusa, ta 'abehega yalemedi. Ma hesi geya sowana lolinaina 'oina yada tagwalegau.

²¹ Ta wete taudi Mosese 'ina lolinao geya 'oidiya 'eguma ba'idagwao 'amiyamiya yamumuga 'esa taudi gidemusa ma 'abehega yalemedi. Ta hesi geya'abwa 'agu lolina Keliso 'oinega yaligeligehe. ²² Ma wete 'eguma taudi 'idi hemisa we'awe'ana ba'idagwao 'amiyamiya, yamumuga 'esa taudi gidemusa ma 'abehega ya'abihetedi. Coinega tomota mabwaiyadi ba'idagwao weyahidi yatoho waiwai ma yamanasamwedi, ma 'oinega tupwadi 'oidiyega 'abihetena siloba Keliso 'oinega.

²³ Cigu paihowaina tetela bwebwe'ana weyahina, ma 'abehega 'omi mahetegwao 'abihetena taloba tetelaina 'oinega. ²⁴ Wanuwatuhuyahi 'eguma hepili 'oina mabwaiyadi sihepili, ma hesi 'aigeda tuwa 'oidiyega 'inugeta, 'oinega 'ilobwainegita ma tatoho waiwai ma tanugeta. ²⁵ Ma taudi tohepiliyedi bale'uwa sitoho waiwai ma si'alama'i'itana 'idi tohoina 'oinega ma 'abehega maisa sawasawalina siloba. Ta hesi tauda tatoho waiwai ma maisa miyamiya hatayana galewa taloba.

²⁶ Bewa weyahina yapili waiwai, nuwana yahetapewa waiwai, ma sahena yahetapewa besobeso. ²⁷ Coinega wahigu yaloina pa'ale ma 'oinega sahena yamumuga besobeso, tabu ta 'igu guguya hali tomota 'oidiya mulina taugu yabe'u.

Cetuluha hali 'ebe hemisao 'oidiya

10 Ciyagwao, tubudao wanuwatuhu yahidi 'abehega nugeta tutaina tupwa yoho 'awawa sitautauya ma yaloha 'oinega Yehoba 'ihanugetediya, ta wete hola 'alonga 'idi 'eda 'ipaihoweya ta 'oinega sihabala hali tupwa. ² Ma yaloha ta hola 'oidiyega 'idi babitaiso silobeya 'abehega Mosese 'ana tomuliyao. ³ Ta wete 'adiwa ma 'adi we'aha mabwaiyana galewega silobeya yaluyaluwadi weyahina, ta 'adi we'aha si'ewa'ewa da'ule 'aigeda 'oinega, ma da'uleina galewega mahetediu sitautauya, sanina Keliso.

⁵ Ta hesi Yehoba geya 'iyaliyaya tubudaowedu weyahidi, 'oinega pwatulaiina 'oina baibaiwadi si'amasa. Ma wawanidi nobwa si'ebesinediya. ⁶ Ma taudi 'ebe'ita 'oida ma 'abehega sahena galana weyahina tanuwatuhu. ⁷ Wete sahena ta'e'etuluha hali 'ebe hemisao 'oidiya, gide taudi yoho 'awawa 'oina sipaihoweya. Buki He'asisi 'oina taudi weyahidi 'ihewaila 'igwaeya,

"Tomotaedi simiyatoiya ta si'ai'ai, sinumanuma, muliyetega sitoholo ma siyaliyaya besobeso."

⁸ Ta wete silogwali, 'oinega sabwelo 'aigeda 'oina site tuweniti teli tausani 'oidiyega Yehoba 'ilohe'amasidiya. Bewa 'ebe'ita 'oida ta 'abehega sahena taganaganawala. ⁹ Ma wete Yehoba 'ana wahi'wata silaguya ta mwata 'oinega 'ilohe'amasidiya. Bewa 'ihe'itegita 'abehega sahena tauda gide tapaipaihowa 'esa.

¹⁰ Wete Yehoba silomugiyeya, ta 'oinega 'aigeda anelose 'ihesumaneya ma 'i'abihe galediya 'idi lomugiyedi weyahidi.

Cebe'ita bewa 'oida ma 'abehega sahena talolomugi.

¹¹ Cebe'itaedi bewa mabwaiyadi Buki He'asisi 'oina silediya 'abehega bewa tuwa mehau tauda hemaisaedi mwaudi tanuwatuhu yahidi ma sahena puilyedi tapaipaihowadi.

¹² Ceguma taiya 'owa 'unuwatuhuya 'abehega ma'ino waiwai 'utotoholo, 'u'itayahigo ma sahena 'uwe'awe'a. ¹³ Weyahina 'ebe tohowedi 'oidiyega Seitani 'itohotogomi, mabwaiyada wete 'itohotogita, ta hesi Yehoba tahemisaeya weyahina 'ina lolina 'ilaguya ma sahena Seitani 'itohotoho hedadegita. Eema 'eguma tahe'alama'ilitana nata 'eda bwebwe'ana 'ihe'itegita ma 'oinega 'ebe tohowedi tahewaiwai sinedi.

¹⁴ Ciyagwao nuwanuwagu madouna ma hali 'ebe hemisao waguipaledi. ¹⁵ Comi ma'imi sanapu, 'oinega 'igu gwae bewa weyahina wanuwatuhuyahi madouna. ¹⁶ Ceguma sakalemeni weyahina taloyawedo Yehoba 'oina ma tanuma, beno Keliso bweyahinega 'i'abihe bwebwe'anegita ma Keliso mahetedai tahe'aigeda. Gide beledi 'eguma tahisi ma ta'ai, belediina 'oinega Keliso mahetedai tahe'aigeda, weyahina tauna wahina ta'ai'ai.

¹⁷ Belediina 'aigeda 'oinega mabwaiyada ta'ai'ai, 'oinega Keliso wahina 'oina taheboda 'aigeda. ¹⁸ Gidemusa tuwa me'isileli baibaiwadi 'idi pwaoliyao sihunu-

di Yehoba weyahina ma si'aidi, 'oinega Yehoba ba'ida-diu siheboda 'aigeda.

¹⁹ Moisa, 'e'ahaiyedi taudi tomiya ganamuli si'ebwa'ebwaya hali 'ebe hemisao 'oidiya, ma wete 'idi 'ebe hemisaowedu, nuwana 'aiwe bo dimwa, tuwa ginaula besobeso, ma geya 'idi waiwaimo. ²⁰ Ta wete paihowaedi taudi tomiya ganamuli ginaulaedi weyahidi sipaipaihowa, geya Yehoba weyahina sinuwatuhu, ta hesi Tomodulele ma'iyanao weyahidi. Ma hesi 'omi genuwagu ma hali 'ebe hemisao weyahidi wapaipaihowa, tabu ta Tomodulele 'iyanao mahetemiyao waheboda 'aigeda.

²¹ Cana 'ita geya bwebwe'ana 'eguma Bada 'ana biyo 'oinega wanumanuma ta 'ina 'ebe'ai 'oinega wa'ai'ai, ma wete Tomodulele 'ina paihowa wapaipaihowadi. ²² Weyahina 'ida Badaina 'atena wa'abi hedohedou. Badaina tohewaiwai hedade, 'oinega sahena ta'abi'abi hegamasowali, tabu ta 'imutugita.

Ce'ahaiyedi hali 'ebe hemisao weyahidi

²³ Ginaula mabwaiyadi sawasawahida ma tapaihowadi, ma tupwana ginaula nata geya si'abi 'abihetegita.

²⁴ Cilobwainegita ma paihowaedi tapaihowadi 'iyadao 'adi lema weyahina ma hesi sahena taboidamo 'ada lema weyahina. ²⁵ Ceguma hebahebai hesiyona hali tomota 'oidiyega wagimwane, sahena wahehesilala hesiyoina weyahina ma hesi tuwa wa'ai, ma sahena wanuwatuhuyahi to'aha mwalo 'e'ahaiina 'oina sipaihoweya. ²⁶ Weyahina bale'u mabwaiyana ta ginaula mabwaiyana bale'uwa Yehoba 'ina 'ebeloinao.

²⁷ Ta hesi 'eguma tomiya ganamuli 'aigeda 'ibwauwego ma 'utautauya 'ina hada ma 'au 'ilagu weyahiu, tuwa 'u'ai, ma sahena 'uhesilala to'aha mwalo 'ipaihoweya 'e'ahaiina 'oina, ta sahena wanuwatuhuyahi weyahina. ²⁸ Ma hesi 'eguma taiya 'ihewaila latu 'e'ahaiina weyahina ma 'oimiya 'igwae, "Taudi 'idi paihowa Tomodulele weyahina 'e'ahai beno 'oinega sipaihoweya," sahena 'e'ahaiina 'u'ai'ai, tabu ta tohepwailaina 'inuwalaga, nuwana 'imatauta, 'oinega 'owa wete 'unuwalaga, ²⁹ geya 'uboi 'ino matautega, weyahina 'owa geya Tomodulele 'uda matautega, ma hesi tohepwailaina 'ina matautega.

Ta tomota tupwana sigwaeya, "Sahena 'agu lolina walagulagu taudi towe'a 'idi nuwatuhu weyahina, ³⁰ ta wete sahena taudi silolomugiyegau. Caguina weyahina yaloyawedo pwaiya Yehoba 'oina, ta geya 'aigeda wete 'ana galamo 'oiguwa."

³¹ Taudi 'idi gwaeina 'adi maisa bewa, 'abehega 'ilobwainegita ma 'ida paihowa mabwaiyana, 'ada 'e'ahai, 'ada numa, bo to'aha wete, eema mabwaiyana 'oidiyega Yehoba sanina ta'abi hemadou. ³² Sahena hali tomota wa'abi'abi henuwalagadi, nuwana meYudiya, bo tomiya ganamuli, bo nuwana Yehoba 'ina tohekalesiyao.

³³ Gidemusa taugu yatohotoho ma 'abehega sahena taugu 'igu nuwatuhuyahi yapaipaihowa, ma hesi to'aha tomota 'idi nuwatuhu gide tuwa yapaipaihowa 'e-

sa, ma siyaliyaya, ta 'oinega 'adi lema siloba Yehoba 'oinega.

11 Cilobwainegomiya ma 'igu mumuga bewa wahe'au'aunaowe, gide taugu Keliso mumugana yahehe'au'aunaoweya.

Wahiwahine 'idi pasa tapwalolo 'oina

² Yauwedo 'iyagwao, weyahina he'itaowedi ya'ebwae pwaigomiya wanuwatuhu yahidiya ma wa'abiyahidi.

³ Nuwanuwagu ma wasanapu 'abehega Keliso loheloheya 'ida Bada, ma hesi wahiwahine 'idi badao beno mwanediyao. Ta Keliso 'ina Bada Yehoba.

⁴ Ceguma loheya debana ma'ana hewanu 'i'ahwa'ahwanoi bo 'ipalopisai Yehoba 'ina nuwatuhuwega, beno 'ebe debamwadina 'ina Bada Keliso 'oina.

⁵ Ma 'eguma wahine deba daisinamo tapwalolo 'oina 'i'ahwa'ahwanoi bo 'ipalopisai, beno 'ebe debamwadina 'ina badaina, tauna mwanena, 'oina. Moisa tuwa, 'ana 'ita galana, gide 'eguma debana mabwaiyana sino'i. ⁶ Weyahina 'eguma wahine sahena debana 'i'ahu'ahusam debana wa'upwa, ma 'imwadina debana no'ino'ina weyahina, 'oinega 'ida 'ahusam ta 'ana 'ita 'ibwebwe'ana tapwalolo 'oina. ⁷ Tapwalolo 'alona loheya geya sawasawahina debana 'i'ahusam, weyahina loheya 'ana 'ita Yehoba gidemusa, ta wete 'ana hep watu Yehoba 'ana hep watu gidemusa.

Wahine wete 'ana hep watu loheya 'ana hep watu gidemusa. ⁸ Ma loheya nugenugeta geya wahine 'oinega 'ihapwesama, ma hesi wahine loheya 'oinega 'ihapwesama. ⁹ Wete Yehoba loheya 'ihemasaleheya geya wahine weyahina, ma hesi wahine loheya weyahina 'ihemasaleheya. ¹⁰ Coinega wahiwahine 'ilobwainediya ma debadi sisamudi tapwalolo 'ana tuta 'oina, ma wahiwahineyedi 'idi hematamatana mwanediyao 'oidiya aneloseyao si'ita.

¹¹ Ma hesi 'eguma Bada 'ina 'eda tamulimuliye geya sawasawahina ma wahine 'iboi 'iloiloina. Wete gesowana loheya 'iboi 'iloiloina.

¹² Weyahina wahine loheya 'oinega 'ilatuwa ta loheya wahine 'oinega 'ili'uwa, ta mabwaiyada Yehoba 'oinega talatuwa.

¹³ Wanuwatuhuyahi, 'eguma wahine debadaisinamo 'i'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina, togidega 'ana 'ita bwebwe'ana bo galana? Galana 'awa?

¹⁴ Mabwaiyada bale'uwa tamiyamiya, 'eguma loheya ta'ita debana dudulena, 'ana 'ita wahine gidemusa, beno 'ebe debamwadina, ¹⁵ ma 'eguma wahiwahine debadi dudulena beno 'adi 'ebe hep watu ma wete 'ana 'ebe 'ahusam. ¹⁶ Cada loina bewa gide, ma geya 'eta wete hali loina tohekalesiyao mabwaiyada 'oida, 'oinega sahena 'eta taiya loina weyahina 'igwaegwae hila.

Bada 'ina Cai He'asisi

¹⁷ Caigeda wete mumugami weyahina geya yada yaliyaya, beno geya bwebwe'ana. ¹⁸ Weyahina tupwana tomota sihegwagauwa 'abehega 'imi 'eto'auta

'oidiya wawatawatahigomi hali boda ma hali boda 'oidiyega, ma tupwana 'idi gwae yahemisaeya. ¹⁹ Ta hesi 'imi 'ewatawatahaina 'ana bwebwe'ana beno 'abehega taiyewedi taudi tohekalesiyao moisa ta'innanadi.

²⁰ Ma wete 'imi 'eto'auta 'oidiya 'eguma 'ida Badaina 'ina Cai He'asisi wa'ai, 'ana 'ita geya bwebwe'ana.

²¹ Weyahina tupwami waboi 'amiwa wa'ai'ai, ma tupwadi 'iyamiyao ma'adi gomale, ta wete tupwami wa'ai'ai ma wanumanuma hedada 'oinega waheheyauyaule. ²² Cilobwainegomiya ma waboi 'imi hada 'oidiya wa'ai ma wanuma ta sahena Yehoba 'ina tapwalolo wa'abi'abi hegala ma wete taudi wewewewelohedi wa'abi'abihe debamwadinedi. Bewa weyahina gesowana yahehepwatuwegomi. ²³ Cida Bada Yesu 'ina 'ai 'ana sanapu 'ihe'ita pwaigauwa ta taugu yahe'itegomi, beno nihuwanaina 'oina Yudas 'itebaeya, Yesuina beledi 'i'eweya, ²⁴ ta 'iloyauwedowa Yehoba 'oina ma 'ihisiya, ta 'igwaeya "Bewa wahigu 'omi 'ami 'abihetena weyahina. Coinega bewa gide 'agu 'ebe nuwatuhuyahina wapaihowa 'ese." ²⁵ Si'aiya 'igumwala, ma biyo wete Yesu 'i'eweya ta 'igwaeya, "Biyo bewa loina 'ehauna weyahina, ma loina hauhauna bweyahiguwega ya'abihe latuheyama. Ceguma 'abwa to tuta 'oidiya wanuma wanuwatuhu yahigau."

²⁶ Belediina 'ana 'ai ma biyoina 'ana numa 'oidiyega Badaina 'ina 'amasa weyahina tahehe'ita tuta mabwaiyana ma 'ana siga 'ihilama.

²⁷ Ma hesi 'eguma taiya 'e'ahaiina 'i'ai besobeso, nuwana Badaina 'ina biyoina 'oinega 'inuma besobeso, loheyaina beno 'ina pui, weyahina 'ida Bada wahina ma bweyahina 'oidiya 'ipaihowa besobesoweya.

²⁸ Ceguma nuwanuwada ma Bada 'ina 'ai ta'ai, nugeta mumugada weyahina tanuwatuhu, ma wete tada 'abihe dumwalugita, ma muliyetega 'e'ahaiina ta'ai, ma wete biyoina 'oinega tanuma. ²⁹ Weyahina 'eguma taiya 'i'ai besobeso nuwana 'inuma besobeso, ma geya 'inuwatuhu Keliso wahina weyahina, 'abwa 'ana loina 'iloba.

³⁰ Bewa lamuna 'oinega 'ami lohala ta 'imi we'ao tupwana baibaiwana silatulatu 'oimiya, ma wete tupwana 'ami boda si'amasa pwaiya. ³¹ Cilobwainegita ma mumugada tauda ta'abihe bwebwe'enedi tabu ta Yehoba 'iloinaegita. ³² Ma hesi 'eguma tuta bewa 'oina Yehoba 'iloinaegita, beno 'i'abi'abihe dumwaluwegita, ma 'abwa bwa'omatana 'oina mebale'u 'iloinaedi ma tauda geya.

³³ Ciyagwao, 'eguma tutaina Bada 'ina 'ai wa'ai, 'iyamiyao wayamwadi. ³⁴ Ma 'eguma taiya 'igomale, 'ina hada nobwa 'i'ai nugeta, ta 'oinega gesowana 'i'ai'ai hedade tapwalolo 'alona, tabu ma Yehoba 'igamwasowalegomi 'imi tapwalolo 'ana 'ita galana weyahina. Beno tuwa, loina weyahina. Ma hesi tupwana 'ami loina wete simiyamiya. Ceguma tutaina yanaowa loinaedi wete ya'abihe dumwaludi 'oimiya.

Yehoba 'ina heguyai yaluyaluwada weyahidi

12 Ciyagwao, nuwanuwagu ma Yehoba 'ina heguyai yaluyaluwada weyahidi yalihasi ma wasanapu. ² Weyahina mwalo tupwa guguyou 'oina wamiyamiya ta hali 'ebe hemisao 'oidiya watagwalegomiya, taudi geya sawasawahidi ma sigwae, ma hesi si'abowegomiya. ³ Ta bewa tutaina 'eguma taiya Yehoba yaluyaluwana 'oina 'imiyamiya, geya Yesu 'ida heliyeya, ma hesi 'i'ahwa Badae; weyahina geya 'eta taiya sawasawahina ma Yesu 'i'ahwa Badae, 'eguma geya Yaluyaluwa Tabuna 'oina 'imiyamiya.

⁴ Yaluyaluwa Tabuina 'aigeda tuwamo, ma hesi 'ina heguyai 'oida hagana ma hagana. ⁵ Cida Badaina wete 'aigeda tuwa, ma hesi 'ina paihowa tapaipaihowadi hagana ma hagana, ⁶ ma lamudi 'aigeda tuwamo, beno Yehoba, weyahina tauna 'ina heguyaiyedi 'adi paihowa 'i'abihe latuwediya.

⁷ Ma Yaluyaluwa Tabuna 'ina 'ehela 'aigeda 'aigeda 'oida beno mabwaiyada 'ada lema weyahina, ⁸ ta hesi hagadi, weyahina loheya 'aigeda 'ana heguheguyai nuwatu, ma 'aigeda sanapu, ginaula dahwadahwaina weyahina, ⁹ ta 'aigeda hemisa, ma 'aigeda to'abi hebwebwe'ana, ¹⁰ ta 'aigeda ginaula 'ebe nuwanainaida 'ana paihowa, ma 'aigeda Yehoba 'ina nuwatu 'ana *palopisai*, ma 'aigeda yaluyaluwao 'adi 'inana 'abehega bwebwe'ana bo galana, ma 'aigeda wete hali 'enana 'oidiyega 'ihewagwae, ta 'aigeda wete 'enanaedi 'ana tobui. ¹¹ Heguheguyaiyedi Yaluyaluwa Tabuna tauna 'ana hesinuwa, ma 'iheguheguyai 'aigeda 'aigeda 'oida, ta 'i'ebwaegita ma gide tapaihowa 'ese.

Wahi 'aigeda ma yahunao baibaiwadi

¹² Tauda gide wahi 'aigeda weyahina tasanapuya 'abehega wahi 'aigeda, ma yahunao baibaiwadi. Wahi-ina beno Keliso, ma yahunaowedi tauda. ¹³ Weyahina mabwaiyada tababitaiso, Yaluyaluwa 'aigeda 'oinea eeta taheboda 'aigeda. Tauma meYudiya ta 'omi hali tupwao 'oidiyega, ta tomiya mwau ma tomiya bwebwe'ana, ta mabwaiyada taheboda 'aigeda pwaiya Yaluyaluwa Tabuina 'oinea, tauna 'oida 'imiyamiya.

¹⁴ Eeta wahi yahunao geya 'aigeda, ma hesi baibaiwadi hagadi ma hagadi. ¹⁵ Ceguma 'ahe 'igwae, "Taugu geya wahi 'ina boda 'oina yamiyamiya, weyahina taugu geya nima," 'ina gwaeina geya gwae moisa.

¹⁶ Wete gide 'eguma tena 'igwae, "Taugu geya wahi 'ina boda, weyahina taugu tena, ta geya mata," tena 'ina gwaeina geya gwae moisa. ¹⁷ Weyahina 'eguma matamo beno geya sawasawahina ma 'ihesagoha, ma wete 'eguma tenamo geya sawasawahina ma mahai 'iniso, ¹⁸ ta Yehoba bewa gide 'inuwatuhuya ta yahu baibaiwadi 'idi paihowa 'i'ebwaediya.

¹⁹ Weyahina 'eguma yahu 'aigeda tuwa, beno geya wahi mabwaiyana. ²⁰ Coinega wahi 'aigeda 'ipaihoweya, ma hesi yahunao baibaiwadi.

²¹ Geya sawasawahina ma mata nima 'oina 'igwae, "Genuwagu 'owa." Ma wete geya sawasawahina ma deba 'ahe 'oina 'igwae, "Genuwagu 'owa." ²² Ta tupwadi wete wahi yahunao 'adi 'ita gide we'adi, ma hesi 'idi paihowa madouna wahi 'ana lema weyahina. ²³ Tupwana wete yahudao geya tahepwatuwedi, ma weyahidi tahedebe mwadina, ma hesi ta'itayahidi ta ta'ahusamudi, ²⁴ ta geya yahudao mabwaiyadi 'adi 'itayahina gide. Weyahina Yehoba wahida 'ihemasaleheya ma 'abehega yahunaowedi taudi geya 'adi hepwatumo ta'itayahi bwaibwainidi.

²⁵ Ma 'oinea sahena wataha 'ilatulatu wahida yahunao 'oidiya. Ma hesi mabwaiyadi sihemahemahetena ma mabwaiyadi sihelemalema 'idi paihowao 'oidiya. ²⁶ Weyahina 'eguma yahuda 'aigeda 'imuya, beno wahida mabwaiyana simuya. Wete 'eguma wahida 'aigeda ma'ina yaliyaya, beno wahida mabwaiyana siyaliyaya. ²⁷ Coinega 'aigeda 'aigeda tauda Keliso yahunao, ²⁸ weyahina 'ida paihowao hekalesiya 'alona hagana ma hagana. Yehoba 'iheguuyaiyediya 'oida, nugeta tauma Keliso 'ana tohepwaitao, ta muliyetega palopitao taudi Yehoba 'ina nuwatuhwao sihepwaile nugete, muliyetega tohe'itao, ma ginaula 'ebe henainaida 'adi topaihowao, ma to'abi hebwebwe'ana, ma to'abihetenao, ma tohanugetao, ta taudi hali 'enana 'adi tohegwagwae.

²⁹ Weyahina geya sawasawahina ma mabwaiyada paihowa 'aigeda tuwa 'oina tahetopaihowa Keliso weyahina, nuwana Yesu tetelina 'ana tohepwaitao, nuwana palopitao, nuwana tohe'itao, nuwana ginaula 'ebe henainaida 'adi to'abihelatuwao, ³⁰ nuwana to'abihe bwebwe'ana, nuwana hali 'enana 'ana togwae, nuwana hali 'enanaedi 'adi tobui. ³¹ Paihowaedi mabwaiyana Yehoba 'iheguuyaiyeya 'oida, 'oinea 'ilobwainegomiya ma heguheguyai bwebwe'adi nuwami 'i'ewa, ma wete 'eda 'ausalana moisa yahe'itegomi, beno helau.

Helau

13 Ceguma 'igu gwae geya bwebwe'adi, gide tologuguyao ma aneloseyao 'idi gwae, ta 'eguma helau geya 'ateguwa 'imiyamiya, 'igu guguyaeidi ginaula bwagabwaga, gide sinaha silahulahuhi besobeso, nuwana yoguli simu'amu'a besobeso.

² Ta wete 'eguma taugu Yehoba 'ina palopita, ta ma'igu sanapu ma sawasawahigu yahepwaita ginaula dahwadahwanidi, ma 'eguma yahemisa moisa Yehoba 'oina ma 'oinea yagwae 'oya 'oidiya, sawasawahina sitau hali tupwa, ta 'eguma geya helau 'ateguwa, taugu tuwa loheya bwagabwaga.

³ Ta 'eguma 'igu tobwatobwa mabwaiyana yaheguyaiye tomota 'oidiya ma wahigu wete yatagwale ma sigabu 'idi pwaoli weyahina, ta 'eguma geya helau 'ateguwa 'imiyamiya, 'igu paihowaedi huwaidi geya'abwa yalobaloba.

⁴ Moisa, helau ginaula madouna, weyahina 'eguma helauina 'ateda 'imiyamiya, sawasawahina ma tahe'alama'i'itana ma tomota ta'ate muyamuyaeidi, ta

sahena tahehe'ipi'ipiyedi. Ta sahena wete tanuwanuwahane, nuwana tagagagagasa, ⁵ ma hesiyage 'iyadao tahe'asisiyani, ma sahena 'enuwanuwaha bo hegawagawagu bo 'aleha 'oidega si'ita'ita. ⁶ Ta sahena mumuga galana weyahina tayaliyaliyaya ma hesi mumuga dumwaluna weyahina tayaliyaya. ⁷ Ceguma helau 'ateda 'imiyamiya sauga baibaiwana ta'alama'i'itana moisa, eeta tahemisa moisa, ma'ida nuwatuhyahina 'ada 'abihetena Yehoba 'oinega 'abwa taloba, ma tuta mabwaiyana tatoholo pa'ala.

⁸ Helau sahena 'igumwagumwala, ta hesi taudi Yehoba 'ina palopitao 'abwa 'idi hepwillao sigumwala. Wete taudi hali 'enana ma hali 'enana 'oidiyega sigwaegwae, 'abwa 'enadiyedi sigumwala. Ma tosana-puwao 'abwa 'idi sanapu sisawala. ⁹ Weyahina bewa tuwa 'ida sanapu tupwana tuwa, 'oinega 'ida hepwillao tupwana wete, ¹⁰ ta tuta sinaonaoma 'oidiya sanapu hauhauna mabwaiyana 'ilatuma, ma sanapu miyamiyana tanuwanaide. ¹¹ Gidemusa taugu mwalo hene gwama tuwa, ma hesi bewa tuwa yaheloheya pawaiya ta gwagwama 'idi gwaeyao ta 'idi paihowao ta 'idi nuwatuhyawao 'oiguwega sigumwala pawaiya. ¹² Bewa tuwa 'ida sanapu geya madouna, gide 'alu'aluwa nuwana 'ainuwadawada gidemusa, ma hesi 'abwa 'ana moisa 'ida hapwesa 'oida. Ma taugu sanapu tupwana tuwa yasanapuya, hesi 'abwa mabwaiyana yasanapu, gidemusa bewa tuwa Yehoba 'isanapu bwaibwainigauwa.

¹³ Ginaula madouna 'etoi simiya hataya, 'aigeda tahemisa, 'aigeda tanuweya, 'aigeda tahelau, ma mabwaiyadi 'oidiyega helau 'imadou hedadeya.

Hali 'enana 'adi togwaeyao ma topalopisai weyahidi

14 Coinega 'ilobwainegita ma tatoho waiwai ma tahelau moisa, ma wete tatoho waiwai ma Yehoba Yaluyaluwana 'ina heguyai 'oida talobadi, ma hesi heguheguyai 'aigeda bwebwe'ana hedada, beno *palopisai* Yehoba 'ina nuwatuhyawao sowasowana tahepwaila nugete.

² Ta 'aigeda wete heguyaiina tomota 'oidiya, beno hali 'enanao 'adi tala weyahidi. Ceguma hali 'enana 'oidiyega tagwaegwae, beno tuwa Yehoba 'oina tagwaegwae, ta geya tomota 'oidiya, 'oinega gwaeyedi 'adi sanapu tomota 'oidiya palipalina, ma bewa Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega sanapu dahwadahwaina tahehegwaegwae, eeta tomota geya sida nuwasabwalena. ³ Ta 'eguma tapalopisai tomota 'oidiya, eema 'ida gwaeyega sinuwa sabwalena, beno 'adi lema, ma 'ane 'atepatu ta yaliyaya siloba. ⁴ Ta 'eguma taiya hali 'enana 'oinega 'ihewagwae, beno 'iboinamo tuwa 'i'abi'abihete hila, ma hesi 'eguma palopitaedi sigwae hekalesiyao 'enadiyega beno mabwaiyadi 'adi lema.

⁵ Taugu nuwanuwagu ma mabwaiyami hali 'enana 'oidiyega wagwaegwae. Ta wete nuwanuwagu madouna ma wapalopisai Yehoba 'ina nuwatuhyawao weyahina palopitao 'idi paihowa ginaula madouna. Ta

gwaehali 'enanao 'oidiyega geya ginaula madouna, ma hesi 'eguma 'aigeda tobui 'imiyamiya, ma gwaeyedi tauna 'igibuidi, beno ginaula bwebwe'ana tohekalesiyao 'adi lema weyahina.

⁶ Ciyagwao, wanuwatuhyahi 'eguma yanaowa 'oimiya, ma hali 'enana 'oinega yagwaegwae 'oimiya, gesowana lema waloba. Ma hesi 'eguma yanaowa 'oimiya ma lotohona 'ehauna bo sanapu bo palopisai bo he'ita ya'ebwaegomi, bewa 'ami lema. ⁷ Gidemusa 'eguma sinaha tomota silahusa besobeso bo gita si-hunu besobeso, geya sawasawahina ma siwali bwaibwainana.

⁸ Ma wete 'eguma taiya yoguli 'imu'amu'a besobeso, 'enana 'ana sanapu geya hene tada sanapuya, nuwana 'aleha, bo nuwana to ginaula 'ana bwau weyahina.

⁹ Tauda wete gidemusa, 'eguma geya tagwaegwae dumwalu nata gesowana wete tomota 'ida gwaeyedi sinuwa sabwalenidi, weyahina 'ida gwaeyedi gide hedagadaga bwagabwaga. ¹⁰ Ta moisa, bale'uwa 'enana baibaiwa hedada simiyamiya, ma tupwa 'aigeda 'aigeda toni'asa taudi 'enadi sisanasanapudi.

¹¹ Ceguma hali tupwa 'enadi geya yasanapu, taugu gide taumana yahrenainida, ta geya sowasowahigu ma 'enadi yasanapudi. Ta taudi wete geya sawasawahidi 'enagu sisanapu.

¹² Yauwedo 'iyagwao, nuwanuwami ma Yehoba Yaluyaluwana 'ina heguyai 'oimiya wa'ewadi, 'oinega 'ilobwainegomiya ma watoho ma 'ami heguheguyaiyedi 'oidiyega tohekalesiyao wa'abihe waiwaiyedi.

¹³ Ceguma taiya 'oimiyega hali 'enana 'oidiyega 'igwaegwae, 'ilobwaineya ma 'i'ahwanoi Yehoba 'oina ma sanapu 'ida loba, ta 'oinega 'ina gwaehali 'ibui.

¹⁴ Weyahina 'eguma hali 'enana 'oinega ya'ahwa'ahwanoi, 'enanaina 'ana sanapu geya yasanapu, weyahina yaluyaluwagumo 'i'ahwa'ahwanoi, ma hesi 'igu gwaeyedi geya yasanapudi, to'aha weyahina yagwaegwae. ¹⁵ Cilobwainegauwa ma ma'igu sanapu ta wete yaluyaluwaguwega ya'ahwa'ahwanoi, ma weteyage yawali hepwtu Yehoba 'oina yaluyaluwaguwega ta wete ma'igu sanapu. ¹⁶ Ceguma taiya 'owa yaluyaluwamo 'oinega 'uhehepwatu hali 'enanega, ma geya 'usanapu, ma 'iyamwao wete geya sinuwa sabwalena, taudi sahena silolo'emeni. ¹⁷ Hepwtuina bwebwe'ana, ta hesi 'iyadao geya 'ida lemediya.

¹⁸ Taugu yaloyauwedo Yehoba 'oina weyahina hali 'enana 'oidiyega yagwaegwae hedada. ¹⁹ Ta hesi tapwalolo 'oina, nuwanuwagu ma gwaehina yasanasanapu 'oinega yada hepwillao to'uto'upana tuwa, ma tomota yahe'itadi. Ta geya nuwagu hali 'enana 'oidiyega tapwalolo 'oina yagwaegwae hedada, weyahina gwaeyedi tomota geya sisanapu.

²⁰ Ciyagwao, sahena 'imi nuwatuhyawao gwagwama gide-musa, ma hesi wanuwauwa loheya madouna gide. Ta sahena mumuga galana weyahina wanuwatuhyawao ma 'abehega wasanapudi.

²¹ Buki He'asisi 'alona Yehoba 'ina lona 'aigeda 'imiyamiya, 'igwaeya,

“Taumanao 'abwa sinaoma ma hali 'enanao 'oidiyega 'igu bodao 'oidiya 'igu gwae sida hepwaledi, ma hesi sahena wete 'igu gwaeyedi simulimuliyedi.' Yehoba 'ina gwae bewa gidemusa.”

²² Ceguma hali 'enana 'oinega tagwaegwae, beno 'ila'ilala geya taudi tohemisao weyahidi ma hesiyage taudi geya sihemisa weyahidi. Ta Yehoba 'ina nuwatuhi 'ana palopisai beno tohemisao 'adi lema weyahidi. ²³ Coinega tauda tohekalesiyao 'eguma tapwalolo weyahina tadeli 'autama ma hali 'enanao 'oidiyega tagwaegwae, ma tupwadi taudi geya Yesu 'ana tohemisao siluhu ma 'enada palipalidi sihesagohedi, nuwana sinuwatuhi 'abehega taheyauyauleya, 'awa?

²⁴ Ta 'eguma mabwaiyada Yehoba 'ina nuwatuhi tapalopisai ma tupwadi taudi geya Yesu 'ana tohemisao siluhuma, ma taudi 'enadiyega sihesagoha, nata sinuwabui ma si'ahwa moisa. ²⁵ Ma 'oinega 'idi nuwatuhi dahwana weyahina sinuwagala ma'idi deba mwadina, ma Yehoba matana sibe'u talutalubu'i ma 'oina si'etuluha ma si'ahwa moisae, ma 'oinega sigwae, “Moisa, Yehoba ba'idamiu wamiyamiya.”

Lotapwalolo 'ana 'eda

²⁶ Ciyagwao, 'eguma tapwalolo weyahina waluhulu, 'aigeda tomota wali 'i'ahala lagasi, 'aigeda 'ihe'ita, 'aigeda lotohona hauhauna 'ihepwaila hapwese; ma 'aigeda hali 'enana 'oinega 'igwae, ma 'aigeda gwaeina 'igibui, eeta paihowaedi 'oidiyega boda silemedi. ²⁷ Ta 'eguma hali 'enanao 'adi togwaeyao simiyamiya, bwebwe'ana 'eguma siteluwa nuwana sitetoimo 'aigeda 'aigeda 'oidiyega sigwae. Ta wete tobuiyao sida miyamiya ma gwaeyedi sida buidi.

²⁸ Ta 'eguma 'enanaedi geya 'adi tobuimo, sahena 'aigeda taiya hali 'enana 'oinega 'igwaegwae latu tapwalolo 'ana tuta, ma hesi 'iboinamo 'oina ma wete Yehoba 'oina sowasowana 'igwae.

²⁹ Ta wete palopitao 'eluwa nuwana 'etoi sida gwae ma 'oinega mabwaiyami 'idi gwaeyedi wada hesagohedi ta weyahidi wanuwatuhi ma wahesinuwa. ³⁰ Ma 'eguma 'aigeda tomota tapwalolo 'alona 'imiyamiya ma lotohona 'ehauna 'iloba, 'ida toholo ma ginaulaina 'ida hepwaile hapwese, ta tologuguyaina 'ida 'alahenono. ³¹ Ta mabwaiyami sawasawahimi ma 'aigeda 'aigeda wapalopisai ma wa'abihe pa'aligomi, ma nuwami 'ibwebwe'ana. ³² Ta palopitaedi sowasowana yaluyaluwadi siboidimo siloiloinaedi, ³³ weyahina Yehoba 'iloiloina dumwaluwegita, 'oinega ma'ida yaliyaya talotapwalolo.

³⁴ Ta wahiwahine 'omi, 'ilobwainegomiya ma 'ebe tapwalolo baibaiwadi 'oidiya wa'ala henono tuwa, ma gwae wahesagohedi. Weyahina Buki He'asisi 'oina Mosese 'ina loina wahiwahine weyahidi bewa gidemusa, ta wete gidemusa tohekalesiyao 'adi loina tupwa mabwaiyana 'oidiya. ³⁵ Ta 'eguma wahiwahine nuwanuwadi ma to'aha sisanapu, sowasawahidi siboi 'idi hadao 'oidiya sihesilala mwanediyao 'oidiya, ma taudi sihe'itadi. Weyahina 'eguma wahiwahine sigwae

tapwalolo 'oina, 'ebe debamwadina 'oida. ³⁶ Ma geya'abwa wanuwauwahane 'abehega waboi 'oimiya Yehoba 'ina gwae 'ihapwehapwesa, nuwana waboimo 'oimiya 'imiyamiya.

³⁷ Ma wete 'eguma taiya 'inuwatuhuya 'abehega tau-na palopita ma Yehoba yaluyaluwana 'oina 'imiyamiya, nugeta 'ida sanapu 'abehega 'igu gwae leta bewa 'oina, beno Yehoba 'ina loina 'oimiya. ³⁸ Ta 'eguma taiya gwaeyedi genuwana, tuwa hede ma'ina henainaida 'ida miyamiya. ³⁹ Coinega 'iyagwao, 'ilobwainegomiya ma watoho waiwai ma Yehoba 'ina nuwanuwa wapalopisai, ta hali 'enana 'adi gwaeyao weyahidi sahena wa'au'ausi tapwalolo 'oina. ⁴⁰ Ma wete ginaula mabwaiyana dumwaludi ta bwebwe'adi 'imi tapwalolo 'oidiya wada paihowadi.

Keliso 'ina toholo hila weyahina

15 Ciyagwao, tetelaina yahepwaila pwaiyeya 'oimiya, wanuwatuhuyahi 'abehega mwalo 'ate-mi watagwaleya tetelaina 'oina, ma 'i'abihe pa'aligomiya ta 'oinega 'ami 'abihetena walobeya, 'eguma tetelina wa'abiyahiya. Ta 'eguma geya wa'abiyahi pa'alina, 'imi hemisaowedi gide ginaula bwagabwaga.

³ Tetelaina lamuna ya'ita lobeya 'oinega yahepwaila 'oimiya 'abehega Keliso 'ida puiyao weyahidi 'i'amasas, gidemusa Buki He'asisi 'ina hepwaile, ⁴ ta galiha silaguya, ma sabwelo hetoina 'oina 'itoholo hila, gidemusa Buki He'asisi 'ihepwaila 'esa.

⁵ Citoholo hila ma Pita 'i'iteya ta wete 'ana tohepwailao site tuwelo si'iteya. ⁶ Caigeda tuta 'oina 'iyadao wete site paibi handeledi si'iteya. Bodaedi 'oidiyega baibaiwadi bewa tuwa simiyamiya, ma tupwadi si'amasas.

⁷ Yemesa wete 'i'iteya, ta wete Keliso 'ana tohepwailao mabwaiyadi si'iteya. ⁸ Ta 'ebe losaloha taugu wete ya'iteya, ma hesi taugu 'igu tole 'ebe henainaida, geya gidemusa taudi 'idi tuta silobeya ta sitoleya. ⁹ Ta wete taugu loheya galagu. Weyahina Yehoba 'ana tohemisao ya'abihe muyemuyediya, 'oinega Keliso 'ana tohepwailao mabwaiyadi sibwebwe'ana sinegauwa. ¹⁰ Ma hesi Yehoba 'i'atemuya muaegauwa ta 'ilemegauwa. Coinega geya 'i'abihete daidaisigau, weyahina yahemisa bwaibwaina ma tohepwailao mabwaiyadi 'idi paihowa ya'ebesineya, geya taugu 'igu waiwaiyega, ta Yehoba 'ina helau 'oinega.

¹¹ Coinega tohepwailaedi 'oimiya siloguguya pwaiya, ma taugu wete 'oimiya yaloguguya pwaiya, ta Keliso wahemiseya.

Toholo hila weyahina

¹² Cima guguya 'oimiya 'ahepwaila 'abehega Keliso 'amasega 'itoholo hila, ta wahemiseya. Ma to'aha weyahina tupwami wagwae 'abehega tomota geya sawasawahidi ma 'amasega sitoholo hilama?

¹³ Weyahina 'eguma tomota sahena 'amasega sitoholo hila, Keliso wete 'amasega gesowana 'itoholo hi-

la. ¹⁴ Coinega 'ima loguguyaedi tuwa ginaula bwagabwaga, eeta 'imi hemisaina Keliso 'oina beno hemisa bwagabwaga. ¹⁵ Wete tauma Yehoba 'ana tohepwillao 'a'abowegomiya 'ima gwaeyedi 'oidiyega, weyahina 'agwaeya, "Yehoba Keliso 'amasega 'i'abi hetoholo hileya," ta to'amasaedi geya sida toholo hila. ¹⁶ Coinega Keliso wete gesowana 'itoholo hila. ¹⁷ Ta Kelisoina wete wahemisa bwagabwaga, ma 'oinega 'imi puiyao tuwa 'abwa simiyamiya 'oimiya.

¹⁸ Ma 'iyadaowedi taudi mwalo Keliso sihemisaeya ta si'amasa pwaiya, beno ta'eha simiyamiya?

¹⁹ Ta wete tauda Keliso 'ana tohepwillao nuwa'ole'oleda, 'eguma Keliso 'ina 'abihetena 'oida tuta bewa bale'umo weyahina, ta geya tuta 'inaonaoma 'ida 'amasa mulina weyahina.

²⁰ Ta 'ana dumwalu hesi beno Keliso 'amasega 'itoholo hila, tauna 'ihanugeta ma muliyetega to'amasa mabwaiyadi.

²¹ Weyahina loheya 'aigeda tuwa 'oinega 'amasa 'ilatua bale'uwa, beno Adama, ta wete gidemusa loheya 'aigeda 'ina paihowega toholo hila 'i'abilatuheya.

²² Tasanapu pwaiya 'abehega Adama 'ina pui 'oinega tauda 'amasa 'oida 'ilatua, ma hesi Keliso 'oinega yawasida hataya talobeya.

²³ Ta yawasi hataya 'ina tauya bewa gidemusa, nuge-ta Keliso 'itoholo hila, ma 'abwa tutaina 'ihilama tauda taiyawedi 'ina bodao wete tatoholo hila. ²⁴ Ma muliyetega Kelisoina nata toloinao mabwaiyadi 'ihewaiwai sinedi gide welabana ma hi'ahi'a ma yaluyaluwa galadi mabwaiyadi 'ihewaiwai sinedi, ma tuta 'ana 'ebe losaloha 'oina Keliso 'ina 'ebeloina 'i'ebwae Tamana 'oina.

²⁵ Weyahina Kelisoina nata ma'ina waiwai 'iloiloina eema 'ana siga 'ana 'alehaowedi mabwaiyadi 'ihewaiwai sinedi, ²⁶ eeta 'ana 'ebe losaloha 'amasa 'ihewai-waisine ma 'igumwala.

²⁷ Weyahina Yehoba loina mabwaiyana Keliso 'i'ebwaeya. Beno tuwa Keliso gesowana To'ebwayaina 'iloiloinae. ²⁸ Coinega 'abwa tutaina Keliso ginaula mabwaiyadi 'iloinaedi, muliyetega tauna 'itagwala Tamana 'ina loina 'oina, weyahina Tamana Keliso 'ina loina mabwaiyana 'ana to'ebwaya, 'oinega Yehobaina 'ihane hedade.

²⁹ Ta 'eguma to'amasa sahena sitohotoholo hila, to'aha weyahina tomota sibabitaeso to'amasa weyahidi?

³⁰ Ma wete togidega taugu? Ceguma gesowana 'amasega yatoholo hila to'aha weyahina 'ebe hesilae 'oina tuta mabwaiyana yapaipaihowa Keliso weyahina?

³¹ Moisa, sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya gide ya'ama'amasa, ma hesi ma'igu yaliyaya 'omi 'imi toholo pa'ala weyahina, 'ida Bada Yesu Keliso 'oina.

³² Ta wete mwalo Epeso 'oina loheloheya gamwagamwasowalidi totopwatula gide silolo'alehegau, ma hesi lo'alehaina geya 'ana bwebwe'anamo 'oiguwa 'eguma geya 'amasega yatoholo hila! Coinega tupwana tomota sigwae 'abehega 'ilobwainegita ma tuta bewa bale'uwa tayaliyaya 'ida 'ai ta 'ida numa

'oidiyega, weyahina nata 'amasa 'ana tuta, gesowana 'aigeda wete to'aha talobaloba.

³³ Ta hesi gwaeyedi beno 'abo tuwa, 'oinega sahena 'oidiyega si'abowegomi, tabu ta mumugadi galana wahe'au'aunaowedi. ³⁴ Nuwana tupwami Yehoba wahrenainaideya. Bewa 'ebe debamwadina 'oimiya, 'oinega 'ilobwainegomiya ma wada sanapu, ma mumuga galana walolagu.

Wahi hauhauna

³⁵ Ma tupwami geya wanuwawuwa sabwalena toholo hila weyahina, 'oinega wagwae. "To'amasaedi to 'wapi 'oinega sitoholo hila?" ³⁶ Coinega 'ilobwainegomiya ma wada sanapu 'abehega 'eguma patu ta'uma ma 'ibwala 'abwa patuina 'imwahulu. ³⁷ Wasanapuya 'abehega 'eguma pegapega nuwana 'aigeda patu tadauni, 'wapina 'oinega 'ibwala, geya patu nugenugeta 'ana 'ita gidemusa, ma hesi hagana, ³⁸ weyahina toloina tauna Yehoba, ma 'aiwe ta pwatula 'aigeda 'aigeda 'adi 'ita 'ina nuwatuhu gidemusa, ta 'ilagudiya.

³⁹ Ta wete wahi Yehoba 'iloinaeya, tomota wahida hagana ma hagana, hebahebai wahidi hagana, kwasumo wahidi hagana, ma silahana wete wahidi hagana. ⁴⁰ Ta wete megalewa wahidi hagana ma gogo gabulena wahida hagana, wete 'adi 'ebe hepwtu hagana tauda 'oidega. ⁴¹ Ta wete hala 'ana hepwtu hagana, ma wai'ena 'ana hepwtu hagana, ma 'ipwala wete 'adi hepwtu hagana ma hagana.

⁴² Cida toholo hila wete gidemusa, wahida mwahumwahuludi sigaligalihedi, ma 'abwa 'eguma tatoholo hila wahida gesowana simwahumwahulu.

⁴³ Moisa, wahida 'ebe debamwadina ma we'awe'aidi sigaligalihedi ma 'iyamo wahida galewa tatotoholo hila, ma wahidaedi ma'adi hepwtu ta waiwai,

⁴⁴ weyahina wahi bale'uwa sigaligalihedi ta wahi galewa sitotoholo hila, weyahina wahi bale'u hagana ma wahi galewa hagana. ⁴⁵ Buki He'asisi 'ina hepwaile wete gidemusa 'igwaeya,

"Loheya nugenugeta, Adama wahina mayawasina; ma loheya heluwena yaluyaluwana 'oinega sowa-sowana yawasida 'i'ebwaegita."

⁴⁶ Loheya yaluyaluwana geya 'ilatu nugeta, ma hesi wahida 'ihapwesa nugeta ma yaluyaluwa muliyetega. ⁴⁷ Weyahina loheya nugenugeta Yehoba 'ipaihoweya bale'u 'oinega, ta loheya heluwena galewega 'isuluma. ⁴⁸ Mabwaiyada Adama tubunao bale'uwa tamiyamiya, 'ada 'ita me bale'u gidemusa, ma wete wahida hauhau-di galewega 'abwa ta'ewadi, 'adi 'ita gidemusa Keliso wahina hauhauna.

⁵⁰ Ciyagwao wanuwatuhuyahi 'abehega wahida bale'uwa 'imwahumwahulu gesowana 'iluhu galewa, weyahina wahi bale'uwa mwahuluna, ta wahi galewa geya 'ida mwahuluwa. ⁵¹ Ma wete sanapu hauhauna yahe'itegomi 'abehega gesowana tohekalesiyao mabwaiyada ta'ama'amasa, ma hesi tupwada 'abwa mayawasida tamiyamiya ma Yehoba wahida 'ida buidi. ⁵² Weyahina tuta 'ana 'ebe losaloha 'oina yoguli 'ida mu'a madouna, ma Yehoba wahida 'ida bui

mwayamwayauwedi, ma wete to'amasao mawahi hauhaudi sitoholo hila, ta tauda mayawasida wahida wete 'ibuidi. ⁵³ Weyahina Yehoba sawasawahina wahi mwahumwahuludi ma 'ama'amasidi 'ibuidi ma si'ehau ta miyamiya hatayadi. ⁵⁴ Ma 'abwa tuta nage 'oina Buki He'asisi 'ana 'ahwa moisa 'ilatu, beno 'igwaeya, "Tauna 'abwa 'ihewaiwai moisa ma 'amaso 'igumwala.

⁵⁵ Weyahina gesowana 'amaso 'ihewaiwai, ma hesi 'amaso 'ina gala 'oida 'igumwala."

⁵⁶ Camasaina 'ina waiwai 'ilatuwa mumuga galana 'oinega, eeta mumuga galagala 'ina waiwai beno Mosese 'ina loinao 'adi ligehe 'oidiyega. ⁵⁷ Ma hesi 'ida Bada Yesu Keliso 'i'abihetegita ma galanaina 'oinega tahewaiwaisine, eeta Yehoba 'oina taloyauwedo madouna.

⁵⁸ Ma wete 'iyagwao yaloyauwedo madouna 'oimiya ta yaguguyegomi ma watoholo pa'ala ma tuta mabwaiyana wada hetapewa Bada 'ina paihowa 'oina, weyahina 'abwa Bada 'ina paihowaina 'oinega huwaina taloba.

Helau weyahina

16 Ginaula 'aigeda wete, helau Yehoba 'ina tomo-taedi Yelusalema 'oina 'adi lema weyahina. Mwalo meGaletiya 'idi helau weyahina yahegwaediya, 'oinega 'omi wete gidemusa wada paihowa 'esa, ² beno Sabati 'aigeda 'aigeda 'oidiya 'imi helau mabwaiyana walagulagu. Ceguma 'imi mane madouna, helau madouna, ta 'eguma 'imi mane 'i'iuna 'imi helau 'i'iuna wete, ma tutaina yatauyawa, 'imi helauina 'imiyamiya.

³ Coinega tutaina yanaowa 'oimiya tupwadi 'iyamiyao wahesinuwedi ma 'imi helauina sitauye Yelusalema 'oina, ta wete meYelusalema 'idi leta yada lele ma helauina mahetena sitauyedi. ⁴ Ceguma nuwanuwami, taugu wete taudi mahetegwao 'atauya Yelusalema.

⁵ Bewa tuwa nuwanuwagu ma yatau Masidoniya ma muliyetega yanaowa 'oimiya, ⁶ ta nobwa ya'aiyawasi ma tupwana yamiya 'amana, nuwana 'ana siga gogai 'ana tuta 'igumwala, ma wahegelugau to tupwa 'oina nuwanuwagu yatau. ⁷ Weyahina genuwagu tuta to'uto'upana tuwa ba'idami tamiyamiya, ma hesi 'eguma Yehoba 'itagwala, ma tuta tupwana dudulena ba'idami nobwa tamiyamiya.

⁸ Bewa tuwa Epeso 'oina yamiyamiya 'ana siga *Penitiksi* Guyaina 'igumwala, muliyetega yatauyawa.

⁹ Weyahina 'asa bewa 'oina sawasawahina ma Yesu 'i- na paihowa madouna yapaihowa, bwagana 'agu sahiyao baibaiwadi simiyamiya.

¹⁰ Ta Timoti wete 'eguma 'inaowa 'oimiya wabwauwe 'imi hada ma wahelauwe madouna, weyahina tauna 'i- da Bada weyahina 'ipaipaihowa, taugu wete gide- musa. ¹¹ Ma sahena taiya Timotiina 'ilohesohesoie, ta tutaina 'ihilama 'oiguwa wa'abihete ma ma'ina yaliyaya 'ida hilama, weyahina tauna ma tupwadi wete 'iyadao yayamwayamwadi.

¹² Apolosa wete tauna tasidai 'aigeda, ma mwalo Apolosaina ya'ahwanoiyeya ma 'abehega 'iyadao ma- hetenao sinaowa 'oimiya, ta 'iguipaila, ma 'abehega 'eguma to tuta 'oina bwebwe'ana 'itauyawa.

Gwae 'ana 'ebe losaloha

¹³ Ciyagwao wa'itayahigomi, ma ma'imi hemisa moisa watoholo pa'ala ma wahewaiwai, ¹⁴ ta wete 'imi paihowa mabwaiyana 'oidiya wahehelau hilegomi.

¹⁵ Sitipana 'ina bodao wasanapudiya 'abehega taudi Keliso 'ana tohemisa nugenugetaidi tupwa Akaya 'oina, ma sitagwala pwaidiya Yehoba 'ina tomota 'adi 'abi- hetena weyahina, ¹⁶ 'oinega yahenuwa lagugomi ma 'i- di gwaeyao wamuliyedi, ma taiyawedi wete mahete- diyao Keliso weyahina sipaipaihowa taudi wete wa- muliyedi.

¹⁷ Tuta bewa yayaliyaya madouna weyahina Sitipana ma Potuneto ma Akeiko sitauya pwaima, ta taudi gide 'omi 'ami miyalaena, taudi si'abi'abihe yaliyayegomi. ¹⁸ Gidemusa 'omi mwalo wete si'abihe yaliyayegomiya, 'oinega bewa tuwa 'ada lotohona bwebwe'ana heda- da. Loheloheyaedi wahe'asisiyanedi, ta wete taiyawedi taudi gidemusa.

¹⁹ Tohekalesiyao mabwaiyadi tupwa Esiya 'oinega 'idi loyauwedo 'inaonaowa 'oimiya. Ma wete Akuila ma Pil- isila, ta wete tohekalesiyao taudi 'idi hada sitapwatap- walolo 'ida Badaina saninega, 'idi helau 'oimiya. ²⁰ To- hekalesiyao mabwaiyadi wete 'idi helau 'oimiya. Ciyamiyao helauwega wa'atusapwalidi.

²¹ Bewa 'igu loyauwedo 'oimiya taugu nimaguwega yaleleyawa. ²² Ceguma taiya geya Bada 'ihelauwe nata 'imiya mwau. Bada yo, nuwanuwagu ma 'unaoma.

²³ Cida Bada Yesuina 'ina helau 'oimiya 'ida miyamiya.

²⁴ Ta wete 'igu helau Yesu Keliso saninega 'inaonaowa mabwaiyami 'oimiya.

Taugu Paulo

2 Kolinita

Paulo 'ina leta nugenugetaina meKolinita 'oidiya mumugadi galana weyahina, ma 'oinega sinuwabuiya, ta 'idi mumuga bwebwe'ana tetelina Taito 'itauyeya Paulo 'oina. Coinega Paulo 'iyaliyaya, ma 'idi leta heluwena bewa 'ileleya. Leta bewa 'alona 'ihe'ote'otetela tauna 'ina paihowa weyahina, ma wete helau weyahina, ta wete 'ana tolomugiyao weyahidi. Pauloina 'ina miya 'ana mwau Keliso 'ina paihowa 'oina 'ihe'ote'oteteleya, ta wete meKolinita tupwadi 'iguguyedi ma 'oinega nuwatuhi galadi 'oidiyega sida nuwabui.

Loyauwedo

1 Yauwedo meKolinita 'omi Yehoba 'ina tohekale-siyao ma 'omi wete Yehoba 'ana tohemisao tupwa Akaya mabwaiyana 'alona, 'imi leta bewa tasidai Timoti 'i'abihetegauwa ma 'aleleyawa, taugu Paulo 'oiguwega, weyahina Yehoba 'ina hesinuwega yahetohewwaila Yesu Keliso weyahina. ² Tamadai Yehoba ma 'ida Bada Yesu Keliso 'idi helauwega tuwa wamiya yaliyaya.

Paulo 'ina miyamwau 'alona 'iloyauwedowa Yehoba 'oina

³ Yehoba tauna 'ida Bada Yesu Keliso Tamana 'oina taloyauwedo weyahina 'iboinamo tauna 'atemuyamuya huhuna, ⁴ ma 'ima miyamwau 'oidiyega 'i'abihe yaliyayemaiya, 'oinega sowasowahima taudi tomiya mwau wete 'a'abihe yaliyayadi, weyahina 'ima 'ebe yaliyayaina Yehoba 'oinega 'alobeya sowasowahina 'alagubale 'oidiya ma taudi wete siyaliyaya. ⁵ Moisa, Keliso 'ana muyao tauma 'alotodiya, ma 'oinega Keliso 'ina yaliyaya 'i'ebwaemaiya, tauna 'ina yaliyaya gide.

⁶ Ma 'eguma tauma muya 'aloba, beno 'omi 'ami 'abi he'atepatu ma 'ami 'abihetena weyahidi. Ma wete 'eguma 'ama 'ebe 'abihe'atepatu 'aloba, beno 'omi 'imi 'atepatu weyahina, 'eguma 'imi miyamwau gide tauma 'ima miyamwau, ma wete 'eguma 'oidiyega wa'alama'i'ita nata 'omi wa'atepatu. ⁷ Coinega 'ima hemisa 'omi weyahimi 'ihewaiwai pwaiya, weyahina 'asanapugomiya 'abehega wamuyamuya tauma gide, ma wete wa'atepatu gide tauma.

⁸ Ciyagwao, nuwanuwagu ma wasanapu 'ima muya-muyao weyahidi, tutaina Esiya 'oina 'amiyamiya, beno 'ima nuwagala madou hedade 'anuwatuhuya 'abehega nata 'a'amasana. ⁹ Cana 'ita gide 'ama 'alehaowedi sida lohe'amasimai, ma hesi Yehoba tuwa sowasowahina ma to'amasana 'i'abihe toholodi, ta miyamwauina 'alobeya, 'oinega 'anuwatuhuya yahiya 'abehega geya tauma 'ima waiwai, ma hesi Yehoba 'ina waiwai 'oinega 'i'abihetemaiya.

¹⁰ Ma 'i'abihete pwaimaiya 'ebe hesilaeina 'oinega, ma wete 'anuwatuhuya yahiya 'abehega 'abwa 'i'abihetema tuta mabwaiyana 'oidiya.

¹¹ Comi wete 'imi 'ahwanoyega walememai ma 'oinega maisa bwebwe'ana Yehoba 'oinega nata 'aloba, mabwaiyada 'ida 'ahwanoy 'oidiyega, 'oinega mabwaiyada taloyauwedo 'abihetenaina 'alobeya weyahina.

Paulo nuwanuwana ma 'ihabo'ena meKolinita 'oidiya

¹² Caigeda nuwatuhi weyahina yayaliyaya madouna, beno yasanapuya moisa 'ima mumuga 'ausalana ma dumwaluna tomota 'oidiya, geya sanapu bale'u 'oidiyega, ma hesi Yehoba 'ina helau 'oima 'oinega, ma gide 'apaihowa madouna 'oimiya. ¹³ Cimi leta bewa 'aleleyawa mabwaiyana sowasowahina wahasilidi ma wasanapudi, 'oinega nuwanuwagu ma wanuwa sabwalena, ¹⁴ gide wasanapu pwaiya tupwana, ma 'abwa Bada Yesu 'ina sabwelo madouna 'oina wayaliyaya tauma weyahima, ma tauma wete 'ayaliyaya weyahimi.

¹⁵ Comi yasanapugomiya 'imi hemisa 'oima, 'oinega mwalo nuwanuwagu yahabo'enegomi maluwa ma 'ane yaliyaya waloba. ¹⁶ Caigeda 'igu 'adau Masidoniya weyahina 'ana sauga, ma heluwena beno Masidoniye-ga yada hilama 'oimiya, ma 'oinega 'igu 'adau weyahina wada lemegau ma yada tauya Yudiya.

¹⁷ Sahena wanuwatuhi 'abehega 'igu gwaeina mwalo weyahina yahenuwa naluwa. Geya. Sahena yatagwatagwala 'abo'abo gide taudi mumuga bale'u 'ana tomuliyao. ¹⁸ Gide tuwa Yehoba 'ina gwae moisa, taugu wete 'igu gwae 'oimiya gwae moisa, ma sahena yatagwatagwala 'abo'abo.

¹⁹ Gidemusa Yehoba Natuna Yesu Keliso, tauna weyahina Silibenosi ma Timoti ba'idagwao 'alohatowa 'oimiya, 'abehega Yesuina geya 'itagwala 'abo'abo, ma hesi tuta mabwaiyana 'itagwala bwaibwaina. ²⁰ Weyahina Yehoba 'ina gwae hemisa mabwaiyadi talobaloba Yesu 'iboimo 'oinega. Coinega Yesuina saninega tatagwalegita, ma Yehoba tahewatuwe. ²¹ Cida miya bwebwe'ana Keliso ba'idadai Yehoba 'i'ebwaegita, 'omi ma tauma, ta tauma 'ima paihowa 'i'ebwaemaiya, ²² ma 'ina 'ila'ilala 'oida 'i-

laguya, beno Yaluyaluwana 'ateda, ma 'oinega tasana-pugita 'abehega tauda 'ina tomotaiyao.

²³ Bewa Yehoba 'isanapuya yagwaegwae moisa 'abehega mwalo geya yabo'enegomi 'imi tupwa Kolinita 'oina weyahina geya nuwagu ma yaloina pa'alegomi 'imi mumuga galana weyahina. ²⁴ Geya 'abehega 'ahetoloina pa'alina 'oimiya 'imi hemisa ta 'imi tapwalolo weyahidi, weyahina 'imi hemisega watoholo pa'ala pwaiya, ma hesi sabi lemegomi 'imi yaliyaya weyahina.

2 Moisa, tutaina mwalo yanuwatuhuya 'abehega sahena yabo'ebo'enegomi ma yaheheliyegomi ta debamwadina ya'ebwa'ebwaegomi 'iyamiuina 'ina mumuga galana weyahina. Beno namo 'imi leta yaleleyawa. ² Coinega yanuwatuhuya 'abehega 'eguma 'igu gwaeyega ya'abihenuwa galegomiya, 'oimiyega taiya 'i'abihe yaliyayegau? ³ Ma 'imi letaina yaleleyawa ma'igu 'atemuya ma ma'igu nuwagala ma 'igu dou, ma 'oinega tutaina 'eguma yabo'enegomi wa'abihe yaliyayegau, ma sahena yanuwatuhuya, ma hesi mabwaiyami yahemisaegomiya ma yanuwatuhu yahiya 'abehega taugu 'igu yaliyayega 'omi wete wayaliyaya. Coinega 'imi letaina yaleleyawa, geya 'abehega ya'abihe nuwa galegomi ma hesi 'igu helau madou hedade 'oimiya wasanasanapu.

Caigeda loheya 'ina pui sinuwasam

⁵ Ma 'iyamiu galanaina 'i'abihenuwa galegauwa tupwana tuwa, ma hesi 'omi nuwagala madouna 'i'ebwaegomiya, ma geya nuwagu ma yaheliye, ⁶ weyahina galana 'ana maisa 'ilobeya mabwaiyami 'oimiyega, tuwa sowasowahina. ⁷ Sahena mwau madou hedade talagulagu 'oina, 'oinega 'oimiya ya'ahwanoi ma 'ina puiina wanuwasam ma wa'abihe yaliyaya hila ma wete ba'idamiu wahe'iyayagu hila.

⁹ Bewa weyahina 'imi leta yaleleyawa ma 'abehega yatohogemi, nuwana loina mabwaiyana wamuliyedi, bo geya. ¹⁰ Ceguma taiya 'ina pui wanuwasam taugu wete yanuwasam, ma to'aha taugu yanuwasamuya beno 'omi 'imi bwebwe'ana weyahina, Keliso matana, ¹¹ 'amuge ma Seitani 'ihewaiwai 'oida, weyahina 'ina nuwatuhu galana tasanapu pwaiya.

Loina hauhauna 'ana tohepwailao

¹² Mwalo yatauya Tilowasi, Keliso tetelina sabi lohatoina, ma Yehoba 'eda bwebwe'ana 'iso'eya, 'igu lohatoina weyahina, ¹³ ma hesi yanuwatuhuya madouna weyahina tasigu Taito geya yaloba. Coinega meTilowasi ya'ebesinediya ma yatauya Masidoniya. ¹⁴ Coinega Yehoba 'oina yaloyauwedo, weyahina Keliso 'ina waiwaiyega tuta baibaiwana 'i'abi'abi hewaiwaiyemai ma 'ima paihowega Keliso 'ana sanapu tupwa mabwaiyana 'oidiya 'idabalala gide hoyo mahaina 'ausala hedade 'idabalala ma tomota sinisoniso, ¹⁵ beno Keliso 'ina paihowa Yehoba 'oina, ta weyahina 'alolohatoto gide hoyo mahaina 'ausalana 'alelewane taudi Yehoba 'i'abi'abihetedi 'oidiya, ta wete taudi nata sihesilae hataya 'oidiya. ¹⁶ Taudi tohesilae 'oidiya ma-

hainaina 'ana lotohona tuwa gide to'amasa mwahuluna, ma hesi taudi Yehoba 'i'abihetediya mahainaina 'ana lotohona tuwa gide yawasi 'ausalana mahaina gide. Hisa tomota sowasowadi paihowa bewa? Geya baibaiwana. ¹⁷ Ma tauma geya gide tolohatoto 'abo'abowao, taudi 'idi wasawasa tuwa weyahina silolohatoto, ma hesi tauma ma'ama hemisa, gide Yehoba 'iloinemaiya, 'oinega tauna matana Keliso tetelina 'agwaegwaene moisa.

Loina hauhauna weyahina

3 Togidega, 'abehega 'agwae gagasa mumugama 'ausalana weyahina? Geya'abwa. Ma hesi tomota tupwadi nuwanuwadi 'idi leta 'igwaeya, "Leta bewa 'ana to'ewa'ewa mumugana 'ausalana." Genuwama 'ima letaina walele gidemusa, bo nuwana tomota hagadi 'ima letao sileledi gidemusa. ² Weyahina 'omi tuwa 'ima letaowedi, ma tomota mabwaiyadi 'oimiyega sihasili, ma 'oinega 'imi mumuga 'ausalana si'ita ma 'ima paihowa 'oimiya sida sanapu 'abehega 'ausalana, ³ ma nage 'oinega wahe'itadi 'abehega 'omi tuwa leta Keliso 'oinega, Yehoba tauna mayawasina Yaluyaluwanega 'ileleya, geya 'ebelele 'oinega, nuwana dimwa tabatabadi 'oidiya, ma hesi tomota 'atena, ma 'omi gide leta, ta 'a'ebwayaegomiya tomota mabwaiyadi 'oidiya.

⁴ Bewa weyahina Keliso 'ina 'abihetenega 'a'atepatuwa Yehoba matana. ⁵ Geya 'abehega tauma weyahima 'agwaegwae hanehane ma 'agwae, "Tauma 'ima bwebwe'ana 'oinega paihowa 'apaipaihowadi," ma hesiyage Yehoba 'iboimo 'i'abi'abi hewaiwaiyemai, ⁶ ma sowasowahina 'ina loina hauhauna weyahina 'ahetopaihowa. Loinaina hauhauna geya lelelelena, ma hesi Yaluyaluwa Tabuna 'oinega, weyahina loina lelelelena 'amasa 'i'ebwaegita, ma tuwa loinaina Yaluyaluwa Tabuna 'oinega yawasida miyamiya hatayana 'i'ebwaegita.

⁷ Ma loina miyamiyana 'amasa weyahina, ma dimwa tabatabadi 'oidiya silelediya ta Yehoba Mosese 'i'ebwaeya, 'asilala madouna 'alona, ta Mosese manina 'oinega 'asilala 'isaesae ma tupwana 'imiya 'amana, ma 'oinega wete 'isawala, ma tutaina Mosese manina 'isaesae meSileli geya sowasowahina ma si'ebubu.

⁸ Coinega tasanapuya 'abehega loina hauhauna Yaluyaluwa Tabuna 'oinega 'ina wasawasa madou hedade 'asilalaina. ⁹ Loina miyamiyana 'oinega tomota yatala siloba ma hesi loina ma'ina wasawasa 'asi'asilalana. Loina hauhaunaina mumuga dumwaluna 'i'ebwaegita ta 'ina wasawasa 'asilala hedade. ¹⁰ Wete loina miyamiyana 'ina 'asilala 'ana 'ita gide sawasawalina, ma hesi loina hauhauna 'ina 'asilala bwebwe'ana hedade. ¹¹ Loina miyamiyana geya 'ida miyahataya, ma hesi 'asi'asilalana, 'oinega tasanapuya 'abehega loina hauhauna tauna miyamiya hatayana ma 'asilala hedade.

¹² Tanuwatuhu yahiya 'abehega loina hauhauna 'oinega tabwebwe'ana hataya, ma weyahina ta'atepatu, ¹³ ma Mosese geya gide tauda, weyahina

Mosese manina 'asilalana nata 'isawala, ma 'i'ahu 'au'ausiya ta 'abehega sahena meIsileli si'ita'ita.

¹⁴ Moisa, meIsileliyedi nuwa potapotadi, mwahlohene ta nige, weyahina 'abwa tuwa bewa 'eguma loina miyamiyana 'ana hasila sihesagohe, nuwadi sitala 'au'ausidi 'idi nuwa potepotega, ma sahena sinuwanuwa sabwalena, ma Keliso 'iboimo sowasowahina tala'ausina 'i'ewa yahuledi.

¹⁵ Moisa, mwahlohene ta nige 'eguma Mosese 'ina loinao sihesagohedi, nuwadi sitala'au'ausidi ma geya sinuwa sabwelenidi, ¹⁶ ma hesi 'eguma 'aigeda taiya 'i'itahila 'ida Badaina 'oina 'ihemisa, beno tala'au'ausina 'i'ewayahule. ¹⁷ Ma Bada tauna Yaluyaluwa, ma Badaina Yaluyaluwana 'ada tolihasa. ¹⁸ Coinega geya 'aigeda 'ahubodaboda manida 'imiyamiya, ma Bada 'ina wasawasa 'asi'asilalana 'oina ta'e'ebubuna, ta tupwana ma tupwana 'ibuibuigita tauna 'ana 'ita 'asi'asilalana gide. Paihowa bewa Badaina 'oinega, tauna yaluyaluwa tuwa.

Casilala weyahina

4 Cima paihowa bewa Yehoba 'ina 'atemuyemuyega 'i'ebwaemaiya, 'oinega sahena 'awe'awe'a.

² Mumuga galadi ta 'abo'abowedi 'alogwahata pwaidiya, ma wete sahena Yehoba 'ina gwae 'abuibui 'abehega he'ita 'abo'abo 'oinega 'ahehe'ita, ma hesi he'ita moisa 'agwaegwae latuwe, ma 'omi mabwaiyami tauma 'ima mumuga 'ausalana Yehoba matana wa'ita. ³ Ma 'eguma tupwana tomota 'ima he'itao geya sisanapu, siboidimo hesilae 'ina 'eda 'oinega sitautauya. ⁴ Taudi geya sihemisa, weyahina bale'u bewa 'ina bada 'i'abihegibu pwaidiya, ma 'oinega 'asilala sahena si'ita'ita, beno Keliso 'ina wasawasa tetelina, tauna 'ana 'ita Yehoba gidemusa.

⁵ Cima lohatoto geya tauma weyahima, ma hesi Yesu Keliso tauna 'ida Badaina weyahina, ma tauma 'imi topaihowao tuwa Yesu weyahina. ⁶ Weyahina Yehobaina 'igwaeya, "Guguyou 'oina 'asilala 'ida saehane," ma Yehoba 'atema 'isaesaehane, 'oinega tauna 'ina 'asilala Keliso manina 'a'ita'ita.

Yehoba 'ina wasawasa wahida we'awe'adi 'alodiya

⁷ Cima wasawasa galewega 'wapima we'awe'adi 'oidiya 'imiyamiya, gide tobwatobwa wasawasa walata miyamiyana 'alona, 'oinega tomota sisanapumai 'abehega 'ima waiwai madouna geya tauma 'omega, ma hesi Yehoba 'oinega. ⁸ Tomota 'ama mwau baibaiwadi si'ebwaemaiya ta hesi geya sowasowadi ma si'abihe galemai, 'oinega 'ima nuwatuha baibaiwana ta geya 'abe'u. ⁹ Cama mwau loheloheya si'ebwaemaiya, ma tuwa Keliso 'abwa ba'idamai 'amiyamiya. Wete sihunuhunumai, ma hesi geya silohe'amasimai. ¹⁰ Tuta mabwaiyana 'oidiya 'ana 'ita gide wahima si'ama'ama, gidemusa Yesu 'i'ama, ma 'oinega tomota si'ita Yesu yawasina 'oima 'ipaipaihowa.

¹¹ Moisa, mayawasima tuta bewa bale'uwa, ma Yesu weyahina tuta mabwaiyana 'oidiya 'ama 'alehao silolo-

he 'amasimai ma hesi Yesu yawasina 'wapima we'awe'adi 'alodi 'ihehetapewa.

¹² Gide tuwa 'amasa tauma 'aloma 'ipaipaihowa, ma 'oinega 'omi yawasi bwebwe'ana 'oimiya 'ipaipaihowa.

¹³ Mwalo 'aigeda loheya 'ileleya 'igwaeya, "Taugu yahemisaeya, 'oinega yagwae latuweya." Tauma wete 'ima hemisa tauna gide, ta 'oinega 'ima hemisega 'ahehepwaila, ¹⁴ ma Yehoba 'asanapuya 'abehega 'ida Bada Yesu 'amasega 'i'abihe toholo hileya, ma tauma wete Yesu ba'idamai 'i'abihe toholo hilemai, ma 'omi wete ba'idamayao 'itoegita tauna matana.

¹⁵ Bewa mabwaiyana 'omi weyahimi, ma 'oinega Yehoba 'ina helau 'ilelelelewana tomota mabwaiyadi 'oidiya, taudi ba'idadao taloyauwedo madouna, ma wete Yehoba 'ana hepwatu ta 'ina wasawasa 'imadou hedada.

¹⁶ Coinega geya 'awe'a. Bwagana wahida siwe'awe'a, ma hesi tuwa 'aloda tahehe'ehau sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya. ¹⁷ Muyamuyaedi bewa meyameyahadi tuwa, ma tuta to'uto'upanamo 'oidiya talobalobadi, ta hesi si'abihe waiwaigita ma 'abehega 'ida wasawasa bwebwe'ana hedade ma miyamiya hatayana 'abwa ta'ewa. ¹⁸ Weyahina 'ida 'ebemasi ginaulaedi geya ta'ita'itadi 'oidiya. Moisa, ginauledi ta'ita'itadi sawasawali-di tuwa, ma hesi ginaulaedi geya tada 'itediya taudi ginaula miyamiya hatayadi.

Cida hada galewa

5 Wahida gide 'ida hada bale'uwa, tasanapuya 'eguma 'ilotaligehe, 'ida hada hauhauna taloba galewa, geya tomota nimadiyega sipaipaihowa, ma hesi miyamiya hatayana Yehoba tauna 'oinega. ² Bewa bale'uwa ma'ida nuwagala tayamwayamwa, nuwanuwada 'ida hada galewa ta'ewa, ³ gide 'ada 'ale'o hauhauna ma 'ausalana ta'ote, ma sahena talolobugewa.

⁴ Moisa, 'abwa hada bale'uwa 'oina tamiyamiya ma'ida muyamuyao, ta 'ida nuwatuha baibaiwadi tuwa, ma geya 'abehega 'ada 'ale'owao tahalolodi, ma hesi 'abehega 'ada 'ale'o hauhauna ta'ote, ma 'oinega wahida talatala sawalidi sibui yawasida hauhauna 'oina.

⁵ Bewa mabwaiyana Yehoba 'i'atububuya ma 'i'ebwaegita, ta 'ila'ilala 'i'ebwaegita ma 'oinega 'ana moisa tasanapanu beno Yaluyaluwa Tabuna.

⁶ Coinega tuta mabwaiyana 'oidiya ta'ate'atepatu, ma tasanapuya 'abehega 'eguma 'ida hada bale'uwa 'oina tamiyamiya beno geya Bada 'ina tupwa, ⁷ weyahina 'ida hemisa 'oinega tatautauya ma geya 'ebubunega.

⁸ Coinega ta'ate'atepatu, ma nuwanuwada ta'amasa ta wahida ta'ebesinedi, ma Bada 'ina tupwa talatu.

⁹ Ma 'eguma wahida tamiyamiya bo nuwana 'eguma ta'amasa, 'ida 'ebemasi tuwa to'aha Badaina nuwanuwana.

¹⁰ Weyahina 'abwa 'eguma tutaina Keliso 'ina waghata wasawasa 'oina 'imiyatoi sabi loinegita, mabwaiyada 'ada maisa 'oinega taloba, nuwana 'ausalana nuwana galana, gide 'ida paihowao bale'uwa.

Tomota hauhaudi

¹¹ Bewa weyahina tauna Badaina 'amatauteya ta tomota 'oidiya 'alohatotowa. Yehoba 'ima mumuga 'isanasanapu ma yanuwatuhu ya hiya 'omi wete wasanasanapumai 'abehega bwebwe'ama. ¹² Geya 'a'ahwa bwebwe'anemai tauma 'ima gwae bewa 'oidiyega, ma hesi taudi sinuwatuhu hewasawasa weyahina, ma geya 'atedi weyahina, 'eguma wagwae hila 'oidiya wahe'itadi 'abehega tauma 'ima mumuga 'ausalana.

¹³ Ceguma 'ima gwae bewa gide gwae yauyaule beno Yehoba weyahina, ma hesi 'eguma 'ima gwae dumwaluna beno 'omi weyahimi. ¹⁴ Keliso 'ina helauwega 'agwaegwae, weyahina tauna tuwa 'ama toloina. Moisa tuwa, tauna mabwaiyada weyahida 'i'amasana, 'oinega mabwaiyada gide to'amasao. ¹⁵ Ta 'ina 'amasa mabwaiyada weyahida huhuna, 'abehega 'abwa mayawasida, geya tauda 'ida paihowao sabi paihowaidi, ma hesi Keliso weyahina, tauna weyahida 'i'amasana ta wete 'itoholo hila.

¹⁶ Mwalo, 'igu nuwatuhu 'abehega Keliso loheya galana ma hesi yanuwabui pwaiya, 'oinega sahena tahesihesinuwa tomota 'oidiya 'abehega bwebwe'adi bo galadi, beno me bale'u 'idi nuwatuhu gide, ¹⁷ ma hesi wanuwatuhuyahi 'abehega taiya Keliso 'oina 'imiyamiya, tauna 'ihetomota hauhauna. Cina mumuga miyamiyaina 'igumwala pwaiya, ma hauhauna 'i-latuwa.

¹⁸ Cehele bewa Yehoba 'oinega, tauna Yehobaina Keliso 'ina paihowega 'itoegita tauna 'oina ta ba'idadai tahe'iyayagu hila, ma wete 'ida paihowa 'i'ebwaegita ma tomota ta'ewedima he'iyayaguina 'oina. ¹⁹ Moisa, Yehoba gide Keliso 'alona 'imiyamiya, ta me bale'u 'i-toegita tauna 'oina sabi he'iyayagu hila, ma 'ida puiyao 'inuwasamudiya ma sahena tahehemaisadi, 'oinega he'iyayagu hila tetelina 'i'ebwaegita ma tahehpwaila tomota 'oidiya.

²⁰ Tauma Keliso 'ana tohepwailao ta Yehoba 'oimega 'ilolohatoto 'oimiya, ma Keliso weyahina 'a'ahwanoyegomi ma Yehoba 'oina wahe'iyayagu hila.

²¹ Yehobaina tauda weyahida Keliso 'iloinaya, tauna geya 'eta 'ina pui, ma hesi Yehoba 'itagwaleya ma Kelisoina weyahida 'ihetogala, ma 'ane tauna ba'idadai Yehoba 'ina mumuga bwebwe'ana ta'ewa.

Paulo 'ina muyamuyao

6 Coinega Yehoba ba'idamai 'apaipaihowa, ta 'oimiya 'a'ahwanoi ma sahena 'ina helau wa'ahwa ginaula bwagabwagae, ² weyahina 'igwaeya, "Tuta bwebwe'ana 'oina 'enau yahesagoheya, 'oinega 'abihetena 'ana tuta 'oina ya'abihete pwaigowa." Moisa, bewa tuta bwebwe'ana ma 'ami 'abihetena waloba.

³ Cabihetena bewa tomota mabwaiyadi weyahidi, genuwama ma 'aigeda taiya 'ilolomugiyemai 'ima paihowao weyahidi. Geya 'aigeda wete 'ebe'etoboda

'alagulagu, ⁴ ma hesi 'ima paihowao mabwaiyana bwebwe'ana 'ahe'itaeya 'abehega Yehoba 'ina topaihowao bwebwe'ama. Cima paihowa bewa: 'alama'i'ita madouna, muyamuya, miyamwau, hesilae, ⁵ sapi, 'e-bepai, 'aleha, paihowa, 'oyatola masala, gomale, ⁶ mumuga 'asilalana, sanapu, 'atemuyamuya, he'iyayagu, Yaluyaluwa Tabuna 'ateda, ta wete helau moisa, ⁷ ta 'ima gwae moisa, ma wete Yehoba 'ina waiwai 'oima, ma 'ima 'ebe'aleha 'ebeulaulamega ma 'adigegeyemega, beno 'ima mumuga bwebwe'ana.

⁸ Tuta tupwana tomota si'ahwa bwebwe'anemai ma tuta tupwana si'ahwa galagalaemai. Wete si'ahwa 'abo'abowemai ma hesi geya 'a'abo. ⁹ Tomota geya sisanapumai ma hesi Yehoba 'isanapumaiya. Tauma gide 'ama'amasima ma hesi yawasima 'ausalana. Si'abi'abi hegalemaiya ma geya silohe'amasimai.

¹⁰ Tauma ma'ima nuwagala ma hesi 'atema 'ay-aliyaliyaya. Tauma gide wewelohe, ma hesi wasawasa 'ahegeguyai tomota baibaiwadi 'oidiya. Geya wete 'ima tobwatobwamo ma hesiyage ginaula mabwaiyana 'oima simiyamiya.

¹¹ Ciyagwao meKolinita 'omi, 'agu lotohona mabwaiyana yahepwaila latuwa 'oimiya, ¹² ta 'ateguwa ya-helauwegomiya, ma hesi geya wayaliyaya 'oiguwa.

¹³ Coinega natugwao, 'ilobwaineya ma 'atemiyega wahelauwegau.

Sahena guguyou tupwaina 'oina waluhuluhu

¹⁴ Sahena watubwetubwegomi taudi geya sihemisa Keliso 'oina ba'idamiyao, weyahina geya sowana mumuga bwebwe'ana ma galana ma'aigeda wapaihowa. Wete geya sowana 'asilala ma guguyou ba'idana sihe'iyayagu. ¹⁵ Wete geya sowana Keliso ma *Tomud-ulele* ba'idana sihe'iyayagu. Ceguma Kelisoina 'uhemiseya, geya sowasawahina tomota taudi geya sihemisa ba'idamwao wapaihowa mahemahetena.

¹⁶ Wete geya sowasawahina hali 'ebe hemisao talagu luhuwedi Yehoba 'ina hada 'alona. Yehoba tauna mayawasina ta 'ina hada tauda, ma 'igwaeya,

"Taugu taudi 'oidiya yalo'asa ma 'alodiya yayawala dadana ma taugu 'idi Yehoba ma taudi 'igu tomotao!'

¹⁷ Coinega Yehoba wete 'igwaeya, 'Hali boda 'oidiyega walatu ma wa'ebesinedi, ma sahena ginaula bi'ibi'idi wa'abi'abitohodi, ma yatoegomi 'igu tupwa, ¹⁸ ma 'oiguwa wa'ahwa tamana ma 'omi natugwao meloheyami ma mewahinemi.' Bewa Yehoba Tohewaiwai tauna 'ina gwae."

7 Ciyagwao, Yehoba 'ina gwae hemisaedi tahe-sagohediya, 'oinega wahida ma yaluyaluwada ta'abihe 'asilaladi ginaula bi'ibi'idi 'oidiyega, ma tahe'ehau moisa ta ma'ida he'asisi Yehoba 'oina.

Paulo 'iyaliyaya meKolinita weyahidi

² Ciyagwao wahelauwemai, weyahina 'ima mumuga mabwaiyana 'ausalana. Geya 'aigeda wete nuwami 'ada 'abihe galeya, bo 'a'abihe 'wanigomi, bo 'a'abowegomi. ³ Cigu gwae bewa geya sabi heliyegomi, weyahidi

na nuwama wa'ewa pwaiya, mwalo gide yahegwae-gomiya ma 'abehega 'omi ba'idagwao tamiya 'ama'amasana. ⁴ Yayaliyaya pwaiya weyahimi ma yahehepwatu, ta 'igu nuwatuhi 'ibwebwe'ana pwaiya weyahimi. Bewa tuwa 'ima miyamwau, ma hesi tuwa weyahimi yayaliyaya madouna. ⁵ Mwalo 'atauyama 'ebwa Masi-doniya, geya 'aigeda wete 'ebe'aiyawasi 'aloba, ma wete tuwa miyamwau mabwaiyana, beno 'aleha, tupwa mabwaiyana 'oidiya, ma matauta 'atema. ⁶ Ma Yehoba, tauna tonuwagala 'adi to'abiheyaliyaya, tauma 'i'abihe yaliyayemaiya ginaula 'eluwa 'oidiyega, beno Taito 'ina tauyama 'oinea, ⁷ ma wete tetelimi 'oinea, weyahina Taito 'ihewgaeguwa, 'igwaeya, "MeKolinitaedi nuwanuwadi ma 'utauya 'uhabo'enedi. Ma 'ino gwae weyahina sitagwala pwaiyediya, ta 'idi pui 'oinea sinuwabuiya ma'idi dou. Bewa ya'iteya ta yayaliyaya madouna."

⁸ Mwalo 'imi leta yaleyaya, ta 'i'abihehenuwa mwauwegomiya, ma taugu wete weyahimi yanuwagala, ma tuwa sahena yanuwagala letaina weyahina, weyahina 'omi 'imi nuwagala tuta to'uto'upanamo 'oinea. ⁹ Coinea taugu yayaliyaya, geya 'imi nuwagala weyahina, ma hesi weyahina 'imi nuwagala 'oinea wanuwabuiya 'imi puiyao 'oidiyega. Cimi nuwagalaina walotohoya 'abehega Yehoba 'oinea 'inaoma, ma geya 'eta wete 'oimiya galana yapaihowa. ¹⁰ Moisa, nuwagala Yehoba 'oinea ginaula 'ausalana ma 'i'abihe nuwabuigita, ma 'oinea 'abihetena taloba. Coinea sahena nuwagalaina talogwahate. Ma hesi hali nuwagala bale'u 'oinea 'abwa 'ilohe'amasigita.

¹¹ Wa'ita, 'imi nuwagala bewa 'oinea Yehoba bo'i 'i'abihetegomiya, ma wahetapewa, ta wahewaiwaiya ta 'imi mumuga 'ibwebwe'ana mabwaiyana, 'oinea galanaina weyahina wagamwasowala pwaiya, ma watauta, ma nuwanuwami yatauyawa 'oimiya, ma wahewaiwaiya ma togalaina 'ana loina wa'ebwaeya. Ginaula mabwaiyana 'oidiyega 'imi paihowa 'ausalana wahetaeya.

¹² Cimi leta mwalo yaleyaya geya 'iyamiu topuimo weyahina, ma geya loheyaina 'ipuiya 'oinea weyahina, ma hesi 'omi mabwaiyami weyahimi, ma 'abehega Yehoba matana wahe'itae 'igu gwae 'ana hematamatana bwebwe'ana. ¹³ Coinea yayaliyaya pwaiya madouna. Wete Taito 'ina yaliyaya tauma 'ima yaliyaya 'ilohepoiya, weyahina Taito 'imi mumuga 'ausala 'oinea 'iyaliyaya. ¹⁴ Mwalo Taito 'imiyamiya ta yahepwatuwegomiya, ma Taito matanega 'i'ita pwaiya, 'oinea geya wete 'ebe debamwadina 'oiguwa. Ma hesi 'igu gwae mabwaiyana 'omi weyahimi 'ana moisa 'ilatu pwaiya.

¹⁵ Taito 'imi hematamatana mabwaiyana 'inuwatuhu yahiya, tutaina tauna 'oinea watagwalegomiya ma'imi 'ateyoho, 'oinea nuwana wa'ewa bwaibwainiya.

¹⁶ Ma taugu wete yayaliyaya 'imi mumuga mabwaiyana 'ausalana weyahina.

Cehele 'awawa weyahina

⁸ Ciyagwao, nuwanuwama ma tohekalesiyao Masi-doniya 'alona wasanapudi 'abehega Yehoba 'i'abihetediya 'ihenuwa laguwediyaya ta 'ehele 'awawa 'ausalana silaguya. ² Taudi towewelohe gide tuwa 'ebetohona silobeya 'idi miya 'ana mwau 'oinea, ma hesi tuwa ma'idi yaliyaya helau bwebwe'ana hedade silaguya.

³ Yagwaeya moisa, meMasidoniyaedi 'atedi sitagwalediyaya ta 'idi ginaulao si'ehele 'awawediya ma'ana loheposeyana. ⁴ Ma si'ahwa'ahwanoi waiwai 'oima ma 'eguma sowasowahina sihelau Yelusalema 'ana tohekalesiyao 'adi sugu weyahina.

⁵ Tauma 'ima nuwatuhi ma sihelau, ma'iyamo 'idi 'ehele madou hedade, weyahina Bada 'oinea sitagwala nugetediya, 'oinea wete sitagwalediyaya tauma 'oinea, gide Yehoba 'ina nuwatuhi.

⁶ Coinea Taito 'ahewgaeya, 'agwaeya, "Mwalo 'uhewgaina ma meKolinita 'u'abihetediya 'idi 'ehele 'ana paihowa weyahina, 'oinea 'u'abihetedi wete ma silosalohi."

⁷ Comi wamumuga 'ausala pwaiya 'imi paihowa baibaiwana 'oidiyega, beno hemisa ma hepwaile ma sanapu ma hepwaile ma wete 'imi helau 'oinea, 'oinea sowasowahimi ma 'ehele 'ausalana wete wapaihowa.

⁸ Bewa 'igu gwae tuwa ma geya 'abehega yaloinegomi, ma yanuwatuhuya tohekalesiyao tupwana sihetapewa 'ehele 'awawa weyahina, 'oinea 'ebetohona bewa yalaguya ma ta'ita nuwana wa'ehele bwaibwainiya, bo geya.

⁹ Comi 'ida Bada Yesu Keliso 'ina helau wasanapuya, tauna 'ina wasawasa madouna 'i'ebesineya ma 'iheweweloheya sabi 'abihetegomi, ta 'abehega 'ina hewewelohe 'oinea 'omi wahewasawasa.

¹⁰ Coinea nuwatuhi ya'ebwaegomi. Bolime 'igumwala nuwanuwami ma wahelau, 'oinea wahelau nugeta, ta hali boda mulimiya. ¹¹ Coinea sowasowahina ma walosalohi. Mwalo wahetapewa ta wahewainiya, 'oinea nata wete 'imi 'atetagwalega to'aha 'oimiya simiyamiya 'oidiyega helauina walosalohi.

¹² Sahena wagwaegwae ma wagwae, "Geya 'eta ginaula 'oinea ma 'oinea 'ahelau." Hesi tuwa wahetapewa ma to'aha 'oimiya 'imiyamiya 'oidiyega wahelau, ma Yehoba wa'abihe yaliyaya. ¹³ Bewa geya 'abehega 'omi 'imi helau 'ana mwau madouna ma hali 'asa 'idi helau 'ana mwau muhemuhena, ma hesiyage mahemahetena tuwa. ¹⁴ Ceguma bewa tuwa 'imi tobwatobwa baibaiwana, sowasowahina ma hali 'asa wa'abihetedi 'idi miyamwau 'oidiyega, ma 'eguma to tuta taudi 'idi tobwatobwa baibaiwana si'abihetegomi wete, 'eguma wamiya mwau. Coinea wada hema-hemahetena. ¹⁵ Gidemusa gwae 'imiyamiya Buki He'asisi 'oinea 'igwaeya,

"Taudi sihe'auta madouna 'adi 'e'ahai geya 'ana tupwamo, ma taudi sihe'auta 'i'iuna 'adi 'e'ahai tuwa sowasowahidi, eeta sihemahemahetena."

Taito ma'iyanao sitautauya Kolinita

¹⁶ Yehoba 'oina yaloyauwedo, weyahina Taito 'ina nuwatuhi madouna 'i'ebwae pwaiya, ma tauna 'i'abi-hetegomi, gide tauma wete 'ima nuwatuhi. ¹⁷ Coinega tutaina 'ahegwaeya ma 'ihabo'enegomi 'itagwala bwaibwaineya, weyahina beno tauna 'ina nuwatuhi madouna.

¹⁸ Coinega wete tasidai 'aigeda Taito ba'idana 'a-hetunediwa, tauna tologuguya 'aigeda wasa bwebwe'ana weyahina, ma sanina madouna tohekalesiyao 'oidiya, ¹⁹ ma tohekalesiyao 'ina paihowa si'ebwae ta tauna ba'idamai 'asakosakowasi 'ehele weyahina sabi 'abihetegomi, ma 'oinega tomota Yehoba sihepwatuwe.

²⁰ Geya nuwama ma 'eta taiya 'ilomugiyemai 'igwae, "Helau 'awawaina madouna ma geya sida 'itayahi bwaibwainiya." ²¹ Ma hesi nuwanuwama tuta baibaiwana 'oidiya 'ada paihowa dumwalu Yehoba matana, ma wete tomota matadiya.

²² Tasidai wete 'aigeda ba'idadiu 'ahesumaneyawa, tauna 'asanapuya 'abehega tohemisa moisa 'ina paihowa baibaiwana 'oidiyega, ma bewa tuwa 'omi 'imi mumuga bwebwe'ana 'ihesagoha pwaiya ta 'i-hemiseya, 'oinega nuwanuwana madouna 'ihabo'enegomi sabi 'abihetegomi wete.

²³ Taito wasanapuya 'abehega ba'idagu 'apaihowa mahemahetena 'ami lema weyahina, ma tasidaowedi taudi tohekalesiyao weyahidi sipaipaihowa, ta weyahina tomota Keliso sihepwatuweya. ²⁴ Coinega 'ilobwainegomiya ma tasidaowedi wahelau bwaibwainidi, ma boda hekalesiya baibaiwadi si'ahwa moisaegomi, ma wete si'ahwa moisaemai 'ima hepwatu 'imi helauina weyahina.

Cehele tohekalesiyao wewelohedi weyahidi

9 Sahena leta 'oinega yahenuwa laguwegomi 'imi 'ehele tohekalesiyao weyahidi, weyahina wasanapu pwaiya, ² ma wete yasanapugomiya 'abehega 'e-heleina weyahina wayaliyaya, 'oinega 'omi ya'ahwa bwebwe'anegomiya meMasidoniya 'oidiya, yagwaeya, "Tupwa Akaya 'oina taudi meKolinita sihetapewa pwaiya ta 'idi helau si'atububuya bolime 'igumwala 'oina." Coinega baibaiwadi 'oidiyega wete gide sipaipaihowa 'ese. ³ Geya nuwagu ma 'igu hepwatu weyahimi tomota si'ahwa 'abo'abowegau, 'oinega tasidaowedi yahesumanediwa sabi 'abihetegomi ma 'imi helauina wa'atububu, gide 'imi hetapewa yahepwaiyaya 'oidiya. ⁴ Ceguma 'abwa tupwana meMasidoniya ba'idagwao 'atauyawa ma si'italobegomi 'imi helau geya wa'atububu, bewa 'ebedeba mwadina 'oiguwa ma wete 'oimiya, 'igu hepwaila nugetaina weyahina.

⁵ Coinega yanuwatuhuya 'abehega 'ilobwaineya ma tasidaowedi sida tauyawa nugeta sabi 'abihetegomi 'imi helauina wagwae hemisaeya 'ana 'atububu weyahina, ma taugu tuta muliyetega wete yatauyawa.

Weyahina sahena lohesuhesumana 'oinega wahehelau ma hesi 'atetagwalega.

⁶ Cehele 'ana nuwatuhi gide tanoha. Tauna 'idauna 'i'iuna 'i'etahi 'i'iuna, ma tauna 'idauna madouna 'i'etahi madouna.

⁷ Coinega 'omi 'aigeda 'aigeda tauna 'ina nuwatuhi 'oinega 'i'ehele, geya 'abehega lohesuhesumanega nuwana he'i'imega, ma hesi 'atetagwalega, ta bewa Yehoba 'ina 'ebe yaliyaya.

⁸ Ma Yehobaina sowasowahina ma 'ehele mabwaiyana 'ida losiwa 'oimiya, eema tuta baibaiwana sowasowahimi, ma wete ma'ana tupwa madouna 'imi 'ehele weyahina. ⁹ Caigeda gwae lelelelena Buki He'asisi 'oina Yehoba weyahina 'igwaeya,

"Ceheleyao 'isaweyaneya towewelohe hali tupwa ma hali tupwa 'oidiya, tauna mumugana dumwaluna ta miyamiya hatayana."

¹⁰ Tauna hewana ma 'e'ahai 'adi To'ehele 'imi ginaulao 'i'ebwaegomi ma simadou bwaibwaini, ma mumugami bwebwe'ana 'oinega 'etahi madouna waloba, ¹¹ ma 'imi wasawasa 'oinega sowasowahimi tobwatobwa madouna waheguyaiyedi, ma wete 'imi helauina tau-ma 'abwa 'a'ehele tohewewelohe 'oidiya, ta 'oinega taudi siloyauwedo madouna Yehoba 'oina. ¹² Cimi helau bewa 'oinega tohekalesiyao wewelohedi 'adi lema silobaloba, ma wete Yehoba 'ana hepwatu madouna 'ilatu.

¹³ Ma toweweloheyedi sida yaliyaya 'adi lema weyahina, ma hali boda wete 'adi lema 'ausaladi 'oimiyega weyahina, ma 'imi hematamatana Keliso wasana 'oina weyahina sida 'ahwa moisa, ma wete Yehoba sida hepwatuwe, ¹⁴ ma wete sida 'ahwa'ahwanoi ma'idi nuwa'ewa weyahimi, Yehoba 'ina helau madouna 'atemiya 'ilaguya weyahina.

¹⁵ Moisa, Yehoba 'oina taloyauwedo 'ina helau madou hedade weyahina.

Paulo 'ina paihowa

10 Taugu Paulo ya'ahwa'ahwanoi 'oimiya, gide Keliso 'ina mumuga nuhana 'oinega, weyahina 'omi wagwaeya, "Paulo 'ina mumuga nuhana 'eguma ba'idadai tada hegwaegwae, ma hesi bwagega 'iheliyegita." ² Coinega ya'ahwanoi 'oimiya ma wamumuga dumwalu, 'amuge ma 'igu tauyawa 'oimiya 'oina yahe-liyegomi, gidemusa nata yaheliyedi taudi sigwaeya, "Paulo tauna 'ina nuwatuhi 'ipaipaihowa gide tuwa mebale'u 'idi paihowa."

³ Moisa, bale'uwa tamiyamiya, ma hesi 'ida paihowa geya mebale'u gide. ⁴ Wete 'ida tobwatobwa geya mebale'u 'idi tobwatobwa 'aleha gidemusa, ma hesi 'ida tobwatobwa hagana ta 'oidiyega Tomudulele 'ina 'ebeloinao tahewaiwai sinedi, Yehoba 'ina waiwaiyega.

⁵ Cida tobwatobwaedi 'oidiyega sowasowahida tahewaiwaisine mumuga galana, he'ohe'ohe, ma gwae hane, beno ginulaedi Yehoba 'ana hemisa si'etobodeya, ma hesi tomota 'idi nuwatuhiwao tagibuidi ma Keliso 'ina gwae sida hematamatenedi. ⁶ Coinega

'eguma tutaina wahematamatana bwaibwaina, taudi tologwahataowedi 'adi loina 'oidega siloba.

⁷ Comi tomota 'adi 'itamo 'oina wa'e'ebubuna, ma to'aha 'atediyega geya wasanapu. Ceguma taiya 'ig-wae hane 'abehega tauna Keliso 'ina boda, sowa-sowana 'inuwatuhu yahimai 'abehega tauma wete Keliso 'ina bodao, ⁸ ta loina Yehoba 'i'ebwaemaiya sabi 'abihetegomi ma hesi geya sabi 'abihegalegomi, ma 'eguma yagwaehane hedade 'igu loinaina weyahina, sahena wete 'ebedeba mwadina yalobaloba.

⁹ Sahena leta waiwai 'oidiyega ya'abi'abihe matautegomi, ¹⁰ gide tupwana tomota sigwae, "Paulo 'ina leta 'oidiyega 'iheliyegita ma hesi 'eguma matada 'igwaegwae, 'ana 'ita we'ana tuwa, ma 'ina gwae geya bwebwe'ana." ¹¹ Coinega togwaeyedi sowasowana sinuwatuhuyahi 'abehega to'aha bwagega 'igu leta 'oidiyega yahegwaegwae nata yapaihowa tuwa, 'eguma to tuta yatautauyawa 'oimiya.

¹² Sahena yahegwaegomi yagwae, "Taugu Paulo 'igu mumuga 'ausalana," gide tupwana tomota sigwae, "Tauma 'ima mumuga bwebwe'ana hedada, ta 'iyamayao geya bwebwe'ana." Cidi gwaeyedi gide tuwa yauyauledi 'idi gwae.

¹³ Ma taugu sahena yagwaegwae hane ginaula baibaiwadi weyahidi, beno namo 'igu paihowaina Yehoba 'i'ebwaegauwa weyahina yagwae hanehane, ma 'igu paihowaina 'asa tupwana 'oidiya ma 'omi wete 'oimiya. ¹⁴ Coinega sowasowagu ma 'oimiya yaloina. Moisa, 'omi 'igu 'ebeloina 'alona, weyahina taugu wasa bwebwe'ana Keliso weyahina ya'ewa nugeteya 'oimiya.

¹⁵ Geya 'abehega hali tomota 'idi paihowa 'oimiya weyahina yagwae hane, taugu tuwa 'igu paihowa weyahina, ma yanuwatuhu yahiya 'abehega 'eguma 'imi hemisa 'imadou, nata 'igu paihowa 'oimiya wete 'imadou hedade, ¹⁶ 'oinega nuwanuwagu wasa bwebwe'ana yalohatotowe taudi 'asa bwagabwaga 'oidiya, ma hesi gesowana yagwaehane 'eguma yapaihowa tuwa taudi wasa bwebwe'ana sihesagotha pawaiya 'oidiya. ¹⁷ "Ceguma taiya nuwanuwana ma 'igwae hanehane, 'ilobwaineya ma Bada namo weyahina 'ida gwae," ¹⁸ Wete 'eguma taiya taunamo 'i'ahwa bwebwe'ane, Yehoba geya'abwa 'iyaliyaliyaya weyahina. Ma hesi 'eguma Yehoba tomota 'i'ahwa bwebwe'ane, nata 'ebeyaliyaya.

Paulo 'ina paihowa

11 Cigu gwae bewa gide yauyaule yagwaegwae, ma hesi 'eguma wa'alama'i'ita, 'igu nuwatuhu yahepwaila latuwe 'oimiya.

² Weyahina nuwanuwagu 'omi, gidemusa Yehoba nuwanuwana tauda, 'oinega yagwae hemisaegomiya Keliso 'oina, 'omi gidemusa gumalaulau 'aigeda 'ina mumuga bwebwe'ana mabwaiyana, ma loheya ba'idadana sihai. ³ Ma hesi ya'ateyohowa weyahimi, 'amuge ma 'imi nuwatuhu si'wani ma 'imi 'atetagwala Keliso 'oina wa'ebesine, gide mwalo mwata Ibe 'i'aboweya 'ina gwae hotohoto 'oinega, ta Ibeina 'iwe'a.

⁴ Coinega 'eguma taiya 'itautauyawa ma Yesu tetelina 'oimiya 'ilohatotowe ma geya tauma 'ima lohatoto gide, tauna 'oina watagwa tagwalegomi. Comi wasa bwebwe'ana 'oina watagwala pawaiyegomiya ta Yaluyaluwa Tabuna 'oimiya walotohoya, ma tuwa hali tetela ma hali yaluyaluwa 'oidiya watagwa tagwalegomi.

⁵ Cimi tologuguyao hauhaudiyedi 'omi wanuwatuhuya 'abehega sihane sinegauwa, ma hesi geya sowasowahidi. ⁶ Ceguma geya yada gwae bwaibwaina, ma hesi yasanapu moisa ma tuta mabwaiyana 'igu sanapuina yahe'ita pwaidiya 'oimiya.

⁷ Mwalo Yehoba wasana 'oimiya yalohatotoweya, ma geya 'eta maisa weyahina yagwaegwae 'oimiya, 'oinega wanuwatuhuya yalopuiya weyahina taugu ya'abi suluhagauwa ma 'abehega 'omi wahane. ⁸ Cana 'ita gide yayagayagaha hali hekalesiyao 'oidiyega, weyahina mane si'ebwaegauwa ma 'abehega 'omi weyahimi yapaihowa.

⁹ Wete tutaina 'imi tupwa yamiyamiya ma yagomagomale geya yada 'ahwanoiya 'oimiya, ma hesi tupwana tasidao Masidoniya 'oinega sitauyama ta lema si'ebwaegauwa; weyahina geya nuwagu ma mwau 'oimiya yalagu 'agu 'e'ahai weyahina. Mwalo geya 'aigeda mwau 'oimiya yalagu, ma tuta sinaonaoma 'oidiya wete sahena yalagulagu. ¹⁰ Cigu gwae hane bewa gwae moisa Keliso 'oinega, ma sahena 'aigeda taiya 'igu gwae bewa 'i'eto'etobode Akaya tupwanao mabwaiyadi 'oidiya.

¹¹ Ma to'aha huhuna? Nuwana 'igu gwae bewa weyahina ta yalogwahategomiya? Sahena! Yehoba 'isanapu bwaibwainigauwa yahelauwegomiya.

¹² Wete 'igu paihowa weyahimi tuwa 'abwa yada paipaihowa, ma 'oinega ya'abihe lolagudi taudi togwae gagasa sigwaeya 'abehega 'idi paihowa 'oimiya gide taugu 'igu paihowa. ¹³ Weyahina to'abowedi 'adi 'ita gide Keliso 'ana tohepwailao ma hesi galana sipaipaihowa. ¹⁴ Taudi gide Seitani, mumugana galana, ma hesi 'ana 'ita 'ibuiya gide anelose 'asi'asilalana. ¹⁵ Coinega sahena nuwami 'ihehenainaida 'eguma Seitani 'ina topaihowao wete 'adi 'ita sibuidi ma topaihowa dumwaludi gide. Ma tuwa, tuta 'ebelosaloha 'oina 'idi mumuga galadi weyahidi taudi nata sigala hedade.

Paulo 'ina muyamuyao

¹⁶ Yada hegwaegomi wete sahena wa'ahwa'ahwa yauyaulegau, ma 'eguma wa'ahwa yauyaulegau tuwa, 'ausala, ma 'igu gwae yauyaule wahesagohe, ma 'oinega tupwana yada gwae gagasa.

¹⁷ Cigu gwae gagasa bewa geya 'ida Bada 'ina loinega, ma hesi yauyaulegu tuwa. ¹⁸ Weyahina tomota mabwaiyadi sigwaegwae gagasa ginaula bale'u weyahidi, 'oinega taugu wete yada gwae gagasa taudi gide.

¹⁹ Ma 'omi hesi sanasanapumi ta tomota yauyauleidi 'oidiya wa'atetagwala, ²⁰ 'eguma paihowa mwauidi si'ebwaegomi, ma 'oinega 'oimiyega siyagayagaha,

ma si'abowegomiya, ma ma'idi nuwahane manimiya sisapi. ²¹ Ma taugu we'awe'agu, 'oinega geya yada sapiigomiya, ta bewa 'ebedeba mwadina 'oiguwa.

Ta 'eguma 'imi tologuguyaedi to'aha weyahidi sig-waegwae gagasa, hesi tuwa taugu yahetohe yauyaule ma yagwae gagasa ginaulaedi weyahidi.

²² Ceguma taudi meIbeliu, taugu gide.

Ceguma taudi Isileli 'ina susuwao, taugu gide.

Ceguma taudi Ebalahamo tubunao, taugu gide.

²³ Ceguma taudi Keliso 'ina hewahewaliyao bwebwe'adi, taugu 'ina hewali bwebwe'ana hedade.

Cigu gwae bewa gide yauyauleigu. Cigu guibiga 'oinega yanugeta sinediya, 'igu luhu deliya baibaiwa hedade, 'agu sapiyao wete baibaiwana ta tuta mabwaiyana 'oidiyega 'abehega tuwa nata ya'amas.

²⁴ MeYudiya balaeyega sisapigauwa, 'ana baibaiwa teti naini, ta sapiina bewa gide ma nima 'ai'aigeda yalobediya. ²⁵ Matoi wete sihunugauwa 'aiwe 'oidiyega, ma'aigeda dimwega sihunu dadanegauwa, matoi waga 'oinega yadamana ni'u 'awawa, ma sabwelo 'aigeda ma nihuwana 'aigeda 'idoegauwa.

²⁶ Ma wete 'igu 'adau 'oidiyega 'ebehesilae yalobediya we'aha madoudi ma toyagahao 'oidiyega, ma 'igu bodao meYudiya 'oidiyega, ma taudi geya meYudiya 'oidiyega, ta 'asa madoudi 'oidiyega, ta pwatula 'oidiya, ta wete ni'u 'awawa, ma wete tasidao 'abo'aboidi 'oidiyega, ²⁷ 'ima paihowa madouna, ma miyamwau 'adi tuta 'oidiya, nihuwana geya yada 'enowa, ma gomale ta tani'oyahala, wete tuta tupwana baibaiwana geya 'agumo, ta geya 'igu hadamo, ma geya 'agu 'wamamo tuta gogai 'oidiya. ²⁸ Ma wete sabwelo mabwaiyana 'oidiya yanuanuwatuhu madouna tohekalesiyao tupwa baibaiwadi weyahimi.

²⁹ Coinega 'eguma taiya 'iwe'a, taugu wete gide yawe'a, ma 'eguma taiya 'ebetupa 'oina 'ibe'u, beno 'igu 'ebe nuwagala.

³⁰ Ma wa'ita, 'igu gwae gagasa 'igu we'aomo weyahidi. ³¹ Yehoba tauna 'ida Bada Yesu tamana tada hep-watuwe hataya, ma tauna 'isanasanapugau 'abehega 'igu he'ote'otetela bewa gwae moisa. ³² Mwalo, kini Alesitasi 'ina tuta toloina 'aigeda 'asa Damasiko 'oina 'itoho waiwai ma 'abehega ma'ina tolo'alehao si'abiyahigau, ³³ ma hesi 'iyagwao si'abihetegauwa, ta 'ali 'ana 'ahwa'eda tabwaninega siso'eya, ta 'oinega silagu suluhegauwa kodowega bale'uwa, ta 'agu 'alehaowedi 'oidiyega yadena.

Paulo 'ina 'eno'ita'ita

12 Sowasowahigu ma yagwae gagasa, ma gagasa geya wete 'eta 'ina lemamo, ma hesi tuwa yagwae gagasa 'igu 'eno'ita'ita weyahina 'ida Bada 'oinega.

² Caigeda Keliso 'ina loheya yasanasanapu, tauna bolime potini sigumwala 'oina Yehoba 'itoeya galewa, nuwana 'wapina bo yaluyaluwanamo, 'iyamuge, Yehobamo 'isanasanapu. Citoeya ta 'ihaneya galewa 'aigeda 'oina, ta 'ihaneya wete galewa heluwena, ma wete 'ihaneya galewa hetoina 'oina. ³ Yasanapuya

'abehega Yehoba loheyaina 'itoeya 'ina tupwa bwebwe'ana ta wasawasaina 'oina, ma nuwana 'wapina bo yaluyaluwanamo, geya yasanapu. Yehobamo 'isanasanapu. ⁴ Ma loheyaina megalewa 'idi gwae tupwana 'ihesagohediya, ma geya sowasowahina ma 'igwae latuwedi weyahina he'ahe'asisidi.

⁵ Sanapuina weyahina yagwae gagasa, ma sahena taugu weyahigu yagwae gagasa. Beno namo 'igu we'ao weyahidi yada gwae gagasa.

⁶ Ma hesi 'eguma to tuta yagwae gagasa, beno gwae moisa ma geya gwae yauyaule. Ma tuwa sahena yagwae gagasa, weyahina nuwanuwagu ma wanuanuwatuhu to'aha 'igu paihowa wa'itediya, nuwana 'igu gwae wahesagohediya, bewa namo weyahidi, ma sahena to'aha wete weyahigu.

⁷ Ma Yehoba geya nuwana ma yanuwahane 'igu 'eno'ita'ita bwebwe'adi weyahidi. Coinega ginaula 'aigeda Seitani 'oinega 'i'ebwaegauwa, ta 'alogu 'ana lotohona gide ma'ana 'aliliya, ta yanuanuwagala, ma geya sowasowahigu yanuwahane. ⁸ Mwauina bewa weyahina matoi Yehoba ya'ahwanoiyeya ma 'i'e-wayahule. ⁹ Ma 'igu 'ahwanoiina 'ihemaiseya 'igwaeya, "Sahena. Ma hesi 'igu helaumo sowasowahiu, ta 'ino we'a 'oina 'igu waiwai 'ulotohoya 'abehega sowasowahina."

Coinega 'igu we'ao weyahidi yayaliyaliyaya ma yada gwae gagasa, weyahina 'igu tuta we'a 'oidiya Keliso 'ina waiwai 'oiguwa 'imiyamiya. ¹⁰ Coinega Keliso weyahina yatagwatagwala mwau baibaiwana 'oidiya, gide we'a 'ahwa galagala, tuta mwau, 'aleha, hesilae. Weyahina 'eguma yawe'a bewa 'igu 'ebehewaiwai!

Paulo 'ina nuwatuhu meKolinita weyahidi

¹¹ Moisa, 'omi 'imi gwae weyahina yahepwaila pwaiya gide yauyauleigu. Cilobwainegomiya wa'ahwa bwebwe'anegau, ma hesi wa'ahwa galegalegauwa, eeta 'i-mi tohepwailao hauhaudi wa'ahwa bwebwe'anediya.

¹² Cila'ilalaeidi matamiya ma'igu he'alama'i'ita yapaihowediya, beno ginaula 'ebehenainaida ma paihowa waiwai, ma 'oidiyega wada sanapugau 'abehega tau-gu Keliso 'ana tohepwaila moisa. ¹³ Wete 'igu paihowa weyahimi tuwa gide 'igu paihowa hekalesiyao mabwaiyadi weyahidi, ma 'aigedamo ginaula geya 'oimiya yapaihowa, 'agu lema mane ya'ewa'ewa hekalesiyao baibaiwadi 'oidiyega, ma 'omi 'oimiyega geya. Ciyagwao, ya'ahwanoi 'oimiya ma 'igu pui bewa wanuwagam.

¹⁴ Tuta 'i'iuna ma yatauyawa 'oimiya. Mwalo sauga 'eluwa yahabo'enegomiya, ma bewa nata hetoina yatauya, ma sahena 'aigeda wete mwau yalagulagu 'oimiya 'agu lema weyahina, ma hesi 'omi tuwa nuwanuwagu, ma geya nuwagu 'imi tobwatobwa. Gwagwama geya lema sida 'ebwaediya tamadiyao 'oidiya, ta tamadiyao hesi si'e'ehele natudiyao 'oidiya, 'oinega taugu 'ilobwainegauwa ma 'omi natugwao 'oimiya yada 'e'ehele. ¹⁵ Yatagwala pwaiya ma 'igu tobwatobwa ma 'igu tuta mayawasigu wete yada 'eheleya yaluyaluwami sabi 'abihetedi. Taugu 'igu helau 'oimiya

madouna, 'oinega togidega ta 'oinega 'omi 'imi helau 'oiguwa 'i'iuna tuwa?

¹⁶ Ma tupwami wagwae, "Paulo 'ima tobwatobwa geya 'ida 'ewediya, ma hesi 'ina sanapu madouna 'oinega 'i'abowemaiya."

¹⁷ Geya! Loheloheyaedi yahesumanediwa, 'igu loinega togidega si'abo 'esa? Geya, 'awa?

¹⁸ Mwalo Taito yaloineya ta tasidai 'aigeda ba'idana yahesumanediwa 'oimiya. To'aha Taito 'ina 'abo 'oimiya? Taito ma taugu 'ima nuwatuhi ta 'ima mumuga 'oimiya mahemahetena 'awa?

¹⁹ Ciyagwao, sahena wanuwatuhi 'abehega 'igu gwae bewa 'oidiyega ya'ahwa bwebwe'anegau matamiya. Geya, ma hesi mabwaiyana Yehoba matana Keliso 'ina gwae yagwaegwaeneyawa sabi 'abihe waiwaiyegomi.

²⁰ Moisa, ya'ateyohowa, ta geya nuwagu yatauyawa ma 'imi mumuga ya'ita lobeya 'abehega geya bwebwe'ana, ma 'igu tauyawa weyahina wanuwagala, 'eguma taumimo wahe'ohe'ohena ma wahe'ipi'ipi ma wagamwasowala, nuwana walotobwatobwa hedade, ma 'iyamiyao wa'ahwa galagalaedi, ma wanuwahane, nuwana wapaihowa bwagabwaga. ²¹ Cigu 'ateyohoina 'abehega 'eguma yatauya hilawa 'oimiya ma Yehoba 'ebedeba mwadina 'i'ebwaegau matamiya, ma taudi mwalo sipuiya, ma 'idi mumuga bi'ibi'ina ta pui ta ganawala 'oidiyega geya wanuwabui, taudi si'abi-henuwa mwauwegau, ma weyahidi yada dou.

Cebelosaloha

13 Nata yahabo'enegomi, beno hetoina 'igu habo'ena 'oimiya. Ceguma taiyawedi nuwanuwadi ma 'iyadaina 'aigeda 'oina siyatala, 'ilobwaineya ma tomota 'eluwa bo 'etoi sihepwaila mahemahetena 'ina pui weyahina.

² Mwalo 'igu habo'ena heluwena 'oina 'imi topuiyedi ma baibaiwami yalohatotogomiya, gidemusa tuwa bewa bwaga yamiyamiya ma yahenuwa laguwegomi 'abehega 'eguma yatauya hilawa 'oimiya lolina mwau-na ya'ebwaedi topuiyedi mwalo ma tupwadi wete ba'i-

dadiyao. ³ Beno 'ebe'ita 'oimiya ma 'oinega wasanapugau 'abehega Keliso 'oiguwega 'igwaegwae. Tauna Kelisoina 'ina paihowa 'oimiya geya we'ega ma hesi waiwaina. ⁴ Moisa si'abi hekeloseya gide loheya we'awe'ana, ma hesi Yehoba 'ina waiwaiyega mayawasina 'imiyamiya. Tauma wete wahima we'adi tauna wahina gide, ma Keliso yawasina 'oinega sowa-sawahima 'aloinegomi, Yehoba 'ina waiwaiyega.

⁵ Coinega waboi watohogemi, togidega Keliso 'ana hemisa wa'abiyahiya, bo geya. Togidega, wasanapuya 'abehega Keliso 'atemiya 'imiyamiya, ma 'eguma geya, beno weyahina geya 'imi hemisamo. ⁶ Yahemisa wete ma 'eguma watohomai wasanapumai 'abehega geya 'ada we'a.

⁷ Tauma 'a'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina ma 'abehega sahena wapuipui, geya 'abehega wa'ahwa tohepwaila moisemai, ta 'eguma tomota geya si'ahwa tohepwaila moisemai, 'ada yaliyaya tuwa 'omi 'imi mumuga dumwaluna weyahina. ⁸ Weyahina tauma geya sowa-sawahima mumuga dumwaludi 'a'etobodedi, ma hesi ginaula dumwaludi weyahidi 'apaipaihowa.

⁹ Coinega 'ima we'ao 'oidiya 'ayaliyaliyaya 'eguma 'omi wahewaiwai, ma wete 'a'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina ma watoholo pa'ala bwaibwaina.

¹⁰ Cimi leta bewa bwagega yalelediwa ma 'eguma tutauna yatauyawa sahena yaloiloina pa'ala 'oimiya, weyahina lomaina 'ida Badaina 'i'ebwaegauwa geya sabi 'abihegalegomi, ma hesi sabi 'abihe waiwaiyegomi.

¹¹ Ciyagwao kaiyoni. Cigu lohatoto wada hesagohe ma wanuwabui. Wete 'imi nuwatuhi 'aigeda 'oinega wada miya siwaloha, ma Yehoba tauna helau ma nuwadaumwala huhudi ba'idamiu wada miya yaliyaya.

¹² Ciyamiyao ba'idamiyao wa'atusapwaligomi lotohona bwebwe'ana 'oinega. ¹³ Keliso 'ana tohemisao 'ebwa 'idi helau 'oimiya.

¹⁴ Bada Yesu Keliso mabwaiyami 'i'atemuyemuyegomi ma Yehoba 'ihelauwegomi ma Yaluyaluwa Tabuna wete ba'idamiu wahe'iyayagu moisa.

Taugu Paulo.

Galetiya

Mwalo tupwa Galetiya 'oina Paulo 'iguguya Yesu weyahina, beno 'ina 'amasa kelose 'oina ta 'ina toholohila weyahidi, 'oinega meGaletiya baibaiwadi sihemisaeya ta muliyetega Paulo 'i'ebesinediya, ta 'iguguya sakowasi tupwana wete 'asa 'oidiya.

Muliyetega tupwana meYudiya sitauya Galetiya ma sihe'ita, sigwaeya, "Cana lobwaina ma 'wapi'upwa* wa'ewa, 'ane wahe meYudiya, ma 'ima loinao wamuliyedi, ta muliyetega 'eguma wahemisa Keliso 'oina, nata Yehoba 'iyaliyaya weyahimi; ta hesi 'eguma geya waheYudiya geya'abwa 'iyaliyaya weyahimi.

Coinega Paulo wasa 'ihesagoheya, ta nuwana 'igala meYudiya 'idi 'abo weyahina, ta meGaletiya 'idi leta bewa 'ileleya, ma 'oidiya 'ihewasaeya ma 'abehega sihasili, ma sisanapu 'abehega hemisamo Yesu Keliso 'oina sowa-sowahina ma 'oinega Yehoba 'iyaliyaya 'oida, ta geya meYudiya 'idi loinao 'adi muliya weyahina.

Wete 'eguma Yesu tahemisae, Yaluyaluwa Tabuna huwainao 'ausaladi 'ateda silatu; ma 'eguma geya, nata 'wapi huwainamo galadi silatu.

Loyauwedo

1 Taugu Paulo Yesu Keliso 'ana tohepwaila 'aigeda, ta 'igu hetohepwaila geya tomota 'idi hesinuwega ma hesi Yesu 'ina hesinuwega, ma Tamada Yehoba wete 'ina hesinuwa. Tauna Yesu Keliso 'amasega 'igi-hetoholo hileya. ² Ma baibaiwadi tasidaowedi mahetegwao 'ebwa 'amiyamiya, 'imi leta 'ahewasaeyawa 'omi totapwalolo, boda 'aigeda 'aigeda tupwa Galetiya 'alona, 'oimiya.

³ Tamada Yehoba ta 'ida Bada Yesu Keliso 'idi helauwega tuwa wamiya bwebwe'ana. ⁴ Weyahina Tamada Yehoba 'ina nuwatuhi bewa gidemusa, eeta Yesu tauna 'itagwaleya ta 'i'amasa 'ida puiyao weyahidi, ma 'oinega tuta bewa galana 'ina waiwaiyega sowa-sowana 'i'abihetegita. ⁵ Eeta weyahina Yehoba 'oina tada hepwtu hataya. Emeni.

Tetela bwebwe'ana 'aigeda tuwa

⁶ Cebe nuwahrenainaida bewa 'oiguwa, weyahina mwalo Yehoba 'ihesinuwegomiya ma 'abehega helau Keliso 'oinega waloba, 'oinega tetelinaina wahemisaeya, ma hesi walomwayamwayauwa bewa tuwa ta walogwahateya, ta hali tetela wahemisaeya. ⁷ Moisa, Tetela Bwebwe'ana 'aigeda tuwa, ma geya wete 'eta tetela 'imiyamiya, ma hesi tupwana tomota sigihe'wanigomiya weyahina nuwanuwadi ma Keliso tetelina sigibuidi ma 'oinega si'abowegomi. ⁸ Keliso tetelina wahesagohe nugeteya beno moisa, 'oinega geya'abwa 'aigeda taiya hali tetela 'ida 'ebwa'ebwaegomi. Tauna, bo aneloseyao galewega geya'abwa hali tetela 'a'ebwa'ebwaegomi. Ma 'eguma taiya tetela bwebwe'ana 'ilagubui nata mwau 'iloba Yehoba 'oinega. ⁹ Mwalo 'ahepwaila pwaiya 'oimiya, ma bewa wete yahepwaila hila 'abehega 'eguma taiya hali tetela 'i'ebwaegomi, nata muya 'iloba Yehoba 'oinega.

¹⁰ Togidega, tomota 'adi hepwtu weyahina yanuwatuwatuhi, bo Yehoba 'ana hepwtu? Ta 'eguma tomota 'idi nuwatuhi yapaipaihowa, geya sawasawahigu ma Keliso weyahina yahetopaihowa.

Paulo 'ina nuwabui

¹¹ Ciyagwao, wanuwatuhuyahi 'abehega tetela bwebwe'ana yahepwaileyawa geya tomota 'oidiyega, ¹² weyahina geya tomota 'idi hepwaillao, nuwana 'idi he'itao 'oidiyega, ma hesi Yesu Keliso 'ina he'ita 'oiguwa 'oinega. ¹³ Ta 'igu mumuga mwalo, tutaina meYudiya 'idi boda 'alona yamiyamiya, wahesagoheya, 'abehega Yehoba 'ina tohekalesiyao ya'abihe-muya hedadediya ta nuwanuwagu yamutudi. ¹⁴ Coinega 'iyagwao Yudiya 'alona yahewaiwai sinediya, weyahina tubudao 'idi mumuga weyahina yahetapewa madouna ta 'iyagwao 'idi hetapewa tupwana tuwa.

¹⁵ Tutaina geya yatole, ma mwalo hene Yehoba 'ina helauwega 'ihesinuwa nugetegauwa, ¹⁶ eeta tauna 'ina nuwatuwewega Natuna 'oiguwa 'ihe'itaeya, ma ya-hetohepwaila weyahina tupwa *ganamuli* 'oidiya.

Coinega geya yatautauya tomota 'oidiya sabi hesilala tetela bewa weyahina. ¹⁷ Geya yatauya Yelusalema Keliso 'ana tohepwaila nugenugeti 'oidiya, ma hesi yatauya Alebiya, eeta nobwa yamiyamiya 'ana siga yalohihila Damasiko 'oina.

¹⁸ Coinega bolime 'etoi mulina yahaneya Yelusalema ta Pita yahabo'eneya, eeta nobwa mahetegu sabwelo pipitini 'amiyamiya. ¹⁹ Ma Keliso 'ana tohepwailao baibaiwadi geya ya'itadi. Beno tuwa Yemesa, tauna 'ida Badaina tasina. ²⁰ Cigu gwae bewa Tamada matana yaleyawa, geya 'aigeda wete 'abo.

²¹ Coinega Yelusalema ya'ebesineya ma yatauya Siliya ma Silisiya 'idi tupwa 'oidiya. ²² Ta tutaedi 'oidiya Keliso 'ina tohekalesiyao Yudiya tupwanao 'oidiya manigu geya sida sanapuya. ²³ Beno tuwa teteligu sihesagoheya 'abehega "Tauna mwalo 'igihegihe muyegi-

ta, ma 'inuwabui pwaiya, ta tetelina mwalo 'i'eto-bodeya tuta bewa 'iloguguyaeya." ²⁴ Coinega tohekalesiyaowedi Yehoba sihepwatuweya 'igu nuwabui weyahina.

Keliso 'ana tohepwailao sitagwala Paulo 'ina loguguya 'oina

2 Coinega bolime potini sigumwala, Banaba mahetegu 'ahanehila Yelusalema, ta wete Taito ya-toeya, ba'idamai 'ahaneya.

² Ta 'igu tauya lamuna weyahina Yehoba 'ihe'ite-gauwa 'abehega 'ilobwainegauwa ma yahane Yelusalema, ee yahaneya, yatauya tohekalesiyao 'idi tohanugetao 'oidiya, eeta 'aboimamo 'ahehegwaeg-wae, ta tetelaina yaloguguyaeya tupwa *ganamuli* toguguyou 'oidiya yahepwaiweya tohanugetaowedi 'oidiya, weyahina genuwagu ma 'igu guguyaina mwalo gide loguguya besobeso, eeta tohanugetaedi sitagwala 'igu loguguyaina 'oina.

³ Ma Taito 'i'wayabumaiya ta 'ahaneya Yelusalema, tauna gwama *Gilisi* 'aigeda, geya gwama Yudiya, ma hesi tohanugetaowedi geya Taitoina siloinae ma 'abehega 'wapina si'upwa 'ana 'ila'ilala gidemusa meYudiya taudi. ⁴ Ma 'iyadao tupwadi 'abo'abodi silugu pwaima, nuwanuwadi si'ita 'ida miya bwebwe'ana Yesu Keliso mahetema, ta taudi geya tohemisa moisa, weyahina nuwanuwadi ma lolina mwau-na si'ebwaemai. ⁵ Coinega 'idi lolina mabwaiyana 'alog-wahatediya, ma geya 'eta to'aha 'oina 'atagwala. Geya'abwa 'ida tetelaina moisa weyahimi silagulagubui. ⁶ Ma wete taudi tohekalesiyao sihesaniyediya 'abehega 'idi tohanugetao, taudi geya 'eta wete lohep-oseyana silagulagu 'igu guguya 'oina. Ma taugu 'igu nuwatuhi 'abehega geya ginaula madouna 'eguma taudi sihesaniyediya tohanugetao bo to'aha, weyahina tomota mabwaiyada mahemahetena Yehoba matana.

⁷ Moisa, tohanugetaedi Yehoba 'ina heguheguyai 'oima si'ita lobeya 'abehega taugu tetela bwebwe'ana yaloguguyaeya taudi toguguyou 'oidiya, ma Pita hesi meYudiya daisidimo 'oidiya 'ilologuguya. ⁸ Weyahina Yehoba Pita waiwai 'i'ebwaeya 'ina paihowa meYudiya weyahidi, ma taugu wete gidemusa waiwai 'i'ebwaegauwa 'igu paihowa toguguyou weyahidi.

⁹ Coinega tohanugetaedi, Yemesa ma Pita ma Yoni, taudi Yehoba 'ina helau 'oiguwa si'ita lobeya, eeta sitagwala Banaba ma taugu 'oima, ta mahetemayao 'anima'abiya. Ee, sitetoiyedi tohekalesiyao si'ahwa tonugetaediya, sitetoiyedi sitagwala 'oima ma 'abehega taugu ma Banaba 'atauya tomiya *ganamuli* 'oidiya, ma taudi hesi sitauya meYudiya dimo 'oidiya. ¹⁰ Ta 'aigeda nuwatuhi weyahina sihenuwatuhi yahimaiya, beno wewelohe 'adi lema, ma to'aha 'oinega sito'uto'upa 'a'ebwaedi. Nuwatuhi bewa 'ibwebwe'ana hedadeya eeta tuta mabwaiyana yahetahetapewa waiwai weyahina.

¹¹ Ta muliyetega tutaina Pita 'itauyama Anitioki 'oina, ma nobwa 'ina mumuga geya 'idumwalu, 'oinega yag-wae debeya 'ina mumuga galana weyahina. ¹² Moisa,

'ina tauya nugetama 'oina 'ina mumuga bwebwe'ana, eeta tohekalesiyao taudi 'asa ganamuli tomotaedi 'i'ahwa 'iya'yaguwediya ma ba'idanao si'ai'ai, ma hesi muliyetega tupwadi Yemesa 'ina bodao meYudiya sinaoma, ta Pita meYudiyaedi 'imatautediya, eeta 'oinega 'ina 'ai'ai taudi 'asa ganamuli tomotaedi mahetenao 'ilogwahateya, ta 'i'ebesinediya. Beno Pita 'ina pui. ¹³ Coinega meYudiya baibaiwadi wete si'abowa, ta Banaba wete 'idi 'aboina 'imuliyeya, beno 'abehega tohekalesiyao taudi 'asa ganamuli 'oidiyega geya'abwa sida 'ai'ai mahetediya.

¹⁴ Coinega taugu yasanapuya 'abehega Pita ma bo-daedi Keliso tetelina geya simuliya moisa, eeta mabwaiyadi matadiya Pita yahesilaleya, yagwaeya, "Ciyagu, 'owa Yudiya gwamaina ma tupwana tuta meYudiya 'idi mumuga wa'ebe'ebesine, ma 'asa ganamuli mumuga-di 'umulimuliyedi, 'oinega togidega ma taudi hali 'asa tomotaedi 'ugilohihili 'esedi 'abehega Yudiya mumugaina simuliye?"

Yehoba 'i'ahwa bwebwe'anegita 'idi hemisamo 'oinega

¹⁵ Taudi geya meYudiya 'asa ganamuli 'oidiya togala tuwa, ma hesi tauda meYudiya, ¹⁶ eeta tasanapuya 'abehega Yehoba sowasowana mabwaiyada 'i'ahwa bwebwe'anegita geya Mosese 'ina lolina 'ana hematamatana 'oinega, ma hesi Yesu Keliso 'ana hemisa 'oinega. Weyahina tauda 'ida hemisa Yesu Keliso 'oina talaguya ma 'oinega Yehoba 'i'ahwa bwebwe'anegita. Ma hesi 'ida hemisa geya Mosese 'ina lolina 'ana hematamatana 'oina talagulagu, weyahina Yehoba geya 'eta tomota 'i'ahwa'ahwa bwebwe'ane Mosese 'ina lolina 'ana hematamatana 'oinega.

¹⁷ Mabwaiyada meYudiya nuwanuwada ma Keliso 'ina paihowa 'oinega Yehoba 'i'ahwa bwebwe'anegita. Ma 'eguma 'eta tuta tawe'a bo tapui, togidega bewa, nuwana Keliso 'i'abihe puiyegita? Geya!

¹⁸ Taugu 'eguma yalohihila ta 'igu hemisa Mosese 'ina lolinao 'oidiya yalagu, beno yagala. ¹⁹ Weyahina Mosese 'ina lolina 'ilohe'amasu pwaigauwa, eeta muliyetega 'ina waiwai 'oiguwega 'igumwala, ma 'abehega yawasi moisa yaloba Yehoba weyahina.

²⁰ Moisa, Keliso mahetegu si'abihe kelose pwaimaiya, 'oinega 'ama'amasigu, ma geya taugu yawasiguwega ma hesi Keliso yawasina 'oiguwa 'imiyamiya. Beno tuwa yamiyamiya, yawasiguina lamuna beno 'igu hemisa Yehoba Natuna 'oina. Weyahina Yesuina 'ina helauwega tauna 'itagwaleya ta weyahigu 'i'amasa.

²¹ Coinega geya'abwa Yehoba 'ina helauina yalog-wahate. Geya'abwa tanuwanuwatuhi 'abehega Mosese 'ina lolinao 'adi hematamatana 'oinega Yehoba 'ida 'ahwa bwebwe'anegita. Beno gide Keliso 'ina 'amasaina 'iheginaula besobeso.

Hemisa Keliso 'oina

3 Comi meGaletiya yauyauleimi! Taiya hede 'obega 'i'abihe 'wanigemiya? Mwalo 'ahe'itegomiya ta nuwami 'isabwalena moisa Yesu Keliso weyahina,

'abehega keloseya 'i'amasana, ma 'iyamo wanuwanaideya! Coinega wanuwauwatu 'abehega Mosese 'ina loina 'ana hemamatatanege 'abihetena waloba? ² Coinega 'aigeda hesilala yahesilalegomi, "To 'eda 'oinega Yaluyaluwa Tabuna wa'eweya? Mosese 'ina loina 'ana paihowao 'oinega? bo Keliso tetelina wahesagoheya ta wahemisaeya?" ³ Yauyauleimi! Cimi tapwalolo 'ina hegaina wasanapuya 'abehega Yaluyaluwa Tabuna 'oinega, 'oinega geya'abwa watohotoho ma 'imi tapwalolo wada losalohi waboi 'imi paihowamo 'oinega! ⁴ Nata togidega ginaula mabwaiyana waloba 'asaediya, eeta Keliso 'ana hemisa 'oina wa'aipate 'asaeya?

⁵ Caigeda wete hesilala: Yehoba tauna Yaluyaluwa Tabuna 'i'ebwa'ebwaya 'oimiya ta 'ina waiwaiyega 'imi paihowa waiwai wapaipaihowadi. Togidega 'ina 'ebwayaedi 'oimiya Mosese 'ina loinao 'adi paihowa 'oinega bo Keliso tetelina 'ana hemisa 'oinega?

⁶ Wanuwatuhuyahi Ebalahamo 'abehega tauna Yehoba 'ihemisaeya, 'oinega Yehoba 'i'ahwa bwebwe'aneya, ⁷ eeta wasanapu Yehoba 'ana tohemisao 'abehega taudi gidemusa Ebalahamo natunao.

⁸ Mwalo hene Yehoba Ebalahamo 'ihewae, 'igwae,

"Cowa 'oiguwega 'abwa taudi hali 'asa tomotaedi 'idi 'ebe yaliyaya siloba."

Ma Yehoba 'ina gwae bewa Buki He'asisi 'alona 'ihewaila nugeteya, 'asa ganamuli baibaiwadi 'adi 'abihebbwebwe'ana weyahina, 'eguma Yehoba 'oina sihemisa.

⁹ Coinega tasanapuya tohemisao mabwaiyadi 'abehega tohemisaina Ebalahamo ba'idadiyao 'idi 'ebe yaliyaya siloba.

¹⁰ Ma hesi 'eguma taiyawedi sinuwatuhuya 'abehega Mosese 'ina loina 'ana hemamatatana 'oinega sibwebwe'ana, 'ahwa galagalamo nata siloba, weyahina Buki He'asisi 'igwae,

"Loina mabwaiyadi buki bewa 'alona 'eguma taiya geya 'imuliya bwaibwainidi, nata 'ahwa galagala 'iloba."

¹¹ Moisa, geya sawasawahina ma Yehoba tomota 'i'ahwa bwebwe'anege 'eguma Mosese 'ina loinao tahematatane. Weyahina 'ina gwae 'igwae, "Todumwalu 'idi hemisege yawasidi siloba."

¹² Ma hesi Mosese 'ina loina 'ana 'eda hagana, ta hemisa 'ana 'eda hagana. Loina 'ana 'eda Buki He'asisi 'oina bewa gide sileleya, 'igwae,

"Ceguma taiya loina mabwaiyana 'ihematatanege yawasina bwebwe'ana 'iloba."

¹³ Ta geya sawasawahina loina mabwaiyana tahematatanege, 'oinega Kelisoina 'ihemiyalaenegita ta 'i'abihetegita loina 'ana mwau 'oinega. Loina 'ana mwau bewa, 'eguma geya tada hemamatatanege ta'amasana, 'oinega Keliso tauda weyahida 'i'amasana gidemusa taudi togala madoudi 'adi lohe'amasana kelose 'oidiya. Buki He'asisi mwalo 'ina gwae bewa weyahina 'igwae,

"Ceguma taiyawedi kelose 'oidiya silagudi ma si'amasana, to'amasaeidi 'ahwa galagala siloba Yehoba 'oinega."

Eeta Keliso tauda weyahida mwauina 'ilobeya.

¹⁴ Ma Yesu Keliso 'oinega taudi hali boda 'asa ganamuli tomotaedi yaliyaya siloba, gidemusa yaliyayina Yehoba 'igwae hemisaeya Ebalahamo 'oina, 'abehega mabwaiyada 'ida hemisege to'aha Yehoba 'igwae hemisaeya 'i'ebwaegita, beno Yaluyaluwa Tabuna.

Bobolohe weyahina

¹⁵ Ciyagwao, 'aigeda 'ebe'ita 'ida mumuga 'oinega ya'ebwaegomi, bewa gidemusa: Ceguma loheya 'i'iu-namo 'i'amasana, ta 'ina tobwatobwa nuwana 'ina 'ebeloina 'i'ebwae wahana 'oina, 'ina gwaegege geya sawasawana 'eta taiya wete weyahina 'igwae.

¹⁶ Gidemusa wete Yehoba 'ina gwae Ebalahamo ma 'ina susu 'i'ebwaediya 'imiya hataya. Geya 'abehega Buki He'asisi 'igwae "Susuwao 'oidiya," ma hesi 'ina susu 'aigeda tuwamo, beno Keliso.

¹⁷ Cana sanapu bewa Yehoba 'ina gwae hemisa 'ilagu nugeteya Ebalahamo 'oina, 'oinega bolime powa handeledi ma teti muliyetega Mosese 'ina loina 'ilatuwa. Ma geya sawasawahina ma gwae hemisaina 'iligege bo nuwana 'ibui loina 'oinega, ma hesi gwae hemisaina 'ina waiwai 'abwa 'imiyamiya.

¹⁸ Wanuwatuhuyahi 'eguma 'ida 'ebe yaliyaya taloba Mosese 'ina loinege, beno 'abehega geya Yehoba 'ina gwae hemisa 'oinega. Geya! Weyahina mwalo Yehoba 'igwae hemisa Ebalahamo 'oina.

¹⁹ Ma to'aha weyahina loina 'ilatuwa? Loinaina 'i'abilatuheya 'oida 'ida puiyao weyahidi, ma 'oida 'imiyamiya 'ana siga Ebalahamo 'ina susu tauna Yehoba 'igwae hemisaeya 'ilatuma. Ma loinao aneloseyao 'oidiyega Yehoba Mosese 'i'ebwaeya, ta Mosese 'i'ebwaeya tomota 'oidiya. ²⁰ Ta Yehoba 'ina gwae hemisaina 'ina 'ebwaya hagana, weyahina Yehoba tauna 'i'ebwaeya dumwaluweya Ebalahamo 'oina.

Cida hemisege Yehoba 'i'ahwa natunegita

²¹ Geya'abwa wanuwauwatu 'abehega Mosese 'ina loina 'ilo'aleheya Yehoba 'ina gwae hemisa. Geya. Weyahina geya 'eta wete loina sawasawahina ma yawasida 'i'ebwaegita, bo 'ida mumugao 'ida 'abihebbwebwe'anege. Geya. ²² Ma hesi Buki He'asisi mabwaiyada 'i'ahwa galaegita, 'oinega Yesu Keliso 'ana tohemisaomo Yehoba 'ina gwae hemisa siloba.

²³ Mwalo tutaina 'oina hemisa geya tasanapu, tauda Mosese 'ina loina 'ipaigita eeta tamiyamwauwa, ma 'ana siga Yehoba hemisa 'igihelatuheya 'oida. ²⁴ Cana 'ita gide loinao 'i'itayahigita ta 'ana siga Keliso 'ilatuwa, eeta 'eguma tahemisa Keliso 'oina, nata Yehoba 'i'ahwa bwebwe'anege. ²⁵ Bewa tuwa Keliso 'inao pwaima, 'oinega loinao 'ana 'itayahi 'oida 'igumwala, ²⁶ ma hesi 'ida hemisege Yehoba mabwaiyada 'i'ahwa natunegita, Yesu Keliso mahetedai. ²⁷ Weyahina

taiyawedi 'omi wababitaeso Yesu Keliso saninega Kelisoina mahetemi wamiya pwaiya.

²⁸ Weyahina mabwaiyada Keliso mahetedai, ma geya 'eta wete wataha solada 'imiyamiya. Coinega meYudiya ma hali bodao mahemahetena, ma babadao ma 'idi topaihowao mahemahetena, ma wete meloheyadi ma mewahinedi mahemahetena, weyahina mabwaiyada Yesu Keliso 'oina taheboda 'aigeda, ²⁹ ma mabwaiyada Ebalahamo 'ina susuwao, weyahina mabwaiyada Keliso 'ina bodao, 'oinega ta'eweya Yehoba 'ina gwae hemisa, beno Ebalahamo 'oina mwalo 'i'ebwaeya.

4 Coinega wanuwatuhuyahi 'eguma taiya 'ina tuta gwama 'oina ma tamana 'ina 'ebeloina 'i'ebwaeya, gwamaina geya'abwa 'ihetoloina, ma hesi 'i-hetopaihowa, ² ma 'oinega tohe'itao 'enadi 'ida 'ihematamatana nugetedi, ee 'ana siga to tuta tamana 'itagwale ee natuna 'ihetoloina.

³ Tauda gidemusa, weyahina mwalo 'ida 'ebe hemisao nugenugetaidi weyahidi tapaipaihowa, ⁴ ma muliyetega Yehoba natuna 'ina tuta bwebwe'ana 'ilobeya, eeta natuna 'ihewaseyama, ta sinana 'ihenatuneya ta 'iheloheya masiha 'oima, beno tauma Mosese 'ina loinao sipaipaimai, ma 'oidiyega 'ilihasi-mai, ma 'omi wete 'ilihasigomi, ma Yehoba mabwaiyada 'i'ahwa natunegita. ⁶ Coinega wete Yehoba Natuna Yaluyaluwana 'ateda 'ilaguya ma Yehobaina 'i'ahwa tamaneya 'igwae, "Tamagu!" ⁷ Moisa, 'omi geya 'abehega 'ina topaihowamo, ma hesi natunao, 'oinega 'abwa 'ina tobwatobwa 'i'ebwaegomi, gidemusa 'ina gwae hemisa.

MeGaletiyaedi Paulo nuwanuwana

⁸ Comi mwalo Yehoba geya wasanapu, ta 'imi 'ebe hemisao taudi gidemusa Yehoba 'abo'abodi. ⁹ Ma bewa tuwa Yehoba wasanapuya, nuwana tagwae Yehoba 'isanapugomiya. Coinega to'aha weyahina Yehobaina walogwahateya ma wanuwahila 'imi 'ebe hemisaowedi belubeluidi 'oidiya, ta nuwanuwami weyahidi wapaihowa hila. ¹⁰ Coinega wapaipaihowa hemisa miyamiyaina weyahina, tupwana sabwelo bo wai'ena, bo bolime, bo hali tuta ma hali tuta weyahidi 'idi paihowao wapaipaihowadi. ¹¹ Bewa weyahina ya'ateyohowa, nata gide 'igu paihowaedi 'oimiya wahegin-aula besobesowedi.

¹² Tasigwao, 'ami boda 'oina yaluhu pwaiya eeta taugu gidemusa 'omi, 'oinega 'ilobwainegomiya ma wamumuga gide taugu. Geya 'eta gala 'oiguwa wapaihowa. ¹³ Ma wanuwatuhuyahi 'abehega mwalo yatauya nugetawa 'oimiya ma'igu lohala, ma tuwa tetela bwebwe'ana yaloguguyaeya 'oimiya. ¹⁴ Ma geya walosomanegauwa wahigu 'ina we'a weyahina, ma hesi watagwalegomiya 'oiguwa ma watoegauwa gidemusa Yehoba 'ina anelose 'aigeda, nuwana gide Yesu Keliso.

¹⁵ Eeta wa'ahwa 'iyaguwegauwa moisa, ma 'eguma sawasawahina matamiyega wada 'iwayahuledi ma wa'ebwaegau, matagu hogahogadi 'adi miyalae. Ma

bewa tuwa togidega 'ida 'ahwa 'iya'iyaguina? ¹⁶ Cana 'ita walo'aleha pwaigauwa weyahina hepwailla moisa ya'ebwaegomiya.

¹⁷ Cimi nuwabui lamuna 'imi tohe'itao hauhaudi bo'i sipaipaihowa waiwai weyahimi, ma hesi si'abo'abowegomi. Taudi nuwanuwadi ma 'igu loina walogwahatedi ta 'idi loina nuwami si'ewa.

¹⁸ Cigu loina bewa 'eguma taugu mahetemi tamiyamiya, bo 'eguma bwaga yamiya 'oimiyega, loina 'aigeda tuwa, beno 'ilobwainegomiya ma watahapewa waiwai paihowa 'ausala weyahina.

¹⁹ Natugwao, tuta mabwaiyana 'imi 'italohihila weyahidi 'ategu 'imuyamuya, eema 'ana siga Keliso 'oimiya 'ilatu hila, ma 'atemiya 'ida miya, ma 'oinega 'agu lotohona 'ida bwebwe'ana hila.

²⁰ Ceguma 'omi mahetegwao tamiya, ma 'oinega wanuwabui ma 'agu lotohona 'ibwebwe'ana, ma hesi yanuwatuhuhu madouna 'imi pui weyahina.

Hega ma Sela tetelidi

²¹ Comi nuwanuwami ma Mosese 'ina loinao wamuliyedi, ma hesi soladiya 'adi nuwasabwalena geya wasanapu. ²² Wanuwatuhuyahi Ebalahamo tetelina leleleleina, beno natunao meloheyadi 'eluwa, 'aigeda 'ina 'ali'e mewahinena 'oinega, ma heluwena mwanena moisa 'oinega. ²³ Cina 'ali'eina sanina Hega, ta mwanena Sela, ma Hega 'ina gamwa mumuga bale'u 'oinega, ta Sela 'ina gamwa Yehoba 'ina gwae hemisa 'oinega, eeta Selaina natuna sanina Aisake. Ma hesi Hega natuna sanina Isimeli. ²⁴ Ta wahiwahineyedi tetelidi 'oinega 'ebe'ita taloba bewa: Hega natunao 'ihenatunediya topaihowa paipaidi, ²⁵ ta 'idi 'asa Alebiya 'alona, 'oya 'aigeda, sanina Sainai, ta Sainai 'ana sanapu 'abehega gide taudi meYelusalema sauga bewa, weyahina taudi paipaidi Mosese 'ina loinao 'oidiyega.

²⁶ Ma hesi tauda geya paipaida, eeta 'ida 'asa Yelusalema galewa, gide sinadai 'ihenatunegita Yehoba 'ina gwae hemisa 'oinega. ²⁷ Ginaula bewa weyahina Buki He'asisi 'oina sileleya 'igwaeya:

"Wahine 'owa 'aga'agalaiu 'uyaliyaya. Mwalo geya 'u-da gamwa ma nata hesi 'uhenatuna, ma wete 'uyaliyaya madouna natumwao baibaiwa hedada weyahidi, ma hesi wahineina mamwanena simiyamiya manatudiyo, ta geya baibaiwadi."

²⁸ Ciyagwao, tauda Yehoba 'ina gwae hemisa weyahina 'ihenatunegita, Aisake gidemusa, weyahina Aisake sinana me'aga'agalina, ta muliyetega Yehoba 'ina gwae hemisa weyahina ta 'ihenatuna.

²⁹ Ta Isimeli Aisake 'ilo'aleheya. Cebe'ita bewa, tauna mumuga bale'u 'oinega 'itoleya 'ilo'aleheya tauna gwae hemisa 'oinega 'itoleya. Mwalo taudi siteluwaedi gidemusa, eeta nige wete gidemusa tomota 'iyadiyao simumuga 'esedi.

³⁰ Ma Buki He'asisi 'alona loina leleleleina 'igwaeya, "Cali'eina manatuna 'upa'i latuhedi. Geya'abwa 'ali'e natuna ma natuu moisa siloiloina mahemahetena. Ma hesi Aisakemo 'ebeloina 'i'ewa."

³¹ Tauda geya Isimeli gidemusa, weyahina topaihowa paipaina natuna, ma tauda Aisake gidemusa eeta tamiya bwebwe'ana.

5 Tamiya bwebwe'ana weyahina Keliso 'ilihasigita 'ada paiyao 'oidiyega, 'oinega watoholo pa'ala ma geya'abwa watagwatagwala hilegomi Mosese 'ina lolina paipaina 'oina.

Keliso 'ina lolina bwebwe'ana

² Taugu Paulo yaloguguya 'oimiya, ma 'eguma Mosese 'ina lolinao 'oidiya watagwalegomi, nuwana 'eguma meYudiya 'idi 'ila'ilala 'wapimiya si'upwa, beno Keliso 'ina lema 'oimiya walohe'wadaleleya. ³ Weyahina 'eguma taiya 'oimiyega 'itagwale ma 'wapina si'upwa, 'ilobwaineya Mosese 'ina lolinao mabwaiyadi wete 'ihematamatedi, ⁴ ma 'eguma taiya 'owa nuwanuwau ma Mosese 'ina lolinao 'adi hematamatana 'oinega 'ahwa bwebwe'ana 'uloba, beno Keliso 'ina helau 'oiuwa 'uhebe'u pwaiya, eeta tauna 'u'ebesineya.

⁵ Weyahina tauda Yehoba tahemisaeya ma 'abehega 'i'ahwa bwebwe'anegita. Bewa 'ida nuwatuhuyahina Yaluyaluwa Tabuna 'oinega, eeta tauna weyahina tayamwayamwa.

⁶ Moisa, Yesu Keliso 'oina meYudiya 'adi 'ila'ilala geya 'i'abihe dumwaluwegita, beno 'wapidi si'upwa'upwa, ma wete 'eguma 'wapi 'upwaina talogwahate geya'abwa 'ada 'ahwadumwalu talobaloba. Beno tuwa 'eguma Yesu tahemise ma tahelauwe, tauna 'ada to'abihe-dumwalu.

⁷ Comi mwalo wapili waiwaiya hemisa 'ina 'eda moisa 'oinega, ma taiya 'ilagu bodegomiya? ⁸ Cetobodaina geya Yehoba 'oinega, weyahina mwalo Yehoba 'ibwauwegomiya tauna 'ina 'eda 'oina, ma hesi 'etobodaina hali tomota 'oidiyega. ⁹ Bewa gide 'aigeda gin-aula muhemuhena, ma hesi galana, ma sawasawahina 'igihigala madouna.

¹⁰ Taugu Bada yahemisaeya ma 'igihenuwa sab-walenigomi, ma 'igu loinamo wamuliya, ma 'eguma loheyaina 'ami tolohe'wadalele 'ana maisa galana 'abwa Yehoba 'oinega 'iloba.

¹¹ Ciyagwao, geya'abwa wanuwauwatuha ya-loguguya 'abehega 'wapimi si'upwadi ma 'ane meYudiya 'idi lolina wamuliyedi, ma hesi 'igu loguguyaina Keliso 'ina 'amasa kelose 'oina weyahina. Cigu loguguya bewa weyahina meYudiya sinuwamwauwa ta silo'alehegauwa. ¹² Moisa, 'ilobwaineya ma taudi 'ami tolohe'wadalele siboimo si'elo'ewa yahuledi ma 'ewa'ewaidi.

¹³ Ciyagwao, Yehoba 'ihesinuwa pwaigomiya ta lihalihasimi. Lihalihasimi ma hesi geya'abwa mumuga bale'u wamulimuliyedi. Mumugami hesi helau 'ina loinega watauya, ma waboimo wahelemalema hilegomi.

¹⁴ Weyahina lolina mabwaiyana 'adi 'uina lolina 'aigeda bewa 'igwaeya,
"Ciyamwao 'uhelauwedi gidemusa 'uboi 'uhehelauwego."

¹⁵ Ceguma lolina bewa wa'ebesine ma waboi 'oimiya walo'aleha, 'abwa 'ami boda walohesawali.

Yaluyaluwa huwaina hagana ma wahi huwaina hagana

¹⁶ Coinega sowasowana Yaluyaluwa Tabuna 'i-hanugetegomi ma 'oinega geya'abwa nuwa'ubuna siloiloinegomi. ¹⁷ Weyahina nuwa'ubunao Yaluyaluwa Tabuna silo'aleheya, ma 'iyamo Yaluyaluwa Tabuna 'i-da nuwa'ubunao 'ilo'alehediya. Coinega 'aloda silolo'aleha, eema to'aha bwebwe'ana nuwanuwada tapaihowa geya sawasawahina ma tapaihowa. ¹⁸ Beno tuwa 'eguma Yaluyaluwa Tabuna 'ihanugetegomi, Mosese 'ina lolinao sigumwala 'oimiyega.

¹⁹ Wahida 'ina paihowa tasanapudiya, beno pui, ma loyawe, ganawala, ²⁰ 'oba, balahu, he'ahwa panapanawa, lo'aleha, he'ipi'ipi, gamwasowala, 'aiduma, wataha, sinala, ²¹ lohesohesoi, ma wete 'ebe yaliyaya galana bwasi waiwai 'ana numa 'oinega, ma wete tupwana mumuga galadi. Mumuga bewa mwalo yahe-mataluwegomiya, ma nige yahemataluwe hilegomi 'abehega 'adi topaihowao geya'abwa Yehoba 'ina 'ebeloina 'oina siluhulu.

²² Ma 'iyamo Yaluyaluwa Tabuna huwaina bwebwe'ana 'ateda bewa: helau, yaliyaya, miya daumwala, toholo pa'ala, lema, mumuga dumwaluna, hemisa, ²³ mumuga nuhana, 'alama'itana. Ma geya 'eta wete lolina 'imiyamiya ma ginaulaedi 'i'ausidi. ²⁴ Ta wete 'eguma Yesu Keliso 'iloinegita, wahida 'ina mumuga galadi ma nuwa'ubunao 'ilohe'amasidiya 'ana kelose 'oina. ²⁵ Ma yawasida bwebwe'ana 'i'ebwaegita Yaluyaluwa Tabuna 'oinega, ta sowasowana ma Yaluyaluwaina 'ihanugetegita.

²⁶ Ma geya'abwa tanuwauwahane bo 'iyadao talowahi'watedi, bo tahe'ipi'ipiyedi.

Tahelemalema

6 Ciyagwao, 'eguma tasidai 'aigeda 'ina pui 'oinega 'ibe'u, 'omi yaluyaluwami pa'alidi watoho ma tasidaina wa'abihedumwalu hila, ma hesi ma'imi mumuga nuhana, ma waboimo wa'itayahigomi nata gide 'omi wete wabe'u.

² Cami 'aha'ahalao 'oidiya wahelemalema ma'iyamiyao, weyahina bewa gide 'ada lolina Keliso 'oinega, eeta 'ilobwaineya tapaihowa.

³ Ceguma taiya wewelohe, ma 'inuwatuhuya 'abehega tohewasawasa, 'iboinamo 'i'abo hileya. ⁴ Coinega 'ilobwainegomiya ma 'aigeda 'aigeda 'iboi 'ina paihowa 'ida toho ma 'isanapu mane paihowa bwebwe'ana ma mane galana, 'oinega 'eguma bwebwe'ana, 'ana hep watu 'iboi 'ina nuwatuha 'ana lotohona 'oinega, ma geya 'iyana 'aigeda 'ina gwae 'oinega. ⁵ Ta 'ada 'aha'ahalao 'aigeda 'aigeda taboidamo ta'ahalidi.

⁶ Tapwalolo 'ana tohe'itao, 'eguma sinasinapu si-he'itegita, 'ilobwainegita ma tobwatobwa ta'ebwaedi, 'eguma to'aha 'oidiya 'ito'uto'upa.

⁷ Geya'abwa 'uboi 'u'abo'abowego, weyahina geya sawasawahida ma Yehoba ta'abowe. To'aha loheya 'ibeguliya, muliyetega 'ida 'eli. ⁸ Ceguma mumuga wahi 'oinega 'idauna 'abwa 'eli'eli 'oina galana 'iloba, ma hesi 'eguma Yaluyaluwa Tabuna 'oinega 'idauna, 'abwa yawasina miyamiya hatayana 'i'elidi.

⁹ Geya'abwa 'ida paihowa bwebwe'adi 'oidiyega ta'ala'ala 'i'iwasa, weyahina 'eguma geya'abwa tawe'a, 'abwa 'eli'eli bwebwe'ana taloba. ¹⁰ Coinega 'ilobwainegita ma tuta mabwaiyana 'oidiya tomota baibaiwadi talemedi, ma hesi Yehoba 'ana tohemisao talemedi madouna.

¹¹ Lele bewa matana madouna taugu nimaguwega yaleleya. ¹² MeYudiya 'idi 'ila'ilala 'wapidiya 'ana to'upwao geya nuwadi 'igu loguguyaina bewa: 'ada 'abihebwebwe'ana taloba Keliso 'ina 'amasamo 'oinega, ma geya 'wapi 'upwa 'oinega. Coinega sihe'i'imigomiya ma 'idi 'wapi 'upwaina wa'ewa, ta 'adi boda 'ida hemadou, ma wete lo'aleha Keliso 'ina 'amasa kelose 'oina weyahina 'igumwala. ¹³ Ma hesi wanuwatuhuyahi 'abehega 'wapi 'upwaina 'ana to'ewao 'ilobwainediya ma Mosese 'ina loinao mabwaiyana simuliyedi, ma hesi geya sida muliyediya. Beno tuwa nuwanuwadi

'wapimi wa'upwadi ma bewa 'idi 'ebe gagasa 'imi luhu 'adi boda 'alona weyahina. ¹⁴ Ma taugu hesi geya'abwa yagwaegwae hane. Beno tuwa 'ida Bada Yesu Keliso 'ana kelose weyahina yagwaehane, weyahina Keliso 'ana kelose 'oinega mumuga bale'u 'ilohe'amasiya ta 'ina loina 'oiguwa 'igumwala, ma wete taudi mumuga bale'u 'ana tomuliyao silogwahategauwa, tuwa gide taugu to'amasa.

¹⁵ Moisa, 'wapi 'upwa geya ginaula madouna, ma 'eguma geya ta'upwa beno wete geya ginaula madouna. Ginaula madouna 'aigeda tuwamo, 'eguma Yehoba Yaluyaluwana 'igihe'ehaugita. ¹⁶ Ma mabwaiyada 'eguma loina bewa tamulimuliye, eema Yaluyaluwa Tabuna 'igihe'ehaugita, tauda Yehoba 'ina susu meIsileli moisa, ta 'ina helauwega tamiya daumwala.

¹⁷ Bewa tuwa ma tuta 'inaonaoma 'oidiya geya'abwa wete 'eta taiya 'igihe 'wate'wategau, weyahina wahiguwa Yesu 'ina 'ila'ilala simiyamiya, beno weyaedi yalobediya 'ina paihowa 'oina.

¹⁸ Tasigwao 'ida Bada Yesu Keliso 'ina helau yaluyaluwami 'oidiya. Emeni.

Taugu Paulo.

Epeso

Paulo 'ina leta bewa 'oina Yehoba 'ina helau madouna 'ihe'ote'oteteliya, beno Yesu 'ina paihowega tupwa 'asi'asilalaina 'oina 'ilagugita; ma geya wataha, ta hesi meYudiya ma hali tupwa loheloheyainao mabwaiyada taheboda 'aigeda, ta Yaluyaluwa Tabuna 'i'ebwaegita. Ta wete 'iteteliya tohekalesiyao mumugada weyahina, ta 'ida lo'aleha Seitani, beno Tomudulele ma 'ina yaluyaluwao galadi weyahidi.

Loyauwedo

1 Yauwedo tohekalesiyao 'omi Yesu Keliso 'ana tohemisao, 'imi leta bewa taugu Paulo 'oiguwega. Yehoba 'ina nuwatuhi 'oinega yahetohewaila To'abihetena Yesu weyahina. ² Tamada Yehoba ma Bada Yesu Keliso 'idi helau 'oimiya, ma 'oinega wamiya yaliyaya.

Cabihetena Keliso 'oinega

³ Ciyagwao, taloyauwedo Yehoba 'oina, tauna 'ida Bada Yesu Keliso Tamana, ma Kelisoina 'oinega yaluyaluwada 'ihelauwediya beno wasawasa galewa mabwaiyadi 'i'ebwaegita. ⁴ Weyahina mwalo hene 'abwa bale'u geya 'ihemasalehe ma 'ihesuwa nugetegita ma 'abehega taheboda 'aigeda Keliso mahetedai, ta Yehobaina matana mumugada 'ehauna, ma geya 'ada 'ebe he'ewamo.

⁵ Ma 'oinega Yehoba nuwanuwana ta 'ina helauwega 'ihesuwegita ma Yesu Keliso 'oinega 'i'ahwa natunegita, ⁶ ma Yehoba tahepwatuwe bewa helau bwebwe'ana hedada weyahina, tauna Natuna moisaina 'i'ebwae daisiya weyahida. ⁷ Eeta Natuna bweyahinega 'ililhasigita 'ida puiyao 'oidiyega ta Yehoba 'inuwamudiya, beno tauna 'ina helau madou hedada 'i'ebwaegita. Ta 'ana madou geya 'ana lihemu.

⁹ Wete sonoga ma sanapu mabwaiyadi 'i'ebwaegita, eeta tauna 'ina nuwatuhi dahwadahwanidi tasana-pudiya weyahina bewa 'iloina nugeteya ma 'abehega Keliso 'oinega 'ilosalahidi, ¹⁰ ta 'ina loina bewa 'abehega tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina Keliso ginaula mabwaiyadi 'ihogogonedi ma sihe'aigeda, beno ginaula galewa ma wete ginaula bale'uwa mabwaiyadi 'ilagu hegogonedi tauna matana.

¹¹ Ma Yehobaina tauna 'ina nuwatuhiwega 'iloiloina, ta 'ina paihowa mabwaiyana 'ipaipaihowadi, ¹² ta tauda 'ihesuwegita ta 'iloinaegita 'abehega Keliso 'ana tohemisa nugetao, ta sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oina 'ida paihowao weyahidi tomota sida hepwatuwe, ma sida 'ahwa bwebwe'ane.

¹³ Ma wete 'omi Keliso 'oinega tetela moisa ma bwebwe'ana beno 'ami 'abihetena weyahina wahesagoheya eeta tauna wahemisaeya, ma wete Yaluyaluwa Tabuna tauna 'igwae hemisaeya ta 'i'eb-

waegomiya, ¹⁴ gide 'ila'ilala, ma 'oinega tasanapuya 'abehega 'ada maisa galewa Yehoba 'oinega 'abwa ta'ewa, ma weyahina tahepwatuwe, ta wete ta'ahwa bwebwe'ana.

Paulo 'ina 'ahwanoi

¹⁵ Coinega tuta mabwaiyana 'oidiya 'omi weyahimi yaloloyauwedo Yehoba 'oina, ma ya'ahwa'ahwanoi weyahimi, weyahina tetelimi yahesagoheya 'abehega Bada Yesu wahemisaeya, ta wete 'ana tohemisao mabwaiyadi 'atemiyega wahelau 'oidiya. ¹⁷ Ma 'igu 'ahwanoi weyahimi 'abehega 'ida Bada Yesu Keliso 'ina Yehoba, tauna Tamada ta Tohewasawasa madouna, 'igihesanapugomi, ma tauna wada sanapu bwaibwaini, ¹⁸ ma wete 'atemiyega ginaulaedi bwebwe'adi weyahidi 'ibwauwegomiya wada sanapudi, ma wahemisa 'abehega 'abwa walobadi, ma wada sanapu wete 'ina heguyai madouna 'ina tomotaiyao tauda 'oida, beno tauna 'ina wasawasa 'oinega, ¹⁹ ma wete wada sanapu Yehoba 'ipaipaihowa waiwai tauda 'ana tohemisao weyahida.

²⁰ Cina waiwaiina Keliso 'oinega 'ihe'itaeya tutaina 'amasega 'igihetoholo hileya, ta 'ina 'ebemiya galewa 'i'ebwaeya, Yehobaina 'ina 'ebeulega, ²¹ 'oinega Keliso 'ina loina, loinao mabwaiyadi 'ihane sinediya, nuwana aneloseyao 'idi loina bo yaluyaluwa bi'yao 'idi loina, bo taudi sanidi madoudi 'idi loinao, bewa tuta ma tuta sinaonaoma 'oidiya. ²² Weyahina Yehoba Keliso 'ina 'ebeloina 'i'ebwaeya ginaula mabwaiyadi 'abehega 'iloinaedi, ma tohekalesiyao tauda wete mabwaiyada 'iloiloina 'oida, ²³ weyahina tohekalesiyao tauda gide Keliso wahina yahunao, weyahina Kelisoina ginaula mabwaiyana sawasawahina tupwa mabwaiyadi 'oidiya.

Camasa ta'ebesine ma yawasi bwebwe'ana taloba

2 Ma 'omi mwalo gide 'ama'amasimi 'imi puiyao 'oidiyega ma Yehoba 'igihetoholo hilegomiya. ² Moisa, mwalo mumuga bale'u wapaipaihowadi, weyahina yaluyaluwa galadi ma waiwaidi 'idi bada, tauna tomiya 'atamana 'awawa wahematamataneya. Ma tauna yaluyaluwaina taudi loina 'ana tolige hao simulimuliye ma 'atediya 'imiyamiya. ³ Mwalo wete tauda gidemusa, ta wahida 'ina nuwa'ubuna

tamulimuliyedi, ma to'aha tauda 'ida nuwatuhuwega tapaipaihowadi. Coinega 'ana lobwaina ma Yehoba 'igamwasowalegita, weyahina mumugada tauda galagalaina, gidemusa mebale'u mabwaiyadi.

⁴ Eema 'oinega 'ida puiyao silohe'amasigita, ma hesi Yehoba 'ina 'atemuyamuya tomadou hedada, ta 'ina helau 'oida madouna wete, ma 'oinega 'igihetoholo hilegita, Keliso mahetedai. Yehoba tauna 'ina 'ehelaina 'oinega 'i'abihetegita, ⁶ ma wete Keliso mahetedai, 'igilagasigita, eeta 'ebemiya galewa Yesu Keliso 'oinega 'i'ebwaegita, tauna Yehobaina mahetedai. ⁷ Bewa 'ipaihoweya ma 'abehega tuta sinaonaoma 'oidiya 'ina 'ehelamadou hedadana 'ihe'itae, beno 'ina 'atemuyamuya ma 'ina 'abihetena Yesu Keliso 'oinega.

⁸ Moisa, 'ina 'ehelaina 'oinega 'i'abihetegomiya 'imi hemisa weyahina ma geya waboi 'imi paihowa 'oidiyega, ma hesi Yehoba 'ina helau 'oinega. ⁹ Cida 'abihetena geya hene 'ida paihowa 'oinega taloba, nata gide tanuwahane 'abehega tauda tuwa 'ida waiwaiyega. ¹⁰ Ma hesi Yehoba 'iboimo 'ina paihowa 'ateda 'i'atububudiya Yesu Keliso 'oinega, ma 'abehega tapaipaihowa paihowaedi bwebwe'adi Yehoba mwalo hene 'ihesinuwediyega weyahida.

Keliso 'oinega taheboda 'aigeda

¹¹ Comi geya meYudiya ta 'asa ganamuli tomotainao, ma meYudiyaedi taudi natudiyao loheloheyadi 'wapidi si'upwa'upwadi, 'adi 'ila'ilala sipaipaihowa, ma sisanaligomiya, weyahina geya wahimi 'adi 'ila'ilalamo.

¹² Wanuwatuhuyahi 'abehega tutaina mwalo Keliso 'oinega wamiya wasiya, ma Isileli 'ina 'ebeloina 'oinega wamiya ganamuliya, ma ginaula bwebwe'adi Yehoba 'igwae hemisaeya Buki He'asisi 'alona geya 'eta to'aha 'omi weyahimi 'i'ina, 'oinega geya'abwa 'eta to'aha bwebwe'ana 'abwa walobaloba ma 'abehega tauna weyahina wada hemisa, geya wete 'imi Yehobamo tutaina bale'uwa wamiyamiya.

¹³ Mwalo wamiya wasiya, ma bewa tuwa Yesu Keliso 'oinega, beno Kelisoina bweyahinega 'itoegomiya deina. ¹⁴ Tauna weyahida daumwala 'ipaihoweya, weyahina 'aliupa sanina lo'aleha 'ihwategita ma Keliso 'aliupaina 'iligea yahuleya eeta 'ina 'amasa 'oinega taheboda 'aigeda pwaiya. ¹⁵ Tauna wahina 'ana lohe'amasasa 'oinega Mosese 'ina 'etobodao mabwaiyadi 'igibodeya, eeta tauna 'ihogogonegita ma taheboda 'aigeda tauna mahetedai, ta geya gidemusa mwalo boda 'eluwa simiyamiya, eema bewa tuwa tamiya daumwala, ¹⁶ ma wete 'ida wataha 'oidiyega 'ilihasigita ta 'itoegitama Yehoba 'oina, ma tauna mahetedai tahe'iyaiyagu hila; ee 'ina paihowaina, tauna wahina 'aigeda tuwamo kelose 'oina situtu hepa'ineya, eeta 'oinega lo'alehaedi sigumwala.

¹⁷ Coinega Yesuina 'itauyawa ta daumwala 'iloguguyaeya 'omi tomiya bwagabwaga 'oimiya, ma tauna wete deina 'amiyamiya 'oima. ¹⁸ Eeta tauna 'oinega, 'omi ma tauna Yaluyaluwa 'aigeda 'oinega 'i'toegita Tamada 'oina.

¹⁹ Comi mwalo taumanao wamiyawasiya, ma sauga bewa hesi wahetoni'asa pwaiya Yehoba 'ina bodao mahetemiya, ta waheboda 'aigeda Yehoba 'ina susu 'oina. ²⁰ Comi wete si'abigomiya, 'oinega tauda gide tuwa hada, ma Yesu Keliso tauna 'ida wahuwahu, tauna 'oina logidi madoudi beno Yesu 'ana tohepwillao ma palopitao, ²¹ ma 'oinega tauda mabwaiyada tahehada 'ana yowayowana, ma Yesu 'i'abigita ma tahehadamadouna ma 'ehauna, ²² ma wete 'omi geya meYudiya gide wahe yowayowana, ta 'oimiyega hadaina 'i'abi'abi, ma 'abehega hadaina 'oina Yehoba Yaluyaluwana 'ilo'asa.

Paulo 'ina paihowa tomiya ganamuli 'oidiya

3 Bewa weyahina taugu Paulo ya'e'etuluha ma ya'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina, tauna 'igu paihowa 'i'ebwaegauwa 'omi tomiya ganamuli 'oimiya, ma bewa tuwa Keliso 'ina paihowa weyahina deliya silagu luhuwegauwa ta yamiyamiya. ² Nuwana mwalo 'igu paihowa tetelina wahesagoheya, ta 'igu paihowaina Yehoba 'i'ebwaegauwa, ma 'abehega tauna 'ina helauwega 'omi 'ami lema waloba.

³ Ma 'igu paihowa bewa sanapu mwalo dahwadahwaina weyahina, ma hesi 'ana sanapu Yehoba 'ihe'ita pwaigauwa, gidemusa yaleleyawa 'imi leta to'uto'upana bewa 'oina, ⁴ ma 'eguma wahasili wada sanapu 'abehega sanapuina dahwadahwaina Keliso weyahina beno yasanapu pwaiya. ⁵ Ma sanapuina tomota nugenuguetadi geya sisanapu, eeta bewa tuwa Yaluyaluwa Tabuna 'igihelatuheya 'ina tohepwillao hesihesinuwadi ma palopitao 'oidiya, ⁶ 'abehega 'omi geya meYudiya sawasawahina ma Yehoba 'ina 'abihetena waloba, tauna meYudiya gidemusa. Cina 'abihetena mwalo 'igwae hemisaeya, eeta Yesu Keliso tetelina 'oinega talobeya, ta taheboda 'aigeda.

⁷ Ma Yehoba 'ina waiwaiyega ta 'ina helauwega paihowa bewa 'i'ebwaegauwa, ta 'abehega tetela bwebwe'ana Keliso weyahina yahepwaila latuwe. ⁸ Ma taugu gide wewelohe tohekalesiyao 'alodiya, ma tuwa 'ina helauwega paihowa bewa 'i'ebwaegauwa, 'omi tomiya ganamuli 'oimiya Keliso tetelina yaloguguyae, ma 'oinega 'ina wasawasa madou hedade wada 'italoba, ⁹ ma wete tomota mabwaiyadi sida sanapu 'abehega Yehoba tauna ginaula mabwaiyadi 'adi to'abihe-masalaha, ma tuta dudulena 'oidiya 'ina nuwatuhi 'idahweya, ta sauga bewa 'igihe hapwesa pwaiya, ¹⁰ 'abehega 'ebe'ita tauda tohekalesiyao, ma 'oidega Yehoba 'ina sanapu mabwaiyana 'ihe'itae galewa 'ana yaluyaluwa waiwaiidi 'oidiya.

¹¹ Bewa Yehoba 'ina nuwatuhi mwalo hene ta nige, ma bewa sauga 'igihelatuheya 'ida Bada Yesu Keliso 'oinega, ¹² ma 'eguma Kelisoina tahemisa ta'atepatu, 'ane sawasawahina taluhu Yehoba tauna matana, ma ta'ahwanoi 'oina. ¹³ Coinega 'igu 'emuyamuyao bewa weyahimi sahena weyahidi 'atemi siwe'awe'a, ma hesi wada sanapu 'abehega 'igu 'emuyamuyaowedi 'omi 'imi bwebwe'ana weyahina.

Keliso 'ina helau madouna

¹⁴ Coinega taugu ya'ahetulasa Tamada matana, ¹⁵ tauna susu mabwaiyadi galewa ma bale'uwa lamudi, ¹⁶ ta ya'ahwa'ahwanoi 'oina ma 'abehega 'ina wasawasa ma 'ina waiwai 'itagwala 'oimiya, ma 'ane Yaluyaluwana 'atemi 'igihewaiwaiyedi, ¹⁷ ma 'ane wete 'imi hemisega Keliso 'atemiya 'ida miyamiya, ta mumugami mabwaiyana helau tuwa, ¹⁸ 'oinega tohekalesiyao mabwaiyadi mahetemiyaosawasawahimi Keliso 'ina helau wada sanapu bwaibwaini, 'ana tabataba, 'ana dudula, 'ana hane, 'ana sulu, geya 'ana lihemo, Keliso 'ina helau madou hedade, ma wete Yehoba tau-na Tohewaiwai hedada 'ina mumugega 'ida lohema bwaibwainigomi.

²⁰ Moisa, 'ina waiwai solada 'ipaipaihowa, ma 'eguma to'aha weyahina ta'ahwa'ahwanoi ma'ida hemisa, tau-na sawasawahina ma 'ipaihowa, ma 'ana loheposeyana madouna weyhida. ²¹ Coinega tohekalesiyao mabwaiyada Yesu Keliso saninega tahepwatu hatae, sauga mabwaiyana 'oidiya. Emeni.

Wahi 'aigeda tuwamo

4 Coinega ya'ahwanoi 'oimiya ma mumugami wa'itayahi, bewa tuwa taugu deliya silagugauwa Badaina 'ina paihowa weyahina, ma 'omi Badaina 'ibwauwegomiya tauna 'ina paihowa weyahina, 'oinega 'ilobwainegomiya ma to'aha 'ina paihowaina 'ana lobwaina wamuliye, ² ma ma'imi nuwadobi, ta ma'imi 'ate tagwala, ta ma'imi 'alama'i'ita, ma mahetemiyaosawasawahimi, ma wa'atemuyamuya 'iyamiyao 'oidiya, ³ ma wahetapewa waiwai, ma 'oinega Yaluyaluwa Tabuna 'i'uinigomi, ma ma'imi nuwadaumwala wamiya yaliyaya. ⁴ Moisa, wahida 'aigeda, Yaluyaluwa Tabuna wete 'aigeda tuwamo, ma 'ibwauwegitama 'omi ma tauma, ma tanuwanuwatuhu 'ada lema 'aigeda tuwamo 'abwa taloba weyahina. ⁵ Cida Bada wete 'aigeda tuwamo, 'ida hemisa 'aigeda tuwamo, 'ida babitaiso wete 'aigeda tuwamo. ⁶ Tamada Yehoba 'aigeda tuwamo, ma ginaula baibaiwana tabwanidiya ma 'oidiya, ma wete 'oida 'imiyamiya. ⁷ Ma Keliso 'ina wasawasa 'oinega 'ada heguheguyai 'i'ebwaegita. ⁸ Bewa weyahina Buki He'asisi 'ina gwae 'igwaeya:

"Tutaina 'ihaneya tabwana 'ana 'alehao 'ihewaiwai sinediya, eema tomota 'adi heguheguyai 'i'ebwaedi."
⁹ Gwae bewa "Cihaneya tabwana." 'ana sanapu bewa nugeta 'idobi hedada bale'u duduna. ¹⁰ Ma tauna tosoluina 'ihaneya wete ta galewa 'ihanesineya, ma 'oinega tauna tupwa mabwaiyadi 'oidiya 'imiyamiya.

¹¹ Ta 'ina heguheguyai bewa gidemusa, 'abehega tomota tupwadi sihetohewaila, ma tupwadi sihepalopita, ta tupwadi sihetologuguya, ma tupwadi sihetohanugeta, ma tupwadi sihetoh'e'ita. ¹² Ma mabwaiyada 'ida paihowa 'aigeda 'aigeda beno tohekalesiyao 'adi lema ma sihewaiwai, beno Keliso wahina 'ina sinasinabwa weyahina, ¹³ ma 'ane mabwaiyada tahemisa ma-

hemahetena, ta wete Yehoba Natuna tada sanapu, ma'ida mumuga matuhadi, gidemusa Keliso 'ina mumuga matuhana, ma bwebwe'ana mabwaiyana.

¹⁴ Bewa 'oinega gwama mumugana 'oidega ta'ebesinedi, weyahina mwalo 'ida sanapu we'awe'ana 'oina he'ita hagadi ma hadagi si'abinihu nihowegita, beno tupwadi to'abowao 'idi he'itao hotohotodi ma galadi 'oidiyega. ¹⁵ Ma hesi 'ilobwainegita ma helauwega tagwaegwae moisa, eeta 'ida mumuga mabwaiyadi sida sinasinabwa debada Keliso 'ina mumuga gidemusa. ¹⁶ Weyahina tauda Keliso wahina yahunao ma 'igihewaiwaiyegita gide wahinaina 'ana walowalowao, ma 'ana tubweyao mabwaiyadi 'idi paihowega sihelema ma helauwega simadomadou ta sihewaiwai.

Mumuga miyamiyana ta mumuga hauhauna

¹⁷ Bewa wete Bada saninega yaloguguya 'oimiya 'abehega mumuga tomiya ganamuli gidemusa walolagu, weyahina 'idi nuwatuhu besobeso 'oidiyega, ¹⁸ 'idi sinasinapu siguguyouwa, ma geya Yehoba yawasina 'oidiya 'imiyamiya, weyahina 'idi debapa'ala 'oinega siheyauyaule pwaiya. ¹⁹ Coinega sigala moisa, eeta sitagwalediya mumuga sogala weyahina, ma mumuga galadi baibaiwadi nuwadi si'eweya.

²⁰ Ma 'omi Keliso mumugana wasanapu pwaiya 'abehega hagana, ²¹ weyahina mwalo he'ita moisa Yesu weyahina wahesagoheya Keliso 'oinega.

²² Coinega mumuga miyamiyana walogwahatedi, beno paihowaedi mwalo wapaipaihowadi tutaina nuwatuhu dahwana sigihe galegomiya, ²³ ma hesi 'imi nuwatuhuwao ma 'atemi si'ehau hila, ²⁴ ma 'oinega mumuga hauhauna wa'ewa Yehoba 'ina mumuga gide, weyahina tauna 'ateda mumuga bwebwe'ana ma 'ehauna 'ilaguya.

Ceda hauhauna ta bwebwe'ana

²⁵ Coinega 'abo walogwahate ma mabwaiyami wagwae moisa 'aigeda 'aigeda 'oimiya, weyahina mabwaiyada Keliso wahina yahunao. ²⁶ Ma 'eguma wagamwasowala, geya'abwa wamumuga galana, ma hesi watoho ma wanuwa daumwala mwayamwayau, ²⁷ ma geya'abwa Tomodulele 'ina tuta wa'ebwa'ebwae ma 'ihetoloina 'oimiya.

²⁸ Toyagaha 'ilobwainediya ma silolagu, ma hesi paihowa bwebwe'ana nimadiyega sida paihowadi ma paihowaina 'ana maisa 'oinega lema sida 'ebwa'ebwaya towewelohe 'oidiya.

²⁹ Sahena wete 'eta gwae galana wa'ina'inana, ma hesi gwae bwebwe'anamo tomota 'adi lema weyahina, to'aha tuta 'aigeda 'aigeda 'ana lobwaina weyahina wahegwae, ma 'oinega taiyawedi taudi sihesagohegomi, 'imi gwaeyega nata lema siloba. ³⁰ Geya'abwa Yaluyaluwa Tabuna nuwana wagihegihegala, weyahina Yaluyaluwa Tabunaina gide 'ila'ilala 'oida, 'abehega 'abwa 'ada gihe'ehau taloba.

³¹ Ma wete galaedi bewa gide walogwahatedi: he'ipi'ipi, gamwasowala, 'asona, 'ahwa galagala, ma wete

gwae sinala, ³² ma hesi wahelau hilegomi, 'atemuye-muyega 'iyamiyao 'idi pui wanuwasamudi 'aigeda 'aigeda 'oina, gidemusa Yehoba 'imi puiyao Keliso 'oinega 'inuwasamudiya.

5 Yehoba 'ina helauwega 'i'ahwa natune pwaigomiya, 'oinega tauna 'ina mumugaina wamuliye, ² ma wahelau hilegomi gidemusa Keliso 'ihelau 'esegita, ta tauna 'itagwaleya ta 'iboi 'ipwaoliyeya Yehoba 'oina weyahida, ta 'i'amasana, gide pwaoli mahaina Yehoba 'inisoya 'abehega 'ausalana.

³ Comi Yehoba 'ana tohemisao, 'oinega 'ilobwaineya pui ma ganawala ma wasawasa 'ana hamwa wa'ebesinedi, ma geya'abwa weyahidi to'aha 'eta wagwaegwaene. ⁴ Wete geya'abwa 'ahwasewa bo 'ahwa galagala bo gwae besobeso, weyahina gwaeyedi geya 'adi lobwaina solamiya, ma hesi 'imi gwaeyega Yehoba wahepwatuwe.

⁵ Moisa, togalaedi geya'abwa wete silugulugu Keliso ma Yehoba 'idi 'ebeloina 'oina taudi gidemusa topuiyao bo tosgala bo tobwatobwa 'adi tohamwao, weyahina tobwatobwa 'ana hamwa 'ana sanapu 'abehega 'ida hemisa talagu tobwatobwa 'oina, ma geya Yehoba 'oina.

Casilala weyahina

⁶ Mumugaedi bewa weyahidi Yehoba toligehe loina 'igamwasowalediya, 'oinega geya'abwa 'aigeda taiya 'ina gwae besobesowega 'i'abo'abowegomi, ⁷ ta wete geya'abwa toligehe linaedi ba'idamiyao wa'ahwa 'iya'iyagu, ⁸ weyahina 'omi guguyou mwalo 'oinega wahabala pwaima Yehoba 'ina 'asilala 'oina, 'oinega ma'imi mumuga 'asi'asilalaina wapaipaihowa, ⁹ ma mumugaedi bwebwe'adi ma dumwaludi ma moisadi silatulatu 'asilala 'oinega.

¹⁰ Ta wete watohotoho ma to'aha Bada nuwanuwana wada sanapudi ma wapaipaihowadi, ¹¹ ma guguyou 'ana paihowa besobeso 'oidiyega wadena, ma hesi wahe'itaedi 'abehega galadi. ¹² Moisa tuwa, 'ebe debamwadin, 'eguma taudi 'idi paihowa dahwadahwanidi weyahidi tagwaegwae, ¹³ ma 'eguma 'aigeda paihowa galana 'ilohapwese 'asilala solana, sawasawahina ma ta'ita, ¹⁴ ma 'eguma ta'ita pwaiya, tauna hesi 'asilalaina. Bewa weyahina Buki He'asisi 'oina 'igwaeya, "Cowa to'eno'eno 'amasega 'utoholo ma Keliso 'ina 'asilala 'oinega 'u'asilala."

¹⁵ Cilobwainegomiya ma 'imi mumuga wa'ita'ita bwaibwainidi ma geya'abwa wapaipaihowa besobeso ma hesi wada sanasanapu moisa, ¹⁶ ma geya'abwa 'imi tuta wamudamudali, weyahina bewa tuwa sauga gala hedada. ¹⁷ Coinega geya'abwa wahayauyaule, ma hesi nuwami 'ida sabwalena, to'aha Yehoba gidemusa 'ina nuwanuwa weyahimi.

¹⁸ Geya'abwa bwasi waiwaina 'oinega wanumanuma yauyaule, beno ginaula 'ebe hesilae, ma hesi Yaluyaluwa Tabuna 'ida lohemahegomi ma ¹⁹ wawaliwali ma'iyamiyao, wali tapwalolo ma Same walinao, ma wete hedale walinao 'oidiyega, ma'imi yaliyaya 'atemiyega wawali Bada 'oina, ²⁰ ma tuta mabwaiyana

waloyauwedo ginaula mabwaiyadi weyahidi, 'ida Bada Yesu Keliso saninega, Tamada Yehoba 'oina.

Taudi haihainidi 'adi loina

²¹ Cimi he'asisi Keliso 'oina gidemusa wete 'omi waboi wahe'asisi hilegomi, ma loina wahematamatanedi. ²² Comi wahiwahine haihainimi mwanemiyao 'idi gwae wahematamatanedi, gidemusa 'imi hematamatana Keliso 'oina, ²³ weyahina wahine 'ana tohanugeta beno mwanena, gidemusa Keliso tauda tohekalesiyao 'ada Tohanugeta ta 'ada To'abihetena, ma tauda gide wahina yahunao, ²⁴ eeta tohekalesiyao tauda Keliso 'ina gwae tahematamatanedi, 'oinega gide wete wahiwahine 'ilobwainediya ma mwanediya 'idi gwae ginaula mabwaiyadi weyahidi sida hematamatanedi.

²⁵ Haihainimi meloheyami 'ilobwainegomiya ma mwanemiyao wahelauwedi, gidemusa Keliso 'ina tohekalesiyao 'ihelauwegita, eeta tauna 'itagwaleya ta weyahida 'i'amasana, ²⁶ 'ada gihe'ehau weyahina, beno 'ida pui 'ana 'ebe deula we'ahaina 'ina gwae 'oinega, ²⁷ 'oinega tohekalesiyao tauda 'ihetohologita 'abehega 'ina bodao 'ehauda, ma geya 'abehega bi'i bo to'aha galana 'oida, ma hesi mabwaiyana tuwa bwebwe'ana, ta 'ehauna. ²⁸ Coinega tauda meloheyada 'ilobwainegita ma mwanedao tahelauwedi, tauda wahida gide. Weyahina 'eguma taiya mwanena 'ihelauwe beno 'iboimo 'ihelau hileya.

²⁹ Weyahina geya 'eta wete loheya taunamo wahina 'oina 'ida lo'aleha, ma hesi 'i'itayahi ma 'ana 'i'ai wahina 'ana lema weyahina, gidemusa Keliso tohekalesiyao tauda 'i'itayahigita, ³⁰ weyahina tauda tauna wahina yahunao.

³¹ "Bewa weyahina loheya tamana ma sinana 'i'ebesinedi ma mamwanena sida miya 'aigeda, gide wahi 'aigeda tuwamo."

³² Gwae bewa gide gwae hegehegedi ma dahwadahwaina, ma 'ana sanapu Keliso ma tohekalesiyao weyahida. ³³ Coinega 'ilobwainegomiya, ma 'aigeda 'aigeda mwanena 'ihelauwe 'iboi gide, ma wahine haihaiina sowasowana mwanena 'ihe'asisiye.

Gwagwama 'adi loina

6 Comi gwagwama 'ilobwainegomiya ma sinamiyao ma tamamiyao 'idi gwae wahematamatanedi, Bada matana, weyahina bewa 'oinega 'abehega wamumuga bwebwe'ana. ² Wete, "Tamau ma sinau 'uhe'asisianedi." Bewa lina nugenugeta ma'ana gwae hemisa 'ana tohematamatanao weyahidi, ³ bewa gidemusa 'igwaeya, "Cebe yaliyaya 'uloba ma bale'uwa 'umiya saliyana." ⁴ Comi tama wete geya'abwa natumiyao 'adi wahi 'wata'wata walagulagu, nata gide sigamwasowalegomi; ma hesi 'ida Bada 'ina linao ta 'ina he'itao waloguguyaedi.

Bada ma topaihowao 'adi loina

⁵ Comi topaihowao 'imi badao bale'uwa wahe'a-sisiyanedi, ma 'idi gwae wahematamatedi, gide-musa Keliso 'ina gwae wahematamatane 'eseya, ma geya'abwa wete wahehenuwanaluwa. ⁶ Geya'abwa 'abehega 'eguma tutaina 'imi babadao si'ebubugomi ma 'abwa 'oidiya wapaihowa bwaibwaina, ma 'eta tuta geya, ma hesi Yehoba weyahina 'imi guibiga 'atemiye-ga wapaipaihowa. ⁷ Comi Keliso 'ina bodao, 'ilobwainegomiya ma 'imi babadao 'oidiya wa'atetagwala gide Yehoba 'oina wa'ate'ate tagwala, ma weyahidi wapaihowa bwaibwaina. ⁸ Ma wanuwatuhuyahi 'abehega babadao ma 'idi topaihowao mabwaiyadi 'idi paihowa bwebwe'adi 'adi maisa Yehoba 'oinega siloba ma-hemahetena.

⁹ Comi babadao wete wamumuga bwaibwaina 'imi topaihowao 'oidiya, ma geya'abwa wahelihiyedi, ma wanuwatuhuyahi 'abehega mabwaiyami 'omi ma tau-di 'imi Bada galewa 'imiyamiya, eeta 'ina loina 'oimiya mahemahetena mabwaiyami weyahimi, geya hagana ma hagana.

Cale'o ma 'aleha tobwatobwaedi Yehoba 'ina paihowa weyahina

¹⁰ Ciyagwao, Bada 'ina waiwai madounega wahewaiwai, ¹¹ ma Yehoba 'ina tobwatobwa 'aleha mabwaiyana 'oidiyega wa'otena, ma 'oinega geya'abwa wawe'awe'a tutaina 'eguma Tomudulele 'i'abowegomi. ¹² Weyahina 'ida lo'aleha geya tomota mahetedao, ma hesi toloina galadi ba'idadao, taudi guguyou bewa tuwa bale'uwa 'adi toloinao, ma galewa 'ana yaluyaluwao galadi.

¹³ Bewa weyahina Yehoba 'ina tobwatobwa 'aleha mabwaiyana wa'otedi, ma 'ane geya'abwa wawe'awe'a 'abwa tuta galana 'oina, ma 'oinega ma'i-

mi waiwai watoholo pa'ala. ¹⁴ Coinega watoholo ma he'ita moisa walogadiwane ma lumalumami wa'ausidi mumuga dumwaluna 'oinega, ¹⁵ ma 'ami butu wa'ote beno nuwa daumwala tetela bwebwe'ana 'oinega walobodabodae. ¹⁶ Ma wete 'imi hemisa gide 'imi lo-bodaboda 'oinega wa'ausigomi, beno sawasawahina Tomudulele 'ina 'aliliya waiwaidi 'ihabodebodedi.

¹⁷ Wete 'ami 'abihetena wa'ewa 'abehega debami 'adi 'ahubodaboda, ma Yaluyaluwa Tabuna 'ina 'elepa 'aleha wa'ewa, beno Yehoba 'ina gwae.

¹⁸ Tuta mabwaiyana Yaluyaluwa Tabuna 'ina lema 'oinega 'ahwanoi baibaiwadi 'oidiyega wa'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina. Sahena wawe'awe'a ma hesi ma'i-mi toholopa'ala wa'itayahigomi ma wa'ahwanoi to-hekalesiyao mabwaiyadi weyahidi, ¹⁹ ma taugu wete weyahigu, ma 'oinega ma'igu 'atepatu tetela bwebwe'ana 'ana sanapu 'wai'waihina yahehepwaila.

²⁰ Tetelaina bewa 'ana paihowa weyahina deliya silagu luhuwegauwa, 'oinega wa'ahwanoi Yehoba 'oina ma 'ane tetelaina yada gwae latuhe ma'igu 'atepatu, weyahina bewa gidemusa 'ana lobwaina.

Cebe losaloha

²¹ Tikiko, tauna tasidai bwebwe'ana, ta 'ihetahetape-wa Bada 'ina paihowa 'oina, ma yahewasaeyawa ma 'ane teteligu mabwaiyana 'ida he'ote'oteteli 'oimiya, ma 'abehega 'igu miya ta 'igu paihowa weyahidi wasanapudi, 'oinega 'ima miya weyahina 'ihenuwa lagugomi, ma wete 'ida gihepa'aligomi. ²³ Helau ma hemisa ma yaliyaya Tamada Yehoba ma Bada Yesu Keliso 'oidiyega, 'omi 'iyagwao moisa 'oimiya. ²⁴ Ta wete taiyawedi ba'idamiyao, 'eguma 'ida Bada Yesu Keliso sihelau hataeya, tauna 'ina 'atemuyemuyega 'ida helauwedi wete.

Taugu Paulo.

Pilipai

Mwalo Paulo 'iguguya gogo Pilipai 'oina, beno wahine Lidiya 'ina 'asa, ta Yesu 'ana tomuliyao tupwa nage 'oina Paulo nuwana si'eweya. Wete tutaina deliya 'imiyamiya 'ana helau wete sihewasaeyama, ta weyahina 'iyaliyaya, ta leta bewa 'oina 'iloyauwedowa 'oidiya.

Ma 'aigeda ginaula 'ihenuwa laguwediyaa 'abehega sahena wataha, weyahina Yesu nuwanuwana ma si-he'iyayiyaga mahemahetena.

Loyauwedo

1 Taugu Paulo ma Timoti mahetegu 'apaipaihowa To'abihetena Yesu weyahina, 'aleleleyawa 'omi mePilipai, Yesu Keliso 'ina tohekalesiyao, ta wete 'imi tohanugetao ta 'imi dikoniyao mahetemiyao, ² Tamada Yehoba eema Bada Yesu Keliso 'idi helauwega tuwa wamiya yaliyaya.

Paulo 'ina 'ahwanoi mePilipai weyahidi

³ Tuta mabwaiyana Yehoba 'oina yahelau, 'eguma tutaina yanuwatuhugomi, ⁴ ma'igu yaliyaya weyahimi, 'igu 'ahwanoyao 'oidiya, ⁵ ma'igu loyauwedo 'ama lema 'oimiyega 'alobediya, tetela bwebwe'ana 'ana hepwaile hauhawega ta nige, weyahina.

⁶ Wete ma'igu hemisa 'abehega Yehoba 'ina paihowa bwebwe'ana 'ihelaineya 'atemiya, 'abwa nata tauna 'ilosalohi Yesu Keliso 'ina sabwelo madouna 'oina.

⁷ Moisa tuwa, 'ilobwaineya ma to'aha gidemusa weyahimi yalolotoho, eema nuwagu wete wa'eweya, weyahina 'omi mahetegwao Yehoba 'ilemelemegita bewa tuwa deliya yamiyamiya, ma 'ilemelemegita wete wasa bwebwe'ana 'ana he'ita ma 'ana 'abihewaiwai 'oidiya.

⁸ Yehoba wete 'isanasanapugau 'abehega Yesu Keliso 'ina helauwega nuwanuwagu 'omi, ⁹ eeta ya'ahwa'ahwanoi weyahimi ta 'abehega wahehelau hilegomi ma 'oimiya helau 'imadou ma'imi sinasinapu ta wete ma'imi sanapu moisa, ¹⁰ ee 'oinega nuwatuhi bwebwe'adi wahesinuwanedi, ma 'ane Keliso 'ina sabwelo 'abwa 'oina mumugami bwebwe'ana ma 'ehauna, ¹¹ ma'imi paihowa bwebwe'adi Yesu Keliso 'ina waiwaiyega, ta weyahidi tomota Yehoba sihepwatuwe ma si'ahwa bwebwe'ane.

Paulo 'ina 'atetagwala Keliso 'oina

¹² Ciyagwao, nuwanuwagu ma wasanapu 'abehega mwauwedi yaloba pwaiidiya ee 'oidiyega wasa bwebwe'ana 'i'elelewana tomota baibaiwadi 'oidiya.

¹³ Coinega tupwa bewa 'oina Sisa 'ina tolo'alehao ma tomota mabwaiyadi sihesagoha pwaiya 'abehega Keliso weyahina silagugauwa deliya. ¹⁴ Ta wete 'iyadao mabwaiyadi 'igu miya deliya si'iteya ma sihetahetape-

wa Bada 'ina paihowa 'oina, ta Yehoba 'ina gwae sihepwaile ma'idi 'atepatu.

¹⁵ Tupwadi tologuguyao he'ipi'ipiyega silologuguya Keliso weyahina, ma tupwadi wete helauwega silologuguya, ¹⁶ sisanapugauwa deliya yamiyamiya wasa bwebwe'ana 'ana he'ita weyahina, ¹⁷ ma hesi tohe'ip'ipiyedi nuwanuwadi ma nuwagu sigihegaladi bewa tuwa deliya yamiyamiya, 'oinega 'idi 'abowega Keliso tetelina siguguyae taudimo 'adi gilagata weyahina.

¹⁸ Ma tuwa Keliso ina wasana 'ana loguguya baibaiwana weyahina yayaliyaya, 'eguma 'abowega bo nuwana gwae moisega, yayaliyaya tuwa. ¹⁹ Ma wete yayaliyaya, weyahina yasanapuya 'abehega Yesu Keliso yaluyaluwana 'ina lema 'oinega ta 'imi 'ahwanoyao weyahigu 'oidiyega nata lema yaloba miyamwau bewa 'oinega.

²⁰ Taugu wete yahehemisa ma wete yanuwatuhu yahiya 'abehega geya'abwa yadebadeba mwadina, ta hesi yanuwatuhu yahiya 'abehega ma'igu 'atepatu bewa tuwa ma sauga mabwaiyana Keliso sanina yagihe-madouwe, nuwana 'igu miya mayawasigu bale'u 'oina, nuwana 'igu 'amasa 'oina.

²¹ Ceguma yamiya bale'uwa beno Keliso ba'idagu, ma hesi 'eguma ya'amasa beno Keliso 'oinega lohep-oseyana yaloba. ²² Ceguma bale'uwa yamiyamiya 'igu paihowao bwebwe'adi silatulatu Keliso weyahina, 'oinega geya yasanapu to'aha nuwanuwagu ma yahesinuwe. ²³ Weyahina ginaula 'eluwa 'oidiyega 'adi hesinuwa 'oiguwa mwau hedada. Nuwanuwagu ma bale'u bewa ya'ebesine ma Keliso mahetegu 'amiya, beno 'ebe yaliyaya madouna. ²⁴ Ta hesi 'ilobwainegauwa ma bale'uwa yamiyamiya eema 'oinega 'ane yalemelemegomi.

²⁵ Coinega yasanapu bwaibwainiya 'abehega 'omi mahetegwao tamiyamiya, ma yalemelemegomi eema wayaliyaya 'imi hemisa Keliso 'oina weyahina. ²⁶ Eema 'abwa 'igu habo'ena hila 'oina, wayaliyaya madouna, beno Yesu Keliso 'ina lema 'oida. ²⁷ Ta hesi wa'itayahigomi ma 'ane 'imi paihowao 'oidiyega tomota Keliso tetelina si'ahwa bwebwe'ane, eema 'eguma yahabo'enegomi, bo nuwana 'eguma yamiya hila, tuwa wasami bwebwe'ana yahesagohe 'abehega ma'imi 'atetagwala watoholo pa'ala, ta ma'imi nuwatuhi mahemahetena eema 'oinega wahetahetapewa wasa

bwebwe'ana 'ana hemisa weyahina,²⁸ ma geya'abwa wete wamatamatauta 'ami 'alehao 'oidiya. Ma 'eguma 'ami 'alehaowedi 'imi 'atepatu si'ita, beno taudi sisana-pu moisa 'abehega sida hesilae, ma 'omi 'abihetena waloba Yehoba 'oinega.

²⁹ Weyahina Yehoba 'itagwala pwaiya 'oimiya ma Keliso 'oina wahemihemisa, ma tauna wete weyahina wa'emuyamuya,³⁰ taugu gidemusa 'igu lo'aleha Keliso weyahina 'agu muyao wa'itediya, ta bewa tuta wahesagohediya, ta 'omi wete 'imi lo'aleha ma 'ami muyao gidemusa waloba 'esedi.

Nuwasulu

2 Togidega, Keliso sawasawahina 'igihe 'atepatugi-ta, nuwana 'ina helau 'igihe waiwaiyegita? Togidega yaluyaluwa Tabuna sawasawahina 'ihe'iya'yaguwega, ma 'oinega tahelau hilegita ma tahe'ate muya-muyaegita? ² Ceguma gidemusa, 'ilobwainegomiya ma wanuwatuhu mahemahetena ma wahelau hilegomi 'omi, yaluyaluwami ma 'atemi 'idi he'aigeda 'oinega, ta 'imi helauina weyahina, 'ane yayaliyaya moisa.

³ Geya'abwa wanuwauwa hane, nuwana wahehe'ip-i'ipi, ma hesi wanuwasulu ma 'iyamiyao sanidiyao wagilagasaki. ⁴ Ma geya'abwa waboi 'imi paihowa weyahina wanuwauwa, ta hesi 'iyamiyao 'idi miya bwebwe'ana weyahina wanuwatuhu.

⁵ Cilobwainegomiya ma 'imi nuwatuhuwao Yesu Keliso 'ina nuwatuhu gidemusa. ⁶ Yesuina Yehoba, ma genuwana ma 'ihetoloina, ⁷ ta hesi Yehoba 'ina wasawasa 'i'ebesineya, ma 'ili'uwa bale'uwa eema 'iheloheya masiha, hewali 'aigeda gidemusa. ⁸ Ciheloheya ta 'inuwasuluwa eeta 'itagwaleya 'iboinamo ta 'i'amasakelese 'oina.

⁹ Coinega Yehoba Yesu 'i'abihaneheya, ma wete sani-na 'i'abihaneheya sani mabwaiyana tabwanidiya, ¹⁰ ta 'oinega tauna sanina weyahina megalewa ma mebale'u ma wete to'amasao eema mabwaiyada ta'e-tuluha 'oina, ¹¹ ma ta'ahwa moisa'e 'abehega Yesu Keliso tauna Badaina, ta wete Tamada Yehoba tahep-watuwe.

Casilala mebale'u weyahidi

¹² Ciyagwao 'omi hematamatana lamuna. Mwalo mataguwa wahematamatana, ta bewa tuwa 'oimiyega yamiya bwaga, ma tuwa 'abwa wahematamatana moisa. Coinega 'ilobwainegomiya ma Yehoba wamataute ta wete watoho waiwai ma 'ina 'abihetena waloba, ¹³ weyahina Yehobaina 'atemiya 'ihetahetape-wa, ta 'abehega tauna 'ina nuwatuhuwega 'omi wanuwatuhu ma wapaipaihowa. ¹⁴ Eema 'imi paihowa 'oidiya ma 'imi tagwala wapaihowa ta geya'abwa ma 'imi lowahi'wata walolomugi, ¹⁵ ma hesi 'abehega 'omi Yehoba natunao bwebwe'ami ma 'ehaumi, ta geya wete 'imi galamo ma mebale'u 'idi mayale 'omi. Weyahina taudi 'idi mumuga guguyou ma galadi.

¹⁶ Ciyagwao, wasa bwebwe'ana wa'abiyahi momosi ma 'oinega yawasimi miyamiya hatayana waloba, ma

tutaina Keliso 'ihilama taugu yayaliyaya weyahimi. Genuwagu ma 'igu paihowa 'oimiya 'adi mudala.

¹⁷ Wete 'eguma 'agu 'alehao 'i'iunamo silohe'amasi-gau, gide sipwaoliyegau, tuwa yayaliyaya, ma 'omi wete wada yaliyaya. Mwalo tutaina Yesu wahemiseya 'ana 'ita gidemusa wapwaopwaoli Yehoba 'oina, ma 'eguma ya'amasana, 'igu 'amasaina 'omi 'imi pwaoliyedi 'iloheseyanedi. ¹⁸ Coinega 'ilobwainegomiya, ma 'omi ma taugu tayaliyaya hegogona.

¹⁹ Yanuwatuhuyahi 'abehega Bada Yesu 'ina lemega sawasawahina tuta 'i'iuna 'oina Timoti yahewaseyawa, ma 'ane wasami 'itaueyama 'oiguwa, ma weyahimi yayaliyaya. ²⁰ Timoti 'iboinamo 'imi miya weyahina 'inuwanuwatuhu madouna, ²¹ ma 'iyamo 'agu tolemao baibaiwadi taudimo weyahidi sinuwatuhuhu, ta geya Yesu Keliso 'ina paihowa weyahina sida nuwanuwa. ²² Ta Timoti wasanapuya 'abehega loheya bwebwe'ana, ma tuwa gidemusa natugu mahetegu wasa bwebwe'ana weyahina 'ahehetapewa waiwai.

²³ Coinega 'eguma tutaina 'agu loina yahesagohe, nuwanuwagu ma Timotiina yahetuneyawa 'oimiya.

²⁴ Ta wete yahemisa 'abehega Bada 'ina lemega tuta 'i'iuna ma taugu wete yatauyawa yahabo'enegomi.

²⁵ Ta bewa tuwa 'igu nuwatuhu 'abehega 'ilob-waineya ma Epapilodito yahetune hileyawa 'oimiya, tauna tasigu ta mahetegu 'apaipaihowa, tuwa gide 'alolo'aleha Yesu Keliso weyahina. Epapiloditoina mwalo 'agu lema 'oimiyega 'itaueyama, ²⁶ eeta bewa tuwa nuwanuwana 'omi, ma tutaina mwalo 'ina lohala wasana wahesagoheya, 'ebwa tauna 'inuwanuwatuhu ma 'abehega geya'abwa 'omi wa'ate'ateyoho 'ina lohala weyahina. ²⁷ Moisa 'ilohala madouna, ma 'iyamo Yehoba 'i'atemuyemuyeya, ma wete taugu 'i'atemuyamuyaegauwa, weyahina 'eguma Epapiloditoina 'i'amasana nata yanuwagala moisa.

²⁸ Bewa weyahina nuwanuwagu madouna ma yahetuneyawa, ma wa'ita hila 'abehega ma'ina bwebwe'ana, ma tauna weyahina wayaliyaya, ta wete 'abehega taugu 'igu 'ateyoho 'igumwala. ²⁹ Eeta 'eguma to tuta 'ilatuwa 'oimiya, Bada saninega wabwauwe ma 'imi yaliyaya 'oina. Ta tupwadi Bada 'ina topai-howao, 'eguma sitauyawa 'oimiya, wahe'asisiyanedi gidemusa Epapiloditoina. ³⁰ Moisa tuwa, Epapilodito Keliso 'ina paihowa 'oina lohalega 'i'iunamo ma 'i'amasana, weyahina 'omi geya sawasawahina ma walemegau, ma Epapiloditoina 'ipasima ta 'ilemegau, eeta 'oinega lohalaina 'ilobeya.

Mumuga bwebwe'ana weyahina

3 Ciyagwao, 'ilobwainegomiya wete ma 'ida Bada 'oina wada yaliyaya. Mwalo 'ami loina yaleleyawa, ta bewa tuwa wete nuwanuwagu ma yalele hilawa, ma 'oinega wamiya bwebwe'ana.

² Wa'itayahigomi galagalaidi 'idi mumuga gide tuwa 'edewa 'oidiyega, taudi 'adi 'ila'ilala si'upwa'upwa 'wapidiya. ³ Ma hesi tauda 'ada 'upwa 'ateda, ta geya 'wapida, 'eguma Yehoba 'oina ta'etuluha yaluyaluwanega, eema Yesu Keliso namo tahep-

watuwe, ma sahena wasawasa bale'u 'oina tahe-hemisa. ⁴ Moisa tuwa, sawasawahigu ma wasawasa bale'u weyahina yagwae hane, weyahina taugu sanigu tomota baibaiwadi sanidiyao 'ihane sinediya, ⁵ weyahina taugu gwama Isileli moisa, 'igu susu Beniyamina, eeta sabwelo 'eit 'igu li'u mulina 'igu 'ebeselolo 'wapina si'upweya, gide meYudiya 'ima 'ila'ilala, eema wete Palisiyao 'idi loinao yamuliyediya moisa.

⁶ Eeta yahetapewa madouna tohekalesiyao yagihe 'am'amnediya, ta geya 'eta wete Mosese 'ina loinao yaligeligehi. ⁷ Ma hesi saniguina madouna ya'ahwa ginaula besobesoweya, weyahina Keliso namo 'oina yatagwalegauwa. ⁸ Moisa tuwa, 'igu Bada Yesu Keliso 'ana sanapu bwebwe'ana hedada, eeta wasawasa bale'u 'ibwebwe'ana sinediya, 'oinega wasawasaedi ya'ahwa ginaula besobesowediya, eeta Keliso weyahina ginaula mabwaiyadi yaulediya ta ya'ahwa galaediya, weyahina nuwanuwagu Keliso namo, ⁹ ma wete nuwanuwagu Keliso mahetegu 'amiya, geya 'abehega taugu 'igu mumuga dumwadumwalunega, bo Mosese 'ina loinao 'oidiyega, ta hesi hemisa Keliso 'oina weyahina, beno 'ida mumuga dumwadumwaluna Yehoba 'i'ebwaegita 'ida hemisa Keliso 'oina weyahina. ¹⁰ Nuwanuwagu wete Keliso yada sanapu ma 'ina toholohila 'ana waiwai yalotoho, ta 'ina muya wete tauna gidemusa yada lotohodi, wete gide 'igu 'amasaga gide tauna, ¹¹ ma 'oinega, 'eguma sawasawahina 'amasega taugu wete yatoholo hila.

¹² Geya 'abehega toholo hila yalobeya, geya wete 'igu mumuga mabwaiyana sibwebwe'ana, ta hesi bewa 'igu 'ebe masiina, ma 'abehega ya'abiyahi, weyahina nuwatuhu bewa weyahina Yesu Keliso 'i'abiyahi pwaigauwa. ¹³ Ciyagwao, geya yagwaegwae 'abehega ya'abiyahi pwaiya, ta hesi 'igu nuwatuhu 'aigeda tuwamo, 'oinega nuwatuhu muliguwa yanuwanaidedi, ma to'aha mataguwa weyahidi yatoho waiwai, ¹⁴ beno 'ebe masiina, Yehoba 'ana maisa galewa Yesu Keliso 'oinega. ¹⁵ Coinega mabwaiyada bewa gidemusa tada nuwanuwatuhu mahemahetena, 'eguma 'ida nuwatuhu simatuha pwaiya. Ta wete 'eguma to'aha weyahina 'imi nuwatuhu hagana, ginaulaina lamuna Yehoba wete 'abwa 'ihe'ita 'oimiya. ¹⁶ Ma 'iyamo 'ilobwainegita ma ginaulaedi talobediya ta'abimomosidi.

¹⁷ Ciyagwao mabwaiyami wahe'au'aunawegau, ma taiyawedi taudi 'idi mumuga gidemusa taugu, 'oidiya wa'ebubuna, ma 'omi wete gidemusa wamumuga 'esa. ¹⁸ Ma 'iyamo tomota tupwana baibaiwadi 'idi mumuga 'oinega Keliso silo'aleheya, tauna Kelisoina weyahida 'i'amasaga kelose 'oina. Tolo'alehaowedi mwalo yahepwailediya 'oimiya, bewa tuwa wete ma'igu dou yalohila, ma galaedi 'oimiya yahepwailedi. ¹⁹ Taudi nata 'abwa 'ebelosaloha 'oina sihesilae, weyahina 'idi hemisa gamwa seseha weyahina, ma nuwatuhu 'ebe debamwadinao sihepewatuwedi, weyahina nuwatuhu bale'umo nuwanuwadi. ²⁰ Ma tauda hesi 'ida tupwa galewa, eema nage 'oinega 'ada To'abihetena, tauna 'ida Bada Yesu Keliso, 'abwa 'ihilama, ta tauna weyahina tayamwayamwa. ²¹ Ma tutaina 'ihilama

wahida 'ida buidi, nige we'awe'adi, ma 'ida buidi gide tauna wahina waiwaina ta 'ehauna gidemusa, ma 'ina paihowaina bewa tauna 'ina waiwaiyega, weyahina tauna sawasawahina ma ginaula mabwaiyadi 'oidiya 'i-hetoloina.

⁴ Ciyagwao nuwagu wa'eweya moisa, ta yahe-lauwegomiya, ma 'abehega 'omi 'igu 'ebe yaliyaya moisa, nuwanuwagu ma loguguyaedi wamuliyedi, ma 'oidiyega watoholo pa'ala, 'ida Bada weyahina, ta tauna mahetemi.

Loguguya

² Comi wahiwahine sanimi Yu'odiya ma Sinitiki ya'ahwa'ahwanoi 'oimiya ma wada 'ahwa 'iya'iyagu hila, 'ida Badaina nuwanuwana gidemusa. ³ Cowa wete tohanugeta, 'owa 'iyagu moisa ya'ahwanoi 'oiuwa ma wahiwahineyedi 'ulemedi, weyahina mwalo taudi mahetegwao 'apaihowa mahemahetena, wasa bwebwe'ana 'ana hepwaile 'oina, ta wete Kelemeniti ma tupwadi wete 'agu tolemao mahetemayao 'apaihowa, taudi sanidi yawasi bukiina 'alona leleleina.

⁴ Tuta baibaiwana 'oidiya wada yaliyaya 'ida Bada weyahina, ta wete yahegwae hilegomi 'abehega wayaliyaya. ⁵ Cilobwainegomiya ma tomota mabwaiyadi 'imi he'alama'i'ita sida sanasanapu, weyahina 'i'iuunamo 'ida Badaina 'ina sauga hilama.

⁶ Geya'abwa 'aigeda to'aha weyahina wanuwauwa, ma hesi ma'imi loyauwedo ginaula mabwaiyadi weyahidi, Yehoba 'oina wa'etuluha, ta 'imi nuwatuhuwao weyahidi wa'ahwanoi, ⁷ ma Yehoba 'ina lemao tomadou hedada 'oidiyega 'abwa 'igihe yaliyayegomi, ma 'oinega Yesu Keliso mahetemi 'ate-mi ta 'imi nuwatuhuwao sibwebwe'ana.

⁸ Ciyagwao, bewa 'aigeda wete loguguya 'abehega wada nuwatuhu ginaula moisadi ma'adi he'asisi weyahidi, ma ginaula dumwadumwaludi weyahidi, ma ginaula 'ehaudi weyahidi, ma ginaula 'adi 'ita 'ausaladi weyahidi, ma ginaula helahelaudi weyahidi, ta 'eguma to'aha bwebwe'ana 'oidiya bo nuwana 'ebe hepwaile 'oidiya. ⁹ Comi wada he'au'aunawegau, 'igu paihowao wa'itediya, ta 'igu gwaeyao ta 'igu he'itao wahesagohediya ta wasanapudiya. Coinega Yehoba ma'ina nuwadaumwala mahetemi nata wayaliyaya.

MePilipai 'idi helau Paulo 'oina

¹⁰ Cida Badaina 'igihe yaliyaya pwaigauwa, weyahina bewa tuwa wa'atemuyemuyegauwa. Moisa mwalo nuwanuwami ma walemegau, ma 'iyamo geya 'eta 'eda wada lobeya.

¹¹ Ta hesi geya'abwa yalolomugi 'igu miya mwau mwalo 'oidiya weyahidi, weyahina yasanapu pwaiya sawasawahigu miya mabwaiyadi 'oidiya ma'igu yaliyaya tuwa, ¹² nuwana miya mwau 'oidiya nuwana 'ebe yaliyaya 'oidiya, nuwana tuta 'eli'eli, nuwana 'eguma ma'agu gomale, nuwana yahewasawasa, nuwana yahewewelohe, ¹³ sawasawahigu miya mabwaiyana 'oidiya yada yaliyaya tuwa, weyahina tauna mahetegu

'igihe waiwaiyegauwa. ¹⁴ Ma 'iyamo 'igu miya mwau bewa wagihe malamalai pwaiya 'imi lemega, ta weyahina yaloyauwedo madouna 'oimiya.

¹⁵ Comi mePilipai wasanapu pwaiya 'abehega wasa bwebwe'ana 'ana hepwailla nugeta 'oimiya 'oina, tutaina Masidoniya ya'ebesineya, eeta geya 'eta 'asa tohekalesiyao 'idi 'ehele 'oinega silemelemegau, 'adi lema 'oiguwega 'ana maisa weyahina, ma hesi waboimo mePilipai walemegauwa. ¹⁶ Moisa tutaina mwalo Tesalonaika 'oina yamiyamiya 'agu lema ma'aigeda ta muliyetega heluwena wete wa'ebwae-gauwa.

¹⁷ Cigu gwae bewa geya 'abehega nuwanuwagu 'ehele wada 'ebwaegau, ma hesi 'abehega 'imi 'ehele huwaina 'oimiya 'ida madou, 'ami lema moisa weyahina. ¹⁸ Ma 'imi 'eheleina Epapilodito 'itauyeyama, mabwaiyana yalobeya 'imaha tasitasiwa, gide 'ane 'imi

pwaoli bwebwe'ana Yehoba 'oina, wagabu pwaiya eeta mahaina bwebwe'ana Yehoba 'inisoya, ta weyahina 'iyaliyaya.

¹⁹ Coinega 'igu Yehobaina 'imi nuwatuhuwao mabwaiyadi nata 'i'ebwaegomi, beno tauna 'ina wasawasa baibaiwa hedada Yesu Keliso 'ina paihowao 'oidiyega.

²⁰ Coinega 'ida Yehoba Tamadaiina tada hepwtuwe hataya. Emeni.

²¹ Cigu helau Yesu Keliso 'ina tohekalesiyao mabwaiyadi 'oidiya. Wete 'iyagwao 'ebwa mahetegwao 'amiyamiya 'idi helau 'oimiya. ²² Ma tohekalesiyao tau-di Sisa 'ina hada sipaipaihowa, ma tohekalesiyao mabwaiyadi wete 'idi helau 'oimiya.

²³ Bada Yesu Keliso 'ina helauwega yaluyaluwami si-da miya bwebwe'ana.

Taugu Paulo.

Kolose

Tohe'ita 'abo'abo meKolose siguguyediya, sigwaeya, “Yesu Keliso geya sowasowahina ma 'i'abihetegita 'ida pui mabwaiyana 'oidiyega. Tauna 'ina waiwai tupwana, ta 'ilobwainegita tupwadi 'ebe hemisao wete tamuliyedi.” Coinega meKolose 'idi leta bewa 'alona Paulo guguya dumwaluna 'i'ebwaediya, 'igwaeya, “Yesu Yehoba Natuna, Tohewaiwai hedada, taboinamo tauna ginaula mabwaiyana sowasowahina.

Loyauwedo

1 Taugu Paulo, ma Yehoba 'ina hesinuwege yahetohewpaila Yesu Keliso weyahina, ta tasidai Timoti 'i'abihetegauwa, 'oinega 'imi leta bewa yaleleyawa, ² 'omi meKolose, Yehoba 'ina bodao, ma Keliso 'ana tohemisao, 'oimiya. Tamada Yehoba 'ina helauwege tuwa wamiya daumwala.

Paulo meKolose weyahidi 'iloyauwedo

³ Sauga mabwaiyana 'ima 'ahwanoi Yehoba 'oina, tauna 'ida Bada Yesu Keliso Tamana, ma 'anuwanuwa tuhugomi ta weyahimi 'aloloyauwedo. ⁴ Weyahina wasami 'ahesagoheya, 'abehega Yesu Keliso wahemisaeya, ma tohekalesiyao mabwaiyadi wahelauwediya. ⁵ Weyahina wanuwatuhu yahiya 'abehega 'imi 'ebe yaliyaya 'abwa waloba galewa, gide wasaina moisa mwalo wahesagoheya.

⁶ Wasaina wahesagoheya ta sauga bewa tupwa mabwaiyadi 'oidiya 'ihehemadou ma 'ihuwahuwa, 'omi gide saugaina Yehoba 'ina helau wahesagoha nugeteya Epapila 'oinega, ma wa'ahwa moisaeya. ⁷ Moisa, 'iyada Epapilaina loheya bwebwe'ana, 'oinega wasaina 'ihe'ita nugetegomiya. Weyahina tauma 'ihemiyalaemaiya ta 'ihehetapewa Keliso weyahina 'oimiya. ⁸ Eeta Epapilaina Yaluyaluwa Tabuna 'ana helau 'atemiya 'ihewpaila 'oima.

Keliso 'ina paihowa

⁹ Saugaina wasami 'ahesagoha nugeteya 'ana siga bewa, 'ima 'ahwanoi weyahimi geya 'ada lolaguwa. Ma hesi Yehoba 'oina 'a'ahwa'ahwanoi ma 'oinega Yaluyaluwa Tabuna 'i'abihenuwa sabwalenigomi, ta 'ane wasanapu bwaibwaini to'aha 'ina nuwatuhu weyahimi. ¹⁰ Ta 'imi paihowaedi 'oidiyega 'ida Badaina wa'abihe yaliyaya. Ma wete mumugami bwebwe'ana 'ihuwahuwa, ta Yehoba 'ana sanapu 'oimiya 'ihe-madou.

¹¹ Ma wete tauna 'ina waiwai madounega 'i'abihe waiwaiyegomi, ma 'imi paihowa mabwaiyadi 'oidiya wahe'alama'i'itanegomi, ma watoholo pa'ala, ta wete ma'imi yaliyaya, ¹² waloyauwedo Tamadai 'oina, weyahina tauna 'ina tagwalega tupwa 'asi'asilalaina 'oina tamiyamiya, 'ina tomotaiyao ba'idadao. ¹³ Moisa,

tupwa guguyou 'oinega 'i'etolihasingita ma 'ilagubuigita Natuna 'ina 'ebeloina bwebwe'ana 'oina. ¹⁴ Weyahina tauna 'oina 'etolihasa talobeya, beno 'ida pui 'oidiyega 'ibuyogita.

¹⁵ Tauda geya sawasawahida ma Yehoba ta'ita, ma hesi 'ana 'ita tuwa Natunaina, ma Yehoba 'ana paipaihowa mabwaiyadi Natunaina 'ihane sinediya.

¹⁶ Weyahina Natunaina ginaula mabwaiyadi galewa ta bale'uwa huhudi, ginaulaedi ta'ita'itadi ma ginaulaedi geya tada 'itediya, gide aneloseyao bo toloinao wai-waidi bo yaluyaluwao, mabwaiyadi Yehoba 'ipaihowediya Natuna 'ina paihowega, ma Natunaina weyahina. ¹⁷ Ma tuta nugenugeta 'oina mulina ma ginaula mabwaiyadi geya silatu, ma nugeta Natuna 'imiyamiya. Ta Natunaina 'ina waiwaiyega ginaula mabwaiyadi sipaipaihowa.

¹⁸ Tauda tohekalesiyao gide tuwa yahunao ma tauna debada, ma tauna 'ebehegaina, ta tauna wete totohologo hila nugenugeta 'amasega. Ma 'oinega ginaula mabwaiyadi 'ilohane sinediya. ¹⁹ Yehoba 'ina nuwatuhu gide ma 'ina waiwai ta 'ina mumuga mabwaiyadi 'oidiyega Yesu 'ilohemaheya. ²⁰ Ta Yesu kelose 'oina bweyahina 'ina dauwege ginaula mabwaiyadi bale'uwa ma galewa simiyawasiya 'i'ewedima Yehoba 'oina sabi he'iyaiyagu hila.

²¹ Comi wete mwalo wamiya wasiwasiya, ta 'imi nuwatuhuege Yehoba walo'aleheya, 'oinega wamumuga galagala. ²² Ta Yesu wahina 'ina 'amasa 'oinega 'i'ewegomiya ma 'oinega Yehoba ba'idamiu wah'e'iyaiyagu hila, ma'imi mumuga bwebwe'ana ma dumwaluna matana. ²³ Beno 'eguma 'imi hemisa sahena 'iwe'awe'a, ma 'eguma watoholo pa'ala wasaina bwebwe'anaina wahesagoheya 'ana hemisa 'oina, ma sahena wa'ebe'ebesine. Wasaina 'ana lohatoto tomota mabwaiyadi bale'uwa sihesagoha pwaiya, ma taugu Paulo 'ana tohepwaila 'aigeda.

Paulo 'ina paihowa tohekalesiyao weyahidi

²⁴ Coinega sauga bewa 'agu muya yalobaloba 'omi weyahimi, ma tuwa ma'igu yaliyaya. Taugu wahigu 'ina muya ma Keliso 'ina muya 'ilohegogoneya ta 'i-madouwa, tohekalesiyao weyahidi, beno taudi Keliso wahina.

²⁵ Eeta tohekalesiyao 'omi weyahimi taugu wete Yehoba 'ina loinega yahetopaihowa, ma 'oinega Yehoba 'ina gwae yahehepwaila latuhe. ²⁶ Gwaeina mwalo tubudao 'oidiyega 'idahweya, ma tuta bewa 'ilagu latuheyama 'ina tomotaiyao tauda 'oida. ²⁷ Weyahina Yehoba nuwanuwana ma sanapu bewa mwalo dahwadahwaina ma bwebwe'ana hedade, 'abehega 'ilagulatuhe 'omi ganamuli 'oimiya, beno Keliso nuwamiya 'imiyamiya, ma tauna 'oinega wanuwatuhuyahi 'abehega tupwa wasawasa 'oina waluhu. ²⁸ Tauna Keliso 'ahehepwai, ma 'ima sanapu moisa 'aloguguya ta 'ahehe'ita tomota mabwaiyami 'oimiya, ma 'abehega Keliso 'ana tohemisao 'omi ma 'a'ablatuhegomi mamumugami mabwaiyana bwebwe'ana ta matuwana. ²⁹ Bewa weyahina yahehetapewa, ta yahewaiwai, tauna 'ina waiwai nuwaguwa 'i'ebwae-gauwa 'oinega.

2 Nuwanuwagu ma wanuwa sabwalena 'abehega taugu yahetahetapewa madouna 'omi weyahimi, ma wete Leodisiya weyahidi, ma wete taudi 'abwa geya si'itegau weyahidi. ² Ma 'ane wete taudi helauwega sihe'iyaiyagu moisa, ma'adi lotohona bwebwe'ana ta ma'idi sanapu moisa, 'oinega siyaliyaya madouna, weyahina sanuwa sabwalena sanapuina mwalo dahwadahwaina, beno Keliso. ³ Ma Keliso 'oina sonoga ma sanapu mabwaiyana simiyamiya, beno 'ida wasawasa madouna.

⁴ Bewa yagwaegwae ma 'oinega sahena hali tomota 'idi gwae hotohotodiyega si'abo'abowegomi. ⁵ Sauga bewa wahigu 'imiya bwaga 'oimiyega, ta 'igu nuwatuhi 'oimiya 'imiyamiya, 'oinega yayaliyaliyaya 'imi miya bwebwe'ana ma'imi hemisa waiwai Keliso 'oina weyahina.

Keliso ba'idadai

⁶ Bada Yesu Keliso 'oina 'atemi watagwala pwaidiya, 'oinega 'ilobwainegomiya ma tauna 'ina waiwaiyega watautauya. ⁷ Weyahina Keliso 'imi hemisa huhuna, ta 'ana 'abihemadou, ta 'ana 'abihepa'ala, gide 'ahe'itegomiya, ma weyahina waloyauwedo madouna.

⁸ Gesowana teya 'i'abowegomi tomota 'idi sanapuwega, weyahina sanapuwedi ginaula bwagabwaga bale'uwega, ma geya Keliso 'oinega. ⁹ Weyahina Keliso 'iboi 'oina Yehoba 'ina waiwai ta 'ina mumuga mabwaiyana simiyamiya. ¹⁰ Ta Keliso 'oinega bwebwe'ana moisa waloba pwaiya, tauna aneloseyao ma hi'ahi'a 'ihewaiwai sinediya ta 'iloina sinediya.

¹¹ Ma wete Keliso 'oinega 'ami 'ila'ilala walobeya, gide 'upwa, geya 'wapimi 'oina, ma hesi bale'u mumugana 'atemiyega 'i'upwa yahuleya. ¹² Coinega Keliso ba'idamiu babitaiso wa'eweya gide 'amasa, ta wete Keliso ba'idamiu 'imi babitaisowega watoholo hila. Weyahina Yehoba 'ina waiwai wahemisaeya 'abehega Keliso 'amasega 'i'abihetoholo hileya.

¹³ Comi mwalo geya 'wapi'upwa* waloba, ta 'imi puiyau weyahidi gide 'ama'amasimi, ma hesi Keliso ba'idadai yawasi bwebwe'ana Yehoba 'i'ebwaegita, beno 'ida puiyedi 'inuwasamudiya. ¹⁴ Eeta 'ida lowaga

'ana loina mwauna 'i'upwa yahuleya, ma 'ana kelose 'oina 'itutu hepa'iya. ¹⁵ Ma wete welabanao ma yaluyaluwa galadi gide hi'ahi'a 'i'abi suluhediya ma 'ana keloseyega 'adi debamwadina 'ilaguya, ta 'ihewaiwai sinediya.

¹⁶ Coinega sahena 'eta taiya 'i'ahwa'ahwa galagalae-gomi 'ami bo nuwana 'ami we'aha weyahidi, 'eguma 'omi 'adi bwabwale geya wapaihowadi, nuwana wai'ena 'ehauna 'ana sauga, bo nana Sabati 'oidiya. ¹⁷ Ginaulaedi ma'ama'ayau tuwa, ma 'adi moisaina Keliso tauna. ¹⁸ Coinega sahena 'eta taiya 'i'ahwa'ahwa galagalae-gomi weyahina 'omi geya watapwa tapwalolo ma'imi nuwasulu aneloseyao 'oidiya. Weyahina tomo-taedi 'adi sanapu nihiyega weyahidi sigagasa, ma sinuwahane mumuga bale'u 'oidiyega. ¹⁹ Ma hesi Keliso 'ana nuwatuhi geya 'oidiya, tauna debada, ta tauda yahinao gide nimana nana 'ahena, wahina 'aigeda tuwa. Wahinaowedi sipaipaihowa 'aigeda wahi 'ana bwebwe'ana weyahina ma 'imadomadou, ta 'ana madouina Yehoba 'ina paihowega.

Keliso 'oinega yawasida 'ehauna

²⁰ Mwalo wa'amasa Keliso ba'idamiu, 'oinega mumuga gogo gabulena 'ana loina 'oimiya 'ilolaguwa, ma to'aha weyahina 'abwa wapaipaihowa gide gogo gabulena mumugana. ²¹ To'aha weyahina tomota 'idi he'itao ta 'idi loinao wahehematamatedi 'abehega gesowana 'e'ahai hehe'asisina wa'abi'abitohodi bo walolotohodi. Ta ginaulaedi sawasawalidi ma 'eguma tahepaihowedi, nata sigumwala.

²² Moisa, loinaedi 'adi 'ita gide sanapu moisa, weyahina 'adi tomuliyaowedi ma'idi he'asisi ta ma'idi nuwasulu sipaipaihowa, ta wete wahidi sihemuyedi; ma tuwa geya 'eta 'idi waiwaimo, ma hesi wahidi 'idi nuwatuhi dahwana 'iloinaedi.

3 Yehoba Keliso ba'idamiu 'ihetoholo hilegomiya, 'oinega galewa ginaulaedi wa'ebesedi, nobwa Keliso 'oina Yehoba 'ina 'ebeulega galewa 'imiyamiya. ² Wete 'imi nuwatuhiwao walagudi galewa ginaulaedi 'oidiya ma sahena gabula ginaulaedi 'oidiya. ³ Weyahina bo'i wa'amasa, ma bewa tuwa yawasimi Keliso ba'idamiu Yehoba 'oina. ⁴ Weyahina yawasida bwebwe'ana Keliso 'oinega ta'eweya, 'oinega 'abwa tutaina Keliso 'ilatuma, 'omi wete Keliso ba'idamiu walatu 'ina 'asilala wasawasa 'oina.

⁵ Coinega gogo gabulena mumugana 'oimiya walohe'amasidi, beno logwali, pui, ma henuhenuwa galadi ma hewasawasa, beno hali 'ebehemisao 'adi tuluha.

⁶ Ma nuwatuhiwedi bewa weyahidi 'abwa Yehoba 'igamwasowalegita. ⁷ Moisa, mumuga galadiyedi mwalo wapaihowediya. ⁸ Ma hesi sauga bewa 'oina 'ilobwaineya ma walogwahatedi, beno 'aleha ma gamwasowala ma he'ipi'ipi, ma sinala, ta 'ahwa galagala. ⁹ Ma wete sahena wa'e'abo'abo 'iyamiyao 'oidiya, weyahina bale'u mumugana walogwahateya. ¹⁰ Ta mumuga 'ehauna walobeya, weyahina 'ada topaihowaina sauga mabwaiyana 'i'abihe 'ehaugita, ma 'ane tauna wasanasanapu ma mumugana wahe'au'aunaowe.

¹¹ Coinega geya 'eta wataha 'imiyamiya ma 'abehega wagwae "Yudiya boda hagadi ma tauma boda hagama," bo wagwae, "Taudi meYudiya 'adi 'ila'ilala si'upweya 'wapidiya boda hagana, ma taudi geya si'upwa boda hagadi," nuwana taumanao bo tomiya pwatula boda hagadi, nuwana wete topaihowao ma babadao hali bodao. Ma tuwa Keliso 'ina boda mabwaiyada. Ma 'ateda Keliso 'iboi 'ilohegogonegita.

¹² Ta 'omi Yehoba 'ina helauwega 'ihesinuwane-gomiya tauna weyahina, 'oinega 'ilobwainegomiya ma wa'atemuyamuya, ma wahehelau hilegomi ma wanuwasulu ma'imi hohobiga ta wete ma'imi 'alama'i'ita. ¹³ Ma wahe'abi 'abihetegomi 'aigeda 'aigeda 'oimiya, ta sahena 'iyamiyao wa'ahwa'ahwa yaliyedi, ma hesi 'idi pui wanuwamudi. Weyahina 'ida Bada tauna wete 'imi pui mabwaiyadi 'inuwasamudiya.

¹⁴ Ma 'ilobwainegomiya mumugami wahehelau hilegomi, weyahina helau 'oinega paihowa mabwaiyana sidumwalu. ¹⁵ Ta wete Keliso 'ina nuwadaumwala nuwami 'iloinaedi. Bewa weyahina Yehoba mabwaiyada 'ibwauwegita ma taheboda 'aigeda, ma weyahina taloyauwedo 'oina.

¹⁶ Wete Kelisoina 'ina gwae bwebwe'adi 'atemiya sibwala moisa, ma 'aigeda 'aigeda 'oimiya wahehe'ita ma walolohatoto sanapu moisa 'oinega, ta wete 'ami wali ma Same walinao 'oidiyega, wete walibui 'oidiyega, Yaluyaluwa Tabuna 'oinega, ma'imi loyauwedo Yehoba 'oina 'atemiyege.

¹⁷ Ma mumugami mabwaiyadi, beno 'imi gwaeyao nana 'imi paihowao mabwaiyadi 'ida Bada Yesu saninega wapaihowa ma'imi loyauwedo Yesu saninega, Tamada Yehoba 'oina.

Hali boda ma hali boda 'adi loina

¹⁸ Cida Bada 'ina tomotaiyao tauda, ta 'ilobwaineya ma wahiwahine haihainimi mwanemiyao 'idi gwae wahematamatedi. ¹⁹ Wete gide 'omi loheloheya, mwanemiyao wahelauwedi ta sahena waheheliyedi.

²⁰ Gwagwama 'omi wete sauga mabwaiyana tamamiyao ma sinamiyao 'enadi wamuliyedi, bewa 'ida Bada 'ina 'ebeyaliyaya. ²¹ Ma 'omi hehenatunimi, sahena natumiyao wa'abi'abihe gamwasowalidi, nata gide 'adi wahi'wata walagu.

²² Comi topaihowao wete 'imi babadao bale'uwa 'idi gwae wahematamatedi nuwatuhi mabwaiyadi weyahidi. Ma sahena sigwaegwae yahigomi 'abwa wapaihowa ma'imi hohobiga, ma 'oinega 'abehega wa'abi heyaliyayadi. Ma hesi sauga baibaiwana ma'imi tagwala Yehoba 'ana he'asisiyega. ²³ Ta 'imi paihowa mabwaiyana 'oidiyega wagwahubiga, geya 'abehega tomota weyahidi, ma hesi Yehoba weyahina. ²⁴ Ma muliyetega Badaina 'oinega 'ami maisa wa'ewa, weyahina 'ida Bada Keliso weyahina tapaipaihowa.

²⁵ Ma hesi taudi togalaedi nata 'ihemaisedi ginaula galadi 'oidiyega, weyahina 'ina loina 'aigeda tuwa tomota mabwaiyada 'oida.

4 Ma 'omi babadao waloina dumwalu 'imi topaihowao 'aigeda 'aigeda 'oidiya, weyahina

wanuwatuhuyahi 'abehega 'omi 'imi Bada 'imiyamiya galewa.

Loguguya 'ahwanoi weyahina

² Wa'itayahigomi ma sahena 'imi 'ahwanoi siwe'awe'a, ma hesi waloyauwedo Yehoba 'oina, ma wahe'alama'i'itana 'imi 'ahwanoi 'oidiya. ³ Tauma wete weyahima wa'ahwanoi, ma 'oinega Yehoba 'ima 'eda 'i'abilatuhe 'oima, ma 'oinega Keliso wasana dahwadahwaina 'ahepwaila latuhe tomota 'oidiya. Tauna wasaina bewa 'ana hepweila weyahina silagu luhuwegauwa deliya. ⁴ Coinega wa'ahwanoi weyahigu, ma wasaina 'ana sanapu ya'abilatuhe ma 'i'asilala, 'igu paihowa gide 'ana lobwaina. ⁵ Wete taudi geya Keliso 'ana tohemisao 'oidiya wapaihowa dumwalu, ma sahena 'imi sauga wamudamudali. ⁶ Catemuyemuyega sauga mabwaiyana wagwaegwae ma'imi sanapu moisa, eeta 'eguma 'iyamiyao sihesilalegomi, wahe-raise gwae dumwaluwega.

Lokaiyoni

⁷ Cabwa Tikiko 'itauyawa ma 'igu paihowa mabwaiyana 'ihepwaledi 'oimiya. Tauna 'iyadai bwebwe'ana, ma Yehoba 'ina topaihowa dumwadumwaluna, ma ba'idamai mahemahetena 'apaipaihowa.

⁸ Beno bo'i yahewaseyawa 'oimiya, ma tauma 'ima miyaina 'ihepwaile 'oimiya ma wete 'ina gwaeyega 'i'abihe pa'aligomi.

⁹ Ma tasidai Onesimo Tikiko ba'idana sitautauyawa, ta Onesimoina tauna tuwa 'imi 'asa loheyaina, ta loheya bwebwe'ana, ma'ana hemisa. Ma taudi to'aha 'ebwa silatulatuwa sihegwaegwae 'oimiya.

¹⁰ Alisitako ba'idagu deliya 'amiyamiya, ta 'ina loyauwedo 'oimiya bewa yahepwaileyawa. Ma wete Maki, tauna Banaba nibaina. (Mwalo yahenuwa laguwegomiya Maki weyahina, 'eguma 'itautauyawa wabwauwe 'imi hada.) ¹¹ Ma wete Yesu, tauna sanina heluwena Yusito, taudi sitetoi 'idi loyauwedo 'oimiya. Sitetoiyedi meYudiya 'ebwa ba'idagwao 'apaipaihowa Yehoba 'ina 'ebeloina weyahina. Ma taudi 'igu miya mwauna 'oinega si'abi'abihe waiwaiyegau.

¹² Epapila wete 'ina loyauwedo 'oimiya, tauna 'aigeda 'imi boda 'oimiyege. Ta 'ipaipaihowa To'abihetena Yesu weyahina, ma wete 'ina 'ahwanoi 'oidiya 'i'ahwa'ahwanoi waiwai ma 'ane watoholo pa'ala, ma'imi mumuga mabwaiyana bwebwe'ana, gide Yehoba nuwanuwana. ¹³ Moisa, Epapilaina bo'i 'ihetapewa 'omi weyahimi, ma wete taudi Leodisiya ta Hiye-lapolowedi weyahidi. ¹⁴ Wete 'iyadai Luke, tauna to'abilohala, ma Dimasa 'idi loyauwedo 'oimiya. ¹⁵ Ciyadao Leodisiya tupwaina 'oina simiyamiya 'igu loyauwedo wahepweila 'oidiya, ma wete tohekalesiyaowedi wahineina Nimpa 'ina hada sitapwalolo 'oidiya.

¹⁶ Bewa 'imi leta 'omi tohekalesiyao wahasili nugete, ma muliyetega wahewase tohekalesiyao tupwa Leodisiya 'oidiya, ta wete Leodisiya 'idi leta wete sihe-wasaeyawa 'oimiya ma wahasili.

¹⁷ Ma Alikipo wahewae 'abehega, "Paihowaina Badaina 'i'ebwaegowa 'uhetapewa ma 'ulosalohi."
¹⁸ Loyauwedo bewa taugu nimaguwega yaleleya, wanuwatuhu yahigau 'abehega deliya yamiyamiya.

Cigu helau madouna 'oimiya.
Taugu Paulo.

1 Tesalonaika

Paulo 'ina sakowasi 'alona 'iguguya gogo Tesalonaika 'oina, ta 'oinega 'itauya tupwana wete 'asa 'oidiya. Muliyetega Timoti 'ihewasaeya, ma 'iguguya meTesalonaika 'oidiya, 'oinega wete 'ihila Paulo 'oina, 'igwaeya, "Taudi meTesalonaika sihemisa pwaiya ta tohelau moisa." Ta 'oinega Paulo 'iyaliyaya, ma 'idi leta bewa 'ileleya, ta 'abehega Yesu 'ina 'eda simuliya bwaibwaini. Muliyetega Paulo meTesalonaika tetelidi 'ihesagoheya 'abehega geya sinuwa sabwalena Yesu 'ina hilama bale'uwa weyahina. Bewa weyahina 'idi leta heluwena 'ileleya.

Loyauwedo

1 Taugu Paulo ma Sailasa ma Timoti ba'idagwao bewa 'imi leta 'aleleyawa, 'omi tohekalesiyao Tesalonaika 'oina, 'omi Tamada Yehoba ma Bada Yesu Keliso 'adi tohemisao. Taudi 'idi helauwega tuwa wamiya daumwala.

MeTesalonaika simumuga bwaibwaini

² Sauga baibaiwana 'aloloyauwedo Yehoba 'oina, mumugami bwebwe'ana weyahina, ma wete tuta mabwaiyana Tamada Yehoba 'oina 'a'ahwa'ahwanoi weyahimi. ³ Cimi hemisa ma 'imi paihowa bwebwe'adi 'anuwatuhu yahidi, ma wete 'imi paihowao helauwega, ma'imi 'alama'i'ita, wete ma'imi hemisa ma 'ane 'ida Bada Yesu Keliso 'i'abihetegomi.

⁴ Moisa tuwa, 'iyamayao, Yehoba bo'i 'ihelauwegomiya ta 'ihesinuwegomiya. ⁵ Coinega tutaina tetela bwebwe'ana ya'ebwaegomiya, geya 'abehega gwae namo, ma hesi Yaluyaluwa Tabuna gwaeina 'i'abihe pa'aliya 'oimiya, ma 'ane gwaeina wa'ahwa moisa, ta tauma wete 'ima paihowa weyahimi wa'iteya, beno paihowa dumwaluna.

⁶ Coinega bo'i wahe'au'aunawemaiya, ma wete 'ida Badaina wahe'au'aunaweya, ta wamiya mwauwa, ma hesi tetelaina wa'eweya ma'imi yaliyaya, ta yaliyayaina Yaluyaluwa Tabuna 'oinega 'itauyama. ⁷ Coinega 'omi 'ebe'ita bwebwe'ana, ma Keliso 'ana tohemisao tupwa Masidoniya ma Akaya 'oidiya sihe'au'aunawegomiya wete.

⁸ Moisa, 'ida Bada tetelina bo'i 'oimiyega 'idabalala Masidoniya ma Akaya 'oidiya, ma wete 'omi 'imi hemisa Yehoba 'oina tetelina bo'i 'idabalala tupwa mabwaiyana 'oidiya, 'oinega 'eguma to tupwa 'oina 'atauya, geya sowasowahima weyahimi 'ahewagwae, ⁹ weyahina taudi 'oima sihegwagwae, 'omi 'imi tagwala mwalo 'oima weyahina, 'abehega 'imi 'ebe hemisaedi miyamiyaidi walogwahatediya, ma Yehoba 'iboi 'oina watagwalegomiya, weyahina tauna tuwa 'iboi Yehoba moisa ma mayawasina, 'oinega tauna weyahina wapaipaihowa, ¹⁰ ma Natuna wayamwayamwa ma to tuta 'oina ma galewega 'isu-

luma, tauna tuwa Yesuina Yehoba 'amasega 'i'abihetoholo hileya ma 'i'abihetegita, ma 'ane sahena 'ebe yatala 'oina talatulatu.

Paulo 'ina paihowa Tesalonaika 'oina

2 Ciyamayao, wasanapu pwaiya 'abehega mwalo 'i-ma habo'ena 'oimiya geya 'ahabo'ena besobeso, ma hesi huwaina 'alobeya. ² Wanuwatuhuyahi wete mePilipai mwalo simumuga geyogeyoiyemaiya ta si'abihedeba mwadinemaiya, ma tuwa Yehoba tauna 'i'abihe'ate patuwemaiya ma tetelina bwebwe'ana 'a-hepwaileya 'oimiya, bwagana tomota silolo'alehemai, ma 'aloguguya 'oimiya, ³ sahena 'abowega, wete sahena gwae galana 'oinega, ma hesi gwae moisa 'oinega. ⁴ Weyahina 'ima paihowa bewa Yehoba 'itagwala 'oima ma tetela bwebwe'ana 'ahepwaila latuweya, 'oinega 'ima hepwailaedi beno geya to'aha tomota nuwanuwadi, ma hesi to'aha Yehoba nuwanuwana. Eeta nuwatuhuwedi 'atema simiyamiya, bwebwe'adi bo galadi, Yehoba 'iboimo 'isanasanapu.

⁵ Ma wasanapuya mwalo 'atauyawa 'oimiya, geya 'i-ma gwae hotohotodi, ma wete Yehoba 'isanapuya geya 'abehega 'agwaegwae 'abo'abo ma 'abehega 'imi tobwatobwa 'a'ewadi. ⁶ Ma wete ginaulaedi 'a-paipaihowadi matamiya ma hali tomota matadiya geya tauma 'ama hepwatu weyahina, ma hesi 'omi 'ami lema weyahina. ⁷ Moisa, tauma Keliso 'ana tohepwailao, sowasowana 'ahetoloina 'oimiya, ma hesi geya. Mumugama 'oimiya ma'ima wahinuha, gide wahine natunao 'oidiya ma'ina wahinuha. ⁸ Ma nuwama wa'eweya, 'oinega ma'ima tagwala 'oimiya Yehoba tetelina 'ahepwaila, ma wete taumamo 'atagwalemaiya, ma 'ahe'iyaiyagu bwaibwainigomiya.

⁹ Ciyamayao, wanuwatuhuya mwalo 'ima paihowa 'oimiya, sabwelo ma nihuwana 'oidiya 'apaipaihowa sinabwana, ta 'oinega taumamo 'ahehe'aimai, ma wete Yehoba tetelina 'ahehpwaila 'oimiya, weyahina geya nuwama 'ami mwau 'alagu 'ama 'itayahina weyahina. ¹⁰ Comi Keliso 'ana tohemisao, ma tauma mumugama 'oimiya wasanapuya, ma Yehoba wete 'isanapumaiya 'abehega 'ehauma, ma wete dumwaluma, ma bwebwe'ama. ¹¹ Weyahina mab-

waiyami 'a'itayahigomiya, gide tuwa loheya natunao 'i'ita'itayahi 'esedi. ¹² Ma wete 'alohatotowegomiya ma 'a'abihe waiwaiyegomiya, ta 'ahegwaegomi ma mu-mugami 'ibwebwe'ana, weyahina Yehoba bo'i 'ihesu-uwegomiya 'ina 'ebeloina 'asi'asilalana weyahina.

¹³ Ciyamayao tuta mabwaiyana 'aloloyauwedo Yehoba 'oina, weyahina Yehoba 'ina gwae bo'i 'a'ebwaegomiya ta 'oina watagwalegomi, geya 'abehega to-mota 'idi gwae, ma hesi Yehoba 'oinega.

Moisa, gwaeina Yehoba 'oinega, ma wahemiseya, ma 'ana waiwai walotoho pwaiya. ¹⁴ Ma wete miya mwauna walobeya, gide wete taudi Yesu Keliso 'ana tohemisao tupwa Yudiya 'oina, weyahina tohekale-siyaowedi 'idi miyamwau silobeya taudimo 'idi to-motaiyao 'oidiyega, gide wete 'omi 'imi miyamwau walobeya waboi 'imi tomotaiyao 'oidiyega. ¹⁵ Weyahina taudi meYudiya mumugadi bewa gide 'ida Bada Yesu silohe'amasiya, ma wete mwalo hene palopitao silohe'amasidiya, ta tauma wete silo'alehemaiya, 'oinega Yehoba geya nuwana taudi. ¹⁶ Eeta hali boda wete si'ausidi, ta 'ima hepwailla 'omi 'asa *ganamuli* 'oimiya sitohotoho ma si'ausimai, weyahina geya nuwadi ma Yehoba 'i'abihetegomi, 'oinega Yudiyaedi 'idi puiyao sisinabwa hedada, ma 'ana maisa beno muya madouna Yehoba 'i'ebwaedi.

Paulo nuwanuwana ma 'ibo'ene hiledi

¹⁷ Ciyamayao, mwalo 'a'ebesinegomiya ta sauga to'uto'upanamo geya 'ada 'itahilegomiya, ma hesi geya 'anaidegomi, ma 'atoho waiwai ma 'atauyawa sabi 'itahilegomi. ¹⁸ Moisa, taugu Paulo yatohotoho waiwai ma 'abehega 'atauyawa ma 'abo'enegomi, ta yatoho'asaya, weyahina Seitani 'ima 'eda 'igibodeya. ¹⁹ Moisa tuwa 'omi weyahimi 'anuwatuhu yahiya, ma 'ane tutaina 'ida Bada Yesu 'ina latuhilama, ²⁰ nata hepwaatu ma yaliyaya weyahimi 'aloba.

3 Tutaina Ateni 'oina 'amiyamiya ta 'a'ate'ateyoho weyahimi, 'oinega yalohatotowa ma yagwae, "Timoti 'utauya Tesalonaika ma 'ateluwa 'ebwa 'amiyamiya." ² Coinega 'iyadaina Timoti yahesumaneyawa, weyahina tauna wete 'aigeda 'ima boda Yehoba 'ina paihowa Keliso tetelina weyahina, 'iyadaina yahesumaneyawa ma 'ane 'i'abihe waiwaiyegomi ma Keliso 'oina wahemisa moisa, ³ ma 'ane sahena 'ami mwauwao 'oidiyega wawe'awe'a. Weyahina miyamwauwedi wasanapudiya 'abehega mabwaiyada talobalobadi. ⁴ Weyahina mwalo tauma 'amiyamiya ba'idamiyao, ma 'ahepwailla nugeta 'oimiya, nata miyamwauwedi silatu 'oimiya, ta nige bewa silatulatu.

⁵ Bewa huhuna 'oinega yanuanuwatuwu hedade, ma Timoti yahewasaeyawa ma 'imi hemisa 'i'ita, ma tetelimi 'i'eweyama, weyahina ya'ateyohowa Seitani 'oina, nata gide 'ebetoho madouna 'i'ebwaegomi ma wawe'a, ma nata gide 'ima paihowa mwalo 'oimiya 'i'abihegala.

⁶ Coinega Timoti 'itauyawa 'i'itegomiya ma tetelimi 'i'eweyama, 'igwaeya, "Tesalonaikaedi Keliso 'oina sihemisa moisa, ma taudi tohelau moisa, ma tuta mab-

waiyana 'ida tauya nugeta 'oidiya sinuwanuwa tuhuyahi ma'idi yaliyaya, ma nuwanuwadi wete si'ita hilegita." Tauma gide wete nuwanuwama ma 'omi 'a'ita hilegomi. ⁷ Ciyamayao, bwagana ma'ama mwau, ta 'ama muya, ma hesi 'imi hemisa tetelina 'ahesagoheya ta 'i'abihe yaliyayemaiya. ⁸ Coinega 'imi toholo waiwai 'ida Bada weyahina 'amnama 'ibwebwe'ana.

⁹ Coinega 'ima loyauwedo Yehoba 'oina geya sowa-sowahina 'alolagu, weyahina Yehoba 'oina 'ima yaliyaya weyahimi 'imadou hedada. ¹⁰ Coinega ni-huwana ma sabwelo 'oidiya 'a'ahwa'ahwano'i madouna ma 'abehega 'ami 'oleya 'a'itahila, ma wete hisa 'ebewe'a 'oimiya simiyamiya 'oidiyega 'a'abihe pa'aligomi.

¹¹ Coinega bewa 'igu nuwatuhu 'eluwa. Nugeta Tamada Yehoba ma 'ida Bada Yesu 'ima 'eda siloina ma 'oinega 'atauyawa 'oimiya. ¹² Ta heluwena 'abehega Bada helauwega 'ilohemahegomi ma waboi wahelau hilegomi, ma wete to-mota hagadi wahelauwedi moisa, gide tauma 'ahelau 'esegomi. ¹³ Ma 'ane 'abwa tutaina 'ida Bada Yesu, ma 'ana tohemisao silatuma, 'omi ma'imi waiwai ta nuwami 'ehaudi, Tamada Yehoba matana watoholo.

Yehoba nuwanuwana mumuga 'ausalana

4 Ciyamayao, nuwatuhu wete 'aigeda 'ida Bada Yesu weyahina 'ahenuwa lagugomi, ma 'aguguyegomi, beno mwalo mumugaedi 'ahe'itegomiya ta wasanapuya 'abehega bwebwe'adi, ta weyahidi Yehoba 'iyaliyaya, ma bewa tuta 'oidiya wamumuga, sowa-sowana wapaipaihowa hilahiladi. ² Ma wete Bada Yesu 'ina loinaedi 'a'ebwaegomiya wasanapudiya. ³ Yehoba nuwanuwana 'imi miya 'ausaladi, ma sahena wapuipui, ⁴ ma 'ane 'aigeda 'aigeda wahai mumuga 'ausalana ma dumwalunega, ⁵ ma sahena nuwadahwana, gide *ganamuli* taudi Yehoba 'ana to-henainaidao.

⁶ Coinega wete sahena to-mota hagadi mwanediyao wayagayagahidi, nata gide Bada 'ina gamwasowala waloba. Ginaulaedi bewa weyahidi mwalo 'ahenuwa lagugomiya. ⁷ Weyahina Yehoba 'ihesuwegita geya mumuga galana weyahina, ma hesi mumuga 'ehauna weyahina. ⁸ Ma hesi 'eguma taiya loina 'iligeligi, geya 'abehega to-mota 'idi loina, ma hesi Yehoba 'ina loina 'iligeligi, weyahina Yaluyaluwa Tabuna tauna nuwatuhu 'ana to'abihe'ehau, beno Yehoba 'ina 'eheloida.

⁹ Ma 'iyadao 'adi helau weyahina nata geya 'aleledi-wa, weyahina Yehoba bo'i tauna 'ihe'itegomiya 'oinega waboi wahelau hilegomi. ¹⁰ Gide wete to-mota mabwaiyadi tupwa Masidoniya 'alona wahelauwediya. Coinega 'alohatoto 'oimiya ma 'imi helauwedi 'oidiya 'isinabwa, ¹¹ ma wete watoho ma wamiya daumwala, ma waboi 'imi paihowa wapaihowadi, ta sahena lowahi'wata, gide mwalo 'ahenuwa laguwegomiya.

¹² Bewa 'oinega taudi geya Keliso 'ana tohemisao sihe'asisiyegomi, ma hesi 'omi 'ami lema weyahina sahena to-mota hagadi 'oidiya wahemisa.

Bada 'ina hilama

¹³ Ciyamayao sahena wahehenainaida to'amasao weyahidi, ma 'oinega 'eguma 'eta tasidai 'i'amasasa, sahena wanuwawagala, gide taudi geya 'idi hemisamo toholohila weyahina. ¹⁴ Ma tauda Yesu tahemiseya tauna 'amasega 'itoholohila ma gide wete tahemiseya 'iyadaowedi bo'i si'amasasa ma Yehoba tauna nata 'ihiledima, Yesu ba'idanao.

¹⁵ Bewa 'ida Bada 'ina gwaeyao 'ahehepwaileliwa 'oimiya, 'abehega tutaina 'ihilama taudi 'ama'amasidi nata Keliso siloba nugeta, ma tauda mayawasida muliyetega. ¹⁶ Weyahina Badaina ma'enana madouna 'abwa 'ilatuma, ma anloseyao 'adi tohanugeta wete 'ibwau, ma wete yoguli simu'a madouna, ma 'oinega Badaina galewega 'isuluma, ma to'amasawedi mwalo Keliso 'ana tohemisao sitoholo nugeta, ¹⁷ ta tauda wete mayawasida taudi ba'idadao tahane galewa, ta 'ida Badaina ba'idada tamiya hataya. ¹⁸ Coinega tetela bewa 'oinega wa'abihe yaliyayegomi.

5 Ciyamayao, geya sowasowahina ma 'imi leta bewa 'oinega 'ahegwaegomi to tuta 'oina Keliso 'ihilama, ² weyahina bo'i wasanapuya, 'abehega geya tasanapu, ma hesi 'ina tauyama 'abwa gide toyagaha 'ina tauyama gide nihuwanega, ³ ma 'eguma tomota sigwae, "Cida miya mabwaiyana bwebwe'ana tuwa," ma muliyetega hesilae taudi 'ilohesalutuidi, gide wahine 'ina 'abihelolo 'ina henatuna 'oina. Coinega nage gide hesilaeina, ma geya sowasowahina sidenasine.

⁴ Ma 'iyamayao 'omi geya tupwa guguyou 'oina wamiyamiya, 'oinega Bada 'abwa 'ina hilama sahena wa'ate'ateyoho, ma hesi guguyou 'ana tomiyanao 'iloh'e'ateyohodi, gide tuwa toyagaha. ⁵ Weyahina 'omi maedana 'oina wamiyamiya, 'oinega maedanega tatauya, ma sahena guguyou 'ina 'edega. ⁶ Coinega sahena ta'eno'eno, gide tomota mabwaiyadi si'eno'eno 'esa, ma hesi Yesu tayamwayamwa 'ida nuwatuhi dumwalunega. ⁷ Ma sahena tauda gide taudi tomata'eno'eno, ma bwasi galana 'ana tonumao, taudi guguyou 'idi 'ebepaihowa.

⁸ Ma tauda hesi gide 'asi'asilalada, 'oinega taboi ta'itayahigita, ma yaluyaluwada tahabodebode, Yehoba 'ana hemisa ma 'ana helau 'oidiyega, ma wete 'ida nuwatuhiyahi 'ada 'abihetena 'abwa taloba 'oinega. ⁹ Weyahina Yehoba geya 'abehega 'iloinegita ma tatauya 'ebeyatala 'oina, ma hesi nuwanuwana 'ida Bada Yesu Keliso 'ina paihowega 'i'abihetegita.

¹⁰ Coinega Keliso ina weyahida 'i'amasasa, ma nuwana mayawasida bo 'ama'amasida, ta 'eguma 'ihilama 'i'ewegita ma ba'idada tamiya hataya. ¹¹ Coinega 'ilobwainegomiya ma waboi wa'abihepa'ali hilegomi ma wete walemalema hilegomi, beno paihowaedi gide sauga bewa wapaipaihowa 'esedi.

Cina 'ebegumwala

¹² Ciyamayao, 'ima 'ahwanoi 'oimiya sowasowana 'imi tohanugetao wahe'asisiyantedi, ma wahelau bwaibwainidi, weyahina 'ida Bada 'ina paihowa sipaipaihowa, beno si'ita'ita yahigomi ma siloguloguguya 'oimiya. Ma wete 'aigeda, sahena he'ahwa lasalasa, ma hesi daumwalega wamiyamiya.

¹⁴ Ma 'iyamayao, sowasowana wete tolowahi'watao walohatotodi, wete to'ateyoho wa'abihe 'atepatuwedi, ma wete towe'a wa'abihetedi, bewa ginaulaedi 'alama'i'itega wapaipaihowadi.

¹⁵ Wa'itayahigomi, sahena 'eta 'oimiyega galana 'ihemaise galana 'oinega, ma hesi tuta mabwaiyana wahelau hilegomi ma wa'abihetena ma wete tomota hagai wa'abihetedi.

¹⁶ Wayaliyaya tuta mabwaiyana. ¹⁷ Wete gide 'ahwanoi Yehoba 'oina sahena walololagu. ¹⁸ Ma wete tuta mabwaiyana waloyauwedo Yehoba 'oina, 'eguma 'imi miya bwebwe'adi 'oidiya ma wete miya galadi 'oidiya, 'imi yaliyayaina beno Yehoba 'ina nuwatuhi, tauda Yesu Keliso 'ina bodao weyahida.

¹⁹ Ma sahena Yaluyaluwa Tabuna 'ina paihowa wa'e'to'etobode. ²⁰ Coinega 'eguma toguguya 'eta 'ipalopisai, sahena 'ina gwae nugeta walologwahate, ²¹ ma hesi gwaeina watoho, ma 'eguma bwebwe'ana wa'abiyahi, ²² ma 'eguma galana beno mabwaiyana walogwahate.

²³ Yehoba tauna daumwala huhuna, 'oinega yaluyaluwami ta nuwami ta wahimi 'i'abihe'ehau bwaibwainidi ma si'asilala, ma 'ane mumugami bwebwe'ana wamiyamiya 'ana siga Yesu Keliso 'ihilama.

²⁴ Yehobaina 'ihesuwegomiya, tauna ma'ana hemisa, eeta to'aha 'ihewegita, nata 'ipaihowa.

²⁵ Ciyamayao, wa'ahwanoi weyahima Yehoba 'oina.

²⁶ Ma wete tohekalesiyao mabwaiyadi helauwega wa'atusapwala hiledi.

²⁷ Ta yaloinaegomi Yehoba saninega leta bewa wahasili 'iyadao matadiya.

²⁸ Cida Bada Yesu Keliso 'ina helau 'oimiya. Taugu Paulo.

2 Tesalonaika

Muliyetega Paulo meTesalonaika tetelidi 'ihesagoheya 'abehega geya sinuwa sibwalena Yesu 'ina hilama bale'uwa weyahina. Bewa weyahina 'idi leta heluwena 'ileleya.

Loyauwedo

1 Taugu Paulo ma Sailasa ma Timoti ba'idagwao 'imi leta bewa 'aleleyawa 'omi tohekalesiyao Tesalonaika 'oimiya, weyahina 'omi Tamada Yehoba ma Bada Yesu Keliso 'adi tohemisao. ² Tamada Yehoba ma 'ida Bada Yesu Keliso 'idi helauwega tuwa wamiya daumwala.

Keliso 'abwa 'ihilama tomota 'ada lolina weyahina

³ Ciyamayao, 'ilobwainemaiya tuta mabwaiyana 'aloyauwedo Yehoba 'oina, 'imi hemisao ma 'imi helauwao waboi 'oimiya 'adi madou weyahina.

⁴ Coinega tohekalesiyao tupwa mabwaiyadi matadiya 'ahehepwatuwegomi, 'agwae, "Moisa taudi Tesalonaika to'alama'i'ita hedade. Bwagana 'adi 'alehao mwau madouna si'ebwaedi, ma tuwa ma'idi 'alama'i'ita ta wete ma'idi hemisa Yehoba 'oina."

⁵ Bewa 'ebe'ita ma 'oinega Yehoba 'ina lolina dumwaluna tasanapu, weyahina 'ami mwauwedi 'oidiyega 'i'abihe pa'aligomi, ma 'ane 'ina 'ebeloina 'ana lugu 'ilobwainegomi. ⁶ Ma hesi taudi 'ami 'alehaowedi 'adi maisa Yehoba 'i'atububuya ma 'ina gamwasowala siloba.

⁷ Yahewegwagomi 'omi tomiya mwau, 'ida Bada Yesu galewega nata 'isulu mwayamwayauma, ma 'ina aneloseyao ta 'aiwe ganinisa wete 'i'eweyama, ma 'omi ma tauma 'ida 'aiyawasi 'i'ebwaegita. ⁸ Ma taudi 'ida Bada Yesu Keliso tetelina silogwahateya, ta Yehoba sihenainaideya, 'adi maisa mwauna 'i'ebwaedi.

⁹ Coinega nata simiyawasi, ma sisilahe hataya tupwaina 'ala'alasina 'oina, ma Bada manina ta 'ina waiwai ta 'ana hep watu nata geya si'ita'ita. ¹⁰ Eeta tutaina 'itautayama, 'ana hep watu madouna 'iloba 'ina paihowao 'ebenuwa pwanopwanowao weyahidi, 'ana tohemisao 'oidiyega. Ma 'omi mwalo tetelina 'a'ebwagomiyata wahemiseya, 'oinega 'abwa 'omi ba'idamayao Yesu 'ina latuma 'oina tahepwatu.

¹¹ Mwalo Yehoba 'ihesinuwegomiyata 'ibwauwegomiyata, ta 'oinega wahemiseya. Bewa weyahina tau ma tuta mabwaiyana 'a'ahwa'ahwanoi weyahimi ma 'ane wamuliya moisa, weyahina 'omi nuwanuwami hemisa moisega wamumuga dumwalu, 'oinega 'ima 'ahwanoi Yehoba 'oina ma 'i'abihe waiwaiyegomi eema paihowaedi wapaihowadi. ¹² Bewa 'oinega ma tomota mabwaiyadi 'ida Bada Yesu sanina sihep-

watuwe, 'omi 'imi paihowa bwebwe'adi weyahidi. Ma 'omi wete hep watu waloba tauna saninega, ta hep watuwedi mabwaiyadi Yehoba ma Bada Yesu Keliso 'idi helauwega.

Loheya 'aigeda galana weyahina

2 Ciyamayao, nuwanuwama wada sanapu 'ida Bada Yesu Keliso 'ina latuhilama ma 'ida miya'auta 'oina weyahina. ² Ma 'oinega sahena wa'ate'ateyoho, ta 'eguma tomota sigwae, "Bada 'ina latu hilama 'ana tuta bewa," sahena wahehemisa, ma 'eguma sigwae 'abehega sanapu silobeya 'idi nihiyega bo Yehoba 'ina gwae 'oidiya, bo nuwana taugu 'idi leta yaleleya 'oidiya weyahina, ³ sahena wete 'idi 'abowedi wahehemisaedi, ma hesi wanuwatuhuyahi 'abehega nugeta tomota baibaiwa hedada Yehoba silo'alehe ma loheya galana 'ilatu, ta mulina 'abwa Yesu 'ihilama. Moisa, loheyaina loheya galana ta guguyou loheyaina, ⁴ Yehoba 'ana 'aleha ma wete 'ebehemisa mabwaiyadi 'adi 'aleha, 'oinega tauna 'i'abihanehe ma Yehoba 'ina Hada He'asisi 'oina 'imiyatoi, ma 'ihetoloina gide Yehoba.

⁵ Wanuwatuhu yahiya taugu mwalo ba'idamiu tamiyamiya ta ginaulaedi weyahidi yahewegwagomiyata. ⁶ Ta 'omi loheyaina galanaina 'ina tauyama 'iheheboi lamuna wasanapu pwaiya, 'abehega 'eguma 'ina tauyama 'ana tuta 'iloba ee nata 'ilatuma.

⁷ Moisa, bewa tutaina loheyaina galanaina 'ina paihowao silatulatu dahwana bale'uwa, ma loheya haggana paihowaina galanaina 'i'eto'etobode ma 'ana siga to'etobodaina 'itoholo wasi, ⁸ ta 'oinega topaihowa galanaina 'ilatuma, muliyetega 'ida Bada Yesu Keliso 'ilatuma, ma loheyaina galanaina 'ilohegumwali ginaula 'eluwa 'oidiyega, 'aigeda 'ina waiwai ma heluwenaina 'ahwanega 'aiwe 'iganiganinisa.

⁹ Ma tutaina loheyaina galanaina 'ilatu, nata Seitani 'ina waiwai 'oinega ma hedehegede ma ginaula 'ebehenainaida 'oidiyega tomota 'i'abowedi. ¹⁰ Ma taudi tetela moisa 'adi tologwahatao 'idi tupwa 'asa 'ala'alatan, Yehoba 'itagwaledi ma Seitani 'ina 'e'abo'abo mabwaiyana sihemisaedi, ma taudi yatala siloba, weyahina geya nuwadi he'ita moisa, ma hesi silogwahateya, ¹² ta mumuga galana nuwadi 'i'eweya. Ceguma mwalo tetela moisa sihemisae, Yehoba 'ida 'abihetediya, ma hesi geya.

Yehoba 'ana tohesinuwao

¹³ Ciyamayao, 'ida Bada 'ihelauwegomiya, weyahina tuta nugeta 'oina 'ihesinuwegomiya ma 'ane Yaluyaluwa Tabuna 'oinega 'i'abihe 'ehaugomi, ma tetela moisa wahemisae 'ami 'abihetena weyahina, 'oinega sowaswana tuta mabwaiyana weyahimi 'aloyauwedo Yehoba 'oina. ¹⁴ Tetelina mwalo 'aguguyaeya 'oimiya ta wahemiseya, ma bewa 'oinega 'ida Bada Yesu Keliso 'ina 'asilala 'i'ebwaegomiya. ¹⁵ Ciyamayao watoholo pa'ala, ma 'ami he'itaedi, 'ima gwaeyega bo 'ima letao 'oidiyega wa'abiyahidi.

¹⁶ Yehoba Tamada 'ihelau moisa 'oida, 'oinega tuta mabwaiyana 'i'abihe yaliyayegita, weyahina tanuwatuhuya ginaulaedi 'abwa tauda weyahida 'ipaihowadi. ¹⁷ Yehoba tauna ta 'ida Bada Yesu Keliso sida 'abihe yaliyayegomi, ma sida 'abihe waiwaiyegomi, ma 'ane waguibiga 'imi paihowa 'oidiya, ta tuta mabwaiyana 'imi hegwaegwae sibwebwe'ana.

Weyahima wa'ahwanoi Yehoba 'oina

3 Ciyamayao, nuwatuhi 'aigeda wete, nuwanuwa ma ma weyahima wa'ahwanoi Yehoba 'oina, ma Bada tetelina 'ima guguyega 'ihewaiwai tomota baibaiwadi 'oidiya, gide mwalo 'oimiya. ² Ta wa'ahwanoi ma 'ane togala 'oidiyega Yehoba 'i'abihetema, weyahina Bada 'ana touhalao baibaiwa hedada. ³ Ma hesi Badaina ma'ana hemisa sowaswahina 'i'abihe pa'aligomi, ma 'i'itayahigomi ma 'ane sahena Seitani 'i'abi'abi tohogomi. ⁴ Coinega Badaina 'ahemisaeya ma 'ima he'ita 'oimiya nige ma wete 'abwa wahematamanedi, ⁵ ma 'abehega wete 'ihenuwa lagugomi, tauna 'ina helau weyahina, ta wete 'imi toholo pa'ala Keliso 'oina weyahina.

Lowahi'wata sahena

⁶ Ciyamayao, wete 'ahenuwa lagugomi 'ida Bada Yesu Keliso saninega, ma 'ane 'iyadao tupwadi

tolowahi'wata wa'ebesinedi, weyahina lowahi'wata geya tauma 'ahe'itegomi, ma guibigamo 'ana 'eda hesi. ⁷ Coinega wasanapu pwaiya 'abehega 'ilobwainegomiya ma tauma wahe'au'aunawemai, weyahina mwalo ba'idamiyao tamiyamiya, geya 'eta tuta paihowa 'oinega 'alowahi'wata. ⁸ Gide wete tauma 'aboi 'amega 'ahehe'aimaiya, nihuwana ma sabwelo 'oidiya 'apaipaihowa. Weyahina geya nuwama ma 'ami mwau 'alagulagu, 'e'ahai weyahina.

⁹ Ma 'iyamo lina 'imiyamiya 'abehega 'omi wah'e'aimai, ma tuwa taumamo 'amega 'ahehetapewa, ma 'ane 'omi 'ima paihowa wahe'au'aunawemai. ¹⁰ Ma wete mwalo ba'idamiyao tamiyamiya, 'aloinegomiya 'abehega 'eguma taiya geya 'ida paihowa sahena 'i'ai'ai.

¹¹ Tetelimi 'ahesagoha pwaiya tupwadi 'oimiyega silowahi'wata ma geya simiya hohobiga ma sipaihowa. ¹² Coinega 'iyadaowedi 'ahenuwa lagudi, ma 'ida Bada Yesu Keliso saninega 'aloinaedi, ma 'idi paihowa sibo sipaihowadi, ma simiya hohobiga ma 'ane 'adi siloba.

¹³ Ciyamayao, paihowa bwebwe'adi weyahidi sahena wahewahi we'awe'a.

¹⁴ Ceguma taiya he'itaedi 'imi leta bewa 'alongega 'isinalidi, loheyaina wa'ebesine, ma 'oinega 'ina paihowaina 'oina debana 'imwadina, ¹⁵ ta watoho, ma sahena walolo'alehe, weyahina tauna tuwa 'iyadai, 'oinega he'ita tuwa wa'ebwae.

Gwae 'ana 'ebelosaloha

¹⁶ Cida Bada tauna nuwadaumwala huhuna ma 'i'abi-henuwa bwebwe'anigomi, ma 'i'abihe yaliyayegomi tuta mabwaiyana, ma ba'idamiu wamiya hataya.

¹⁷ Leta bewa 'ina 'ebe gumwala taugu tuwa nimaguwega yaleleyawa, gide tuwa 'igu letao mabwaiyadi 'oidiya. ¹⁸ Ta 'ida Bada Yesu Keliso 'ina helau mabwaiyami 'oimiya.

Taugu Paulo.

1 Timoti

Mwalo Paulo Timoti 'ina paihowa 'i'ebwaeya ma tohekalesiyao gogo Epeso 'oina 'i'ita'itayahidi, ta 'ina leta be-wa 'ileleya ma 'oinega paihowaina 'ana lolina 'isanapu.

Loyauwedo

1 Yauwedo Timoti, 'ino leta bewa 'oiguwega 'itau-
tauyawa. Taugu Paulo, Keliso weyahina yaheto-
hepwaila 'ada To'abiheteina Yehoba ma Yesu Keliso 'i-
di loinega, weyahina Keliso 'oina tahehemisa 'ida 'abi-
hetena 'abwa weyahina. ² Cowa mwalo Keliso
'uhemisaeya, 'oinega ya'ahwa natunegowa moisa.
Tamada Yehoba ma 'ida Bada Yesu Keliso sihe-
lauwego, ma wete si'atemuyemuyego, ma 'umiya
yaliyaya.

Lohatoto 'abo'abo weyahina

³ Mwalo 'ane tutenina ya'ebesinegowa ma yatauya
Masidoniya, ma yahenuwa lagugowa, yagwaeya, "Sa-
hena 'utautauya. Cebwa tuwa Epeso 'oina 'umiyamiya,
ma 'ane tomota tupwadi 'u'ausidi ma sahena he'itao
hagana ma hagana sihehe'itadi. ⁴ Ma wete sahena sig-
waegwae ma mwalo babadaedi sanidi si'ina'inanadi."
Nata gide he'ahwa panapanawa 'ilatu 'oimiya weyahi-
na he'ote'otetela balaina, sahena tomota si'abihetedi,
ma gesowana 'idi hemisa Yehoba 'oina si'abi'abi. ⁵ Be-
wa 'igu lolina ma 'ane nuwami 'ehaudiyega waboi wa-
helau hilegomi moisa ma wanuwatuhuhu bwaib-
waini, ma wahemisa moisa Keliso 'oina. ⁶ Ma hesi to-
mota tupwadi hemisa bewa silogwahateya, ta gwae
besobesowega si'waniya. ⁷ Nuwanuwadi ma sihe'ita
Yehoba 'ina lolinao, ma hesi 'idi gwaeyedi ma 'idi loha-
totowedi huhudi geya sisanapudi.

⁸ Loinaedi tasanapudiya 'abehega 'ebelema bweb-
we'ana, 'eguma tamuliya moisa. ⁹ Weyahina loinaedi
geya Yehoba 'ilagudi todumwalu weyahidi, ma hesi
taudi lolina 'ana tolige hao weyahidi ma todeba pa'ala
weyahidi, taudi geya Yehoba sihe'asisiyane, ma togala,
ma bi'ibi'idi, ma toheliya, ma taudi sinadiyao ma
tamadiyao ma hali tomota wete 'adi tolohe'amasao,
¹⁰ wete toganawala ma loheloheya 'idi 'ehelohelo-
heyao ba'idadiyao siganaganawala, ma tomota 'adi
toyagahao, to'e'abo'abowao, to'eta'wata'walulu
'abo'abodi, ma wete he'ita dumwaluna 'ana tolige hao.
¹¹ He'ita dumwalunaina Yehoba 'oinega, tauna 'iboi
'asilala ma yaliyaya huhuna, ma 'igu paihowa 'i'ebwae-
gauwa wasana yaguguyae tomota 'oidiya.

Yehoba 'ina helau weyahina

¹² Ma wete 'ida Bada Yesu Keliso 'i'abihewaiwai
yegauwa 'igu paihowa bewa weyahina, 'oinega yaloy-
auwedo, weyahina 'ihemisaegauwa, ma paihowaina
'i'ebwae gauwa. ¹³ Mwalo geya gide, ma hesi Keliso
ya'ahwa galagalaeya ma 'ina bodao yalosahiyediya,
ma tuwa Yehoba 'isanapuya 'abehega ginaula galadi
taugu yapaihowediya 'igu henuwa potapota 'oinega,
ma wete geya yahemisa, 'oinega 'i'atemuyemuye-
gauwa. ¹⁴ Ma 'ida Badaina 'ihelauwegauwa madouna
ma hemisa ma helau Yesu Keliso 'oinega 'i'ebwae-
gauwa.

¹⁵ Gwae bewa gwae moisa, ma 'ilobwaineya ma
tahemisa, weyahina Yesu Keliso bo'i bale'uwa 'itauya-
ma togalaedi sabi 'abihetedi, ma hesi togalaedi mab-
waiyadi 'oidiyega taugu tuwa gala hedada.

¹⁶ Yehoba 'ina 'atemuyamuya 'oiguwa huhuna bewa
gide, 'abehega Yesu Keliso taugu togala madouna
weyahigu 'i'alama'i'ita, ma 'ane togala mabwaiyadi
si'itegau ma sisanapu taudi wete 'eguma Keliso si-
hemisa yawasidi hataya siloba. ¹⁷ Coinega Yehoba
tahe'asisiyane ma tahepwatuwe hataya, weyahina tau-
na 'aigeda tuwa Yehoba moisa, geya sawasawahina
ma 'ana 'ita ta'ita, geya 'ida 'amasa, ma hesi 'ina lolina
'oida nata geya 'igumwagumwala. Emeni.

¹⁸ Natugu Timoti, 'unuwatuhuyahi mwalo Yehoba 'i-
na topalopisai 'ino paihowa 'oiuwa sihepwaila
nugeteya, ma taugu gidemusa yahegwae go ma 'upai-
howadi, ma 'oinega 'uhewaiwai, ¹⁹ ma ma'ino hemisa
ta ma'ino nuwatuhu bwebwe'ana, tuta mabwaiyana
'oidiya. Weyahina 'iyadao tupwadi nuwatuhu bweb-
we'adi silogwahatediya, 'oinega 'idi hemisa siwe'a ta
sibe'uwa. ²⁰ Tobe'uwedi 'aigeda sanina Aimenio, ma
wete 'aigeda sanina Alekisana. Siteluwaedi bo'i Seitani
'oina ya'ebwaediya ma 'ihematasabuwedi ma sisan-
apu ma 'ane sahena 'ida Badaina si'ahwa'ahwa gala-
galae.

Cahwanoi Yehoba 'oina

2 Bewa 'igu lolina 'imi miya hegogona 'oidiya,
nugeta watuluha ma wa'ahwanoi Yehoba 'oina,
tomota mabwaiyadi weyahidi, ma 'imi loyauwedo
Yehoba 'oina. ² Gide kinyao ma tololinao weyahidi
wa'ahwanoi, ma 'ane 'idi lolina 'idumwalu ma 'oinega

tamiya daumwala ma'ida mumuga mabwaiyana bwebwe'ana.

³ Cada to'abihetenaina Yehoba nuwanuwana bewa gide ta'ahwanoi 'esa, ⁴ weyahina Yehoba 'ina nuwatuhiina 'abehega tomota mabwaiyadi 'idi pui 'oidiyega 'i'abihetedi, ma he'ita moisa sisanapu.

⁵ Yehoba 'aigeda tuwamo, ma wete 'aigeda tuwa loheya sowasowana 'i'ewegita Yehoba 'oina, tauna Yesu Keliso. ⁶ Weyahina Keliso 'itagwaleya ta 'iboi 'ip-waoliyeya mabwaiyada weyahida, ta wasaina bewa tuta 'ana lobwaina moisa 'oina, Yehoba 'i'ebwaegita.

⁷ Coinega 'igu paihowa 'i'ebwaegauwa ma wasaina bewa yahehepwaili ma yaguguguyae ma yahehe'ita taudi tomiya ganamuli 'oidiya, ma 'ane sanapu moisa Yehoba 'oina sihemisae. Bewa gwae moisa, geya 'abo.

⁸ Nuwanuwagu loheloheya tupwa mabwaiyadi 'oidiya mumugadi sibwebwe'ana, ma nimadi si'abilagasi ta si'ahwanoi Yehoba 'oina, ma sahena sihehegamwagawagu ma sihehe'ahwalasalasa.

⁹ Wahiwahine wete nuwanuwagu siboi sihepasadi mumuga bwebwe'adi 'oidiyega weyahina beno totapwalolo 'ilobwaineya, ma sahena wahidi sipasa hedade-di ma 'oina 'idi tuta siuleule, ma sida pasa moisa, ma sahena sigagagagasa. ¹¹ Ma wete tapwalolo 'alona ma 'idi nuwatagwala he'ita sihesagohe, ma sahena sig-waegwae. ¹² Geya yatagwala ma wahiwahine sihe'ita tapwalolo 'oina. Sahena siloiloina loheloheya 'oidiya, ma hesi sida miyehenono ma sihesagohe. ¹³ Weyahina Yehoba Adama 'ipaihowa nugeteya, ma muliyega Ibe. ¹⁴ Ma wete Seitani 'ina 'abo 'oinega Adama geya 'iwe'a, ma wahine hesi 'iwe'a ta 'ipui nugeta. ¹⁵ Ma bewa tuta 'oina wahiwahine 'idi tuta henatuna 'oina, Yehoba sawasawahina 'i'abihetedi, 'eguma ma'idi hemisa, ma wete ma'idi helau, ma mumugadi 'ehauna, ta dumwaluna.

Tohanugetao 'idi paihowa

3 Moisa tuwa, 'eguma taiya nuwanuwana ma tapwalolo 'oina 'ihanugeta, beno paihowa bwebwe'ana, ² ma 'ana loina bewa: mumugana bwebwe'ana, mwanena 'aigeda tuwa, totoholo pa'ala ma'ina sanapu ta ma'ina he'asisi, ma tauna wete tau-manau 'adi to'itayahi, ma wete tohe'ita bwebwe'ana, ³ ma sahena bwasi galana 'inumanuma yauyaule, ma wete sahena 'ihehegamwagawagu, ma hesi mumugana nuhana, ma geya 'ida 'ahwa panapanawa, wete sahena wasawasa nuwana 'i'ewa'ewa.

⁴ Cilobwaineya tauna 'ina hada 'adi tomiyanao 'ihanugete bwaibwainidi, ma 'ane natunao 'ina gwae sihesagohe ma'idi he'asisi. ⁵ Ceguma loheya geya natunao 'iloina hedumwaludi, tauna geya sawasawahina ma Yehoba 'ina tohekalesiyao 'iloina hedumwaludi, 'awa?

⁶ Ma sahena tohemisa hauhauna wahesinuwe ma 'ihetohanugeta, nata gide 'ina nuwahane 'oinega 'ibe'u, gide mwalo Seitani 'ina nuwahane 'oinega 'ibe'uwa.

⁷ Tohanugetaowedi 'ilobwainediya 'adi 'ahwa bwebwe'ana siloba taudi geya totapwalolo 'oidiyega, ma hesi 'eguma tomota tohanugetao si'ahwa galagalaedi mumugadi weyahina, beno gide Seitani 'ina si'wa 'oina tohanugetaowedi sisi'wa.

⁸ Dikoniyao wete 'ilobwainediya ma mumugadi 'ausalana ma'idi nuwatuhi dumwaludi, ma sahena bwasi galana sinumanuma hedada, ma sahena wasawasa 'oina sihehemisa. ⁹ Ma 'idi tapwalolo 'ana sanapu dahwadahwaina si'abiyahi, 'idi nuwatuhi bwebwe'anega. ¹⁰ Ma 'eguma taiyawedi loheloheya nuwanuwami wahesinuweidi ma sihedikoni, nugeta wa'ita 'idi hematamatana ma 'eguma mumugadi 'ausaladi taudi beno walagudi, ma sihedikoni.

¹¹ Mwanediyaowedi wete gide ma'idi nuwatuhi dumwadumwaluna, ma sahena 'iyadiyaowedi si'ahwa'ahwa galagalaedi, sahena bwasi galana sinumanuma hedade, ma hesi siguibiga moisa. ¹² Dikoni mwanena 'aigeda tuwa, ma natuidiyao ma 'idi susuwao sihanugete bwaibwainidi.

¹³ Dikoniyedi 'eguma siguibiga, beno nata tomota si'ahwa bwebwe'anedi, ma wete Yesu 'ana hemisa 'oina sitoholo pa'ala.

¹⁴ Yanuwatuhuya nata muhemuhena ma yatauyawa 'oiuwa, ma nugeta 'ino leta bewa yaleyawa, ¹⁵ ma 'eguma yaheheboi, leta bewa 'oinega 'usanapu to mumuga tauda totapwalolo 'ilobwainegita, beno tauda 'ida Yehoba mayawasina 'ina boda 'alona, weyahina tauda tohekalesiyao 'ina he'ita moisa 'ana to'ita'ita yahinao. ¹⁶ Moisa tuwa, 'ida tapwalolo 'ana sanapu dahwadahwaina, ma hesi madouna, beno Keliso weyahina:

Tauna 'ihetomotai masiha,
ma Yaluyaluwana 'oinega 'ihewaiwaiya,
ma aneloseyao si'iteya,
ma wasana tupwa mabwaiyadi sihesagoheya,
ma gogo gabulena tomiyanao sihemiseya,
ma 'ihaneya tupwa wasawasa 'oina.

Tohe'ita 'abo'abo weyahidi

4 Yaluyaluwa Tabuna 'ihewpaila latuwa 'abehega tuta 'ana 'ebe gumwala 'oina tomota tupwadi nata tapwalolo silogwahate ma yaluyaluwa galadi ma Tomudulele 'idi he'ita 'abo'abowedi sihesagohedi. ² Tohe'itaowedi tomota 'e'e'abo'aboidi, ma 'idi 'abowedi weyahidi geya sida nuwanuwa.

³ Cidi 'abowedi bewa gide 'abehega hai ginaula galana, ma wete 'e'ahai tupwadi 'adi 'ai si'ausidiya. Ma 'omi Keliso 'ana tohemisao he'ita moisa wasanapuya 'abehega Yehoba 'e'ahai mabwaiyana 'ipaihowediya 'ai weyahina, ma 'ane ma'ida loyauwedo ta'ai'ai.

⁴ Ginaula mabwaiyana Yehoba 'ipaihowediya bwebwe'adi, 'oinega weyahidi taloyauwedo Yehoba 'oina, ma ta'ewedi, ⁵ weyahina Yehoba 'ina gwaeyega ma tauda 'ida 'ahwanoiyege 'i'abihe'ehau pwaidiya.

Yehoba 'ina topaihowao mumugadi

⁶ Bewa loinaedi 'iyadao 'oidiya 'uhe'itaedi, 'oinega 'owa Yesu Keliso 'ina topaihowa bwebwe'ana, weyahina he'ita dumwaluna Yesu 'ana hemisa weyahina 'umulimulyedi, ma 'oinega yaluyaluwau 'ihewaiwai. ⁷ Ma he'ote'otetela besobesowedi geya Yehoba 'oinega, sahena 'uhehesagohedi, ma hesi 'utoho waiwai ma tuta mabwaiyana 'umumuga 'ausala Yehoba matana.

⁸ Eema ginauledi tapaipaihowedi wahida 'ana 'abi weyahina, beno ginaula bwebwe'ana, ma hesi yaluyaluwada 'ana 'abi ginaula bwebwe'ana hedada, 'i'abihetegita 'ida tuta bale'uwa weyahina, ma wete tuta 'inaonaoma weyahina.

⁹ Gwae bewa gwae moisa, sowasowana tatagwalegita 'oina. ¹⁰ Weyahina tuta bewa 'oina ma'ida hetapewa ma ma'ida guibiga, Yehoba tahehemise tauna 'iboimo miyamiya hatayana, tomota mabwaiyadi 'adi To'abihetena, 'eguma sihemisae. Eeta 'ida nuwatuhuyahina 'oina talaguya ma 'ane 'i'abihetegita.

¹¹ Nuwatuhuwedi 'ulohatotowedi, ma 'uhe'itaedi tomota 'oidiya.

¹² Tomota sahena sisinasinaligo weyahina 'abehega 'owa hewali tuwa, ma hesi 'ino gwae bwebwe'ana, ma 'ino paihowa bwebwe'ana, 'ino helau, 'ino hemisa, ma mumugau 'ehauna 'oidiyega 'owa 'ebe'ita taudi Yesu 'ana tohemisao 'oidiya.

¹³ Ma wete tapwalolo 'alona Buki Tabu 'uhasili, ma 'uguguya, ma 'uhe'ita 'ana siga yatauyawa.

¹⁴ Mwalo tapwalolo 'ana babadao si'abidebegowa, ma weyahiu sipalopisaiya 'ino paihowa Yehoba weyahina, eeta paihowaina weyahina Yehoba 'i'abihe waiwaiyego. ¹⁵ Coinega 'unuwatuhuyahi, ma paihowaina 'oidiya sahena 'ulowahi'wata, eema tomota 'ino hetapewa weyahina 'ane sigwae, "Moisa, Timoti tauna toguibiga."

¹⁶ Timoti, 'u'itayahigo, tuta mabwaiyana 'uhe'ita moisa, ma 'ane Yehoba 'owa ma 'ino tohesagohaowedi ba'idamwao 'i'abihetegomi.

Cida paihowao 'iyadao 'oidiya

⁵ Sahena babadao 'uheheliyedi, ma hesi hohobige-ga 'ulohatotowedi, gide tuwa tamau 'oina 'uhehegwaegwae, ma wete 'a pateyao 'u'ahwa'ahwa tasi-naedi; ² ma wahiwahine madoudi 'oidiya mumugau gide sinamwao, ma gumalaulau 'oidiya ma'ino nuwatuhi bwebwe'ana ma mumuga 'ausalana 'oidiyega 'u'ahwa nuhuned.

³ Hiwahiwapedyedi geya 'idi susumo 'u'abihetedi. ⁴ Ma 'eguma natudiyao nana tubudiyao simiyamiya, beno taudi 'ilobwainediya ma si'itayahidi, ma 'ane mwalo masedesedediya 'adi 'itayahina sihemaise. Lemaedi bewa gide Yehoba 'ina 'ebe yaliyaya.

⁵ Ma taudi hiwahiwapedyedi geya 'idi susumo 'ulemedi, 'eguma Yehoba taunamo sihemiseya ma 'oina si'ahwa'ahwanoi sabwelo ma nihuwana 'oidiya. ⁶ Ma

taudi hesi yaliyaya besobeso weyahina sinuwanuwatuhu, beno taudi wahidi mayawasidi, ma yaluyaluwadi si'amasa pwaiya. ⁷ Coinega guguya bewa hiwahiwapedyedi 'u'ebwaedi ma simumuga bwaibwaina ma 'ane sahena hali tomota hiwahiwapedyedi si'ahwa'ahwa galagalaedi. ⁸ Ma 'eguma taiya 'ina susuwao bo natunao geya 'ida 'itayahidiya, beno tauna Yehoba 'ina he'ita 'ilogwahateya, ma tauna togala hedada 'abwa taudi Yehoba 'ana touhalao.

⁹ Hiwahiwapedyedi 'adi loina bewa: 'eguma 'adi bolime sikisiti nana 'ihane, ta mwanena mwalo 'aigeda tuwa, ¹⁰ ma tomota matadiya mumugadi dumwaluna, weyahina natudiyao 'adi 'itayahina 'oina sipaihowa bwaibwaina ma wete taumanao ta tohekalesiyao 'adi 'abihetena 'oina, wete tomiya mwau silemedi ma si'atemuyamuyaedi, beno 'ilobwainediya ma tohekalesiya 'oidiya siluhu, ma tohekalesiyaowedi 'oidiyega 'adi lema, nana 'e'ahai, bo 'ale'o si'ewa. ¹¹ Ma hiwahiwapedyedi taudi geya sihe'ai'aihale, sahena siluhuluhi bodaedi 'oidiya ma sigwaegwae hemisa Keliso 'oina 'abehega nata geya sihaihaila, weyahina taudi nage gide nata 'idi gwae hemisaina siligehe ma sihai hila.

¹² Ma bewa 'oinega Yehoba matana sigala pwaiya.

¹³ Ma wahiwahineyedi wete si'e'elomiya besobeso ma sitauya hali hada ma hali hada 'oidiya silolomugi ma hali tomota weyahidi sigwaegwae dadanedi.

¹⁴ Coinega yanuwatuhuya hiwahiwapedyedi taudi geya sihe'ai'aihale moisa sawasawahina ma sihai hila, ma sihenatuna ma si'ita'ita yahidi natudiyao ma wete 'idi hadao, ma 'ane sahena 'ada sahiyao si'ahwa'ahwa galagalaegita hiwahiwapedyedi mumugadi weyahina.

¹⁵ Weyahina tupwadi hiwahiwapedyedi siwe'a, 'oinega Seitani 'ina 'eda 'oina simulimulya.

¹⁶ Ceguma to wahine Keliso 'ana tohemisa ma 'ina susuwao tupwadi sihiwapeya, 'ilobwaineya ma 'i'itayahidi. Ma tapwalolo 'ana tohanugetao 'idi paihowa hiwahiwapedyedi geya 'idi susumo si'itayahidi.

¹⁷ Ma 'ami tohanugetaowedi 'eguma silema bwaibwainigomi, 'omi wa'ita'itayahi bwaibwainidi, beno 'idi guguya ma 'idi he'ita maisana bwebwe'ana wa'ebwaedi.

¹⁸ Bewa weyahina Buki He'asisi 'oina Yehoba 'ina loina, 'igwaeya,

"Ceguma bulumakau 'ipaipaihowa witi huwaina 'oina, sawasawahina ma tupwana wete 'i'ai."

Ma wete 'igwaeya,

"Topaihowa 'adi 'iluwana 'ilobwainediya ma si'ai."

¹⁹ Ceguma tomota tupwadi sihe'ewa besobeso 'ami tohanugetao weyahidi, sahena 'uhehesagohe, ma hesi 'eguma tomota 'eluwa bo 'etoi sihegwaego 'aigeda tohanugeta 'ina pui weyahina, beno 'uyatala. ²⁰ Ma 'eguma tohanugeta 'ina pui 'u'italobeya 'uheliye boda matadiya, ma 'ane taudi wete simatauta ma sahena puiina 'oina siluhuluhi.

²¹ Bewa 'a hemataluwa 'oiguwega Yehoba ma Yesu Keliso matadiya, ma wete aneloseyao hesihesinuwaiti matadiya, 'abehega loina bewa 'umulya moisa. Tomota mabwaiyadi 'uloinaedi loina 'aigeda tuwamo 'oine-

ga, ma sahena tupwadimo 'oidiya 'uloina waiwai, ma tupwadi 'oidiyega geya.

²² Tohanugeta 'ana hesinuwa 'oina sahena 'ulolo mwayamwayau. Nata gide 'ina pui dahwadahwaidi ma hesinuwa 'iloba, ta beno 'ana 'ita gide 'ina puiyao 'oidiya 'u'abi'abihete. Ma 'owa wete, 'uboi mumugau 'u'itayahi bwaibwaini.

²³ Sahena we'ahamo 'unumanuma, weyahina tuta baibaiwana 'uhelolohala ma gamwau 'imuyamuya, ma hesi waini tupwana 'unuma.

²⁴ Tomota tupwadi 'idi pui 'atamanega silatuwa ma weyahidi 'adi loina nata siloba. Ma tupwadi dahwadahwaidi 'idi pui, ma hesi 'abwa simiya latu. ²⁵ Gide wete paihowa bwebwe'adi tupwadi simiyamiya latu, ma tupwadi 'abwa nata simiya latu, weyahina geya sawasawahina ma simiya dahwana.

6 Topaihowao 'adi loina ma 'idi babadao sihe'asisiyanedi, ma sihematamanedi. Ceguma geya, tomota tupwadi 'idi he'itao si'ahwa galagalaedi, ma sigwae, "Yehoba 'ana tohemisao taudi ma hesi geya sipaihowa bwaibwaini."

² Wete topaihowaowedi 'eguma 'idi babadaedi ba'idadiyao si'ahwa tasina Keliso 'ana hemisa 'oina, ma 'ane sahena 'idi babadaowedi 'adi he'asisi silololagu, ma hesi sowasowana sihetapewa waiwai weyahidi, ma 'ane 'idi paihowa bwebwe'ana 'ihemadou, weyahina 'idi babadaedi taudi Keliso 'ana tohemisao, 'oinega 'idi helauwega ma sida paihowa 'oidiya.

Tohe'ita 'abo'abo weyahidi

Loinaedi 'uhe'itaedi tomota 'oidiya. ³ Ma 'eguma taiya 'ina he'ita hagana, ma 'ida Bada Yesu Keliso 'ina gwae dumwaludi geya 'ida muliyediya, ma he'itaedi mumuga bwebwe'ana weyahina 'ilogwahatedi, ⁴ tauna 'ina nuwahane 'oinega 'ihenainaida moisa, ma nuwanuwana 'ihe'ahwa panapanawa. Taudi nage gide tohe'ipi'ipi moisa ma tohegamwagamwagu, wete toheliya ma tosiwapa. ⁵ Coinega 'iyadiyao ba'idadiyao sihe'ahwa panapanawa, ma 'idi nuwatuhi galadi weyahina nata he'ita moisa geya sisanapu, ma hesi 'idi nuwatuhi 'abehega Yehoba 'ana he'asisi 'oinega 'idi wasawasa madouna sida loba bale'uwa.

⁶ Ma hesi tauda 'ida wasawasa hagana. Yehoba 'ana he'asisi 'oinega sawasawahina 'iloinaegita, ma hesi wasawasa bale'u 'ana loba sahena weyahina tanuwanuwatuhi. ⁷ Weyahina tauda mwalo manima daisidamo talatuma bale'uwa, nata wete manima daisidamo bale'u bewa ta'ebesine. ⁸ Coinega 'e'ahai ma 'ada 'ale'o weyahidi tayaliyaya, ma ginaula mabwaiyadi weyahidi sahena tanuwanuwa hedada.

⁹ Ma taudi wasawasa 'ana tohemisao nata Seitani 'ina 'ebetohona 'oina sisi'wa, ma siboi 'idi nuwatuhi besobesowedi 'oidiyega si'abihegala hiledi, ta 'abwa

taudi beno hesilae moisa siloba. ¹⁰ Weyahina wasawasa 'ana nuwa'ewa beno puiyao huhudi, ma wete 'iyadao tupwadi wasawasa si'ebesahedadeya, 'oinega tapwalolo moisa si'ebesineya, ma 'ebenuwagala mabwaiyana silobeya.

Ceda bwebwe'ana weyahina

¹¹ Timoti, 'owa hesi Yehoba 'ina topaihowa, 'oinega bewa mumugaina 'oinega 'u'itayahigo, ma mumuga dumwaluna 'umuliye, bewa gide 'eda'eda bwebwe'ana ma hemisa ma helau ma 'alama'ita ma wete hohobiga. ¹² Ma wete tapwalolo 'ana paihowa bwebwe'adi 'oidiya 'utoho ma 'uhewaiwai, ma yawasiu miyamiya hatayana wete 'u'abiyahi, weyahina mwalo Yehoba 'ih-esinuwegowa, beno tutaina 'ino hemisa 'uhewpaila latuwa tomota mabwaiyadi matadiya.

¹³ Cowa Timoti yaloinaego Yehoba matana, tauna ginaula mabwaiyana yawasidi 'ana to'ebwaya, ma wete Yesu Keliso matana, tauna mwalo Ponitio Pailato 'oina gwae moisega 'igwaeya. ¹⁴ Ma 'igu loina 'abehega hemataluwaedi 'umuliye bwaibwainidi, ma sahena 'eta 'oina 'uwe'awe'a, ma 'ana siga 'ida Bada Yesu Keliso 'abwa 'ihilama.

¹⁵ Weyahina nata 'abwa tuta hesihesinuwana 'oina, Yehoba Yesu 'i'abilatuhe. Yehobaina toloina 'aigeda tuwa ma 'asi'asilalana, ma toloinao mabwaiyadi 'idi toloina, ma wete babadao mabwaiyadi 'idi bada.

¹⁶ Yehoba 'iboimo miyamiya hatayana, ma geya 'eta taiya gide. Ma 'ina tupwa geya sawasawahida ma ta'ita, weyahina 'asilala hedada, ma geya sawasawahina Yehobaina ta'ita, ta 'ina wasawasa ta 'ina waiwai nata geya sigumwagumwala. Emeni.

¹⁷ Ma bale'u 'ana wasawasao 'uhemataluwedi, ma sahena sinuwanuwahane 'idi wasawasa weyahidi, ma wete sahena sihehemisa 'abehega nata 'abwa 'ebe 'abihetena siloba 'idi wasawasaedi 'oidiyega, weyahina wasawasaedi gumwagumwalidi. Ma hesi tuwa Yehoba 'iboi 'oina sihemisa, weyahina Yehoba 'iboi to'ebwaya bwebwe'ana, ta 'ida 'ebe yaliyaya mabwaiyana tauna 'oinega silatulatuma.

¹⁸ Ma wete wasawasaedi 'uhemataluwedi ma paihowa bwebwe'adi ta helau ta 'ebwaya 'oidiyega sihe-wasawasa moisa. ¹⁹ Bewa 'oinega 'adi maisa bwebwe'ana tuta 'inaonaoma 'oina siloba, beno yawasidi moisa.

²⁰ Timoti yo, ginaulaedi Yehoba 'i'ebwaegowa 'u'itayahi bwaibwainidi, ma sanapu 'abo'abodi ma he'ahwa panapanawa besobeso sahena 'umulimuliyedi.

²¹ Weyahina taudi nuwatuhiwedi 'adi tomuliyao 'idi hemisa Yesu 'oina 'iwe'a.

Yehoba 'ina helau 'oiuwa.

Taugu Paulo.

2 Timoti

Muliyetega Paulo deliya 'asa Loma 'oina 'imiyamiya, ma Timoti 'ina leta heluwena bewa 'ileleya. Paulo 'isanasanapu 'i'iuna ma 'i'amasa, ta hesi 'ina hemisa Yesu Keliso 'oina 'ihewaiwai hedada, ta Timoti 'i'abihe pa'aliya ma tauna wete gidemusa 'ihewaiwai.

Caigeda ginaula 'i'ahwanoiyeya, 'ina tobwatobwa tupwana nuwanuwana ma Timoti 'i'ewedima 'oina.

Loyauwedo

1 Yauwedo Timoti 'owa natugu moisa, 'ino leta bewa taugu Paulo 'oiguwega. Taugu Yesu Keliso 'ana tohepwaila, Yehoba 'ina nuwatuhi gide ta yahepwaila yawasida bwebwe'ana weyahina, beno Yesu Keliso 'oinega. Tamada Yehoba ma 'ida Bada Yesu Keliso sihelauwego ta si'atemuyamuyaego ma 'oinega 'u-miya daumwala.

Timoti 'ina hemisa Yehoba 'oina

³ Yehoba 'oina yaloyauwedo, tauna tubugwao mwalo 'idi Yehoba, ma 'oina yahetopaihowa 'igu nuwatuhi 'ehaudi 'oidiyega, gidemusa taudi. Wete 'oina ya'ah-wa'ahwanoi weyahiu nihuwana ma sabwelo 'oidiya.

⁴ Mwalo 'ane ya'ebesinegowa, 'ino dou yanuwatuhi yahiya, 'oinega nuwanuwagu madouna ma to tuta 'oina ma ya'ita hilago, ta 'oinega yayaliyaya.

⁵ Ma wete 'ino hemisa moisa Yehoba 'oina yanuwatuhi yahiya, gide sinau Yunisi ma tubuu Loise Yehoba sihemisaeya moisa, ma yasanapugowa 'owa wete Yehoba 'uhemisae moisa. ⁶ Wete tutaina 'oina ya'abidebegowa ta Yehoba waiwai 'i'ebwaegowa, waiwaiina 'u'itayahi ma 'ane 'oiuwega sahena 'igumwagumwala. ⁷ Weyahina Yehoba yaluyaluwana 'i'ebwaegita sahena matauta weyahina, ma hesi waiwai ma helau ma nuwatuhi moisa 'i'ebwaegita.

⁸ Coinega sahena 'ida Cinapwana tetelina 'ana hepwaila weyahina 'uhedeba mwadimwadina. Taugu wete 'igu luhu deliya Cinapwana 'ina paihowa weyahina sahena weyahina 'udebadeba mwadina. Ma 'owa wete 'abwa Yesu tetelina weyahina tupwana miyamwau 'oiuwa silatu, ma 'ilobwainegowa Yehoba 'ina waiwai 'oinega 'utoholo pa'ala.

⁹ Yehoba tauna 'i'abihetegita ta 'ibwauwegita 'ina paihowa bwebwe'adi sabi paihowadi. Moisa tuwa tauda geya 'ida bwebwe'ana weyahina 'ihesinuwegita, ma hesi mwalo hene tauna 'ina nuwatuhi ma 'ina helau weyahina, ta Yesu Keliso 'ipaihoweya tauda weyahida.

¹⁰ Ma bewa tuwa 'ina helauina 'oida 'i'abilatuheya, 'ada To'abihetena Yesu Keliso 'oinega. Ta Kelisoina 'amasa 'ilohesawaliya, ma tetelina bwebwe'ana 'oinega yawasi hataya 'i'eweyama 'oida. ¹¹ Ma Yehoba 'igu paihowa 'i'ebwaegauwa ma 'ane tetelina bwebwe'ana ya-

hehepwaila ma yahehe'ita taudi 'asa ganamuli 'oidiya.

¹² Bewa weyahina 'igu miyamwau yalobeya, ma hesi geya weyahina yadeba mwadina, weyahina 'ida Cinapwanaina yahemiseya tauna yasanapuya, ma to'aha 'i'ebwaegauwa sowasowana 'i'itayahiya nimanega, eema sabweloina madouna 'inaonaoma 'oina.

¹³ Mwalo guguyaedi bwebwe'adi ya'ebwaegowa, Yesu Keliso 'ana hemisa ma 'ana helau weyahidi, ee 'u-muliya bwaibwainidi. ¹⁴ Ma Yaluyaluwa Tabuna tauna nuwada 'imiyamiya, ta sanapu moisa 'i'ebwae pwaigowa, 'oinega sanapuina 'unuwatuhuyahi.

¹⁵ Ma 'usanapu pwaiya, taudi meEsiya silogwahategauwa ma si'ebesinegauwa, taudi Paigelio ma wete Elimogini, ma bodaedi.

¹⁶ Ma Onesipolo hesi geya weyahigu 'ideba mwadina 'igu miyamiya deliya weyahina, ma tauna tuta mabwaiyana 'i'abi'abihetegau, 'oinega 'agu lotohona 'i'abi'abihe bwebwe'ani, 'oinega Yehoba 'oina ya'ah-wa'ahwanoi ma 'ane Onesipolo ma 'iyanao 'i'atemuyamuyaedi.

¹⁷ Mwalo Onesipoloina 'ilatuma Loma 'oina, ma weyahigu 'i'ebesa waiwaiya eeta 'ilobegauwa. ¹⁸ Cowa 'ina paihowa madouna weyahigu Epeso 'oina 'u-sanasanapu, 'oinega nuwanuwagu, ma Cinapwana 'ina tuta yatala 'oina 'atemuyamuya 'ida loba Cinapwanaina 'oinega.

Cida lo'aleha Yesu Keliso weyahina

2 Natugu Timoti, Yesu Keliso 'ina 'abihetenega 'uhewaiwai, ma ² wasana 'u'itayahi, wasaina 'oiguwega 'uhesagoheya tomota mabwaiyadi matadiya, 'oinega taudi ma'adi hemisa 'oidiya 'u'ebwaedi, ma taudi wete hali boda sihe'itadi.

³ Mabwaiyada Yesu Keliso weyahina miyamwau talobaloba, 'oinega 'ino miyamwauina 'oinega 'utagwalego, ma 'ane 'owa Yesu Keliso 'ina tolo'aleha bwebwe'ana. ⁴ Cunuwatuhuyahi 'eguma tolo'aleha tauna nuwanuwana ma 'ina toloina 'ina nuwatuhi 'i-paipaihowa, nata geya 'ina 'asa 'ana paihowa weyahidi 'inuwanuwatuhi.

⁵ Gide tuwa tohepili, 'eguma pili 'ana loina geya 'imuliya, nata maisa geya 'i'ewa.

⁶ Gide wete tanoha 'ana topaihowa, 'ina paihowa waiwai 'oinega nata huwaina 'oinega 'i'aputoho nugete.

⁷ Cigu lohatoto bewa, 'unuwatuhuyahi, ma 'adi sanapu mabwaiyana Cinapwana tauna 'i'ebwaego.

⁸ Ma Yesu Keliso 'unuwatuhuyahi, tauna Debida 'ina susu, ta 'amasa 'oinega 'itoholo hila, gide tuwa yahep-waileya 'igu guguya 'oina. ⁹ Cigu guguyaina weyahina taugu miyamwau bo'i yalobeya 'oinega deliya sipaigauwa, gide 'abwa taugu topui 'aigeda. Ma hesi Yehoba 'ina gwaeina gesowana 'eta taiya 'i'etobode.

¹⁰ Bewa weyahina 'igu miya mwauwedi 'oidiyega ya'alama'i'ita, ma 'abehega Yehoba taudi 'ihesi-nuwediya yalemedi, ma 'ane Yesu Keliso 'i'abihetedi, ta yaliyaya miyamiya hatayana siloba.

¹¹ Gwae bewa gwae moisa 'abehega:

"Ceguma Keliso ba'idada ta'amasa, 'abwa wete ba'idada yawasida bwebwe'ana taloba. ¹² Ceguma Keliso ba'idada ta 'ida miyamwau 'oidiyega ta'alama'i'ita, 'abwa ba'idada tahetoloina. Ceguma Keliso tauhale 'abwa wete 'iuhalegita. ¹³ Ceguma geya 'ida hemisamo Keliso 'oina, tauna 'ina gwae hemisa geya sawasawahina ma 'ibui, weyahina tauna mumugana tuwa ma'ana hemisa."

Yehoba 'ina topaihowao bwebwe'adi

¹⁴ Coinega Yehoba matana 'ino tomotaiyao 'ulohatodi ma 'uhenuwa lagudi ma gwae bewa sahena sinuwanuwanaide, ma wete sahena gwae tupwadi 'adi bui weyahidi sihe'ahwa panapanawa. Weyahina he'ahwa panapanawa besobeso beno taudi tohesagoha 'oidiya nata geya 'i'abi'abihetedi, ma hesi 'i'abihe galadi.

¹⁵ Coinega wete 'uhetapewa ma tetela bwebwe'ana 'ana he'ita moisa weyahina 'uguibiga ma 'ane 'owa Yehoba 'ina topaihowa bwebwe'ana, wete 'abwa 'eguma matana 'ulatu 'ihewatuwego. ¹⁶ Ta togwae besobeso bodaidi sahena 'oidiya 'uluhulu, weyahina gwaeyedi 'oidiyega mumuga galadi silatu, ¹⁷ ma gwae besobesowedi 'oidiyega mumuga galana madouna 'ilatu. Togwae besobesowedi siteluwa sanidi Aimenio ma Pileto, ¹⁸ ma siteluwaedi he'ita moisaina si'ebesineya ma sigwae, "To'amasa 'idi toholo hila 'ana tuta 'igumwala," 'oinega 'iyadiyao tupwadi 'idi 'aboina sihesagoheya, ta 'idi hemisa 'iwe'a. ¹⁹ Ma hesi Yehoba 'ina gwae 'ana wahuwahu waiwaina 'oina, mwalo silelediya 'igwae:

"Cinapwana 'ina tomotaiyao 'isanapudiya."

Ma wete 'igwaeya:

"Taudi Cinapwana 'oina sitagwala pwaidiya 'ilob-wainediya ma mumugadi galadi silogwahatedi."

²⁰ Moisa tuwa, hada wasawasaedi 'alodiya tupwadi gaeba goula ma siliba, ma tupwadi gaeba 'aiwe ma bale'u 'oidiyega sipaihowedi, ta gaebaedi bwebwe'adi taumanao weyahidi silagudi, ma gaeba galadi silagu wasiyedi mohomoho weyahidi. ²¹ Ma 'eguma taiya mumugana galana 'oinega 'i'abihe'ehau hila, beno 'ihe-

gaeba bwebwe'ana, ma 'ina 'inapwana 'ilagu 'ina paihowa bwebwe'adi weyahidi.

²² Coinega hewahewali 'idi henuhenuwa 'ulogwahatedi ma mumuga dumwaluna ta hemisa ta helau ta miya daumwala 'umuliyedi, taudi Yesu si'ahwa badaeya ma'ate 'ehaudi ba'idamwao. ²³ Ma wete 'ahwa panapanawa besobeso 'u'ebesinedi, weyahina 'ahwa panapanawa 'aleha 'ina 'ebelatu. ²⁴ Ta he'ahwa panapanawa Cinapwana 'ina topaihowao geya 'ilob-wainegita, ma 'atemuyamuya ma he'ita ma 'alama'i'ita hesi. ²⁵ Ma wete 'ada 'alehao 'oidiyega mumugada nuhana 'oinega ta'abihe dumwaludi, ma 'oinega Yehoba, 'eguma sawasawahina ma 'i'abihetedi ma sinuwabui ta he'ita moisa simuliye, ²⁶ ta wete Seitani 'ina si'wa 'oinega sidena, weyahina taudi mwalo Seitani 'isi'wediya, ma 'oina sihetopaihowa 'ina nuwatuhi weyahina.

Tuta 'ana 'ebelosaloha weyahina

3 Nuwanuwagu ma nuwau 'ida sabwalena tuta 'ana 'ebelosaloha 'inaonama weyahina, 'abehega tutaedi 'oidiya mwau baibaiwana 'abwa silatu.

² Weyahina tutaedi 'oidiya nata tomota taudimo weyahidi sinuwanuwatuhi, ma wasawasa 'ana hamwa nata 'imadou 'oidiya, ta sinuwa hanehane ta sigagasa ma wete siheliya. Ma sinadiyao ma tamadiyao 'enadi nata geya sihematamatana, ta tomota 'idi paihowa bwebwe'adi weyahidi nata geya siloyauwedo. ³ Mumugadi guguyou 'oinega gesowana si'atemuyamuya, ma hesi sihe'ahwa panapanawa besobeso, ma toganawala hedade. Ma sigamwasowala besobeso wete, ta wete mumuga bwebwe'ana 'ana tologwahatao, ⁴ to'wayama, ma galana 'oina sihewaiwai, ma gwae hane hedada, ma geya Yehoba sihelauwe, ta hesi taudimo 'idi yaliyaya weyahina sinuwanuwatuhi.

⁵ Tomotaedi sitapwatapwalolo tuwa ma Yehoba 'ina waiwai geya sihemisae, 'oinega 'idi tapwaloloina tuwa ginaula besobeso, 'oinega bodaedi taudi sahena 'oidiya 'uluhulu. ⁶ Weyahina tupwadi 'oidiyega hadai siluhulu wahiwahine geya 'idi nuwatuhi pa'alidi sabi 'abowedi, ma wahiwahineyedi sisanasanapu taudi topui, 'oinega 'amna hagana ma hagana silolotoho soladiya ta simulimuliyedi, ⁷ 'oinega he'ita hagana ma hagana 'ana tohesagohao ta geya sawasawahina ma he'ita moisa sisanapu.

⁸ Tomotaedi he'ita moisa silo'aleheya, gide taudi mwalo Yanisi ma Yamilisi Mosese silo'aleheya, ta 'adi 'ita gide taudi tohemisa ma 'atediya 'abo ma nuwatuhi galadi simiyamiya. ⁹ Ma hesi muhemuhena sibe'u, ma tomota baibaiwadi si'itadi, mumugadi galadi gide mwalo Yanisi ma Yamilisi mumugadi galana, ta tomota si'iteya.

Timoti 'ana Ioina

¹⁰ Ma 'owa bo'i 'usanapugauwa, 'igu he'ita, ta mumugagu, 'igu 'edao, 'igu hemisa, 'igu 'alama'i'ita, ta 'igu helau ta 'igu toholo pa'ala. ¹¹ Ma 'asaedi Anitioki

ma Ikoniyami ma Lisitila 'oidiya yamiyamwauwa ta 'agu muyaedi tomota 'oidiyega yalobediya wete 'u-sanasanapu, tupwaedi 'oidiya yamiyamwauwa moisa, ta mwauwedi mabwaiyadi 'oidiyega 'ida Cinapwana 'i'abihetega.

¹² Moisa, 'eguma Yesu Keliso tahemisa, ma tatag-walegita 'ina 'eda bwebwe'adi 'oina, nata miyamwau tomota 'oidiyega taloba. ¹³ Ta wete taudi togala, ma tomota 'adi to'abowao 'idi puiyao sihemadou moisa, weyahina Seitani bo'i 'i'abowediya.

¹⁴ Ta 'owa hesi he'itaedi 'uhemisa pwaidiya ta 'usana-pudiya. He'itaedi 'uda muliyedi, weyahina tauma 'ino tohe'itao bo'i 'usanapumaiya 'abehega 'ima he'i-taowedi wete 'amulimuliyedi. ¹⁵ Ma 'owa 'uboi wete 'i-no tuta gwamega ma nige bewa Buki He'asisi 'ina gwae 'ana tohasila, ta 'ihehe'itego 'abehega 'ida hemisa Yesu Keliso 'oina sowasowana 'i'abihetegita.

¹⁶ Ma weteyage Buki He'asisi 'ina gwae mabwaiyana Yehoba Yaluyaluwanega sitauyama, ta gwaeyedi 'oidiyega 'ada he'ita ma 'ada lohatoto ma 'ada gihe-dumwalu ¹⁷ ta 'ida waiwai talobalobadi Yehoba 'ina paihowao weyahidi, weyahina Buki He'asisi 'ina gwae 'oidiyega Yehoba 'i'atububugita, ta 'ina paihowao bwebwe'adi mabwaiyana sawasawahida.

4 Timoti, yahenuwa laguwego Yehoba matana, ta Yesu Keliso, tauna to'amasao ma mayawasidi 'adi tololina matana, tauna nata 'ilatu hilama ma 'i-hetoloina 'oida. ² Bewa 'a loinaina: Tuta mabwaiyana 'uhetapewa waiwai ma tetela 'uhehepwaile, tuta mwau ma tuta yaliyaya 'oidiya, ma tomota 'oidiya 'uguguya ma sihemisa, ta wete 'u'abihe dumwaludi, ma 'u'abihe pa'alidi, ma bewa nuwatuhuwedi 'uhe'ita bwaibwainidi ma'ino 'alama'i'ita.

³ Weyahina tuta sinaonaoma 'oidiya tomota he'ita dumwaluna nata silogwahate, ma he'ita hagadi ma hagadi 'adi hesagoha 'abehega bwebwe'ana 'oidiya, simuliyedi. ⁴ Ma he'ita hagadi 'adi muliya 'oidiyega he'ita moisa si'ebesine.

⁵ Ma 'owa sahena gide taudi. Sauga mabwaiyana 'u-toholo pa'ala, ta 'ino miyamwau 'oidiyega 'u'alama'i'ita, ma wasa bwebwe'ana 'uhehepwaile. Bewa 'oinega ma 'ane 'owa topaihowa waiwaina Yehoba 'ina pai-howa 'oina.

⁶ Ta taugu nata sihunugau gide pwaoli, ma gogo bewa ya'ebesine. ⁷ Yalo'aleha pwaiya Yehoba weyahina, ta 'igu hepili yalohe gumwaliya, ta tuta baibaiwana Keliso yahemisaeya.

⁸ Coinega 'abwa 'ida Bada 'agu maisa, mumuga dumwaluna weyahina, 'i'ebwaegau. Ta maisaina weyahigu 'igibubu pwaiya ta 'imiyamiya.

Badaina 'ina loina dumwaluna, ma 'eguma to sauga 'ilatuma, tauda ma wete taiyawedi 'ina hilama weyahina siyamwayamwana, mabwaiyada nata 'ada maisa 'i'ebwaegita.

Gwae 'ana 'ebelolagu

⁹ Timoti, nuwanuwagu 'ulomwayamwayauma. ¹⁰ Di-masa bo'i 'i'ebesinegauwa weyahina bale'u mumu-gana nuwana 'i'eweya, ta 'itauya Tesalonaika. Kele-senisi bo'i 'itauya Galetiya, ma Taito wete 'itauya Dalimetiya. Taudi 'agu tolemaedi mabwaiyadi si'ebesinegauwa. ¹¹ Luke 'iboi 'itupwa. Cino tauyama 'oina Maki 'utoeyama, weyahina tauna 'agu tolema bwebwe'ana.

¹² Tikiko yahewasa pwaiya ma 'oinega 'itauya Epeso.

¹³ Ceguma 'utautauyama 'igu tobwatobwa tupwana 'u'ewedima, 'agu hewanu mwalo Tilowasi 'oina ya'ebesineya Kalipo 'ina hada, ma wete 'igu bukiyao ma pepa leleleledi, taudi beno nuwanuwagu madouna.

¹⁴ Pwawapwawati 'ana topaihowa sanina Alekisanu mwau madouna 'i'ebwaegauwa, 'oinega 'ana maisa galana 'abwa Cinapwana 'i'ebwae. ¹⁵ Alekisanaina 'ida he'ita 'ilo'aleha hedadeya, 'oinega 'owa tauna 'oinega wete 'u'itayahigo.

¹⁶ Cigu yatala nugeta geya 'eta taiya 'i'abihetegau, mabwaiyadi simatauta ta si'ebesinegauwa, ma yaboimo. Yehoba, 'idi pui bewa sahena 'uhehemaise.

¹⁷ Ta 'igu yatalaina 'oina Yehoba 'i'abihetega ta waiwai 'i'ebwaegauwa, ma tetelina mabwaiyana ya-hepwaileya tomiya ganamuli baibaiwadi 'oidiya, ma Yehoba 'ina 'abihetena 'oinega geya *laiyoni* 'oidiya siulegau. ¹⁸ Mwauwedi 'oidiyega Cinapwanaina nata 'i'abihetegau ma 'ina 'ebeloina galewa 'oina yaluhu, 'oinega tada hepwtuwe hataya. Emeni.

¹⁹ Cigu helau Pilisila ma Akuila, ta wete Onesipolo ma'ina susuyao 'oidiya, 'uhepwaile.

²⁰ Ilasito 'imiyahila Kolinita, ma Tilopimo 'ilohala ta 'asa Milito 'oina ya'ebesineya.

²¹ Culomwayamwayauma weyahina muhemuhena ma gogai 'ana tuta 'ilatu. Yubulo ma Pudeni ma Lino ma Kalodiya ta wete 'iyadao mabwaiyadi 'idi helau 'oiuwa.

²² Cinapwana ba'idau ma yaluyaluwau 'i'abihe wai-waiye, ma 'owa ma'ino bodao 'i'abihetegomi. Taugu Paulo.

Taito

Mwalo Paulo Taito 'ina paihowa 'i'ebwaeya ma 'abehega tohekalesiyao bwanabwana Kiliti 'oina 'i'ita'ita yahidi, ta 'ina leta bewa 'ileleya ma 'oinega paihowaina 'ana loina 'isanapu.

Loyauwedo

1 Natugu Taito, 'ino leta bewa taugu Paulo 'oiguwega, taugu Yehoba 'ina topaihowa ta Yesu Keliso 'ana tohepwaila. Cigu paihowaina 'i'ebwae-gauwa ma taudi Yehoba 'ana hesihesinuwa ya'abihe waiwaiyedi ma sihemisa moisa ma nuwadi 'isabwale-na, ta 'oinega sanapu moisega sipaihowa dumwalu. ² Wete Yehoba mwalo hene 'igwae hemisaediya ta sihemisaeya 'abehega yawasidi miyamiya hatayana 'i'ebwaedi. Ta geya sowana 'i'abo. ³ Tutaina Yehoba 'ih-esinuweya 'oina tauna 'ina gwaehemisega Yesu 'i-tauyama, ta yawasida moisa 'i'abilatuheya, ta Yehoba, tauna 'ada To'abihetena, 'iloinaegauwa ta yaguguguguya.

⁴ Taito, 'owa ya'ahwa natunegowa moisa 'ida hemisa 'aigeda, 'oinega Tamada Yehoba ma 'ada to'abihetena Yesu Keliso 'idi helauwega si'abihetego ma 'umiya daumwala.

Taito 'ina paihowa Kiliti 'oina

⁵ Bewa weyahina ya'ebesinegowa bwanabwana Kiliti 'oina ma to'aha nobwa hekalesiya 'alona geya bwebwe'ana ugihe dumwalu, ma wete 'igu loinega tohanugetao 'uhesinuwedi, 'asa 'aigeda 'aigeda 'oidiya.

⁶ Ta 'igu loina bewa tohanugetao 'adi hesinuwa weyahina, beno gide, to loheya 'eguma 'ina mumuga 'ausalana, ma mwanena 'aigeda tuwamo, ma natudiyao wasadi 'ane geya sida puiya, ta geya sida logwahata, ma hesi taudi ma'idi hemisa Yehoba 'oina. ⁷ Weyahina tohanugetao Yehoba weyahina sipaipaihowa, 'ilobwainediya ma mumugadi bwebwe'ana, ma sahena sidebadeba pa'ala nana sihehe gamwagamwagu, nuwana bwasi galana sinumanuma yauyaule, nuwana loheya 'ana to'ehunuwa, nuwana wasawasa 'ana tohamwa. ⁸ Ma hesi 'adi lobwaina ma taumanao si'itayahidi, ma mumugadi tuwa 'ausaladi, ta 'idi nuwatuhu matuhadi. Ma wete mumugadi dumwaludi, ma 'ehaudi, ta taudi to'alama'i'itana.

⁹ Ta wete he'itaedi moisaedi sihesagohediya sihemisaedi, ma sinuwatuhu yahidi, ma 'ane tomota tupwadi silemedi he'ita 'oinega, ta 'eguma taiyawedi sihegwae 'abo'abowedi si'abihe dumwaludi. ¹⁰ Weyahina toguipaila mabwaiyadi simiyamiya, ta meYudiya 'idi loina 'ana tomuliyao boda hedada sigwaegwae besobeso ma tomota si'abo'abowedi. ¹¹ Coinega 'idi 'ah-

wa'abo'abo weyahina 'u'etobodedi, weyahina hali susu ma hali susu si'abihepuidi, ta 'idi he'ita 'abo'aboina 'oinega nuwanuwadi mane siloba.

¹² Bewa 'oinega ta palopita 'aigeda Kiliti loheyaina 'igwaeya,

"Kiliti taudi mumugadi to'e'abo'abo ma tologwahata, ma mumugadi gide tuwa hebahebai, weyahina gamwadi 'ina mwausumo weyahina sinuwanuwatuhu."

¹³ Palopitaina 'ina gwae bewa moisa, 'oinega 'uhe-liyedi ma sinuwabui ma sihemisa moisa. ¹⁴ Ma 'u'etobodedi, ma sahena Yudiyaedi 'idi he'ote'otetela sihesagohedi, ta wete he'ita moisa 'ana towahi'wata'watao sahena simulimuliyedi.

¹⁵ Taudi mumugadi 'ehauna 'oidiya ginaula mabwaiyana 'ehauna, ma hesi taudi wasa bwebwe'ana 'ana tolowahi'wata, ma mumugadi galadi, taudi 'oidiya geya 'eta to'aha 'ehauna, weyahina 'idi nuwatuhu galadi mabwaiyadi. ¹⁶ Taudi sigwae 'abehega Yehoba sisanapuya, ta 'idi paihowa 'oinega Yehoba siuhaleya, weyahina taudi togala ma wete loina 'ana tosinala, 'oinega paihowa bwebwe'ana geya 'eta 'adi lobwaina.

He'ita dumwaluna weyahina

2 Ma 'owa he'ita dumwaluna 'uhe'itae. ² Ma babadaedi 'uhegwaeedi sahena sinumanuma yauyaule we'aha galana, ma sahena wete siyaliyaliyaya besobeso, ma hesi Yehoba sihemisa moisa, ma helau ta 'alama'i'ita 'oidiyega simaha.

³ Cai'aihaleyao wete 'uhegwaeedi ma mumugadi ma'idi he'asisi, ta sahena tomota si'ahwa'ahwa galagalae-di, ma wete sahena waini sinumanuma hedade, ta 'ilobwainediya mumuga 'ausalana sihehe'ita wahi-wahine hauhaudi 'oidiya, ⁴ ma 'ane mwanediyao ta natudiyao sihelau bwaibwainidi. ⁵ Ma 'ane ma'idi he'asisi, ma mumuga bwebwe'ana 'oidiyega 'idi hada si'itayahidi, ma wete mwanediyao sihelauwedi ta 'enadi sihematamatana, ma bewa 'oinega hali tomota Yehoba 'ina gwae sihe'asisiye, ta sahena si'ahwa'ahwa galagalae.

⁶ Loheloheya hauhaudi 'uguguyadi ma mumugadi si'itayahidi.

⁷ Ta 'owa mumugau mabwaiyana 'oidiyega tomota 'uhe'itadi ma taudi wete simumuga bwebwe'ana. Eeta gwae moisega 'uhe'ita, ma 'ane mumugau ta 'ino he'ita 'ilobwaine. ⁸ Ma 'ane 'ino he'itao sahena tomota

si'ahwa'ahwa 'abo'abowe, ma 'ino gwaē bwebwe'adi 'adi hesagoha 'oinega 'a 'alehao sideba mwadina, 'idi 'ahwayali besobeso 'oidiyega.

⁹ Topaihowao wete 'uhegwaedi ma 'idi babadao 'idi loina sihe'asisiyedi, ta 'idi paihowega si'abihe yaliyaya-di, ma sahena silogwahata, ¹⁰ ta sahena yagaha. Ma hesi ma'idi he'asisi moisa taudi 'ada to'abihetena Yehoba tetelina si'abilatuhe 'idi paihowa 'ausalanega.

¹¹ Yehoba 'ina helauina 'ilatu pwaima tomota 'ada 'abihetena weyahina, ¹² ta 'ihe'itaegita ma mumuga besobeso ma nuwatuha galadi talogwahatedi, ma hesi tamiya mumuga bwebwe'adi ma dumwaludi 'oidiya.

¹³ Bewa tuta ma'ida yaliyaya 'ada to'abihetena Yesu Keliso tahemisae, tauna 'ida Yehoba waiwaina ma ma'ina wasawasa, ta 'ina hapwesa weyahina tayamwayamwa. ¹⁴ Tauna 'itagwaleya weyahida, ta 'i'ama sabi 'abihetegita 'ida pui mabwaiyana 'oidiyega, ta 'i'abihe 'ehaugita, ta 'iboi 'ina boda 'oina 'ilagugita, ta 'ane 'ina paihowa bwebwe'adi 'oidiya taguibiga.

¹⁵ He'ita bewa 'uhe'itadi tomota 'oidiya, ma loina dumwaluna 'oinega 'ulohatotodi ma simumuga bwaibwaina. Ma sahena 'eta taiya 'igwae sinaligo.

3 Wete 'uhenuwa lagudi ma 'asa 'ana toloinao 'idi loina 'oidiya sitagwaledi, ma sihematamatana, ta paihowa bwebwe'adi sipaihowadi. ² Ta sahena 'ahwayali ma he'ahwa panapanawa, ma hesi tomota 'oidiya simumuga wahuhega ma'idi he'asisi.

³ Moisa tauda mwalo yauyauleida ta tologwahata hedada, 'oinega henuhenuwa ma yaliyaya besobeso nuwada si'ewa'ewa ma 'eda bwebwe'ana ta'ebesineya. Ma wete nuwanuwada lo'aleha ma he'ip-i'ipi, 'oinega tomota tupwadi silo'alehegita, ma wete tauda talo'alehediya.

⁴ Ta muliyetega Yehoba tauna 'ada To'abihetena 'ina helau ma 'ina 'atemuyamuya 'i'abilatuheya, ⁵ ta 'i'abihetegita, geya 'ida paihowa dumwaludi weyahidi, ma hesi tauna 'ina 'atemuyemuyega, 'oinega 'ina

Yaluyaluwa Tabuna 'oinega 'ida pui 'ibuyodiya, ta 'i'abihe 'ehaugita, ta yawasida 'ehauna 'i'ebwaegita.

⁶ Ma 'ada To'abihetena Yesu Keliso tauna 'oinega Yaluyaluwa Tabuna Yehoba 'isiweya 'ateda. ⁷ Ma tauna 'ina helauwega 'i'ahwa dumwaluwegita, 'oinega tanuwatuhu yahiya 'abehega yawasida miyamiya hatayana taloba.

⁸ Gwaē bewa mabwaiyana gwaē moisa, 'oinega 'uhe-waiwai 'adi lohatoto 'oidiya, ma 'ane taudi Yehoba 'ana tohemisao gwaeyedi sihemisedi ma simuliyedi, ma paihowa bwebwe'adi sipaihowadi, bewa ginaula bwebwe'ana ta tomota 'adi 'ebelema.

⁹ Ma he'ahwa lasalasa besobeso loina weyahidi, nana hali yaso sanidi weyahidi, bewa nata geya si'abihetegita, 'oinega 'u'ebesinedi.

¹⁰ Ceguma taiya nuwanuwana 'i'ahwa lasalasa tomota 'oidiya 'uhegwaē ma'aigeda bo maluwa ma 'ilolagu. Ceguma geya 'ilolagu walogwahate. ¹¹ Weyahina 'ina nuwatuha geya sidumwalu, ta tauna 'iboi 'isanapu gin-aulaedi 'ipaipaihowadi galadi tuwa.

Gwaē 'ana 'ebelosaloha

¹² Cabwa Atimasi bo Tikiko yahesumaneyawa 'oiuwa, 'oinega 'eguma 'itautauyawa 'ulomwayamwayauma, weyahina nuwanuwagu gogai 'ana tuta taugu 'asa Nikopoli 'oina yamiyamiya.

¹³ Loina 'ana tosanapu tauna Senasi ma wete Apolosa 'u'abihetedi, ta manima 'abiyadi 'uhesumane-di 'idi 'adau 'oina, ma 'ane ma'idi yaliyaya.

¹⁴ Ta 'idi bodao mabwaiyadi 'uhe'itadi ma siguibiga, ta sawasawahidi tomiyamwau si'abihetedi, ma sahena simiyamiya daidaita.

¹⁵ Cebwa ma'igu bodao 'ima helau 'oiuwa, ma 'iyadao Bada 'ana tomuliyao ba'idamwao wamiyamiya taudi wete 'ima helau 'oidiya. Yehoba 'ina 'abihetena mabwaiyami 'oimiya.

Taugu Paulo.

Pilimoni

Pilimoni tauna Yesu 'ana tomuliya 'aigeda, ma 'ina hewali 'aigeda sanina Onesimo 'idena sineya, ta muliyetega Paulo mahetena sihelobaloba tupwa Loma 'oina. Paulo Onesimoina Yesu tetelina 'ihe'iteya ta 'ihemiseya. Coinega Paulo Pilimoni 'ina leta 'ileleya ta 'abehega Onesimo 'itauye ma Pilimoni 'ihasili, ma Onesimo 'in-uwasm, ta 'itoehila 'ina hada.

Loyauwedo

1 Yauwedo tasigu Pilimoni, 'owa Yesu Keliso 'ina topaihowa 'aigeda, gide taugu. Ma taugu Paulo deliya bo'i silagugauwa Yesu Keliso 'ina paihowa weyahina, ma bewa Timoti 'i'abihetega ta bewa 'ino leta 'aleleleyawa. ² Ma 'ima helau mabwaiyami 'oimiya, 'owa ma nuhudai Apiya ma tasidai Alikipo, tauna ba'idada tahehetapewa Yesu Keliso 'ina paihowa weyahina, ma wete 'ima helau tohekalesiyao mabwaiyadi taudi 'ino hada silolotapwalolo 'oidiya. ³ Cida Bada Yesu Keliso ma Tamada Yehoba 'idi helauwega tuwa wamiya yaliyaya.

Pilimoni mumugana bwebwe'ana

⁴ Wasau yahesagoha pwaiya beno 'ino helau ma 'ino hemisa 'ida Bada Yesu 'oina, ma 'ana tomuliyao mabwaiyadi wete 'oidiya, 'oinega tuta mabwaiyana 'igu 'ahwanoi 'oidiyega ma'igu loyauwedo, Yehoba 'oina weyahiu. ⁶ Nuwanuwagu ma 'ida he'iyaiyagu Keliso 'oinega 'ida 'abihewaiwaiyego ma wete ginaula mabwaiyadi bwebwe'adi Keliso 'oinega silatulatuma 'uda sanapudi. ⁷ Tasigu, 'ino helauwega tohekalesiyao 'u'abihetediya ma 'adi lotohona 'i'abihe bwebwe'anya, ma 'ino helau ta wasau bwebwe'ana yahe- sagoheya, ta yayaliyaya madouna.

Paulo nuwanuwana ma Pilimoni 'ida tagwale Onesimo 'oina

⁸ Nuwanuwagu ma helauwega ginaula 'aigeda 'upaihowa. Taugu Paulo, 'ino bada, ma deliya yamiyamiya Yesu Keliso weyahina, 'oinega sawasawahigu ma Keliso saninega yaloinago ma ginaulaina 'upaihowa, ma tuwa hesi, helauwega yahegwaego, ¹⁰ beno ya'ahwanoiyego natugu Onesimo weyahina, tauna 'ima miya deliya 'oinega ya'ahwa natuneya, 'ina hemisa Keliso 'oina weyahina.

¹¹ Mwalo loheyaina Onesimo 'ino paihowa 'oiuwa geya bwebwe'ana, ma bewa 'inuwabuiya ta 'ina paihowa 'oiguwa bwebwe'ana, ma wete yasanapuya mumugana weyahiu 'ibwebwe'ana pwaiya. ¹² Coinega Onesimoina yahesumana hileyawa, ta ma'igu nuwa-

gala, ¹³ weyahina nuwanuwagu yanuwahi ma tauna 'i-hesuwahego ma 'i'abihetega 'igu miya deli 'oina.

¹⁴ Ma nata geya yanuwauwahi, weyahina 'owa 'ana toloina. Ma wete nuwanuwagu 'ino tagwala 'oiguwa helauwega 'upaihowa ma sahena 'igu he'i'ima 'oinega.

¹⁵ Nuwana bewa tauna huhuna ta Onesimo 'i'ebesinegowa tuta muhemuhena tuwa, ma 'eguma 'i-hilawa nata ba'idau wamiya hataya. ¹⁶ Mwalo tauna 'ino topaihowa, ma sauga bewa geya 'abehega 'i-hetopaihowamo, ma tauna wete ta'ahwa tasine Yesu Keliso 'oinega. Tauna bo'i ya'ahwa tasineya, ma 'owa 'ilobwainegowa ma 'u'ahwatasina moisa, weyahina tauna 'ino topaihowa ma wete tasiu 'ida Bada 'oinega.

¹⁷ Pilimoni 'owa ma taugu ta'ahwa tasineya, 'oinega 'agu helau 'oiuwega, 'eguma yahapwesawa, gide wete Onesimo 'utoehila. ¹⁸ To'aha gide mwalo 'ina pui, nana 'ana haga 'ulagu, 'abwa taugu yahemaise. ¹⁹ Taugu Paulo bewa nimaguwega yalelelele 'abehega mabwaiyana yahemaise hegumwali. Ma hesi sahena 'a haga 'oiguwa weyahina yagwaegwae, beno mwalo taugu 'igu paihowega ta yaluyaluwau 'i'ehau pwaiya. ²⁰ Cae tasigu, nuwanuwagu ma Keliso saninega Onesimo 'uhelauwe, ma 'ina pui 'unuwasam, beno 'abihetena madouna 'oiguwa, ma 'ane 'agu lotohona 'ibwebwe'ana mabwaiyana. ²¹ Cigu nuwatuhu bewa yaleleyawa, ma'igu hemisa ma 'abehega 'igu gwaeyedi 'uhasagohedi, ma 'umuliyedi, ma wete 'u'abihe-madou.

²² Ginaula 'aigeda wete nuwanuwagu, beno 'igu 'ebe'eno 'ino hada, 'u'atububu, weyahina yanuwatuhuya 'abehega 'ino 'ahwanoi Yehoba 'oina 'oinega ma muhemuhena ma deliyega silihasigau ta yatauyawa 'oiuwa.

²³ Epapila ba'idagu Yesu Keliso 'ina paihowa weyahina ta deliya silagumaiya, ma Epapilaina 'ina helau 'oiuwa. ²⁴ Gide wete taudi ba'idagwao 'apaipaihowa: Maki ma Alisitako ma Dimasa ma Luke, 'idi helau wete 'oiuwa.

²⁵ Cida Bada Yesu Keliso tuwa yaluyaluwau 'ihehelauwe ma 'umiya bwebwe'ana.

Taugu Paulo.

Ibeliu

, beno taudi meYudiya, taudi Yesu 'ana tohemisao, ma tupwadi sinuwahila Ioina nugenugetaina 'oina. Cidi leta bewa Yesu 'ina Ioina hauhauna weyahina, ta 'ihehe'ita 'abehega Ioina 'ehauna Ioina miyamiyaidi 'ihewaiwai sinediya, ta 'ilobwaineya ma meYudiya sitagwala moisa Yesu 'oina gide tubudiyao mwalo Yehoba sihemisaeya.

Yehoba Natuna weyahina

1 Mwalohene hali tuta ma hali tuta 'oidiya, ta nuwatuha baibaiwana 'oidiyega Yehoba 'ina gwae palopitao 'i'ebwaediya, ta taudi sihepwaileya tubudao 'oidiya. ² Ma 'ebelosaloha tauda 'ida tuta 'ina gwaeyao 'ihepwaileya 'oida natuna 'oinega. Yehoba natunaina 'ihesinuweya, ma 'abehega ginaula mabwaiyadi 'oidiya 'ihetoloina, ta mwalohene natunaina ba'idana ginaula mabwaiyana sihemasalehediya. ³ Ma Yehoba natunaina tamana 'ina 'asilala 'i'asi'asilalae ta tauna Yehoba 'ana 'oleya gide. Ma 'ina gwae waiwaina 'oinega ginaula mabwaiyana galewa ma bale'uwa 'i'abi'abi yahidi. Ma 'ida puiyao 'oidiyega 'ibuyogita ma muliyetega 'imiyatoiya Yehoba Tomiyahane hedade 'ina 'ebeulanega. ⁴ Tauna aneloseyao 'imiyahane sinediya, ma saninaina Yehoba 'i'ebwaeya anelose sanidiyao 'imadou sinediya.

⁵ Weyahina geya 'eta tuta Yehoba anelose 'eta 'oina 'ida gwae,
 "Cowa natugu, nige bo'i ya'ahwa natunegowa."
 Geya wete anelose 'eta weyahina 'ida gwae,
 "Taugu 'oiguwa 'ida 'ahwatamana, ma tauna 'oina yada 'ahwanatuna."

Gwaeyedi bewa natunamo weyahina 'igwaenediya. ⁶ Ma tutaina 'ina tautuwa 'ihesumaneyama bale'uwa, 'igwaeya,

"Aneloseyao galewa sawasawahidi ma tauna 'oina si'etuluha."

⁷ Ma hesi aneloseyao weyahidi 'ina gwae hagana, 'igwaeya,

"Yehoba 'ina aneloseyao 'ihemasalehediya, 'oinega 'idi tauya gide yaumai, ma 'ina topaihowaedi gide 'aiwe ninima."

⁸ Ma hesi natunaina weyahina 'igwaeya,
 "Cowa Yehoba ma'ino Ioina dumwaluna nata 'uloina hataya.

⁹ Mumuga bwebwe'ana nuwau 'i'eweya ma galana 'a didiga. Coinega 'ino Yehoba bo'i 'iheholoigowa yaliyaya moisa 'oinega, ta 'ino yaliyaya 'iyamwao 'idi yaliyaya 'imadou sinediya."

¹⁰ Ma 'aigeda wete 'ina gwae natunaina 'oina 'igwaeya,

"Bada yo, tuta nugeta 'oina bale'u 'uhemasaleheya ma nimauwega galewa 'upaihoweya. ¹¹ Ginaulaedi 'ab-

wa silohesa hesawala ma 'owa 'umiyamiya, ma ginaula mabwaiyadi sihemiyamiya gide 'wama, ¹² ma 'unupilidi gide 'ale'o, ta 'adi 'ita 'i'egibui, ma 'owa geya'abwa 'ugibugibuigo ta hesi 'umiya hataya."

¹³ Ma hesi, Yehoba geya 'aigeda wete anelose 'oina 'ida gwae,

"Cigu 'ebeulega 'umiyatoi ma 'ana siga 'a 'alehao yalagu dobihedi 'aeu gabulena."

Ma bewa gwaeina natunamo 'oina 'igwaeneya.

¹⁴ Ta anelose taudi yaluyaluwa tuwa ma tohalewasa, taudi Yehoba 'ilagudiya ta 'abehega si'abihetegita tauda taiyawedi 'eguma 'abihetena weyahina 'ihesinuanegita.

Cabihetena Yehoba 'oinega

2 Coinega sawasawahida ma gwaeyedi tahesago-hediya tanuwatuha yahidi, ma sahena tanuwanuwa naidedi.

² Mwalo aneloseyao Yehoba 'ina gwae sihepwaileya tomota 'oidiya, ma gwaeina gwae moisa, 'eguma tomota geya sida muliyediya, beno 'idi pui, ta 'ana maisa silobeya. ³ Tauda wete 'eguma 'abihetenaina madounaina talogwahate, bwa'omatana taloba, ta geya sawasawahina tadenasine.

Gwaeina 'abihetenaina weyahina 'ida Bada Yesu 'ihewpaila nugeteya, eeta 'ina gwaeyao 'ana tohesago-ha nugetao si'ebwaegita tauda.

⁴ Ma Yehoba wete 'ihe'ita 'abehega gwaeina gwae moisa, beno 'ila'ilala ma hedehehede ma paihowa waiwaidi 'oidiyega, ta wete Yaluyaluwa Tabuna 'ina heguyai 'oida 'oinega. Ma 'ina 'eheloyedi Yehoba 'ina nuwatuha gide, ta Yaluyaluwa Tabuna ginaulaedi 'oida 'iheguyaiyediya.

Cada To'abihetena 'ina muyamuya

⁵ Cahegwae pwaigomiya tupwaina 'abwa taloba weyahina, ta Yehoba aneloseyao sahena 'idi Ioina 'i'ebwa'ebwaedi tupwaina 'oina, ⁶ ma hesi tomota 'aigeda 'i'ebwaeya, weyahina Buki He'asisi 'oina 'ihewpaila 'igwaeya,

"Yehoba yo, to tomota tauna ta 'oinega weyahina 'unuwanuwatuha? Ma taiya hede tomota natuna tau-na 'u'ita'itayahi? ⁷ Coinega tuta to'uto'upanamo weyahina 'ulagu suluheya, aneloseyao gabulediya ma muliyetega 'ana 'amayaba ta 'ana hepwtu madouna

'u'ebwaeya. ⁸ Ma waiwai wete 'u'ebwaeya ma ginaula mabwaiyadi 'iloinedi."

Ma 'ina 'ebeloina ginaula mabwaiyana 'oidiya 'iloina, ta hesi geya sauga bewa, 'abwa hesi 'ihetoloina gin-aula mabwaiyana 'oidiya. ⁹ Ma hesi Yesu ta'ita pwaiya, beno tuta to'uto'upanamo 'oina 'imiyasuluwa aneloseyao gabulediya ta muliyetega 'ana 'amayaba ta 'ana hepwtu madouna 'ilobediya 'ina muyamuya ma 'ina 'amasa 'oidiyega. Beno Yehoba 'ina helau 'oida, weyahina Yesu 'amasa 'ana muya 'ilotohoya mabwaiyada weyahida.

¹⁰ Yehoba ginaula mabwaiyadi 'ihemasalehediya tauna 'iboi weyahina, eeta nuwanuwana natunao baibaiwadi 'itoedima tauna 'ina tupwa wasawasa 'oina. Cilobwaineya ma Yehobaina 'ada To'abihetenaina 'i'abihe 'asilale. Bewa lamuna muya madouna 'ilotohoya, ma hesi tuwa 'i'alama 'i'ita, ta 'oinega mumugana mabwaiyana dumwadumwaluna.

¹¹ Yesuina 'ada To'abihetena ma tauda 'i'abi 'ehaugita, ta tauna ma tauda Yehoba 'oinega tanaoma, 'oinega geya'abwa Yesu 'ihemwadimwadina weyahida, ta hesi 'i'ahwa'ahwa tasinegita, ¹² weyahina 'ina gwae tamana 'oina, 'igwaeya,

"Saniu nata yahepwaiwe tasigwao 'oidiya, ma 'eto'auta 'alona yahepwatuwego."

¹³ Ta wete 'igwaeya,

"Yehoba 'oina 'igu hemisa yalagu."

Ta wete 'igwaeya,

"Gwagwamaedi Yehoba 'i'ebwaegauwa ba'idagwao 'ebwa 'amiyamiya."

¹⁴ Moisa tuwa, Yesu 'ina gwagwamao tauda tomota mahesiyoda ma mabweyahida, 'oinega Yesu wete 'iheloheya ta loheya wahina 'i'eweya ma 'i'amasa, ma 'abehega 'ina 'amasega *Tomudulele* 'ilohesawali, ma Tomuduleleina 'ina loina 'amasa weyahina 'ilohesawaliya. ¹⁵ Ta wete 'amasa 'ana matauta 'ana pai waiwaina 'ida tuta mabwaiyana 'oidiyega 'i'abihetegita.

¹⁶ Cabiheteina geya aneloseyao weyahidi ta hesi tauda Ebalahamo tubunao weyahida. ¹⁷ Coinega Yesu 'iheloheya tauda tasinao gide, ta 'ihetopwaoli madouna ma'ina 'atemuyamuya weyahida, ma Yehoba 'ina paihowa 'oina 'ihetapewa, ta 'ipwaoliyeya 'ida mumuga galadi weyahidi ta 'abehega Yehoba 'inuwasamudi.

¹⁸ Ta wete Yesu bale'uwa miyamwau ta 'ebetohona baibaiwana 'ilobediya, 'oinega 'eguma Tomudulele 'i-tohogita Yesu 'ebetohowedi 'isanapu pwaidiya, ta sawasawahina 'oidiyega 'i'abihetegita.

Yesu Mosese 'ilohane sineya

3 Ciyagwao, 'omi ma taugu Yehoba 'ihesinuwegita 'ina tupwa weyahina, 'ilobwaineya ma Yesu tanuwatuhuyahi, weyahina tauna 'ida tapwalolo 'ana tohepwaila ta wete 'ida topwaoli madouna, ² ta 'ihetapeweya 'ina paihowaina Yehoba 'i'ebwaeya, gide mwalonona *Mosese* 'ihetapewa 'esa Yehoba 'ina hada 'oina.

³ Coinega Yesu hepwtu madouna 'ilobeya, ta Mosese 'ana hepwtu tupwanamo tuwa, hesi gide

tuwa hada bwebwe'ana, geya hene hepwtu madouna 'ida lobeya, ma hesi 'ana to'abi. Ta Moseseina gide hada, ta Yesu to'abi.

⁴ Moisa, hada 'aigeda 'aigeda 'adi to'abi simiyamiya, ta ginaula mabwaiyadi 'adi topaihowa Yehoba.

⁵ Moseseina Yehoba 'ina hada 'ihetapewa, topaihowa gide, ta Yehoba 'ina gwaeyao ginaulaedi 'abwa silatu weyahidi 'ihewaila latuhediya. ⁶ Ma 'iyamo Keliso Yehoba 'ina hada 'ihetapewa, geya topaihowa gide, ta hesi tauna natuna moisa. Tauda taboi Yehoba 'ina hadaina tuwa, 'eguma tahemisa hataya ma'ida 'atepatu ta ma'ida yaliyaya.

Yehoba 'ana bodao tahe'aiyawasi

⁷ Coinega Yaluyaluwa Tabuna 'ihewgaegita 'igwaeya, "Nata, 'eguma 'enana wahesagohe, ⁸ sahena wadebadeba pa'ala gide tubumiyao mwalo hene yoho 'awawa 'oina sitohogauwa ta 'igu loina silogwahate-diya. ⁹ Weyahina bolime poti 'oidiya 'igu paihowa wai-waidi baibaiwadi si'itediya, ta tubumiyaowedi 'idi lomugiyega sitohogauwa ta weyahidi ya'ala'i'iwasa, ta yagwaeya, 'Tuta mabwaiyana taudi 'idi nuwatuhegwa sitautauya pui, weyahina 'igu 'eda geya sisanapu.'

¹¹ Coinega yagamwasowalediya ta yaloina pa'alediya, yagwaeya, 'Sahena wete 'igu 'ebe 'aiyawasi 'oina siluhuluhu."

¹² Ciyagwao, wa'itayahigomi ma sahena wadebadeba pa'ala nuwana walolopui, 'amuge ta Yehoba mayawasina wamiyasine.

¹³ Ma bewa tuwa waboimimo wafelemalema sabwelo 'aigeda 'aigeda 'oidiya, ta 'oinega sahena mumuga galana 'i'abowegomi ta Yehoba 'enana walogwahate.

¹⁴ Tauda mwalo 'ida hemisa Keliso 'oina talaguya, ma 'eguma 'ida hemisaina ta'abiyahi bwaibwaini ma 'ana siga tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina, Keliso ba'idadai tayaliyaya mahemahetena. ¹⁵ Gide Buki He'asisi 'ina gwae 'igwaeya,

"Nata 'eguma Yehoba 'enana wahesagohedi, sahena wadebadeba pa'ala gide tubumiyao mwalohehene 'igu loina silogwahateya."

¹⁶ Taiyawedi Yehoba 'ina gwae sihesagoheya ta silogwahateya? Taudi Mosese Itipita 'oinega 'ihanugetediya ta silatuma, 'awa?

¹⁷ Taudi weteyage bolime poti 'oidiya 'idi mumuga galadi weyahidi Yehoba 'i'ala'i'iwasa, 'oinega togalaedi yoho 'awawa si'ama'amasa hegumwala.

¹⁸ Weyahina taudi 'ina gwae geya simuliye, 'oinega 'adi gwae 'igwaeya, "Geya'abwa wete 'igu 'ebe'aiyawasi 'oina siluhuluhu."

¹⁹ Coinega tasanasanapu 'abehega taudi geya sida luhua, weyahina geya sihemisa.

4 Cina gwae hemisaina 'abwa 'imiyamiya 'abehega 'ina 'ebe 'aiyawasi tauna 'oinega taloba, eeta 'ilobwainegita ma tamatauta 'amuge ta tupwami wabe'u ma sahena walobaloba.

² Moisa, wasaina 'i'ebwaegita, taudi wete mwalohehene 'i'ebwaediya, ta wasaina geya 'ilemedi, weyahina sihesagoheya ta geya sihemise. ³ Ma tauda 'ana to-

hemisao talobeya, ma hesi taudi mwalohe geya sida lobeya, weyahina geya sihemise, ta Yehoba 'adi gwae 'igwaeya,

“Yagamwasowalediya 'oinega yagwae pa'alediya ta sahena 'ebe 'aiyawasi 'oiguwega silobaloba.”

Yehoba 'ina 'ebe 'aiyawasiina 'imiyamiya, weyahina tuta bale'u mabwaiyana 'ihemasalehediya ta 'igumwala, ta 'oinega 'i'aiyawasiya. ⁴ Ta sabweloina 'i'aiyawasiya, weyahina Buki He'asisi 'oina 'ihepwaila pwaiya, 'igwaeya,

“Yehoba sabwelo hesebenina 'oina 'ina paihowa mabwaiyana 'oinega 'i'aiyawasiya.”

⁵ Coinega tanuanuwatuhu gwae bewa weyahina, “Sahena 'ebe 'aiyawasi 'oiguwega silobaloba.”

⁶ Moisa, 'ebe 'aiyawasiina 'imiyamiya, ta tupwadimo 'abehega siloba, ma hesi taudi wasa sihesagohe nugeteya, ta loina sisinaliya, 'oinega sahena silobaloba. ⁷ Eeta Yehoba tuta hauhauna 'ilaguya ma 'oina tomota 'ebe 'aiyawasi siloba, ta 'oinega sanapu 'i'ebwaeya Debida 'oina ta Debidaina 'igwaeya,

“Nata hesi 'eguma Yehoba 'enana wahesagohe, sahena wadebadeba pa'ala.”

⁸ Ta 'ebe 'aiyawasiina Yehoba 'igwaeneya geya Yosua ma 'ana bodao 'idi 'ebe 'aiyawasi, ta hesi hali 'ebe 'aiyawasi, beno tuta 'aigeda hauhauna 'ilaguya ma 'abehega tomota 'idi 'ebe 'aiyawasiina siloba. ⁹ Coinega Yehoba 'ina tomota tauda 'ida 'ebe 'aiyawasi 'imiyamiya, ta 'ebe 'aiyawasiina Sabati 'ana 'aiyawasi gide. ¹⁰ Eeta 'eguma taloba, tauda 'ida paihowega ta 'aiyawasi, gide Yehoba mwalo 'ina paihowega 'i'aiyawasi 'esa.

¹¹ Ma 'ilobwainegita ma tatoho waiwai 'abehega 'ebe 'aiyawasiina taloba, ma sahena 'aigeda taiya 'ilologwahata, 'amuge ta 'ibe'u, taudi gide mwalo sibe'u 'esa.

¹² Moisa, Yehoba 'ina gwae mayawasina ta waiwaina gide 'elepa 'aleha 'ina matamatagi matupwa luwaluwana, ta sawasawahina 'ibadigita 'aloda moisa, beno nuwatuhu ta mumuga dahwanedi simiyamiya.

¹³ Weyahina Yehoba matana geya 'eta wete to'aha 'imiya dahwana, mabwaiyana silo'atamanediya, ta tau-na 'oina 'abwa 'ida paihowa mabwaiyana tahepwaile-di.

Cida Topwaoli Madouna tauna Yesu

¹⁴ Cida Topwaoli Madouna ma 'ausalana 'imiyamiya, tauna Yesu, Yehoba Natuna, weyahida 'ihane pwaiya galewa, 'oinega 'ida hemisa 'oina ta'abiyahi momosi.

¹⁵ Tupwadi topwaoliyao geya sida 'atemuyamuyaegita 'ida we'a weyahidi, ta hesi Yesu 'ida miyamwau 'inuwa sabwalenidiya ta 'i'atemuyemuyegita, weyahina mwalo bale'uwa Tomodulele 'ina 'ebetoho mabwaiyana 'ilobediya gide tauda talobaloba 'esedi, ta Yesu geya 'eta wete 'ina pui. ¹⁶ Coinega ma'ida 'atepatu tanao ma ta'ahwanoi 'ada toloinaina 'oina, ta 'oinega 'ida miyamwau 'oidiya 'i'atemuyemuyegita, ta wete 'i'abihetegita.

⁵ Topwaoliyao madoudi Yehoba 'ihésinuwediyá ta 'ilagudiya, ma tauna matana sipwaopwaoli tomo-

ta 'idi mumuga galadi weyahidi. ² Topwaoliyedi 'idi mumuga nuhana tomata'u'upao ma topuiyao 'oidiya, weyahina topwaoliyedi tomota tuwa, ma'idi we'a.

³ Coinega taudi 'idi puiyao weyahidi ta wete tomota baibaiwadi 'idi puiyao weyahidi sipwaopwaoli Yehoba 'oina.

⁴ Geya sawasawahina ma 'aigeda taiya tauna 'ina nuwatuhwega 'ihetopwaoli, ta Yehoba hesi 'ina hesinuwega, gide mwalo Yehoba *Eloni* 'ihésinuweya ta 'ihetopwaoli. ⁵ Wete gide Keliso geya taunamo 'ida 'abilagasiya ma 'ihetopwaoli, ta Yehoba 'ihésinuweya ta 'ihégwaeya, 'igwae,

“Cowa natugu. Nige bo'i ya'ahwa natunegowa.”

⁶ Ta wete 'ina gwae heluwena, 'igwaeya,

“Cowa 'uhetopwaoli hataya gide *Melikisedeki*.”

⁷ Mwalo Yesu bale'uwa 'imiyamiya ma'ina dou 'i'ahwa 'ahwanoiya Tamana 'oina, ta nuwanuwana 'amasega 'i'abihete, 'oinega 'i'abiheteya weyahina Yesu Tamana 'ihe'asisiyeya. ⁸ Yesuina Yehoba Natuna, ta hesi tuwa muyamuya 'ilobeya ta 'ina 'alama'i'itega 'ihematamatana moisa, ⁹ ta 'oinega 'ina mumuga mabwaiyana dumwaluna. Tauda wete 'eguma tahematamatane 'abihetena hataya Yesuina 'oinega taloba, ¹⁰ weyahina Yehoba Yesu 'ihésinuweya ma 'ihetopwaoli hataya gide Melikisedeki.

Sahena Yehoba talologwahate

¹¹ Nuwatuhu bewa weyahina gwae baibaiwana simiyamiya, nuwanuwagu ma yahepwaile-di 'oimiya, ta geya sawasawahina, weyahina tenami tuituidi. ¹² Tuta bewa 'ilobwainegomiya ma hali tomota 'oidiya wahe'ita, ta geya sawasawahimi, weyahina Yehoba wasana huhuna geya wasanapu, 'oinega 'abwa 'ahehe'itegomi. Comi susumo 'ilobwainegomiya weyahina 'e'ahai pa'alina geya 'ilobwainegomi. ¹³ Coinega 'omi gide gwagwama, 'eda dumwadumwaluna geya nuwami 'isabwalena moisa, eeta 'ilobwainegomiya ma he'ita nuhana 'oinega 'ahe'aigomi nugeta.

¹⁴ Ta 'eguma taiyawedi 'idi sanapu 'imatuwa, taudi gide 'e'ahai pa'alina 'ana to'aiyao, weyahina nuwadi 'isabwalena pwaiya, ta sawasawahidi sihésinuwa to'aha 'ausalana ma to'aha galana.

6 He'ita nugenugeta Keliso weyahina wahesago-ha pwaidiya ta wasanapudiya, 'oinega nuwanuwagu sanapu hauhaudi Keliso weyahina yahe'itegomi ta 'imi nuwatuhu 'oidiya waheloheya. He'itaedi tahesagoha pwaidiya ta tasanapudiya sahena talolohilahiladi. He'itaedi bewa: 'ida mumuga mwalo galadi 'adi logwahata, 'ida hemisa Yehoba 'oina, ² baba'iso 'ana he'ita, ta wete 'ada tohanugetao nima-di 'adi lagu debada, ma to'amasa 'idi toholo hila, ma gala 'ana maisa hesilae hataya. He'itaedi wasanapu pwaidiya.

³ Ceguma Yehoba 'itagwala, sanapu nugenugeta-di wa'abiyahidi ta 'adi loheposeyana wete yahe'itegomi.

⁴ Weyahina taiyawedi mwalo Yehoba weyahina nuwadi 'isabwalena, ta helauina galewega silotohoya, ta Yaluyaluwa Tabuna 'ina 'abihetena 'oidiya siloto-

hoya, ⁵ ta wete Yehoba 'ina gwae silotohoya 'abehega 'ausalana, ta 'ina waiwai tuta 'inaonaoma weyahina wete silotohoya, ⁶ ma 'eguma muliyetega sibe'u, geya sawasawahina ma ta'abihe nuwabui hiladi, weyahina taudi 'idi mumugega Yehoba Natuna si'abihe kelose hileya ta sanina siheginaula besobesoweya.

⁷ Tanoha weyahina tanuwatuhu. Ceguma 'idohi hila-hila, 'oinega bale'u 'i'abihegogai, ma hewana ma'ina yaliyaya 'ibwalabwala, beno tobegula 'ina 'ebeyaliyaya, ta 'ana sanapu 'abehega bale'uina Yehoba 'igwae helauweya. ⁸ Ta hesi 'eguma bale'uina 'oina 'awata ma talitali sibwala, bale'uina ma'ana heliya Yehoba 'oinega, ta tuinenamo 'ilobwaineya.

⁹ Ma 'iyagwao 'igu gwae bewa henuwalagu tuwa, ta yanuwatuhu yahiya helauwega 'abehega 'omi Keliso 'ina 'abihetena 'ana to'ewao wahewaiwai moisa.

¹⁰ Yehoba 'ina lolina 'oimiya dumwaluna, 'oinega 'imi paihowao geya'abwa 'inainadedi, beno 'imi helauwao ta 'imi lemao Yehoba saninega, tohekalesiyao 'oidiya, mwalo ta 'ana siga nige bewa. ¹¹ Coinega nuwanuwagu ma 'omi 'aigeda 'aigeda wahetapewa ta 'abehega 'abwa muliyetega 'imi hemisa huwaina mabwaiyana waloba. ¹² Sahena walologwahata, ma hesi to-motaedi wahe'au'aunawedi, taudi ma'idi 'alama'i'ita sihehemisa, ma 'oinega ginulaedi Yehoba 'igwae hemisaediya si'ewadi.

Yehoba 'ina gwae hemisa

¹³ Mwalo hene Yehoba 'ina gwae hemisa Ebalahamo 'i'ebwaeya, ta Yehoba tauna saninega 'igwae hemisa, weyahina geya 'aigeda wete sani miyamiya hanena ma 'oinega 'igwae hemisa. ¹⁴ Ta 'ina gwae hemisaina bewa:

“Ya'abihetego tuta baibaiwana, ma tubumwao 'iyada.”

¹⁵ Ma Ebalahamoina 'i'alama'i'ita tuta dudulena, eeta gwaeina huwaina 'ilobeya.

¹⁶ Tauda tomota tagwaegwae hane bo ta'e-ta'wata'watalulu 'aigeda sani madouna 'oinega, ta 'abehega tomota si'ahwa moise-gita. ¹⁷ Yehoba gide nuwanuwana madouna 'ina gwae moisa tauda 'ihe'ite-gita 'abehega to'aha 'igwae hemisaeya 'oida 'abwa taloba, 'oinega tauna saninega 'i'eta'wata'waluluwa. ¹⁸ Ginaula waiwaidi 'eluwaedi miyamiya hatayadi, beno Yehoba 'ina gwae hemisa ma 'ina 'eta'wata'walulu. Coinega tasanapuya 'abehega Yehoba geya 'eta tuta 'i'abo. Weyahina tauda bo'i Yehoba 'oina tadena ta 'i'abihetegita, 'oinega ta'atepatu ma tanuwatuhuyahi 'abehega 'ina gwae hemisa 'oida geya'abwa 'i'e-be'ebesinegita.

¹⁹ Cida nuwatuhu yahinaina gide 'ida loho waiwaina, ta 'oinega 'ale'o *biliupa* taluhubwale ma taluhu Yehoba 'ina 'ebemiya 'oina. ²⁰ Nage 'oina Yesu 'iluhu nuge-ta pwaiya weyahida, ta 'ihetopwaoli madouna ma miyamiya hatayana weyahida, gide *Melikisedeki* mwalo hene.

Topwaoli Melikisedeki

⁷ Ma *Melikisedeki*ina meSalema 'idi kini, ta Yehoba Tolohanena moisa 'ina topwaoli. Mwalo hene Melikisedekiina Ebalahamo 'ilobeya, tutaina lo'aleha 'oinega 'ihilama. Ta Ebalahamoina toloinao baibaiwadi ma 'adi bodao 'ipe'udiya, 'oinega Melikisedeki gwae hemisa bwebwe'ana 'i'ebwaeya Ebalahamo 'oina. ² Coinega Ebalahamo 'ina tobwatobwa 'iwatahidiya he'une 'adi baibaiwa nima luwaluwa, ta he'une 'aigeda Melikisedeki 'i'ebwaeya ta Ebalahamo tauna naeni 'i'ewediya. Ta Melikisedeki sanina 'ana gibui “Toloina dumwaluna,” ta 'ina tupwa sanina Salema, 'ana bui “Daumwala,” 'oinega tasanapanu 'abehega Melikisedeki tauna 'ina lolina daumwalina.

³ Melikisedekiina geya tamanamo ta geya sinanamo, ma wete geya 'ina susumo ta 'ina li'u ma 'ina 'amasa geya 'adi tosanapumo, ma hesi gide tuwa Yehoba natuna 'ihetopwaoli hataya Yehoba 'oina.

⁴ Moisa, Melikisedekiina 'aigeda bada lohanena, ta Ebalahamo 'ilohane sineya, weyahina Ebalahamo 'ina tobwatobwa 'oinega tupwana 'i'ebwaeya Melikisedeki. ⁵ Ta topwaoli taudi Libai 'ina bodao si'ewa'ewa 'idi tobwatobwa tupwana tauda Ebalahamo tubunao 'oidega. Taudi ma tauda susu 'aigeda, ta hesi 'adi lolina 'imiyamiya sowasowana tobwatobwa si'ewa'ewa 'idi tomota 'oidiyega.

⁶ Melikisedeki hali susu, ta 'ina miya lohanenamo, 'oinega tobwatobwa tupwana 'i'eweya Ebalahamo 'oinega. Coinega wete Melikisedeki 'ina gwae hemisa Ebalahamo 'i'ebwaeya. Ebalahamoina loheya madouna, weyahina mwalo Yehoba 'ina gwae hemisa 'i'ebwaeya, ⁷ ta hesi Melikisedeki Ebalahamo 'ilohane sineya, weyahina taudi sanidi madouna 'idi gwae hemisa si'e'ehele tomota taudi sanidi 'i'iudi 'oidiya, 'oinega wanuwatuhuyahi 'abehega Melikisedeki 'ina gwae hemisa 'i'ebwaeya Ebalahamo 'oina.

⁸ Bewa tuwa Libai 'ina bodao 'ida tobwatobwa tupwana si'ewa'ewa. Taudi tomota tuwa 'ama'amasidi, ta hesi Melikisedeki wasana 'abehega tauna miyamiya hatayana. ⁹ Bewa tuwa 'ida tobwatobwa tupwana ta'e'ehele Libai tubunao 'oidiya, ta mwalo 'ana 'ita gide Melikisedeki 'ina tobwatobwa tupwana 'i'eweya Libai 'oinega, ¹⁰ weyahina Libai 'abwa tubuna Ebalahamo 'alona, saugaina Ebalahamo Melikisedeki 'edai 'ilobeya, ta 'ina tobwatobwa tupwana 'i'ebwaeya.

¹¹ Libai tubunao taudi 'idi paihowa beno Yehoba 'ina lolinao meIsileli tauda sihe'itegita, ta lolina geya sawasawahina 'i'abihedumwalu bwaibwainigita, 'oinega nuwanuwada 'aigeda topwaoli hauhauna ma 'i'abihe dumwalugita, topwaoliina gide Melikisedeki, ma geya Eloni matubunao gide. ¹² Eeta 'eguma topwaoli hagana talagu, lolina wete hagana talagu.

¹³ Tasanapuya 'abehega Keliso tauna 'ida topwaoli hauhauna, geya Libai 'ina susuwega 'inaoma, ¹⁴ ta hesi Yuda 'ina susuwega 'inaoma, taudi geya hesinuwaga siloba Mosese 'oinega ma sihetopwaoli.

¹⁵ Coinega 'ida topwaoli hauhauna gide Melikisedeki.

¹⁶ Geya Mosese 'ina loinega 'ihetopwaoli, ta hesi yawasina miyamiya hatayana ma waiwaina 'oinega.

¹⁷ Tauna Yesu, ma weyahina Buki He'asisi 'igwaeya, "Cowa 'uhetopwaoli hataya, gide Melikisedeki."

¹⁸ Moisa, Mosese 'ina loinao geya sawasawahidi ma 'aigeda to'aha si'abihe dumwalu bwaibwaini. Coinega loina nugenugeta ta'ebesineya, weyahina we'ana, ma 'oinega hemisa hauhauna ta bwebwe'ana 'ilatuma, ta hemisaina 'oinega Yehoba 'oina talohoho. ²⁰ Ta tauda 'ida hemisa Keliso 'oina 'imiyamiya.

Yehoba mwalo Kelisoina 'oina 'i'eta'wata'walulu, ta 'igwae hemisaeya, ma hesi topwaoliyao nugenugeta geya gwae hemisa Yehoba 'oina siloba. ²¹ Ta Yesumo weyahina 'igwaeya,

"Bada 'igwae hemisa pwaiya ta 'owa 'uhetopwaoli hataya, ma 'ina gwae hemisaina geya'abwa 'iligeligihi."

²² Coinega Yesu 'ina loina hauhauna tasanapu bwaibwainiya 'abehega loina miyamiyaina 'ibwebwe'ana sineya.

²³ Mwalo topwaoli nugenugeta baibaiwadi sipaipaihowa 'ana siga si'amasa ta muliyetega hauhaudi sihemiyalaenedi. ²⁴ Ta hesi Yesu tauna 'ida topwaoli hataya, 'oinega geya 'ana miyalaenamo. ²⁵ Yesuina tu ta mabwaiyana sawasawahina 'i'abihetegita 'eguma 'ana hemisega taluhu Yehoba matana, weyahina Yesu miyamiya hatayana, ta tuta baibaiwana weyahida 'i'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina.

²⁶ Moisa, Yesuina sawasawahina ma 'ihetopwaoli weyahida, weyahina tauna mumugana mabwaiyana 'ausalana tuwa, ta geya gide togala tauda, 'oinega Yehoba Yesuina 'i'abilagasiya ta galewa 'ana tomiyao 'ilohane sinediya.

²⁷ Ta topwaoliyao nugenugeta sabwelo 'aigeda 'aigeda Yehoba 'oina sipwaopwaoli, taudi 'idi puiyao, ma tomota wete 'idi puiyao weyahidi. Ta hesi Yesu ma'aigedamo wahina 'itagwaleya ta 'ipwaoliyeya Yehoba 'oina weyahida.

²⁸ Tuta nugenugetaidi 'oidiya Mosese 'ina loinega tomota we'awe'adi sihetopwaoli madouna, ta muliyetega Yehoba 'ina gwae hemisa 'oinega Natuna 'ihetopwaoli, ma tauna mumugana bwebwe'ana miyamiya hatayana.

Loina hauhauna 'ilatu pwaima

8 Cigu gwae mabwaiyana huhuna bewa 'abehega 'ida Topwaoli Madouna, bewa tuwa 'imiyamiya galewa Tolohaneina 'ina wagahata wasawasa 'ebeulanega. ² Ma tauna 'ihetopaihowa Yehoba 'ina hada moisa 'oina. Hadaina tomota geya si'abi, ta hesi Badaina 'i'abiya.

³ Bale'u 'ana topwaoliyao mabwaiyadi 'idi paihowa beno 'ehela ma pwaoli si'ebwa'ebwae Yehoba 'oina, 'oinega 'ida topwaoliina hauhaunaina 'ilobwaineya ma tauna wete 'aigeda 'ehela 'i'ebwae Yehoba 'oina. ⁴ Ma tauna 'eguma bale'uwa 'imiyamiya geya'abwa 'i'hetopwaoli weyahina topwaoli baibaiwadi simiyamiya,

ta tuta mabwaiyana sipwaopwaoli, gide Mosese 'ina loina 'igwae 'esa ta 'abehega 'ehela si'ebwae Yehoba 'oina.

⁵ Ma 'idi 'ebe pwaoliina Hada He'asisi 'alona, Yelusalema 'oina. Ma Hada He'asisiina 'ebe'ita bo ma'ama'ayau tuwa, ta hesi Hada He'asisi moisa galewa 'imiyamiya. Weyahina mwalohene Mosese geya Hada He'asisi nugenugeta 'i'abiya ta muliyetega Yehoba 'ihenuwa laguweya 'igwaeya, "Mosese, 'unuwatuhuyahi hadaina 'ana 'ita mabwaiyana yahe'ita pwaigowa 'oyai, mabwaiyana 'uhe'au'aunawe, ta 'igu Hada He'asisiina 'u'abi."

⁶ Ma bewa tuwa Keliso 'ina paihowa, paihowa miyamiyaina 'ibwebwe'ana sinediya, gide wete 'ina loina, loina nugenugeta 'ibwebwe'ana sineya, weyahina 'ina loina gwae hemisa hauhauna 'oinega 'ilatuma. Ta gwae hemisaina, gwae hemisa nugenugeta 'ibwebwe'ana sineya.

⁷ Ceguma loina miyamiyaina tomota mabwaiyadi 'i'abihetediya, sahena tanuwanuwatuhu loina hauhauna weyahina. Ma geya 'ilemedi, 'oinega hauhauna nuwanuwada. ⁸ Mwalohene Yehoba 'isanapuya 'abehega meIsileli 'idi mumuga geya bwebwe'ana, 'oinega weyahidi 'igwaeya, "Cabwa loina hauhauna yalagu meIsileli ma meYuda weyahidi.

⁹ Geya gide loina yalaguya tubudiyao weyahidi, tuta mwalo yahanugetaidi ta Itipita 'oinega silatuwa ta sitauya taudi 'idi tupwa. Weyahina loina yalaguya siligehiya, 'oinega nimagu 'oidiyega yalisi'eweya! ¹⁰ Bada wete 'igwaeya, 'igwae, 'Cabwa 'igu loina hauhauna meIsileli nuwadiya yalagudi ma 'atediya yaleledi, ta 'oinega taugu 'idi Yehoba ma taudi 'igu tomotaiyao.

¹¹ Coinega geya sawasawahina ma tasidiyao sihe'itadi, nuwana sigwae, "Yehoba wada sanapu," weyahina mabwaiyadi sisanapu pwaigauwa, taudi sanidi madoudi ta wete taudi towewelohe. ¹² Eeta ya'atemuyamuyae, ta 'idi mumuga galadi yanuwamudi ta yanuwanaidedi."

¹³ Yehoba loina hauhauna 'ilaguya weyahina loina miyamiyana 'iwe'a pwaiya, ta nata 'ilohesahesawala.

Hada He'asisi weyahina

9 Loina nugenugeta 'alona loina baibaiwana simiyamiya tapwalolo weyahina, ma wete hada tapwalolo bale'uwa weyahina. ² Ta hadaina hebai 'wapidiyega sipaihoweya, ta 'ale'o 'oinega *sibiliupa* luweya ta biliupa madouna sihesaniyeya Tupwa He'asisi*, ma biliupa 'i'iuna beno 'alona moisa sihesaniyeya Tupwa He'asisi *Hedade*. Biliupaina madouna 'alona mayale 'adi 'ebelagu ma 'aigeda tebele, ma tebeleina 'oina beledi silagulagu Yehoba matana.

³ Ma Tupwa He'asisi Hedade 'alona 'ebegabu 'imiyamiya gado'a* weyahina, beno *goula* 'oinega sipaihoweya, ta wete loina 'ana dedewaga 'imiyamiya, beno goula wete 'oinega sipaihoweya, ta dedewagina 'alona gaeba goula 'imiyamiya, ta gaebaina 'alona tubudao 'adi 'e'ahai sanina *mana*, tupwana

'imiyamiya. Ta wete dedewagaina 'alona Eloni 'ina dig-ona, beno mwalo 'ibwala, ta wete da'uleyedi Yehoba 'ina loinao 'oidiya 'ilelediya simiyamiya. ⁵ Ma dedewagaina pwatana 'eluwa anelose namanamalidi sipaihowediya ta dedewagaina siheloguloguya, beno Yehoba 'ina 'ebemiya tomota 'idi puiyao 'adi nuwasam weyahidi. Ta hesi sahena tanuwanuwatuhu hedade tobwatobwaedi weyahidi.

⁶ Ceguma tobwatobwa mabwaiyadi si'atububudi, 'oinega topwaoliyao siluhuluha Hada He'asisi 'alona ta 'idi paihowa sipaipaihowa; ⁷ ma hesi Tupwa He'asisi Hedadeina Topwaoli Madounamo 'oina 'iluhu, ma bolime 'aigeda 'oina ma'aigedamo. Ta tutaina 'iluhuluha bweyaha 'i'ewa ta bweyahina 'ilosehusehule, gide 'ipwaopwaoli Yehoba 'oina 'ina mumuga galadi weyahidi, ta wete tomota mabwaiyadi 'idi puiyao weyahidi.

⁸ Bewa 'ebe'ita tomota hauhauda 'oida, Yaluyaluwa Tabuna 'oinega, ta 'oinega tasanapu 'abehega 'eguma paihowaina miyamiyaina 'abwa tapaipaihowa, geya sawasawahina ma taluhu Tupwa He'asisi Hedade 'alona. Eeta helauwao ma hebahebai loina miyamiyaina 'oinega sipwaopwaoliyedi Yehoba 'oina, ta hesi geya sawasawahidi ma tomotaedi 'atedi si'abihe'ehau, ta wahidimo si'abihe'ehau, ¹⁰ 'eguma loinaowedi tomota simulimuliyedi 'e'ahai ma 'adi we'aha ma hali buyo ma hali buyo weyahidi. Weyahina mwalo loina miyamiyaina Yehoba 'ilaguya ta 'imiyamiya 'ana siga Keliso 'ilatuma ta loina 'ibuiya. ¹¹ Weyahina 'iboi 'ina pwaoliyega miya bwebwe'ana hedade 'i'ebwaegita, ta hali Hada He'asisi 'oina 'iluhuwa, ta hadaina madouna ta bwebwe'ana, beno tomota geya si'abi bale'u 'oina. ¹² Coinega Yesu Tupwa He'asisi Hedade 'oina 'iluhuwa ma'aigeda, ta bweyaha 'oinega 'ipwaoli, ma bweyahina geya hebai *goti* bweyahidi bo bulumakau 'i'iudi bweyahidi, ta hesi tau-na bweyahina, ta 'oinega 'ada 'abihe'ehau hataya talobeya.

¹³ Ceguma ginaula bi'ibi'ina ta'abitoho ma wahida ta'abihebi'i ma goti bweyahina nuwana bulumakau bweyahina 'oidiyega talosehuligita, nuwana bulumakau mewahinena tagabu ma 'oinega tapwaoli Yehoba 'oina, beno 'ebe 'abihe'ehau wahida weyahina.

¹⁴ Ta hesi Keliso bweyahina 'ebe 'abihe'ehau bwebwe'ana hedade, weyahina 'ateda 'i'abihe'ehaudi ma 'oinega paihowa besobeso talogwahatedi, ta Yehobaina mayawasina 'ina paihowao tapaihowadi. Weyahina Yaluyaluwa Tabuna miyamiya hatayana Keliso 'i'abihe waiwaiya, ta tauna ma'ina mumuga mabwaiyana dumwaluna ta geya 'aigeda wete galana 'oina, 'oinega tauna 'ipwaoliyeya Yehoba 'oina, beno 'i'amasaga tauda 'ada 'ehau weyahina. ¹⁵ Eeta Keliso ina loina hauhauna 'i'eweyama ta 'oinega tanaoma Yehoba ba'idada tahe'iyayagu, weyahina 'eguma 'ihesu-uwegita nata yawasida hataya 'igwae hemisaeya 'i'ebwaegita. Weyahina tauda loina nugenugeta taligehiya, 'oinega 'ilobwaineya ma ta'amasaga, ta hesi Keliso weyahida 'i'amasaga pwaiya sabi 'abihetegita.

¹⁶ Wasanapuya 'eguma taiya to'waiha loina mwalo 'ilaguya nuwana 'ileleya, 'ina tobwatobwa mabwaiyana 'adi heguyai weyahidi, ma muliyetega 'i'amasaga, ta loina 'ina susuwao sida muliye. ¹⁷ Ta 'eguma 'abwa mayawasina, geya 'abwa loina simulumuliyega. Beno namo 'eguma 'i'amasaga, loina 'ihewaiwai ma simuliyega.

¹⁸ Gide wete loina nugenugeta Mosese 'oinega, nugeta tupwadi hebai silohe'amasidiya, ta bweyahidiyega buki ma tomota mabwaiyadi Mosese 'ilosehu sehulidiya, ta 'oinega muliyetega loina 'ihewaiwaiya.

¹⁹ Weyahina loina mabwaiyadi 'ihewaiwaiyedi tomota 'oidiya, ta 'oinega bulumakau 'i'iudi bweyahidi ma goti bweyahidi we'aha ba'idana 'ihewaiwaiyedi, ta 'i'eweyama, ta sipi hunuhunuwana belabelalana 'i'eweyama, ma 'aiwe sanina *hisopa* matana 'ibadiyeya, ta bweyaha ma we'aha 'alona 'ihewaiwaiyedi, ta 'oinega buki ma tomota 'ilosehu sehulidiya, ²⁰ ma Mosese 'igwae, "Loina Yehoba 'ilaguya weyahimi, 'ana 'ila'ilala bweyaha bewa."

²¹ Gide wete Hada Tapwalolo ma gaebaedi Hada Tapwaloloina 'oina bweyahaga 'ilosehu sehulidiya.

²² Weyahina Mosese 'ina loina 'oidiya 'abehega ginaula mabwaiyadi bweyahaga si'ehau. Ta mumuga galana 'ana nuwasam wete bweyaha 'oinega, ma 'eguma geya bweyaha 'idau gesowana nuwasam taloba.

²³ Hada He'asisi 'ana tobwatobwao galewa simiyamiya, ta 'adi ma'ama'ayau tuwa bale'uwa Mosese 'ipaihowediya, ta 'ilobwaineya ma bweyaha 'ana paihowega 'ipwaopwaoli Yehoba 'oina ma 'i'abihe'ehaudi, ma hesi ginaledi galewa 'adi 'abihe'ehau pwaoli bwebwe'ana hedade 'oinega, beno Keliso bweyahinega. ²⁴ Ta Keliso geya 'iluhu Hada He'asisi 'abi'abina 'oina, beno Hada moisa 'ana ma'ama'ayau tuwa, ta hesi galewa 'iluhuwa ta Yehoba matana 'imiyamiya ma 'ilemalema weyahida.

²⁵ Keliso ina sahena sauga baibaiwana tauna wahina 'i'e'eheloye nuwana 'ipwaopwaoli Yehoba 'oina, gide bolime 'aigeda 'aigeda Tupwa He'asisi *Hedadena* 'alona Topwaoli Madouna 'iluhuluha ma bweyahaga 'ipwaopwaoli, ta bweyahina geya tauna bweyahina.

²⁶ Moisa, 'eguma Keliso 'ina paihowa taudi topwaoli madoudi gide, 'ida 'amasaga hilahila bale'u 'ana gihehe-masalaha 'oinega ta tuta nige. Ta hesi ma'aigedamo tuwa, tuta 'ana 'ebelosaloha bewa 'oina, wahina tauna 'ipwaoliyeya, mumuga galadi 'adi nuwasam weyahina.

²⁷ Tomota tauda 'ada loina 'imiyamiya 'abehega ma'aigeda ta'amasaga ta muliyetega bwa'omatana.

²⁸ Wete gide Keliso 'ina 'amasaga tauna 'ipwaoliyeya ma'aigedamo tuwa, ma baibaiwada mumugada galadi 'i'ewa yahulediya, ma 'abwa 'ihilama, ma geya 'abehega mumuga galadi 'i'ewayahule hiladi, ta hesi sabi 'abihetegita, 'eguma ma'ida nuwa'ewa tayamwayamwa.

10 Cabwa 'ebe yaliyaya moisa 'oida 'ilatuma, ma hesi Mosese 'ina loina gide ma'ama'ayau tuwa, ta geya 'ebe yaliyaya moisa. Mosese 'ina

Ioinaina 'abehega bolime ma bolime hebai si-hunuhunudi ta Yehoba 'oina sipwaoliyedi, ta pai-howaedi geya sawasawahina ma 'i'abihe bwebwe'ane-di. ² Weyahina 'eguma paihowaina sawasawahina ma 'i'abihe'ehaudi, ma'aigedamo sida paihowa ma 'adi lo-tohona 'ida bwebwe'ana hataya, ta 'oinega sahena bolime 'aigeda 'aigeda sipaipaihowa hilahila, 'awa? ³ Geya! Ta hesi pwaoliyedi bolime 'aigeda 'aigeda 'ebe nuwahilamo tuwa, mumugadi galadi weyahidi, 'oinega 'adi lotohona geya'abwa 'ibwebwe'ana. ⁴ Weyahina bulumakau ma goti bweyahidi geya sawasawahina ma pui 'ideuli yahuledi.

⁵ Coinega tutaina Keliso bale'uwa 'idobima, Kelisoina Yehoba 'oina 'igwaeya,

"Pwaoliyao ma 'ehele geya nuwau, 'oinega wahigu 'u'ebwaeguwa 'ino paihowa weyahina. ⁶ Wete geya nuwau hebai gabugabudi, 'eguma tomota sipwaoliyedi mumugadi galana weyahidi. ⁷ Coinega yatagwale-gauwa 'owa Yehoba 'oiuwa, ta yatauyama ma 'ane 'ino nuwatuhi yapaihowa, gide mwalo weyahigu Buki nupinupilina 'oina sileleya."

⁸ Cina gwaena wanuwatuhuyahi, 'igwaeya,

"Geya nuwau pwaoliyao bo 'ehele, bo hebiyedi sigabugabudi, bo nuwana to'aha sipwaopwaoliye mumugadi weyahidi, ma geya'abwa 'uyaliyaliyaya paihowaedi weyahidi. Pwaoliyedi taudi Mosese weyahidi 'iloina."

⁹ Coinega wete 'igwaeya,

"Yatagwala pwayigauwa 'oiuwa ma 'ane 'ino nuwatuhi yapaihowa."

Cina gwaewa bewa 'abehega loina nugenugeta 'i'ewayahuleya ta hauhauna 'ilaguya. ¹⁰ Ta Yehoba 'ina nuwatuhi ma Yesu Keliso tauna wahina 'ipwaoliye sabi 'abihe'ehaugita 'ina 'amasa ma'aigedamo 'oinega. ¹¹ Ta topwaoliyao mabwaiyadi Hada He'asisi 'oina sitotoholo, ma sabwelo 'aigeda 'aigeda 'idi pwaoliyedi si'e'ehele Yehoba 'oina, ma hesi pwaoliyedi geya sawasawahina ma mumuga galadi si'ewayahuledi.

¹² Ta Keliso hesi ma'aigeda 'ipwaoliya mumuga galana weyahina, ta 'ina pwaoliina tuta mabwaiyana sawasawahina, ta 'ina pwaoliina mulina Yehoba 'ebeulanega 'imiyatoiya, ¹³ ma 'iyamwayamwa ta to tuta 'ana 'alehao Yehoba 'ida lagu suluhedi 'aena gabule-na. ¹⁴ Weyahina 'ina pwaoli 'aigedamo, ta sawasawahina tuta mabwaiyana 'oidiya 'i'abihe 'ehaugita ma 'i'abihe bwebwe'anegita. ¹⁵ Cabihe'ehau bewa weyahina Yaluyaluwa Tabuna ta wete Buki He'asisi 'oina 'i'he'itegita Bada 'ina gwaewa beno mwalohene weyahida 'ihewaila, ¹⁶ 'igwaeya,

"Cabwa loina hauhauna ya'ebwaedi ma 'igu loinao nuwadiya yalagudi ma 'atediya yaleledi."

¹⁷ Ta wete 'igwaeya,

"Cidi galao ma 'idi puiyao yanuwanaidedi."

¹⁸ Beno weyahina geya'abwa tapwaopwaoli mumugada galadi weyahidi, weyahina Yehoba 'inuwasam pwaidiya.

Tauda tada lemelemegita

¹⁹ Ciyagwao Yesu bweyahina 'idau pwaiya weyahida, 'oinega ma'ida 'atepatu taluhu Yehoba 'ina Tupwa He'asisi Hedade 'oina, ²⁰ bewa 'eda hauhauna yawasida weyahina. Mwalo Yehoba 'ina Tupwa He'asisi 'ale'o 'oinega sibiliupeya ta Yesu 'iso'eya tauna wahina 'ina 'amasa 'oinega sawasawahina ma taluhu Yehoba 'oina. ²¹ Ma wete 'ida topwaoliina lohane hedade, ta Yehoba 'ina hada weyahina 'ipaipaihowa.

²² Coinega Yehoba tahahoho ma'ida 'atetagwala ta ma'ida hemisa moisa, ma 'oinega wahida ta'abihe'ehaudi we'aha 'ausalana 'oinega, ma wete 'ida nuwatuhi si'ehau, weyahina Yesu 'ina losehusehula 'oinega 'ida nuwatuhi galadi 'i'abihe 'ehaudiya.

²³ Coinega tatoholo pa'ala ma 'ida hemisa Yesu 'oina ta'abi'abiyahi, ma tahepwaila latuwe tomota 'oidiya, weyahina Togwae hemisaina geya 'i'abo, ta hesi 'ina gwaeyedi gide 'ipaipaihowa 'esedi.

²⁴ Cilobwainegita wete ma tauda tada he'abi'abihetena, ma 'ane tahe'iyaiyagu moisa, ma wete paihowa 'ausaladi tapaihowadi. ²⁵ Tupwadi 'iyadao tapwalolo 'ana 'eto'auto sinuwanaideya, ta sahena gide 'omi, ma hesi tuta mabwaiyana wa'abihe pa'aligomi, ma 'eguma to tuta wasanapuya 'abehega Yesu 'ina tuta hilama 'ihahoho nata wahe'abi 'abihetena hilegomi moisa. ²⁶ Ma 'eguma tanuwa sabwaleni to'aha Yehoba 'ana wasa moisa, ma muliyetega tatagwalegita mumuga galana 'oina, geya 'eta wete pwaoli 'imiyamiya sabi 'abihe'ehau hilegita, ²⁷ ma hesi bwa'omatana taloba, beno 'aiwe ninima 'igabu hegumwaligita. Bewa Yehoba 'ipaihoweya 'ana 'alehao weyahidi.

²⁸ Mwalohene 'eguma 'eta taiya Mosese 'ina loinao 'ilighedi, ma tohepwaila 'eluwa nuwana 'etoi mumugana sihepwaila latuhe, geya'abwa si'ate'ate muya-muya ma hesi silohe'amasiyamo tuwa. ²⁹ Coinega 'eguma taiya Yehoba Natuna 'ilohesohesoiye, ma bweyahina 'i'abihe'ehauya 'i'ahwa galagalae, ma wete 'i'abihe gamwasowali 'ada to'abihetena Yaluyaluwa Tabuna, nata 'ana maisa muya madou hedade 'iloba Yehoba 'oinega. ³⁰ Ma tasanapu pwaiya taiya 'ada Toloina madouna tauna 'ihewaegeita, 'igwaeya,

"Taugu Toloinaigu, togala yahemaisadi muya 'oinega."

Ma wete 'igwaeya,

"Taugu 'imi Bada, ma 'omi 'igu tomotaiyao nata yaloinegomi."

³¹ Sowasowana Yehobaina mayawasina tamataute 'amuge 'iloinaegita.

³² Ciyagwao, mwalo 'asilala 'ina latu nugenugeta 'oimiya, wanuwatuhuyahi 'imi miyamwau 'oidiyega wa'alama'i'ita, ³³ tutaina tupwana tomota si'abihedeba mwadinegomiya ma si'abihe muyamuyagomiya ta tuta tupwana mwalo 'iyamiyao ba'idamiyao wamuyamuya mahemahetena. ³⁴ Ta wete tupwadi deliya silagudiya weyahidi wa'atemuyamuya, ta wa'abihetediya. Ta wete tutaina mwalo tomota 'imi tobwatobwao siyagahidiya wayaliyaya moisa, weyahina wasanapuya

'abehega galewa 'imi tobwatobwao 'ausala hedadedi ma miyamiya hatayadi simiyamiya.

³⁵ Coinega 'imi hemisaina wa'abiyahi momosi ma sahena walologwahate, weyahina 'abwa 'imi hemisaina 'ana maisa 'ausala hedade waloba. ³⁶ Ma 'ilobwainegomiya watoholo pa'ala ma Yehoba 'ina nuwatuhi wapaihowa, ma to'aha 'igwae hemisaeya wa'ewa.

³⁷ Weyahina tuta 'i'iunamo tauna Totauyamaina 'ilatumu, geya'abwa wete 'iheheboi. ³⁸ Coinega taiyawedi todumwalu 'idi hemisega yawasidi 'ausalana siloba, ta 'eguma 'idi ateyohowega silohihila, Yehoba geya nuwana tomotaedi. ³⁹ Ma tauda sahena talohihila, weyahina beno 'ebe hesilae. Ma tuwa ma'ida hemisa ma 'oinega yaluyaluwada simiya bwebwe'ana.

Hemisa weyahina

11 Ceguma to'aha tanuwatuhuyahi 'abehega 'abwa taloba, ma hesi bewa tuwa geya'abwa ta'ita'ita, beno hemisa moisa. ² Tubudao mwalohene tanuwatuhu yahidi taudi 'idi hemisa weyahina Yehoba 'i'ahwa bwebwe'enediya. ³ Tauda wete 'ida hemisa 'oinega tasanapuya 'abehega Yehoba tauna 'ina gwae 'oinega bale'u mabwaiyana 'ihemasalahediya, beno ginaulaedi geya tada 'itediya 'oidiyega ginaulaedi ta'ita'itadi 'ihemasalahediya.

⁴ Coinega *Ebeli* wete ma'ina hemisa 'ipwaoli Yehoba 'oina, 'oinega 'ina pwaoliina *Keni* 'ina pwaoli 'ibwebwe'ana sineya, ta Yehoba 'iyaliyaya Ebeli 'ina pwaoli weyahina ta 'i'ahwa dumwaluweya. Ebeliina bale'u 'i'ebesine pwaiya, ma hesi 'ina hemisega 'oida 'ihehe'ita.

⁵ Inoke wete 'ina hemisega geya 'i'amasa ma hesi wahina mayawasina Yehoba 'i'eweya galewa, weyahina Yehoba 'ihewaila nugeteya 'abehega "Inokeina tauna weyahina yayaliyaliyaya."

⁶ Moisa, 'eguma sahena tahehemisa Yehoba 'oina, geya'abwa weyahida 'iyaliyaliyaya. Ceguma nuwanuwada ma Yehoba 'oina tatauya, tahemisa nugeta 'abehega Yehobaina 'imiyamiya, ta 'ana to'ebesao 'adi tohelau tauna, ma muliyetega tatauya 'oina.

⁷ Nowa wete Yehoba 'ihe'iteya 'abehega to'aha 'abwa 'ilatu 'oidiya, 'oinega Nowaina 'imatauta ma 'ina hemisega 'ina waga sanina 'aki 'igoheya, 'itagiya, ta tauna ma'ina susuwao 'i'abihetediya. Nage 'oina 'ihe'itaeya 'abehega tomota mabwaiyadi togala, ma tauna loheya dumwaluna 'ina hemisa weyahina.

⁸ Ebalahamo wete 'ina hemisega Yehoba 'ina bwau 'imuliyeya ta 'abehega 'ina 'asa 'i'ebesine ma 'ina 'asa 'ehauna hali tupwa 'iloba, 'oinega 'itoholowa ta 'itauya, ta geya 'isanapu to tupwa 'oina 'itautauya. ⁹ Ta wete 'ina hemisega tupwa gwaehemisaina 'oina ma'ina susuwao Aisake ma Yakobo simiyamiya, gide taumanao, ma 'idi hada hebai 'wapidi 'oidiyega si'abidiya, 'asaina Yehoba 'igwae hemisaeya 'abehega Ebalahamo 'oina 'ilo'asa, ma muliyetega tubunao wete 'idi 'asa. ¹⁰ Ma hesi Ebalahamo 'inuwatuhu yahiya 'abehe-

ga 'asaina 'ana wahuwahu pa'alina 'oina 'iluhu, beno Yehoba tauna 'ina nuwatuhi gide ma 'i'abiya.

¹¹ Sela wete 'ihe'ai'aihaleya tuwa ma 'ina hemisega wahina 'ihewaiwaiya ta 'igamwa, weyahina Yehoba 'ina gwae hemisaina 'ihemiseya.

¹² Moisa, Ebalahamoina 'ihetautabada hedadeya, ta 'i'iunamo ma 'i'amasa, ta hesi boda madouna 'idabalala 'oinega, ta 'adi baibaiwa tuwa gide galewa 'ipwalao, ma wete nenegwala holai 'adi baibaiwa gide.

¹³ Tomota nugenugetiadiyi 'idi hemisa, ma hesi si'amasa ta gwae hemisaedi huwaidi geya sida lobeya, ta hesi tuwa bwagebwagega si'iteya ta siloyauwedowa weyahina, ma wete taudimo si'ahwa taumanaediya gide taumana tuwa tupwa bewa bale'u 'oina.

¹⁴ Moisa, 'eguma ta'ahwa taumanaegita, beno gide tahepwaila latuwe 'abehega 'ida 'asa moisa ta'ebe'ebese.

¹⁵ Ma babada nugenugetaidi 'idi 'asa si'ebesineya, ma 'eguma nuwanuwadi sihila, nata 'eda si'ebese ma sihila, ¹⁶ ma hesi geya sihila, weyahina nuwanuwadi 'asa bwebwe'ana hedade, beno galewa. Coinega geya'abwa Yehoba 'imwadi mwadinedi, ta hesi 'abehega tauna 'idi Yehoba, ta 'idi 'asa 'ihemasaleheya.

¹⁷ Ebalahamo wete ma'ina hemisa tutaina 'ebetohona 'ilobeya Yehoba 'oinega, 'abehega natuna moisa Aisake 'ipwaoliye Yehoba 'oina. Mwalo Yehoba 'ina gwae hemisao 'i'ebwaeya Ebalahamoina 'oina, ta wete 'igwaeya,

"Cabwa Aisake 'oinega 'ino boda 'ilatu," 'oinega Ebalahamo natunaina 'itagwaleya ma 'ilohe'amasi, ¹⁹ weyahina Ebalahamo 'isanapuya 'abehega Yehoba sawasawahina ma to'amasao 'i'abihe toholodi, 'oinega 'ana 'ita gide natunaina 'amasega 'ihilama.

²⁰ Aisake wete 'ina hemisega natunao Yakobo ma *Iso* 'igwae hemisaediya 'idi 'ebe yaliyaya tuta 'inaonaoma weyahina.

²¹ Yakobo wete tutaina nata 'i'amasa ma 'ina digona 'i'abiheteya ta 'itoholowa ma Yehoba 'oina 'i'etuluha, ta 'ina hemisega Yosepa natunao 'aigeda 'aigeda 'idi 'ebe yaliyaya 'abwa weyahina 'ihewaila.

²² Yosepa wete 'ana bolime 'ebelosaloha 'oina 'ina hemisega meIsileli 'idi latu nata Itipitega 'ihewaila nugeteya, ta loina 'ilaguya 'ana lagu galiha weyahina.

²³ Mosese tutaina 'ili'uwa, tamana ma sinana 'idi hemisega silagu dahweya wai'ena 'etoi 'oidiya, weyahina 'ana 'ita gwama gumabwaina, ma wete kini Pelo 'ina loina pa'alina geya simataute.

²⁴ Mosese wete tutaina 'ihehada, 'ina hemisega geya nuwana ma tomota sigwae, "Moseseina Pelo tubuna," weyahina 'ina tuta gwama 'oina Pelo natuna wahinena Mosese 'i'eweya, 'i'itayahiya ta 'i'ahwa natuneya. ²⁵ Eeta Moseseina geya nuwana tuta to'uto'upana 'oina 'iyaliyaya mumuga galana weyahina, ma hesi nuwanuwana Yehoba 'ina tomotao ba'idanao sida miyamwau. ²⁶ Weyahina geya nuwana wasawasa bale'uweddi Itipita 'alona, ma hesi muyamuya Keliso weyahina 'ihesuweya, weyahina 'isanapuya 'abehega 'abwa maisa bwebwe'ana 'iloba. ²⁷ Coinega 'ina

hemisega Itipita 'i'ebesineya, ta geya kini Peloina 'ina gamwasowala 'imataute, ma hesi 'i'atepatuwa 'abehega Yehoba 'i'iteya matana 'imiyamiya. ²⁸ Ta wete 'ina hemisega Hataona Guyaina 'ipaihoweya ta bweyahega 'idi hadao 'ilosehulidiya, 'abehega tautuwao 'adi tolohe' amasa sahena 'iluhulu 'ihunuhunudi.

²⁹ Bodaedi 'idi hemisega Hola Bwehabwehalina sihabaleya gide bale'u lohuluhuna 'oinega sitautauya, ma meItipita simuliyama 'abehega sihabala wete ta geya sawasawahidi, ta mabwaiyadi sidamana.

³⁰ Ma wete tutaina taudi 'asa Yeliko sisakowasiyeya mabwaiyadi sabwelo sebeni 'oidiya, 'idi hemisa weyahina 'asaina 'ana 'ali madouna 'ibe'uwa, ³¹ ta siluhuwa ma toni'asa sihunudiya, weyahina taudi tologwahatao. Ma toganawala sanina Leyabi geya sihununi, weyahina wahineina ma'ina hemisa, weyahina tutaina mwalo Yosua 'ina tolo'alehao 'eluwa 'asaina 'oina siluhuwa Leyabiina 'ilemediya.

³² Tohemisao baibaiwadi wete gide Gidiyoni ma Belaki, Samisoni, Yepita, Debida, Samuwela ma palopitao wete, geya sawasawahina ma tahe'ote'otetela hegumwalidi. ³³ Taudi 'idi hemisega sihewaiwaiya 'adi 'alehao 'oidiyega, ma wete 'idi tomotao siloina dumwaluwediya, ma wete Yehoba 'ina gwae hemisa huwaina silobediya, ma wete lai yoni lolosaidi si'abi hedaumwalidiya, ta wete ³⁴ 'aiwe ganinisa madoudi si-gibodiya, ta wete 'aleha 'oinega si'abihetediya, weyahina 'idi tuta siwe'a 'oina ma tuwa sihewaiwaiya, ma wete 'aleha 'oina sihewaiwai hedadeya, ta 'adi 'alehao baibaiwa hedade sipa'ipa'i lelewanedi.

³⁵ Tupwadi wahiwahine wete 'idi to'waihao 'amasega sitoholo hila. Ta wete tupwadi tohemisao 'adi 'alehao 'oidiyega muya silobeya, weyahina sitohodiya 'abehega si'ewa hiledima, ma hemisa silolagu, ma 'iyamo sitoho 'asaediya, weyahina 'idi hemisa pa'alina 'abehega 'abwa 'amasega sitoholo hilama, ma yawasidi 'ausalana si'ewa.

³⁶ Tupwadi wete 'adi 'alehao silotuyannediya, ma gulahega sihunuhunudi, ma wete deliya silagu luhuwediya ta sipaidiya. ³⁷ Tupwadi wete dimwa madoudi 'oidiyega siloda'ulediya, ma tupwadi si'e'upwa luwediya, ma tupwadi 'elepa 'aleha 'oidiyega silohe'amasidiya, ma tupwadi sipi ma goti 'wapidi 'oidiyega si'wama'wama ta ma'idi nuwagala gide wewelohe, weyahina tomota si'abihe galediya.

³⁸ Ma hesi tohemisaowedi me bale'u sibwebwe'ana sinediya, 'oinega yoho 'awawa ma 'oya 'oidiya siy-awayawala dadana, ta wete gaula ma duluha 'oidiya si'eno'eno dadana. ³⁹ Ta tohemisaowedi wasadi bwebwe'ana tahesagoha pwaiya, ma hesi Yehoba 'ina gwae hemisa huwaina moisa geya siloba, tuta nage 'oina, ⁴⁰ ma 'iyamo 'ebe yaliyaya tauda weyahida Yehoba 'i-hepwaila nugeteya, 'abehega taudi ba'idadao 'abwa tamiya bwebwe'ana.

Toholo pa'ala weyahina

12 Ma tohemisao baibaiwadi galewega si'e'ebubugita, ta sawasawahida ginaula mwaudi

'oidiyega ta'aisinedi, ma 'oinega tapili waiwai 'ebepili-ina 'ana 'eda 'oinega, ta wete mumuga galadiyedi sipaipaigita ta'aisinedi. ² Ma wete Yesu 'oina talolo'italaga, weyahina Yesuina 'ida hemisa 'ana 'ebehegaina ta 'ana 'ebelosaloha. Tutaina Yesu bale'uwa 'imiyamiya 'isanapuya 'abehega 'abwa 'ebeyaliyaya madouna 'iloba, 'oinega kelose 'ina muyamuya 'i'alama'i'itaneya, mwadina wete geya weyahina 'inuwatuhu, ta 'ebelosaloha 'oina 'ihaneya galewa ta Yehoba 'ina 'ebeulega 'imiyatoiya.

³ Yesuina wanuwatuhuyahi 'abehega 'i'alama'i'ita madouna togala 'idi lo'aleha 'oinega, ta 'oinega 'omi wete gide 'abehega sahena wahesabulolo nuwana wawe'awe'a. ⁴ Ma 'omi tutaina mumuga galana walo'aleheya 'imi miyamwau 'i'iuna tuwa, ta geya sida lohe'amasigomiya Yesu gide. ⁵ Nuwana guguya wanuwanaideya, guguyaina 'oina 'i'ahwa natunegomiya 'igwaeya,

"Natugu, 'eguma tutaina Bada 'ihemata sabuwego sabi 'abihe dumwalugo, bewa weyahina 'unuwanuwatuhu ma sahena wete 'uwe'awe'a.

⁶ Weyahina 'eguma taiya Yehoba 'i'ahwa natune ta 'ihelauwe, sawasawahina ma sapi 'iloba 'ina puiyao weyahidi, ma 'oinega 'ida bwebwe'ana hila."

⁷ Ta 'eguma sapi waloba Yehoba 'oinega, tuwa wa'alama'i'ita, weyahina tama mabwaiyadi natudiyao sisapisapidi sabi 'abihedumwaludi. ⁸ Coinega Yehoba wete mabwaiyada 'isapigita, ma 'eguma taiya 'owa Yehoba geya 'isapigo, beno weyahina 'owa geya natuna moisa, ta 'abehega 'owa 'aigeda tamabudabuda.

⁹ Wanuwatuhuyahi 'eguma tamadao bale'uwa sisapisapigita ma 'oinega tahe'asisyanedi, wete 'ilobwainegita ma yaluyaluwada Tamadiu galewa tahe'asisiyane, ma 'oinega yawasida 'ausalana 'i'ebwaegita. ¹⁰ Weyahina tamadao bale'uwa taudimo 'idi nuwatuhu 'oidiyega sisapisapigita ma si'abi'abi hedumwalugita tuta to'uto'upanammo weyahina, ma hesi Yehoba 'isapisapigita 'ada lema weyahina ma 'abehega 'i'abihe 'ehaugita ma tada mumuga 'ausalana, tauna 'ina mumuga gide.

¹¹ Moisa, tutaina 'eguma bada 'aigeda 'isapigita tamuyamuya madouna ta geya 'abwa tayaliyaliyaya, ma hesi 'eguma 'i'abihe dumwalugita 'abwa huwaina 'ausalana taloba, beno mumuga bwebwe'ana ma miya daumwala.

¹² Coinega 'imi we'a wa'ebesine ma wahewaiwai, ¹³ ta 'imi 'eda wa'abihe dumwaludi, ma 'eguma toha'au'au sitautauya, sahena sibe'ube'u, ma hesi 'idi ha'au'auwedi sibwebwe'ana, ta taudi wete sihewaiwai.

¹⁴ Watoho waiwai ma wamiya daumwala tomota ba'idamiyao, ta wete watoho ma 'imi mumuga 'ibwebwe'ana mabwaiyana, weyahina 'eguma taiya geya 'ina mumuga bwebwe'ana geya 'abwa Bada 'i'ita'ita.

¹⁵ Wa'itayahigomi 'amuge nata 'oimiyega taiya Yehoba 'ina helau geya 'abwa 'ilobaloba. Ma sahena 'aigeda taiya 'oimiyega 'ihagaina ma 'imumuga galana, 'amuge ta baibaiwadi simuliyega.

¹⁶ Sahena wanuwanuwa 'ubuna, ta wete sahena Yehoba 'ina helau walologwahate, gide *Iso* mwalo

Yehoba 'ina gwaehemisa tauna weyahina ma 'ipeleya tasina 'oina, 'ana maisa 'e'ahai 'aigeda tuwamo. ¹⁷ Ma wanuwatuhuyahi 'abehega tuta muliyetega Iso gwae hemisaina 'inuweya, ta weyahina 'idouwa, ta geya sawasawahina 'i'ewahila, weyahina tasina 'i'ewa pwaiya.

¹⁸ Bewa tuwa wanaoma Yehoba 'ina tupwa, geya gide mwalo Mosese ma meIsileli ba'idanao sitauya ta silotohoya 'oya Sainai 'oina, weyahina 'aiwe ganinisa ma guguyou madouna ma hogahoga ta duba madouna, ¹⁹ ma yoguli 'enana ma wete loheya 'enana 'oyaina 'oina, 'oinega meIsileli simatauta madouna, ta si'ahwa'ahwanoi ta 'abehega sahena 'enanaina sihesagoha hila, ²⁰ weyahina loina sihesagoheya 'i'abihe matautediya 'abehega, "Sahena 'aigeda to'aha 'oya bewa 'i'abi'abitoho, ma 'abehega 'eguma 'aigeda hebai 'inaoma 'oyaina 'oina, dimwega siloda'ule ma 'i'amasa."

²¹ Moisa, 'oyaina 'ebe matauta madouna, ta Mosese tauna wete 'imatauta, ta 'ihewpaila 'igwaeya, "Cigu matautega yadedela."

²² Ta 'omi hesiyage wanao pwaima Saiyoni 'oyana 'oina, beno Yehoba tauna mayawasina 'ina 'asa, Yelusalemaina galewa 'oina, aneloseyao baibaiwa hedade simiyamiya ta siyalialiyaya gide guyai 'oina, ²³ ma wete wanaoma tomotaedi Yehoba 'i'ahwa natunediya, ta sanidiyao galewa 'ilelediya 'oidiya, ma wete tauna tauda ta ginaula mabwaiyana 'ada Toloina, beno Yehoba 'oina, ma wete taudi yaluyaluwadi Yehoba 'i'abihe dumwaludiya 'oidiya, ²⁴ ta wete Yesu 'oina, tauna loina hauhauna 'ana to'eheleina, ta bweyahina 'ana losehusehula 'oinega 'i'abihetegita, ma geya gide Ebeli bweyahina, weyahina beno 'ebehesilae.

²⁵ Coinega wa'ita yahigomi ma tauna galewega 'igwaegwae 'oida sahena 'enana walologwahate. Weyahina mwalo tomota tupwadi bale'uwa Mosese 'ina lohatoto 'oidiya silogwahateya, ta mwau silobeya. Ma bewa sauga Yehoba galewega 'ilologuguya 'oida, ta 'eguma 'enana talogwahate mwau madou hedade taloba.

²⁶ Weyahina 'enanaina mwalo bale'u 'i'abi nihuweya, ta bewa tuwa 'igwae hemisa pwaiya 'abehega, "Cabwa bale'u ma galewa wete ya'abi nihuwedi ma'aigeda tuwa."

²⁷ Bewa gide 'igwae 'esa weyahina ginaula hehe-malahadi 'ida 'abinihuwedi, ma 'oinega ginaulaedi geya sipa'ala sida be'u, ma ginaula pa'alidi sitoholo hataya.

²⁸ Bewa 'ida tupwa hauhauna 'oina taluhulu, wai-waina ma miyamiya hatayana, 'oinega sowasowana Yehoba 'oina taloyauwedo, ma talotapwalolo to'aha 'ina nuwatuhu 'ana lobwaina gide, ta wete tada he'asisiyane ma'ida matauta, ²⁹ weyahina 'ida Yehobaina 'aiwe ganinisa gide.

Mumuga bwebwe'ana

13 Coinega wahelau hilegomi taumimo 'oimiya.
² Ta wete taumanao wabwauwedi 'oimiya, gide

mwalohene tupwana tomota taumanao si'ita'ita yahidiya, ma hesi taumanaedi taudi aneloseyao, ta geya si'inatedi. ³ Wete 'iyamiyao wanuwatuhu yahidi taudi deliya simiyamiya, ma wa'abihetedi gide tuwa 'omi ba'idamiyao deliya wamiyamiya. Ma wete 'iyamiyao taudi simiya mwauwa wanuwatuhu yahidi ma wa'abihetedi, weyahina 'omi tomota tuwa, gide taudi!

⁴ Mabwaiyami hai 'ana loina wahe'asisiye ma sahena wanuwauwa 'ubuna, weyahina tolopuiyao ta tolog-waliyao 'abwa Yehoba 'iloinedi. ⁵ Sahena wasawasa bale'uwa nuwami 'i'ewa'ewa, ta hesi wayaliyaya to'aha waloba pwaidiya weyahidi, ma sahena hali ginaula ma hali ginaula weyahidi wahehetapewa, weyahina Yehoba 'igwaeya,

"Geya'abwa yanuwauwa naidego. Geya'abwa ya'e-be'ebesinego. Geya!"

⁶ Coinega ma'ida 'atepatu moisa tagwae,

"Bada tauna 'agu To'abihetenaina, 'oinega sahena ya-matamatauta to'aha gide tomota 'idi loina galana 'oiguwa."

⁷ Cami tohanugetao wanuwatuhu yahidi, weyahina mwalo Yehoba 'ina gwae si'ebwaegomiya, ta wete wanuwatuhuyahi 'idi hemisa huwaina 'abehega bwebwe'ana silobeya, eeta wahe'au'aunawedi.

⁸ Yesu Keliso 'ina mumuga mwalohene ta nige, ta tuta 'inaonaoma 'oidiya, geya 'ida 'abihedumedumeya.

⁹ Coinega sahena loina hauhaudi ma hagahagadi wahehesagohedi, weyahina 'ateda 'ihewaiwai Yehoba 'ina helaumo 'oinega, ma geya 'e'ahai 'oidiyega.

Loinaedi 'e'ahai weyahina gesowana si'abihetegita.

¹⁰ Ma tauda ma'ida 'ebepwaoli, ma hesi Hada He'asisi bale'uwa 'ana topwaoliyao geya sawasawahina ma si'ai 'ida 'ebe pwaoliina 'oina. ¹¹ Moisa, 'idi Topwaoli Madouna hebai bweyahidi 'i'ewe'ewedima Tupwa He'asisi Hedade 'alona, ta mumuga galana weyahina 'ipwaopwaoli Yehoba 'oina, ta 'oinega muliyetega hebaiyedi 'wapidi sigabu yahuledi 'asa tuluhana 'oina.

¹² Coinega Yesu wete 'asa 'ana 'ahwa'eda tuluhana muyamuya 'ilobeya, ma 'ane bweyahinega 'i'abihe 'ehaugita.

¹³ Tauda wete sowasowana tatauya 'asa tuluhana Yesu 'oina, ma 'ebe mwadina taloba tauna gide.

¹⁴ Weyahina 'ebwa bale'uwa geya 'aigeda 'ida 'asa miyamiya hatayana, 'oinega 'ilobwainegita ma 'asa miyamiya hatayana tuta 'inaonaoma weyahina ta'ebese.

¹⁵ Eeta Yesu 'ina lema 'oinega tuta baibaiwana 'oidiya Yehoba tahepwatuwe. Bewa 'ida pwaoli nonohana, 'eguma tauna sanina ta'ahwa madouwe.

¹⁶ Caigeda pwaoli wete Yehoba nuwanuwana madouna, beno helau tomota weyahidi ma'ida 'ate-muyamuya.

¹⁷ Cimi tohanugetao 'oidiya wahematamatana ma watagwalegomi 'idi loinao 'oidiya, weyahina yaluyaluwami si'ita'ita yahidi, ma 'oinega tuta 'inaonaoma 'oina 'imi mumuga weyahina sihepwaila Yehoba 'oina. Coinega 'ilobwainegomiya watoho ma wasami weyahina ma'idi yaliyaya Yehoba 'oina sihep-

wailegomi, ma hesi sahena ma'idi mwadina, 'amuge ma lolina mwauna waloba.

¹⁸ Nuwanuwama wete tauma weyahima wa'ahwanoi Yehoba 'oina. Bewa tuwa 'anuwatuhuya 'abehega 'ima mumuga 'ausalana, ta nuwanuwama mumuga 'ausalanaina 'oina 'atoholo hataya. ¹⁹ Ta 'ateguwega ya'ahwa'ahwanoi 'oimiya ma 'imi 'ahwanoiyega 'igu 'eda 'ibwebwe'ana ma 'oimiya yahila mwayamwayauwa.

Lokaiyoni

²⁰ Yehoba miya daumwala 'ana to'ehele, ma tauna wete 'ida Bada Yesu 'amasega 'i'abihetoholo hileya, ta Yesuina 'ina tohekalesiyao tauda 'ada To'itayahina moisa, ta tauna bweyahinega 'ada lolina 'ausalana ta miyamiya hatayana 'i'ebwaegita.

²¹ Ma Yehoba sowasowana ginaula baibaiwadi 'ausaladi 'i'ebwaegomi ma 'oidiyega 'ina nuwatuhu wa-

muliye moisa, ma 'oinega Yesu Keliso 'ina paihowega Yehoba 'i'abihe bwebwe'anigomi to'aha gide 'ina nuwatuhu, ma weyahimi 'iyaliyaya. Coinega Kelisoina tada hep watu hatae. Emeni.

²² Ciyagwao, 'imi leta bewa to'uto'upana tuwa, ma ya'ahwanoi 'oimiya ta ma'imi 'alama'i'ita 'igu lohatoto bewa wada hesagohe.

²³ Nuwanuwagu wete 'iyadaina Timoti wasana wahe-sagohe, weyahina deliyega silihasa pwaiya, 'oinega 'eguma 'ilomwayamwayauma 'abwa ba'idagu 'atauyawa 'oimiya.

²⁴ Cima helau yahewaseyawa 'ami tohanugetao ma tohekalesiyao mabwaiyami 'oimiya. Ma meItali wete 'i-di helau sihesumaneyawa 'oimiya.

²⁵ Yehoba 'ina helau mabwaiyami 'oimiya. Emeni.

Yemesa

Yemesa Yesu 'ana tohemisao 'idi leta bewa 'ileleya, 'ihe'itegita 'abehega tayaliyaya miyamwau ma 'ebe tohona 'oidiya. Sahena tahemisamo Yesu 'oina, ta hesi tamuliya ma wete tagwae bwebwe'ana, ma sahena tamumuga mebale'u gidemusa. Wewelohe ta'abihetedi, ma sahena towasawasao nuwada si'ewa'ewa, weyahina 'abwa wasawasao mumugadi galana weyahina Yehoba loina mwauna 'i'ebwaedi. Cilobwaineya ma miyamwau 'oidiya tahe'alama'i'ita, ma ta'ahwanoi Yehoba 'oina ma 'i'abihetegita.

Gwae Helau

1 Yauwedo 'omi Yehoba 'ina tomotaiyao susu tuwelo 'oidiyega wamiya lelewana 'asa baibaiwadi 'oidiya. Bewa 'imi leta yaleleyawa, taugu Yehoba ma Bada Yesu Keliso 'idi topaihowa, sanigu Yemesa.

Hemisa ma sinasinapu

² Tasigwao, tuta sinaonaoma 'oidiya 'eguma 'ebe tohona baibaiwadi ma wete mwaudi walobadi, weyahidi wayaliyaya, ³ ma wasanapu 'abehega 'ebe tohonaedi 'imi hemisa weyahina eema 'oidiyega watoholo pa'ala.

⁴ Coinega wa'ita yahigomi ma watoholo pa'ala moisa eema 'oinega 'imi mumuga mabwaiyana 'ibwebwe'ana.

⁵ Ta 'eguma taiyawedi 'omi Yehoba 'ana sanapu moisa geya 'oimiya, Yehoba 'oina wa'ahwanoi, ma 'oimiya 'i'ebwaya, weyahina tauna Totagwala ma To'ebwaya moisa. ⁶ Wa'ahwa'ahwanoi ma'imi hemisa moisa ma geya'abwa ma'imi henuwanaluwa, weyahina taudi ma'idi henuwanaluwa taudi gidemusa bago-du silasalasa ni'u 'awawa, 'eguma yaumai 'isihesiheyedi. ⁷ Taudi wete geya'abwa sinuwanuwatuhu 'abehega to'aha siloba Bada 'oinega, ⁸ weyahina ma'idi henuwanaluwa 'idi paihowa baibaiwadi 'oidiya.

Tohewasawasao ma toweweloheyao

⁹ Ta tohekalesiyao wewelohedi 'eguma Yehoba 'igihanehedhi siyaliyaya madouna. ¹⁰ Ma wete tohekalesiyao tohewasawasao 'ilobwainediya ma siyaliyaya 'eguma Yehoba 'ilagu suluhedi, weyahina tohewasawasao 'abwa sigumwala gide pwatula dididiyao. ¹¹ Weyahina 'eguma sinenuga 'ihala 'oidiya nata 'ina waiwaiyega didiyaowedi siwelai ma sigubala, wete 'adi 'ita bwebwe'ana sigumwala. Gide tuwa wasawasaoewedi 'abwa sipaipaihowa ma 'idi 'amasa 'ilomwayamwayau.

Cebe tohonao

¹² Ceguma taiya 'owa 'ebetohonao 'oidiyega 'utoholo pa'ala, 'uyaliyaya, weyahina 'a maisa bwebwe'ana Yehoba 'oinega 'abwa 'uloba, beno yawasi hataya. Be-

wa Yehoba 'ina gwaehemisa mabwaiyada 'oida, 'eguma tahelauwe.

¹³ Ma 'eguma taiya 'owa 'ebe tohonedhi 'ulobadi, sahena 'unuwagala ma 'ugwae 'abehega, "Yehoba 'itohotogou." Weyahina tomota geya sawasawahidi ma Yehoba sitohe ma 'abehega tauna nuwatuhu galadi 'ida paihowadi, ta Yehoba wete geya tomota 'ida tohodiya ma nuwatuhu galadi sida paihowediya, ¹⁴ ma hesi taboi 'ida pui dahwana 'oinega nuwatuhu galadi 'ilililisigita, ¹⁵ ta 'ida pui dahwanaedi 'oinega paihowa galana 'ihapwesa, 'oinega wete muliyetega 'amasa 'ilatatu.

¹⁶ Yauwedo tasigwao, sahena 'imi nuwatuhu walagulagu puidi. ¹⁷ Ma hesi wasanapu moisa helau 'ausaladi mabwaiyadi galewega silatuma Yehoba 'oinega, tauna 'asilala 'adi topaihowa, ma wete geya 'ida buiyya, gide-musa logulogu sibuibuidi. ¹⁸ Hesi tauna 'ina nuwatuhuwega, ta wete 'ina gwae moisa 'oinega 'ipaihowa nugetegita ma 'abehega tauda 'ana paipaihowao 'oidiyega tahemadou sinediya.

Gwae 'ana hesagoha ta 'ana paihowa

¹⁹ Tasigwao, 'ilobwainegomiya ma gwae wahesagohe bwaibwaini, ma sahena gwaehila ma gamwasowala 'oidiyega wahewawai. ²⁰ Weyahina tomota 'idi gamwasowala Yehoba 'ina 'eda dumwadumwaluna geya 'ilobwaine. ²¹ Coinega 'imi mumuga bi'ibi'idi ta 'imi puiyao mabwaiyadi wa'ebesinedi, ma watagwalegomi Yehoba 'oina, ta wete gwaeina 'atemiya Yehoba 'ibeguliya wahemisae, ma wahematamatane, ta 'oinega 'i'abihetegomi.

²² Geya'abwa wahesagohamo, beno tuwa wa'abo'abowegomi, ma wapaihowa wete. ²³ Weyahina 'eguma taiya 'ihesagohamo ma geya 'ida paihowa, tauna gide loheya 'aigeda gelasi 'oina manina 'i'iteya, ²⁴ ta muliyetega 'itauya, ta tuta 'i'iuna 'oina manina 'ana 'ita 'inuwanaideya. ²⁵ Ma Yehoba 'ina loina dumwadumwaluna 'oinega 'ida puiyao 'oidiyega 'ilililisigita. Ta 'eguma taiya loina weyahina 'inuwanuwatuhu ma 'ipaipaihowa, ma geya 'ida nuwanaideya, tauna loheyaina 'ina paihowa mabwaiyana yaliyayamo.

²⁶ Ma 'eguma 'aigeda loheya 'inuwa hanehane ta 'abehega tauna totapwalolo moisa, ma geya 'ina gwae 'ida 'itayahiya, tauna tuwa 'iboimo 'i'aboweya, nata 'ina tapwaloloina ginaula besobeso. ²⁷ Ma hesi tapwalolo 'asilalana ma dumwadumwaluna Yehoba Tamada matana bewa 'abehega taudi sinasinagehenidi ma hiwahiwapedi 'idi miyamwau 'oidiyega ta'abihetedi, ta wete geya'abwa mumuga bale'uwega ta'abi'abi hebi'igita.

Sahena tomota 'adi 'ita weyahina tagwaegwae hesinuwa

2 Cae tasigwao, 'omi 'ida Bada Yesu Keliso 'ana tohemisao, tauna tobwebwe'ana 'iya, 'oinega sahena 'imi hesinuwa tohewasawasao 'oidiya walagulagu. ² Ceguma tomota 'eluwa siluhuwa 'imi hada tapwalolo 'alona, ma 'aigeda tohewasawasa ma'ana 'ale'o bwebwe'ana ta wete 'ana pasapasa bwebwe'ana, ta heluwena towewelohe 'ana 'ale'o bi'ibi'ina, ³ 'oinega 'eguma siteluwaeadi wa'itadi nata towasawasaina wa'amayabe ma 'oina wagwae, "Cebemiya bwebwe'ana bewa 'oina 'umiyatoi," ta toheweweloheina nata 'oina wagwae "Beno nobwa 'utoholo," nuwana "Cumiyatoi sehala," ⁴ ta 'eguma 'imi hesinuwa bewa gidemusa, 'ana 'ita geya bwebwe'ana, weyahina nuwatuhiina geya dumwaluna.

⁵ Tasigwao, 'igu gwae bewa wahesagohe, 'abehega Yehoba towewelohe bale'uwa 'ihesinuwediyi ma hemisa 'oinega sihewasawasa. Weyahina Yehoba 'ina 'ebeloina 'igwae hemisaeya ma 'oina silatu, 'eguma tauna sihelauweya. ⁶ Ta hesi towewelohe geya wada he'asisiyantediya, ma hesi taudi tohewasawasao loina pa'alina si'ebwa 'ebwaegomi, ta wete siloloheso hesiyeigomi 'ebe yatala 'oidiya.

⁷ Wanuwatuhuyahi wete 'abehega 'ida Bada sanina 'i'ebwaegita, ma tohewasawasaedi hesiyage saninaina si'ahwa'ahwa galagalae. ⁸ Ta 'ida Bada 'ina loina madouna Buki He'asisi 'oina 'igwaeya, "Ciyamwau 'uhelauwedi gidemusa 'owa 'uhehelauwego." Loina bewa 'eguma 'umuliya bwaibwaini, beno mumuga bwebwe'ana. ⁹ Ma 'eguma tupwadi tomota wahe'ahesiyantedi ma tupwadi tomota geya, beno loinaina wadi'wadi'wai, ma waboimimo 'imi mumuga wa'abi'abi hegaladi.

¹⁰ Ta 'eguma taiya loina 'aigedamo 'idi'wai, beno 'abehega loina mabwaiyadi wete 'idi'wa pwaidiya.

¹¹ Weyahina loina mabwaiyadi 'adi To'ebwaya 'aigeda tuwa, tauna 'igwaeya 'abehega "Sahena logwali," ma wete 'igwaeya "Sahena lohe'amasa." Ta 'eguma geya walogwali ma hesi walohe'amasa, beno 'ina loina wadi'wa pwaiya.

¹² Coinega 'imi gwae ma 'imi paihowa wa'itayahidi, weyahina Yehoba 'abwa 'ihesinuwegita 'ina loinega, ta 'ina loinaina beno tomota 'ada lihasa weyahina.

¹³ Weyahina 'eguma taiya geya 'iyanao 'i'atemuyamuyae, Yehoba gidemusa gesowana loheyaina 'i'atemuyamuyae. Ta 'eguma taiya to'atemuyamuyae geya'abwa Yehoba 'ina bwa'omatana 'imatamataute.

Ceguma hemisa geya paihowa mahetena hemisaina ginaula besobeso

¹⁴ Tasigwao, to'aha 'ana bwebwe'ana 'eguma 'aigeda taiya 'igwae, "Taugu ma'igu hemisa," ta 'ina paihowa geya dumwaluna. Sawasawahina 'abihetena 'iloba 'ina hemisega? Geya, 'awa? ¹⁵ Ma 'eguma tanuwauwa tasidao ma nuhudao weyahidi, taudi geya 'adi 'ale'omo ta wete geya 'adi 'e'ahaimo, ¹⁶ ta 'oidiya tagwaehe-lau, tagwae, "Yauwedo, wamiya bwebwe'ana ma wa'ai bwaibwaini," ma geya lema ta'ebwaedi, to'aha 'ida gwae 'ana bwebwe'ana?

¹⁷ Bewa gidemusa 'eguma hemisamo, ta geya paihowa ba'idana hemisaina gide 'ama'amasina. ¹⁸ Ma 'eguma tupwadi tomota sigwae, "Cowa ma'ino hemisa ta taugu ma'igu paihowa," ta hesiyage taugu 'igu gwae'hila 'abehega, "Ceguma 'ino hemisaina geya paihowa ba'idana, togidega 'ana bwebwe'ana? Ta taugu bewa 'igu hemisa yahe'itego 'igu paihowega."

¹⁹ Cowa 'uhemisa 'abehega Yehoba 'iboi 'aigeda. Beno bwebwe'ana. Ta 'unuwatuhuyahi 'abehega Tomudulele ma 'iyanao taudi 'idi hemisa gidemusa, ta wete ma'idi matauta. ²⁰ Cowa yauyauleiu. Bewa 'ebe'ita ya'ebwaego 'abehega 'eguma hemisamo, ta geya paihowa, beno ginaula bwagabwaga.

²¹ Cebe'ita bewa 'aigeda: tubudai Ebalahamo 'ina paihowega Yehoba 'i'ahwa bwebwe'aneya. Cina paihowaina beno natuna Aisake 'itagwaleya ta 'abehega 'ipwaoliye Yehoba 'oina. ²² Bewa 'oinega nata 'usanapu 'abehega Ebalahamo 'ina hemisa ma 'ina paihowa sipaihowa mahemahetena, ta 'ina paihowega 'ina hemisa moisa 'i'abilatuheya.

²³ Coinega Buki He'asisi 'ina hepweilaini 'ilatu moisa 'igwaeya, "Ebalahamo Yehoba 'ihemiseya, ta 'ina hemisaina weyahina Yehoba Ebalahamo 'i'ahwa bwebwe'aneya," ma wete 'i'ahwa 'iyaguweya. ²⁴ Coinega 'usanapu 'abehega Yehoba 'i'ahwa bwebwe'anegita 'ida paihowega ma geya 'ida hemisamo 'oinega.

²⁵ Cebe'ita heluwena bewa: tauna toganawala Leyabi 'ina paihowa bwebwe'ana 'oinega Yehoba 'i'ahwa bwebwe'aneya, weyahina *Yosua* 'ina tohepili wasawasao 'eluwa 'ilemediya, ta hali 'eda 'ihe'itediya, ta 'oinega 'i'abihetediya.

²⁶ Gidemusa tuwa 'eguma wahida geya yaluyaluwanamo, beno 'i'amasa pwaiya, ta 'eguma hemisa geya paihowa mahetena, hemisaina 'ama'amasina.

Cida gwae 'ana 'itayahi

3 Tasigwao, sahena watohotoho ma baibaiwami wahetohe'ita, ma wasanapu 'abehega 'eguma tahe'ita ma geya tapaihowa, 'abwa Yehoba 'ihetalaegita.

² Moisa tuwa mabwaiyada pui tapaipaihowa. Ta 'eguma taiya tauna geya gwae galana 'ahwanega 'ida hapwesa, tauna loheya 'ehauna ta dumwadumwaluna, weyahina sawasawahina ma wahinao mabwaiyana

'iloinaedi. ³ Gidemusa tuwa hebai *hosi* 'adi 'ebe 'eyaisa 'ahwadiya talagudi ma ta'abihe manasami, ta 'eguma nuwanuwada ta'eha sitauyegita, 'eyaisina 'ana gulaha ta'abiyahidi ma 'oinega sawasawahina hebaiina wahi-na mabwaiyana taloinae.

⁴ Cebe'ita wete bewa 'aigeda, 'eguma tanuwanuwatuhu waga weyahidi. Bwagana waga madoudi ma yaumai madoudi 'ipilipilihedi, ta 'adi 'eyaisa 'i'iuna tuwa, to'eyaisina sawasawahina ma waga gaina 'iloinae ma to'eha nuwanuwana ma 'itauya, nata 'itauya tuwa. ⁵ Gidemusa tuwa 'ahwada ginaula muhemuhena, ma sawasawahina ginaula maudoidi 'iloinaedi. Bewa wete 'aigeda 'ebe'ita 'abehega 'eguma 'aiwe 'ala'alasina muhemuhena nedu 'oina tatui, sawasawahina ma 'aiweinaina 'oinega nedu 'i'ala hegumwali. ⁶ Ta 'ahwada gidemusa 'aiwe mumugana, weyahina ginaula mabwaiyana galadi 'idi 'ebe he'ale. Coinega wahida mabwaiyana ta'abihegaladi 'ahwaina muhemuhena 'oinega. Moisa tuwa, galana mabwaiyana 'inaonaoma Tomudulele tauna 'oinega, ma ginaula mabwaiyadi 'ahwadega 'i'abi'hegaladi.

⁷ Tomota tauda sawasawahida ma hebai ta'abihe manasami, taudi gidemusa totopwatula ma bwasumowao ma hebai 'awa'awalidi ta wete silahanao. ⁸ Ta hesi geya sawasawahina ma 'ahwada ta'abihe manasami. Weyahina 'ahwada ginaula gala hedada ma bonewala simiyamiya, 'oinega 'ana 'abihemanasami mwau hedade.

⁹ Weteyage 'ahwadega Tamada Yehoba tahehepwatuwe, ta wete 'ahwadega 'iyadao ta'ahwa gala-galaedi, taudi Yehoba 'ipaihowediya tauna 'ana 'ita gidemusa, ¹⁰ eeta tasigwao, 'abehega 'ahwa 'aigeda gwae bwebwe'adi ma gwae galadi 'oinega silatulatu-ma, geya 'ana 'ita bwebwe'ana. ¹¹ Ta tanuwatuhuyahi 'abehega bwasi 'ilupwalupwama 'ana lotohona geya 'ida gihedumedumeya ma 'abehega 'eta tuta 'ausalana ta 'eta tuta memaina, ¹² weyahina hola 'oinega geya sawasawahina ma we'aha 'ausalana taloba.

Tasigwao, gidemusa tuwa 'aiweina *damaya* 'oina geya sawasawahina ma mwawa'i* huwaina 'ilagu. Gidemusa wete geya sawasawahina ma *piyoi* 'oina damaya huwaina 'ilagu. Cebe 'itaedi bewa gidemusa tuwa 'ahwa 'ina paihowao.

Sinasinapu Yehoba 'oinega

¹³ Ceguma taiya 'owa ma'ino sanapu, 'upaihowa bwebwe'ana ma'ino nuwadobi, ma tomota 'abwa si'ita ma sisanapu 'ino mumuga bwebwe'ana.

¹⁴ Ma 'eguma wahe'ipi'ipi ma wagamwasowala hali tomota 'oidiya, ta wete waboi 'imi nuwatuhuwao 'igihe gagasigomi, nata he'ita dumwadumwaluna wagihegaladi. ¹⁵ Mumugami bewa bo 'imi sinasinapuvedi bewa geya galewega, ma hesi bale'u mumugaidi Tomudulele 'oinega. ¹⁶ Weyahina 'eguma tomota sihe'ipi'ipi ma taudimo weyahidi sinuwanuwatuhu, nage 'oina sideya, ma mumuga galadi wete 'oidiya silatu.

¹⁷ Ta 'eguma taiya 'ina sinasinapu galewega 'itauya-ma, tauna 'ina mumuga nugeta 'ehauna, ta wete

nuwadaumwala, ma mumuga nuhanuhana, ma he'iya'yagu ma 'atemuyamuya, ta 'abehega wete huwaidi bwebwe'adi silatulatu, ta geya 'iyanao 'ida lososomaniya, nuwana 'ida 'abowediya.

¹⁸ Ma wete taudi topaihowa siwaloha 'idi paihowega mumuga bwebwe'ana sigihegihe hapwese.

Bale'u 'ana nuwa'ewa

⁴ To'aha weyahina 'aleha ma he'ahupanapanawa silatulatu 'oimiya? Nuwana waboi 'imi nuwa'ubuna 'oidiyega, weyahina tuta mabwaiyana hali mumuga ma hali mumuga 'alomiya sipaipaihowa.

² Ceta tuta nuwanuwami 'iyamiyao 'idi tobwatobwa wa'ewadi, ta geya sawasawahimi, 'oinega walohe'amasidi. Ta ginaulaedi wanuwatuhu dahwanedi geya sawasawahimi ma wa'ewadi, 'oinega 'iyamiyao 'oidiya wa'ala'ala 'ohe'ohe ma wahe'upwa. Ma ginaulaedi geya wada lobediya weyahina geya weyahidi wada 'ahwanoiya Yehoba 'oina. ³ Ma 'eguma weyahidi wa'ahwanoi, geya wada lobediya, beno weyahina 'imi 'ahwanoi geya dumwaludi, weyahina 'imi 'ahwanoiyedi waboimo 'imi yaliyaya weyahina.

⁴ Comi tohemisa 'abo'abowao! Ceguma bale'u mumugaina wahelauweya, beno Yehoba walo'aleheya, weyahina 'eguma taiya bale'u mumugaina nuwanuwana, tauna Yehoba 'ana 'aleha.

⁵ Coinega sahena Buki He'asisi 'ina hepwailla wa'ahwa'ahwa muhemuheye tutaina 'igwae, "Yaluyaluwaina Yehoba 'ilaguya 'oida nuwanuwana madouna tauda."

⁶ Ma hesi Yehoba 'ina lema 'oida 'imadou hedade, weyahina Buki He'asisi 'oina 'ihepwailla 'igwaeya, "Yehoba togagasa 'i'ausidi, ma hesi tonuwasulu 'oidiya 'itagwala ma 'ilemedi."

⁷ Coinega Yehoba 'oina watagwalegomi, ma Tomudulele walogwahate ma tauna 'i'ebesinegomi. ⁸ Ta wanao Yehoba deina ma 'oinega tauna wete 'inaowa deimiya. Ta 'omi galami ma to'abo 'ilobwaineya ma nimami wadeulidi ma 'atemi wagihe'ehaudi. ⁹ Ta wete 'imi mumuga galadi weyahidi wadou gwaegwae ma'imi nuwagala, eema 'imi hedagiyao wagibui ma wadou, ta wete 'imi yaliyaya wagibuidi ma wanuwagala, ¹⁰ ta wanuwasulu Bada matana, ma 'oinega tauna 'igilagasigomi.

Cahwa galagala hali tomota weyahidi

¹¹ Tasigwao, sahena tasimiyao wa'ahwa galaedi, weyahina 'eguma taiya tauna tasina 'i'ahwagalae, nuwana 'iloinae, tauna geya Yehoba 'ina loina 'imuliye, ta hesi loina 'i'ahwa galaeya. ¹² Yehoba 'iboimo loina 'ana to'ebwaya, ma wete toloina, tauna sawasawahina 'i'abihete bo 'ilohe'amasana, 'oinega 'omi sahena 'iyamiyao wa'ahwa galagalaedi bo waloiloinaedi.

Sahena gwaehane

¹³ Gwae bewa wahesagohe, 'eguma taiyawedi 'oimiyega wagwae gagasa ma wagwae, "Nata bo gona

'atautauya 'asa madouna 'oina, ta nobwa bolime 'aigeda 'amiyamiya ma tauma 'ima paihowa 'apaihowadi, ma 'ahewasawasa," ¹⁴ ma hesi geya wasanapu yawasimi 'ina tautauya gona weyahina, weyahina tauda to-mota gidemusa hogahoga. Cihapwesa tuta 'i'iuna tuwa, ta wete 'ilohesawala hila.

¹⁵ Ma hesi 'ilobwaineya ma wagwae, "Ceguma Bada 'itagwala, 'ada miyamiya ma ginaulaedi nuwanuwama 'ada paihowadi." ¹⁶ Nata bewa wagagasa ma wagwae-hane, ma hesi gwae haneina galana.

¹⁷ Coinega 'eguma taiya paihowa bwebwe'adi 'isana-pudiya, ma geya 'ida paihowediya, beno 'ina pui.

Tohewasawasa 'adi hemataluwa

5 Comi tohewasawasao, hepweilla bewa wahesago-he bwaibwainidi, ma 'imi tuta mwau nata weyahina wadou ma'imi dou gwaegwae. ² Weyahina 'imi wasawasao simwahulu pwaiya, ta wete 'ami 'ale'owao ganagana si'ai pwaidiya.

³ Ta wete 'imi maneyao wanuwahidiya, 'oimiya simiyamiya ma sigala, ta maneina bewa sihepwaila 'abehega mane madou hedade wanuwahidiya, ta tuta 'ebe losaloha 'oina 'i'alasigomi, gide 'aiwe.

⁴ Ma 'imi tanoha 'adi topaihowao geya wahemaisa bwaibwainidi, 'oinega topaihowaedi 'idi lomugi ta 'idi dou Yehoba Tohewaiwai tauna 'ihesagoheya.

⁵ Ma 'imi miya bale'uwa bwebwe'ana hedade, weyahina tuta mabwaiyana ma'imi yaliyaya, 'oinega ma'ami tole bwebwe'ana, lohe'amasa 'ilobwainegomiya, gidemusa tuwa guyai baweidi. ⁶ Weyahina taudi todumwalu wabwa'omatanedi, nuwana walolohel'amasidi, ta geya sawasawahina ma 'oimiya sihemaisa.

Calama'i'ita weyahina

⁷ Coinega tasigwao, wa'alama'i'ita 'ana siga 'ida Bada 'ihilama. Gidemusa tuwa tanoha 'ana topaihowa ma'ina 'alama'i'ita 'iyamwayamwana dohi yaigalugalu 'ana tuta ma bolimana 'ana tuta ee 'ana siga 'eli'eli 'ana tuta 'oina ma hewana 'i'elidi. ⁸ Coinega 'omi wete gidemusa wa'alama'i'itana ma'imi 'atepatu weyahina 'i'iunamo 'ida Badaina 'ihilama.

⁹ Tasigwao, sahena waboi walomugi hilegomi, nata gide 'ida Bada 'ibwa'omategomi, ma tauna Toloinaina 'i'iunamo ma 'ilatuma.

¹⁰ Coinega tasigwao, wanuwatuhuyahi palopitaowedi, taudi 'ida Badaina weyahina sihepwaila. Bewa 'ebe'ita bwebwe'ana 'oimiya, weyahina palopitaowedi 'idi miya mwauwedi 'oidiyega sitoholo pa'ala. ¹¹ Ta 'eguma taiyawedi taudi gidemusa tahesaniyedi toyaliyaya, weyahina mwauwedi 'oidiyega sitoholo pa'ala. Ma bewa wete 'aigeda 'ebe'ita Yobi 'ina 'alama'i'ita weyahina wasanapu pwaiya, 'abehega Yobiina 'ina miya mwau 'ana 'ebe losaloha 'oina 'ana 'abihetena 'ilobeya 'ida Bada 'oinega, weyahina tauna Badaina helau ta 'ate-muyamuya lamuna.

¹² Ma tasigwao, 'aigeda wete ginaula madouna 'oida 'abehega sahena ta'eta'wata'walulu Tamada saninega, nuwana bale'u ginaulao 'oidiyega, bo nuwana to ginaula tuwa 'oidiyega, 'eguma 'imi gwaeupaupa 'oidiyega. Ta hesi tuwa wagwae, "Cehe," 'eguma 'imi nuwatuhu gidemusa, ta 'eguma geya, wagwae, "Geya." Weyahina 'eguma gwae madoudi wa'inanadi, muliyetega Yehoba 'ihayatlaegomi.

¹³ Ta 'eguma taiya 'imiyamwau, 'ilobwaineya ma 'i'ahwanoi Yehoba 'oina. Ta 'eguma taiya ma'ina yaliyaya, nata waliyega Yehoba 'ihepwatuwe.

¹⁴ Ta 'eguma 'aigeda 'oimiyega ma'ina lohala, hekalesiya 'ana tohanugetao 'ibwauwedima, ma si'ahwanoi weyahina, ma wete holowa 'oina silagu 'ida Bada saninega. ¹⁵ Ta 'eguma ma'idi hemisa si'ahwanoi, Yehoba 'ileme tolohaina ma 'ibwebwe'ana, ta wete 'eguma ma'ina pui, Yehoba 'inuwasamudi.

¹⁶ Coinega 'aigeda 'aigeda 'oimiya 'imi galaowedi wahepwaledi, ma weyahina wa'ahwanoi, ma 'oinega 'imi bwebwe'ana waloba. Moisa, tobwebwe'adi 'idi 'ahwanoi waiwai hedade.

¹⁷ Bewa 'aigeda 'ebe'ita 'oida, beno Ilaitiya, tauna to-mota tuwa tauda gidemusa, ta 'i'ahwanoi nuwana mabwaiyana 'oinega ma 'abehega sahena 'idohidohi bolime 'etoi ma tupwana 'oidiya, eema geya 'idohi.

¹⁸ Coinega wete 'i'ahwanoi hila ta galewega dohi 'isuluma, ta 'e'ahai mabwaiyadi sibwala hila.

¹⁹ Ma tasigwao, 'eguma 'aigeda taiya 'oimiyega 'eda bwebwe'ana 'i'ebesine, ma 'eguma taiya 'owa 'iyauina 'u'ewa hila 'eda bwebwe'ana 'oina, ²⁰ nata togalaina yaluyaluwana 'u'abiheteya 'amasega, weyahina 'ina galaina mabwaiyana sigumwala.

1 Pita

Pita 'ina lele bewa 'oinega 'ihe'itegita 'abehega Yesu mumugana mabwaiyana bwebwe'ana, ta hesi 'imiyamwauwa tutaina 'ina tuta miya bale'uwa. Coinega tauda wete tamiyamiyamwau gide tauna. Ma hesi 'ilobwainegita ma 'ateda tayaliyaya ma'ida hemisa moisa, ma muliyetega Yehoba 'i'abihetegita.

Loyauwedo

1 Taugu Pita, Yesu Keliso 'ana tohepwaila, bewa 'igu leta 'oimiya 'omi Yehoba 'ina tomotaiyao wahetautauwana ma wahe'asa hali tupwa 'oidiya, gide Ponitio ma Galetiya ma Kapadosiya ma Esiya, ma wete Bitiniya 'asaidiyao 'oidiya. ² Comi mwalo Yehoba 'inuwatuhugomiya ma 'ane 'ihesinuwegomi 'ina tomotaiyao, eeta 'ina Yaluyaluwa Tabuna bo'i 'igihe'ehau hilegomiya, beno Natuna bweyahinega, ma 'abehega Yesu Kelisoina 'enana wahematamatane. Sawaswana helau ma nuwadaumwala simadou 'oimiya.

Hemisa Yesu Keliso 'oina weyahina

³ Yehoba tahepwatuwe, tauna 'ida Bada Yesu Keliso tamana, weyahina 'i'atemuyamuyaegita madouna ta li'u hauhauna 'i'ebwaegita Yesu Keliso 'ina toholo hila 'amasega 'oinega. Bewa weyahina tuta mabwaiyana tanuwatuhu 'abehega 'ina helauwao galewa 'abwa talobadi. ⁴ Nage 'oina helauwedi 'ilagu bwaibwainidi weyahimi, ma geya'abwa silamilamida bo sigalagala bo sitalatala sawala.

⁵ Ma 'omi helauwedi wada lobadi, 'eguma Yehoba wahemisa 'abehega 'ina waiwaiyega 'ida 'itayahigomi, ta tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina 'abihetenaina 'igibubuya weyahimi 'i'ebwaegomi.

⁶ Coinega wayaliyaya madouna, mane gide tuta to'uto'upana tuwa bewa 'oina tupwana 'ebetohonao mwaudi walobalobadi. ⁷ Bewa 'oidiyega 'imi hemisaedi Yesu weyahina Yehoba 'itohodi. Gidemusa tuwa goula 'aiwe ganiganinisega sitohotohodi. Ma hesi 'imi hemisaina goula 'imadou sineya, weyahina goula ginaula gumwagumwalina. Ma 'eguma 'imi hemisaina waiwaina, 'abwa Yesu Keliso 'ina hapwesama 'oina hep-watu ma wasawasa ma he'asisi walobadi.

⁸ Kelisoina tauna geya wa'ita ma tuwa wahelauweya, ma bewa tuwa wete geya wada 'iteya, ma tuwa 'oina wahemisa ma'imi yaliyaya 'oina geya'abwa tagwaeg-wae. ⁹ Weyahina 'imi hemisaina 'ana masi 'oina walatuwa, beno yaluyaluwami 'adi 'abihetena. ¹⁰ Bewa 'abihetenaina mwalo palopitao sihesilaleya ma sibeseya, eeta 'imi 'abihetenaina sigwae hemiseya ma 'abehega Yehoba 'i'ebwaegomi. ¹¹ Ma Keliso Yaluyaluwana 'atediya 'ihe'ita nugetediya 'ina muyao ma 'ina wasawasa muliyetega weyahidi eeta palopi-

taowedi sanapu si'ebeseya to tuta 'oina ma togidega 'abihetenaina 'ida hapwesa 'esa.

¹² Ma Yehoba palopitaowedi 'ihe'itediya 'abehega gwae hemisaedi sihepwaila nugetediya geya taudi si-boi weyahidi ma 'omi hesi weyahimi, ma nuwatuhuwe-di mwalo weyahidi sigwae pwaiya bewa wahesago-hediya wasa bwebwe'ana 'ana tohepwailao 'oidiyega, beno Yaluyaluwa Tabuna galewega 'ina waiwaiyega. Ma nuwatuhuwedi sihegwaegomiya, aneloseyao galewa nuwanuwadi ma taudi wete sida sanapu, ma hesi geya si'ita.

Mumuga 'ehauna

¹³ Coinega ginaula bewa weyahina 'imi nuwatuhu mabwaiyana wagihepa'alidi, ma wete 'imi hemisa walagu bwaibwainidi 'abehega tutaina Yesu Keliso 'i-hapwesama 'ebe yaliyaya waloba Yehoba 'oinega.

¹⁴ Yehoba 'oina wahematamatana, ma geya'abwa 'imi nuwa'ubunao siloiloinaegomi gidemusa mwalo 'imi tuta hemwagemwage 'oina. ¹⁵ Ma hesi 'imi paihowa mabwaiyadi 'oidiya wamumuga dumwalu, gidemusa tauna 'ibwauwegomiya 'ina mumuga dumwad-umwaluna.

¹⁶ Weyahina Buki He'asisi 'oina 'igwaeya, "Wagihe'ehaugomi, gidemusa taugu 'ehaugu."

¹⁷ Cabwa Yehoba 'ina loina 'aigeda dumwadumwaluna 'oinega tomota mabwaiyadi 'iloinaedi, gide 'ida paihowa, bwebwe'ana, bo nuwana galana. Tauna Yehobaina wahesaniyeya Tamamiu 'imi 'ahwanoi 'oidiya, sawaswana wahe'asisiyane tuta mabwaiyana bale'u bewa 'oina wamiyamiya.

¹⁸ Mwalo 'imi mumuga tubumiyao 'oidiyega geya bwebwe'ana, 'oinega Yehoba 'ami he'isa 'ipaihoweya sabi 'abihetegomi. Ma he'isaina wasanapuya 'abehega geya ginaula gumwagumwalidi gidemusa siliba bo goula, ¹⁹ ma hesi he'isaina Yehoba 'ina *lami* bweyahina bwebwe'ana hedada 'oinega 'i'abihetegomiya, tauna Kelisoina bwebwe'ana hedada, geya 'eta to'aha galana 'oina.

²⁰ Yehoba Kelisoina 'ihesinuwa nugeteya 'ina paihowa bewa weyahina, ee muliyetega bale'u 'ipaihoweya, ma tutaina 'ebe gumwala bewa 'oina Kelisoina 'ihapwesama, tauda weyahida. ²¹ Eeta tauna Kelisoina 'oinega Yehoba wahemisaeya 'abehega tauna 'amasega 'igihetoholo hileya eeta 'ebemiya wasawasa

'oina 'ilaguya, 'oinega 'imi hemisa ma 'imi nuwatuwu walagu bwaibwainidi Yehoba 'oina. ²² Coinega 'eda dumwadumwaluna wamuliya bwaibwainiya, beno 'oinega 'imi 'ehauhila walobeya, ma wete taudi 'iyamiyao wahelauwedi 'atemi mabwaiyana 'oinega, eeta sowasowana 'omi wete wahelau hilegomi 'aigeda 'aigeda, helau moisa 'oinega.

²³ Comi bo'i wali'u hila pwaiya, geya tamamiyao 'ama'amasidi 'oidiyega, ma hesi Tamamiu mayawasina ma miyamiya hatayana 'ina gwa'e 'oinega. ²⁴ Gidemusa tuwa Buki He'asisi 'ina hepwaile 'igwaeya,

"Tomota mabwaiyadi gide modumodu ma 'idi wasawasao gide modumoduwedi hoyadiyao. Weyahina modumoduwedi muhemuhena ma si'amasa, 'oinega hoyadiyao wete siwelai.

²⁵ Ma hesi Bada 'ina gwa'e miyamiya hatayana." Gwa'eina bewa 'oida 'imiyamiya, beno wasaina bwebwe'anaina wahesagoha pwaiya.

Logidiina mayawasina

2 Eeta 'imi galao ma 'imi 'e'abo'abowao gwaeyega bo paihowega ma 'imi he'ipi'ipiyao ma 'imi 'ahwa galagalao waguipaledi, ² ma hesi yaluyaluwami 'ana susu bwebwe'ana wa'ebese, gidemusa taudi gwagwama hauhaudi susu nuwanuwadi, eeta susuina yaluyaluwami 'adi 'abihetena weyahina.

³ Comi 'ida Badaina 'ina 'atemuyamuya walotoho pwaiya, ⁴ 'oinega wanaoma 'oina, tauna logidi mayawasina, me bale'u silosomaneya, ma hesi Yehoba nuwanuwana eeta 'ihesuweya.

⁵ Coinega 'omi wete gide yowayowana mayawasina, yaluyaluwami watagwaledi, ma 'oimiyega Yehoba 'ina Hada 'ida 'abi, ma nage 'oina wahetopwaoli 'ehaumi, ma Yesu Keliso 'ilemegomi ma yaluyaluwamiyega wahetopwaoli bwebwe'ana Yehoba 'oina. ⁶ Gidemusa wete Buki He'asisi 'oina 'igwaeya,

"Wa'ita logidi bewa bwebwe'ana ma hesihesuweina yalagulagu nugete hada 'ana 'abi weyahina 'asa Saiyoni 'oina. Ceguma taiyawedi sihemisa tauna 'oina geya 'abwa sideba mwadina."

⁷ Ma 'omi taiyawedi logidi bewa wahemisaeya, tauna 'oimiyega 'abehega logidi bwebwe'ana hedade, ma hesi taudi geya 'oina sihemisa taudi weyahidi Buki He'asisi 'oina 'ihepwaileya, 'igwae,

"Logidiina mwalo to'abi hada silogwahateya, ma bewa tuwa sihetoholo pwaiya ma 'ihelogidi nugeta, ma logidi mabwaiyadi 'iloinaedi."

⁸ Ma wete 'igwae,

"Logidi bewa tomota 'idi 'ebetupa, 'abwa 'oina situpa ma sibe'u."

Ma situpa 'oina weyahina gwa'e geya sihemisa. Bewa gide Yehobaina 'ina loina nugenugeta taudi weyahidi.

⁹ Ma 'omi geya gide taudi, ma 'omi hesi Yehoba 'ina boda hesihesuweina, 'omi Kiniina 'ina topwaoli ma 'ina tomotaiyao 'ehaumi, weyahina tupwa guguyou 'oinega 'ibwauwegomiya eeta 'ina 'asilala tobweb-

w'e'ana hedada 'oina 'ilagugomiya, ma 'abehega 'ina paihowa bwebwe'anaina wahepwaile.

¹⁰ Tuta mwalo 'oidiya 'omi geya waheboda 'aigeda, ma sauga bewa Yehoba 'oina waheboda 'aigeda pwaiya, ma mwalo wete Yehoba 'ina 'atemuyamuya geya 'oimiyega 'imiyamiya, ma sauga bewa waloba pwaiya.

Yehoba 'ina topaihowao

¹¹ Ciyagwao 'oimiyega yahepwaile 'abehega tauda bale'u bewa 'oina tohetautamana, 'oinega 'imi nuwa'ubunaowedi 'atemiya simiyamiya walogwahatedi, weyahina yaluyaluwami silo'alehedi. ¹² Ma wamuga bwebwe'ana taudi geya meYudiya 'oidiya. Weyahina bewa tuwa 'abwa si'ahwa'ahwa galagalae-gomi, ma tuta muliyetega 'imi paihowa bwebwe'ana si'ita, ma 'oinega tutaina Yehoba 'ilatuma Yehobaina sihepwatuwe.

¹³ Comi Badaina 'ina boda, 'oinega 'ilobwainegomiya ma loina mabwaiyana bale'uwa wahe'asisiyanedi, gidemusa kini 'ina loina 'oina watagwalegomi, weyahina tauna toloina madouna, ¹⁴ ma wete gabemanyao wahe'asisiyanedi, weyahina kiniina 'ihesuweidiya ma gabemanyedi togala siloinaedi, ma tobwebwe'ana si'ahwa bwebwe'ani. ¹⁵ Ma Yehoba 'ina nuwatuwu bewa ma 'eguma tomata'u'upao sigwae besobeso weyahimi, ma 'iyamo 'imi paihowa bwebwe'ana 'abwa si'ita ma gesowana to'aha weyahimi sigwaegwae.

¹⁶ Ma 'omi hesi Yehoba 'ilihasi pwaigomiya ma 'abehega waboi waloinaegomi, ma hesi geya 'abwa paihowa galadi 'oidiya watautauya, ma wapaihowa tuwa gidemusa 'omi Yehoba 'ina topaihowao. ¹⁷ Coinega tomota mabwaiyadi wahe'asisiyanedi, ma taudi Yesu 'ana tohemisao wahelauwedi. Yehoba 'oina wahe'asisi madouna, ma wete toloina kini wahe'asisiyane.

Keliso weyahida 'i'ehuyala

¹⁸ Ma 'omi topaihowao 'imi babadao wahe'asisiyanedi ma 'oidiya wahematamatana, ma geya 'abehega babadao bwebwe'adimo 'oidiya, ma wete taudi 'idi loina waiwai wete wahe'asisiyanedi. ¹⁹ Weyahina 'eguma geya 'aigeda 'imi paihowa galana, ma sigihemuya daisigomi ma Yehoba weyahina wanuwatuwu madouna eeta wa'alama'i'itana, beno mumuga bwebwe'ana Yehoba matana. ²⁰ Ma wanuwatuhuyahi 'abehega 'eguma 'ida paihowa galana 'oinega sigihemuyegita ma ta'alama'i'ita, beno geya ginula madouna. Ma hesi 'eguma 'ida paihowa bwebwe'ana 'oinega sigihemuyegita, ma ta'alama'i'itana, Yehoba weyahida 'iyaliyaya.

²¹ Ma 'eda bewa weyahina Yehoba 'ibwau pwaigita, weyahina Keliso tauna weyahida 'i'emuyamuya eeta 'ebe'ita 'ilaguya 'oida ma 'abehega leleyana tamuliyedi. ²² Weyahina tauna geya 'ina galamo ma wete geya 'eta 'abo 'ahwanega 'ida latuwa. ²³ Ma tutaina si'ahwa galagalaeya geya wete 'oidiya 'ihe'isa, ma wete si'ehe-

muyeya, geya wete 'igamwasowaledi, ma hesi Yehoba 'ihemiseya moisa, weyahina tauna Toloina dumwadumwaluna.

²⁴ Ma weteyage Keliso tauna wahinega 'ida galao 'i'ahalidiya kelose 'oina, ma nage 'oinega 'ida mumuga galadi sigumwala, ma mumuga dumwaluna 'oinega tatauya. Tauna 'ana badi 'oinega 'imi bwebwe'ana walobeya. ²⁵ Moisa, 'omi gide sipi hehebe'uina, eeta sipi 'adi to'itayahina 'itoe hilegomima 'oina, tauna yaluyaluwami 'ana to'itayahina.

Haihayedi 'adi loina

3 Gidemusa 'omi wete tohai mewahinemi mwane-miyao wahe'asisiyanedi, eeta 'eguma taudi geya Yehoba 'ina gwae sihemisae, 'omi 'imi paihowa bwebwe'ana he'asisiyega wahe'itadi, ma 'oinega taudi wete sihemisa. ³ Ma geya'abwa wahe'aupasegomi 'ahupasa hapwehapwesadi 'oidiyega, gidemusa debami wapaihowa bwaibwainidi, nuwana ginaula goula 'oidiyega wahepasegomi, nuwana 'ami 'wamao 'ausaladi wa'otedi, ⁴ ma hesi 'atemi wahepasadi pasaedi miyamiya hatayadi 'oidiyega, taudi gidemusa mumuga nuhana ma nuwadobi 'oidiyega, Wanuwatuhuyahi mumugaedi 'abehega ginaula madouna Yehoba matana.

⁵ Gidemusa mwalo taudi wahiwahine totapwalolo Yehoba sihemisaeya eeta 'atedi sihe'ahupaseya mumuga nuhana ma nuwadobi 'oidiyega eeta mwanediya sihe'asisiyanediya. ⁶ Gidemusa wete Sela mwanena Ebalahamo 'enana 'ihematamataneya eeta 'i'ahwa badaeya. Ma 'eguma 'omi wamumuga bwebwe'ana ma geya 'eta to'aha wamatamataute, 'omi Sela natunao.

⁷ Ma 'omi wete tohai meloheyami mamwanemiyao wamiyamiya, wanuwatuhuyahi 'abehega taudi we'awe'adi, 'oinega wahe'asisiyanedi ma wa'itayahidi, weyahina 'omi mamwanemiyao mahetemiyao yawasimi Yehoba 'i'ebwaegomiya. Bewa gidemusa wamumuga 'esa ma 'oinega geya'abwa to'aha galana 'imi 'ahwanoiyao 'i'abihewe'adi.

Paihowa bwebwe'ana muya 'oina 'imiyamiya

⁸ Bewa 'igu gwae 'ana 'ebelosaloha 'oimiya 'abehega 'imi nuwatuhuwega ma 'ami lotohonega wahe'aigeda ma wahelau hilegomi, ma ma'imi nuwadobi wa'atemu muyaegomi.

⁹ Ma 'eguma tupwadi 'oimiya sipaihowa galana, geya'abwa 'oidiya wahehemaisa, ma 'eguma wete siheliyegomi geya'abwa waheheliyedi. Ma hesi wahe-maisedi gwae bwebwe'ana 'oidiyega, weyahina Yehoba 'igwae hemisa pwaiya 'abehega 'ihelauwegomi, 'eguma 'omi gwae bwebwe'anega 'oidiya wahemaisa. ¹⁰ Gidemusa Buki He'asisi 'oina 'ihewaila, 'igwaeya, "Ceguma taiya tauna nuwanuwana ma 'iyaliyaya sabwelo mabwaiyana 'oidiya, 'ilobwaineya ma gwae besobeso ta 'abo 'ilolagu.

¹¹ Wete paihowa galadi 'ilogwahatedi ma 'ipaihowa bwebwe'ana hali tomota 'oidiya, ma wete 'ihetapewa waiwai nuwadaumwala weyahina.

¹² Weyahina 'ida Bada tuta mabwaiyana tobwebwe'anao 'ilomatayahidi, ma wete 'idi 'ahwanoiyao 'ihesagoha bwaibwainidi, ma taudi togala 'ilogwahatedi."

¹³ Moisa tuwa, geya sawasawahina 'eta taiya 'i'ehe-muyegomi, 'eguma ginaula bwebwe'ana nuwami 'i'ewa'ewa, ma tuta mabwaiyana 'oina wapaipaihowa.

¹⁴ Ma geya'abwa tomota wamatamatautedi bo nuwana wanuwawau 'oidiya, ma hesi way-aliyaya, 'eguma ginaula bwebwe'ana wapaipaihowa ma si'ehe'ehe-muyegomi, ¹⁵ ma hesi 'atemiyega 'ida Bada Keliso wahe'asisiyane. Ma 'eguma taiya 'ihesilalegomi ma 'igwae, "To'aha weyahina 'uhemihemisa?" nata 'omi wagwaehila ma'imi hepwiila bwebwe'ana 'oidiya, ma ma'imi mumuga nuhana 'oinega waheg-waedi.

¹⁶ Ma to'aha wanuwatuhuya bwebwe'ana, tuta mabwaiyana gidemusa wapaipaihowa 'esa, 'oinega 'eguma taiyawedi si'ahwa galaegomi weyahina 'abehega 'omi Keliso 'ana tomuliyao, 'abwa sideba mwadina, 'eguma 'imi mumuga bwebwe'ana wahe'itedi.

¹⁷ Ceguma Yehoba 'inuwatuhuya 'abehega muya taloba, 'ilobwainegita ta'emuyamuya 'ida paihowa bwebwe'ana weyahina, ma hesi geya 'ana 'ita bwebwe'ana 'eguma paihowa galana weyahina ta'emuyamuya.

¹⁸ Gidemusa tuwa, Keliso ma'aigeda 'i'amasa 'ida galao weyahidi, ma tauna loheya bwebwe'ana, ma tauda galagalaida ma weyahida 'i'amasa, ta 'oinega 'itoe-gita Yehoba 'oina. Ma Keliso wahinamo silohe'a-masiya, ma yaluyaluwana geya.

¹⁹ Coinega yaluyaluwana 'ilatuwa ta 'itauya yaluyaluwa paipainidi 'oidiya 'ilohatotowa.

²⁰ Yaluyaluwaedi tomota yaluyaluwadi, taudi mwalo-hene Nowa 'ina tuta Yehoba weyahidi 'ihe'alama'i'itana ma 'abehega 'oina sihemisa, ta geya. Coinega mabwaiyadi yagewa 'oinega sidamana, ma tupwadi-mo bwasiyega 'i'abihetediya, beno nima 'aigeda ma 'etoi, 'i'abihetediyaga wagaina Nowa 'i'abiya 'oinega.

²¹ Bwasiina 'ihe'ita moisa 'oida 'abehega bewa tuwa bwasi 'ebe babitaiso 'i'abihetegita. Ma babitaisoina geya 'abehega wahida 'ana deulamo, ma hesi 'ida 'ahwanoiyega Yehoba 'ateda 'igihe 'ehaudi, Yesu Keliso 'ina toholo hila 'oinega, ²² tauna 'ihane pwaiya galewa, eeta bewa tuwa Yehoba 'ina 'ebeulega 'imiyamiya, ma aneloseyao ma tolinao mabwaiyadi galewa 'oina 'iloiloinaedi.

Cida mumuga tabuidi

4 Wanuwatuhuyahi 'abehega tutaina Yesu 'ihetomotai muya 'ilobeya, ma 'imi nuwatuhu walagu Yesu gidemusa, ma 'oinega waboimo wagihepa'aligomi, weyahina 'eguma taiyawedi taudi wahidiyega muya silobediya, 'idi mumuga galana 'igumwala pwaiya.

² Coinega 'ida tuta mabwaiyana bale'uwa tamiyamiya tatagwalegita Yehoba 'oina ma tauna 'iloinaegita ma hesi 'ida nuwa'ubuna geya'abwa 'iloloinaegita.

³ Mwalo 'imi mumuga galana gidemusa taudi tomiya ganamuli, ma mumugaedi bewa walogwahatedi, gide-musa sogala ma nuwa'ubuna ma bwasi waiwaidi 'adi numa yauyaule, ma he'iya'iyagu paihowa galadi weyahidi, ma wete hemisa 'abo'abodi hali ginaulao 'oidiya. ⁴ Ma tomiya ganamuliyedi sinuwa henainaida 'eguma 'omi geya mahetemiya ginaulaedi galadi wapaipaihowadi, 'oinega si'ahwa galagalaegomi. ⁵ Ma hesi Yehoba tomota mayawasidi ma 'ama'amasidi 'ab-wa 'ibwa'omatadi, ma wete taudi tomiya ganamuli 'ab-wa siyatala matana. ⁶ Bewa huhuna 'oinega wasa bwebwe'ana 'iguguyaeya to'amasao 'oidiya, ma tuta mayawasidiya 'adi lina mwauna silobeya, ma 'ane yaluyaluwadiyega yawasidi si'ewa Yehoba 'oinega.

⁷ Muhemuha ginaula mabwaiyana sigumwala. Coinega wa'itayahigomi ma 'imi nuwatuhuwao wagi-hepa'alidi, ma tuta baibaiwana wa'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina. ⁸ Coinega wahelau hilegomi moisa 'aige-da 'aigeda 'oimiya, weyahina helau sawasawahina ma galana baibaiwadi 'igibodi. ⁹ Coinega 'iyamiyao wab-wauwedi 'imi hada, nuwa bwebwe'anega, ma geya'ab-wa walolomugiyedi.

¹⁰ Ma 'aigeda 'aigeda Yehoba heguheguyai hagana ma hagana 'i'ebwae pwaigomiya, 'oinega heguheguyaiyedi 'oidiyega wapaihowa ma 'iyamiyao walemedi, ma 'oinega 'omi Yehoba 'ina topaihowa bwebwe'ami. ¹¹ Ceguma taiyawedi 'omi wahetohew-waila, wahetohewwaila tuwa gidemusa Yehoba 'ina gwae wahepwaileya, ma 'eguma taiyawedi 'omi wale-malema, walema tuwa 'imi waiwai mabwaiyanega, gidemusa waiwaiina 'i'ebwaegomiya, ma 'oinega pai-howa mabwaiyadi 'oidiyega tomota Yesu Keliso sisana-pu ma Yehoba sihepwatuwe, weyahina tauna wa-sawasa moisa ma tohewaiwai moisa, tuta mabwaiyana 'oidiya. Emeni.

Yesu 'ina tomotaiyao si'emuyamuya

¹² Ma tasigwao, geya'abwa ma'imi henainaida 'egu-ma tutaina 'ebe tohona mwaudi walobadi. Geya'abwa wanuwatuhuhu 'abehega silatulatu daita, ¹³ ma hesi wayaliyaya, ma wete wanuwatuhuhu 'abehega Yesu Keliso muya 'ilobeya, eeta 'omi gidemusa tuwa waloba 'ese, ma muliyetega tutaina 'ina wasawasa 'ihapwe-sama wayaliyaya madou hedada.

¹⁴ Ma 'eguma tomota si'ahwa galagalaegomi 'imi hemisa Keliso 'oina weyahina, wayaliyaya tuwa, weyahina Yehoba yaluyaluwana 'asi'asilalaina 'oimiya 'imiyamiya. ¹⁵ Ma hesi geya ginaula bwebwe'adi weyahimi 'eguma walohe'ama bo wayagaha bo wa-pui bo wapaihowa besobeso ma weyahidi muya waloba. ¹⁶ Ma ginaula bwebwe'ana hesi 'eguma 'omi Keliso 'ina bodao ma muya waloba. Beno geya 'ebe de-bamwadina, ma hesi Yehoba wahepwatuwe, weyahina 'omi Keliso 'ina bodao moisa.

¹⁷ Ma tuta 'ilatua pwaima ma 'ane bwa'omatana 'ihe-gaina, ma 'oinega Yehoba 'ina tomotaiyao 'ida bwa'o-matana nugetedi, eema muliyetega taudi wasana bwebwe'ana geya sihemihemise, 'idi galao 'ana maisa mwau hedada siloba. ¹⁸ Ma Buki He'asisi 'oina 'ihew-waila pwaiya, 'igwae,

"Yehoba 'oina mwauna ma 'abehega tobwebwe'adi 'i'abihetedi, ma hesi togidega togala, taudi Yehoba 'ana tologwahatao? Taudi beno 'adi 'abihetena mwau hedada."

¹⁹ Coinega 'eguma 'omi Yehoba 'ina nuwatuhuhu 'oinega muya walobalobadi, yawasimi watagwaledi tauna 'oina, ma 'ane 'i'itayahigomi, weyahina tauna 'ada Topaihowa bwebwe'ana moisa, ma 'omi wete gide-musa wamumuga bwebwe'ana.

Yehoba 'ina tomotaiyao 'adi 'itayahina

5 Tohekalesiyao 'adi babadao 'omi, 'abehega yagi-henuwa yahigomi 'imi paihowa weyahina. Weyahina taugu 'aigeda wete tohekalesiyao 'idi bada, eema taugu mataguwega Keliso 'ina muya ya'iteya, ma 'abwa 'ina wasawasa 'asi'asilalana 'oina yamiyamiya to tuta 'eguma 'ina wasawasaina 'igihe hapwese.

² Coinega wete yahenuwa lagugomi 'abehega 'imi bodaowedi wa'itayahidi, taudi beno Yehoba 'ina tomo-taiyao. Ma wa'itayahidi 'imi 'atetagwalega tuwa gide-musa Yehoba 'ina nuwatuhuhuhu, ma geya'abwa ma'imi logwahata. Ma 'imi paihowa wapaihowadi, geya 'ami maisa madouna weyahina, ma hesi 'ate tagwalega wa-paihowa.

³ Ma geya'abwa watoho ma wahetoloina 'oidiya, ma hesi mumuga bwebwe'ana wah'e'itae 'oidiya, ma simuliyegomi. ⁴ Ma 'oinega tutaina To'itayahina madouna 'ilatuma, tauna 'oinega 'ami maisa bweb-we'ana ma miyamiya hatayana waloba.

⁵ Coinega wete 'omi tubu hanehaneyao sowasowana babadao wah'e'asisiyanedi, ma mabwaiyami wanuwadobi ma 'aigeda 'aigeda 'oimiya wahelemale-ma hilegomi. Gidemusa tuwa Buki He'asisi 'ina gwae gide, 'igwaeya,

"Yehoba tonuwahane 'i'ausidi, ma hesi tonuwadobi 'i-helauwedi."

⁶ Coinega wanuwadobi ma watagwalegomi Yehoba To-hewaiwai moisa nimana, ma 'oinega muliyetega tauna 'ina tuta bwebwe'ana 'oina 'igihanehegomi.

⁷ Ceguma wanuwagala, beno 'ami mwauiyao mab-waiyadi Yehoba 'oina wa'ebwae ma 'i'ewayahuledi, weyahina Yehobaina 'i'atemuyamuyaegomiya.

⁸ Coinega walomata yahigomi bwaibwaini 'ami 'aleha Tomudulele 'oinega. Weyahina Tomudulele tauna gidemusa totopwatula, tuta mabwaiyana 'isakosakowasi ma 'i'ebe'ebesa 'abehega 'ana tai 'ilo-ba, ma 'i'ai. ⁹ Ma geya'abwa wamatamatauta, ma hesi 'imi hemisa 'oina watoholo pa'ala, weyahina wasana-puya 'abehega 'iyadao taudi Yesu 'ana tohemisao mwauwedi silobalobadi tupwa mabwaiyana 'oidiya.

¹⁰ Yehoba tauna 'atemuyamuya huhuna ma 'ibwau pwaigita ma 'abehega 'ina wasawasa miyamiya hatayana 'oina tamiyamiya Keliso mahetedai. Ma 'imi muya tuta 'i'iunamo ma sigumwala, ma muliyetega Yehoba 'igihe 'ehaugomi ma 'igihepa'aligomi ma 'igihe waiwaiyegomi ma 'abehega wamiya bwebwe'ana.

¹¹ Weyahina tauna Tohewaiwai miyamiya hatayana. Emeni.

Gwae helau

¹² Cimi leta 'i'iuna bewa Sailasa 'ilemegauwa eeta yaleleya weyahimi. Tauna Sailasaina tahesaniyeya

'abehega tauna 'aigeda tasidai ma'ina hemisa. Coinega 'imi leta bewa 'oina nuwanuwagu ma Yehoba 'ina helau moisa yahepwaile 'oimiya, ma 'oina watoholo pa'ala.

¹³ Ma wete tohekalesiyao tupwa bewa Babiloni 'oina 'idi helau 'oimiya. Taudi Yehoba 'ihesinuwediyaga gide-musa tuwa 'omi 'ihesinuwegomiya, 'idi gwae helau 'oimiya. Ma wete natugu Maki 'ina gwae helau 'oimiya.

¹⁴ Coinega wahelau hilegomi 'aigeda 'aigeda 'oina, ma wa'atusapwali hilegomi helau moisega. Ma 'omi Keliso 'ina tomotaiyao wamiya yaliyaya.

Taugu Pita.

2 Pita

Leta bewa 'alona Pita 'ihe'ote'otetela sanapu moisa Yehoba 'oinega weyahina, ta wete tohe'itao galadi 'idi he'ita 'abo'abo weyahina, ma wete 'ihe'ote'otetela Yesu 'ina hilama bale'uwa weyahina.

Loyauwedo

1 Taugu Saimoni Pita ta Yesu Keliso 'ina topaihowa 'aigeda, nuwana 'ana tohepwaila, 'imi leta yaleyawa. Comi ma taugu 'ida hemisa mahemahetena, ma weyahina tayaliyaya. Hemisaina talobeya 'ida Yehoba ma 'ada To'abihetena Yesu Keliso 'idi loina bwebwe'ana 'oinega. ² Yehobaina ma 'ida Badaina Yesu 'adi sanapu 'oinega, helau moisa ma yaliyaya 'oimiya sihasiwa.

³ Yehobaina 'ina waiwaiyega 'ilemegita, eema 'i'ebwaegita ginaulaedi baibaiwadi yawasida weyahina ta 'ida mumuga 'ehauna weyahina. Weyahina tauna tasanapuya 'abehega 'ihesinuwegita ma 'ane 'ina wasawasa ta 'ina mumuga bwebwe'ana 'i'ebwaegita.

⁴ Ma wete 'ina gwae hemisa bwebwe'adi ma waiwai 'oidiyega mumuga bale'u 'ana nuwa'ubunao galadi wahasinedi, eema Yehoba 'ina mumuga bwebwe'ana waloba.

⁵ Coinega watoho waiwai ma 'imi hemisa waloheposeyanedi bewa ginaulaedi 'oidiyega, nugeta mumuga bwebwe'ana, heluwena sanapu, ⁶ hetoina 'alama'i'itana, 'ehatana toholopa'ala, nima 'aigeda mumuga 'ehauna, ⁷ hesikisina 'ahwa'iyaiyana, ma 'ebelosaloha helau. ⁸ Ceguma ginaulaedi 'oimiya simadomadou moisa, 'ida Bada Yesu Keliso 'ana sanapu 'oina wahewaiwai, ma geya'abwa 'imi paihowa simudamudali.

⁹ Ma 'eguma ginaulaedi geya 'oimiya simiyamiya, 'ana 'ita gide mata gibugibuimi, weyahina 'ami gihe'ehau 'imi puiyao mwalo 'oidiyega wanuwanaide pwaiya.

¹⁰ Coinega 'iyagwao, watoho waiwai ma geya'abwa Yehoba 'ana hesihesinuwaodaedi 'oidiyega wamiyamiya latu. Ma 'eguma 'igu gwae bewa wahematamatedi geya'abwa wabe'ube'u, ¹¹ ma 'oinega muliyetega ma'imi yaliyaya waluhu 'ida Bada ma 'ada To'abihetena Yesu Keliso 'ina 'ebeloina 'oina ma nobwa wamiya hataya.

¹² Coinega nuwanuwagu ma yalohatotogomi ma nuwatuhi bewa wanuwatuhi yahidi, weyahina wasanapu pwaidiya eema sanapu moisa 'oimiya 'imiyamiya. ¹³ Ma tuta bewa mayawasiguwa yamiyamiya, 'ilobwainegauwa ma yahenuwa lagugomi ma 'omi wahetapewa mumuga bwebwe'ana weyahina. ¹⁴ Weyahina 'ida Bada Yesu Keliso 'ihe'ita pwaigauwa 'abehega 'i'iuna ma ya'ebesinegomi, ¹⁵ 'oinega yatohotoho waiwai ma 'abehega 'abwa 'igu

'waiha mulina he'itaedi geya'abwa wanuwanuwa sine-di.

Keliso 'ina 'asilala si'iteya

¹⁶ Mwalo 'ida Bada Yesu Keliso 'ina waiwai ma 'ina tauyama 'ahepwailediya 'oimiya, ma 'ima hepwalkaina geya tosonosonogao 'idi 'ote'otetelao 'oidiyega, ma hesi matamega tauna 'ina wasawasa 'a'iteya. ¹⁷ Ma tuta mwalo mahetema 'oyai 'amiyamiya Yehoba 'enana galewega 'ahesagoheya, 'igwaeya, "Bewa Natugu moisa, tauna weyahina yayaliyaya madouna." Ma 'enanaina Tamana 'ina tupwa 'ehauna galewega 'itauyama eeta 'oyaina debana Yehoba hep watu ta wasawasa 'asi'asilalaina Natuna 'i'ebwaeya.

¹⁹ Ma palopitao mwalo 'idi gwae 'oidiyega Keliso sihepwaila nugeteya, ta tauma wete 'a'iteya, 'oinega 'omi 'ilobwainegomiya ma gwaeyedi wanuwatuhi yahidi, weyahina gwaeyedi gide wodam tupwa guguyou 'oina 'i'asi'asilala ma 'ana siga gona 'i'asale ma 'ubwana 'atemiya 'isaehane.

²⁰ Ma ginaula bewa wanuwabwaleni 'abehega palopitao 'idi gwae Buki He'asisi 'alona geya sawasawahina taboimo 'adi gibui tasanapu, ²¹ weyahina palopitaowedi geya siboidimo 'idi nuwatuhiwega sigwaegwaenedi, ma hesi Yehoba 'oinega, ma Yaluyaluwa Tabuna palopitao 'ihenuwa lagudiya eeta gwaeyedi sigwaenediya.

Tohe'ita 'abo'abodi weyahidi

2 Ma hesi mwalo hene tupwana palopita 'abo'abodi tomota gamwagamwanidiya silatuwa. Gidemusa 'abwa tohe'ita 'abo'abowao 'omi gamwagamwanimiya silatulatu, ma 'idi he'ita 'abo'abo 'oinega tomota sigihe galadi 'idi he'ita galana 'oinega. Badaina tauna 'ihegimwaneyegita bweyahinega, ma taudi siuhaleya, 'oinega maisa galana nata siloba. ² Ma tomota baibaiwa hedade 'idi paihowa galana gidemusa pui 'ebe debamwadina sihe'au'aunaowedi, beno Yesu 'ina 'eda moisa 'ana 'ebe 'ahwa galagala.

³ Ma togalaedi tobwatobwa nuwadi 'i'eweya, 'oinega 'idi gwae hotohotowega 'abwa si'abowegomi ma 'imi tobwatobwa si'ewadi. Mwalo hene 'adi maisa Yehoba 'ilaguya eema 'iyamwayamwa namo, ma geya 'ida buiya.

⁴ Weyahina Yehoba aneloseyao galadi geya 'ida 'atemuyemuyaeidiya, ma hesi gaula guguyou 'oina 'iula

suluhediya, eema simiyamiya 'ana siga bwa'omatana 'ana tuta. ⁵ Ma wete mwalo hene mebale'u mabwaiya-di geya 'ida 'atemuyamuyaediya, ma hesi yagewega togalaedi 'imutudiya. Ma Nowamo ma 'ina bodao site sebeni 'i'abihetediya, weyahina Nowa tauna mumuga bwebwe'ana 'ana tologuguya.

⁶ Ma wete 'asaedi galadi *Sodoma* ma *Gomola* 'iga-budiya eeta sihegawala, ma 'oinega 'abehega mabwaiyada tada sanapu ma geya'abwa tamumuga galana gidemusa taudi. ⁷ Ma *Lota* taunamo 'asaedi 'oidiyega 'ina mumuga bwebwe'ana, 'oinega Yehoba 'i'abiheteya. Moisa Lotaina 'inuwa'galala togalaedi 'idi mumuga sogala weyahina. ⁸ Weyahina Lota togalaedi gamwagamwanidiya 'imiyamiya eeta 'idi mumuga galana 'i'ita'ita ma 'ihehesagohe eeta 'inuwa'galala madouna.

⁹ Coinega tasanapuya Yehoba sowasowana tobwebwe'adi 'ebe tohowao 'oidiyega 'i'abihetedi, ma togalaedi 'iloinaedi ee 'ana siga sabwelo bwa'omatana 'oina.

¹⁰ Moisa, 'eguma togalaedi Yehoba 'ina loina silogwahate, ma 'idi nuwa'ubunao bi'ibi'idi simulimuliyedi, beno 'adi maisa gala hedadena nata 'i'ebwaedi. Togalaedi wete gagasa huhudi, ma geya 'idi he'asisimo megalewa 'asi'asilalaidi 'oidiya, ma hesi si'ahwa'ahwa galaedi. ¹¹ Ma aneloseyedi ma'idi waiwai madouna 'idi 'ebemiya Yehoba matana, ma geya 'ilobwainedi ma si'ahwa galagala tohe'ita 'abo'abowedi 'oidiya.

¹² Moisa togalaedi gide hebai. Hebai 'adi lotohonamo simulimuliyedi, ma geya sida nuwanuwa bwebwe'ana, 'oinega tomota hebaiyedi si'abiyahidi ma sihunudi. Togalaedi wete sanapu moisa geya sisanapu ma hesi si'ahwa galae, 'oinega taudi wete sihesilae, hebai gidemusa, ¹³ ma 'adi maisa 'idi pui weyahina 'igala moisa. Nuwanuwadi sabwelo 'aigeda 'aigeda siyaliyaya besobeso. Ma 'eguma mahetemiya'wa'ai, 'idi mumuga galana 'oidiyega 'ami 'e'ahaina sigihebaile. ¹⁴ Ma 'idi pui 'ebedeba mwadina 'oinega sihemata ganawala, ma 'idi pui hilahila weyahina geya tani'odi 'ida towa. Ma towe'a sihanuhanugetedi 'eda galana 'oina, ma tobwatobwa 'ana nuwa'ewa 'oidiya 'imadou hedada. Ma Yehoba 'abwa 'ihemaisa 'idi mumuga galana weyahina.

¹⁵ Ceda dumwadumwaluna si'ebesine pwaiya eeta sitauya puiya, 'oinega Bioli natuna sanina *Balami* 'ina mumuga galana mwalo hene taudi bewa tuwa simuliyeya, weyahina tauna nuwanuwana ma 'ina paihowa galana 'oinega 'ida hewasawasa, ¹⁶ ma hebai 'aigeda 'ase *Balami*ina 'ina mumuga galana 'igihe lolaguya, ma hebaiina tomota 'enadiyega 'igwaeya *Balami* 'oina eeta 'ina paihowa yauyauleina 'i'etobodeya.

¹⁷ Ma tohe'ita 'abo'abowedi 'idi mumuga gide bwasi gaula geya kwasidimo, ma taudi wete gidemusa yaloha, geya sida miya hohobiga, 'oinega Yehoba nata 'ilagu dobihedi gaula guguyou 'oina ma nobwa simiya hataya.

¹⁸ Tohe'itaowedi 'idi mumuga galadi ma'idi gwae gagasa sihe'ote'oteli, ma wete nuwa'ubuna galadi

'oidiyega tonuwabui hauhau silisidi ma sihila 'idi mumuga nugenugeta 'oina. ¹⁹ Cadi tomuliyao 'oidiya sigwae, "Ceda bewa 'oina wanaoma, 'eda bwebwe'ana, ma geya 'eta wete 'etoboda 'imiyamiya." Ma geya, taudi 'idi mumuga galana 'oinega siboimo sipai hilediya.

²⁰ Taudi mwalo 'idi Bada ma 'adi To'abihetena Yesu Keliso 'ote'otetelina sihemisaeya eeta mumuga bale'u si'ebesineya, ma 'eguma silohihila mumuga miyamiyaidi 'oidiya nata sibe'u, ma 'oinega taudi sigala moisa.

²¹ Taudi geya sisanapu mumuga bwebwe'ana 'ana 'eda, ma hesi he'ita 'abo'abodi simulimuliyedi, ee nata galana siloba. Ma hesi taudi mumuga bwebwe'anaina ma Yehoba 'ina loina 'ehauna 'ana tomuliyao, 'eguma si'ebesine sigala moisa. ²² Ta 'idi mumugaina gidemusa tuwa gwae hegehegedi 'aigeda 'igwaeya, "Cede- wa tauna maiwaina 'i'ai hila." Ma wete, "Bawe 'wapina tadeuli tagihe 'ehau ma muliyetega 'ihila ma 'i'edobadoba'a hila."

Bada 'ina sabwelo madouna weyahina

3 Ciyagwao, bewa 'igu leta heluwena 'oimiya, ma 'igu letaedi 'eluwa 'oidiyega yatohotoho ma yahenuwa laguwegomi ma wanuwatuhu bwaibwaini, ² ma Yehoba 'ina palopitao 'idi gwae nugenugeta di wanuwatuhu yahidi, ma wete 'ida Bada beno 'ada To'abihetena, 'ina loina 'ana tohepwailao loinaedi si'ebwaegomiya wete wanuwatuhu yahidi.

³ Ma nuwatuhu 'aigeda sowasowana wada sanapu nugeta 'abehega tuta 'ana 'ebe losaloha 'oina tupwadi tolotuyeya silatu, ma Bada 'ina 'eda weyahina sigwaegwae besobeso, ma taudi 'idi nuwatuhu galadi simuliyedi, ⁴ ma sigwae, "To sauga 'imi badaina 'ihilama? Geya'abwa, bo? Mwalohene bale'u 'ana paihowa hauhauna 'oinega 'ana siga nige geya 'eta wete gin- aula 'ida buiya. Mwalo tubudao 'ama'amasidi 'idi saugega 'ilagama, ginaula mabwaiyana 'adi 'itaedi tuwa. Geya sida buiya."

⁵ Taudi genuwadi sinuwatuhuyahi 'abehega mwalo hene Yehoba 'ina gwaeyega galewa 'ilatuwa, ma bwasi 'alonega bale'u 'ipaihoweya bwasiyega, ⁶ eeta muliyetega bwasiyega bale'u mabwaiyana 'igihegaleya. ⁷ Ma Yehoba 'ina gwaeyega galewa ma bale'u siyamwayamwa ma loina 'ana sabwelo 'oina nata 'igabu yahuledi ma togala 'ilohesawalidi.

⁸ Ciyagwao, 'aigeda wete ginaula wanuwatuhuyahi, 'abehega bolime tausani gide sabwelo 'aigeda 'ida Badaina 'oina, ma wete bolime tausani tauna 'oina gide sabwelo 'aigeda mahemahetena.

⁹ Tupwana tomota 'idi nuwatuhu 'abehega Yehoba geya'abwa 'ipaipaihowadi ginaulaedi mwalo 'igwae hemisaedi. Ma 'omi geya'abwa wanuwatuhuyahi 'eguma Yehoba 'ina paihowa 'oina gide 'iheheboi, ma hesi tauna ma'ina 'alama'i'ita 'iyamweyamwegomi ma mabwaiyami wanuwabui, ma genuwana 'aigeda taiya 'ihehe'waihi mahemahetena.

¹⁰ Ma Bada 'ina bwa'omatana 'ana sabwelo 'abwama 'ina tauyama gide toyagaha ma 'ilohesalutuigitamo, ma galewa sisawala ma'ina 'alapwasi madouna, ma ginaula mabwaiyadi galewa 'aiwe 'ala'alasina 'oinega 'i'ala hesawalidi, ma wete bale'u ta ginaula mabwaiyadi 'oina 'i'ala hesawalidi.

¹¹ Ceguma ginaulaedi mabwaiyana 'abwa sisawala, 'ilobwaineya ma'imi mumuga 'ehauna ma ma'imi he'asisi Yehoba 'oina wapaihowa. ¹² Ma wayamwayamwa ma'imi nuwatuhyahina Badaina 'ina sabwelo hilama weyahina, ma tutaina 'oina Yehoba galewa nugenugetaina ta bale'u nugenugetaina 'ilo-hesawalidi 'aiwe 'ala'alasina 'oinega, ¹³ ma tauda tayamwayamwa ma galewa ta bale'u hauhaudi ta'itadi, gidemusa Yehoba mwalo 'igwae hemisa pwaiya, ta tupwainaina 'oina mumuga bwebwe'anamo 'imiyamiya.

¹⁴ Ciyagwao, 'imi yamwana 'ana tuta watoho waiwai eeta 'eguma 'itauyama 'ilobwainegomiya ma 'imi mumuga bwebwe'ana mabwaiyana, ma nuwadaumwalega wamiyamiya.

¹⁵ Ma wanuwatuhuyahi 'abehega 'ida Bada 'ina he'alama'i'ita huhuna 'abehega nuwanuwana ma 'ada 'abihetena taloba. Paulo 'iyadaina moisa, ma nuwatuhi bewa weyahina Pauloina 'oimiya 'ilele pwaiya ma'ina sanapu Yehoba 'oinega 'ilobeya.

¹⁶ Eeta nuwatuhiina weyahina 'ihewwaila 'ina lele nugenugetaidi mabwaiyadi 'oidiya. Ma tupwana nuwatuhiwao 'ina letao 'alodiya 'adi sanapu mwauna, 'oinega tohenainaidao ma towe'ao nuwatuhiwedi sigibuidiya, ta Buki He'asisi 'ina leleyao wete sigibuidiya ma si'abo, 'oinega siboidimo sigihe galediya.

¹⁷ Ciyagwao, nuwatuhiwedi 'omi wasanapu pwaidiya, 'oinega wa'itayahigomi watoholo pa'ala ma geya'abwa togala si'abowegomi, 'amuge ta sihanugeta puigomi ma wabe'u. ¹⁸ Ma hesi 'ida Bada, tauna 'ada To'abihetena Yesu Keliso, 'ana sanapu ma 'ina helau 'oimiya 'imadomadou, ma tauna tahepwatu sauga bewa ta sauga baibaiwana sinaonaoma 'oidiya. Emeni.

Taugu Saimoni Pita.

1 Yoni

Yoni 'ina leta bewa 'alona 'ihe'ote'otetela helau ma 'asilala ta yawasi hataya Yesu 'oinega weyahidi.

Gwaeina yawasida weyahina

1 Mwalo gwaeina yawasida weyahina Tamana ba'idana simiyamiya, 'oinega tauma wete tenamega 'ahesagoheya, ma wete nimamega loheyaina 'a'abito-hoya, weyahina 'ihapwesa pwaima ta matamega 'a'iteya, ma tauna weyahina 'ahehpwaila 'oimiya, beno tauna yawasida miyamiya hatayaina huhuna, ma mwalo tauna tamana ba'idana simiyamiya ma 'oima 'ihapwesama.

³ Tauna 'a'iteya ma 'ahesagoheya ma 'oimiya 'ahepwaila, 'oinega 'omi mahetema tahe'iya'iyagu mahemahetena, ta wete Tamada ma Natuna Yesu Keliso mahetedao ta'ahwa 'iya'iyagu mahemahetena.

⁴ Coinega 'imi leta bewa 'aleleyawa, 'itauyawa ma 'ane wahasili, ma tayaliyaya moisa, 'omi ma tauma.

Yehoba 'asilala huhuna

⁵ Coinega wasa bewa sihegwaemaiya, ta 'ahepwaila 'oimiya 'abehega Yehoba 'asilala huhuna, ma geya 'eta guguyou Yehoba 'oina 'imiyamiya. ⁶ Coinega 'eguma tupwa guguyou 'oina tamiyamiya, geya'abwa ta'e'abo'abo ma tagwae 'abehega, "Yehoba mahetedai ta'ahwa 'iya'iyagu." Beno geya mumuga bwebwe'ana moisa. ⁷ Ma hesi 'eguma tupwa 'asilala 'oina tamiyamiya, gidemusa Yehoba 'ina tupwa 'asilala 'oina 'imiyamiya, beno ta'ahwa 'iya'iyagu moisa, weyahina Natuna Yesu bweyahinega 'igihe'ehaugita 'ida puiyao mabwaiyadi 'oidiyega.

⁸ Moisa, mabwaiyada topui tuwa, ma geya'abwa ta'e'abo'abowegita, ma tagwae "Taugu bwebwe'agu, ma geya 'igu puimo." ⁹ Ma hesi 'eguma tahepwaila moisa ma tagwae "Yapui pwaiya." beno Yehoba 'ida pui 'inuwasamudi ma 'igihe 'ehau hilegita, weyahina Yehoba mumugana dumwaluna ma ma'ana hemisa.

¹⁰ Ceguma tagwae, "Geya wete 'aigeda tuta yapui," beno Yehoba ta'abo'abowe, weyahina 'ina gwae geya tahemihemisa.

Keliso tauna 'ada tolema

2 Cae natugwao, 'imi leta bewa yaleleyawa ma 'oinega geya sowana pui wapaipaihowa. Ma 'eguma tapui, Yesu Keliso tauna todumwadumwalu 'i'ahwanoi weyahida, Tamada 'oina, ² ma 'ida puiyao 'inuwasamudi, weyahina Yesu tauna wahina 'ipwaoliyeya 'ida puiyao weyahidi, ma wete mebale'u mabwaiyadi weyahidi.

³ Yehobaina tasanapuya 'abehega 'iyadai moisa, 'eguma 'ina loinao tahematamatedi. ⁴ Ta 'eguma taiya 'igwaegwae ma 'igwae, "Taugu Yehoba 'iyagu." ma Yehoba 'ina loinao geya 'ihematamatedi, beno 'i'abowa weyahina 'eda dumwaluna 'i'ebesineya. ⁵ Ma 'eguma Yehoba 'ina gwae tamulimuliye 'ina helau 'oinega 'ilohemahegita ma tasanasanapu 'abehega 'iyadaina mahetedai tamiyamiya. ⁶ Eeta 'eguma taiya 'owa 'ugwae, "Taugu Yehoba 'iyagu ma mahetegu 'amiyamiya," 'ilobwainegowa ma 'umumuga gidemusa Yesu 'ina mumuga.

Loina hauhauna

⁷ Ciyagwao, geya'abwa loina hauhauna yaleleyawa, ma hesi loina miyamiyanaina wahesagoha nugeteya, ta wasanapu pwaiya, bewa yalolohileyawa.

⁸ Ma hesi loina bewa yalele hileya gide loina hauhauna helau weyahina, weyahina helauina Keliso 'ana lobwaina, ma 'omi 'ami lobwaina wete. Beno 'oinega guguyou 'igumwagumwala, ta 'asilala moisa 'isaehane pwaima.

⁹ Ceguma taiya tasina 'ilo'alehe ma 'igwaegwae 'abehega tauna 'asilala 'oina 'imiyamiya, beno 'i'abo'abo, weyahina tauna 'abwa tuwa guguyou 'oina 'imiyamiya. ¹⁰ Ma wete 'eguma taiya 'owa 'iyamwao 'uhehelauwedi, 'owa 'asilala 'oina 'umiyamiya, 'oinega geya'abwa 'ube'ube'u. ¹¹ Ma hesi 'eguma tasiu 'ulo'alehe, lamuna bewa weyahina 'owa 'abwa guguyou 'ina tupwa 'oina 'umiyamiya, ma wete guguyou 'oina 'utautauya, ma 'eda geya'abwa 'u'ita'ita, weyahina matau guguyou 'iumabodeya.

¹² Gwagwama yo, gwae bewa yaleleyawa weyahina 'imi puiyao Yehoba 'inuwasamudiya, Yesu saninega.

¹³ Babadao yo, gwae bewa yaleleyawa weyahina 'omi tauna mwalohene ta bewa tuwa 'imiyamiya wasanapu pwaiya.

Hewahewaliyao yo, gwae bewa yaleleyawa, weyahina tauna topuiina wahewaiwai sineya.

¹⁴ Ma 'omi gwagwama madoumi, gwae bewa yaleleyawa weyahina Tamada wasanapu pwaiya.

Babadao yo, gwae bewa yaleleyawa weyahina 'omi tauna mwalohene ta bewa tuwa 'imiyamiya wasanapu pwaiya.

Hewahewaliyao yo, gwae bewa yaleleyawa, weyahina 'omi tohewaiwai ta Yehoba 'ina gwae 'imiyamiya 'oimiya, 'oinega tauna topuiina wahewaiwai sineya.

¹⁵ Ciyagwao, geya'abwa bale'u bewa nuwami 'i'ewa'ewa, weyahina 'eguma bale'u tobwatobwanao nuwami 'i'ewa, bewa 'oinega Tamadai wanuwanaide, ma geya wada helauweya.

¹⁶ Moisa, bale'u ginaulinao mabwaiyana, beno nuwa'ubuna ma tobwatobwa 'ana hamwa ma nuwahane, ginaulaedi bewa geya Tamadai 'oinega sitaayama, ma hesi bale'u 'oinega. ¹⁷ Ma bale'u bewa 'i'iu-namo 'isawala, ma nuwatuha bale'u tobwatobwanao weyahidi 'ilolagu, ma taudi hesi 'eguma Yehoba 'ina nuwatuha sipaipaihowa simiya hataya.

Keliso 'ana 'alehaina

¹⁸ Natugwao, tuta 'ana 'ebelosaloha 'itauya pwaima, ma mwalo wahesagoheya 'abehega Keliso 'ana 'alehaina 'i'iuna 'ihapwesama, sowaswana wanuwatuhuyahi Keliso 'ana 'alehao baibaiwadi bale'uwa simiyamiya, 'oinega tasanapuya tuta 'ana 'ebelosaloha bewa, ¹⁹ ma Keliso 'ana 'alehaowedi 'adi 'ita gide Keliso 'ana tohemisao, ma geya. Weyahina taudi 'eguma 'ida boda moisa, 'abwa mahetedao tamiyamiya. Ma hesi geya! Tuwa si'ebesine pwaigita.

²⁰ Ma 'omi taudi geya gidemusa, weyahina Yaluyaluwa Tabuna 'igihesanapu pwaigomiya, ma 'oinega sanapu baibaiwana wasanapuya, ²¹ ma geya 'abehega ma'imi henainaida 'imi leta bewa wahasihasili, weyahina he'ita dumwadumwaluna wasanapu pwaiya, ma wete wasanapuya 'abehega geya 'eta wete 'abo 'oinega 'ihapwesa.

²² Ma taudi to'abowedi Yesu simwehiihuyeya, ma sigwae, "Yesu tauna geya To'abihetena." Ceguma taiyawedi sigwaegwae gidemusa, taudi Keliso 'ana 'alehao, weyahina Keliso ma Tamana silogwahatediya.

²³ Ceguma taiya 'owa Yehoba Natuna 'ulogwahateya geya Yehoba maheteu wamiyamiya. Ma hesi 'eguma 'utagwalego Natuna 'oina, tauna ma Tamana mahetemwao wamiyamiya.

²⁴ Comi mwalo wasadi wahesagoheya, 'oinega 'eguma wasaina 'oimiya 'imiyamiya beno tauna ma Tamana mahetemiyao wamiyamiya. ²⁵ Ma yawasidaina 'igwae hemiseya 'ida 'ebwaegomi, beno yawasida miyamiya hatayaina.

²⁶ Bewa mabwaiyana yalele pwayawa ma 'abehega wasanapu taudi 'ami to'abowao weyahidi. ²⁷ Ma sanapuina wasanapu pwaiya, weyahina Yehoba Yaluyaluwana 'i'ebwae pwaigomiya, ta mahetemi wamiyamiya, ma 'ihe'itegomi. Coinega geya 'aigeda wete loheya sawasawahina ma 'ihe'itegomi, ma hesi Yehoba 'ina 'ebwaya 'oinega sanapu baibaiwana wasanapuya, beno sanapu moisa, weyahina Yehoba Yaluyaluwana geya 'i'abowegita. Coinega 'ina he'itao wamuliyedi, ma Keliso mahetemi wamiyamiya, ma geya'abwa wa'ebe'ebesine.

Yehoba natunao weyahidi

²⁸ Coinega natugwao, sowaswana ma Keliso 'oina wamiya hataya, 'oinega 'eguma tutaina 'ihapwesama,

geya'abwa ma'imi matauta, nuwana ma'imi deba mwadina, ma hesi 'ina tauyama weyahina wayaliyaya. ²⁹ Tauna mumugana wasanapuya mabwaiyana bwebwe'ana, eeta wasanapuya 'abehega tomota tobwebwe'ana, taudi wete Yehoba 'oinega sili'uma.

3 Tauda 'eguma Yehoba 'oinega tali'u, tauna 'ida 'ahwa natunegita. Bewa 'ina helau madou hedadena weyahida. Ma hesi mebale'u Yehoba geya sisanapu, 'oinega mebale'uwedi geya'abwa si'ina'innanegita, 'abehega tauda Yehoba natunao. ² Ciyagwao, bewa tuwa Yehoba 'i'ahwa natunegita ma muliyega to'aha 'ihapwesa 'oida? Beno tuwa tasanapu 'abehega 'ina hilama 'oina 'abwa 'ana 'ita tauna ta'ita, ma tauda 'ada 'ita 'ilagu buidi ma tauna gidemusa.

³ Cida hemisa nuwatuha bewa weyahina, 'oinega mumugada tagihe'ehaudi, gidemusa Keliso.

⁴ Ma hesi topui mabwaiyadi Yehoba 'ina loina siligeligehi, beno mumuga galana. ⁵ Ma wete tasanapuya, 'abehega Keliso 'itauyama 'ida mumuga galaedi sabi 'ewayahuledi, ma tauna geya 'eta wete 'ina puimo. ⁶ Eeta 'eguma tauda Keliso mahetenao tamiyamiya geya'abwa tapui, ma hesi taudi topuiyedi geya Keliso sida 'iteya, ma geya wete sida sanapuya.

⁷ Natugwao, geya'abwa he'ita 'abo'abodi wamulimuliyeya, ma hesi nuwami 'ida sabwalena, 'abehega 'eguma taiyawedi taudi 'idi mumuga 'ausalana, taudi beno tobwebwe'ana, gidemusa Keliso. ⁸ Ta topui beno taudi Tomudulele 'ina bodao, weyahina tuta mwalo 'oinega ta nige, Tomudulele tauna topui. Coinega Yehoba Natuna 'ihenatuneya bale'uwa, 'itauyama Tomudulele 'ina paihowao sabi 'ahusepaledi. ⁹ Coinega wete 'eguma Yehoba 'oinega tali'uma gesowana tapui, weyahina mumuga hauhauna 'ateda 'ilagu pwaiya, 'oinega tauda Yehoba natunao geya sawasawahina ma pui wete tapaihowa.

¹⁰ Coinega taudi ta'inanadi 'abehega taiyawedi Yehoba natunao, ma taiyawedi Tomudulele natunao, weyahina taudi Tomudulele 'ina boda geya'abwa sipaipaihowa dumwalu, weyahina geya sili'u Yehoba 'oinega, ma wete geya'abwa sihelau matasidiyao.

Helau 'iyadao 'oidiya

¹¹ Mwalo hemataluwa madouna bewa 'agwae nugeta pwaiya 'oimiya 'abehega 'iyadao mabwaiyadi tahe-lauwedi. ¹² Ma geya'abwa *Keni* gidemusa, weyahina Keniina Tomudulele 'ina boda, ta tasina 'ihunuya. Ma 'ina lohe'amasaina huhuna tuwa he'ipi'ipi, weyahina tasina 'ina paihowa bwebwe'ana ma Keniina 'ina paihowa galana. ¹³ Tasigwao, geya'abwa wahehenainaida 'eguma mebale'u silo'alehegita. ¹⁴ Ma tasanapuya 'abehega 'amasa 'ina tupwa ta'ebesine pwaiya, weyahina 'atedega 'iyadao tahelauwedi, ta yawasida miyamiya hatayana taloba pwaiya, ma 'eguma taiyawedi taudi geya helau 'atediyega, taudi tuwa 'abwa 'amasa 'ina tupwa 'oina simiyamiya. ¹⁵ Moisa, 'eguma taiya tasina 'ilo'alehe, tauna tolohe'amasa tuwa, ma wasanapuya 'abehega geya'abwa taudi tolohe'a-

masaedi yawasidi miyamiya hatayana silobaloba. ¹⁶ Ma wete helau tasanapuya, beno 'abehega Keliso yawasina 'itagwaleya ta weyahida 'i'amasa, 'oinega 'ilobwainegita wete ma yawasida tatagwale tasidao weyahidi.

¹⁷ Ma hesi 'eguma taiya towasawasa 'imiyamiya, ma 'iyana 'aigeda 'imiya mwau, ma 'eguma geya 'aigeda lema 'i'ebwae, togidega Yehoba 'ina helau 'atena? Geya.

¹⁸ Natugwao, geya'abwa 'ida helau gwaenamo 'oinega, ma hesi 'ida paihowega ma tada helau moisa.

Geya'abwa tamatamatauta Yehoba matana

¹⁹ Ceguma 'ida paihowega tahelau, bewa 'oina tasanapuya 'abehega he'ita moisa 'oina tamiyamiya, ma geya sowana tamatauta Yehoba matana. ²⁰ Ma 'eguma ma'ida matauta 'abehega tauda galada, beno Yehoba matautaedi 'igibodi, weyahina paihowa baibaiwana sawasawahina, ma wete sanapu mabwaiyana 'isanapuya.

²¹ Ciyagwao, 'eguma geya 'ida 'ebe matautamamo, sawasawahina ma ta'atepatu Yehoba matana, ²² ma 'eguma to'aha ta'ahwanoie 'oina 'i'ebwaegita weyahina tauna 'ina loinao tahematamatediya, ma 'ida paihowao weyahidi 'iyaliyaya. ²³ Ma 'ina loina 'eluwaedi 'abehega Natuna Yesu Keliso tahemise, ma 'iyadao tahelauwedi, gidemusa Kelisoina 'ada loina 'i'ebwaegita.

²⁴ Ta 'eguma 'ina loinao tamulimuliyedi, tauda 'oina tamiyamiya, ma tauna 'oida 'imiyamiya. Ma togidega 'ina miya 'oida tasanapu 'ese? Weyahina yaluyaluwana 'i'ebwaegita, ta 'oida 'imiyamiya.

Keliso 'ana 'alehao yaluyaluwadi galadi

4 Ciyagwao, sahena yaluyaluwa mabwaiyadi wahemihemisaedi, ma hesi watohodi, bwebwe'adi bo nuwana galadi. Ceguma taudi bwebwe'adi tasanapuya 'abehega Yehoba 'oinega sitauyama, ma taudi galadi hali tupwega sitauyama, weyahina bewa tuta palopita 'abo'abowao sihapwehapwesa mayaluyaluwadi geya Yehoba 'oinega. ² Ma hesi Yehoba Yaluyaluwana wada sanapu weyahina 'eguma Yesu Keliso ta'ahwa moisa 'abehega 'iheloheya bale'uwa, 'ida gwaeyedi beno Yehoba Yaluyaluwana 'oinega. ³ Ma hesi yaluyaluwaedi 'eguma Yesu simwehihiye, taudi geya Yehoba 'oinega, ma hesi Keliso 'ana 'aleha yaluyaluwana 'oinega, ma Yesu 'ana 'alehaina mwalo wahesagoheya 'abehega 'itauyama. Ta moisa, bewa tuwa bale'uwa 'imiyamiya.

⁴ Natugwao, 'omi Yehoba 'oinega wali'uma, 'oinega hali yaluyaluwaedi wahewaiwai sinediya, weyahina Yaluyaluwaina 'oida 'imiyamiya Tohewaiwai moisa, ma hesi yaluyaluwaina mebale'u 'oidiya 'imiyamiya, 'ina waiwai geya madouna.

⁵ Ma taudi mebale'u, ta mumuga bale'u weyahina sihegwaegwae, 'oinega mebale'u baibaiwadi 'enadi sihesagoheya.

⁶ Ma tauda hesi Yehoba 'oinega tali'uma, 'oinega 'eguma taiyawedi Yehoba 'ana tosanapuwo, 'enada sihesagoheya, ma taudi geya Yehoba 'ana tosanapuwo, 'enada geya'abwa sihehesagohe. Coinega tasanapu 'abehega yaluyaluwa 'abo'abo 'oidiya 'imiyamiya, weyahina 'eguma Yaluyaluwa moisa 'oidiya beno 'enada sihesagohe.

Yehoba helau huhuna

⁷ Ciyagwao, sowaswana mabwaiyada tahelau hilegita, weyahina Yehoba helau huhuna, 'oinega tohelauwao taudi Yehoba 'ihenatunediya, ma taudi Yehoba 'ana tosanapuwo. ⁸ Ma hesi taudi geya tohelau, taudi geya Yehoba 'ana tosanapuwo, weyahina Yehoba helau huhuna, ⁹ ta 'ina helau 'igihe hapweseya 'oida Natuna 'oinega, weyahina Natunaina 'iboimo 'ihetuneyama, ta bale'uwa 'itauyama, ma 'abehega yawasida moisa 'i'ebwaegita.

¹⁰ Bewa helau moisa, geya 'abehega tauda Yehoba 'ana tohelauwao, Yehoba hesi 'ada tohelau, ta Natuna 'itagwaleya ma 'iboi 'ipwaoliyeya tauna, 'ida puiyao weyahidi. ¹¹ Bewa 'oinega Yehoba 'ina helau 'imadou hedadeya. Ciyagwao, 'ilobwainegita ma tauda wete tada helau hilegita.

¹² Geya 'eta tuta mebale'u Yehoba sida 'iteya, ma tauda hesi 'eguma tahelau hilegita beno Yehoba mahetedai, ma 'ina helau moisa 'ateda 'imiyamiya. ¹³ Ta wete tasanapuya 'abehega tauda 'oina ma tauna 'oida, weyahina yaluyaluwana 'i'ebwae pwaigita.

¹⁴ Ma tauma matamega Yehoba Natuna 'a'iteya, ta weyahina 'ahehpwaila 'abehega Tamana 'ihetuneyama bale'uwa 'abehega 'ada To'abihetena.

¹⁵ Ceguma taiya 'owa 'u'ahwa moisa 'abehega Yesu tauna Yehoba Natuna, Yehoba 'oiuwa 'imiyamiya ma 'owa tauna 'oina 'umiyamiya.

¹⁶ Coinega Yehoba 'ina helau 'oida tasanapu pwaiya, ta ta'ahwa moisaeya. Yehoba helau huhuna, 'oinega 'eguma taiya helau 'ina tupwa 'oina 'imiyamiya, tauna Yehoba 'oina 'imiyamiya ma Yehoba wete tauna 'oina 'imiyamiya.

¹⁷ Bewa 'oinega tahelau hilegita moisa, ma bwa'omatana 'ana sabwelo 'oina geya'abwa tamatamatauta, ma hesi tada 'atepatu, weyahina tuta bewa bale'uwa tamiyamiya tauda Keliso gidemusa. ¹⁸ Eeta 'ida helauina 'oinega geya'abwa tamatamatauta, weyahina helau moisa matauta 'i'ewayahuleya. Ma hesi loina 'oina tamatauta, 'eguma helau moisa geya 'oida.

¹⁹ Ta 'ida helauina huhuna bewa, weyahina Yehoba 'ihelau nugetegita.

²⁰ Ceguma taiya 'igwae, "Yehoba yahelauweya," ma 'eguma loheyaina tasina 'ilo'alehe, tauna to'abo, weyahina tasidai ta'ita'ita, ma 'eguma tasidai geya tahelauwe, geya sawasawahida ma Yehoba tahelauwe, tauna geya tada 'iteya.

²¹ Ma 'ada loina Yehoba 'oinega 'abehega tauna tahelauwe, ta wete tasidao tahelauwedi.

Yesu 'ana hemisa mumuga bale'u 'ihewaiwai sinena

5 Ceguma mabwaiyada Yesu tahemise 'abehega tauna To'abihetena, tauda Yehoba natunao. Ma wete 'eguma Tamana tahehelauwe, natuna gidemusa tahelauwe. ² Ceguma Yehoba tahelauwe, ma 'eguma 'ina loinao tahematamatanedi, beno tasanapu 'abehega Yehoba natunao wete tahelauwedi. ³ Weyahina Yehoba 'ana helau ma 'ina loina 'ana hematamatana mahemahetena, ma 'ina loinaedi geya mwaudi, ma hesi meyameyahadi. ⁴ Coinega 'eguma Yehoba 'ihenatunegita mumuga bale'u tahewaiwaisine, ma 'ida 'ebe hewaiwaiina sanina hemisa. ⁵ Weyahina 'eguma Yesu Keliso tahemisa 'abehega Yehoba Natuna, bewa 'oinega mumuga bale'u tahewaiwai sinedi.

Yehoba Natuna 'ana hepzilla weyahina

⁶ Natunaina 'ina tauyama 'oida beno bwasiyega ma wete bweyahaga, tauna Yesu Keliso, geya bwasi 'oinega, ma hesi bwasi ma bweyaha wete 'oidiyega. Bewa weyahina Yehoba Yaluyaluwana 'ihepzilla moisa, weyahina Yaluyaluwana mumugana dumwadumwaluna. ⁷ Weyahina Yesu 'ana tohepzilla 'etoi simiyamiya, ⁸ beno Yaluyaluwa ma bwasi ma bweyaha, ta 'idi he'ita mahemahetena.

⁹ Ceguma tomota 'idi hepzilla tahemisaedi, sawasawahina ma Yehobaina 'ina hepzilla tahemise, weyahina Yehoba tauna Tohewaiwai, ta Natuna weyahina 'ihepzilla pwaiya 'oida. ¹⁰ Ceguma tauna tahemisa 'ateda talotoho 'abehega tauna Yehoba Natuna, ma hesi 'eguma geya tahemihemisa, bewa 'oinega ta'ahwa 'abo'abowe, weyahina 'ina hepzilla Natuna weyahina geya tahemise. ¹¹ Ma 'ina hepzilla 'abehega Natuna 'oinega yawasida miyamiya hatayana 'i'ebwaegita. ¹² Ceguma taiya Yehoba Natuna 'oina 'imiyamiya, loheyaina yawasina bwebwe'ana 'ilo-

ba pwaiya, ma 'eguma taiya geya Yehoba Natuna 'oina, tauna geya.

Yawasi miya hataya weyahina

¹³ Cimi leta bewa yalele pwaiyawa ma 'ane wasanasanapu 'abehega 'eguma Yehoba Natuna santinega wahemihemisa, yawasimi miyamiya hatayana waloba, ¹⁴ ma wete matana tayaliyaya weyahina 'ida 'ahwanoi 'ihesagohediya ma 'i'ebwaegita to'aha ma to'aha weyahidi ta'ahwa'ahwanoi, 'eguma tauna 'ina nuwatu wete gidemusa. ¹⁵ Moisa tuwa, 'ida 'ahwanoyao mabwaiyadi 'ihesagohediya, 'oinega tasanapuya 'abehega 'ida 'ahwanoyedi nata 'ihemisedi.

¹⁶ Tupwana pui 'adi maisa 'amasa ma tupwadi geya, 'oinega 'eguma taiya 'owa tasiu 'u'iteya 'ipuiya, ma puiina 'i'iuna geya 'ana maisa 'amasa, 'oinega 'eguma topuiina weyahina 'u'ahwanoi Yehoba 'oina, Yehoba 'i'no 'ahwanoi nata 'ihesagohe, ma tasiu yawasina 'itagwale. Ma hesi puiyedi 'adi maisa 'amasa geya'abwa weyahidi wa'ahwa'ahwanoi Yehoba 'oina. ¹⁷ Pui mabwaiyadi galadi, ma tupwadi 'adi maisa geya 'amasa.

¹⁸ Ma hesi tasanapuya 'abehega 'eguma Yehoba 'ihenatunegita geya'abwa tapuipui, weyahina tauna Yehoba 'ihenatuna nugeteya 'i'ita'ita yahigita, ma geya'abwa topuiina 'i'abi'abi tohogita.

¹⁹ Ma wete tauda tasanapuya 'abehega Yehoba 'ihenatunegita, ma bale'u mumugaina 'ana topaihowao mabwaiyadi topuiina 'ina bodao.

²⁰ Ma wete tasanapuya 'abehega Yehoba Natuna 'i'tauya pwaima, ta 'igihenuwa sabwalenigita ma Yehoba tasanapu 'abehega tauna Todumwalu, ta 'oina tamiyamiya, weyahina tauda Yehoba Natuna Yesu Keliso mahetenao. Yesuina Yehoba moisa, ma yawasida miyamiya hatayana huhuna tauna.

²¹ Natugwao, wa'ita yahigomi hali 'ebe hemisao 'oidiyega, ma wadena sinedi.

2 Yoni

Yoni 'ina leta bewa 'alona 'ihe'ote'otetela helau ma he'ita dumwaluna weyahidi.

Loyauwedo

1 Taugu 'imi bada, ma 'owa wahine Yehoba 'ihesinuwegowa manatumwao 'imi leta bewa yaleleyawa. Moisa tuwa 'ateguwega yahelauwegomi. Taudi wete gide 'eda moisa 'ana tomuliyao sihelauwegomiya, ²weyahina sanapu moisa 'ateda 'imiyamiya ma 'oida 'imiyahataya. ³Coinega Tamada Yehoba ma Natuna Yesu Keliso 'idi helau ma 'idi 'atemuyamuya 'oidiyega nata tamiya daumwala, ma'ida gwaee moisa, eema wete ma'ida helau.

Keliso 'ote'otetelina wa'abiyahi

⁴Mwalo natumwao tupwadi ya'itediya 'eda dumwadumwaluna simuliyeya, gide 'ada loina Tamada 'oinega, 'oinega yayaliyaya madouna.

⁵Nuhugu yo, yahegwaego wete bewa geya 'abehega loina hauhauna ya'ebwaego, ma hesi loina miyamiyanaina wahesagohe nugeteya, 'abehega mabwaiyada tahelau hilegita. ⁶Weyahina 'eguma tahelau hilegita, beno Yehoba 'ina loinao tamulimuliyedi, ma loina mwalu wahesagoheya 'abehega helau 'ana 'eda 'oinega tatauya.

⁷Ma to'abowao baibaiwadi sihapwesa pwaiya bale'uwa ma siuhauhala sigwae, "Yesu Keliso geya 'iheloheya." Ceguma taiya gide 'i'abo 'esa, tauna Keliso 'ana 'aleha. ⁸Coinega to'abowedi 'oidiyega wa'itayahigomi, ma 'imi paihowa 'ana maisa geya'abwa wauleule, ma hesi mabwaiyana wa'ewa. ⁹Ma 'eguma watauya pui ma Keliso 'ina he'ita wa'ebesine, 'omi Yehoba wa'ebe'ebesine, ma hesi 'eguma Keliso 'ina he'itao wa'abiyahi momosidi, Tamadai ma wete Natuna 'oimiya simiyamiya.

¹⁰Ceguma taiya 'oimiya 'inaowa ma 'ina he'ita hagara, geya'abwa wabwaubwauwe 'imi hada, ma geya'abwa waloloyauwedowe, ¹¹nata gide 'ina paihowa galana waleme.

Gwae 'ana 'ebe losaloha

¹²Nuwatuhu baibaiwana simiyamiya eema nuwanuwagu weyahidi yaleleyawa, ma tuwa, weyahina yanuwatuhu yahiya 'abehega 'abwa yatauyawa 'omi mahetegwao tahegwaegwae, eema tayaliyaya moisa.

¹³Tasiu tauna wete hesihesinuwana Yehoba 'oinega, tauna natunao 'idi helau 'oiuwa.

3 Yoni

Yoni 'ina leta bewa 'alona 'ihe'ote'otetela mumuga bwebwe'ana weyahina.

Loyauwedo

1 Taugu 'imi bada, leta bewa yaleleyawa 'owa 'iyagu Geyo 'oiuwa. Moisa, 'ateguwega yahe-lauwegowa.

² Ciyagu, 'igu 'ahwanoi Yehoba 'oina wahiu 'ina miya bwebwe'ana weyahina, yasanapuya weyahina yaluyaluwau 'ina miya bwebwe'ana, eema ma'ina yaliyaya. ³ Mwalo tupwadi tasidao sitauyama 'ebwa, ta 'ino mumuga dumwaluna tetelina 'oinega sigihe yaliyayaegauwa, weyahina 'eda dumwaluna 'oinega 'utautauya.

⁴ Bewa 'igu 'ebe yaliyaya madouna 'eguma natug-wao wasadi yahesagohe 'abehega 'eda dumwad-umwaluna 'oinega sitautauya.

Cada tolemao ma 'ada 'alehao weyahidi

⁵ Ciyagu, 'ino lema eema 'ino paihowa tasidao ma taumanao 'oidiya, tutaina 'eguma 'ino 'asa sihapwesawa, weyahina yayaliyaya. ⁶ Ma tasidaowedi 'eguma sihilama 'ino helau 'oidiya weyahina sihehepwaila to-hekalesiyao 'oima. Moisa tuwa, taudi Yehoba 'ina topaihowao, 'oinega 'ilobwaineya 'eguma si'e-be'ebesinegomi nima'abiyadi wete wa'ebwaedi. ⁷ Taudi Keliso 'ina paihowa weyahina sisakosakowasi, ma lema geya sida lobeya taudi geya Yehoba 'ana to-hemisao 'oidiyega. ⁸ Coinega 'ilobwainegita ma tauda talemedi, eema taudi mahetedao tahetopaihowa mahemahetena 'eda dumwadumwaluna weyahina.

⁹ Cami hemataluwa ya'etoladi pwaiyawa, 'omi to-hekalesiyao, ma loheyaina sanina Diotilipi nuwanuwana ma taunamo 'ida loina, 'oinega taugu 'igu loina 'i'ausiya, ¹⁰ ma 'igwae hesihesinuwegauwa, ma wete 'iyadao 'ilososomanediya, ma 'eguma tupwadi 'oimiyega nuwanuwadi ma silemedi 'i'ausidi, ma to-hekalesiyaowedi 'ipa'ipa'idi. Coinega 'eguma 'abwa yalatuwa beno 'ina mumugaedi yahegwaegwae weyahidi.

¹¹ Ciyagu, geya'abwa mumuga galana 'umulimuliye, ma mumuga 'ausalana hesi. Tobwebwe'anao taudi Yehoba 'ina bodao, ma topuiyao geya Yehoba sida sanapuya.

¹² Ma Dimitilo tauna loheya bwebwe'ana. Tomota mabwaiyadi 'idi hepwailla gidemusa, weyahina taudi he'ita moisa 'ana tomuliyao sihehepwaila 'abehega Dimitilo loheya bwebwe'ana, ma taugu wete 'igu hep-waila gidemusa, ma 'igu hepwailla wasanapuya 'abehega gwae moisa.

Gwae 'ana 'ebelosaloha

¹³ Nuwatuhu baibaiwadi simiyamiya ma nuwanuwagu yaleleyawa weyahidi, ¹⁴ ma tuwa, weyahina yanuwatuhu yahiya 'abehega 'abwa yatauyawa ma 'owa mahetegu tahegwaegwae.

¹⁵ Yauwedo 'owa. Ciyadao 'ebwa 'idi helau 'oiuwa. Ma 'iyadao nobwa sanidi 'aigeda 'aigeda wete 'oidiya 'igu helau 'uhepwaile.

Yude

Yude 'ina leta bewa 'ileleya 'abehega tohe'ita 'abo'abo tasanapudi ma taguipaledi.

Yauwedo

1 Taugu Yude, Yesu Keliso 'ina topaihowa, Yemesa tauna tasigu. Bewa 'imi leta yaleleyawa, 'omi Tamadai Yehoba 'ana hesihesinuwao, weyahina 'ihe-lauwegomiya ma Yesu Keliso 'i'ita'ita yahigomi.

² Yehobaina 'ina 'atemuyamuya ta 'ina yaliyaya ta 'ina helau 'oimiya 'ihemadou.

Tohe'ita 'abo'abowao

³ Ciyagwao, nuwanuwagu ma 'ada 'abihetenaina weyahina yaleleyawa, ma hesi geya sawasawahina, weyahina 'aigeda mwau 'ihapwesa pwaiya 'oimiya, 'oinega 'ilobwaineya ma leta bewa 'oinega yalohatoto-gomi ma 'abehega geya'abwa 'ida tapwalolo dumwad-umwaluna walologwahate, ma hesi wahetapewa weyahina.

Weyahina 'ida tapwaloloina tauda Yehoba 'ana tohemisao 'i'ebwae pwaigita.

⁴ Mwauina 'ihapwesa pwaiya 'oimiya, beno tupwadi togala si'abowegomiya ma 'imi boda 'oina siluguwa, 'oinega Yehoba 'ina helau 'oida taudi 'idi he'itega sibuiya ma ganawala, ma wete 'ida Yehoba ma Bada Yesu Keliso silogwahatediya. Taudi 'idi galao weyahidi 'adi loina mwauna mwalohene Yehoba 'ina buki 'oina silele pwaiya.

⁵ Sanapu 'aigeda yahegwae hilegomi, weyahina mwalo wanuwa sabwalena, 'oinega wada nuwatuhuyahi, beno mwalohene Yehoba 'ina bodao 'i'abihetediya eeta sihapwesa tupwa Itipita 'oinega, ma muliyetega Yehobaina tupwadi 'ihunudiya, taudi geya sihemihemisa.

⁶ Aneloseyao wete wanuwatuhu yahidi, weyahina mwalo tupwadi taudimo si'abi hanehediya, ma 'idi 'ebemiya si'ebesinediya, 'oinega Yehoba 'ipai momo-sidiya eeta tupwa guguyou ni'uwa 'oina 'ilagudiya, ma nobwa 'abwa simiyamiya 'ana siga bwa'omatana 'ana sabwelo 'ihapwesa.

⁷ Taudi 'idi mumuga gidemusa tupwadi 'asa mwalo-hene, beno *Sodoma* ma *Gomola* ma tupwadi 'asa dei-diya, weyahina pui 'ana nuwa'ewa madouna 'oinega sipaipaihowa besobeso ma 'idi 'eheloheloheyao mahetediyao sipuipui, 'oinega Yehoba 'igabudi 'aiwe 'ala'alata hatayana 'oina. Ta he'itaina bewa mabwaiya-da weyahida.

⁸ Ma togalaedi silugu pwaiya 'oimiya, 'idi mumuga mahemahetena, weyahina taudi 'idi nihiyao 'oidiyega

siloina galana, eeta 'idi galao 'etoi sipaipaihowadi, 'aigeda wahidi sigihe bailidi, heluvena toloinao bweb-we'adi silogwahatediya, ma hetoina tomiya galewa bwebwe'adi si'ahwa galagalaedi. ⁹ Ma aneloseyao 'idi tohanugeta Maikeli mwalohene 'ihe'ahupanapanawa Seitani 'oina, Mosese wahina weyahina, ma Maikeliina geya Seitani 'i'asone, ma hesi tuwa 'igwaeya, "Bada 'i'ausigo."

¹⁰ Ma togalaedi, 'eguma to'aha geya sisanapu, ma tuwa si'ahwa galagalaedi, weyahina taudi gide heba-hebai totopwatula, ta 'adi lotohona siloiloinaedi, ma 'oinega siboidimo si'abi'abi hegalaedi. ¹¹ Nuwa'ole'ole-di weyahina *Keni* 'ina 'eda galana 'oinega sitautauya, ma 'oinega 'idi wasawasa weyahina simumuga galana, gidemusa wete *Balami* mwalo mumugana. Coinega si-hesilae, weyahina loina bwebwe'ana silogwahateya, mwalo gidemusa *Kola* tauna loina 'ilogwahateya.

¹² Ceguma tapwalolo 'oina helau 'e'ahaina wapaipai-howa ma 'eguma togalaedi siluguwa, 'e'ahaiina si'abi-hegala, weyahina si'ai hedahedada ma geya sida deba mwadina. Nuwanuwadi taudimo siyaliyaya, 'adi 'ita gide yaloha dubana yaumai 'ipeineya ma geya dohi. Wete 'adi 'ita gide 'aiwe, 'ina sauga huwa ma geya huwainamo, 'oinega sigoha yahule ma 'i'amasa moisa.

¹³ Ma wete 'adi 'ita gide bagodu madoudi ma gwalobu-sobusodi 'idi paihowao 'ebe deba mwadina. Wete 'adi 'ita gide 'ipwalao siyawala besobeso galewa, 'oinega guguyou 'ina tupwa simiya hataya.

¹⁴ Mwalohene Inoke togalaedi weyahidi 'iloguguya, ma Inokeina 'eguma yasoyao tahasilidi Adama 'oinega ma 'itauya yaso sikisi sigumwala, ma yaso hesebenina beno Inoke 'ina yaso. Eeta Inokeina 'ina loguguya 'oina 'igwaeya,

"Wa'ita! Bada 'ina aneloseyao 'asi'asilalaidi ma mab-waiyadi mahetenao sinaonaoma, ¹⁵ ma 'abehega to-mota mabwaiyadi 'iloinaedi ma 'ibwa'omatadi, 'idi mu-muga baibaiwadi ma galadi weyahidi, ma wete 'idi 'ah-wa galao mabwaiyana 'oina weyahina."

¹⁶ Tomotaedi tolomugi ma tosinala, ma taudi 'adi lo-tohona 'oinega sitautauya. Wete togwaehanehane, ma 'eguma 'iyadiyao 'oidiya sigwae helau, beno tob-watobwa weyahina.

Wa'ita yahigomi

¹⁷ Ciyagwao, 'ida Bada Yesu Keliso 'ana tohepwailao 'idi gwae hemisa wanuwatuhuyahi tutaina mwalo sig-waeya, sigwae,

“Tuta 'ana 'ebelosaloha 'oina tupwadi tomota nata mumuga dumwadumwaluna silotuyane, weyahina taudi 'adi lotohona galana 'iloiloinedi.”

¹⁹ Togalaedi mumuga bale'u simulimuliye, 'oinega tohekalesiyao 'adi towatahao, weyahina Yaluyaluwa Tabuna geya 'oidiya.

²⁰ Ciyagwao, 'ilobwainegomiya ma tapwalolo dumwaluna wa'abiyahi momosi ma 'oinega wagihe pa'aligomi, ma wete Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega wa'ahwanoi Yehoba 'oina, ²¹ ma wete helauina Yehoba 'oinega wa'abiyahi, ma wayamwayamwana tolahisa 'abwa 'ida Bada Yesu Keliso 'ina 'atemuyemuyega yawasimi miyamiya hatayana 'i'ebwaegomi.

²² Ma tupwadi 'iyadao geya sihemihemisa moisa, watoho ma wagihenuwa sabwalenidi. ²³ Tupwadi wete 'asa 'ala'alata deina simiyamiya, watoho ma wa'abi-

hetedi. Tupwadi wete togalagala wa'atemuyamuyaedi ma walemedi, ma 'idi mumuga wamataute, eema mumuga bale'u 'ana tobwatobwao walogwahatedi.

Gwae helau

²⁴ Yehobaina sawasawahina 'ilomata yahigomi ma geya'abwa wabe'ube'u ee 'ana siga tutaina tauna matana 'inaolegomi 'ina 'asa 'asi'asilalaina 'oina, ma'imi mumuga bwebwe'ana, ma wete ma'imi yaliyaya madouna. ²⁵ Yehoba taunamo 'ada To'abihetena. Cabi-hetenaina 'ipaihoweya 'ida Bada Yesu Keliso 'ina paihowega. Coinega tahepwatuwe 'ina loina dumwadumwaluna ma waiwaina mwalohene ta nige ma tuta sinaonaoma 'oidiya. Emeni.

Taugu Yude.

He'ita'ita

Yoni tauna Yesu tetelina weyahina 'ipaipaihowa, 'oinega 'ana 'alehao sitoeya ta bwanabwana sanina Patimo 'oina silaguya, ta nobwa Sabatiya 'i'ahwa'ahwanoi Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwaiyega, ta Yesu sanapu Yehoba 'oinega 'ihe'iteya ginaulaedi 'abwa silatuma bale'uwa weyahidi. Coinega Yesu 'ihe'ita 'ina anelose 'oina ma tau-na 'itetela baleya Yoni 'oina, ta Yoni 'ilelediya buki bewa 'alona.

Cebe he'ale

¹ Buki bewa 'oina Yesu Keliso 'ina he'ita tetelina. Yehoba 'i'ebwaeya ma 'abehega Yesu 'ihe'itae 'ina topaihowao 'oidiya, ma sisanapu to'aha nata 'ilatu.

He'itaina bewa Yesu Keliso 'ina anelose 'ihetuneya, ma 'abehega Yoni 'oina 'ihewaila. ²Yoniina Yesu 'ina 'ali'e 'aigeda, ma ginaulaedi 'i'ita pwaidiya mab-waiyana, 'oinega 'ilagu latuweya, beno Yehoba 'ina gwae, ma wete Yesu Keliso 'ina tetela.

³Wayaliyaya 'owa tohasilanaina ma 'omi tohesago-ha, 'eguma gwae bewa wahesagohe ma wamuliye, weyahina ginaulaedi 'ihewailediya 'abwa nata silatu.

⁴Taugu Yoni 'imi leta yaleyawa 'omi boda hekale-siya tupwa sebeni Esiya 'alona. Helau ma nuwadaumwala 'oimiya Yehoba 'oinega, wete yaluyaluwa sebeni 'oidiyega, wete Yesu Keliso 'oinega. Tauna Yehoba mwalo hene, ta tuta bewa, eema tuta 'i-naonaoma 'oidiya 'imiyamiya, ma yaluyaluwaedi sebeni taudi Yehoba 'ina *wagahata* wasawasaina matana simiyamiya.

⁵Yesu Keliso tauna tohepwaila moisa, ma wete tauna 'amasega 'itoholo nugeta, ta bale'u 'ana toloinao 'idi kini. Yesu tauna 'i'atemuyamuyaegita, 'ida puiyao bweyahinega 'ideulidiya. ⁶Coinega 'ihogogonegita ma 'abehega tahetoloina ma tapwaoli Tamana Yehoba 'oina. Yesuina tauna 'ina wasawasa ta 'ina waiwai miyamiya hatayadi. Emeni.

⁷Ma wa'ita 'abwa tauna galewega 'isuluma yaloha 'oinega, ma tomota mabwaiyadi eema taudi mwalo 'ana tobadiyao 'abwa si'ita, ma tomiya bale'u mab-waiyadi 'abwa sinuwagala, ma matana sidou. Gide. Emeni.

⁸Cida Bada 'igwae, "Taugu 'ebe hegaina ma 'ebe los-aloha." Tauna Yehobaina tohewaiwai moisa, mwalo hene, ta tuta bewa, eema tuta sinaonaoma 'oidiya 'imiyamiya.

Keliso 'ana 'ita.

⁹Taugu tasimiu Yoni. Taheboda 'aigeda pwaiya Yesu ba'idada, ta 'ina 'ebeloina 'alona 'omi ma taugu tahe'alama'i'itanegita, muyamuya ma mwau 'oidiya. Taugu mwalo sipaigauwa ma silagugauwa bwanab-wana Patimo 'oina, weyahina yaguguya Yehoba 'ina

gwae ma Yesu 'ina tetela. ¹⁰Bewa 'oina 'ida Badaina 'i-na sabwelo 'oina Yaluyaluwa Tabuna yalotohoya 'oiguwa, ma 'oinega 'enana 'aigeda madouna gide yoguli yahesagoheya, 'igwaegwae gwahuguwa, 'iloloha-toto, ¹¹'igwaeya, "Ginauledi 'abwa 'u'itadi weyahidi 'uleledi buki 'oina, ma bukiina 'uhetune boda hekale-siya sebeni 'oidiya, beno Epeso, ma Simulina, ma Peligamo, ma Tayataila, ma Salidisa, ma Piladelipiya, ma wete Leodisiya 'oina."

¹²Eeta yatoholo lohihila ma 'abehega ya'ita tauna taiya 'oiguwa 'igwaegwae. Nage 'oina mayale sebeni ya'itediya, goula 'oinega sipaihowediya. ¹³Ma gamwagamwanidiya 'aigeda ya'iteya, 'ana 'ita gide tuwa loheya, 'ana 'ale'o 'ahalanega ma 'idobi 'ahena, ta lumalumana 'ana gadiwana goula. ¹⁴Ma debana wa'ewa'e'e hedada, gide 'ahole 'ehauna, ma matana gide 'aiwe 'inininima. ¹⁵Ma 'ahena gide tuwa pwawati 'ehauna sigabudiya sinamanamala, ma 'e-nana 'ana hesagoha gide tuwa we'aha madoudi sidau-dau, ¹⁶ma wete 'ipwala sebeni 'ina 'ebeulega 'i'abi hanehediya, ma wete 'ahwanega 'elepa 'aleha mama-ta tupwa luwaluwaina 'ilatulatu, ma manina gide tuwa sinala 'ina ganinisa 'asudiladila.

¹⁷Ya'iteya ma 'ahena yabe'uwa gide tuwa ya'amasa. Coinega nima 'ebeulanega 'oiguwa 'i'abiya ma 'ig-waeya, "Sahena 'umatamatauta, weyahina taugu 'ebe hegaina ma 'ebe losaloha. ¹⁸Mayawasigu yamiyamiya. Mwalo ya'amasa, ma 'u'ita taugu yamiyamiya ta geya'abwa yagumwagumwala. Eeta nimaguwa 'amasa ma *Bwebweso* 'adi *kihi* ma sowasowahigu yaso'edi.

¹⁹Causala. Ginaulaedi bewa 'u'itediya 'uleledi. Cebe'ita beno tuta bewa weyahina, ma wete tuta 'inaonaoma weyahidi. ²⁰Bewa 'ipwala sebeniyedi nimagu 'ebeulega, wete mayale sebeniyedi 'adi nuwasabwalena dah-wadahwanidi 'oiuwa, 'oinega ya'abi he'asilala. Cipwala sebeniyedi, beno anelose sebeni, taudi hekalesiyao sebeniyedi weyahidi, wete mayale sebeniyedi beno taudi boda hekalesiya sebeni."

MeEpeso 'idi leta.

²Aneloseina totapwalolowedi Epeso 'oina 'i'ita'i-tayahidi 'ina leta 'ulele meEpesowedi weyahidi, ma 'ugwae: Tetela bewa 'itayama tauna 'ipwalaedi sebeni nima 'ebeulanega 'i'abi yahidiya, ma mayale

sebeni gamwagamwanidiya 'itautauya. Tauna bewa 'ina hepwaita 'oimiya, 'igwaeya,

²“Yasanapu pwaiya 'abehega 'imi paihowa madounega, ma 'imi 'alama'i'ita 'oidiyega wahewaiwaiya, ta togala geya nuwami, 'oinega 'agu tohepwaila 'abo'abowedi watohodiya ta 'idi 'abowedi walobediya ta wa'abi latuhediya. ³Ma wete 'alama'i'ita sanigu weyahina wasanapuya, eeta paihowa mwaudi ta madoudi 'oidiyega geya wada we'a.

⁴“Ma hesi ginaula 'aigeda 'oimiya ya'iteya geya bwebwe'ana, beno mwalo 'imi helau bwebwe'ana 'oiguwa walolaguwa. ⁵Mwalo bwebwe'ami, ma wanuwatuhu ta'eha 'oinega wabe'uwa, 'oinega wanuwabui hila ma wapaihowa bwebwe'ana, gide mwalo. Ma 'eguma 'abwa geya wanuwabui, nata yatauyawa 'oimiya ma 'imi mayale 'oimiyega ya'ewa yahule.

⁶“Ma yasanapuya 'abehega ginaula 'aigeda bwebwe'ana 'oimiya, beno Nikoleitanio mumugadi walogwahateya, taugu wete gide.

⁷“Ceguma taiya 'oimiyega matenana, 'ihesagohe Yaluyaluwa Tabuna 'ina gwae tohekalesiyao 'oidiya. Ma 'eguma taiya 'oimiyega 'ihewaiwai, 'oina yatagwala ma yawasida 'ana 'aiwe huwaina 'i'ai, 'aiweina Yehoba 'ina tanoha 'itotoholo.”

MeSimulina 'idi leta.

⁸Aneloseina totapwalolowedi Simulina 'oina 'i'ita'itayahidi 'ina leta 'ulele meSimulina weyahidi ma 'ugwae: Tetela bewa 'itauyama tauna 'ebe hegaina ta 'ebe losaloha 'oinega, tauna 'i'amasapa'waiya ta 'itoholo hila ta mayawasina 'imiyamiya. Tauna bewa 'ina hepwaita 'oimiya 'igwaeya,

⁹“Yasanapuya 'atemuyamuyaimi beno 'omi towewelohe, ma hesi wanuwatuhuyahi 'abehega 'omi ma'imi wasawasa ma wete yasanapu pwaiya 'abehega tupwadi Seitani 'ina bodao si'ahwa'ahwa galagalaegomi, ma sigwae 'abehega taudi meYudiya; ma geya. Taudi hesi tuwa Seitani 'ina bodao.

¹⁰“Ta geya'abwa wamatamatauta 'eguma to ginaula 'oina muya waloba. Wanuwatuhuyahi 'abehega 'abwa Seitani 'itohogomi, ma tupwami sipaigomi, ma deliya silagugami, ma hesi 'ami mwauwedi sabwelo nima luwaluwa weyahidi.

“Ma watoholo pa'ala 'ana siga 'amasapa, ma 'oinega yawasimi miyamiya hatayaina ya'ebwaegomi.

¹¹“Ceguma taiya 'oimiyega matenana Yaluyaluwa Tabuna 'ina gwae tohekalesiyao 'oidiya 'ihesagohe. Ma wete 'omi taiyawedi 'eguma Seitani wahewaiwai sineya, geya'abwa 'amasapa heluwena 'igihegihe galegomi.”

MePeligamo 'idi leta.

¹²Aneloseina totapwalolowedi Peligamo 'oina 'i'ita'itayahidi 'ina leta 'ulele mePeligamowedi weyahidi, ma 'ugwae: Tetela bewa 'itauyama tauna ma'ina 'elepa

'aleha mamata tupwa luwaluwaina 'oinega. Tauna bewa 'ina hepwaita 'oimiya 'igwaeya,

¹³“Tupwaina 'oina wamiyamiya beno yasanapuya, beno Seitani 'ina 'ebeloina. Ma hesi wahemisa bwaibwainigau, weyahina geya wada uhalegauwa. Mwalo Seitani 'ina tupwaina 'oina 'aigeda 'agu tohepwaila moisa silohe'amasiya, sanina Anitipasa, ma tuwa wa'abiyahigauwa pa'alina.

¹⁴“Eema mumugami tupwana weyahina geya yayaliyaya, weyahina tupwami *Balami* 'ina he'itao wamulimuliyedi. Ta 'ina he'itawedi mwalo Balaki 'imuliyediya, ta meIsileli mumuga galana 'ihe'itediya, beno dimwa sihemisaeya, ta 'ana si'ebwaeya, ta to'eheleyedi 'e'ahaiina si'aiya, ta wete silogwaliya.

¹⁵“Ma wete 'aigeda ginaula geya bwebwe'ana, beno tupwami Nikoleitanio 'idi he'ita wamulimuliyedi.

¹⁶Coinega tuta bewa mumuga galadiyedi 'oidiyega wanuwabui. Ma 'eguma geya, tuta 'i'iuna 'oina ma yatauyawa, yalo'alehegomi 'elepa 'alehaina 'ahwaguwega 'ilatulatu 'oinega.

¹⁷“Ceguma taiya 'oimiyega matenana, Yaluyaluwa Tabuna 'ina gwae 'ihesagohe. Ma 'eguma 'omi taiyawedi Seitani wahewaiwai sineya 'e'ahai dahwahawaina ya'ebwaegomi. Ta wete 'aigeda 'aigeda 'oina yaheguyai da'ule wa'ewa'e'edi, ta da'uleyedi 'oidiya sanimiyedi simiyamiya 'ehaudi, beno geya 'eta taiya sawasawahina ma 'isanapudi, beno namo tauna to'ewaina 'isanasanapu.”

MeTayataila 'idi leta.

¹⁸Aneloseina totapwalolowedi Tayataila 'oina 'i'ita'itayahidi 'ina leta 'ulele meTayataila weyahidi, ma 'ugwae: Tetela bewa 'itauyama Yehoba Natuna 'oinega, tauna matana 'adi 'ita gide tuwa 'aiwe 'inininima, ma wete 'ahena namanamalidi gide pwawati hauhauna sigabuya. ¹⁹Tauna bewa 'ina hepwaita 'oimiya 'igwaeya,

“Cimi paihowao yasanapu pwaidiya, 'imi helau ta 'imi hemisa ta 'imi paihowa ta 'imi 'alama'i'ita, ma yasanasanapugomi tuta bewa 'imi paihowa bwebwe'ana hedade, ma mwalo tupwana.

²⁰“Ma hesi bewa 'oina ginaula 'aigeda weyahina geya yayaliyaya, weyahina Yesibeli 'oina watagwala, tauna wahineina 'ihesaniyeya 'abehega tauna 'aigeda Yehoba 'ana tohepwaila; ma geya. Ma hesi wahineina 'igu topaihowao 'ilisidiya logwali ma da'ule 'oidiyega, weyahina da'uleina sihemiseya, ta 'ana si'ebwaeya, ta to'eheleyedi si'aiya. ²¹Ma wahineina 'ina tuta ya'ebwae pwaiya ma 'abehega 'ina puiyedi 'oidiyega 'ida nuwabui, ma hesi genuwana ma 'ina logwali 'ilogwahate.

²²“Coinega 'abwa lohala ya'ebwae, ma 'eguma taiyawedi ma'iyanao silogwali, mwau madouna siloba, 'eguma 'idi paihowa galadiyedi geya 'oidiyega sinuwabui. ²³Ma wete natunao yalohe'amasidi, ma 'oinega boda hekalesiyao mabwaiyadi sisanapu 'abehega taugu tomota mabwaiyadi 'idi nuwatuhu 'atediya mabwaiyana 'ana tosanapu, ma wete mabwaiyami

'oimiya yahemaisa to'aha gide 'imi paihowao, nuwana bwebwe'adi, bo galadi.

²⁴“Ma 'omi meTayataila, 'eguma mumuga galana be-wa geya wamuliyedi, ma Seitani 'ina nuwatuholo solaso-la geya wasanapudi, geya'abwa wete 'aha'ahala mwauna ya'ebwaegomi. ²⁵Tuwa ma'imi hemisa wato-holopa'ala 'ana siga yahilama.

²⁶“Ma wete 'eguma taiyawedi 'omi Seitani wahewai-wai sineya, ta 'igu paihowaina tuwa wapaipaihowa ta 'ana siga 'ebelosaloha 'oina, loina ya'ebwaegomi ma tupwa mabwaiyadi waloinaedi, gidemusa Tamagu loina 'i'ebwaegauwa. Ma 'imi loinaina waiwaina 'oinea-ga 'abwa waloina tomota 'oidiya, tuwa gide pwawatiyega walata ta'ahu'ahu pivalidi. ²⁸Ma wete 'ip-wala *tomodaba* ya'ebwaegomi.

²⁹“Ceguma taiya 'oimiyega matenana, Yaluyaluwa Tabuna 'ina gwae hekalesiyao 'oidiya 'ihesagohe.”

MeSalidisa 'idi leta.

3 Aneloseina totapwalolowedi Salidisa 'oina 'i'ita'i-tayahidi, 'ina leta 'ulele meSalidisa weyahidi, ma 'ugwae: Wasa bewa 'itauyama loheyaina 'oinega, tauna loheyaina Yehoba Yaluyaluwana sebeni ma wete 'ipwala sebeni 'oina simiyamiya. Tauna bewa 'ina hep-waila 'oimiya 'igwaeya,

“Cimi paihowao yasanapu pwaidiya, ta tetelimi yahe-sagoheya 'abehega mayawasimi wamiyamiya, ma geya, weyahina yaluyaluwami bo'i si'amasa.

²“Coinega 'eno'enowega watoholo ma to'aha 'i'iuna 'oimiya 'imiyamiya waghemadou, ma sahena mab-waiyana si'ama'amasa. Yasanapuya 'imi paihowao Yehoba matana tupwana geya dumwaludi. ³Ma mwalo he'itaina sihe'itegomiya ta wahesagoheya, sowa-sowana wanuwatuhuyahi ma wanuwahila eema wamuliya bwaibwaini. Ma 'eguma geya 'enowega wada toholowa, 'abwa 'oimiya yatauyawa ma yalohe'ate yohogomi gidemusa toyagaha, ta geya wasanapu to-lahisa yalatuwa.

⁴“Ma tupwami meSalidisa 'ami 'ale'o geya wabailidi, 'abwa 'omi ba'idagwao tatauya mahemahetena ma'a-da 'ale'o wa'ewa'e'ena, weyahina 'omi 'ilobwainegomiya.

⁵“Gidemusa tuwa 'omi taiyawedi wahewaiwai, 'omi wete 'ami 'ale'o wa'ewa'e'edi wa'otedi, ma geya'abwa sanimi yawasi bukina 'oinega yale'wale'wa yahule, ma hesi sanimiyedi 'abwa ya'inanadi Tamagu ta 'ina aneloseyao 'oidiya, 'abehega 'omi 'igu boda.

⁶“Ceguma taiya 'oimiyega matenana, Yaluyaluwa Tabuna 'ina gwae boda hekalesiyao 'oidiya 'ihesagohe.”

MePiladelipiya 'idi leta.

⁷ Aneloseina totapwalolowedi Piladelipiya 'oina 'i'ita'itayahidi 'ina leta 'ulele mePiladelipiya weyahidi ma 'ugwae: Tetela bewa 'itauyama tauna bwebwe'ana ma dumwaluna 'oinega, ma wete tauna nimana kiihina mwalo Debida 'ina 'ebesoe'ina 'i'abi'abiyahi, ma 'egu-

ma 'ahwa'eda 'iso'e, geya 'eta taiya sawasawahina ma 'igudu, ma wete 'eguma 'igudu, geya 'eta taiya sawasawahina ma 'iso'e.

⁸ Tauna bewa 'ihewaiwai 'oimiya, 'igwaeya, “Cimi pai-howao yasanapu pwaidiya, ma wete yasanapanapu 'i-mi waiwai tupwana 'imiyamiya, weyahina 'igu he'itao wamuliyediya, ma wete sanigu geya wauhale. Coinega 'ahwa'eda yaso'e pwaiya weyahimi, ta geya 'aigeda taiya sawasawahina ma 'igudu.

⁹“Moisa taudi Tomudulele 'ina bodao si'abowa ta sigwae 'abehega taudi meYudiya, ma geya. Cabwa yaloinaedi ma sinaoma matamiya ma si'etuluha, ma 'ane mabwaiyadi sisanapu 'abehega 'omi ya'atemuya muyaegomiya.

¹⁰“Ma 'abwa tuta mwau 'ilatu bale'uwa, ma tomota mabwaiyadi 'itohodi, ma hesi 'omi mwauina 'oina ya'i-tayahigimi, weyahina 'igu gwae wahematamataneya, ma weyahigu wa'alama'i'ita.

¹¹“Cabwa yatauyawa, ma to'aha gide 'oimiya 'imiyamiya, wa'abiyahi momosidi ma geya'abwa taiya maisaina 'oimiyega 'i'ewa'ewa yahule. ¹²Ma 'eguma 'oimiyega taiya 'ihewaiwai, yaloinae ma 'ihelogidi Yehoba 'ina Hada He'asisi weyahina, ma geya'abwa wete 'i'ebe'ebesine, ma 'oimiya Yehoba sanina 'abwa yalele, ma wete Yehoba 'ina 'asa sanina yalele, beno Yelusalema hauhaunaina, 'abwa galewega 'isuluma 'igu Yehoba 'oinega. Ma wete 'oimiya sanigu hauhauna yalele.

¹³“Ceguma 'oimiyega taiya matenana Yaluyaluwa Tabuna 'ina gwae boda hekalesiyao 'oidiya 'ihesagohe.”

MeLeodisiya 'idi leta.

¹⁴ Aneloseina totapwalolowedi Leodisiya 'oina 'i'ita'itayahidi, 'ina leta 'ulele meLeodisiya weyahidi, ma 'ugwae: Tetela bewa 'itauyama Todumwalu 'oinega, tauna Tohepwaila moisa, ma wete tauna Yehoba 'ina pai-howao lamuna 'ina hep-waila 'oimiya 'igwaeya,

¹⁵“Cimi paihowao yasanapudiya 'abehega geya yahiyahi nuwana gogai. Nuwanuwagu tupwa 'aigeda 'oina wamiya, ¹⁶ma hesi 'omi tuwa gamwagamwana, geya yahiyahi nuwana gogai 'idi tupwa wamiyamiya, ma 'ane 'ahwaguwega ya'esoha latuwegomi.

¹⁷“Ma 'omi wagwae, 'Taugu tohewasawasa ta gin-aula mabwaiyadi sawasawahigu, ma geya wasanapu 'abehega 'omi tuwa towewelohe, ma hesi nuwagala-galaimi, ma wete matagibugibuimi ma bugebugewami. ¹⁸Eeta yahenuwa laguwegomi ma 'oiguwega goula moisa wagimwane ma 'ane wahewasawasa, ma wete 'ale'o wa'ewa'e'edi wagimwanedi, ma wa'otedi. Geya'abwa mabubugewami watautauya. Wete mularula wagimwane ma matamiya walagu, ma matami 'ilotayahala.

¹⁹“Ma wanuwatuhuyahi 'abehega taiyawedi 'omi ya'atemuya muyaegomi, gwae pa'alinega ma loinega yagihe dumwaluwegomi. Coinega wahewaiwai ma 'imi puiyega wanuwabui.

²⁰ “Ma wa'ita, taugu 'imi 'ahwa'eda 'oina yatotoholo ma yaulaula'e'e. Ma 'eguma taiya 'owa 'enagu 'uhe-sagohe ma 'ahwa 'uso'e, 'ino hada yaluhu ma 'owa ma taugu tahe'iyayagu, ma 'owa ba'idagu ta'ai mahema-hetena.

²¹ “Ma 'eguma 'oimiyega taiya 'ihewaiwai, 'abwa yatagwala 'oina ma ba'idagu 'amiyatoi 'igu *wagahata* wasawasa 'oina, gide tuwa taugu yahewaiwaiya, ta Tamagu 'ina wagahata wasawasaina 'oina ba'idagu 'amiya toiya.

²² “Ceguma taiya 'oimiyega matenana Yaluyaluwa Tabuna 'ina gwae boda hekalesiyao 'oidiya 'ihesagohe.”

Megalewa Yehoba 'oina si'e'etuluha.

4 Ginaulaedi bewa sigumwala pwaiya ma ya'e'e-bubuna, 'oinega 'aigeda 'ahwa'eda ya'iteya galewega 'i'eso'eya. Ma wete 'aigeda 'enana gide yoguli, tauna tuwa mwalo yahesagoheya, 'oiguwa 'ilolohatoto 'igwaeya, “Cuhanema ma yahe'itago to'aha 'abwa 'ilatu.”

² Nage 'oina Yaluyaluwa Tabuna 'ina waiwai yalotohoya, 'oinega galewa 'aigeda toloina ya'iteya 'ina *wagahata* wasawasa 'oina 'imiyatoiya. ³ Ma manina ya'iteya 'inamala hedadeya. Ma wagahata wasawasaina hulele 'ala'alawana 'itoholo sakowasiyeya. ⁴ Ma wagahata wasawasa wete 'adi baibaiwa tuweniti powa simiya sakowasiyeya, ma wagahataedi 'oidiya taubadao site tuweniti powa simiyatoiya ma'adi 'ale'owa'ewa'e'edi, ma wete debadi 'adi pasa wasawasa goula debadiya.

⁵ Ma wagahata wasawasaina gamwagamwanidiya 'oinega tupwana ginaula sihapwehapwesama, namala ma wete tupwana 'enana, ma wete gugula. Ma wete wagahata wasawasaina matana mayale sebeni sininininima, taudi beno Yehoba Yaluyaluwanao sebeni. ⁶ Ma wagahata wasawasaina matana 'aigeda ginaula 'inamanamala gide daumwala 'asilalana hola debana, 'ana 'ita gide tuwa gelasi. Ma wete 'ebemiya wasawasaina deina hebai 'ehata sitoholo sakowasiyeya, ma 'wapidi mabwaiyadi 'oidiya matadi simiyamiya.

⁷ Hebaiina 'aigeda 'ana 'ita gide tuwa *laiyoni*, ma heluwena gide tuwa bulumakau, ma hetoina manina 'ana 'ita gide tuwa loheya, ma 'ehatana 'ana 'ita gide magisubu 'itahetaheya. ⁸ Ma 'aigeda 'aigeda pepediyao 'adi baibaiwa sikisi, ma pepediyaowedi mabwaiyadi matadi 'ebe 'ebubuna baibaiwadi 'atamanega ma 'alonega. Ma tuta mabwaiyana, sabwelo ma ni-huwana 'oidiya, siwaliwali, sigwaegwae,

“Casilala, 'asilala, 'asilala,
Bada Yehoba Tohewaiwai.

Tauna tuta mwalo ta bewa
ta tuta 'inaonaoma 'oidiya 'imiyamiya.”

⁹ Tomiya hatayaina 'ina wagahata wasawasa 'oina 'imiyatoi, ma tuta baibaiwana hebaiyedi bewa siwaliwali hepwtu, ma si'ahwa'ahwa wasawasa, ma wete siloloyauwedo 'oina. ¹⁰ Ma tuta baibaiwana, 'eguma

hebaiyedi bewa siwaliwali, babadao site tuweniti powaedi sibe'u talutalubu'i tauna miyamiya hatayana 'ina wagahata wasawasaina matana, ma si'etuluha 'oina. Ma debadi 'adi pasa goula wagahata wasawasaina matana silagu suluhediya, sigwaegwae,

¹¹ “Cowa 'ima Bada ta 'ima Yehoba, 'ilobwainemaiya ma 'ahepwtuwego ma 'ahe'asisiyego, weyahina 'ino waiwaiyega ginaula mabwaiyana 'u'abi hemasalehediya. Cuboi 'ino nuwatuhwega 'upaihowediya, ta nige mayawasidi.”

Buki 'ana 'ita gide pepa sinupiliya.

5 Ma ya'iteya tauna wagahata wasawasaina 'oina 'imiyatoiya, ma 'ina 'ebeulega pepa sinupiliya gide buki nugenugetana 'i'abiyahiya, ma leleleleina 'alonega ma gwahunega, ma wete pepaina 'ana losipwa 'ana baibaiwa sebeni. ² Ma wete 'aigeda anelose ya'iteya waiwaina, ma 'enana madounega 'ibwauwau, 'igwae, “Taiya sawasawahina ma 'ebe losipwaina 'ilihasidi ma pepa 'iyahali?”

³ Moisa tuwa, geya 'eta taiya 'ilobaloba galewa nuwana bale'uwa nuwana bale'u dudunina, 'abehega tauna sawasawahina ma losipwaedi 'ilihasidi, ma bukiina 'alona 'i'ita. ⁴ Ta yanuwagala moisa ta yadouwa, weyahina geya 'eta taiya sawasawahina ma bukiina 'iloyahali ma 'alona 'i'ita.

⁵ Coinega babadaowedi 'oidiyega 'aigeda 'oiguwa 'igwaeya, “Sahena 'udoudou, weyahina laiyniina Yudiya 'oinega, tauna Debida 'ina susu 'ihewaiwai pwaiya, ta tauna sawasawahina ma losipwa sebeniyedi 'ilihasidi ma pepaina 'iyahali.”

⁶ Ma wete wagahata wasawasaina deina 'aigeda *lami* ya'iteya hebahebai 'ehataedi gamwagamwanidiya 'itotoholo, ma babadao wete gamwagamwanidiya, ma lamiina 'ana 'ita gide tuwa tomota silohe'amasiya, donanao sebeni ma matanao sebeni wete, taudi matanaowedi Yehoba Yaluyaluwana, beno taudi 'i-hetunediya bale'u mabwaiyana 'oidiya. ⁷ Ta lamiina 'inaoowa ta pepaina 'i'eweya tauna wagahata wasawasaina 'oina 'imiyamiya 'ina 'ebeulega. ⁸ Pepaina 'i'eweya ta hebahebaiyedi ma wete babadaowedi lamiina 'oina sibe'u talutalubu'iyaya, 'oina si'e'etuluha, ta 'aigeda 'aigeda ma'idi 'ebe gihedohedou sihunuhunu, ma wete ma'idi gaeba goula bwebwe'adi, ma ginaula 'aigeda 'alodiya 'igabugabu mahaina 'ausalana, ta 'ana nuwasabwalena beno Yehoba 'ina tomotaiyao 'idi 'ahwanoi 'ihanehane 'oina.

⁹ Ma wali 'ehauna siwaliyeya sigwae,
“Moisa, 'owa sawasawahiu ma buki beno 'u'ewa, ma wete 'ana losipwa sawasawahiu ma 'ulihasi, weyahina silohe'amasigowa ta bweyahiuwega tomota 'uhe-maisediya Yehoba weyahina, taudi bodaedi, 'enanaedi, susuwedi ma 'ebeloinaedi mabwaiyadi 'oidiyega.

¹⁰ Weyahina 'owa 'uhesinuwediyaya ma 'abehega 'ino 'ebeloina 'alona sihetopwao Yehoba weyahina, ma wete bale'uwa sihetoloina.”

¹¹ Ma wete aneloseyao ya'itediya baibaiwa hedada, geya 'aihasila, wagahata wasawasaina ma hebaiyedi

ma wete babadaedi sitoholo sakowasiyediya, ¹² ma wete 'enadi madouna yahesagoheya sigwaegwae, sigwaeya, "Tauna lamiina silohe'amasiya, sawasawahina ma lolina ma wasawasa ma sanapu ma he'asisi ma hepwtatu ma 'ahwa bwebwe'ana 'ilobadi."

¹³ Ma wete Yehoba 'ana paipaihowao 'aigeda 'aigeda galewa ma bale'uwa ta bale'u dudunina ma holai, taudi Yehoba 'ana paipaihowao tupwa mabwaiyadi 'oidiyega, yahesagohediya siwaliwali sigwaegwae, "Tauna wagahata wasawasa 'oina 'imiyatoiya, ma lamiina ba'idana tahepwatuwedi, ma tahe'asisiyedi, ma ta'ahwa wasawasaedi, ma wete ta'ahwa tohewaiwaiyedi tuta mabwaiyana 'oidiya."

¹⁴ Coinega hebaiyedi site hata sigwaeya, "Moisa," ma wete babadaedi sibe'u talutalubu'iyia ma si'e'etuluha.

Losipwaedi sebeni.

6 Eeta lamiina ya'iteya losipwa 'aigeda 'ilihasiya, ma hebaiyedi 'oidiyega 'enana 'aigeda gide gugula yahesagoheya 'igwae, "Cunaoma." ² Coinega ya'e'ebubuna, ta 'aigeda hosi wa'ewa'e'ena 'ilatuma, ma 'ana togeluwina ma'ina tupu 'aleha eema 'aliliya, ma wete debana 'ana pasa wasawasa si'ebwaeya. Eeta 'i-ta'uya 'i'aleha ta 'ihewaiwaiya.

³ Ma lamiina losipwa heluwena 'ilihasiya, ma wete hebai heluwena 'enana yahesagoheya, 'igwae, "Cunaoma." ⁴ Coinega 'aigeda hosi bwebwehalina 'ilatuma, ta 'ana togeluwina waiwai si'ebwaeya ma 'aleha 'i'eweyama gogo gabulena, ma 'oinega tomota mabwaiyadi siboidimo sihe'upwa hiledi ta si'ehunuwa hiledi, ma wete 'elepa madouna si'ebwaeya.

⁵ Ta lamiina wete losipwa hetoina 'ilihasiya, ma wete hebai hetoina 'enana yahesagoheya 'igwae, "Cunaoma." Coinega ya'e'ebubuna, ma 'aigeda hosi dubadubana 'ilatuma, ta 'ana togeluwina ma'ina 'ebe lihe 'e'ahai weyahina. ⁶ Ma 'aigeda gide tuwa 'enana hebaiyedi 'ehata gamwagamwanidiyega yahesagoheya, 'igwae, "Witi 'ana lihe 'aigeda 'ana maisa 'aigeda kina, ma wete ba'ali* 'ana lihe 'etoi 'ana maisa 'aigeda kina, ma hesi olibe holowina ta waini geya'abwa wa'abi'abitohodi."

⁷ Coinega lamiina wete losipwa 'ehatana 'ilihasiya, ta hebai 'ehatana 'enana yahesagoheya, 'igwae, "Cunaoma."

⁸ Coinega ya'e'ebubuna ma 'aigeda hosi 'ana 'ita tupwana tuwa wa'ewa'e'ena 'ilatuma. Ta 'ana togeluwina sanina Camasa, ma wete *Bwebwes*o 'imuliyeya, ma lolina silobeya Yehoba 'oinega, ta 'abehega tomota mabwaiyadi simutudi 'alehega ma gomaleyega ma lohalega ma wete totopwatula 'oidiyega, ta geya 'abehega tomota mabwaiyadi, ma tuwa 'eguma bale'u mabwaiyana 'oina boda tawatahidi 'adi baibaiwa 'ehata, ma 'aigeda boda 'oidiyega mabwaiyadi simutudi, ta boda 'etoimo situpwa.

⁹ Ma wete lamiina losipwa henimana 'ilihasiya, ta Yehoba 'ina 'ebepwaoli gabulena 'ana tohepwailao yaluyaluwadi ya'itediya, taudi mwalo bale'uwa Yehoba

'ina gwae 'ana tohepwailao bwebwe'adi, bewa tauna weyahina tomota silo'alehediya ta silohe'amasidiya. ¹⁰ Ma yaluyaluwaedi 'enadi madounega sibwaubwau, sigwaeya, "Bada tohewaiwai hedade, 'owa 'ausalau ma todumwalu, to tuta 'oina eema 'ama tolohe'amasao bale'uwa 'uloinaedi 'idi puiyao weyahidi?"

¹¹ Coinega yaluyaluwaedi 'adi 'ale'o wa'ewa'e'edi 'i'ebwaediya, ta 'ihewaiwaiya ma tuta 'i'iunamo si'aiyawasi, 'ana siga tupwadi wete 'iyadiyao mebale'u silohe'amasidi, gide tuwa mwalo taudi silohe'amasidiya Yehoba 'ina paihowa weyahina, ma 'eguma 'adi hasihasila sawasawahina, 'oinega Yehoba mebale'u tolohe'amasaeidi 'iloinaedi.

¹² Ma wete lamiina losipwa hesikisina 'ilihasiya ta mwani'ini'i madouna 'ipilipili, ta sinala 'iguguyou, 'ana 'ita gide tuwa walata siyana, ta wete wai'ena 'ana 'ita mabwaiyana bwebwehalina, bweyaha gide. ¹³ Ma 'ipwala sibe'uma galewega, gide 'ane 'aiwe 'ihuwa ta yaumai waiwaina 'itowama ta huwanaedi sigubagubala.

¹⁴ Ma galewa ya'iteya gide tuwa pepa 'inupiliya ma 'i-sawala, 'oinega 'oya 'aigeda 'aigeda ta bwanabwanao simiyabala hali tupwa 'oidiya.

¹⁵ Ma bale'u 'ana babadao, ma toloinao, ma 'aleha 'adi babadao, ma wasawasao, ma tohewaiwaiyao, ma wete tohanugetao 'idi topaihowao, mabwaiyadi sidena 'oyai, ta duluha ma dimwa 'oidiya si'edahwana.

¹⁶ Coinega siwuiwui dimwa ma 'oya 'oidiya, sigwaeya, "Wabe'uma debama, ma 'ane tauna wagahata wasawasaina 'oina 'imiyamiyatoi geya'abwa 'i'ite'itemai, ma wete lamiina geya'abwa 'i'ite'itemai. ¹⁷ Weyahina lamiina 'ina gamwasowala 'ana sabwelo madouna 'i-latu pwaima, ma geya 'eta taiya sawasawahina ma 'ihewaiwaisine."

MeIsileli debadiya Yehoba 'ana 'ila'ilala si'abi hepa'ineya

7 Ginaula bewa mulina aneloseyao 'ehata ya'ite-diya sitotoholo bale'u tupwanao 'adi baibaiwa 'ehata 'oidiya. Aneloseyedi yaumai 'adi baibaiwa 'ehata si'abi yahidiya ma 'abehega geya'abwa bale'uwa, nuwana holai, nuwana 'aiwe 'oidiya sitowatowa, ² weyahina Yehoba 'ina tagwala ma 'abehega yaumaiyedi bale'u ta hola sisuba hegaladi. Coinega anelose wete 'aigeda ya'iteya sinala 'ina 'ebe saehaneyega 'inaonaoma, ma ma'ina 'ebe lagu 'ila'ilala, gide basilili, ma 'abehega Yehoba miyamiya hatayaina 'ana 'ila'ilalaina 'ilagu tomota debadiya. Aneloseina 'ibwau anelose 'ehataedi 'oidiya, ³ 'igwaeya, "Geya'abwa bale'u bo hola bo 'aiwe wasubasuba hegaladi ee 'ana siga 'ida Yehoba 'ina topaihowao 'adi 'ila'ilala 'alagu debadiya." ⁴ Coinega 'ila'ilalaina silaguya tupwana meIsileli debadiya, ma muliyega meIsileliyedi 'adi baibaiwa yahesagohediya, beno 144 tausani mabwaiyana, boda Isileliyedi 'oidiyega.

⁵ Susu Yuda 'oidiyega 'ila'ilalaina tomota tuwelo tausani debadiya silaguya, ma Lubeni tuwelo tausani, ma Gada tuwelo tausani, ⁶ wete Aseli tuwelo tausani, ma

Napitalai tuwelo tausani, ma Manasa tuwelo tausani, 7 wete Simioni tuwelo tausani, ma Libai tuwelo tausani, ma Isaka tuwelo tausani, 8 wete Sebuloni tuwelo tausani, ma Yosepa tuwelo tausani, ma wete Beniyamina tuwelo tausani.

Boda madou hedada

9 Muliyetega ya'e'ebubuna ta boda madou hedade ya'itediya, geya 'aihasila. Bodaedi 'ebeloina 'aigeda 'aigeda 'oidiyega, ta susu 'aigeda 'aigeda 'oidiyega, ta boda 'aigeda 'aigeda 'oidiyega, ta 'enana 'aigeda 'aigeda 'oidiyega, mabwaiyadi wagahata wasawasa matana, ma wete Lami matana sitotoholo, ta 'adi 'ale'o wa'ewa'e'edi, ma sadasada nabaina si'abi'abi yahidi, 10 ta 'enadi madounega sibwaubwau sigwaeya, "Cada lema 'ida Yehoba 'oinega, tauna wagahata wasawasa 'oina 'imiyatoiya, ma wete lamiina 'oinega."

11 Ma aneloseyedi wagahata wasawasaina ma wete babadaowedi ma hebaiyedi 'ehata sitoholo sakowasiyediya, ma mabwaiyadi sibe'u talutalubu'iyaya, ta Yehoba 'oina si'e'etuluha, 12 sigwaegwae, "Moisa, 'ida Yehoba 'oina tahepwatu ma ta'ahwa wasawasae ma sanapu ta loyauwedo ta he'asisi ta waiwai simiya hataya 'oina."

13 Eeta babadaowedi 'oidiyega 'aigeda 'ihesilala 'oiguwa, 'igwaeya, "Taiyawedi bewa ma'adi 'ale'o wa'ewa'e'edi? Ma to'ehega sinaoma?"

14 Ma 'oina yagwaeya, "Bada 'owa 'usanasanapudi. Taugu geya."

Ta 'ihiegwaegauwa, 'igwae, "Bewa bodaedi bale'u 'ana muyamuyao 'oidiyega situpwa, ma 'adi 'ale'owedi Lamiina bweyahinega 'ideulidiya ta siwa'e'eya. 15 Beno huhuna 'oinega Yehoba 'ina wagahata wasawasa matana simiyamiya, ma sabwelo ma nihuwana 'oidiya 'ina paihowao sipaipaihowadi 'ina Hada He'asisi 'alona. Yehobaina 'ina wagahata wasawasaina 'imiyatoiya 'oina, tauna nata 'i'itayahidi, 16 ma geya'abwa wete sigomagomale nuwana tani'odi 'iyahayahala, ma geya'abwa wete hala nuwana to'aha hulahulaina 'oinega 'ihulahlaidi. 17 Weyahina Lamiina, tauna wagahata wasawasa 'alona 'imiyamiya, tauna 'adi to'itayahina, ma 'oinega 'ihanugetedi we'aha bwebwe'adi 'oidiya, yawasidi weyahina, ma Yehoba tauna mata-neudi 'ilo'i'ilidi."

Losipwa hesebenina weyahina

8 Coinega lamiina losipwa hesebenina 'ilihasiya, ma geya 'eta wete galewega gwae bo 'ahwahenahena sinaonaoma tuta to'uto'upana 'oina.

2 Ma ya'itanaowa aneloseyedi sebeni Yehoba matana sitotoholo, ma Yehoba 'idi yoguli 'aigeda 'aigeda 'i'ebwaediya. 3 Ma wete 'aigeda anelose ma'ina gaeba goulala 'inaoma ta 'ebe pwaoli deina 'itoholowa. Ma 'ebe pwaoliina beno Yehoba 'ina wagahata wasawasaina deina. Coinega Yehoba gaeba goulaina 'ilohemaheya ginaula mahamahaina 'oinega, ma aneloseina 'i'ebwaeya, eeta aneloseina 'ebe pwaoli 'oina 'ilaguya

ma 'igabu. Cigabuya ta 'asuna ma mahaina bwebwe'ana ma wete Yehoba 'ina tomotai 'idi 'ahwanoiyao mahetenao sihaneya galewa.

4 Coinega gaeba ma ginaula mahamahaina 'ilaguya Yehoba matana, ma 'ahwanoi ta ginaulaina 'asuna ba'idana sihanehane. Sihanehaneya eeta 'i'ala hegumwaliya. 5 Coinega aneloseina gaebaina hagalinamo 'i'eweya, ma 'ebe pwaoliina 'oinega 'aiwe 'ala'alasina 'i'eweya, eema gaebaina 'ilohemaheya, ma 'iula suluheya bale'uwa, ta nage 'oina namala ma gugula ma tupwadi 'enana ma wete mwani'ini'i silatuwa.

Yoguliyedi simu'ediya

6 Eeta aneloseyedi sebeni 'idi yoguliyedi si'abi yahidiya sabi mu'adi. 7 Ma 'aigeda 'ina yoguli 'imu'eya, ta dohi 'ana 'ita hagana 'isuluwa, 'ana 'ita 'aisi pwa'upwa'uwana gide, ta wete 'aiwe 'ala'alasina ma bweyaha ba'idana sigubagubalama bale'uwa, ta 'i'alasiya. Ceguma bale'u mabwaiyana 'ana wataha 'etoi, 'aigeda tupwa 'i'alasi ta 'eluwa tupwa geya. Ma tupwaina 'i'alasiya 'oina, 'aiwe ma 'awata mabwaiyadi 'i'ala hegumwalidiya.

8 Ma anelose heluwena 'ina yoguli 'imu'eya, ma 'aigeda ginaula 'ana 'ita tuwa gide 'oya madouna 'inininima ta holai siuleya, 'oinega hola 'ihebweyaha. Ceguma hola mabwaiyana 'ana wataha 'etoi, ma 'aigeda tupwa 'oidiyega 'ihebweyaha, ta 'eluwa tupwaidi bwebwe'adi. 9 Ma holaina 'ihebweyaha pwaiya, eeta silahana mabwaiyana si'amasaeya, ma waga mabwaiyadi si'elo talitaligehe.

10 Ma anelose hetoina 'ina yoguli 'imu'eya, ma 'ipwala madouna 'i'ala'alata 'ana 'ita tuwa gide wodam galewega 'ibe'uma, ta bale'uina 'ana wataha 'etoi ta 'aigeda watahaina 'oina 'ipwala 'ibe'uwa ta we'aha mabwaiyadi simemaiya. 11 Cipwalaina sanina Memai, ma tomota 'eguma taiyawedi we'ahaina memainaina 'oinega sinuma nata si'amasa.

12 Ma anelose 'ehatana 'ina yoguli 'imu'eya ta sinala tupwa 'aigeda 'iguguyou ma tupwa 'eluwa bwebwe'adi, ta wete wai'ena tupwa 'aigeda 'iguguyou ma tupwa 'eluwa bwebwe'adi, ta wete 'ipwala 'eguma tawatahidi tupwa 'etoi 'oidiya, tupwa 'aigeda 'ana 'ipwalao siguguyou, ma tupwa 'eluwa si'asi'asilala. Coinega sabwelo mabwaiyana 'ana watahao 'etoi, 'aigeda tuta guguyou, ma 'eluwa tuta bwebwe'adi. Gide wete nihuwana, 'aigeda tuta guguyou, ma 'eluwa tuta bwebwe'adi.

13 Ma ya'e'ebubuna ta ya'iteya magisubub madouna 'itahetaheya galewa, ma 'enana madouna yahesagoheya, 'igwae, "Caioi, nuwagalagalaimi 'omi gogo gabulena 'ana tomiyao, nata 'ane aneloseyao yoguli 'etoi simu'adi, ma mwau madouna 'ilatu 'oimiya."

9 Ma anelose henimana 'ina yoguli 'imu'eya, ma ya'iteya 'ipwala 'aigeda galewega 'ibe'uma gogo gabulena, ma 'ipwalaina gaula madouna 'ana 'ebesoe kiji 'i'eweya, 2 ma gaulaina 'iso'eya, ma 'alonga 'asu 'ilatulatumu, tuwa gide duba madouna, ma sinala

'iguguyouwa ma wete gogo gabulena mabwaiyana 'iguguyouwa gaulaina 'asuna 'oinea. ³ Ma 'asuina 'alonesa mwai'e sisulusuluma gogo gabulena, ma 'idi waiwai silobeya gide ganohana 'idi waiwai. ⁴ Ma wete Yehoba 'i'etoboda ta geya'abwa 'awata si'abi'abi hegaladi, nuwana 'aiwe, nuwana tanoha, ma hesi tomotaedi taudi geya Yehoba 'ana 'ila'ilala gide basilili debadiya, taudi si'abi hegaladi.

⁵ Ta mwai'eyedi geya 'adi tagwala tomota silohe'amasidi, ma hesi tuwa si'abi'abi hemuyamuyadimo wai'ena nima 'oidiya. Ta muyaedi madoudi, gide tuwa ganohana 'ina 'enali. ⁶ Ta wai'enaedi 'oidiya tomuyamuyaedi 'amasa silohenuhenule, ma hesi geya'abwa si'ama'amasa, weyahina 'amasa si'ebesa 'asaeya. ⁷ Ta mwai'eyedi 'adi 'ita gide hosi si'atububu pwaidiya 'aleha weyahina, ma debadiya 'adi pasa wasawasa silagudiya, ma 'adi 'ita gide tomotai, ⁸ Ta wete debadi gide waiwahine, ma saladi gide laiyoui saladi. ⁹ Ta lumalumadi si'ahubodediya 'ana 'ita gide pwawati 'oidiyega. Ma papedi 'idi dagugu gide waga *lisilisi* hosi sipilipilihedi 'aleha 'oia.

¹⁰ Ta wete masubwedi, gide ganohana subwedi, weyahina subwediyega sawasawahina ma tomota sibadidi, ma wai'ena nima 'oidiya simuyamuya.

¹¹ Ta wete ma'idi toloina, tauna aneloseina gaulaina 'ana to'itayahina, sanina *Ibeliu* 'enadiyega sigwae, "Abadoni," ma 'ena Gilisi sigwae "Apaloni," ma 'adi nuwasabwalena beno "Tolohe'amasa." ¹² Mwau 'aigeda 'igumwala pwaiya ta mwau 'eluwa 'abwa sinaonao-ma.

¹³ Ma anelose hesikisina 'ina yoguli 'imu'eya, ta 'aigeda 'enana yahesagoheya 'inaoma 'ebe pwaoli donanao 'ehata 'oidiyega, 'ebe pwaoli goulaina Yehoba matana 'itotoholo. ¹⁴ Ma 'enanaina 'igwaeya anelose hesikisina ma'ina yoguli 'oia 'igwae, "Aneloseyedi site 'ehata paipaidi we'aha madouna sanina Yupeletisi 'oia 'ulihasi, ma sitauya." ¹⁵ Ma aneloseyedi 'ehata 'ilihasiya ta sitauya, weyahina tutaina 'ana sabwelo, ta 'ana wai'ena ta bolimenaina weyahina si'atububuya, ma 'abehega tomota baibaiwa hedada silohe'amasidi. Beno 'eguma tomota mabwaiyana gogo gabulena tawatahidi boda 'etoi, ma 'aigeda boda silohe'amasidi, ta 'eluwa boda situpwa.

¹⁶ Ma tolo'alehaedi 'idi boda 'adi hasihasila yahesagoheya pwaiya, 'abehega 'eluwa handeledi miliyoni mabwaiyadi hosi 'oidiyega sipilipili. ¹⁷ Ta bewa gide nihiguina 'oia hosiyedi ya'itediya, ma 'adi togeluwedi ma'adi 'ahusu'wasu'wana lumalumadiya silagudiya, tupwadi bwehabwehalidi ta tupwadi 'ala'alawadi ta tupwadi yogeyogedi. Ta hosiyedi mwagudi gide *laiyoui* mwaguna, ma 'aiwe ninima ta 'asu ta dimwa yahiyahidi 'ahwadiyega silatulatu. ¹⁸ Boda 'etoyedi gogo gabulena 'oidiyega, boda 'aigeda silohe'amasidi, bewa gin-aula 'etoyedi 'oidiyega, beno 'aiwe ninima ta 'asu ta dimwa yahiyahidi, ma hesi boda 'eluwa simiyamiya. ¹⁹ Weyahina hosiyedi 'idi waiwai 'ahwadiya ma subwediya simiyamiya, ta subwediyedi gide mwata

ma'ahwadi, ma 'oidiyega tomota si'abi hemuyamuyadi.

²⁰ Ta tomotaedi mabwaiyadi, taudi geya sida 'amasa ginaulaedi galadi 'oidiyega, geya sinuwabui ma 'abehega 'idi 'ebe hemisa 'abo'abowedi siguipaledi. Ma hesi si'abiyahi pa'alidi ta si'e'etuluha 'oidiya. Gin-aulaedi gide Tomudulele ma welabanao, ma wete gin-aulaedi siboimo nimadiyega sipaihowediya, gide dimwa leleleleina beno goula ta siliba ta kopa ta dimwa ta 'aiwe. Dimwa leleleidiyedi beno geya sawasawahidi ma si'ebubuna, bo nuwana sihesagoha, nuwana siyawala dadana.

²¹ Ma wete tomotaedi geya sida nuwanuwabuiya lohe'amasa ma 'oba ma logwali ma yagaha 'oidiyega. Tuwa debadi 'ipa'ala.

Anelose 'aigeda ma'ina pepa

10 Ta wete ya'iteya anelose waiwaina 'aigeda galewega 'isuluma, ma yalohega 'i'wama, ma hulele debana 'itoholo sakowasiyeya, ma manina 'ana 'ita gide sinala, ta wete 'ahena sinamanamala tuwa gide 'aiwe 'inininima. ² Aneloseina nimana pepa gide buki nugenugeta eema muhemuhena 'i'abi'abiyahi, ma loloyahalina, 'oinea 'isuluma ma 'ahe 'ebeulane-ga holai 'ibasaeya, ta 'ahe 'adigeyageyaina bale'uwa.

³ Eeta 'enana madounega 'ibwauwa 'ana hesagoha gide *laiyoui* 'ibwauwau. Cibwau pwaiya, ta gugula 'adi baibaiwa sebeni 'ina gwaeina sihemaiseya. ⁴ Gugulaedi 'enadi yahesagoheya ta 'abehega yalele, ma galewega 'enana yahesagoheya, 'oiguwa 'igwaeya, "Gugula 'enadi site sebeni 'uhesagoheya 'udahwadi, ma geya'abwa 'uleleleledi."

⁵ Cane aneloseina tauna ya'iteya hola ma bale'u 'oidiya 'itotoholo, nima 'ebeulana 'i'abihaneheya galewa, ⁶ ta 'ibwau haneya, Yehoba sanina 'i'inaneya, tauna miyamiya hatayana, ta ginaula mabwaiyadi 'adi togihemasaleha, beno galewa ma ginaula mabwaiyadi 'alona, ma wete gogo gabulena ta ginaula mabwaiyana 'alona, ma hola wete ta ginaula mabwaiyadi 'alona. Ma aneloseina 'igwaeya, "Tuta 'ilatu pwaima. ⁷ Weyahina 'eguma anelose hesebenina 'ina yoguli 'imu'a, Yehoba 'ina nuwatuha dahwadahwadi mabwaiyadi 'ilosalahidi, to'aha gide 'ina topaihowao taudi palopitao mwalo 'oidiya 'ihewaiya."

⁸ Ta 'enanaina galewega yahesagohe nugeteya wete 'oiguwa 'ilolohatoto, 'igwaeya, "Cutauya ma pepaina yahayahalina aneloseina holai ma bale'uwa 'itotoholo nimanega 'u'ewa." ⁹ Coinega yatauya ma aneloseina 'oia pepaina ya'ahwanoyeya. Eeta pepaina 'i'ebwae-gauwa ma 'ihewae-gauwa, 'igwae, "Causala, 'u'ewa ma 'u'ai. Ma 'eguma 'utone, 'abwa 'ana memai gamwauwa 'ulotoho, ma hesi 'ahwauwa 'ana lotohona gide mwagagau."

¹⁰ Coinega pepaina ya'eweya ta ya'aiya, ma 'ahwaguwa yalotohoya hotona tuwa gide mwagagau, ma yatoneya ta gamwaguwa yalotohoya memai hedada. ¹¹ Ma 'igwaeya 'oiguwa, "Cilobwaneya ma 'owa Yeho-

ba 'ina gwaeyedi boda, ma 'ebeloinao, ma 'enanao, ma kiniyao weyahidi 'uhepwaila hiledi."

Yehoba 'ana tohepwailao 'eluwa

11 Muliyetega 'ai'aiwe 'aigeda 'i'ebwaegauwa tuwa gide 'ebelihe, ma 'ihewagauwa 'igwae, "Cutoholo ma Yehoba 'ina Hada He'asisi ma 'ebep-waoli wete 'ulihedi, ta wete to'etuluhaedi 'alona 'ulihedi. ² Ma hesi Hada He'asisi papalina geya'abwa 'ulihelihe, weyahina mulimuli beno tomiya ganamuli weyahidi, taudi beno geya meYudiya, ta 'ahedyega Yehoba 'ina 'asaina si'abihebi'iyaya, wai'ena potitu (42) 'alodiya. ³ Ma tohepwaila 'eluwa 'abwa yahewasaedi, ma 'adi 'ale'o gide hiwahiwaedi 'adi 'ale'o, ta palopitaedi Yehoba 'ina gwae 'abwa sihepwaiwe sabwelo wan tausani tuhandedi sikistiyedi (1260) 'alodiya."

⁴ Tohepwaila 'eluwaedi gide 'aiwe olibe 'eluwa, ma wete gide mayale 'eluwaedi sitotoholo bale'u 'ana Bada matana. ⁵ Ma 'eguma taiya 'itoho ma 'ilo'aleha tohepwailedi 'oidiya, nata 'aiwe ninima 'ahwadiyega 'ilatuma ma 'adi 'alehaina 'isubahegala, ma bewa 'oinega 'adi 'alehao silohe'amasidi.

⁶ Siteluwaedi ma'adi loina, ma tutaedi Yehoba 'ina gwae sihehepwaiwe, dohi galewega si'etobodedi. Wete ma'idi loina bidala 'oidiya, ma sihebweyaha. Wete ma'idi loina mwau ta muya weyahidi, ma 'eguma to tuta 'oina nuwanuwadi ma mwauwedi silatu, tuwa sida latu.

⁷ Coinega tohepwaila 'eluwaedi 'idi hepwaila tomota 'oidiya 'igumwala, ma hebai 'aigeda gaulaina madouna 'oinega 'ihapwesama, ma 'abehega tohepwailaedi 'oidiya 'ilo'aleha ee 'ihewaiwai, ta 'ilohe'amasidi. ⁸ Ma wahidi 'ane si'eno besobeso 'asa madouna 'alona. Casaina mwalo 'ida Bada 'oina sigihe keloseyeya, ma 'asaina 'ana 'unuwadawada sihesaniyeya 'abehega *Sodoma*, nuwana Itipita.

⁹ Tomota baibaiwadi 'abwa sinaoma bodao ma susuwao ma 'enanao ma 'ebeloinao 'oidiyega, ta wahidiyedi si'ita'itadi sabwelo 'etoi ma tupwana 'oidiya. Ma wahidiyedi 'adi lagugaliha si'etobode. ¹⁰ Ta tomiya bale'u siyaliyaya tohepwaila 'eluwaedi 'idi 'amasasa weyahina, ta sihebwbawale, eema helau si'eheli 'aigeda 'aigeda 'oina, weyahina palopita 'eluwaedi muya madouna si'eweyama mebale'u 'oidiya.

¹¹ Ma sabwelo 'etoi ma tupwana sigumwala, eeta Yehoba yawasina 'oidiya 'ilaguhileya ta sitoholowa, eema tomota mabwaiyadi si'itediya ta simatauta madouna. ¹² Ma palopita 'eluwaedi 'enana galewega sihesagoheya, 'ilolohatoto 'oidiya 'igwae, "Wahanema 'ebwa." Coinega yalohega sihanehane, ta 'adi 'alehaedi si'e'ebubudi.

¹³ Tutaina beno 'oina mwani'ini'i madouna 'ilatuwa, ma 'asaina madouna 'ana wataha nima luwaluwa 'oidiyega 'aigeda tupwa 'iligehiya, ma tomota 'adi baibaiwa sebeni tausani si'amasasa mwani'ini'iina 'oinega. Ta tomota taudi situpwa simatauta moisa, 'oinega Yehobaina galewa sihepwatuweya 'ina waiwai weyahina.

¹⁴ Muya heluwena 'igumwala pwaiya, ta hetoina nata 'ilatu.

Yoguli hesebenina simu'eya

¹⁵ Ma anelose hesebenina 'ina yoguli 'imu'eya, ta galewega 'enadi madounega sigwaegwae, "To'abi-hetena ta Tamana Yehoba sihetoloina pwaiya bale'u 'ina 'ebeloina mabwaiyana 'oidiya, ma geya'abwa 'idi loinaina 'igumwagumwala."

¹⁶ Babadaedi site tuweniti powa Yehoba matana simiyatoiya 'idi wagahata wasawasa 'oidiya, taudi sibe'u talutalubu'iyaya ma 'oina sihehepwatu, sigwaegwae,

¹⁷ "Cima Bada Yehoba Tohewaiwai hedade, 'owa tuta bewa, ma tuta mwalo 'oidiya 'umiyamiya, 'aloyauwedo 'oiuwa, weyahina 'ino waiwai madouna 'u'abi helatuweya, 'oinega 'uhegaina ma 'uloina. ¹⁸ Taudi tomiya ganamuli sigamwasowala moisa, ma hesi 'ino yatala 'ana tuta 'ilatuma ta to'amasasa sitoholo ma 'uloinedi, ma 'ino palopitao 'adi maisa 'u'ebwaedi, ma 'ino tomotaedi mabwaiyadi 'adi maisa 'u'ebwaedi, taudi madoudi ta muhemuhedi 'oidiya, weyahina taudi beno 'a tohe'asisiyao. Ma hesi bale'u 'ana to'abihegalao 'owa 'u'abihegaladi."

¹⁹ Eeta Yehoba 'ina Hada He'asisi galewa 'iso'eya, ta ya'iteya dedewaga he'asisi, Hada He'asisi 'alona, ma dedewagaina 'alona 'ina gwaehemisa 'ana buki 'imiyamiya. Coinega namala, ma 'enanao, ma gugula 'ina dagugu, ma mwani'ini'i, ma dohi gide 'aisi patu-patudi ta pa'alidi silatuma.

Hebai mwagunao sebeni eema wahine

12 Ma galewa 'ebe henainaida madouna 'ilatuwa, beno wahine 'aigeda, 'ana 'ale'o sinala gide, ma wai'ena 'oina 'itotoholo, ma debana 'ana pasa 'ipwala tuwelo. ² Ta wahineina gamwagamwaina 'oinega gamwana 'imuyamuya, ma 'ibwauwau weyahina gamwana 'ilohinowa.

³ Wete 'aigeda 'ebe henainaida galewega 'ilatuma, beno hebai bwehabwehalina ma madouna, ta mwagunao 'adi baibaiwa sebeni ma donana 'adi baibaiwa nima luwaluwa, ta mwagunao 'oidiya pasa wasawasa simiyamiya. ⁴ Ma subwenega 'ipwala baibaiwadi 'i'ahusapidiya ta 'iulediya bale'uwa. Ceguma 'ipwalae-di mabwaiyadi tawatahidi 'etoi tupwa 'oidiya, 'aigeda tupwa 'oina 'ihunu hegumwalidiya, ta 'eluwa situpwa. Ta hebaiina bwehabwehalina wahineina matana 'itoholowa, ma 'eguma 'ihenatuna, nata gwamaina 'i'ai.

⁵ Eeta wahineina 'ihenatuna ta gwama loheyana, ta gwamaina Yehoba 'itoeya tauna 'ina wagahata wasawasa 'oina. ⁶ Ma wahineina 'idena tupwa yoho 'awawa. Nage 'oina wahineina 'ina tupwa Yehoba 'i'atububuya, ma 'oina 'i'itayahi sabwelo 'adi baibaiwa gide wan tausani tuhandedi sikisti (1260).

⁷ Coinega galewa 'aleha 'ilatuwa. Calehaina anelose madouna Maikeli ma'ina aneloseyao ma hebaiina

bwehabwehalina ma'ina aneloseyao ma'iyadiyao silolo'aleha. ⁸ Ma hebai ma'ina bodao geya sawa-sawahina ma sihewaiwai Maikeli ma'ina bodao 'oidiya, ma 'oinega hebaiina ma'ina aneloseyao sipa'idiya ta siula suluhediya bale'uwa. ⁹ Hebaiina bwehabwehalina ma madouna, tauna mwata nugenugetaina sanina Seitani, gide Tomudulele, tauna bale'u 'ana to'abo. Tauna ma'ina aneloseyao mabwaiyadi bale'uwa siula suluhediya.

¹⁰ Muliyetega galewega 'enana madouna yahesagoheya, 'igwaeya, "Bewa tuwa Yehoba 'ina waiwaiyega 'iloinegita, ma 'i'abihetegita. Ta wete 'ada To'abihetena 'ihetoloina 'oida. Weyahina tasidao 'adi tohe'ewa, tauna mwalo nihuwana ma sabwelowa Yehoba matana 'itotoholo ta 'ihehe'ewediya, tauna galewega siula latuheya.

¹¹ "Ma tasidaowedi hesi tuwa yawasidi sitagwaleya ma Keliso weyahina si'amasa, 'oinega Tomuduleleina ma'iyadiu silo'aleha ta taudi sihewaiwaiya. Ma 'idi hewaiwai Lami bweyahinega, ma wete 'idi hepwailega Lami weyahina. ¹² Ee 'oinega tomiya galewa mabwaiyami wayaliyaya, ma hesi 'omi bale'u ma hola 'ana tomiyao mwau madouna 'oimiya, weyahina Seitani 'isulu pwaiya 'oimiya ta ma'ina gamwasowala, weyahina 'isanasanapu 'abehega 'ina tuta to'uto'upana tuwa 'imiyamiya."

¹³ Nage 'oina hebaiina bwehabwehalina 'inuwasabwalena 'abehega bale'uwa siula suluheya, 'oinega 'ipa'iyahineina, tauna gwama loheyana 'ihenatuneya. ¹⁴ Ma wahineina magisubuh madouna pape-nao Yehoba 'i'ebwaeya ma 'oinega 'itaheya 'ina tupwawo 'awawa, ma beno 'oina Yehoba 'i'ita'itayahi bolime 'etoi ma tupwana 'oidiya, ma geya'abwa mwataina 'i'abi'abiyahi.

¹⁵ Eeta mwataina 'ahwanega we'aha 'isiwa latuwega gide yagewa wahineina mulinega, ma 'abehega wahineina 'idoe. ¹⁶ Ma bale'u wahine 'ilemeya, beno bale'uina 'i'eso'eya ta we'aha mabwaiyana 'itoneya. ¹⁷ Coinega hebaiina 'igamwasowala hedadeya wahineina 'oina, ta 'inaowa wahineina 'ina susuwa'o 'ilo'alehediya, taudi beno Yehoba 'ina gwae 'ana togu-ibigao ma Yesu 'ana tohepwailao. Eeta hebaiina bwehabwehalinaina nenegwala holai 'itotoholo baula.

Hebai heluwena

13 Citotoholo ta ya'e'ebubuna, ta 'aigeda wete hebaiina tauna holega 'ihanema, donanao 'adi baibaiwa nima 'eluwa, ma mwagunao 'adi baibaiwa sebeni, ma donanaedi mabwaiyadi ma'adi pasa wasawasa, ta wete mwagunaedi 'oidiya sani galadi silelediya. ² Ta hebaiina ya'iteya 'ana 'ita gide simai, ma hesi madouna ta waiwaina, ma 'ahenao 'adi 'ita gide beya 'ahedi, ma 'ahwana gide laiyni 'ahwadi. Ma hebai nugenugetanaina bwehabwehalina 'ina waiwai hebaiina holega 'i'ebwaeya, ma wete 'ina wagahata wasawasa ta 'ina lolina madouna 'i'ebwaeya. ³ Ma hebaiina holega mwaguna 'aigeda 'ana 'ita gide hehe-silahena, ma 'amasega 'ibwebwe'ana pwaiya. Ta nage

'oina tomota mabwaiyadi nuwadi 'ihenainaida moisa, ta hebaiina holega simuliyeya. ⁴ Ma wete hebai nugenugetana 'oina si'e'etuluha, weyahina lolina 'i'ebwae pwaiya hebaiina holega 'oina. Ma wete hebaiina holega 'oina si'e'etuluha, ma sigwae, "Geya 'eta taiya 'ina waiwai hebai bewa gide ma 'oinega 'oina 'ida lo'aleha."

⁵ Ma hebaiina tagwala 'iloba pwaiya ma ginaula gala hedade 'i'inatedi, ta wete ma'ina lolina wai'ena potitu (42) 'alodiya. ⁶ Ma hebaiina Yehoba 'i'ahwa galegaleya, sanina ma 'ina 'asa ma wete galewa 'ana tomiyanao 'i'ahwa galegalediya. ⁷ Ta wete tagwala 'ilobeya ma 'abehega Yehoba 'ina tomotaedi 'ilo'alehadi ma 'ihewaiwai, ma wete ma'ina lolina bodao mabwaiyadi 'oidiya, ma susuwa'o ma 'enanao mabwaiyadi 'oidiya, ta wete 'ebeloina mabwaiyadi 'oidiya.

⁸ Ma mebale'u mabwaiyadi 'abwa 'oina si'etuluha, beno taudi 'eguma geya sanidi simiyamiya yawasi bukiina 'alona, bukina lamiina silohe'amasiya 'ina buki. Buki bewa 'alona taudi sanidi mwalo hene 'ilele nugetediya, eema muliyetega bale'u 'ihemasaleheya.

⁹ Ceguma taiya matenana, gwae bewa 'ihesagohe.

¹⁰ Weyahina

"Ceguma taiya si'abiyahi, sida 'abiyahi tuwa, ma wete taiya 'eguma 'elepa 'aleha 'oinega silohe'amasi, sida lohe'amasi tuwa."

Gwae bewa 'oinega Yehoba 'ina tomotaedi ma'idi hemisa sitotoholo pa'ala.

¹¹ Ta wete 'aigeda hebai hetoina ya'iteya bale'uwegawo 'ilatuma, ma donanao 'eluwa gide lami donanao, ma 'enana gide hebai nugenugetaina bwehabwehalina 'enana.

¹² Ma hebai holega 'ina waiwai mabwaiyana hebai hauhauna 'i'ebwaeya ma 'abehega tauna 'iloina, ta hebai holega 'i'ebubunamo. Coinega hebaiina hauhauna mebale'u mabwaiyadi 'iloininedi ma hebai holega 'oina si'e'etuluha, tauna mwalo 'ihesilaheya ma 'ibwebwe'ana hila. ¹³ Ta wete hebai hauhaunaina 'ana 'aniyana 'ipaihowediya, gide 'aiwe ninima 'ibe'uma galewega gogo gabulena tomota matadiya. ¹⁴ Ma tagwala 'iloba pwaiya ta 'oinega hebaiina holega matana 'aniyanaedi 'ipaihowediya, ma nage 'oina mebale'u mabwaiyadi 'i'abowediya. Ma 'ina 'abowedi 'oidiya 'igwae, "Da'ule 'aigeda watagi eema wapaihowa 'ana 'ita gide hebaiina 'elepega 'ihesilaheya ta 'ibwebwe'ana hila."

¹⁵ Eeta sipaihoweya, ta hebaiina hauhauna ma'ina lolina, 'oinega da'ule tagitagina yawasina 'i'ebwaeya, ta sawasawahina 'igwae, 'oinega 'iloina 'abehega 'eguma taiyewedi geya 'oina si'etuluha nata 'amasa siloba. ¹⁶ Ma wete mabwaiyadi 'iloinediya, 'i'iudi ma madoudi, towasawasao ma toweweloheyao, ma wete babadao ma topaihowao, ta 'abehega nima 'ebeuladiyega ma debadiya 'ana 'ila'ilala gide basilili silagudi. ¹⁷ Ma 'oidiya lolina pa'alina 'ilaguya, ma taudi 'eguma 'ila'ilalaina geya 'oidiya, geya'abwa wete si-hegimwane, bo sigimwagimwane, 'ana siga hebaiina

'ana 'ila'ilala si'ewa he'i, beno sanina, nuwana sanina naina 'ana namba.

¹⁸ Ma bewa 'ana nuwasabwalena. Ceguma taiya ma'ina nuwasabwalena hebaiina 'ina namba 'ida hasili, beno 'aigeda loheya 'ina namba, sikisi handeledi ma sikisi sikisi (666).

To'abihetena 'ina tomotaiyao

14 Ma ya'e'ebubuna, ta lami ya'iteya 'oya Saiyoni debana 'itotoholo, ma wete tomota 144 tausani ma'iyanao simiyamiya, taudi beno sanina ma wete Tamana sanina debadiya silelediya. ² Coinega galewega 'enana 'aigeda yahesagoheya gide we'aha 'idau-dau, ma wete gide gugula 'enana. Ma 'enanaina yahesagoheya gide 'ebe gihedohedou sidoudou 'adi hesagoheya 'ausala. ³ Ma tomotaedi wagahata wasawasa matana sitoholowa, ma wete hebai 'ehataedi ma babadaowedi matadiya sitoholowa, ma wali 'ehauna siwaliyeya. Ta waliina geya 'eta taiya sawasawahina ma 'isanapu, beno namo taudi bodaedi 144 tausani sawasawahidi, taudi mebale'u, ma Yehoba 'igimwanediya ta 'i'abihetediya.

⁴ Ma taudi loheloheyaedi geya sipui wahiwahine mahetediya 'idi tuta sedasedega ma 'itautauya, ma hesi lami simuliya bwaibwaini 'eguma ta'eha 'itauya. Taudi Yehoba 'igimwane nugetediya tomota 'oidiyega, beno Yehoba ma lami 'idi 'etahi nugenugeta. ⁵ Taudi geya 'eta 'abo 'oidiya, ta geya wete 'idi puimo.

Anelose 'etoi 'idi tetela

⁶ Coinega wete 'aigeda anelose ya'iteya tabwanega 'itahetaheya, ma tetela bwebwe'ana ta miyamiya hatayana 'i'eweyama, ma 'abehega 'ihewpwaita mebale'u mabwaiyadi 'oidiya, beno 'ebeloinao ma susu ma 'enana ma boda 'aigeda 'aigeda 'oidiya.

⁷ Ta aneloseina 'enana madounega 'igwaeya, "Yehoba 'oina wahe'asisi, wahepwatu, weyahina 'ina tuta yatala 'ilatua pwaima, 'oinega tauna galewa ma bale'u ma hola ma wete we'aha daudaudi 'adi tohe-malahaina matana wa'etuluha."

⁸ Ma anelose heluwena 'imuliyeya ta 'ibwauwa, 'igwae,

"Casa madouna Babiloni 'ibe'u pwaiya. Casaina 'ina mumugega boda mabwaiyadi 'ihenumediya, mumugaina beno wahi 'ana henuhenuwa mumuga galana weyahina."

⁹ Anelose 'eluwaedi mulidiyega 'aigeda wete 'imulimuliyama, ta aneloseina tauna wete 'ibwauwa, 'igwae,

"Ceguma taiyawedi si'e'etuluha hebaiina ma 'ina dimwa tagitagina 'oidiya, ma 'adi 'ila'ilala manidiya bo nimadiya, ¹⁰ nata taudi Yehoba 'ina *waini* waiwaina 'oinega sinuma, ta wainiina beno Yehoba 'ina gamwasowala moisa 'isiweya gamwasowala biyona 'oina. Ma wete 'aiwe yahiyahina ma da'ule yahiyahidi tomotaedi wahidiya silotoho, Yehoba 'ina aneloseyao ta lami matadiya. ¹¹ Ma 'aiweina 'asuna 'ihanehane hataya, ta

geya 'ina 'ebe gumwalamo. Ma tomotaedi taudi hebaiina ma 'ina dimwa tagitagina 'adi to'etuluhao, ma sanina lelelelena 'ana to'ewao, taudi 'idi muyamuya geya 'ida gumwala sabwelo ta nihuwana 'oidiya."

¹² Gwae bewa 'oinega Yehoba 'ina tomotaiyao 'abwa si'alama'i'ita, taudi 'ina lina 'ana tohematamatanao ta Yesu 'ana tohemisao. ¹³ Eeta galewega 'enana yahesagoheya 'igwaeya, "Bewa 'ulele 'abehega taiyawedi 'ida Bada 'ana tohemisao, 'eguma 'abwa si'amasa, sida yaliyaya tuwa." Ma Yaluyaluwa Tabuna wete 'igwaeya, "Moisa tuwa siyaliyaya, weyahina 'abwa si'aiyawasi 'idi paihowa madouna 'oinega, ma 'ana maisa siloba."

Bale'u 'eli'elinaina

¹⁴ Ma ya'e'ebubuna ta ya'iteya yaloha wa'ewa'e'ena, ma yalohaina 'oina gide tuwa loheya 'imiyatoiya, ma debana 'ana pasa wasawasa goula, ma nimana 'ina naipi matana 'ai'ainina ma yohuyohuna.

¹⁵ Ta 'aigeda wete anelose Hada He'asisiyega 'ilatuma, ma wete 'ibwau haneya Badaina yaloha debana ma'ina naipi 'oina, 'igwaeya, "Cino naipiyega 'u'eli, weyahina tuta 'eli'eli bale'uwa 'ilatua pwaima, ta 'e'ahai 'imatuha pwaiya." ¹⁶ Ma 'oinega loheyaina yaloha debana 'ina naipi 'igohaeya, ta bale'uina 'i'eliya, ma 'e'ahaiina 'ihogogonediya.

¹⁷ Ma 'aigeda wete anelose Hada He'asisi galewa 'oinega 'ilatuma, tauna wete naipi matana 'ai'ainina nimana. ¹⁸ Eeta 'aigeda wete anelose 'ebe pwaoli 'oinega 'inaoma, tauna 'aiwe 'ala'alata 'ana tolina, ta 'enana madounega 'ibwauwa aneloseina ma'ina naipi 'oina 'igwaeya, "Cino naipiyega 'ugoha ma *gileipa* huwaino bale'uwa 'udomwadi, weyahina sibwehala pwaiya."

¹⁹ Coinega aneloseina 'ina naipiyega gileipa huwaidi bale'uwa 'i'upwediya ma gilepaedi 'ebe hida madouna 'alona 'iulediya. Cebe hidaina beno Yehoba 'ina gamwasowala. ²⁰ Ma gilepaedi mabwaiyadi 'ihideya 'ebe hida madouna 'oina, beno 'asa madouna mulumulina, ma bweyaha 'idaudau 'ebe hidaina 'alonega, gide yagewa 'ana dudula teli handeledi kilomita gide, ta 'ana ni'u 'ina hane gide bale'uwegaga ma hosi 'i'itotoholo 'ani'ona 'oina.

Cila'ilala galadi

15 Ma 'aigeda wete 'ebe henainaida madouna galewa ya'iteya, beno anelose sebeni, ma'idi muyamuya galadi 'adi baibaiwa sebeni. Ta mwauwedi sebeni beno Yehoba 'ina gamwasowala 'ana 'ebe losaloha.

² Ma wete ya'iteya gide hola 'ina daumwala ma wete ninininimana, ta holaina papalina boda sitotoholo, taudi sihawaiwai pwaiya hebai galana ma'ina dimwa tagitagina ma wete sanina 'ana hasihasila 'oidiyega. Ma tomotaedi nimadiya 'ebe gihedohedou Yehoba 'oinega, ³ ta mabwaiyadi Mosese walina siwaliwaliye, tauna Yehoba 'ina topaihowa. Ma wete lami walina siwaliwaliye, sigwae,

“Bada Yehoba Tohewaiwai 'ino paihowao madoudi ma 'ebe henainaida, ta 'ino mumuga mabwaiyana 'ausaladi ma dumwaludi, ma 'ebeloina mabwaiyadi 'u-loinaedi.

⁴“Bada yo, tomota mabwaiyadi 'abwa sihe'asisiyego ma si'ahwa wasawasaego, weyahina 'uboimo 'asi'asilalau, 'oinega mebale'u mabwaiyadi sinaoma ma matauwa si'etuluha, weyahina tomota mabwaiyadi 'ino loinao dumwaludi si'ita pwaidiya.”

⁵ Coinega ya'e'ebubuna ta ya'iteya galewa Yehoba 'ina hada so'eso'ena, hadaina 'alona 'ina gwaee hemisa lelelelena 'imiyamiya. ⁶ Ma Hada He'asisiina 'oinega aneloseyedi 'adi 'ale'o wa'ewa'e'edi ta 'ausaladi, ma 'adi gadiwana goula lumalumadiya simiyamiya.

⁷ Eeta hebaiyadi 'ehata 'oidiyega 'aigeda hebai biyo goula sebeni 'i'ewediya, ta anelose sebeniyedi 'i'ebwaediya, ta biyowedi 'alodiya Yehoba miyamiya hatayana 'ina gamwasowala 'oinega 'ilohemahediya.

⁸ Nage 'oina Hada He'asisi 'alona 'imaha Yehoba Tohewaiwai hedade 'ina wasawasa 'oinega, 'ana 'ita gide 'asu ma geya 'eta taiya sawasawahina ma Hada He'asisi 'oina 'iluhu, 'ana siga aneloseyedi sebeni 'idi paihowa muaedi sebeni silosalohidi.

Yehoba 'ina gamwasowala biyonaon sebeni

16 Ma Hada He'asisi 'alona 'aigeda 'enana madouna yahesagoheya, 'igwaegwae aneloseyedi sebeni 'oidiya, 'igwaeya, “Wanao ma wasulu bale'uwa, ma Yehoba 'ina gamwasowala biyonaon wasiwadi.”

² Coinega anelose nugenugeta 'inaowa ta 'ina biyo bale'uwa 'isiweya, ta bwe'a galadi ta muyadi silatuwa taudi hebai 'ina dimwa tagitagina 'ana to'etuluha 'oidiya, taudi beno hebaiina 'ana 'ila'ilala 'oidiya 'imiyamiya. ³ Ma anelose heluwena wete 'ina biyo 'i'eweya ta holai 'isiweya, ta holaina mabwaiyana 'i-hebweyaha, 'ana 'ita gide to'amasa 'aigeda bweyahina. Coinega ginaula mabwaiyadi mayawasidi ni'uwa si'amasa.

⁴ Ma anelose hetoina wete 'ina biyo 'i'eweya ta we'aha daudana ma bidala 'oidiya 'isiweya, ta wete sihebweyaha. ⁵ Coinega aneloseina tauna we'aha 'ana tolaina 'enana yahesagoheya, 'igwaeya,

“Yehoba yo, 'owa tuta mwalo ta bewa 'oidiya 'u-miyamiya, ma wete dumwaluu ma 'asi'asilalau. Cino loina bewa bwebwe'ana hedade, weyahina tomotaedi galadi, ⁶ ta Yehoba 'ina topaihowao ma wete 'ina palopitao sihunudiya, ta bweyahidi si'abi hedauya. Coinega 'adi maisa 'u'ebwae pwaidiya ma 'abehega bweyaha sinuma, ta maisaina beno 'ilobwainediya moisa.”

⁷ Ma 'enana 'aigeda wete yahesagoheya 'ebe pwaoli 'oinega 'igwaeya, “Bada yo, 'owa Yehoba Tohewaiwai hedada 'ino loina bewa 'ausaladi ma dumwaludi.”

⁸ Eema anelose 'ehatana 'ina biyo 'i'eweya ta sinala 'oina 'isiweya, ta sinala 'ina waiwai 'ilohepoiya, ta sawasawahina ma tomota 'i'alasidi. ⁹ Ma yahiya

madouna tomota 'i'ala'alasidi, 'oinega Yehoba sihe-liyeya, weyahina tauna 'ina loinega ma mwauwedi silatuma. Ma tuwa geya sida nuwabuiya ta 'abehega Yehoba sihepwatuwe.

¹⁰ Eema anelose henimana wete 'ina biyo 'isiweya hebaiina bwehabwehalina 'ina wagahata wasawasa 'oina, ta 'ina 'ebeloina mabwaiyana 'iguguyouwa. Ta tomota muyaina 'oinega sihesala'i'ita. ¹¹ Ma Yehoba galewa siheliyeya, bwe'aedi muyamuyadi weyahidi, ma hesi geya sida nuwabuiya 'idi paihowa puiyedi 'oidiyega.

¹² Eema anelose hesikisina 'ina biyo 'i'eweya ta we'aha sanina Yupeletisi 'oina 'isiweya ta we'ahina mabwaiyana 'iyapasa, ma kini tupwadi sihabalama tupwa bolibolimeyega. ¹³ Ma yaluyaluwa 'etoi galadi ya'ite-diya, 'adi 'ita gide 'we'we silatulatuma hebaiina bwehabwehalina 'ahwanega, ma wete hebaiina hologa ma wete 'ina palopita 'abo'aboina 'ahwadiyega.

¹⁴ Yaluyaluwa 'etoiyedi beno Tomodulele 'ina 'ali'eyao taudi 'ebe henainaida sipaihowediya, ta sinaowa kiniyao bale'u mabwaiyana 'oina ta 'abehega 'idi bo-dao sihegogonedima ma taudimo silo'aleha hiladi, beno nata Yehoba Tohewaiwai hedada 'ina sabwelo madouna 'oina.

¹⁵ “Wahesagoheya, 'abwa 'igu hapwesama gide toyagaha 'idi hapwesama tuwa, ma 'eguma 'owa taiya 'ulomatayahi ma 'a 'ale'o 'u'otemomosi, 'uyaliyaya, 'ane geya'abwa 'umwadina 'ino bugewa weyahina.”

¹⁶ Coinega yaluyaluwaedi kiniyao ma'idi bodao sihegogonedima tupwa 'aigeda, sanina 'ena *Ibeliuega* sigwae “Amagedoni” 'oina.

¹⁷ Ma anelose hesebenina 'ina biyo 'i'eweya ta galewa ma bale'u gamwagamwanidiya 'isiweya, ma wagahata wasawasa Hada He'asisi 'alona 'aigeda 'enana madouna 'ilatuma, 'igwaeya, “Cigumwala pwaiya.”

¹⁸ Ma nage 'oina namala ta dagugu ta gugula ta wete mwani'ini'i madoudi silatuwa. Mwalo hene ta nige, tomota 'idi tuta 'oina, geya 'eta mwani'ini'i 'ana madou nage gide 'ida latu'esa. Ma bewa moisa gala hedade.

¹⁹ Eeta 'asa madounaina 'i'ewatahiya, ta 'ana watahina 'etoi silatuwa. Ma tupwa mabwaiyana 'oidiya mwani'ini'iina 'idi 'asa 'igihegalediya, ma 'asa madouna sanina Babiloni 'ina pui Yehoba 'inuwatuhu yahiya ta 'ina biyo 'oinega waini 'ihenumeya, ma wainiina beno 'ina gamwasowala madouna wainiina.

²⁰ Ma wete bwanabwanao ma 'oya mabwaiyadi si-sawala, ta geya wete sawasawahina ma taloba hiladi.

²¹ Ma wete dohi madoudi ma patupatudi, gide da'ule madoudi, galewega sigubagubalama tomota 'oidiya. Coinega tomotaedi Yehoba siheliyeya dohiina gala hedadana weyahina.

Toganawala moisa wahineina

17 Eeta aneloseyedi sebeni ma'idi biyo sebeni Yehoba 'i'ebwaediya, 'aigeda 'oidiyega 'inaoma ma 'ihewaegauwa, 'igwae, “Cunaoma ma yahe'itago Yehoba 'ina loina mwauna toganawala moisa wahineina 'oina, ma toganawalaina 'ana nuwasab-

walena beno 'asa madouna si'abiya we'aha baibaiwadi papalidiya. ² Ma bale'u 'ana kinyao pui 'oina sihewaiwai toganawalaina ma'iyadiu, ma 'oinega mebale'u mabwaiyadi pui mumugana sinumeya ta sihebuwa."

³ Ma Yaluyaluwa Tabuna 'oinega yalotogouwa gide aneloseina 'itoegauwa tupwa yoho 'awawa, ma wahine 'aigeda ya'iteya hebai bwehabwehalina 'igeluya, ma hebaiina wahina mabwaiyana 'oina sani galadi silelediya, ma mwaguna 'adi baibaiwa sebeni, ma donanao 'adi baibaiwa nima 'eluwa. ⁴ Ma wahineina 'ana 'ale'oina 'ana bwehabwehala gide towasawasao 'adi 'ale'o, ma 'ana pasao goula ta da'u'le 'ausaladi ma 'epo. Ta nimana biyo goula 'i'abi yahiya, mumuga galana 'oinega silohemaheya pui weyahina. ⁵ Ma manina sanina sileleya 'ana 'unuwadawada, 'igwae,

"Babiloni madouna, beno toganawalao ta topui gala hedada sinadiu."

⁶ Ma wahineina ya'iteya, Yehoba 'ina topaihowao ma Yesu 'ana tohepwillao 'idi 'amasega bweyahidi 'inumediya ma 'oinega 'ihebuwa, ta yahrenainaida wahineina 'ana 'ita weyahina.

⁷ Eema aneloseina 'ihewagauwa, 'igwaeya, "Geya'abwa nuwau 'ihehenainaida. Yada gihemaedane 'oiuwa to'aha wahineina ma hebaiina 'oina 'igeluwa, tauna mwaguna sebeni ma donanao nima 'eluwa, 'adi nuwasabwalena. ⁸ Hebaiina 'u'iteya mwalo mayawasi-na ma 'i'amasu pwaiya, ma 'abwa 'ilatuma gaulaina madouna 'oinega ma 'itauya, ma 'oinega sigihigala bwaibwaini. Ta tomota mebale'u, taiyewedi taudi sanidi Yehoba geya 'ilele yawasi bukina 'alona, tutaina bale'u 'ana hemasalaha hauhau 'oina, taudi hebaiina 'abwa si'ita ma nuwadi 'ihenainaida, weyahina mwalo mayawasina, ta tuta bewa 'i'amasu pwaiya, ma 'abwa 'ilatulu hilama.

⁹ "Ceguma sonoga 'oiuwa, 'usanapu 'abehega mwaguwedi sebeni beno 'oya 'adi baibaiwa sebeni, 'oyaedi 'oidiya wahineina 'imiyatoiya, ma 'ana nuwasabwalena wete kinyao site sebeni, ¹⁰ ma nima 'oidiyega sibe'u pwaiya, ma 'aigeda 'abwa 'iloiloina, ma 'aigeda 'abwa 'ilatulu, ta 'ina tuta to'uto'upanamo 'imiyamiya.

¹¹ "Ta kinyedi sebeni, 'aigeda wete kini ma'iyadiu, 'idi boda 'alona, tauna hebaiina mwalo mayawasina ta yawasina 'igumwala, ta 'abwa 'inaonao ma 'abehega sigihigala bwaibwaini.

¹² "Ma donaedi nima 'eluwa 'u'itediya, beno kini 'adi baibaiwa nima 'eluwa, taudi geya sihegana ma siloina, ta 'abwa siloina tuta to'uto'upana 'oina, hebaiina ba'idadiu.

¹³ "Taudi site nima 'eluwaedi 'idi nuwatuhu mahemahetena, nuwanuwadi ma 'idi waiwai ma 'idi loina sitagwaledi hebaiina 'oina. ¹⁴ Ma 'abwa Lami 'oina silo'aleha, ma Lamiina 'ihewaiwai sinedi, weyahina tauna babadaowedi 'idi Bada, ma kinyao 'idi Kini, ma wete taudi 'ina hesinuwega 'ibwauwedima, taudi 'ana to-muliyao moisa ba'idanao."

¹⁵ Coinega anelose 'oiguwa wete 'igwaeya, "We'ahedi 'u'ita pwaidiya, 'oidiya wahine toganawalina 'imiyatoiya, 'adi nuwasabwalena beno 'ebeloinao ma bodao ma susuwo ta 'enanao. ¹⁶ Ma dona nima 'eluwa ta hebaiina 'u'itediya, taudi 'abwa toganawala silo'alehe, ta 'ina tobwatobwao mabwaiyadi si'ewadi ma nimenimenamo 'imiyamiya, ma wete hesiyona si'ai, ta hilihiliyanao 'aiweyega sigabudi. ¹⁷ Weyahina Yehoba 'atediya 'ihenuwa laguweya ma 'ina nuwatuhu sipaihowa, beno 'idi paihowa mahemahetena, ma 'idi waiwai ta 'idi loina hebaiina 'abwa si'ebwae, ta tauna 'iloina 'ana siga Yehoba 'ina gwaeyedi 'ipaihowadi.

¹⁸ "Ma wahineina 'u'iteya, beno tauna 'asa madouna, ma 'iloiloina bale'u 'ana kinyao mabwaiyadi 'oidiya."

Casa Babiloni 'ina be'u

18 Ma wete 'aigeda anelose ya'iteya galewega 'i-dobidobima, tauna ma'ina loina madouna, ma wete 'ina 'asilalega bale'u 'i'asilala, ² ma 'enana madounega 'ibwauwa, "Casa madounaina Babiloni 'ibe'u pwaiya, ma Tomudulele ma'ina bodao ta wete bwassumo galadi ma didigadi sihe'asaeya, ³ weyahina Babiloni 'ina wainiyega boda mabwaiyadi 'ihenumediya, wainiina beno pui galana. Tauna gide toganawala. Coinega bale'u 'ana kinyao ba'idadiu sipuiya, ma 'ina puiyedi 'oidiyega to'ahwa'uneyao 'idi wasawasa madouna silobaloba."

⁴ Ma galewega wete 'aigeda 'enana yahesagoheya, 'igwaeya, "Cigu tomatayao 'asa beno 'alonga walatuma, 'amuge 'ina puiina 'oimiya 'ihabala ma 'ana maisa muyamuya waloba. ⁵ Weyahina 'ina pui 'ana madou gide tuwa galewa 'ina hane, ma 'ina mumuga galadiyedi weyahidi Yehoba 'inuwanuwatuhu ma 'abehega 'ihemaise."

⁶ Ta wete aneloseina 'igwaeya, "Casa nage 'uhemaise, gide tuwa to'aha 'ina paihowa, ma 'uhemaise maluwa. Ma wete tauna 'ina waini galana maluwa 'u'ebwae, ma tauna 'inuma. ⁷ Ta wete 'ina gwae gagasa ma 'ina hemataganawala 'adi maisa 'u'ebwae, muyamuya ma dou, weyahina 'iboinamo 'oina 'igwaeya, 'Taugu Kuini, geya wete hiwape 'ina tupwa 'oina yada miya, ma wete geya'abwa dou yalobaloba.' ⁸ Coinega sabwelo 'aigeda 'oina mwauwedi 'abwa silatu, beno lohala madouna ma gomale, ta wete 'aiwe ninima 'i'alasi. Weyahina Badaina, tauna Yehoba Tohe-waiwai hedade, wahineina 'ana maisa 'i'ebwae."

⁹ Ma bale'u 'ana kinyao, taudi wahineina ba'idadiu silogwaliya ta simiya hemataganawala, taudi wete 'asaina weyahina sidou ma sidougwaegwae, 'eguma 'asa 'i'ala'alasi, ma 'asuna si'ita. ¹⁰ Ta ma'idi matautaina muyamuya weyahina, 'oinega 'edasaliyana sito-holowa ma sigwae, "Caioi, 'aioi, 'asa madouna ma wai-waina Babiloni 'ana loina 'iloba mwamwayau."

¹¹ Ma wete bale'uwa to'ahwa'uneyao ma'idi nuwagala ta 'asaina weyahina sidouwa, weyahina geya 'eta taiya 'idi tobwatobwaedi 'ida gimwaneyediya. ¹² Cidi tobwatobwaedi beno gide goula ma siliba, ta dimwa wasawasa ta 'epo ta 'ale'o wa'ewa'e'edi, ma 'ale'o wa-

sawasa hebwehebweledi, ma 'aiwe mahamahaidi, ma dona madoudi, ma 'aiwe bwebwe'adi gide gahi, ma kopa pwawati, ma dimwa wa'ewa'e'edi, ¹³ ma seyala, ma mwahadi, ma gado'a*, ma holowa, ma ginaula mahamahaina, ma waini, ma holowa ganinibu, ma witi, ma bulumakau, ma sipi, ma hosi, ma waga lililisi, ta wete tomota mayawasidi sihegimwaneyedi ma 'abehega 'idi topaihowao.

¹⁴ Coinega to'uneyedi 'asaina 'oina sigwaeya, "Gin-aulaedi mabwaiyadi nuwanuwau bo'i sigumwala, ta wete 'ino wasawasa ma 'a hepwtu mabwaiyana 'igumwala, nata geya'abwa wete 'ulobaloba hiladi."

¹⁵ Ma to'ahwa'uneyedi, taudi 'idi wasawasa madoudi 'asaina 'oinega silobeya, sitotoholo 'edasaliyanega, weyahina 'asaina 'ina muyamuya si'iteya, ta simatauta, ta ma'idi 'atemuyamuya sidouwa, ¹⁶ sigwae, "Caioi, 'aioi, 'asa nage madouna mwalo 'ipasa 'ale'o wasawasa, ma 'ale'o wa'ewa'e'edi ma bwebwehalidi, ma goula, ta dimwa wasawasa ta 'epo 'oidiyega, ¹⁷ 'ane tuta 'i'iunamo 'oina ma 'ina wasawasaedi sisawala."

Ma wete taudi waga taniwagadi, ma'idi to'adau mabwaiyadi, ta ni'u 'ana topaihowao mabwaiyadi, 'edasaliyanega sitotoholo, ¹⁸ ma 'asaina 'asuna si'iteya ta sibwauwa, "Mwalo geya 'eta 'asa 'ana 'ita gide 'asa bewa madouna, ta bewa tutaina togidega?"

¹⁹ Coinega taudi manidi sigibediya ma sidoudou madouna, sigwaeya, "Caioi, 'aioi, 'asa nage madouna 'oinega to'adau 'idi wasawasa silobediya, ma tuta 'i'iunamo 'oina wasawasaina mabwaiyana sisawala."

²⁰ Wayaliyaya 'omi galewa Yehoba 'ina loheloheyao, ma wete palopitao, ma 'ana tohepwailao wayaliyaya, weyahina mwalo 'imi muyamuya 'asaina 'oinega walobeya, ma bewa tuwa Yehoba mua 'oinega 'ihe-maisediya.

²¹ Eeta 'aigeda anelose waiwaina dimwa madou hedade 'i'abi haneheya ta holai 'iula suluheya, 'igwaeya, "Casaina madouna Babiloni 'abwa 'ibe'u da'ule bewa gide, ma geya'abwa wete ta'ita'ita hila.

²² "Coinega 'asaina 'ina yaliyaya 'igumwala, ma geya'abwa 'eta 'ebe gihedohedou 'ana hunuwa, nuwana yoguli 'ana mu'a 'ilatulatu.

"Ma wete paihowa 'adi tosanapuwo geya'abwa simiyamiya, ma wete yatu 'ana hesagoha 'igumwala. ²³ Eeta mayale 'idi 'asilala 'oina geya'abwa silatulatu. Ma wete geya'abwa tohaiyedi 'enadi 'asaina 'oinega sihehesagohe.

"Moisa, bale'u mabwaiyana 'oina bewa 'asaina 'ana towasawasao sihane hedadeya, ta 'idi 'oba 'oidiyega hali tupwa tomotaidi si'abowediya.

²⁴ "Ma wete mwalo tomota baibaiwadi gide palopitao ta Yehoba 'ina topaihowao silohe'amasidiya 'asaina Babiloni 'oina, ma weyahina 'ana mwau 'ilobeya Yehoba 'oinega."

19 Ma muliyetega hedagadaga madouna yahe-sagoheya, gide boda madouna 'enadi siheheg-waegwae,

"Yehoba tahepwatuwe, tauna To'abihetena ma Towasawasa ma Tohewaiwai. ² Ma 'ina loina mabwaiyana dumwaluna ma bwebwe'ana, weyahina tohemata ganawalina 'ina ganawalega bale'u mabwaiyana 'i'abi-hegaleya, ta 'ana maisa 'ilobeya. Ma wete 'asaina 'oina Yehoba 'ina tomota silohe'amasidiya, 'oinega 'i'abi-hegaleya."

³ Ma sibwau, sigwaeya,

"Yehoba tahepwatuwe, weyahina 'asaina madouna 'i'ala'alasi, ma 'asuna tuta mabwaiyana 'ihanehane."

⁴ Coinega babadaowedi site tuweniti powa ma wete hebai site 'ehataedi sibe'u talutalubu'iya tauna Yehoba 'ina wagahata wasawasa 'oina 'imiyato'iya matana, ta 'oina sigwaeya, "Gide, 'ahepwatuwego!"

Lami 'ina hai guyaina

⁵ Eeta wagahata wasawasaina 'oinega 'aigeda 'enana 'inaoma 'igwaeya, "Comi Yehoba 'ina topaihowao ma 'ana tohe'asisiyao 'i'iumi ma madoumi, wahepwatu 'oina." ⁶ Ma wete yahesagoheya gide boda madouna 'enadi, ma wete gide we'aha daudauna 'enana, ma wete gide gugula 'enana sigwaegwae, "Yehoba wahepwatuwe, weyahina tauna 'ida Bada Tohewaiwai hedade ta 'ihetoloina pwaiya. ⁷ Tayaliyaya madouna ma wete tahepwatuwe, Lami 'ina hai weyahina, ta mwanena 'ihepasa pwaiya 'idi hai weyahina, ⁸ ma wahineina 'ana 'ale'o bwebwe'ana wa'ewa'e'ena Yehoba 'iebwae pwaiya."

Ta 'ale'o'ina 'ana nuwasabwalena beno Yehoba 'ina tomotaiyao mumugadi dumwaluna.

⁹ Ma aneloseina 'oiguwa 'igwaeya, "Gwae bewa 'ulele 'abehega, 'Tayawedi 'omi Yehoba 'ibwauwegomiya Lamiina 'ina hai guyaina 'oina, wayaliyaya." Ma wete aneloseina 'igwae hila, ta 'igwaeya, "Bewa Yehoba 'ina gwae moisa."

¹⁰ Ma 'ahena yabe'u talutalubu'iya ta ya'e'etuluha 'oina, ma 'oinega 'igwaeya, "Geya'abwa gide. Taugu tuwa Yesu 'ina topaihowa 'owa gide, ma wete gide tasimwao taudi Yesu 'ana tohepwailao. Yehoba hesi 'oina 'u'etuluha." Weyahina Yesu 'ana tohepwailao 'adi lotohona gide palopitao 'adi lotohona Yehoba yaluyaluwana 'oinega.

Hosi wa'ewa'e'ena 'ana togelu.

¹¹ Ta ya'iteya galewa 'i'eso'eya, ma hosi wa'ewa'e'ena 'ihapwesa, ta 'ana togeluna sihesaniyeya Toguibiga Dumwaluna. Ma 'ina loina dumwaluna 'oinega 'iyatala ta wete 'ilolo'aleha.

¹² Ta matana 'adi 'ita gide 'aiwe 'inininima, eema debana 'ana pasa wasawasaedi baibaiwadi. Ma wete sanina sileleya geya sawasawahina ma taiya 'eta 'isanapu. Ciboinamo 'isanapuya. ¹³ Ma 'ana 'ale'o'ina 'i'oteya bweyaha 'oinega 'ihebuteya, ta sanina silaguya, sigwae, "Yehoba 'ina gwae."

¹⁴ Ma galewa 'ana tolo'alehao 'idi hosi wa'ewa'e'edi sigeludiya, ta simuliyeya, 'adi 'ale'o wa'ewa'e'edi ma 'ausaladi. ¹⁵ Ta 'idi tohanugetaina 'ahwanega 'elepa

'aleha mamatana 'ilatulatu, tauna 'abwa 'elepaina 'oinega tupwa baibaiwadi 'ihewaiwai sinedi ma 'oidiya 'iloina pa'ala, ma wete waini 'ebe hida 'oina 'ihidadi, beno Yehoba Tohewaiwai hedade 'ina gamwasowala madouna. ¹⁶ Ta 'ana 'ale'o 'oina ma wete 'ahena sanina silelediya, sigwae, "Loheya bewa toloinao 'idi Toloina, ma wete babadao 'idi Bada."

¹⁷ Eeta 'aigeda anelose ya'iteya sinala 'oina 'itotoholo ta 'ibwaubwau bwasmowedi galewa ma bale'u gamwagamwanina sitahetaheya 'oidiya, 'igwaeya, "Wasawalama Yehoba 'ina guyai madouna 'oina, ¹⁸ ma wa'ai kinyao hesiyodi, ma 'aleha 'ana tohanugetao hesiyodi, ta tolo'alehao hesiyodi, ma wete hosiya ta 'adi togeluwao hesiyodi, ta wete loheloheyao baibaiwadi hesiyodi, taudi babadao ma 'idi topaihowao wete, madoudi ta 'i'iudi."

¹⁹ Ma ya'iteya hebaiina holega 'inaoma, ta bale'u 'ana babadao ma'idi tolo'alehao si'auta sabi lo'aleha hosi 'ana togeluwao ma'ina tolo'alehao 'oidiya. ²⁰ Nage 'oina hebaiina ma'ina palopita 'abo'abo si'abi yahidiya, ta mayawasidi siulediya 'asa 'ala'alata 'alona, beno dimwa hulahlaidi 'oina. Palopita 'abo'aboina tauna mwalo 'ina paihowa waiwaina 'ipaihowediya hebaiina matana, ma 'oinega tomota 'i'abowediya, taudi hebaiina 'ana 'ila'ilala 'oidiya 'imiyamiya, ta 'ina dimwa tagitagina 'ana to'etuluhao.

²¹ Ma 'elepaina hosiina 'ana togelu 'ahwanega 'ilatulatuma, 'oinega hebaiina ma'ina palopita 'abo'abo 'idi tolo'alehao 'ilohe'amasidiya. Eeta bwasmowedi baibaiwadi sinaoma ta to'amasaeidi wahidi si'aidiya, ta gamwadi 'i'otuwa.

Bolime tausani

20 Ma wete 'aigeda anelose ya'iteya galewega 'isulusuluma, ta gaulaina madouna 'ana 'ebesoe' *kihi* ma balae madouna 'i'ewediya, ma 'inaoma, ² ta hebai bwehabwehalina 'i'abiyahiya, tauna mwata nugenugeta ma Tomuduleleina, beno Seitani, ta 'i'paiya ta 'ana siga bolime tausani sigumwala. ³ Coinega aneloseina hebaiina 'i'abi haneheya ta 'iuleya gaulaina madouna 'alona, ta nobwa 'igudubodeya, ma 'igihepa'aliya, ta geya'abwa bodao 'i'abo'abowedi 'ana siga tausani bolime sigumwala, ma muliyega 'ilihasi tuta 'i'iunamo weyahina.

⁴ Ma wete tupwana wagahata wasawasa ya'itediya, ma 'oidiya taudi Yehoba loina 'i'ebwaediya simiyatoiya. Ta wete tomotaedi tani'odi si'upwediya, weyahina taudi Yesu 'ana tohepwailao ma Yehoba 'ina gwae 'ana tohepwailao, yaluyaluwadi ya'itediya, taudi geya hebaiina ma'ina dimwa tagitagina 'oidiya sida 'etuluha, ta geya 'ana 'ila'ilala manidiya ma nimadiya silagudi. Taudi bewa 'amasega sitoholo pwaiya, ta Keliso ba'idadiu siloiloina bolime tausani 'oidiya. ⁵ Taudi totoholo nugenugetaidi, ma to'amasama mabwaiyadi bolime tausani sigumwala 'abwa muliyetega taudi wete sitoholo hila.

⁶ Ta taudi totoholo nugenugetaedi 'asi'asilaladi, 'oinega ma'idi yaliyaya, ma 'amasa heluwena geya'ab-

wa silobaloba, ta taudi hesi Yehoba ma Keliso 'idi topwaoliyao, ta Keliso ba'idadiu sihetoloina bolime tausani 'oidiya.

Seitani 'ina we'a

⁷ Coinega bolime tausani 'igumwala, 'abwa Seitani 'ebe paiyega silihasi, ma 'ilatuma, ⁸ ma 'itauya bale'u mabwaiyana 'oidiya sabi 'abowedi, tupwaina gide Gogi ma Magogi 'oidiya. Coinega Seitani taudi mabwaiyadi tolo'aleha 'ihe'autediya sabi 'aleha, tahasila 'asae, gide namonamo holai.

⁹ Eema bale'u mabwaiyana 'oinega sitauyama ta Yehoba 'ina 'asaina madouna 'oina silatuwa, ma 'asaina Yehoba 'ina tohemisaowedi 'oina siha'wabu'wabudiya, ta 'aiwe ninima galewega 'isuluma ta 'i'ala hegumwalidiya. ¹⁰ Coinega 'adi to'abo Seitaniina si'eweya, 'asa 'ala'alata 'alona siuleya. Yahiyahiina 'alona mwalohene hebaiina ma palopita 'abo'aboina siula pwaidiya, ma tupwaina 'oina sitetoyedi simuyamuya sabwelo ma niuwana 'oidiya, ta geya'abwa 'igumwagumwala.

Yatala 'ana 'ebe losaloha

¹¹ Ma ya'iteya wagahata wasawasa wa'ewa'e'ena ma madouna, ma wagahataina 'ana tomiyaina matanega galewa ta bale'u sisawala, ma geya sawasawahina ta'ita hila. ¹² Ma to'amasama mabwaiyadi ya'itediya, madoudi ta 'i'iudi, 'ebemiya wasawasaina matana sitotoholo, ta buki 'iyahalidiya, ma 'aigeda wete buki 'iloyahaliya, tauna yawasida 'ana buki, ta to'amasao 'iloinediya, to'aha gide mumugadi lelelelena bukiyedi 'oidiya 'imiyamiya.

¹³ Taudi ni'u 'adi to'enowao ma *Bwebweso* 'ana tomiyao ta bale'u 'ana to'amasao mabwaiyadi sitauyama, ta 'aigeda 'aigeda 'iloinediya, to'aha mumugadi gide. ¹⁴ Ma 'amasa ta Bwebweso 'iula dobihediya 'asa 'ala'alata 'alona, ta yahiyahiina beno 'amasa heluwena.

¹⁵ Ma 'eguma taiyewedi geya sanidi 'ilobaloba yawasida bukina 'oina 'iuledi 'asa 'ala'alata 'oina.

Galewa hauhauna ma bale'u hauhauna

21 Coinega galewa ma bale'u hauhaudi ya'itediya silatuwa, ta geya hola, ma hesi galewa nugenugeta ma bale'u nugenugeta si'waiha.

² Ma 'asa 'asi'asilalana ya'iteya tauna Yelusalema hauhauna galewega 'isulusuluma Yehoba 'oinega, 'i'hepaseya gide tohai mewahinena 'ipasa ma mwanena ba'idana sihelobaloba.

³ Ma wagahata wasawasa 'oinega 'enana madouna yahesagoheya, 'igwaeya, "Cu'ita, Yehoba ma'ina tomtaiyao ba'idanao 'abwa simiyamiya, weyahina tauna ba'idadiu, ma taudi 'ina tomota. Moisa Yehoba tauna ba'idadiu, ⁴ Yehobaina mataneudi 'ilo'i'ilidi, weyahina geya'abwa wete 'amasa, nuwana muyamuya, bo dou 'oidiya 'ilatulatu. Weyahina tupwa miyamiyana 'igumwala pwaiya."

⁵ Eeta wagahata wasawasa 'ana tomiyaina 'igwaeya, "Ginaula mabwaiyana yagihe'ehaudi," ma wete 'igwaeya, "Gwae bewa 'uleledi, weyahina gwae moisa ma dumwaluna."

⁶ Ta wete 'ihewaegauwa, 'igwaeya, "Cigumwala pwaiya. Taugu tuwa 'ebe hegaina ma 'ebe losaloha, ma 'eguma taiyewedi taudi tani'odi 'iyahala, nata we'aha bidalega ya'ebwae tuwa, yawasidi weyahina.

⁷ Ma 'eguma taiya 'ihewaiwai Seitani 'oinega, nata yaliyaya yatagwala 'oina ma 'i'ahwa tamanegau, ma tauna ya'ahwa natune. ⁸ Ma hesi taudi 'atewe'awe'adi, ma taudi geya sihemisa, ma tohemata ganawalao, ma tolohe'amasao, ma tologwaliyao, ma Tomudulele ma'iyanao, ma dimwa 'adi tohemisa, ma to'e'abo'abowao, taudi bewa 'idi tupwa 'asa 'ala'alataina, beno 'amasa heluwena."

Yelusalema hauhauna

⁹ Coinega aneloseyedi sebeni, mwalo muya biyodi sebeni 'adi to'ahalao, 'aigeda 'oidiyega 'inaoma, ma 'ihewaegauwa, 'igwaeya, "Cunaoma ma Lami mwane-na yahe'itago."

¹⁰ Ta Yaluyaluwa Tabuna 'itoegauwa 'oya saliyana tabwanina, ma 'asa 'ausalana 'ihe'itegauwa, sanina Yelusalema, galewega 'isulusuluma Yehoba 'oinega.

¹¹ Ma Yehoba 'ina wasawasa 'asilalana 'asaina 'oina 'isaesaehane, ta 'asaina 'i'asilala, gide tuwa dimwa wasawasa, ta 'inamanamala gide gelasi.

¹² Ma 'asaina 'ana 'ali madouna ma saliyana, ma 'ana 'ahwa'eda 'adi baibaiwa tuwelo, ta 'ahwa'edaedi 'adi to'itayahinao anelose tuwelo, ta wete 'ahwa'edaedi 'oidiya susu tuwelowedi Isileli 'oinega sanidiyao silelediya. ¹³ Caliina 'ana tupwaedi 'ehata. Caigeda tupwa bolimana 'oinega, 'ana 'ahwa'edao 'etoi, tupwa botatu 'oinega 'ahwa'eda 'etoi, tupwa yalasiyega 'ahwa'eda 'etoi, ma tupwa bwauli 'oinega 'ahwa'eda 'etoi.

¹⁴ Casaina madouna si'abiya wahuwahu 'aigeda bwebwe'ana 'oina, beno dimwa tuwelo pa'alidi tabwadiya, ma dimwaedi 'oidiya Lami 'ana tohepwaila tuwelowedi sanidiyao silelediya. ¹⁵ Ma aneloseina ba'idagu 'agwaegwae, nimana 'ebelihe goula, ta 'abehega 'oinega 'asaina namanamalina ma 'ana 'ahwa'edao ma 'ana 'ali wete 'ilihedi.

¹⁶ Casaina 'ana saliya ta 'ana tabataba tupwa 'ehataedi mahemahetena. Eeta aneloseina 'ina 'ebelihe 'oinega 'asaina 'iliheya, ta 'ana saliya ma 'ana tabataba ma 'ana hane mabwaiyana mahemahetena, gide tu tausani powa handeledi (2400) kilomita. ¹⁷ Ma 'ali 'ana bado nimanega 'iliheya, ta 'ilobeya teti sikisi (36) lihe, beno handeledi poti powa (144) kiubiti. Aneloseina nimana gide loheya nimana 'ana saliya gide.

¹⁸ Casaina 'ana 'ali dimwa wasawasa ma namanamali 'oidiyega si'abiya, ta 'asa 'alona goula 'oinega si'abiya, ta 'inamanamala gide tuwa gelasi. ¹⁹ Casaina 'ana wahuwahu dimwanao, dimwa wasawasao ma namanamalidi 'oidiyega sihepaseya. ²⁰ Wahuwahu 'aigeda 'ana pasa dimwa wasawasa wa'ewa'e'ena, heluwena 'ana pasa dimwa 'ana 'ita ni'u dubadubana gide,

hetoina hebwehebwelina, 'ehatana 'ala'alawana, heni-mana hebwehebwelina, wa'ewa'e'ena ma dubadubana, hesikisina bwehabwehalina, hesebenina yogeyogena, ma he'aitina 'ala'alawana, henaenina wete yogeyogena, nima luwaluwaina 'ala'alawana, helebenina wete ni'u dubadubana gide, ma hetuwelona dubadubana, nabu'a gide.

²¹ Ta 'asaina 'ana 'ahwa'edao tuwelowedi giniuba tuwelo madoudi tuwelo 'oidiyega sipaihowediya, ma 'ahwa'eda 'aigeda giniuba 'aigeda 'oinega sipaihoweya. Ta 'asaina 'ana 'eda mabwaiyana goula daisi-namo, 'inamanamala gide gelasi.

²² Casaina 'oina geya Hada He'asisi ya'ita, weyahina Bada Yehoba Tohewaiwai hedada ma Lami, taudi tuwa Hada He'asisiyedi. ²³ Sinala ma wai'ena geya sida sae-haney 'asaina 'oina, weyahina Yehoba 'ina wasawasega 'i'atuhe 'asilaleya mabwaiyana, ma wete Lami 'ihemayaleya 'asaina 'oina.

²⁴ Ta 'asilalaina 'oinega mebale'u 'abwa siyawala dadana, ma bale'u 'ana kiniyao 'adi hepwtu si'eweyama 'asaina 'oina. ²⁵ Ta 'asaina 'ana 'ahwa'edao sabwelona geya sida gududiya, ma wete geya guguyou, ma geya nihuwana.

²⁶ Ma 'ebeloinao mabwaiyana 'idi he'asisi ma 'idi hepwtu si'ewedima 'asaina 'alona. ²⁷ Ta geya'abwa ginaula bi'ibi'idi 'asaina 'oina siluhulu, nuwana topaihowa galadi bo to'e'abo'abowao. Beno tuwa taudi sanidi silele pwaiya Lamiina 'ina bukiya, beno yawasida bukina 'oina.

22 Eeta aneloseina yawasida we'ahina 'ihe'itegauwa, we'ahinaina matana maemaedanina moisa, Yehoba ma Lami 'idi wagahata wasawasaina 'oinega 'idaudauma. ² Ma 'asaina gamwagamwaninega 'idaudaudobi. Ta we'ahinaina papalidiya yawasida 'aiwenao sitotoholo. Caiweyedi huwaidi wai'ena 'aigeda 'aigeda hagadi ma hagadi, 'oinega bolime 'aigeda 'alona matuwelo sihuwahuwa, ma nabainao boda mabwaiyadi bale'uwa 'idi mulamula.

³ Ta hesi ginaula gala hedadedi 'abwa sisawala 'asaina 'oinega, ma Yehoba ta Lamiina 'idi wagahata wasawasa 'oina simiyamiya, ma Lamiina 'ina topaihowao 'oina sipaihowa. ⁴ Ma wete manina si'ita, tauna sanina manidiya. ⁵ Geya'abwa wete 'ida guguyou, ma geya nuwadi sinala ma mayale 'asilaladi, weyahina Bada Yehoba tauna tuwa 'idi 'asilalaina, ma siloina hataya.

Yesu 'ina naoma

⁶ Ta aneloseina 'ihewaegauwa, 'igwaeya, "Gwae bewa moisa ma dumwaluna. Bada Yehoba tauna tuwa yaluyaluwa 'ana to'ebwaya palopitao 'oidiya, ma 'ina anelose 'ihetuneyama topaihowao 'oidiya 'ihe'ita to'aha nata 'ilatuma."

⁷ Ma Yesu 'igwaeya, "Wa'ita! Bewa ma yanaowa, ma taudi gwae hemisa buki bewa 'oina 'adi tohematamatanao siyaliyaya."

⁸ Taugu Yoni ginaula bewa mabwaiyadi yahesago-hediya ta ya'itediya. Ma ginaula bewa sigumwala, ma aneloseina 'ahena yabe'u talutalubu'iyaya, tauna gin-

auledi 'ana tohe'ita 'oiguwa, ta 'oina ya'etuluha.

⁹ Coinega tauna 'ihewaegauwa, 'igwaeya, "Geya'abwa gide, weyahina taugu topaihowa tuwa gide 'owa, ma tasidao taudi palopitao, ta wete taudi buki bewa 'ana tohematamatanao. Ma hesi Yehoba 'iboi namo 'oina 'u'etuluha."

¹⁰ Ma wete 'ihewaegauwa, 'igwaeya, "Geya'abwa gwae nugetaedi buki bewa 'alona 'udahwadahwadi, weyahina tuta deina tuwa. ¹¹ Ma 'oinega taudi togala, tuwa galana 'oidiya 'imiya hataya, ta 'eguma taudi mumugadi bi'ibi'ina, tuwa bi'i 'oidiya 'imiya hataya, ta 'eguma taudi mumugadi bwebwe'adi, mumugadi 'ibwebwe'ana hataya, ma taudi 'asi'asilaladi, 'asilalaina 'oina simiya hataya."

¹² Coinega Yesu 'igwaeya, "Nata yanaowa ma 'ami maisa ya'ewediwa, ma yaheguyai 'oimiya, gide 'imi paihowa 'adi madou. ¹³ Weyahina taugu 'ebenugeta ma 'ebemuliya, nuwana 'ebehegaina ma 'ebelosaloha."

¹⁴ Ta wayaliyaya 'eguma taiyawedi 'omi 'ami 'ale'o wadeulidiya, weyahina 'aiweina huwaina yawasida weyahina wa'ai, ta wete 'asaina 'ana 'ahwa'edao 'oidiyega waluhu. ¹⁵ Ma hesi 'asa 'atamanina 'adi tomiyanao, beno 'edewao, ma Tomudulele ma'iyanao, ma tologwaliyao, ma tolohe'amasao, ma dimwa 'adi tohemisao, ta wete to'e'abo'abowao.

¹⁶ "Taugu Yesu, ta 'igu anelose yahetune pwaiyawa 'oimiya, ta 'abehega ginaulaedi bewa 'ihewailedi tohekalesiyao 'oimiya. Taugu Debida 'ina susu 'aigeda, ma taugu wete *tomodaba* 'asilalana."

¹⁷ Yaluyaluwa Tabuna ma tohai mewahinena sigwaeya, "Wanaoma". Ma taiyawedi 'omi gwae bewa wahesagoheya, 'omi wete wagwae, "Wanaoma." Ma taudi tani'odi 'iyahala sinaoma, ma taiyawedi taudi nuwanuwadi, nata yawasi we'ahina si'ewa, ma sinuma. Geya 'ana maisamo.

Cebelosaloha

¹⁸ Comi buki bewa 'ina gwae hemisa 'ana tohesago-hao bewa 'ami henuwalagu, 'abehega geya'abwa 'imi gwaeyega waloloheposeyane, 'amuge muyamuyaowedi buki bewa 'alona 'ihewailediya Yehoba 'iloheposeyane 'oimiya. ¹⁹ Ta wete geya'abwa 'aigeda gwae buki bewa 'oinega wa'ewa'ewa yahule, 'amuge Yehoba wete 'ami heguheguyai yawasi 'aiwena 'oinega 'i'ewa yahule, ma wete 'imi 'ebemiya 'asaina 'asi'asilalana 'alona, ta ginaula baibaiwadi bwebwe'adi buki bewa 'oina 'ihewailediya, 'oimiyega 'i'ewa yahuledi.

²⁰ Gwae bewa 'ana tohepwaila 'igwaeya, "Moisa! Bewa ma yanaowa." Gide Bada, 'unaoma, 'owa Yesu.

²¹ Cida Badaina Yesu 'ina 'atemuyamuya ta 'ina helau baibaiwami 'ana tohemisao 'oimiya.